

الجلد الاول

من تفسير تبيان وتفسير مواكب

اشبو ترجمه تفسيرى عيىناى ﴿محمد افندى﴾ يك يوز اون تاريخارنده ترجمه به
ترجمه ايدوب اولوقنك كتابى اوزره كوزل برتفسير وجوده كئوردى * خلاص
نيتله تاليف اولنديغندن اولقدر مقبول ومعتبر در كه هر كس بر نسخه سنه نائل اولسنى
غنيمت عد ايدر . ذاتا بو بابده همت ايدن ايكي كيمسه در بر بو ذات برده تفسير
مواكب صاحبي فرخ افنديدر بو تفسير شريفلك ايكيسنيده بردن باصمغى مستعينا بالله
قصد ابتدك جناب حق توفيق احسان ايله

ناشرى

محمد مهدى

معارف نظارت جليله سنك فى ١٦ محرم سنه ١٣٢٤ وفى ٢٧ شباط سنه
٣٢١ تاريخى ٥٠٨ و ٠٠ نومرولى رخصتنا مه سيلاه طبع اولمشدر

در سعادت در سعادت

(عارف افندى) مطبعه مى : سلطان بايزيده ولى الدين افندى كئىخانه مى التئده نومرو ٨٧

١٣٢٤

كوزل نويسرس طبيايه نورلكيه ١٩٥١

فخرى مومنى

دفسير
مواكب

محمد خيلى
موسى كوزل نويسرس
دق زلف در
صن الا
٤٩

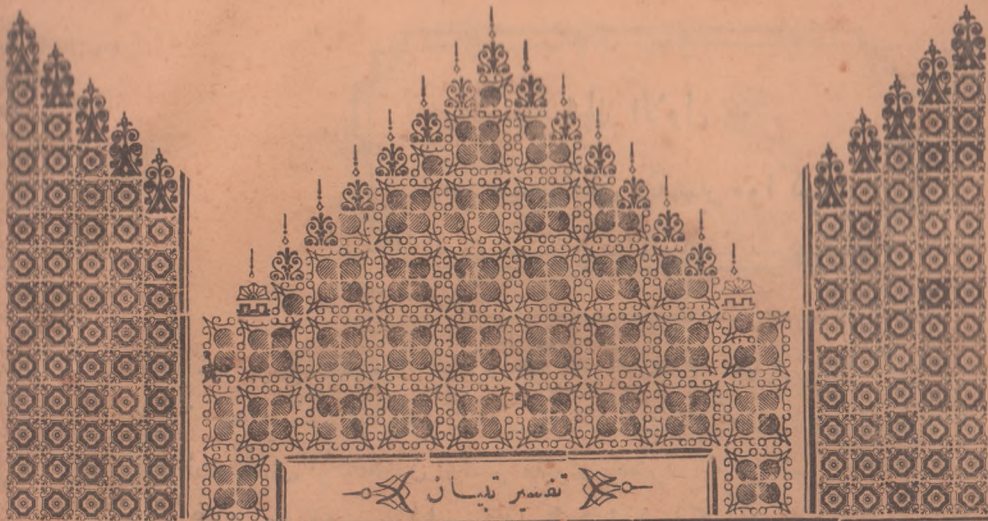

تفسير مواكب

سورة الفاتحة

(بسم الله الرحمن الرحيم)
 خلقه وجود وحيات بخش
 ايديجي وبقا احسان
 ايديجي وخوفدن محافظه
 ايديجي جناب معبود
 بالحق حضرتلرينك اسم
 شريفاريله تلاوت قرأه
 بدأ ايدرم بوباده مفسر
 مرحوم بعض علما نك
 ايكيسي دخی بر معنابه در
 ديدكلرينه نظر آ رحمن
 ورحيمك معناريني بر
 برندن چندان فرق ابتدر
 مش * كشافده * بوايكي
 اسم بر معنابه در اما اسم
 رحمانده مباهنه واردركه
 زياده حرف زياده معنابه
 دلالت ايدر ديمش لكن
 جواهر النفس سوده محرر
 دركه اكثر علما رحمن
 اسم خاص ورحيم اسم

تفسير تبيان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشبو سورده (فاتحة الكتاب) دينلدی زیرا که قرآن انکله افتتاح وابتدا اولمشدرودخی
 (ام القرآن) دينلدی زیرا که اول قرآنك اصلیدرکه قرآن آنکله باشلندی ودخی اکا
 (اساس) دينلدی زیرا اول قرآنده اولان معانينك جمله سنی مشتملدرکه اول حکم نظريه
 واحکام عمليه درکه آنکله طريق مستقيم سلوك ايديلور ومراتب سعديه و منازل اشقيابه
 اطلاع حاصل اولنور و بومعنی اجلچون اکا (سورة الکثر) و (سورة الوفية والكافية) دخی
 دينلدی و (سورة الحمد والشكر والدعاء) و (تعليم المثل) دخی دينلدی اول انلری مشتمل
 اولديغچون و (سورة الصلوة) دخی دينلدی آنك نمازده قرائنی واجب ويا مستحب
 اولديغچون و (سورة الشافية والشفاء) دخی دينلدی زیرا پيغمبريمز عليه السلام فاتحه هر
 دانه شفا دریدی و (سورة السبع المثاني) دخی دينلدی زیرا اول بالاتفاق يدی آيتدر *
 بسمله ي آندن آيت حد ايدنلر (أنعمت عليهم) بشقه آيت دكلدر ديدی و بعضيلر (بسمله)
 و (الحمد لله رب العالمين) جمله ي بر آيتدر ديوب (أنعمت عليهم) دخی جمله ي بر آيتدر
 ديدی * وياخود اول ايكي كره نازل اولديغچون اکا (مثنی) دينلدی که آنك بر كره سي
 مكده ده نماز فرض اولديغنده و بر كره سيدخی مدينه ده قبله نك كه به تحويل اولنديغنده
 ايدی * وياخود اول نمازك ايكي ركعتينده قرائنی فرض اولديغچون اکا مثنی دينلدی
 لكن صحیحی بودرکه اول مكيه اوله ﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾ معناسی او قورم باشلرم اول
 الله تعالينك اسميله که آنك عظمت وجلالته ناظرون متحيرلدر * ودياده كاهن خلقه رزق
 ونفع ايصاليله رحمت ايديجيدر * و يوم قيامته خاتمه مؤمنلره عقوبته مستحقلريني حقو ايله
 وجنتده هر بريني ثوابه ايصالله رحمت ايديجيدر * بسمله ده اختلاف ايتديلر بعضيلر اتي نه

فاتحه دن و نه سائر سورهلردن آیت دکدر دیدی * محفلرده یازلمسی سورهلر بیدنی فصل
ایچون و تبرکات آنکه ابتدا اولسون ایچوندر دیدی که امام ابو حنیفه و اتباعی اکا ذاهبلردر
اول اجلدن آنلرک عندنده نمازدن اول جهرایله اوقونمز و بعضیلردخی آتی فاتحه دن و هر
سورهدن آیتدر دیدی که امام شافعی و اصحابی ذاهبلردر اول اجلدن قرائتی جهر اولنور نمازلرده
آنلرک عندنده اولدخی جهرایله اوقونور * ابن عباس رضی الله عنهن مرویدر دیمشدرکه
برکیمه کیم بسمله بی ترک ایده کتاب اللهدن یوزاون درت آتی ترک ایده * امام رازی نفسیرنده
ایدر امام شافعی رحمه الله دیدیکه بسمله شریفه سورة فاتحه اولندن بر آیتدر نمازده فاتحه ایله
بیله انک دخی قرائتی واجب اولور * و امام مالک رحمه الله و هوازاعی دیدیکه اول سورة نمازدن
غیریده قرآندن دکدر نمازده نه سائر و نه جهر اوقونمز الاقیام رمضانده قرائت اولنور * اما
امام ابو حنیفه اول نمازده اوقونور دیدی لکن انک سورة اولنده آیت ایدوکن و یادکل ایدوکن
ذکر ایتدی * و امام احمد بن حنبل دیدیکه اول فاتحه دن بر آیتدر و الا یوکه هر رکعتده سائر
اوقونور مدینه و بصره قراسی و کوفه فقهاسی دیدیلرکه اول فاتحه دن دکدر و مکه و کوفه
قراسی و حجاز فقهاسنک اکثری دیدیلرکه اول فاتحه دن آیت دکدر بلکه اول ابن المبارک
قولیدر ابوهریره رضی الله عنهن مرویدرکه پیغمبریز علیه السلام دیدیکه فاتحه الکتاب
یدی آیتدر اولی بسمله شریفه در ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر مسجدده پیغمبریز
علیه السلام ایله ایدم بر رجل کلوب نمازه طوردی نمودنصکره ﴿ الحمد لله رب العالمین ﴾
دیدی پیغمبریز علیه السلام اکا خطاب ایدوب بیلمز میسنکه ﴿ بسم الله الرحمن الرحیم ﴾
سورة محمدن بر آیتدر اولکه آتی ترک ایده اول سورهدن بر آیت ترک ایدر حالبوکه فاتحه سز
نماز اولمز فاتحه دن بر آیت ترک ایدنک نمازی باطل اولور * روایت اولندیکه معاویه رضی الله عنه
مدینه به قدوم ایدوب ناسه بر نماز قلوو یردیکه انده قرائت جهر اولنوردی فاتحه بی بسمله سز
اوقودی نمازدن فارغ اولیچ هر جانبین مهاجرون و انصار اکا ندا ایدوب فرآنه باشلدیقنده
بسمله اوقومدک یوخسه اونوتدکی دیدیلر اوله اولسه اول نمازی اعاده ایدوب فاتحه بی بسمله
ایله بدأ ایتدی اشبو خبر دلالت ایدرکه صحابه نك اجماعیه بسمله شریفه فاتحه دن بر آیت
اوله ﴿ قال النبي عليه السلام كل امرئ ذي بال لم يدأ فيه بسم الله فهو ابتر ﴾ پیغمبریز علیه السلام
ایدر هر امرئ ذي بال که بسمله ایله بدأ اولغیه اول ابتردر حالبوکه ایماندنصکره اعلاک اعظمی
نمازدر * امدی انده فاتحه بسمله سز اوقونیچق ایجاب ایدرکه اول نماز ابتر اوله ابتر لفظی
ایسه غایده نقصان و خله دلالت ایدر * امدی بودخی انک فاتحه دن اولوب نمازده قرائتی
واجب اولور ایدوکنه دلیلدر * امام ابو یوسف و محمد و حسن بن زیاد امام ابو حنیفه
رحمهم اللهدن روایت ایتدیلرکه یقین مصلی هر رکعتک اولنده قرائت ابتدا سنده بسمله بی
اوقورسه سورة اولرند اوقورمسی واجب اولمز لکن هر سورة اولنده اوقورسه
کوبکک ایدر سورة توبه قتال امرئیی مشتمل اولدغیچون اولنه بسمله یازلمشدر * اوله
اولسه ذبح عندنده سنت اولدرکه ﴿ بسم الله الله اکبر ﴾ دینله یوخسه ﴿ بسم الله الرحمن
الرحیم ﴾ دینلمیه * زیرا قتال و قتل وقتنده لایق دکدر رحمان و رحیم ذکر

عالمدر زیرا اسم رحیمی
جناب حقن غیریی به
اطلاق ممکندر دیمشدر
خواجه پارسا و امام اجل
رحمهما الله بیور مشارکه
رحمن جملة کز قنی احسان
ایده یحیدر رحیم مؤمنلرک
کنانهی عفو اید یحیدر رزق
باینده رحمانلغنه اعتماد ایله
کندو کسبیکه طایفه اما
کسی دخی براقه که کاهل
اولیه سن کنهک عفو نه
رحیم کنه اعتماد ایله کندو
عملکه طایفه اما علی دخی
ترک ایله که غافل اولیه سن
امام زجاجی معانی القرآنده
رحمن عبرانی و رحیم
عربیدر دیمش غالباً زمان
جاهلیتده قرش رحمن لغتی
بیلمز لرایش تپانده (الرحمن)
دنیاده کافه خلقه رزق و نفع
ایصالیله رحمت اید یحیدر
(الرحیم) قیامتده خاصه
مؤمنلرک عقوبته مستحققرینی
عفو و جنته ایصالیله رحمت
اید یحیدر دیمش * ﴿ الحمد لله
رب العالمین ﴾ از لدن تالیده
دک جملة اولمش و اوله حق
حمد و ثنا تمام و کمالیه
جمیع طالمیریکه انس و جن
و وحوش و طیور و سباع
و سائر حیوانات بری
و بحری بری بر ادیحی و بسملی
و ایشارینی ترتیب ایدیحی

الله عظیم الشانه در *
 (الرحمن الرحيم) افنا
 دنصكره تكرار آخرنده
 وجود و پریمی و تكرار
 مرحمة مؤمنله جنت
 احسان ایدیمی * (مالك
 يوم الدين) مالك و حاكم
 يوم جزا و قاضی عادل
 محكمه كبراکه اولكونده
 قولارینه حق اوزره حكم
 ایدوب جزا و مكافاتلری
 و پریمیدر * (اياك نعبد
 و اياك نستعين) انجق سكا
 عبادت ایدرزه سندن
 غیرى عبادته لابق و مستحق
 یوقدر و عبادت و سائر
 حواایجده خاصه سندن
 یاردم و عنایت طلب ایدرز
 (اهدنا الصراط المستقیم)
 بزى اعتقاد و افعال و اقوال
 و اخلاقزده افراط و تقربط
 بیننده متوسط اولان طوغرى
 یوله هدایت ايله و دین اسلام
 و سنت سیدانام علیه الصلاة
 و السلام اولان صراط
 مستقیمده بزى ثابت ايله
 حضرت قطب العارفین
 غوث الواصلین ناصرالحق
 والدین خواجه عبیدالله
 قدس الله سره العزیز بو
 معناده بر نكته بیورمشلر
 دركه بزه طوغرى یولی
 کوستر یعنی کسندو ذانكك
 محبتله مشرف طوت نا

اوله چون حق تعالی خضر تلمی سكا هر كونده صلوات مفروضه ده اول ایكى اسم شریفك
 ذكرینی توفیق ایده بیلکه اول سنی قتل و عذاب ایچون تلق ایتیمیدر بیلکه رحمت و فضل
 و احسان ایچون خلق ایدوبدر عارفندن بری (بسم الله الرحمن الرحيم) یازوب وصیت ایتدیکه
 موتی عندنده کفنه قونیه دینلیدیکه آندن سكا نه فائده و در جوابنده يوم قیامتده دیرمه
 الهی عبادیکه کوندر دیکك کتاب کریمك عنوانی قلدیكك (بسم الله الرحمن الرحيم) دركه اول
 اون طقوز حرفدر آنده ایكى فائده بولدم * بری بودرکه انیه دخی اون طقوزدر بسمله شریفه
 ايله حق تعالی مؤمندن آنارك باسنی کیده در * ایکنجی بودر که حق تعالی کچه و کوندوزی یکریمی
 درت ساعت قیلدی بش ساعتده بش وقت نمازی فرض ایلد * امدی بسملك اون طقوز حرفی
 نماز ساعتلرندن ماعدا اون طقوز ساعتده واقع اولان ذنوب کفارت اولور * عیسی علیه السلام
 بر قبره اوغر ایوب کورسه که رحمت ملککری نوردن طیفله اول قبره کلدیلر عیسی علیه السلام
 اول حاله تعجب ایدوب حق تعالیدن کشفن دیلدی بیورلدیکه یا عیسی اول قبرك صاحبی بر عبد
 حاصی اولوب موتنبرى عذابده ایدى وفات ایتدیکنده خونی حامل قالب بر ولد طوغردی
 حتی اول آنی بسلیوب بیوتدی و مکتبه کوندروب معلم اکسمله بی تعلیم ایتدی * اوله اولسه
 بن اندن او تاندم انك ولدی یریوزنده بنی ذکر ایدرکن یرآنده بن اکا عذاب ایدم * عمر رضی
 الله عنه قیصر خبر کوندروب بنم باشم دائما آخر ساکن الزدیزم که بردوا کوندره سین عمر
 رضی الله عنه دخی اکا بر قلنسوه کوندردی چقن اول انی باشه بسمله آخر بیسی کیدردی آنی باشندن
 چیقارسه آخر بیسی عودت ایدردی اول حاله تعجب ایدوب قلنسوه بی یوقلدی انده بر کاغذ
 بولدیکه اوزرینه (بسم الله الرحمن الرحيم) یازلمشیدی مکفاصیت انده ایش بیلدی * خالد بن
 الولید رضی الله عنه در بحجوسی دین اسلامك حقیقته بر علالت استدی که انی کوروب اسلامه
 كله خالد دخی نعم دیوب بر طاس سم قائل استدی (بسم الله الرحمن الرحيم) دیوب جمله سین
 ایچدی باذن الله ضرر ایتیمك بحجوسی اسلامه کلدی * پیغمبرن علیه السلام ایدر بر کسمه بسمله
 یازیلو بر کاغدی حق تعالینك اسمنه اجلال و تعظیم ایچون بردن قالدیره حق تعالی آنی صدیقارندن
 یازه و والدینك عذابن تخفیف ایده کرچه مشرکرایسه ده لوقح الانوارده ایدر اسم الله بر اسم
 جامعدر قچان بر قائل یا الله دیه نظر اولنه که اول ندایه باعث نهالتدر و اول حالته قنفی اسم الهی
 مختصدر * امدی انك اسم الله ندای اول اسم الهی منبته ثاب اولور * تفسیر رازیده ایدر
 الله جل شانہ رحمان و رحیم اسملریله تسمیه ایتیش ایکن ظن اولنورمیکه اهل ایمان قولارینه رحمت
 ایتیه * حکایت * اولندیکه بر سائل بر باب رفیعده طوروب سؤال ایلدی اکا اندن شیء قلیل
 و یریلچك ایکنجی کونده بالته ايله انی ییقمنه یونلدی یا بابکی علیه که لایق ایت و یا خود عطیه کی
 بابکه لایق ایت دیدی * امدی یاربنا بحار سه به بحر رحمتکه نسبتله ذره دن اقلدر و مع ذلک عبادیکه
 کوندردیکك کتاب کریم اولنه صفت رحمتك الفا ایلدك رجائز بودرکه فضل و رحمتکدن هیچ
 بریمزی محروم ایتیه سن * روایت اولنورکه ملوک عیبدی خیل و بغالدن برشی اشترا ایتسه لر
 اکثریا ملککرینك سمسيله اکا علامت ایدرلرکه اعدا اکا طمع ایتیه * امدی حق جل و علا کانه
 عبادیکه دیرکه طاعاتکزه بنم سسم اولان بسمله بی وضع ایدك عدو کز شیطان اکا طمع ایتیه *
 روایت اولنورکه فرعون الوهیت ادعاسندن اول بر قصصر یا یوب طشره کی قپوسی اوزره اسم الله

یازدردی بعده الوهیت ادما ایدوب موسی علیه السلام اکا ارسال اولندی چون اولانی
توحید و عبودیتہ دعوت ایدوب انده رشدترین کوره مدی دیدیکه الهی انده خیر اثر کورلمز
نیجه به دك انی دعوت ایدین * بیوردیکه یاموسی سن انک کفرینه نظر ایدوب هلاکن
دیلسن بن ایسه انک قوسی اوزره یازیلان اسممه نظر ایدوب اکا امهال ایدرم * امدی انی
طشره کی قپوسنه یازان کافر هلاکن امین اولیحق اول عمرندن آخرینه دکین سویدای قلبنه
انی یازان مؤمنه ظنک ندر * روایت اولندی که موسی علیه السلام وجع بطنه مبتلا اولوب حق
تعالی حاضر تارندن شفا دیلوب دعا ایلدی مفارده بر عشبہ دلالت بیوریلوب انی استعمال ایتدیکی
کبی اول هلت اندن زائل اولدی * بعده ایکنجی کره اول هلت اکامع اوده ایدیحک ینه اول عشب
استعمال ایتدیکنده هلتی زیاده اولدی * دیدیکه الهی اول کرده انی استعمال ایله نفع لنوب صکره
ایکنجی دفعه ده آندن ضرر کوردم حکمتک ندر * بیورلدیکه اول کرده بدن اذن ایله اول
عشبہ کیدوب اول اجلدن شفا حاصل اولمشیدی * اما ایکنجی کرده کندیلندن اکا کتدیکنچون
آندن سکادو حاصل اولدی * بیلز میسنکه دنیانک کلیسی سم قائل اولوب تریاق بنم اسم شریفمدر *
روایت اولندی که زید بن حارثه رضی الله عنه مکه دن طائفه سفرده بر منافق کار فیک اولوب
بر خرابیه ایردیلر منافق اکا کل بو خرابیه کیروب براز وقت استراحت ایدم لم دیوب
کیرد کارنده زید رضی الله عنه اویقویه واریحق منافق طوروب انی محکم باغلمدی جوابنده محمد
سنی سور ایسه بنانی سومزم دیوزیدی اولدور مکه قصدا ایلدی زید یارحمان بکامدد ایرکور
دیو حق تعالی یه یلواردی * هماندم غائبدن زهار انی اولدرمه دیو بر صوت مهیب کلدی
منافق آنی قویوب خرابیه دن طشرده اطرافه بافتدی برشی کور میحک کلوب تکرار زیده قصد آزار
ایلدی بو کره اولکیدن قریب مکاندن زهار که انی اولدیره سن دیو اولکی کی صوت مهیب کلدی منافق
ینه چیقوب برشی کور میحک کیرو زیده کلدی اوچنجی کرده اول صوفی اولکیدن قریب مکاندن
ایشیدوب کیرو طشره یه کتدی کورسه بر فارس انده رحمی وار هماندم اول کلان فارس
اول حرامی بی اوروب اولدردی و خرابیه کیروب زیدک بدننی چوزدی زید اکاسن کیسن که
بنی اول منافقک شرنندن قورتاردک دیدی اول یتدیکه بن جبرائیل حق تعالی یه دعا و ندا
ایتدیکنده بن یتنجی سماده ایدم عیدم زیده ایرش دیو امر الهی اولوب منافقه بر صیحه ایتدم
ایکنجی صیحه بی سماء دنیاده ایتدم اوچنجیسن اشبو خرابیه عنندنه ایدوب منافق اولدردم
معلوم اوله که اسم الله بر نیجه خواصله مختص صدر که ساثر اسماء الهیبه اول بولمز * بری
بودر که اندن انی حذف ایتسک لله صورتنده قالور (لله جنود السموات والارض) قوی
کبی ولله دن لام اولی بی دخی حذف ایتسک له صورتنده قالور (له مقالید السموات والارض)
کبی و لام ثانیه بی حذف ایتسک هو قالور (قل هو الله احد) کبی و او ایسه زائده در تنیه
و جمعه سقوطی دلالتیه که هما هم دینور * ایکنجی بودر که کلمه شهادت کیم انک سیبیه
کافر کفرندن اسلامه انتقال ایدر اسم الهدن غیری اسمله اول حاصل اولمز اولیه اولسه کافر
اشهد ان لا اله الا الرحیم و یاخود الا الملك و یاخود الا القدوس دیسه کفرندن چیقوب
اسلامه دخول ایتش اولمز مادامکه (اشهد ان لا اله الا الله) دیمه کتب تند کیرک بعضیهنده

کند و منک و غیرک التفاتندن
آزاد اولم تمماً سنک
کرفتارک اولم سسندن
غیری بی بیلیه لم و کورمیه
ودوشمیه لم (صراط الذین
انعمت علیهم) اول کسسه لک
بولینه انلری کند و فضل
واحسانکه نبوت و رسالت
و ولایت و صدیقیت و شهادت
و صلاحیت و ظاهرا قبول
شریعت و باطنیا اطلاع
اسرار حقیقت نعمته نیل
ایله معزز و مکرم قیلدک *
(غیر المغضوب علیهم ولا
الضالین) انلرک طریق
دکل که انلر مقدم سنک
معرض غضبکده بولنوب
کفره اقدام ایلشرا ایدی
یاخود یهودلرک طریقه
تمردلری سیبیه معانده
و مکابره و قتل انبیا و حرق
کتب ایللریله اوزرلریه
خشم و اذع اولمشیدی
وانلرک طریق دخی دکل که
وجوده کلد کارندن صکره
طریق مختلفه یه دوچار اولمشلر
یاخود نصاری یولیکه شان
حضرت مسیحده افراط
و باب حضرت فخر کائنات
صلوات الله علیهما و سلامه ده
تقریط واسطه سیله ضلالتیه
دوشمشلر ایدی * آمین * بویله
اولسون (جواهر التفسیرده
فائده شریفه ایچون یکر می

ایدر الله تعالینک درت بیک اسمی واردر آنک بیک قرآنده و اخبار صحیحہ در و بیک توراتده و بیک انجیلده و بیک زبورده در * دینلدیکه بیک دخی لوح محفوظده قالوب بشر طلمنه واصل اولیوبدر * و دینلدیکه علومک کایسی کتب ثلاثه تواره و انجیل و زبورده مندرج در و بواج کتابک علومی قرآنده و قرآنک علومی فاتحه ده و فاتحه نک علومی ﴿بسم الله الرحمن الرحیم﴾ ده و بسمله نک علومی بسم اللهک باسنده درج اولمشدر * زیراجله علومدن مقصود عبدک رب تعالی به وصولیدر بایسه الصاق ایچوندر عبدی رب جل شانیه الصاق ایدرکه اول کمال مقصوددر * لواقع الانوارده ایدر علوم مهلکه دندرکه کشف ایچون و یاقلوب ناسده تحصیل جاه ایچون اسماء الهیه مداومت ایده و ناسه تخیل ایدرکه اول حالت انک طریقہ سلوکنده صدقندن اوله * ایدمی اول ظن کاذبدر زیر بعض شیء کاهی صاحبنه بالخاصه و یریلور اول انی تقربات حقندن صانور و الحلال اول دواء مسهل کیدرکه آوان استعمالده آنی اسهال ایدر استعمالی ترک ایسه اسهالی کسیلور بی فائده و اور ﴿الحمد لله﴾ جمیع محامده و انذیه اول کرک عینیه و عرضیه در خلقک بالحق معبودی الله تعالی ایچون ثابتدر انکه عبادینه حمدک کیفیقن تعلیم ایدوب کانه الحمد لله دیکز دیدی * تفسیر رازیده ایدر پیغمبریمز علیه السلام دیمشکه چقن الله تعالی عبادینه بر نعمت و یروب اول عبد الحمد لله دیه الله تعالی دیرکه نظر ایدرک اشبو عبدیه کیم بن اکا عندمده قدری اولیان شیئی و یروب اول بکا شول کمال تفاسندن قیمتی نهایتده بر شیلله مکافات ایدمی * یعنی چقن حق تعالی بر عبدہ اشیاء معتاده دن بر شیء انعام ایده مثلاً آج ایسه طپوره صوسز ایسه قاندره چپلاق ایسه کیوره و اول عبد الحمد لله دیه معناسی اولدرکه هر حمدک حامیدندن بری آنی اتیان ایتیموب لکن عقل حکمنجه وجودده دخولی ممکن اوله انک جملہ سی الله تعالی ایچون ثابتدر اشبو حمدده داخل اولور جمیع محامده انی ملائکة عرش و کرسی و ساکن سموات ذکر ایلدی و دخی جمیع محامده انی آدم علیه السلام دن محمد علیه السلامه کلجه کچن انبا انی ذکر ایلدی و دخی جمیع محامده انی جمیع اولیا و علما و جمیع خلق ذکر ایلدی و دخی جمیع محامده ذکر اولور سردر شول وقتہ دکن که اهل جنتک آخر دعواری (الحمد لله رب العالمین) اولور * و اشبو محامدک جمعی متناهیہ در نهایتسز اولان محامد اولدرکه خالق ابد الابد شمدن کبروده ذکر ایدیسر لدر * ایدمی بو نهایتی اولیان محامدک اقسامی عبدک (الحمد لله رب العالمین) دیدی بیک قولنده داخلدر و بوبابده بر دخی آخر قول واردرکه الله تعالینک دنیاده عبدیه و یرد بیک نعمتتری نهایتلور اما که عبدک الحمد لله دیو حمدی نهایتسز در چنانکه نهایتسز دن نهایتلو ساقط اوله باقیسی بنه نهایتسز اولور * ایدمی چقن بر عبد بر نعمت مقابلہ سنده (الحمد لله) دیه انکیچون نهایتسز طاعتلر قیلور اوله اولسه انکه ثواب آلوب و خبر سرمدی به مستحق اولور تاکه اول نهایتسز طاعتک جزاسی دخی نهایتسز سعادت اوله (الحمد لله) بر کلمه جلیلہ شریفه درکه ذکر ایچون محمله ربایت لازمدر تاکه اندن مقصود حاصل اوله شیخ سمری السقطیدن حکایت اولنورکه اول بر کره الحمد لله دیدی کیچون اتوز یلدنبرو استغفار ایدرم دیدی

(التي اسم تحري رايدر ١ سورة فاتحه ٢ سورة الحمد ٣ سورة الشكر ٤ سورة الم القرآن ٥ سورة ام الكتاب ٦ سورة المنه ٧ سورة القرآن العظيم ٨ سورة وافية ٩ سورة الكافية ١٠ سورة مجزیه ١١ سورة منجیه ١٢ سورة الاساس ١٣ سورة الشفاء ١٤ سورة الرقية ١٥ سورة السؤال ١٦ سورة الدماء ١٧ سورة تعلم المسئلة ١٨ سورة التلقين ١٩ سورة السر ٢٠ سورة الصلوة ٢١ سورة المكافاة ٢٢ سورة الواقعة ٢٣ سورة مجمع الاسماء ٢٤ سورة الشاه ٢٥ سورة الكنز ٢٦ سورة سبع المثاني * اشبو سبع المثاني تسميه سي يدي آيت اولديغنده اتفاق اولنوب انجق مثاني قو لنده بعضيلر ايكي دفعه نازل اولديكه اولامكه مكر موده بعده مدينة منورده ياخود مدينة منورده فضيلت سوره بيان اولندي ديمشرو الحاصل بومثاني قولنده اقوال و اختلاف كثيره اولمغله بو مختصرده بو قدرجه رمز اولندي اما يدي آيت اولديغنده لذي الاتفاق بسمله سوره دن اولد يغنده اختلاف واقعدر مدينة و بصره و شام قرالري بسمله فاتحه دن اوليوب (انعمت عليهم) ده وقف ايدوب آيت

شول سببدنكه بغدادده حريق واقع اولوب ناسك دكانلری ياندیقندده بنم دكانم ياندیقنی بكا
خبر ویردکلرنده الحمد لله دیشم کاته اول ناسك دكانلری يانوب بنم دكانم قالدیقنه سوندم دیش
اولور حالبوکه دین و مروتک حق آکا سونمک ذکله دی * ایدمی بونکله ثابت اولدیکه
(الحمد لله) کله سی اگرچه جلیله القدردر لکن انکله اولان مقاصدک حصولنه محل رحابتی
واجب اولور * اذکار نوویده ایدر برکمه عین ایتمه که الله تعالی به بجامع حمدایله ویا اجل
بحمد ایله حمدایله میلمنده بار اولغنه طریق بودرکه (الحمد لله حمدایوفی نعمه ویکافی مزیده)
دیه واکر عین ایتمه که الله تعالی به احسن ثنایله ثنایده بار اولمسنه طریق بودرکه (لاحصى
ثناء عليك انت کائنات علی نفسك فک الحمد کما رضی) دیه ابوالنصر السمار روایت ایدر آدم
علیه السلام دیدیکه یارب بنی کسب بدیمه اشغال ایتدک بکا برشی تعالیم ایتکه انده بجامع حمد
و تسبیح اوله پورلدیکه صباحده و اخشامده اوج کره (الحمد لله رب العالمین حمدایوفی نعمه
ویکافی مزیده) دیه (رب العالمین) که اول عالمک مریدسی و مالکیدر * بستان العارفینده
ایدر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه حق تعالی اون سکز بک عالم براندی اول عالمردن دنیا یالکیز
برعالمدر * عربن الخطاب رضی الله عنه پیغمبر عز علیه السلام دن روایت ایدر دیشمه یرده حق
تعالینک بک مخلوق واردر انک التیوزی بحرده و در تیوزی برده در پیغمبر علیه السلام دن
مریدرکه حق تعالی برارض بیضاء براندیکه اول او توز دنیا دکا و در خلقله طولودر طرفه
عین دکا و زمان حق تعالی به عصیان ایدن مخلوق وار ایدوکنی بیملزلر دیدیلرکه یار رسول الله
ابایس اناره ارشدیمی دیدیکه ابلیسک دخی براندیقن بیملزلر اندن (ویتخلق مالا تعلمون)
حق تعالی سزک بیملز بکیز شی برادر دبو بیوریلان قول شریفی اوقودی * خریدة العجايبده
ایدر هوالمک همدندده سکز قول واردر اولکیسی ضحاک قولیدرکه عوالم یوز بکرمی سکز
در * القش سکز یان ایاق بدنلری چبلاق در خالق جل شانہ بیملزلردر و التمثی
اباسلورد * وایکنجیسی سعید بن المسیب قولیدرکه الله تعالینک بک عالمی واردر التیوزی
دریاده و درت یوزی قره دده * و او چنجیسی وهب قولیدرکه اول اون سکز بکدر دنیا آنک
بریدر و دنیاک حیوانله معموری غایده آذر خرابه نسبت اولمسه بر اولو صحرا ده برچادر
کبیر * در دنجیسی ابوسعید الخدری قولیدرکه الله تعالینک قرق بک عالمی واردر دنیا
شرقدن غربه دکن اول عالمک بریدر * بشنجیسی ابن عباس قولیدرکه اول یتش بکدرکه
انس و جن برعالمدر و ملائکه و کروبیون برعالم آخردر انلرک ماعداسنی الله تعالیدن غیری
احد بیملز * التنجیسی مقاتل بن حبان قولیدرکه اول سکسان بک اولمسیدر قرق بکی قره ده
و قرق بکی دخی دریاده در * یدنجیسی ابی بن کعب قولیدرکه اول رؤساء متبوعیندن اون
سکز بک ملکدر اما که اتباعی احصا اولنور دکا در انلردن درت بک بشیوز ملک مشرقده
درت بک بشیوز ملک مغربده و درت بک بشیوز ملک جنوبده و درت بک بشیوز ملک
شمالده در و انلرک وراسته کومش کبی بیاض برارض واردرکه عرضی کونش یوریمسبله
قرق کونلک مسافه در طولنی الله تعالیدن غیری احد بیملز ملائکه ایله طلودر * انلرک بری
دنیا به ظاهر اولسه صورتک هولندن اهل ارض هلاک اولیدی انلرک هر بری عالمدر منتهالری

عد ایشلردر حنی و مالک
بوکا ذاهبلردر و مکه و کوفه
قرالری بسمله فاتحه دن
اولوب (انعمت علیهم) آیت
عد اولنمز دیشلر شافعی
و حنبلی بوکا ذاهبلردر

(سورة البقرة مدینة
و آیها مائتان و سبع و ثمانون)

(بسم الله الرحمن الرحيم)
مدینه ده نازل اولمشدر
دنایده (فاعفوا و اصفحوا)
الی آخره و دخی (لیس
عليك هديهم) الی آخره
بو ایکی آیت مکده نازل
اولمشدر دیش (جواهر
التفسیرده) کوفه اماملری
قولنجه ایکیز سکسان الی
آتدر یالکیز (و اتقوا یوما)
آتی الی آخره مکده مناده
نازل اولمشدر

* (الم) (جواهر تفسیرده)
ینایعدن نقل ایدرکه
حضرت فاروق رضی الله
عنهدن بو حروفک معنایی
سؤال اولندی اگر بو
حروفلردن کلام سویلرسم
متکلف اولمش اوورم زیرا
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلم « و ما انا من المتکلمین »
جوابی ویرمکه مأمور
اولدی پورمش ابن عباس
رضی الله تعالی عنهما الف
انا و لام الله و میم اعلم
اشارتلی اولوب انا الله

اعلم ديمك اوله ديمش وبعضيل
 بو حروف مقطعه نك
 جمهسى اسم سوره اولق
 كرك ديمش بونده وسائر
 سوره اولونده اولان
 حروفاته اقول وتوجيهك
 وفرق اولغله بو مختصرده
 بوقدرجه قيد اولدى *
 (ذلك الكتاب لا ريب فيه
 هدى للمتقين) بو كتابده
 يعنى قرأته قطعاشك وشبهه
 بوقدركه جناب حق كتب
 مقدمه ده انزاليله وعد
 ايلديكى كتاب كاملدن متقيلر
 ايچون يعنى كباثونوا حشدن
 صافقنلر ايچون دليل ويول
 كوستر ييجدر * (الذين يؤمنون
 بالغيب ويقيمون الصلوة
 وما رزقناهم ينفقون) اول
 كسنه لركه غيبه يعنى حق
 تعالى به وملكه وقيامته
 وقضا و قدره كورمك سزى
 ايناورلر وبش وقت نمازى
 شرائط و آدابيله ادا
 ايدرلر و آنلره احسان
 ايلديكمز رزق لرندن اهل
 و عيال واقربا و قو كشو
 لرينه وسائر مستحقلره
 نفقه ويررلر * (والذين
 يؤمنون بما نزل اليك وما
 نزل من قبلك وبالاخرة
 هم يوقنون) و اول كسنه لركه
 سكا كوندريلنه يعنى قرآنه
 وسندن مقدمه كي پيغمبرلره

عشر * سكرنجيسى كعب قوليدر كه طالمرك عددن (وما يعلم جنود ربك الا هو) مصداقجه
 الله تعالىدن غيرى احد ييلز * مقال بن سليمان ايدر اكر بن عالمى تفسير ايتسم بيك جلده محتاج
 اوليدمكه هر مجلدده بيكر ورق اوليدى * لواقح الانوارده ايدر حق جل وعلا آدم عليه السلامى
 يراندني بالچندن برمقدار آرتوب اندن نخله يي يراندني واندن دخى برسمسه دكلو ارتيق
 اندن برارض واسعه يراندنيكه اكر كرسى وسموات وارضى وجنان وماتحت الثرى ايچنه
 قونسه بر ككيش صحرايه براغلى حلقه مثالنده اوليدى * شيخ اكبر محي الدين بن عربى ايدر
 انده عجائبك وصفنده عقول عقلا حير انلردر هر نفسده حق تعالى انده عوالم برادر كه تسبيحندن
 انلره فتور كلز انلره الله تعالىنك عظم قدر تلى ظاهر اولوبدر محلات عقليه دن اشياء كثيره
 انده موجوده در علماء باللهك اول مسرح عيونلر ايدر انده جولان ايدرلر و انده بساين
 وجنات ومعادن وحيوانات و اردركه قدر ني الله تعالىدن غيرى احد ييلز و دنياده كي اشيا مثلى
 انده دخى واردر جمهسى حى و ناطق و باقى اولوب هيچ بريته بدل و قايى رمن اول ارض اجسام
 طينه بشرية قبول ايتز اوليه اولسه عارفينك اكا دخولى ارواحله اولور اجسامله دكل
 چانكه اكا دخول ايدرلر هياكلرينى ارض دنياده آليقولرلر و انده عجيبه الاشياء بديعه الخلقه
 صورتلر و اردركه اندن بو عالم دنياه مشرف زقافلر باشنده طورلر عارفيندن بري كه اكا مراد
 دخول ايده ابتدا هيكلندن بجر دايدر و مقامى حسنه اول ارض حله لرندن اكا بر حله كيوررلر
 و انى اول ارضه قيوب الله تعالىنك مصنوعاتن اكا كوسترلر و ديلديكى مكانده استديكى
 دكلو زمان انى اكسندرلر و حجر و شجر و سائر اشياكه اكا و غرار سويلسين ديلسه سويلر و انده
 لغات مختلفه واردر اكا داخل اولنلر بالخاصه جيعن فهم ايدر چقن اول ارضدن حاجتن توره
 و كيرو موضعنه رجوعن ديليه رفيق ايله يورر حتى كه ابتداده اول ارضه كرديكى زقاق باشنه
 وارر و اكسندن اول كيوريلن حله يي آلور و بري برلريله و داعلشوب عارف كيدر اول انده
 قالور و انده مسك از فردن برارض و اردركه اكر انى بودار اهلى شم ايتسه هلاك اوليدى و انده
 بومشاق قرمزى التوندن دخى ارض و اردركه اشجار و ثمارى و سائر اشياى جملة التوندن بر كسه
 انك يمشندن آلوب يدسه انده بر مرتبه طراوت و لذت و رايحه طيبه و نعومت بولور كه
 و صافلر انى وصف ايده من و انك يمشنده اولان نقش بديع و زينت غريبه يي نفوس تخيل
 ايده من و بزم عندم زده كي يوم واحد زمانى انلر عندمده سنين متعدددر و انده آق كوشدن
 برارض دخى و اردركه اشجار و ثمارى و انواع ثمارى و اهلىك اجسامى جملة كومشدندر
 و اكر انك ثمارندن برشى تناول اولنسه شول وصفه كلز طعم و رايحه طيبه بولنور و انده كافور
 ابيضدن برارض دخى واردر اندن بعض اماكن حرارته ناردن اشددر ليكن انسان اكا
 كيرسه احراق ايتز و انده بعض اماكن معتدله در و بعضى بارده در و انده زعفراندى برارض
 دخى واردر اهلى انبساط و بشاشنده سائر ارضين اهلىلندن زياده در انلره ورود ايده نى استقبال
 و اجلال ايدرلر و انك مطعوماتى عجب ايتدندركه اندن برشى قوپارلسه اول حينده كورر سمنكه بريته
 انك نظيرى بتر بر حيثى كه انى قوپار انك اكا شعورى اولمز و بالجملة انده نقص كورلر و نساكنك
 حسنى بر مرتبه ده در كه جنتده كي حوريلرك حسنى انلره نسبت اولنسه نساء آدميه نك حسنى

جوریلر حسنه نسبت کی اولور و آنلرده تکلیف الهی یوقدر بلکه تعظیم حق اوزره مجبورلرد
حتی انک خلافنی قصد ایتسه لر استطاعتلری اولمز و بنالریک بعضی همتلرندن پیدا اولور
و بعضی ایسه دنیاده کی کبی آتله استادلر دوزر و دریاری بری برینه قارشیز کورر سنکه التون
دریاسی دموردر یاسنه مجاور ایکن برینک صویندن اول برینه برقطره کیرمز مع ذلک حرکت
و سیلانده هوادن زیاده رقیق و لطیفدر و صفاسی بر مرتبه ده درکه دوآندن برشی اول ارضکه
دریا انک اوزره جاریدر ناظره خفی اولمز و صوینده بر لذت و ریاضه طیه وارددرکه هیچ بر مشروبده
اول بولمز و صافی نباتات کی تناسلسز ارضندن بتر زم عندم زده حشرات تکونی کی ارضندن تکون
ایدر یوقسه جماعله نازل اولان مادن ولد منعقد اولمز * زیرا که جماعتلری مجرد شهوت و نعیم
یچوند و امامرا کبیری را کبک ارادت کی حسبجه کاهی کیر و کاهی صغیر اولور و قیچن بر بلده دن
بر بلده آخره سفر ایتک مراد ایتسه لر برو بگردن قنغیسنده اولور سه یورر لر بر مرتبه سر عتله کیم
اکا کوزلر ایشیز و خلقنک احوالی متفاوتدر بعضنه شهوات و بعضنه ایسه تعظیم جناب حق غالب
اولور و مدینه لرینک قبولی اوزره احجار یا قوتیه دن عقود وارددرکه اندن هر بر حجر بشر
یوز ذرا عدن زیاده اولور و انده کونشمن نور و ظلمت وارددرکه بری برین تعاقب ایدوب انکله
زمانی پاورلر لکن ظلمتلی مدرک کوزینه حجاب اولمز نور حجاب اولمدیغی کی و شحنا
و عدوا سز بری برلینه غزا ایدر لر قیچن بگردن سفرا ایدوب غرق اولسه لر اوزر لرینی صو
باصدرمز بلکه یوریه رک کناره چیقارلر و اول ارضک خصائصندندرکه ملک نزول ایتز مکرکه
انک اهلندن و یا اهل دنیادن انده بولنک بری وفات ایده و انده کعبه واردرا هلی آنی طواف ایدر
کسوه سزدر مکده کی بیت شریفدن بیوکدر درت دیرکودر آنی طواف ایدنلره سویلر و بیلدکلری
علومی انلره افاده ابلر و انده طیراقدن دریا وارددر صو کی جریان ایدر و اول دریاده طاشلر
وارددر بری برلینه منضم اولوب سفینه اولور و اول دریادن سفر مراد ایتسه لر اول سفینه به
کیروب اول دیاردن دیلدکلری بلاده کیدر لر و اول ارضده مدائن النور دیو مدینه لر وارددر
عارفیندن اکا دخول ایتز مکر اولکه مصطفی و مختار اوله اول اون اوچ مدینه در بری برینک
اوزره بنا اولنوبدر غایتده کوچکی اک اشاعیده بیوکی انک اوزرنده بو ترتیب اوزره انک بیوکی
اک اوستنده در و اول مدائنک غایتده کی کوچکن بررا کب اوچ پیله قطع ایدهمز و انده ملوک
وارددرکه لطاف و احسان صاحبیلر انلرک برینه قالی دینور ذکر الهی اکشاری انی تدبیر
ملککندن آلیقوبدر و برینه دخی ذوالعرف دینور اول ارض ملوککنک عظیمدر و سائر ملوککن
اکا چوق رسول کاور کثیرالحرکه هین ولیندر هر احد اکا واصل اولور غضبنه هیچ شی قائم
اولمز حق تعالی اکا بر مرتبه قوت و یرویدرکه وصفه کلز و اول ارضک دریاسنک ملککنه سابع
دینور انی قصد ایدنه بحالستی آزدر و انک جانبنده بر سلطان عظیم وارددرکه اکا سائق دینور
اکا وفد داخل اولسه مجاسندن طورر آنک قدومه سرور اظهار ایدر اول وفد اکا سؤال
ایغزدن اول انک جمیع حوائجن بتورر و دیرکه کراحت ایدر مکه سائلک و جهنده کندی مثلی
مخاوق ایچون سؤال مذلق کورم غیرت ایدرین که الله تعالیدن غیری احد ایچون تدلل ایدلیه
و انده بر ملک آخر وارددرکه اکا قائم بامر الله دینور قلبنه الله تعالینک عظمتی استیلا ایتسیله

کوندربلنه یعنی توریه و زبور
وانجیل و صحف سائر به
و آخرته که قیامته شبهه سز
یقینا اینسانورلر (اولنک
علی هدی من ربهم و اولنک
هم المفلحون) بو ذکر
اولنان کمسنه لر ربلی جل
شانه نک توفیق و مددندن
طوغری یول اوزره درلر
و اول کروه عقابدن فلاح
و نجات بولوب درجات
ثوابه نائل اولمشلر در بو یچن
آیات شریفه لر اهل اسلام
و اهل کتاییدن عبدالله
بن سلام و اصحابی رضی الله
عنهم کی مؤمنلر شاننده
وارددر بو مؤمنلری
مدحندن صکره کفارک ذمنده
بیورر * جواهر التفسیر ده *
بوندن صکره کله جک اون
درت آیات کریمه مشرک
و منافق و کفار حقنده اون
درت ذمیمه و عقاید خبیثه
لرینی که دعوا ی باطل الدائمق
مرض قلب جهل خلاف
افساد سفاقت طعنان استیزا
سرگردانلق زیانکارلق
صاغراق دلسزلک کورلک
حالی رخی شاملدر دیو محرر
در * (ان الذین کفروا
سواء علیهم ءانذرتهم ام لم
تنذرهم لا يؤمنون) تحقیق
اول کمسنه لر که نور
ایمانی ظلمت شرک ابله

عناد یوزندن ستر ایلدیلر
 سن انلری عذابله اخافه
 ایلشسین یا خود انلماشسین
 برادر انلر ایمان ایتزلر
 (ختم الله علی قلوبهم و علی
 سمعهم و علی ابصارهم غشاوة
 و لهم عذاب الیم) الله
 عظیم الشان انلرک قیلری
 و قولالری و کوزلری
 اوزرینه مهر و ضعیله پرده
 چکمشدرکه راه حق فهم
 ایتیه لر و ایشتمه لر و کورمیه لر
 و انلر ایچون عذاب عظیم
 واردرکه دنیاده قتل و اسر
 و عقباده زجر و قهر کبی *
 دینلریکه بو آیت اوجهل
 و مقتولان روز بدر کبی
 کفار و مشرک لارک حقنده
 درکه موتلری کفر اوزره
 اوله جغی معلوم علام الغیوب
 ایدی (ومن الناس من
 یقول آمنا بالله و بالیوم الآخر
 و ما هم بمؤمنین) ناسدن
 بعضلری بز الله و قیامت
 کونه ایتاندق دیرلر حالبوکه
 انلر ایمان ایدیلرلر
 دکلردر * تپسانده * بو
 آیت ایله اشاغی اون اوج
 آیت یووددن منافقلر حقنده
 نازل اولمشدر که انلر
 مسلمانلردن خوفله کفر لرینی
 ستر ایله ظاهرا مسلمانلار
 کوسلر لر ایدی دیوتحریر
 ایدر (نحنا دعون الله
 و الذین آمنوا و ما یخدعون
 الا انفسهم و ما یشعرون)
 زعلرنجه قایلرنده اولان

و افده التفات ایتز عارفیندن نیجه ارلر انک اول حالنه نظرایچون انی زیارت ایدر کورر سنکه
 اول عبد ذلیل جانی کبی الی کو کسندنه یاغن طور رباشن اکش ایکی قدمنه نظرقیلور اندن برشهره
 تحرک و یا بر مفصل اضطراب ایتز عارفلر اندن مرافقه حالن تعلم ایدرلر و انلردن بر ملکه و داع
 دینور مهیب المنظر لطیف المنظر شدید الغیره دائم الفکره در و انلرک جمیع ملوکی اونی سکزدن
 هر برینک احکام و سیرت مخصوصه سی و اردر و انلرک ملکی رعیه سی رزقنه طور بشور رعیه
 ندکلو چوق ایسه ده چقان طعام پیشیر ایه حسابه کلز خلق کثیرا کا حاضر اولور که انلر جهابه
 دینور اهل بیوتک رسولر ایدر اولیه اولسه امین المطبخ اول جابیلرک هر برینه عالمه سی دکلو
 اول طعامن ویرر وانی اول جابیلر قسمت ایدن شخص و احددر جابیلر عدد نیجه الاری و اردر
 زمان و احدده تقسیم ایدوب هر شخصک قابنه طعامن قویار کونددر هر کونده بو عادت ادا
 اولنور وینه هر بر ملکتک برخازی و اردر ابدانی عزل ایتز و بر حسن الهیئه شخص ملکتک
 قاتنده او تورر که اول معمار در اول ارضه دور و مساکن و قری و مدائن بناسنه اول طور بشور *
 شیخ اکبر ایدر هر شیئکه عقل انی اشبو دار دنیاده محال کورر بزانی اول ارضه ممکن بولدق
 و یلدر که عقول قاصر در و حق تعالی قادر در که ایکی ضدی جمع ایده و بر جسمی ایکی مکانه
 بولندیره و عرض بنفسه قیام و انتقال ایده و معنی ایله طور و هر آیت و حدیثکه عقل انی ظاهر ندن
 صرف ایده بزانی انده ظاهری اوزره جاری بولدق و هر جسدکه انس و جنندن اندن روحانیده
 شکل ایدر و هر صورتکه انسان کندوبی منامنده اکا متحول کورر اول کوردیکی اول ارضک
 اجساد ندنر و اول ارض اهلچون جمیع عوالمه بمدد ارقه اولوب هر زقاق اوزره بر امین و اردر
 چقان اول امین ارواحدن بر شیئی یرنده کی صورتلردن بر صورت مستعد کوره اکا اول صورتی
 کیورر جبرائیل علیه السلام دحیه صورتن کیمه سی کبی و اول ارضه بر طرف و اردر که اندن
 جنته کیرلر اول ارضک عجائی احصا اولنور دکلددر بودکلو ایله اکتفا اولندیکه کاتب و سامعه
 ملال کلبه (الرحمن الرحیم) اشبو ایکی اسم شریف بسمله ده ذکر اولمشکن خلق اوزره رحمتن
 تأکید و غضبی اوزره رحمتی سبقتی بیان ایچون تکرار ایلدی (مالک یوم الدین) حساب
 و جزا کونینک اول حاکمدر انک ملک و حکمنه اول کونده اکا هیچ احد نزاع ایدر اولمز
 (ایاک نعبد) توحید و عبادته سنی تخصیص ایدرز (وایاک نستعین) و جمیع امور یزه
 سندن معونت طلبیله دخی سنی تخصیص ایدرز * اشبو آیتده خضوع و تذلل طلب حاجت
 اوزره تقدیمده انلر استعانتی تعلیم ایلدی اکر عبیدک فعلندن اول استطاعتی اولسیدی استعانت
 احتیاج اولزدی بواجلندن انلردن قدرتی نفی ایتدی * قاضی بیضاوی ایدر حق تعالی قارنک
 عبادتن سائر موحیدینک عباداتی تضاعفنده درج ایتدی و انک حاجتن انلرک حاجاته خلط ایتدی
 تا که انکله قبول و اجابت رجا ایده اشبو سبیدن نمازده جماعت مشروعه اولدی * تفسیر رازیده
 ایدر چنانکه عبید * ایاک نعبد * دیه گانه دیمش اولور که الهی عبادتمی بر حده ایر کورمدمکه
 آنی یالکیز ذکر ایتیمکه مستحق اوله * زیرا که اول جهات تقصیرله مزوجه در بلکه انی جمیع
 عابدین عبادته خلط ایدوب کلنی عبادت واحده ایله ذکر ایدرم * ایاک نعبد * دیرم اشبو محله
 بر مسئله شرعیه و اردر که چقان بر رجل آخره اون عبید بیع ایتسه اول مشتری بخیر دریا انلرک

کافی قبول ایدرو یا هیچ بر نی قبول اینلر اما انک اول صفقه ده کین قبول ایدوب و کین ردایتسه جائز
اولز بونده دخی آنجیلندر قچان عید * ایاک نعبد * دیه جمیع عبادلرک عبادتن الله تعالی به عرض ایدر
انک کر منه لایق دکلدر که بعضی بعضندن تمیز ایده اما کلنی ردایتسی جائز اولمز زیرا * ایاک نعبد *
قولنده ملائکه و انبیا و اولیانک عباداتی انده داخل اولوبدر و کلنی قبول ایتدیکی تقدیرجه
اول قائلک دخی عبادتی انده داخل اولوبدر غیرک عباداتی قبولیله انک دخی قبول اولور و الله
اعلم * کانه عید دیش اولور که الهی اگر عبادتم مقبوله دکل ایسه بنی ردایتسیل زیرا بو عبادتیه
بن یا لکنزدکلم بلکه کثیرلر زواکر بن اجابت و قبوله مستحق دکل ایسم سائر متعبدینک عبادتن
سکا شفیع ایدینورم انلرک عبادتی حرمتنه بنم عبادتمی دخی قبول ایله * اهل تحقیق ایدر
عبادت ایچون اوچدرجه واردر * اولکیسی بودر که الله تعالی به وسیله ایتسیدر اولکسه که
احوال خلقدن بر شی بالذات مطلوب ایدینوب حق تعالی بی اکا وسیله ایده اول خسیسدر
* ایکنجیسی بودر که الله تعالی به عبادتی آنکچون اوله که عبادتیله ویا تکالیف الهیه بی قبوله ویا
اکا انتساب ایله تشرف ایده اشبو درجه اولکیدن اعلادر لکن بودخی انجیلین خاصه دکلدر
زیراکه بالذات مقصودی الله تعالینک غیریدر اگرچه عبادتله تسبیح اولنور سه ده * اوچنجیسی
بودر که الله تعالی به عبادتی اول الو خالق اولوب اول اکا عبد مخلوق اولدینچون اوله والوهیتک
موجبی هبیت و عزتدر و عبودیتک موجبی خضوع و ذلتدر ایمدی عبودیتده اشبو درجه
اهلای مقامات و اشرف درجاتدر اول اجلدن مصلی نماز اولنده * اصلی لله * یعنی الله ایچون
نماز قبولورم دیونیت ایدر حتی اگر الله تعالینک ثوابیچون و یا عقابتدن امین اولتیچون قاورم دیسه
نمازی فاسد اولور (اهدنا الصراط المستقیم) بزی تثبیت ایت شول صراط اوزره که انکله
مطلوبه ابریشیلور اول بر طریق واضحدر که انده اعوجاج یوقدر انکله مراد اسلامدر
ودخی قرآن و ایچنده کی آداب و احکامدر تفسیر رازیده ایدر دینور سه که نیچون (اهدنی)
دینلدی بلکه اهدنا دینلدی اکا ایکی وجهله جواب ویریلور * بری بودر که دعا اعم اولسه
اجابته اقرب اولور اول اجلدن بعض علما تلامذه سنه دیردیکه درسه باشلیدیکنزده دیکنر که
رضی الله عنک وعن جماعة المسلمين یوحسه دعاده رضی الله عنک دیمکله بنی تخصیص ایتدیکنز
زیرا جائزدر که یا لکنز بکا ایتدیکنز دعا قبول اولیه اما بئله بیله مسنون دخی ذکر اولتیجق لابد
انلرده بر اجابته مستحق کسنه بولنور قچانکله انلردن بری حقنده دعایی حق تعالی روا ایده
اکرم الا کرمیندر باقیسنی دخی قبول و روا ایدر رد ایتز * پس بو اجلدن دعا ایدنه سنت
اولدیکه ابتدا پیغمبر علیه السلامه صلوات ایده اندن دعاسین دیلیه بعده پیغمبر علیه السلامه صلواتله
کلامن ختم ایلیه زیرا که حق تعالی پیغمبر علیه السلامه اولان صلواتی روا ایدر وقتا که دعانک
اولی و آخری روا اوله بمنع اولور که وسطنده کی شیئی رد اولنه * ایکنجیسی اشبو هدایتدر که
* قال النبی علیه السلام ادعوا الله بالأسنة ما عصیتوه بها قالوا یا رسول الله ومن لنا بثلک الاسنة
قال يدعوبعضکم لبعض لانک ما عصیت بلسانه وهو ما عصی بلسانک * پیغمبر بنی علیه السلام
ایدر الله تعالی به دعا ایدک شول لسانلرله کیم انکله الله تعالی به عصیان ایتدیکنز * دیدیلر که
یا رسول الله انک کی اسان بزه قندن حاصل اولور دیدیکه بری بریکنزه دعا ایدک زبانه سن انک

کفری ستر ایله کویا باری
تعالی بی و مؤمنلری یعنی
صحابه بی الدادیرلر بیلنلر که
انجق کندو نفساری
الدایوب و بالی کندولر
مائد اوله جقدر * (فی قلوبهم
مرض فزادهم الله مرضا
وله من عذاب الیم بما كانوا
یکذبون) انلرک قبلر بنده
نفاق و حسد خسته لکی
واردر الله تعالی دایم قرآن
انزالیه انلرک شک و حقد
و حسد مرضلر بنی یاد ایدر
و خلاف سویلدکاری سببیه
انلر ایچون شدتلو عذاب
واردر * (واذا قيل لهم
لا تقسود فی الارض قالوا
انما نحن مصلحون)
انلر بر یوزنده کفر
و معصیت و مؤمنلری
الدائم ایله فساد ایتیک
دینلدکجه انلر بزم کارمز
انجق صلاح و طاعتدر دیرلر
* (الا انهم هم المفسدون
ولکن لا یعلمون) اکاه
اولک که تحقیق منافق
کندولر بنی کفرله و نابی
ایماندن تعویقله افساد
ایدیچیلدر و لکن کندو
لرینک مفسدایدو کفی بیلنلر
(واذا قيل لهم آمنوا کما آمن
الناس قالوا انؤمن کما آمن
السفهاء الا انهم هم السفهاء
ولکن لا یعلمون) انلر

ليبعث الله عليهم العذاب حتما مقتضيا فيقرأ أصي من صبيانهم في الكتاب الحمد لله رب العالمين
 فيسمع الله تعالى فيرفع عنهم العذاب أربعين سنة * حق حل و علا بر قوم اوزره عذابن كوندره
 مكتمده كي صبيانردن بری * الحمد لله رب العالمين * سورده سن او قویحق قرقیل انلردن عذابی
 قالدره * فصل * امام رازی تفسیرنده ایدر امام شافعی قول جدیدنده ایدر مقتدی به قرائت
 واجب اولور کرکسه امام قرائتی اسرارو یاجهر ایتسون و اول قول قدیمنده ایدر امام اسرار
 ایتدیکنده مقتدی به واجب اولور جهر ایتدیکنده دکل که اول امام مالک و ابن المبارک و احمد
 قولدر امام ابوحنیفه ایدر امام آردنده هر حالده قرائت مکروه اولور لیکن بزم ایچون بر نیجه
 وجه واردر * اولکیسی حق تعالینک * فاقروا ما تیسر من القرآن * قرآندن سزه میسر اولانی
 او قویکزدیو امر ایدر که منفرد و مأوموه متناول اولور * ایکنجیسی پیغمبر بزم علیه السلام نمازده
 او قوردی * و اتبعوه امر الهی مقتضاستیجه اکا اتباع بزه واجب اولور مکرکه مأوموم اولمی
 اندن منع ایدر دنيله الابوکه اکا معارضه اولور * او چنجیسی * و اقیوا الصلاة * صلاقی اقامت
 ایدک دیوقولی مجموع افعال ايله امر در که پیغمبر علیه السلام انی ایشلردی انک نمازده کی افغانلندن
 بری فاتحه یی قرائت ایدی ایمدی * اقیوا الصلاة * دیو امرده فاتحه قرائتی داخل اولور *
 در دنجیسی پیغمبر علیه السلام * لاصلوة الا بفاتحة الكتاب * دیوقولی فاتحه سز اولان نمازی
 نفی ایتشدر اکر دینور سه که بو خبر حال انفراده مخصوصدر زیر اجار پیغمبر علیه السلام دن
 روایت ایدر دیمشکه * من صلی صلوۃ لم یقرأ فیها بام القرآن فلم یصل الا ان یکوز و راء الامام *
 برکسه که نماز قبول انده فاتحه یی او قومیه اول کشتی نماز قلماشدر مکرکه امام آردنده اوله
 دینور که اشبو حدیثه طعن اولمشدر * بشنجیسی پیغمبر علیه السلام حضرت تارینک اعمال صلاقی
 تعلیم ایتدیکی امر ایی به * ثم اقرأ ما تیسر معک من القرآن * اندن سکا قرآندن میسر اولانی
 او قوغل دیوقولیدر کم اول منفرد و مأوموه متناول اولور. النجیسی عبادۃ بن الصامت رضی الله
 عنهدن مرویدر دیمش که بر صبح نمازنده پیغمبر علیه السلام اردنده ایدک اکا قرائت ثقیل
 اولوب فارغ اولدیغنده دیدیکه * لعلکم تقرؤن خلف امامکم قلنا نعم یارسول الله قال لاتقلعوا
 الابفاحۃ الکتاب لانه لاصلوۃ لمن لم یقرأ بها * بوخسه امام کز آردنده او قور میسر دیدیکه که نعم
 یارسول الله او قور ز دیدیکه فاتحه دن غیر بسن او قوم مکز ز را انی او قومیه نک نمازی نماز دکلدر *
 بدنجیسی ابوهریره رضی الله عنه ایدر پیغمبر بزم علیه السلام دیدیکه * من صلی صلوۃ لم یقرأ فیها
 بام القرآن ففی خداج ففی خداج غیر تمام * برکسه که قلدیغی نمازنده فاتحه یی او قومیه
 اول نماز ناقصدر ناقصدر تمام دکلدر * سکزنجیسی ابوهریره رضی الله عنه پیغمبر بزم
 علیه السلام دن روایت ایدوب دیدیکه * ان الله یقول قسمت الصلاة بنی و بین عبدی نصفین * حق
 جل و علا دیر که نمازی بنله عبدم پیننده ایکی نصف ایتدم بیان ایتدیکه انک نصفی نمازک لوازمنددر
 و نصفی ایه قرآنه حاصل اولور او یله اولسه فاتحه قرائتی لوازم صلاندن اولمی واجب اولور
 اشبودایل کرک منفرد و کرک مقتدی نمازی حقنده قائمدر * طفوزنجیسی عبادۃ بن الصامت رضی الله
 عنه ایدر پیغمبر علیه السلام صوات جهریه دن برین بزه قبول اندن صکره بزه اقبال ایدوب
 دیدیکه * هل تقرؤن اذا جهرت * قلنا نعم قال وانا قول مالی ینازعنی القرآن ولا تقرؤوا بشی من

بکم عی فهم لا یرجعون) صاغر لردر یعنی حق صحبتي
 ایشتمزلر دلسزلردر یعنی
 ایمان اقرار ایتزلر کورلر
 در یعنی دیده بصیرتله حق
 فرق ایتزلر انلر بو حالردن
 رجوع ایتوب بو وجهله
 حشر اولورلر (او کصیب
 من السماء فیه ظلمات ورعد
 و برق یچهلون اصابعهم فی
 اذانهم من الصواعق حذر
 الموت والله محیط بالکافرین)
 یاخود انلرک مثالی شول
 کسسنه لر کبیدر که کوکدن
 یغمور یاغز کن اول اثاده
 کوک کورلر و یلدرم ظاهر
 اولور اول کسسنه لر صاعقه دن
 کندولره موت و هلاک
 و قوعی خوفله ایشتامک
 ایچون پارمقلرنی قولاقلرینه
 قبارلر الله تعالینک علمی
 اول ککازلرک اقوال
 و افعالی احاطه ایدیبیدر
 وقتنده عذابدن خلاص
 اولازلر (یکاد البرق یخطف
 ابصارهم کما اضاء لهم مشوا
 فیه و اذا اظلم عليهم قاموا
 و لو شاء الله لذهب بسمعهم
 و ابصارهم ان الله علی کل
 شیء قدير) یقین اولور که
 انلرک کوزلر بک نورینی
 یلدرم چالوب قماشدر هر
 بار که یلدرم شعله و یردکجه
 اول ضیا ايله یورلر

القرآن اذ جهزت الابهام القرآن فانه لاصلوة لمن لم يقرأ بها * بن نمازده قرائتی جهرا یتدیکمده سز
دخی قرائت ایدر میسر دیدککه نم قرائت ایدرز دیدیکه اول سبیدن کوکله بکانه اولدی قرآن
بکاتراع ایدر دیم ایددی بن قرآنی جهرا یتدیکمده فاتحه دن غیری برشی قرائت ایتدیکز زرا که
نماز اولز اولکه فاتحه انده قرائت اولمبه * اونجیمی امام ابوحنیفه قننده امام آردنده فاتحه
قرائتی نمازی ابطال ایتز اما آتی قرائت ترکی بزم عندی زده نمازی ابطال ایدر ایددی انک
قرائتی احوط و واجب اولور زی را پیغمبر عز علیه السلام دیمشدر که * دع مایربک الی مالایربک *
سکارب و برنی ترک ایدوب ربیب و برمین کیت ابو حامد الاسفراخی ایدر نمازک هر رکعتنده قرائت
واجبه در اشو قول صحابه بیننده مجمع علیهم و ابوبکر و عمر و علی و ابن مسعود رضی الله عنهم اتی
دیمشدر و بوقول صحته بش وجه ایراد اولنشدر بری بودر که پیغمبر عز علیه السلام نمازک
هر رکعتنده قرائت ایدردی ایددی * فاتبعوه * دیو امره امتثالا بزه دخی اول فعل واجب
اولور * انکشی وجه پیغمبر علیه السلام نماز تعلیم ایتدیک اعرابی به امر ایلدیکه آنده قرآن
اوقوبه بعده یوردیکه آتی هر رکعتنده ایشلیه امر ایه وجوب ایچوند * اونجیمی ابوسعید
اطدری ایدر پیغمبر علیه السلام بزه امر ایلدیکه نمازک هر رکعتنده فرضنده و نافله سنده فاتحه بی
قرائت ایدرز * در دنجی قرائتک هر رکعتنده اولمی احوطدر اوله اولسه انک وجوبله
قول واجب اولور * بشنجیمی رکعاتک کلنده قرائتله قلمتی واجب اولور اگر دینور سه که
ماشاء و رضی الله عنہم روایت اولندیکه در در رکعتلو فرض نماز لر اصلنده ایکیش رکعت ایدی
سفرده انک اوزره اقتصار اولنوب حضرده زیاده قلندی دینور که ایکی اولکی اصلدر و ایکی
صکره که تبعدر و تبعک مداری تخفیف اوزره در اول معنی ایچون اول ایکسند فاته دن
زیاده سور و اوقمز و قرائتده جهرا اولمز * معلوم اوله که * فاقروا ماتیسر من القرآن * قرآندن
سز و میسر اولانی اوقویکنز دیو بیوریلان قول شریف فاتحه قرائتک وجوبله دلیل اولمغه
صالحدر زی را اول میسر اولنله مراد فاتحه در و یاغیریدر و یا فاتحه ایله غیری بیننده نخبیردر *
اولکیسی اقتضا ایدر که فاتحه نک بعینها قرائتی واجب اوله که اول مطلوبدر * ایکنجیمی اقتضا
ایدر که فاتحه دن غیرنک قرائتی واجب اوله که اول بالاجماع باطلدر * اونجیمی اقتضا ایدر که
مکاف فاتحه قرائتله فاتحه دن غیرنک قرائتی بیننده مخیر اوله بودخی بالاجماع باطلدر زی را که امتک
اجماعی انک اوزره در که فاتحه بی قرائت غیری قرائتدن اولی اوله و فاتحه قرائتدن اولان نمازک
ناقص ایدوکی حدیث دلائله مسلمدر و ناقصله کامل بیننده نخبیر ایه جائز اولمز معلوم اوله که
حق جل و علا فاتحه قرائتن قرآندن میسر قرائتله تمجیه قلندی زی را که فاتحه سورده سی مسلمیندن
مکلفینک غالبده محفوظار بدر اوله اولسه اول انلره میسردر اما که سائر سورده کینه محفوظ
و کینه دکلدر اول تقدیرجه ماتیسر اولمش اولمز برکسه فاتحه بی بتون بیلسه بلکه بعضی بیلسه
ایمدی اول آندن بیلدیک برآیت ایه انکله بیله سائر قرآندن الی آیت دکلو اوقوبه و اگر
فاتحه دن برشی بیلیوب لکن قرآنک سائرندن بیلسه ایددی * فاقروا ماتیسر من القرآن * فوا سنجیه
اول بیلدیکنی قرائت اکا واجب اولور و اگر قرآندن بیلدیک یوغیسه اکا لازم اولور که
* الحمد لله و الله اکبر * دیه رفاعه بن مالک رضی الله عنه روایت ایدر پیغمبر عز علیه السلام

چنان یلدرمک ضعیبی
کسیلوب قراکنی اولدجه
حیرته قالدورلر اگر الله
تعالی مراد ایدیدی انلر که
باطنده کی صاغریق و کور
لکاری کی ظاهرده دخی
صمم و عی و برر ایدی
تحقیق الله عظیم الشان
هر شینه قادردر بومثلدرده
مفسرین وافر مناسب
تشبیهلر تحریر ایتشار ایه
ده بو مختصرده مختصرجه
بوتشبهه تسطیر اولندیکه
العلم عندالله یغوردن مراد
اسلامکه سبب حیات
قلوبدر و ظلمات انده اولان
تکالیف شرعیه و جهادو ترک
ریا و ترک ادیان قدیمه در که
منافقینه قراکو لقدر و وعد
انده کی وعید و شدایددر
و برق انده کی اولان وعد
و فتح و غنیت و بیان جنتدر
و صاعقه ده پارمقارینی قولا
قلینه سد ایتلری اسلامده
اولان جهاد و سائر کی
تکالیف شرعیه بی کور
دکلرنده خوفلرندن ایمان
باطنی عدم قبول ایله
ایشتماری یلدرم کوزلرینی
قشادر می بعضا شعله
اسلام نظرلرنده پارلدقده
اول ضیا الله یورلرینی مال
غنیمت و حصول عافیه نیلدرنده
دین اسلامی بکنورلر اما

دیدیکم * اذا قام احدکم الى الصلوة فليتوضأ كما امره الله ثم يكبر فان كان معه شيء من القرآن فليقرأ وان لم يكن معه شيء من القرآن فليحمد الله وليکبر * چنان بریکز نماز قیلق مراد ایدم الله تعالینک امر استدیکی کیفیت اوزره آبدست آلوب تکبیر ایله نمازه باشسون اکر قرآندن بیلدیکی و ارایسه آفی او قوسون و اکر آندن بیلدیکی یوغیسه الله تعالی به حمد و تکبیر ایلسون و اکر قرآندن و اذ کار عریبه دن بیلدیکی یوغیسه امام رازی ایدر ایمدی اول قادر اولدیغی لسانله الله تعالی بی ذکر ایتکه امر اولنور زی را پیغمبر عز علیه السلام دیمشدرکه * اذا امرتکم بشیء فأتوا منه ما استطعتم * چنانکه بن سزه برشیء امر ایدم آندن قادر اولدیغکز شیئی ایشلیکز * اذ کار نویده ایدر اکر فاتحه بی کوچک بیلز سه اول دکلو بی قرآندن انک غیری کوچک بیلدیکن او قوسون و اکر قرآندن هیچ برشیء کوچک بیلز سه اذ کار دن تسبیح و یا انک مثلنی فاتحه نک آیتلری دکلو ديسون و اکر اذ کار دن دخی برشیء کوچک بیلز سه اکر تعلم ایدم جک دکلو زمان یوغیسه فاتحه بی او قویه جق دکلو زمان قیامند نصکره رکوعه و ارسون تعلمه تقصیر ایتماش ايسه اول قلدیغی نماز کفایت ایدر تقصیر ایتماش ايسه اعاده سی واجب اولور و هر تقدیر اوزره تعلمه امکان اولدیغنه بناء فاتحه بی تعلم اکا واجب اولور و اکر فاتحه قرائتن عربیه ایله کوچک ایتز سه عجمیه ایله قرائتی جائز اولمز زیرا اول عاجزدر بیلدیکن کتوره

سوره بقره مدینه در الا ایکی آیت که اول * قاعفوا واصفحوا * ودخی * لیس علیک هدام * مکیه در و آیتلری ایکوز سکسان بش و یا التی و یا دیدر

بسم الله الرحمن الرحيم

(الم) معالم التزیلده ایدر حروف هجا که اشبوسوره و سائر سورهلر اولنده در متشابهاندنکره الله تعالی انک علمیه استثنای ایدویدر قرآنک سریدر ظاهرینه ایمان کتوروب علی الله تعالی به حواله ایدرز آفی ذکرک فائده سی اکا ایمان طلبیدر ابوبکر الصدیق رضی الله عنه ایدر هر کتابده الله تعالینک سری وارد و قرآنده سری سورهلر اوائلنده کی حروف هجادر * دینلدیکه انک هر بر حرفی اسماء الهدن بر اسمک مفتاحیدر * الف * الله * و * لام * لطیف * و * میم * مجید اسمنه مفتاحدر دینلدیکه * الف * الله تعالینک آلاشه * و * لام * لطیفه * و * میم * ملکنه اشارتدر (ذلک الکتاب) اشبو شول کتاب کاملدرکه انک انزالیه سکا وعد ایتدم (لاریب فیه) انک الله تعالی عندندن ایدوکنده شک یوقدر (هدی للمتقین) اهل تقویه رشد و بیاند و هدادن مراد اولشیدرکه انسان انکله مطلوبنه ایررو متقی اولدرکه شرک و کبائر و فواحش دن صاقنه حدیثده کلدیکه تقوانک جمعی * ان الله یأمر بالعدل والاحسان و ایتاء ذی القربی و ینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی * قولنده ذکر اولمشدر * سهر بن خوشب ایدر متقی اول کسنه درکه بأس اولنور شیدن صاقنوب لابس اولان شیئی ترک ایدم متقیلری ذکرله تخصیص انلری تشریف ایچوند و یا هدايت ایله افتعالند ییچوند (الذین یؤمنون بالغیب) شونلرکه حال غیبده پیغمبر عز علیه السلام خبر و یردیکی بعث و جنت و نار و غیره تصدیق ایدرلر و ایمانک حقیقی قلبه تصدیقدر و اول شریعتده قلبه اعتقاد و لسانله اقرار و ارکانله عملدر و اقرار و عمله ایمان دینلدی شریعتدن اولدیغی مناسبتله و اسلام ايسه خضوع

شقاوت از لیه لری موجبجه ینه شعله برقی غائب ایدوب تاخر و تردد ده اولورلر (یا ایها الناس اعبدوا ربکم الذی خلقکم و الذین من قبلکم لعلکم تتقون) ای طامه انسان سزی و سزدن مقدم اولنلری یوقدن و ار ایدوب خلق ایدن ربکز عز شأنه اول رجا ایله عبادت و طاعت ایدک که متقیلر دن اولوب عذابندن خلاص اوله سز * بیانده * ابن عباس رضی الله عنهمادن روایه بو خطاب عموم ناسه در بوندن صکره قرآنده نه محمله * یا ایها الناس *

خطابی کلور سه مراد اهل مدینه در دیو تحریر ایدر (الذی جعل لکم الارض فراشاً و السماء بناء و انزل من السماء ماء فاخرج به من الثمرات رزقاً لکم فلا تبغوا لله انداداً و انتم تعلمون) اول الله تعالی که یر یوزینی سزک نفع و فائده و راحتکز ایچون دوشه دی و سمایی سزه سقف بنا ایلدی و اول کوکدن سزه فائده لو صو کوندردیکه انکله سزه رزق ایچون انواع میوه و نبات چیقاردی ایمدی حق تعالی ایچون قطعا شریک طومعه سز بلور

سرکه انك مثل نظری
یوقدر (وان كنتم فی ریب
عما انزلنا علی عبدنا فاتوا
بسورة من مثله و ادعوا
شهداءكم من دون الله ان
كنتم صادقین) زم بنده مژه
یعنی محمد صلی الله علیه و سلمه
كوندریكمز شیدن یعنی
قرآندن اكر سز شك
وشبهه ده ایسه كنز اول قرآن
كبی فصاحت و بلاغته بر
سوره كتورك و الله تعالادن
غیری بتلریكنز و شعرا
و معاون و شاهدلریكنزی
دعوت ایدرك كه انك كبی بر
سوره كتوره لر اكر بو
كلام بشردر دیدیكنز
صادقرا ایسه كنز (فان لم تقبلوا
ولن تقبلوا فاتقوا النار الی
و قودها الناس و الحجاره
اعدت للكافرین) چون
مقدم معارضه ایله انك مثلی
بر سوره كتوره مدیكنز
و بوندن صكره دخی قادر
دكل سز آمدی اول آتشدن
صاك كه انك طو تشدیره حق
خطبی كافر انسانار و زیاده
حار كبریت طاشلریدر كه
كفار ایچون آماه در
* تیانده * نار الان مخلوقه
اولدیغنه بو آیت کریمه
دلیدر دیر (و بشر الذین
آمنوا و عملوا الصالحات ان
لهم جنات تجری من تحتها

و انقیاددر ایدمی هر ایمانده اسلام بولنور اما كه هر اسلامده ایمان بولنمز مادامكه تصدیق
بولمیه * قالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا ولكن قولوا اسلمنا * دلالتیه و اعلاك ایماندن
ایدوكنه دلیل پیغمبر صلی الله علیه و سلم دیمشدر * الايمان بضع وسبعون شعبة افضلها قول
لا اله الا الله و ادناها اماطة الاذى عن الطريق و الحياء شعبة من الايمان * ایمان یتشدن زیاده
شعبه در افضل لا اله الا الله دیمك و ادناسی بولدن اذانی كیدر مكدر و حياء ایماندن بر شعبه در
* دینلیدیكه ایمان ایماندن مأخوذدر مؤمنه كندوبی عذاب اللهدن امین قلدیغیچون مؤمن
دینلیدی و حق تعالی به مؤمن دینلسی عبادنی عذابدن امین قلدیغیچوندر (لواقح الانوارده) ایدر
ایمان بش قسمدر * بری ایمان تقلیدیدركه اول عوامكدر * و بری ایمان علمیدركه اول اصحاب
دلیلکدر * و بری ایمان عینیدركه اول اهل مشاهده نكدر * و بری ایمان قلبیدركه اول عارفینكدر *
و بری ایمان حقیقیدركه اول واقفینكدر * و بری ایمان حقیقه الحقیقه در كه اول مرسلینكدر
عارفون انی كشدن ممنوعلدر * معلوم اوله كه نور ایمان ایکی قسمدر اهلی ایکی قسم اولدیغی كبی *
بری شول مؤمندر كه ایمانی نظر و استدلال و برهانله اوله * ایدمی انك ایمانه و ثوق اولنمز
و نوری بشاشت قلوبه مخالط اولمز * زیرا صاحبك اكا نظری و رای مجابندر * و بری دخی
شول مؤمندر كه برهانی قلبنده عین ایمانك حصولیدر * ایدمی بشاشت قلوبه مخالط اولان اول
ایماندر كه صاحبی حقنده شك تصور اولنمز * (تنبيه العافینده) ایدر ناس ایمانده ایکی قسمدر
بر قسمك ایمانی عطائیدر علامتی اولدر كه صاحبی ذنوبدن ترهیب و طاعاته ترغیب ایدر
و بر قسمك ایسه ایمانی عاریتدر علامتی اولدر كه صاحبی ذنوبدن منع ایتمز و طاعاته رغبت
ایتدزمز * خبرده كلدیكه بنی اسرائیلده ایکی رجل و ارایدی بری عابدو بری فاجر ایدمی ایکیسی
دخی زمان قریده وفات ایدوب موسی علیه السلام وحی الهی ایله اول عابدك اهل جهنم و فاجر ك
اهل جنت ایدوكنی خبر و یردی موسی علیه السلام اول ایکیسك حالی خاتونلرندن سؤال
ایلدی عابدك خاتونی ایتدیكه اودوشكنه یاتور اولسه سعادت بزه اكر موسانك بزه كتوردیكی
دین كرچك ایسه دیر ایدمی و فاجر ك خاتونی ایتدی اول دوشكنه یاتور اولسه لا اله الا اله
دیوب دین موساده اولدیغنه حق تعالی به حمد اولسون دیر ایدمی * و غیبه مراد هر خفیدركه
انی حس ادراك و بدیهه عقل اقتضا ایتیه بو غیب ایکی قسمدر بر قسمی اولدر كه اكا دلیل
اولیه كه اول * و عنده مفاتیح الغیب لایعلمها الا هو * ایله عنایت اولنمشدر و بر قسمی دخی اولدر كه
اكا دلیل نصب اولنه حق تعالینك ذات و صفاته و یوم آخر و حالاته ایمان كبی اشبو آیتدن
مراد اولدر و یا خود معنی بودركه انلر سزدن غائبین اولدقاری حالده ایمان كتوررلر یوخسه
منافقار كبی مؤمنلره ملاق اولدقارنده ایمان اظهار ایدرلر و شیطانلریله تنها قالدقارنده بز
سز كه یز دیرلر اول اجلدن ابن مسعود رضی الله عنه الله تعالی به قسم ایدوب ایمان بالغیبدن افضل
هیچ بر كسه ایمان كتور میوبدر دیدی * دینلیدیكه غیبه مراد قلبدر یعنی قلبلریله ایمان كتوررلر
یوخسه اول قلبلرنده یوغیكن انی سویلنلر كبی ایتزلر (و یقیمون الصلاة) و دخی انلر نمازك
اركانی تعدیل ایدرلر و افعالنه خلل ایركورمدن صاقنورلر و یا اكا مواظبت ایدرلر و یا خود
داسته فتور و توانیسز قیام ایدرلر و صلاة لغنده دعادر * وصل علیهم * دلالتیه یعنی انلره دعا

ایت و شرعه افعال مخصوصه نك اسیدر كه اول قیام و ركوع و سجود و قعود و دعا و شادر
 * ان الله و ملائكته يصلون على النبي یا ایها الذین آمنوا صلوا علیه و سلموا تسلیما * آیتنده دینلدیکه
 صلاة الله تعالیدن رحمت و ملائكه دن استغفار و مؤمنلردن دعادر امام رازی ایدر اشبوصلاتله
 امری متضندر * دینلدیکه بونكه مراد صلاة خسه در و لفظ واحدیلله ذکری * و انزل معهم
 الكتاب * ده کتاب ذکر ایله کتب مراد اولنسی کیدر (و ما رزقناهم ینفقون) دخی بزم
 انلره و یردیکم زام ظاهره و باطنه دن الله تعالی جل شانہ نك طاعتنه فرضنه و نفلنه صرف ایدر لر
 * رزق اول شیدر كه خلقدن ذوالحیاه انكه نفعلنه و حق تعالی انی کندویه اسنادی ایداندر كه
 اول حلال صرف اوله و اكا من ادخلی اسراف و تبذیردن منع ایچوندر (و الذین يؤمنون
 بما انزل الیک و ما انزل من قبلک) و دخی شونلر كه سكا انزال اولنان قرآنه و سندن او کدین
 انزال اولنان تورات و انجیل و زبور و سائر کتب سابقه بی تصدیق ایدر لر * (بستان العارفینده)
 ایدر و هب بن منهبدن روایت اولندیکه حق تعالی یوزاون درت کتاب انزال ایدوبدر * الی
 صحیفه شیت علیه السلامه * و اوتوز صحیفه ادریس علیه السلامه * و یکر می صحیفه ابراهیم علیه
 السلامه * و اون صحیفه آدم علیه السلامه و زبور داود علیه السلامه که اكا کتب سته دینور
 و تورات موسی علیه السلامه و انجیل عیسی علیه السلامه و قرآن آخر زمان پیغمبری محمد صلی
 الله علیه و سلم حضرتلر بنه انزال اولنوبدر (و بالآخرة هم یوقنون) و دخی دار آخرتی
 شکسز یلور لر * دنیاه دنیا دینلدی آخرته دنو و قربی اولدیغیچون و آخرته آخرت دینلدی
 دنیادن تأخر ایدوب دنیانك قناسندن صکره اولدیغیچون (اولئك علی هدی من ربهم)
 ایمدی ذکر اولنان صفاتله متصف اولنلر رباری جل شانہ دن رشد و بیان و بصیرت اوزره درلر
 (و اولئك هم المفلحون) و دخی یوم قیامتده ناردن نجات بولوب جنته ایرنلدر و فلاح بقا
 معناسنه دخی کلور یعنی نعیم مقیمده باقی قلانلدر (ان الذین کفروا) شونلر كه حق انکار
 و ستر ایله کافر اولدیلر * کفر درت نوعدر * بری کفر انکاریدر كه الله تعالی بی اصلا بیلله و اكا
 اعتراف ایتیه * و بری کفر جحودیدر كه قلبیه الله تعالی بی بیله لسانیه اكا اقرار ایتیه ابلیس
 و یهودك کفری کبی * فلما جاءهم ماعرفوا کفروا به * دلالتیه * و بری کفر عنادیدر كه قلبیه
 الله تعالی بی بیله و لسانیه اعتراف قیلله لکن انكه تدین ایتیه ابوطالبك کفری کبی اول محمدك
 دینی جمع ادیانك خیرلوسی ایدوکنی بیلدم اگر ناسك بکا لوم و سبندن حذر ایتیم بی اكا
 دخول ایدنلردن بولیدك دیدی * و بری کفر و نفاقدر كه لسانیه اقرار و قلبیه انکار ایده *
 ایمدی بودرت نوع کفردن هر قنغسیله برکسه الله تعالی به ملاقی اولورسه مغفرت اولنر
 (سواء علیهم) انلر ك قننده برابردر (و انذرتم ام لم تنذرهم) کرکسه انلری تخویف
 و تنذیرایت و یا ایتیه (لا يؤمنون) انلر سنی و سكا و یریلن قرآنی تصدیق ایتزلر * اشبوا بت
 شول اقوام حقنده نازل اولوبدر كه سابق علم الهده اوزرلر بنه کله شقاوت حك اولمشدر
 بعده تصدیق ترکلر نك سببین ذکر ایدوب دیدیکه (ختم الله علی قلوبهم و علی سمعهم) حق
 تعالی انلر ك قلبلری اوزره کفری ختم ایتدی اولیه اولسه انلر حق قبول و تفقه ایتزلر
 و سمعلری اوزره دخی ختم ایتدی حتی كه حق ایشتمزلر و انكه نفعلنلر (و علی ابصارهم

الانهار کلما رزقوا منها من
 ثمرة رزقا قالوا هذا الذي
 رزقنا من قبل واتوا به
 متشابهة و لهم فيها ازواج
 مطهرة و هم فيها خالدون)
 یا محمد یا مان کتور و ب و اعمال
 صالحه ایشلیانلره مژده
 ایله که تحقیق انلر ایچون
 آخرتده هر نوع میوه لر
 ایله مزین جنتلر واردر كه
 آنلر ندن ایرمقلر آقار هر بار
 اول میوه لر دن رزق لنوب
 اطعام اولنسه لر بز بونی
 مقدم دنیاده اکل ایشیدك
 دیرلر زبراجنتلر ك میوه لر نك
 لذتلی کلی مختلف و الذ
 ايسه ده لونلری دنیا
 میوه لر بنه مشاهدرو جنتده
 انلر ایچون عیب و آفتدن
 پاكو پاکیزه حوری و نسالر
 واردر و انلر اول جنتلرده
 مؤبد و مخلد قالیچیلدر *
 (ان الله لا یستحي ان یضرب
 مثلا مابعضه فاما فوقها
 فاما الذین آمنوا فیعلمون انه
 الحق من ربهم و اما الذین
 کفروا فیقولون ماذا اراد الله
 بهذا مثلا یضل به کثیر او یهدی
 به کثیرا و ما یضل به الا
 الفاسقین) تحقیق الله تعالی
 سیوری سنک و اندن بیوک
 شیهه حق بیان ایچون مثل
 ضربنی یعنی مثال کتور مکی
 توك ایتز اول کسمنه لر كه

غشاوة) وبصر لری اوزره آیات اللمدن تعامی و غطاسی اولوب نظر واستدلال ایله هدای
 کور زلر (ولهم عذاب عظیم) وانلره دنیاده اسر و قتل و عقباده عذاب دائم وارد
 و عذاب شول عقاید که جانی انک سببیله جنایتیه عوددن ارتداع ایده (ومن الناس من یقول
 آمنا بالله وبالیوم الآخر وما هم بمؤمنین) بعض ناس الله تعالی یه و یوم قیامتیه ایمان کتوردک
 دیرلر حالوکه انلر ایمان کتورمش دکلردر * اشبو اون اوچ آیتیه دکنین یهوددن منافقین
 شانده نازل اولوبدرکه انلر مؤمنلردن سالم اولمغیچون کفری ابطان ایدوب انلره اسلام اظهار
 ایدرلردی * تفسیر رازیده ایدر ایمان و کفر و نفاق حکمی اعتقادک اون ایکی قسمه انقسامیله
 یلنور * قسم اول اولدرکه قلبده عرفان ولسانده اقرار اوله اکر اول اقرار اختیاری ایسه
 انک صاحبی بالاتفاق مؤمندر و اکر اقراری اضطراری ایسه بر حیثیتله کیم خوفی اولسه
 اقرار ایتزدی بلکه انکار ایدردی ایمدی انک صاحبی منافقدر * قسم ثانی اولدرکه قلبده عرفان
 ولسانده انکار اوله اکر اول انکار اضطراری ایسه * الا من اکره و قلبه مطمئن بالايمان *
 دلالتیله انک صاحبی مؤمندر و اکر اول انکار اختیاری ایسه صاحبی کافر معانددر * قسم ثالث
 اولدرکه قلبده عرفان ولسانده نه اقرار و نه انکار اوله اکر سکوتی اضطراری ایسه مثلاً
 اقراردن خوف ایسه و یا خود حق تعالی بی دلالتله یلوب نظیرین اتمام ایتدیکی کبی اقرار
 ایتدین آکسزین وفات ایته قطعا اول مؤمندر زیرا تکلیف اولندیغی امورک جمیعین برینه
 کتوردی و زمان بولمذیکه اقرار دخی ایدیدی * ایمدی اول اقراری ترکنده معذوردر
 و اکر اقراردن سکوتی اختیاری ایسه مثلاً حق تعالی بی دلالت ایله یلوب لکن لسانله اقراری
 اولسه پیغمبریز علیه السلام * فیخرج من النار من کان فی قلبه مثقال ذره من الایمان * قلبنده
 ذره دکلو ایمانی اولان کشی جهنمدن چیقار دیو اخباری مقتضاسنجیه امام غزالی انک مؤمن
 اولسنه میل ایتدی و الحال اول کسه نک قلبی ایمانله طلودر او یله اولسه اول جهنمه نیجه قالور *
 قسم رابع اولدرکه قلبده اعتقاد تقلیدی ولسانده اقرار اختیاری اوله * اشبو مسئله مشهوره
 درکه مقاد اولان کشی مؤمنیدر و یا دگیدر اختلاف اولندی * ایمدی قلبده اعتقاد تقلیدی
 ولسانده اقرار اضطراری اولسه صورت اولیده کینک کفرینه حکم اولنورسه اشبو صورت
 ثانیده کینک کفرنده کلام اولزواکر صورت اولیده کینک ایمانیه حکم اولنور ایسه اشبو
 صورت ثانیده کینک شقاقیه حکم واجب اوور زیرا صورت ثانیده کینک قای عارف فرض
 اولسه اقراری اضطراری اولدیغیچون منافق اولوردی * ایمدی اعتقادی تقلیدی اولدیغی
 صورته اقراری اضطراری اولدیغیچون منافق اولمسی بالطریق الاولی اولور * قسم خامس
 اولدرکه قلبده اعتقاد تقلیدی ولسانده انکار اختیاری اولسه انک صاحبی کفرنده شک
 یوقدر و اکر اعتقاد تقلیدی و انکاری اضطراری ایسه اکا ایمانیه حکم واجب اولور زیرا که
 مقادله مؤمن دیو حکم اولنور * قسم سادس اولدرکه قلبده اعتقاد تقلیدی ولسانده سکوت
 اوله اول سکوت کر کسه اختیاری و یا اضطراری اوله انک حکمی حکم ثالث حکمی کبیدر * قسم سابع
 اولدرکه قلبده انکار ولسانده اقرار اضطراری اوله صاحبی منافقدر و اکر قلبده انکار ولسانده
 اقرار اختیاری ایسه مثلاً طالع قدیم ایدو کسه شبهه ایله اعتقاد ایدوب لسانله عالم محمددر دیو اقرار

ایمان کتوردیلر انلر بو
 مثل رب لری طرفندن حق
 اولدیغی یلورلر اما کافرلر
 عنادیوزندن بو مثل ایله الله
 تعالی نه مراد ایتدی دیرلر
 حق تعالی کافرلرک بو مثلی
 تکذیبلری سببیله اکثرینی
 خذلانه براغور و مؤمنلرک
 تفکر لری سببیله چوغنی
 هدایتیه ایرشیدرر جناب
 باری بو مثل ایله انجیق
 کبائر ارتکاب ایدن
 فاسقلری ضلالتیه انداخته
 ایدر * مرویدر که قرآن
 گریعه سنک واورجک
 ایله ضرب مثل اولندیغی
 یهودیلر ایشیدوب حق
 تعالی یه بویه اشبای خسیسه بی
 ذکر ایتکدن نه حاصل بوالله
 کلامنه بکزه ز دیمار یله
 انلرک واهی سوزلرینی ردایله
 بو آیت کریمه نازل اولمشدر
 (الذین یقضون عهد الله من
 بعد میثاقه ویقطعون ما
 امر الله به ان یوصل
 ویفسدون فی الارض واولئک
 هم الخاسرون) اول فاسقلرکه
 پیمان و تأکید ایتدکدرندن
 صکره عهد الهی قیردیلر
 و عبدکریسنه وصل اولوق
 باینده الله تعالی نیک امر
 ایلدیکی شئی قطع ایدرلر
 ویر یوزنده فساد ایدرلر
 انلر دنیاده و عقباده ضرر

وزیان اید بچیلردر بو
عهد اللهدن مراد یوم
میثاقده * است بر بکم *
سؤالنه جواب عهدی اوله
یا خود بنی اسرائیلک توریة
موجبجه آخر الزمان
پیغمبرینه تبعیتاری عهدی
اوله وعید ربسنه وصلی
قطعدن مراد مؤمنلر ایله
دوستلغی قطع ایلک
باخصوص جمله قبیله عربک
ویهود دخی حضرت اسمعیل
واسحق علیهما السلام
جهتیه اول حضرت صلی الله
علیه وسلمه قرابت و وصلی
وار ایکن نفرقه و امر الله
مخالفتله قطع رحم ایدرلر *
(کیف تکفرون بالله و کتم
امواتا فاحیاکم ثم یحییکم ثم
یکبیکم ثم الیه ترجعون)
نه کیفیتله سز اللهی انکارله
کفر ایدر سز حالبوکه مقدم
نطفه و علقه ایکن موتالر
ایدیکیز نفخ روحله سزی
دیرلندی صکره اجلکیز
کلدکده سزی اولدیرر
صکره نفخه صورده حشر
ایچون تکرار دیرلدر بعده
مجازات ایچون انک طرفنه
رجوع ایدر سز (هو الذی
خاق لکم مافی الارض جمیعاً
ثم استوی الی السماء فسواهن
سبع سموات وهو بکل شیء
علیم) اول الله تعالی

اختیاری ایدمه مستبعد اولمز قبله عرفان و لسانله انکار جائز اولیچق که کفری جمود و عناددر
قبله جاهل اولوب لسانله اقرار ایچون جائز اولمه اشبو قسم قیلندن اولان نفاقده داخلدر
* قسم ثانی اولدرکه قبله و لسانله انکار اوله انک صاحبی کافردر یوخسه منافق دکدر
زیرا باطننه مخالف بر شیء اظهار ایتمشددر * قسم تاسع اولدرکه قبله انکار و لسانله سکوت
اوله انک صاحبی کافردر * قسم شاهر اولدرکه قلب جمیع اعتقاداتدن خالی اولوب لسانله
اقرار اختیاری اوله اگر مهلت نظرده ایسه اکا کفر لازم کلز لیکن جائز اولیان شیئی ایتشددرکه
صدق و حقیقتک بیلدیکی شیتدن خبر ویرمشددر و اگر مهلت نظرده دکل ایسه انده نظر وارددر
اما که قلب خالی ایله اقرار اضطرابی اولورسه انک صاحبیه کافر دینلر * زیرا توقفی مهلت
نظرده ایسه و اقراری ترکندن نفسی اوزره خوف ایدرسه اول فعلی قبیح اولمز * قسم حادی
عشر اولدرکه قلب خالی ایله لسانله انکار اوله * ایمدی انک ایکی حکمی قسم شاهر حکمک
عکسیدر * قسم ثانی عشر اولدرکه قلب خالی ایله لسان خالی اوله اگر توقفی مهلت نظرده ایسه
اکا واجب اولان دخی توققدروا کر توقفی مهلت نظردن خارج ایسه اکا کافر دینلک واجب
اولور انتهی * (احیاء علومده) ایدر ایمانله اسلامک ایکی حکمی وارددر بری دنیوی و بری
اخرویدر * اخرویسنک حکمی اولدرکه صاحبی جهنمه تخلید ایتز چیقارار اگر چه اول
ایمان ذره دکلو ایسه ده * ایمدی بو حکم نه شیتک اوزرینه مرتبه در و ایمان نه شیتدر علما اختلاف
ایتدیلر بعضیلر دیدیلرکه ایمان یالکیز قبله اعتقاددر و بعضیلر ایسه قبله اعتقاد و لسانله اقراردر
دیدی و بعضیلری قبله اعتقاد و لسانله اقرار و ارکانله عملدر دیدی اوله اولسه اول اتی
درجه سه منقسم اولور * اولکیسی اولدرکه انده اعتقاد و اقرار و عمل اوچی دخی بولنه
خلافسز انک مکانی جنتدر * ایکنجیسی اولدرکه انده اعتقاد و اقرارله بعض اعمال بولنه
لیکن کبارک بعضی و یا کلنی ارتکاب ایدوب توبه ایتش اولمه کتاب و سنت مقتضاسنجه یوم
قیامتده حق تعالی آتی اگر عفو ایتوب حسابده عدل ایدرسه اگر حسنات و سیئاتی برابر
کلورسه اراده الله دکلو زمان اعرافده حبس اولندیغند نصکره انک فضلی و رحمتیه جنته کیر
* و اگر سیئاتی حسناتندن زیاده کلورسه اراده الله دکلو زمان جهنمه یاندیغند نصکره جنته
کیر * اوچنجیسی اولدرکه انده اعتقاد و اقرار بولنه لیکن عمل بولنیه * دردنجیسی انده اعتقاد
بولنه لیکن اقرار ایتدین و یا خود اعالمه مشغول اولدین وفات اید * اشبو ایکی درجه ده اولنلرک
حکمنده علما اختلاف ایتدیلر اولکه ایمانی اعتقاد و اقرار و عملدر دیدی اشبو ایکی درجه نك برنده
انک بریسی برنده ایسه ایکسی بولنماشددر اول مذهب اوزره بونک ایکسیدن مؤمن اولماق
لازم کلور لیکن پیغمبریز علیه السلامک * الایمان ان تؤمن بالله و مائکته و کتبه و رساله
و الیوم الآخر و تؤمن بالقدر خیره و شره * دیو بیوریلان تعریف ایمانده لسانله اقرار و ارکانله
عمل منعدمدر بلکه ایمان انجق تصدیق ایدیکی ظاهردر و دخی * یخرج من النار من کان فی
قلبه ذرة من الایمان * قلبنده ذره جه ایمانی اولان جهنمدن چیقار دیو بیوریلان حدیثده
دخی قلبک تصدیقندن غیری شیء ذکر اولنوبدر * ایمدی اشبو ایکی حدیث مقتضاسنجه
آنجق تصدیق اولان دخی مؤمندر ناردده مخلد اولمز * بشنجیسی اولدرکه قلبنده تصدیق بولنه

سرك انتفاع كنز ايچون ر
يوزنده جملة حيوان و نبات
ومعدن و اير مقلري پراتدى
صكره سمائي خلقه قصد
ايدوب پدى كوكلى اكريلك
وعلى اوليه رق طوغرى
وصحج پراتدى اول الله
تعالى هر شى بيليجى
ويرايجيدر (واذ قال ربك
للملكة انى جاعل فى الارض
خليفة قالوا اتجعل فيها
من يفسد فيها ويسفك الدماء
ونحن نسبح بحمده ونقديس
لك قال انى اعلم ما لا تعلمون)
يا محمد يادايه شول وقتيكه
سنگ ربك جل شانه جملة
ملكه ياخود مقدم روى
ارضه اجلا اولسان بنى
الجانند نصكره ير يوزنده
ساكن ملكه بن يريوزنده
خليفه خلق ايدو جكم ديدى
ايدى اول ماكر كندو
عقل وعصمتارنده موكوز
خاصه لرندن يالوح محفوظه
او قودقارندن ياخود اخبار
الهيدين ناشى استكشاف
حكمت يوزندن آيا يريوزنده
فساد ايدو جك وبغير حق
قان دو كه جك كيسه مى
خلق ايدو جكسك حال بوكه
بز سنگ حمدكه تسبيح
وذكركه سنى تقديس
ايدرز ديديلر حق تعالى بو
خليفه يي پراتمده اولان

و * لا اله الا الله محمد رسول الله * ديجك دكلوزمان عمرى مساعد اولمشيكن وانى ديمك اكا
واجب ايدوكن بيليشيكن ديمسه * ايمدى انى ديمكدن امتناعى نماز قلقدن امتناعى كبي اولور
اولدخى مؤمندر ناردو مخلد اولمز * التنجيسى اولدركه لسانه * لا اله الا الله محمد رسول الله *
ديه امكن قلبى انى تصديق ايتيه * ايمدى اول كسسه آخرت حكمنده شكسز كافردر و ناردو
مخلددر دنيا حكمنده مسلمدر * زيرا كه قلبنده كيه اطلاع اولمز اما اشتباه انده دركه انك
قلبي تصديق ايتامشيكن اقرباسندن برى وفات ايتسه اكا وارث اولديغند نصكره قلبى تصديق
ايتامشيكن بر مسئله خاتون تزوج ايدوب بعده قلبى تصديق ايتسه تجديد نكاح لازم اولور مى
ايكى وجهله اكا جوابى مختلدر * برى بودر كه دنيا احكامى ظاهر و باطنده هر كسه نك ظاهر
حالنه اعتبار اولنه اويله اولسه اول ميراثا كامباح اولور و خاتون نكاحنى تجديد لازم اولمز
* و بر جوابى دخى بودر كه اول اظهار و احوطدر الله تعالى اعلم اول ميراث اكا حلال اولمز
و خاتون نكاحنى تجديد لازم اولور زيرا انك ظاهر حالنه اعتبار ايتك غيرك حقنده دركه
انك باطن حالنى بيلز اما كه كندى حقنده باطن حالى ظاهر در * دينلور كه تصديقندن موكدن
الله كافر حكمنده ايدى و كافره مسلم بينده ايسه توارث جارى اولمز و كافر مسلمه يي تزوج حلال
اول حذيفه رضى الله عنه بغير عزم صلى الله عليه وسلم متافقلى بيلد ير مشيدى قچان انلرك برى
اوت اولسه اول انك جنازه سته و ارمزدى عربن الخطاب رضى الله عنه دخى اكا مراقب اولوب
انك و ارمذى جنازه ايدى اولدخى و ارمزدى (يخادعون الله والذين آمنوا) الله تعالى به
ويارسوا له مخادعه ايدرلر لسانلريله ايمان اظهار ايدوب قبايلرنده كى كفرى ستريله و مؤمنلره
دخى مخادعه ايدرلر كه مؤمن دكلار ايكن انلرى كوردكلرنده مؤمنلرز ديرلر * مخادع اولدر كه
اضمار ايتديكنك خلافتن اظهار ايدو * وهو خادعهم * قولنده الله تعالى نك خداعى اولدر كه
آخرته انلرا ايچون كز لديكى عذابك خلافتي دنيايه انلره نعيم تعجيل و اظهار ايدو * دينلديكه
مخادع اصلى فساددر اويله اولسه معناسى ايمانندن اظهار ايتدكلرى نى كفردن اضمار ايتدكلريله
افساد ايدرلر و حق تعالى دنيايه انلره ويرديكى نعيمى آخرته انلره اير كوره جكي عذابله
افساد ايدر (وما يخدعون الا انفسهم) حالبو كه انلر خداعى به كنديلر به ايدرلر انك وبالى
كنديلره عودت ايدر * زيرا كه حق تعالى انلرك نفاقلرين رسولنه بيلد ير اويله اولسه دنيايه
رسواى اولوب عقبايه انلره عقاب اير كورر (وما يشعرون) و الحال خداعلرينك وبالى
كنديلره عودت ايدر ايدوكنى بيلزلر (فى قلوبهم مرض) قبايلرنده شك و نفاق مرضى واردر
و مرضك اصلى ضعيفدر و دينده شكه مرض ديندى * زيرا كه مرض بدنى ضعيف ايتديكى كبي
شك دخى دينى ضعيف ايدر (فزادهم الله مرضا) حق تعالى انلره مريضلرين زياده ايلدى *
زيرا كه آيات كريمه لر برى برينك آردنجه نزول ايدردى هر آيت كه نزول ايدوب انلرا كا
كافر اولديلر انكله كفر و نفاقلرين آرتورديلر (ولهم عذاب اليم) انلره بر مرتبه عذاب
واردر كه الم و وجعى قبايلر به ايريشور (يا كاذبون) شول سبيله كيم سرده الله
تعالى يي و رسوانى تكذيب ايدرلردى (واذا قيل لهم لا تفسدوا فى الارض) قچان انلره مؤمنلر
قبايلندن كفر ايله و ناسى رسول الله و قرآن ايمانندن تمويقه ير يوزنده فساد ايتيكنز دينلسه

(قالوا انما نحن مصلحون) ديرلرکه بز دکل الاصلاح ايديجلرز (الا انهم هم المفسدون) آگاه اولکیزکه آنلر کندیلرین کفرله وناسی ایماندن تعویقله افساد ایديجلردر (ولکن لايشعرون) لکن کندیلرین اهل فساد ایدوکن بیلزلر (واذا قيل لهم) چقان اول منافقلره ویایودیلرهدیشه که (امنوا كما آمن الناس) سزدخی اهل کتاندن ایمانه کلنلرکی ویایماجرورن ویانصارکی ایمانه کلک (قالوا انؤمن كما آمن السفهاء) ديرلرکه شول عقلاری خفیف جاهلرکی سزدخی ایمانی کتوروز * اکر دینورسه که مجاهره ایله نفاق نیجه صحیح اولور دینورکه آنلر بوقولی ارمه لرنده اظهار ایدرلر دی یوخسه مؤمنلر اراسنده دکل الابوکه حق تعالی آنی رسولنه ومؤمنلره بیلدردی (الا انهم هم السفهاء ولكن لا يعلمون) آگاه اولک که جاهلر آنلر در الابوکه جاهل ایدوکلرین بیلزلر (واذا لقوا الذين آمنوا قالوا آمنا) چقان اول منافقلر ومؤمنلره قاوشه لر بز دخی سزک کی ایمان کتور مشزدرلر (واذا خلوا الى شياطينهم قالوا انما معكم) چقان رؤساء وکهنه لرینه رجوع ایتسه لر درلرکه بز سزک دیشکز اوزره ثابتلرز (انما نحن مستزؤون) محمد واصحابی اسلام اظهار ایله استمراء ایدرز (الله يستزى بهم) الله تعالی دخی آنلره استمزازی ایله جزایدر * ابن عباس رضی الله عنهما ایدریم قیامتده آنلره جنتدن برقیو آچیلور کایر دکلرنده کیر و برکیدیلوب آنلر ناره کوندریلور * دینلرکه صراط اوزره مؤمنلر ایچون بر نور قوریلره منافقلر چچانکیم اکا اریشه لر آنلرکه مؤمنلر بیننه بر سور اوریلره کیم آنک بر بابی اوله ایچر و سنده جنت وطشره سنده نار اوله منافقلر سورک ورا سندن مؤمنلره چاغروب دیه لرکه دنیاده بز سزکله نماز قیلوروصائم اولور دکلرکه مؤمنلر بیلی اولیله ایدک دیه لر الابوکه سزکندیکنزی کفر و نفاقله هلاک ایتشدیکز وایمان وتوبه ده تربص ایدوب پیغمبر عز علیه السلامک نبوتنده وکتوردیکی وعدو وعیدنده شک وابطیل ایله اغترار ایتشدیکز حتی که اول حالده ایکن سزه موت ایرشدی تکیم سورة حدیده ذکر اولمشدر (ويمدهم في طغيانهم يعمهون) وانلری ضالانلرنده متخیرین وتردد ایدر اولدقلری حالده ترک واهمال ایدر (اولئك الذين اشتروا الضلالة بالهدى) ایدمی آنلر کفری ایمانه دکشدیلر (فاربحت تجارتهم) تجارتلرنده ربخ وفائده ایتدیلر (وما كانوا مهتدين) وضالانده قالب هدايته ایرمدیلر (مثلهم كمثل الذي استوقد ناراً) آنلر مثلی شول کیمسنه نك مثلی کیدرکه نار ابقاد ایده (فلما اضأت ماحوله) وقتناکه اول نار آنی ابقاد ایدنک چوره سنده کی اشیایه ضیا ویره (ذهب الله بنورهم) الله تعالی آنلردن نوری کیدره (وتركهم في ظلمات لا يبصرون) وانلری ظلماتده برشی کوره ز اولدقلری حالده آلیقویه * یعنی منافقلرک نفاقده مثلی شول رجل مثلیدر کیم بر صحراده قرا کوکیچه ده آتش یاقه ده انکله ایصنه وچوره سنده کی اشیایی کوروب سباع وسائر مخوفدن صافنه اول بو حالده ایکن آتش سوینوب ظلمنده حائف ومتخیر قاله * ایدمی منافقلر دخی کذلک کلمه ایمانی اظهار ایله اموال واولادلری اوزره امین اولورلر ومؤمنلردن نسایی نکاحلنورلر وانلردن میراث آکورلر وانلرکه غنائمی اولشورلر نورلری دنیاده اشبو حالتلریدر چچانکه فوت اوله لر اول نور کیدوب ظلمت وخوفه عودت ایدهلر (صم) آنلر حق استماع وقبولده تصام ایدرلر (بکم) ومؤمنلره اظهار ایتدکلرینک خلافتی ابطانله کانه حق سويلزلر (عی) وهدایه ایر کورر آیته نظر دن امتاعله انی کانه کوزمزلر

حکمتلری می بن بیلورم سز
انی بیلرز سکز بیوردی *
(وعلم آدم الاسماء كلها ثم عرضهم على الملائكة فقال انبؤني باسماء هؤلاء ان كنتم صادقين) باب باری ادم
علیه السلامه جیع مخلوقاتک
اسملرینی تعلیم ایلدی صکره
اول ملنکره اول اسمانک
سؤالنی عرض ایدوب اکر
سز صادقلا یسه کز بونلرک
اسملرینی بکا خبر ویرک دیو
بیوردی (قالوا سبحانک
لا علم لنا الا ما علمتنا انک
انت العليم الحكيم) ملنکر
جهلارینی اعتراف واعتذار
یوزندن یاربنا زنی هرشیدن
تزیه ایدرز بز سنک الهام
ایتدیکدن غیری برشی
بیلرز تحقبق سن ایشکی
بیلیمی وحکمت بالغه کی
اجرا ایدجیسک دیدیلر *
(قال يا ادم انبئهم باسمائهم فلما
انبأهم باسمائهم قال ألم اقل
لکم انی اعلم غیب السموات
والارض واعلم ما تبذرون وما
کنتم تکتمون) حق تعالی ادم
علیه السلامه اسماء موجوداتی
ملنکره خبر ویردیو بیوردی
آدم علیه السلام دخی ملنکره
اول اسمایی خبر ویردکه
جناب علام الغیوب ملنکره
عتاب یوزندن بن سزه

دیدی که تحقیق بن سحوات
 وارضك احوال معیباتی
 بیلورم و مقدم سرك ریوزنده
 فساد ایتکه خلیفه خلق
 ایدر میسك دیو ظاهر
 سؤالکزی و روی زمیندم
 حکومتدن عزلکزی
 قلبکزد مکتوما استدی که کزی
 بیلورم بیوردی (واذ قلنا
 للملئکة اسجدوا لآدم
 فسجدوا الا ابلیس ابی
 واستکبر وکان من الکافرین)
 وانی دخی یادایله که بزجمع
 ملکاره آده سجده ایدک
 دیو امر ایتدک جمله ملک
 سجده ایلدیلر انجق ابلیس
 سجده دن ابا و تکبر ایتکه
 کافرلردن اولدی ابلیسک
 اصلی قوم جاندن واسمی
 سرانیه ده عزایل و عریبه ده
 حارث ایدی بو عصیانی
 سبیلله اتم و صورتی
 تغیر اولوب رحمة اللهدن
 مأیوس معناسنه ابلیس
 دینلدی (وقلنا یا آدم اسکن
 انت و زوجک الجنة وکلا
 منها رغدا حیث شئتما ولا
 تقربا هذه الشجرة فتکونا
 من الظالمین) و بز آده
 یا آدم سن و زوجک جنتده
 ساکن اولک و آده
 استدی که کزی رفاه حاله
 جنت میوه لرندن اکل ایدک
 لکن بو آغاجه یقین اولمک

یعنی حق جل و علا اشبو مشاعر ثلاثه بی خلق ایتدی که آنکه نفعلنه لر چون آنکه نفعلنه مدیلر
 مع هذا سالم ایکن کانه انک جمیعن بتوردیلر (فهم لایرجسون) ایدمی انلر ضلالتدن هدایت
 رجوع ایتزلر (او کصیب من السماء) و یا خود منافق لک مثل شول کسه لک مثلیدر که آنکه
 سعادن یغور اینه (فیه ظلمات) که آنده ظلمات اوله اول کرکسه یغوردن تکاف و تابع وظل
 غام ظلماتیدر و یا خود سعاد سواد وظلمت لیل اجتماعدن حاصل اولان ظلماتیدر (ورعد و برق)
 دخی آنده رعد اوله که اول اندن ایشیدیلن صوتدر و دخی برق اوله که اول اندن چقان
 نارددر * اکثر مفسرین ایدر رعد سخابی سوق ایدن ملک استیدر و برق نوردن سوط لمعانیدر که
 ملک آنکه سخابی زجر ایدر (یجعلون اصابعهم فی اذانهم من الصواعق حذر الموت) اول کسه لر
 صواعق کندیله موت و هلاک ایشمک خوفیه انی ایشتمک ایچون پارمقرین قولاقلرینه
 صوقرل «صواعق صاعقه نک جمیدر و صاعقه بر آتش پاره سیدر که آکا ییلدیرم دینور حق
 تعالی هلاکنی دیلدیکی کسه نک اوزرینه آنی ایندیرر * دینلدی که صاعقه سعادن ایشیدیلور
 شول صاعقه شیدیده در که آنی ایشیدن اولور و یا بایلور و یا قلبنه خوف کلور اول اجلدن پیغمبریمز
 علیه السلام رعد و صواعق صوتن ایشته «اللهم لا تقتلنا بغضبک ولا تهلکنا بعذابک و عافنا قبل
 ذلک * دیر ایدی (والله محیط بالکافرین) الله تعالی علم و قدر تیل کافر لری احاطه اید یحیدر
 تعذیب وقتنده انلر که هیچ بری اندن قورتلز (یکاد البرق یخطف ابصارهم) قریب اولور که برق
 شدت شوئدن انلر کوزلرینک نورینی سرعتله استلاب ایده (کما اضاهلهم مشوا فیه)
 هر بار که ایلله مظلومه برق طریقه ضیا ویره آنده یورلر (واذا اظلم علیهم قاموا) و چآنکه
 برق ضوئ کیدوب طریق مظلم اوله حیرته قالب طورلر * ایدمی حق تعالی منافقینی نفاق
 و ضلالتلرنده رقومه بکزندمی که انلر برقرا کو کچه ده بر صحراده بولنوب اوزرلرینه بر یغور
 یاسه که آنده ظلمات و رعد و برق اوله ظلمات انلری یور و تمیه و رعدک هولندن هر بری پارمقری
 ایلله قولاقله سداییله و برق ایه شدت ضوئله قریب اوله که کوزلری نورین سلب ایلله طریق
 ضلالتله یوریه لر ظلمت باصدیغجه برلرنده حیرتله قالب کیتیه لر * اشبو مثلدی که حق تعالی
 آنی قرآنده وضع منافقین و کافرین ایچون ضرب ایلدی ایدمی * یغور قرآندر که قلوبک
 حیاتیدر یغور ابدانک حیاتی اولدیغی کبی ظلمات قرآنده کی کفر و شرک ذکریدر و رعد آنده کی
 هدی و پان و وعید و جنت ذکریدر کافرلر قرآن او قوندقه قولاقلرین پرکیدر که قلبلر اکا
 میل ایتیه زیرا که ایمان انلرک عندنده کفردر کفر ایه موتدر و برق کوزلری نورین سلبه
 قریب اولمی قرآن قلبلرینه تأثیر ایتکه قریدر و بر قوله اشبو اسلامه مثلدی یغور
 اسلامه و ظلمات آنده کی بلاء و عذاب و رعد ایه آنده کی وعید و آخرتده کی بخار و قدر
 و برق ایه آنده کی و عدد پارمقرین قولاقلرینه قیللری منافق لک اسلامه بلاء و شدت
 کوردکارنده هلاکدن صافنوب قاجمالیدر حالبو که قاجلری انلره نفع ایتز زیرا که حق تعالی
 انلری احاطه اید و بدر دیلدیکی وقتنده جمع ایدوب عذاب ایدر برق ابصارلرک خطفه قریب
 اولمی اگر اوزرلرینه شقاوت سبقت ایش اولسه دلائل اسلام انلری نظره از عاج ایدردی
 برق ضیا و بر دیکه یوریملری کله ایمانی اظهار ایتدکرنده امین اولملری وفوت اولدقلرنده ینه

ظلمه هودت ایتلریدر * دینلدیکه انک معناسی اسلامده غنیمت وراخته ایردکرنده بز سزکله بز
 دیوب اسلام اوزره ثابت اولملریدر و بلاه و شدت کوردکرنده تأخر ووقوف ایتلریدر
 (ولو شاء الله لنذهب بسمعهم و ابصارهم) اگر الله تعالی دیلسه ظاهرده کی اسماع و ابصار لرین
 کیدریدی باطنده کی اسماع و ابصار لرك کیدردیکی کبی (ان الله علی کل شیء قدير) الله تعالی هر
 موجود اوزره قادردر اولکله حق تعالی انک وجودین دیلیه اول فی الجملة موجوددر * دینلدیکه
 انسانک قدرتی بر هیأندرکه انکله فعله تمکن ایدر و الله تعالینک قدرتی اندن عجزی نفیدن عبارتدر
 و قادر اولدرکه دیلر سه ایشلیه و دیلر سه ایشلیه و قدیر اولدرکه دیلدیکی شئی دیلدیکی کیفیت
 اوزره ایشلیه اول اجلدن انکله باری تعالیدن غیری احد وصف او انکز و قدرتک اشتقاقی قدردر
 زیرا که قادر بر فعلی قوتی مقداری اوزره و یامشیتئی اقتضا ایتدیکی مقداری اوزره ایقاع ایدر *
 اشیونده دلالت و اردرکه حادث حدوثی حالنده و ممکن بقاسی حالنده مقدور اوله و عبدک مقدوری
 الله تعالینک مقدوری اوله زیرا که شئدر و هر شیء ایسه مقدوردر (یا ایها الناس) اشیو جمیع
 ناسه خطاب عامدر الایوکه اول خطابه صغار و مجانین داخل دکلدر در مکلف اولمقداری ایچون *
 ابن عباس رضی الله عنهما ایدر قرآنده بوندن ماعداده هر محمله که یا ایها الناس دیو خطاب ایله
 مراد اهل مدینهدر (اعبدوا ربکم) ربکز جل شانک و حدایتنه اعتقاد و اقرار ایدک (الذی
 خلقکم و الذین من قبلکم) که اول سزنی و سزدن او کدین یکن اتملری مثال سابقسز اختراع
 ایلدی (لعلکم تتقون) تا که عذابندن نجات بوله سز و یا خود عذاب الهمدن ستر و وقایه ده اواق
 رجاسنده اولک و حکم الله ایسه ورا کزدهدر دیلدیکی ایشار * سیویه ایدر اهل و عصبی
 عباددن اولسه تربی ایچوندنر الله تعالیدن اولسه و جوب ایچون اولور کانه بیورلدیکه ربکز
 جل شانیه عبادت ایدک شول رجائله که اهل تقوی سلکینه منخرط اولوب صلاحده فائق و جوار
 الله لایق اوله سز زیرا تقوی درجات سالکینک نهایتدرکه اول الله تعالیدن غیری هر شیئدن
 الله تعالی به تبرؤدر * ودخی بونده عابدلر تلبیه و اردرکه عبادتیه اغترار ایتیه لر بلکه دائما الله
 تعالیدن رحمتن رجا ایدوب عذابندن خوف ایلیر و بو آیتده دلالت و اردرکه الله تعالینک
 و حدایت و ربوبیتی معرفتنه طریق دال صنعنه نظربال و افعال ایله استدلال اوله و عبد عبادتی
 اوزره ثوابه مستحق اولیه زیرا که حق تعالی انکچون اعداد ایتدیکی نعم سابقه اوزره شکر
 اولمسی واجب اولیحق عبدک عبادتی اول نعمک شکری اولوب کندبسی شول اجیر کی اولور که
 اجر تن عملدن او کدین آلمشدر (الذی جعل لکم الارض فراشا) که اول الله تعالی سز کچون بر
 یوزینی صلابت و لیت و لطافت بیننده فراش مبسوط کبی اوزرنده قیام و قعود و نیامه مهیا
 مکان قیلدی * اکثر مفسرین ارضک بسیط اولوب کری الشکل دکل ایدوکنه بونکله استدلال
 ایتدیلر اما که انی کری الشکلدر دینلر انک عظم جمی و اتساع جرمی ایله کری الشکل ایکن
 فراش اولمسی بمنع اولمز دیو توفیق ایتدیلر (و السماء بناء) و سمایی بنا و قبه کبی سز کچون سقف
 مرتفع قیلدی (وازل من السماء ماء) و سماندن سحابه و سحابدن ارضه یغور ایدردی (فاخرج
 به من الثمرات) اول یغور سبیلله سزه انواع ثمرات و الوان نباتات بتوردی (رزق لکم) تا که
 ثمرات کندیکزه طعام و نباتی دابه لر یکزه علف اوله و انکله الله تعالینک خالق و رازق ایدوکن

اگر اکا یقین اولور سه کز
 ایکیکز دخی نفسکزه ظلم
 ایدیحیلردن اولور سکز
 دیدک * بواغاج بغدادی یا اوزم
 یا انجیر اغاجی ایدی دینلمش *
 (فاز لهما الشيطان عنها)
 فاخر جهما ما كانا فيه و قلنا
 اهبطوا بعضکم لبعض عدو
 و لکم فی الارض مستقر و مناع
 الی حین) آدم و حوایی
 شیطان جنتدن قایدردی *
 طائوس ایله ییلان اطانیله
 دینلدی و انلری اولمقداری
 کرم و نعمتدن بیقراردی
 و بز آدم و حوا و ابلیس
 و مازه بره اینوک و بربریکزه
 دشمن اولک و سزک ایچون
 بر یوزنده قرارگاه و اجلر یکز
 کلجه یه دک منفعت و تعیش
 و اردردیدک (فتلقى آدم من
 ربه کلمات فتاب علیه انه
 هو التواب الرحیم) آدم
 علیه السلام ربسندن کلمات
 مخصوصه بی اخذ و قبول ایله
 توبه و نیاز ایتکله حق تعالی
 توبه سنی قبول ایتدی الله
 تعالی تائب قوللرینه عقوبتدن
 رجوع ایله مغفرت و مرحمت
 ایدیحیدر * بو آیت کریمه ده
 مسطور کلمات قول مشهور
 اوزره ربنا ظلمنا انفسنا و
 ان لم تغفر لنا و ترحمنا لنکونن
 من الخاسرین کله لریدر
 آدم علیه السلام سرنیدیبه

باریدن بوکات تلقین اولنوب
مداومت ایتمکله توبه سی
قبوله قرین اولدی (قلنا)
اهبطوا منها جميعا فاما
نأتینکم منی هدی فمن تبع
هدای فلا خوف علیهم
ولاهم یحزون) بز انلره
جمله کزده یر یوزینه اینوک
دیدک چقان بدن سزه
هدایت یعنی رسل و کتب
و شریعت کلدکده کیمکه بنم
بوهدایته تابع اولورسه
انلر ایچون قطعا خوف
یوقدر و مطاوبلری فوت
اولور دیو اصلا حزن و غم
ایتمزلر (والذین کفروا
و کذبوا بآیاتنا اولئک اصحاب
النار هم فیها خالدون)
انلرکه کافر اولوب آتارمزی
تکذیب ایتدیلر اول کیمسه لر
قیامتده اهل نار و آتشدنه
دائمر در آندن چیقمازلر
(یا بنی اسرائیل اذ کروا نعقی
التي انعمت علیکم و اوفوا
بعهدی اوف بعهدکم و ایای
فارهبون) ای اسرائیل
اوغلاری* اسرائیل حضرت
یعقوب علیه السلامک
لقبیدر* سزه انعام ایتدیکم
نعمتلری ذکر ایدک و بکا
ایمان و طاعت ایدک و توریتده
شان پیغمبر علیه السلامده
سزه بیان ایتدیکم عهده

کذا کعبادت ایلیه سز (فلا تجعلوا لله اندادا) ایدمی اول الله تعالی به امثال اعتقاد
اکا عبادتکنز کبی انلره دخی عبادت ایتکنز (وانتم تعلمون) و الحال آنک شریکی
واحد ایدوکنی بیلور سز* اشبو آیت اخیرده خلق انسانک و اکا افاضه اولنان معانی
کتمثل طریق اوزره تفصیلنه اشارت واردرکه بوندن ارضه و نفوس سمایه و عقل مائه
وانک اوزره افاضه اولنان فضائل عملیه و عقلی استعمال ایله حاصل اولان فضائل نظریه
یه بکزر و قوای نفسانیه و بدنییه ازدواجی شول ثمراته بکزرکه حضرت فاعل مختار جل شانیه
ای قوای سماویه فاعلیه و قوای ارضیه منفعله ازدواجندن تولد ایدویدر و دخی اشبو آیتده
مقول استعمالنه و تقلیدک ابطالنه دلالت واردر (وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا)
عبد من محمد علیه السلامه تدر بجمله تنزیل ایتدیکمز قرآنده الله تعالی عندندن ایدوکننده شک
یده ایسه کنز (فأتوا بسورة من مثله) سز دخی بیان و غرابت و حسن نظم و بلاغته انک
بر سورة کتورک و یا خود بشر و ای اولوب کتابلر او قومش و علوم او کر نماش کده محمد
او کسه دن بر سورة کتورک (وادعوا شهداءکم من دون الله) والله تعالی دن غیری عبادت
دیککنز آلهه کزدن دخی اکا استعانت ایدک و یا خود الله تعالی دن غیری سزه حاضر اولوب
س و جندن معونتن رجا ایدیککنز کسه لری چاغرک که سزه محمد علیه السلامک کتور دیک
ای بر سورة کتوره (ان کنتم صادقین) اگر محمد آتی کندیلکندن سویلشدر دیدیککنزده
مادقار ایسه کنز (فان لم تفعلوا و ان تفعلوا) چون اکا معارضیه جهد ایدوب اکا مساوی
یا موازن برشی آیتاندن جمیعکنز حازر اولدیکنز و من بعد ایدا اکا اقتداریکنز اولاز ایدوکن
یا یوب اندن مایوس اولدیکنز زیرا اول محمد علیه السلام حضرتلرینه مجزدر (فاتقوا
لنار الی و قودها الناس و الحجارة) ایدمی ایمانه کلوب انکله کندیکیزی صاقنک شول
ماردنکله انک اکثر وقودی ناس و حجاره در* اکثر مفسرین ایدر یعنی کبریت طاشلریدرکه
اول تیز طوتشور کچ سیونور بدنه یک یا پیشور* دینلدیکه انکله مراد صغیرلریدرکه اتی طاشدن
بوزر لر دی و اتی رب اتخاذ ایدوب اکا عبادت ایدر لر دی (اعدت للکافرین) اول نار تمیثه
و انوبدر شونلر ایچونکه قرآن و محمد علیه السلامه کافر اولدیلر اشبو آیت کریمه دلیلدرکه نار
لان مخلوق اوله (وبشر الذین آمنوا و عملوا الصالحات) یا محمد بشارت خیرایله سوبندر شول
مؤمنلریکه اعمال صالحه ایشلدیلر* معاذ ایدر عمل صالح اولدرکه انده علم و نیت و صبر و اخلاص
اوله (ان لهم جنات تجری من تحتها الانهار) انلر ایچون بساتین کثیره واردرکه اغاچلرینک
و مسکنلرینک التندن ابر مقلر آقار* حدیثده کلدیکه* انهار الجنة تجری فی غیر اخدود* جنتک
صولری خندقسز صاحبیلرینک دینلدیکی مکانه انیشه و یقوشه جاری اولور (کلا رزقوا منها
من ثمرة رزقا قالوا هذا الذی رزقنا من قبل) هر بارکه انلره جنتک ثمارندن برشی اطعام اولنه لر
اشبونی بز دنیا ده اطعام اولنمشدق دیه لر زیرا که ثمار جنتک الوانی بری برینه بکزر لکن طعملری
مختلفدر و یا خود انلر برثمره دنصکره بر آخربن اطعام اولنسه لر اتی شول او کدن یدکلرین ظن
ایدوب آتی دیه لر (واسماء متشابهها) و انلر اسمده متشابه و طعمده مختلف رزق و یریه لر*
دینلدیکه یعنی اون وجودنده بری برینه بکزمیه (ولهم فیها ازواج مطهرة) و انلر ایچون آنده

نساو جواری وارد در که غائط و بول حیض و نفاس و بزاق و مخاط و ولد و منی و هر قدر
 (و هم فیها خالدون) و انلر آنده دأملر در حیاتده قالور لر اندن چیقیز لر * ابوهریره
 عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه جنتده اول کیرن زمره نك یوزلری ایک اون دردی
 انلردن صکره کیرن زمره نك یوزلری کوکب دری کبی منور اوله آنده بول و غائط و نقل و
 طراقلری التون و درلری مسک و مجره لری الوه و زوجه لری حور عیندن جمعی آدم علیه
 صورتده و قامتده التمش ذراع بویولر در ابو سعید رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه السلام
 ایدر دیدیکه جنتده هرر جلک ایکیشر زوجه سی او لور هر زوجه نك اکننه یتشر حله کید
 هذا اول حله لک و راسندن ساقلر نك مخی کورینور * انس رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه
 روایت ایدر دیدیکه اگر اهل جنتک نسا سندن بری ارض اهلنه کور نسیدی ضیاسی و رایحه
 مشرق و مغرب اراسین طولدرور ایدی و انک باشندکی صیغی دنیا و مافیها دن خیر
 ابوهریره رضی الله عنه پیغمبر عز علیه السلام دن روایت ایدر دیدیکه اهل جنت صقاله
 یکیتلر کوزلری سورمه لودر یکیتلر کیرینه فنا یرمز و ثوبلری اسکیز * علی رضی الله عنه
 جنتده برسوق وارد در که آنده بیع و شراء اولمز بلکه انک متاعی زحاک و نسا صور تلرید
 جنتدن استیان آنده وارر و صور تلردن بکندیکی صورته کیرر * انس رضی الله تعالی
 پیغمبر عز علیه السلام دن روایت ایدر دیدیکه جنتده برسوق وارد در که اهل جنت اکا هر
 وارلر ریح شمال اسوب یوزلرینه و ثوبلرینه یربشه انکله حسن و جمالری آرته اهللری
 رجوع ایتدکر نده دیرلر که والله بزدن صکره حسن و جمالکیز آرتویدر انلردخی اهللرین
 حسن و جمالده بو اب انلر کبی اول سوزی انلر ده لر (ان الله لایسئلی ان یضرب مثلامه
 فافوقها) حق تعالی بی بعوضه و اندن فوق شیئله حق و وصف و بیان ایچون ضرب مثلدن حیا
 ایتیز * و قنا که حق تعالی ذباب و عنکبوتله ضرب مثل ایتدی یهود دیدیلر که حق تعالی اشبو
 خسیسه بی ذکر له نه دیرلر حالبوکه آنک کبیله مثل ضربندن استخیا اولنور انلر کاول کلام
 ایچون بو آیت کریمه نازل اولدی بعوضه که سوری سینکر سکو نه کیزلنور تحرکه ظاهر او
 انکله مثل ضربندن انسانه تبریض وارد در که انک عیشی جوعله و موتی شعبله اولمی کبی انسان
 * ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی * مصداقجه طغیان ایدر چنانکه کندخی غنی کوره (فاما الله
 آمنوا فیعلمون انه الحق من ربهم) اما شونلر که قرآنه و محمد علیه السلامه ایمان کتور دیرلر بعوضه
 ضرب مثل رب تعالیدن ثابت و حق ایدو کن یلورلر (واما الذین کفروا فبقولون ماذا اراد
 بهذا مثلاً) اما انلر که کافر اولدیلر حق تعالی اشبوشی خسیسی مثل ضربیله نه مر ادا ایتدی دیرلر
 تعالی انلر جوابنده دیدیکه (یضل به کثیرا) الله تعالی او مثل سبیلله برنجیه کافر لری انی تکذیب
 ایتدکر ایچون خذلانه یرکورر (و یهدی به کثیرا) وینه اول مثل سبیلله نیجه مؤمنلر دخی تصدیق
 ایتدکر ایچون هدایتلرین آرتورر * اشبود لیلدر که هدی و ضلال ایکیسی دخی الله تعالیدن اوله (و
 یضل به الا الفاسقین) و اول مثل وافی تکذیب سبیلله خذلانه یرکورر مکر انلر بیکه حد ایماندن
 خارجلر در و شرعده فاسق اولدر که کیره بی ارتکابیلله امر الله دن خروج ایدو و انک ایچون اوج
 درجه وارد * اولکیسی تقابیلدر که اول کیره بی استقبال ایدر اولدینی حالده احیانا ارتکابدر *

وفا کزه مجازات ایدیم
 و نقض عهدده بدن قورقک
 (و آمنوا بما انزلت مصداقما
 معکم ولا تنکونوا اول کافر
 به ولا تشتروا بایاقی ثمنافلیلا
 وایای فاتقون) و کوندر دیکم
 قرآنه سزکه اولان توریه
 توحید و وعد و وعیدده
 موافق اولغله تصدیق
 ایدیحی اولدیغکز حالده
 ایمان ایدک و اول قرآنه
 کافر اولنلرک اولکیسی
 سز اولمک و بنم کتابم
 آیتلرینی حظوظ دنیا ایچون
 قلیل بها ایله بدل ایتمک
 و کتابی اشترا و تحریفده
 بدن قورقک * کعب بن
 اشرف و امثالی کبی علماء
 یهود بعض هدیه ایله توریه
 آیتلرینی تحریف و شان
 محمد علیه السلامی ستر
 ایتدکر ایچون انلر خطابدر
 دینلمش (ولا تلبسوا
 الحق بالباطل و تکتموا الحق
 و انتم تعلمون) کندو
 اختراعکزا وزره باطلی
 حق ایله قارشدرمیک و پیغمبر
 علیه السلامک و صفی
 توریتده بولدی دیو حق
 کتم ایتمک حال بوکه سز
 انک نعمتی کتم ایتدیک کیزی
 یلورسز (واقیوا الصلوة
 و آتوا الزکوة و ارکعوا

ایکجهیسی انهما کدرکه اول کبیره یی ارتکابه اعتیاد در کامالات ایتکسزین * او چنجیسی جحود در که
 اول کبیره یی ارتکاب درانی استصواب ایدر اولدنی حالده چنانکه بومقامه مشارف اوله عنقندن ربقه
 ایمان خلع اولنوب کفری ملبس اولور و مادامکه تعالی و یا انهماک درجه سنده اوله اندن مؤمن اسمی
 سباب اولنمز مسمای ایمان اولان تصدیقیله متصف اولدنیچون (الذین ینقضون عهد الله من بعد
 میثاقه) انلر عهد الهی نقض ایدر لانی توکید و احکامدن صکره * دینلدیکه عهد الله اوچدر * بری
 شول عهد در که یوم میثاقه * الست بریکم قالو ابلی * بن سزک ربکزد کلیم دیو خطاب الهی به بلی
 ربز سین دیو اولان ذریه آدمک جوایدر * و بریدخی تبیین اوزره اخذ عهد و میثاقدر که * ان
 اقیما الدین ولا تفرقوا فیه * دینی اقامتله امر دینده تفرقدن نهی اولمشدر * و بری دخی علماء
 اوزره اخذ اولنان عهد در که * لتبیننه للناس ولا تکتمونه * انی ناسه بیلدره لر کتم ایتیه لر دیو
 تأکید بیورلشددر * و میثاقله مراد ایکیدن خالی دکل یا الله تعالی آیات و کتبله عهدی احکامیدر
 و یا خود عباد عهد الهی التزام و قبول لیدر (و یقطعون ما امر الله به ان یوصل) و دخی الله تعالینک
 وصل اولنمسلله امر ایتدیکی شیء قطع ایدر لر اشبو قطیعه به محتملدر که حق تعالینک اکارضاسی اولیه
 قطع رجم و موالات مؤمنیندن اعراض و انبیاء و کتب بیتی تصدیقه تفرقه و جماعات مفروضه یی
 ترک و سائر اشیا کبی بی که انلر مرفض خیر و یا تعالی شر اوله زبر اولل الله تعالی ایله عبد بیننده کی و صلتی
 قطع ایدر حالبوکه هر فصل و وصلدن مقصود بالذات اولان اول وصلشددر (و یفسدون فی الارض)
 و ایماندن منع و حق استزاع و عالمک نظام و صلاحی اولان وصل قطع ایله بر یوزنده فساد ایدر لر (اولئک
 هم الخاسرون) ایدمی انلر عقلی نظردن و حیات ابدیه یی افاده ایدر شیء اقتناصدن اهمال و آیات
 الله ایمانی و حقایقنه نظری و انوارندن اقتباسی انکار و طعنه استبدال ایله و وفاء و صلاح و ثواب
 مقابله سنده نقض و فساد و عقابی اشترا ایله زیان ایدیحیاردر (کیف تکفرون بالله) بکا خبر و یرک که
 نه حال اوزره الله تعالی به کافر اولور سز (و کنتم امواتا فاحیاکم) و الحال بیلور سز که آبا کز
 اصلا بنده روح سز نطقه لر ایدیکز زو حلی خاق ایدوب امهاتکزار حامنده ایکن اولر و حلی
 نفخ ایله سزنی دیر کوردی (ثم یمیتکم) بوند نصکره آجا کز انقضاسی عننده سزنی اولدر
 (ثم یحییکم) بعده صو نفخ اولند یغنده و یا قبورده سؤال ایچون ینه سزنی دیر کور
 (ثم الیه ترجعون) بعده آخرتده اول الله تعالی به رد اولنور سز خیر و شردن اعمالکزه
 کوره مزه جزا ایدر و یا خود حساب ایچون قبوریکزدن اکا نشر اولنور سز * اشبو آئنده
 تنبیه وارد در که انلری اولاحیایه قادر اولان رب تعالی ثانیادخی احیالینه قادر اوله *
 زیرا که بدأ خلق اعاده دن اهون دکدر و یا خود اشبو آیت کریمه ایله خطاب اولنان مؤمنلر
 و هم کافر لر اوله * زیرا که حق جل و علا وحدانیت و نبوت دلائلن بیان ایلدی و ایمان اوزره
 و حد و کفر اوزره و عیددن صکره نعم طامه و خاصه سنه عدل ایله اوزر لرینه تأکید ایلدی
 و بویله نعم جلیله ایله انلردن کفر صدورین استقباح و استبعاد ایلدی * زیرا که نعمتک عظمی
 انی انعام ایدنه معصیتک عظمی ایجاب ایدر و یا خود خطاب اولنان خاصه مؤمنلر اوله وانکله
 نشر بر منت و انلردن تبعید کفر اراده ایدیله شول معنی اوزره کیم سزدن کفر نیجه تصور اولنور
 سز اوکه سز اموات کبی یعنی جاهلر ایکن افاده ایتدیکی علم و ایمانله سزنی دیر کوردی بوند نصکره

مع الراکعین) مسلمانلر
 نمازی کبی نماز قیلک و انلرک
 طریق اوزره زکات و یرک
 و رکوع ایدیحی جماعت
 مسلمین ایله رکوع ایدک
 یهود نمازنده رکوع اولما
 الله اعلم انی ایما اوله
 (اتأمرون الناس بالبر وتنسون
 انفسکم و اتم تاتون الکتاب
 افلا تعقلون) ناسه خیر
 ایشلمکی امر ایدوب کندو
 نفسکزی اونودر میسکز
 حال بوکه تورتی او قور سکز
 کندو قجحتکزی تعقل
 ایتز میسکز بعض مدینه
 یهودیلرینک حقننده در که
 دوسنلرینی احکام شرع
 محمدی به ترغیب ایدو
 کندولری مسلمانلق
 سلو کدن صاقنورلردی
 (واستعینوا بالصبر و الصلوة
 و انهما لکبیرة الاعلی الخاشعین)
 اداء طاعتده یا خود صومده
 صبر ایله و نماز فریضه ایله
 الله تعالیدن استعانه
 اول طاعت و صوم و صلوة
 الله تعالیدن قور قانلردن
 غیری به مشقت کبیره
 (الذین یظنون انهم ملائکة
 ربهم و انهم الیه راجعون)
 اول قور قانلر انلر در که
 ربلرینک جزا سنه ملائکة
 اوله جقلرینی و طاق
 راجع اوله جقلرینی

اسرائیل اذکروا نعمتی
الی انعمت علیکم وافی
فضلتکم علی العالمین * ای
یعقوب او غلاری سزه
بردیکم نعمتاری ذکر ایدک
سزک اجداد کزی او اوقک
ساناری او زربنه تقضیل
ایتدم (واققوا یومالاتجزی
نفس عن نفس شیئا ولا تقبل
منها شفاعه ولا یؤخذ منها
عدل ولا هم ینصرون)
ودخی شول عذاب کوندن
قورق که او الکونده بر نفس
مؤمنه بر نفس کافردن بر شیئه
مجازات ایده مز یعنی نفس
مؤمنه نک نفس کافریه
شفاعتی قبول اولنمز و اول
نفس کافره دن عذاب ایچون
عوض اولنمز و اولکونده
اول کافر لک دفع عذاب ایچون
یاردم دخی اولنمز * بو آیت
کریمه یهودک بز حضرت
ابراهیم واسحق اولاد لرنمز
دیو افتخار لری حالنده
نازل اولمشد * و انجینا کم
من ال فرعون بسو مونکم
سوء العذاب یذبون ابناکم
وبستحیون نساءکم و فی
ذلکم بلاء من ربکم عظیم *
ای بنی اسرائیل انی دخی
ذکر ایدک که ال فرعون
سزی واجداد کزی ربج
ت تکلیفیه اشد عذابده
لرکن ونسالی یکزی

سزی موت معرو فله اماه ایدر بعده حیات حقیقه ایله احیاء ایدر بعده اول الله تعالی به رجوع
ایدوب شول کوزلر کورهدک وقولافلر ایشتمدک وبشر قلبنه خطور ایتدک شیئله سزی
ثوابلنر (هو الذی خلق لکم مافی الارض جمیعا) اول الله تعالی یرده اولان اشیانک جمیع
سز کیچون خلق ایلدی تاکه دنیاده ابدانک سز امرنده انکله استنفاع ایده سز و دینک سز امرنده
آخرته کی لذات و الآمی ملام و مشابیهله تعرف ایده سز ودخی انکله ربک جل شانک قدرت
و وحدانیتنه استدلال ایده سز اشبوا آیت کریمه اشیاده باحت اصل ایدو کنه دایلدر مادامکه حرمتنه
نص صحیح وارد اولمه (ثم استوی الی السماء) ارضی خلقنند نصکره ارادتیه سمایی خلقه قصد ایلدی
(فسو یمن سبع سموات) حتی که بدی سمایی فتور و عو جنسز مستویات خلق ایلدی اگر دینور سه که
اصحاب ارضاد افلاکی طقوز عدد ایدر دینور که انلرک اول ذکر نده شکوک وارد صحیح اولدینی
تقدیر جه آتیده زیاده بی نفی بقدر مع ذلک کاعرش و کرسی دخی ضم اولنور سه انده خلاف قلمز
(وهو بکل شیء علیم) اول الله تعالی هر شیئک جمالی و تقصیلنی بیلمکده کاملدر (واذ قال ربک للملائکة
انی جاعل فی الارض خلیفه) انجمد ذکر ایت شول وقتیکه ربک جل شانک شاورت طریق او زره آدم
علیه السلام دن او کدین ارضده ساکن اولان ملائکه به دیدیکه اشبوا ارض یوزنده بکسزدن کر اتملو
بر خلیفه خلق ایدرم که اول آدم علیه السلامدر وقتا که حق جل و علا سموات و ارضی و ملائکه
و جنی خلق ایتدی ملائکه بی سماءه و جنی ارضده اسکان ایتدی دهر طویل اول جن ارضده عبادت
ایتدکنر ند نصکره ارالرنده بی و حسد ظاهر اولوب فساد و قتال ایتدیلر حق جل و علانلر ملائکه دن
بر جند کوندردیکه انلر جهن دینور خزنه جنان ایدیلر رئیس و مرشدو اعلملری ابلیس ایدی حتی که
یرده اولان جنی سور دیلر طاغاره و وادیلره و جزیره لره ایرکور دیلر و کندیلر ده ساکن اولوب
عبادته دور شدیلر حق تعالی انلر عبادتی تخفیف ایتدی و ابلیسه بر ملکنی و سماء دنیا و خزانه جنی
و یردی اویله اولسه اول گاهی یرده و گاهی سماء دنیاده و گاهی جنتده عبادت ایدردی اول
حالتدن نفسنه عجب ایدر انکله کندوبی ملائکه دن اکرم کوردی حق تعالی اکا و جندینه
ذکر اولنان کلای دیدی اول خبردن کراحت ایتدیلر * زیرا که ارضده عبادت خفیفه ایله
اطمینان ایتشدیلر (قالوا اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفک الدماء) یاربنا ارضده خلیفه قیلور
میسین اول کسه بی که انده معاصی ایله افساد ایدر و قانلر دو کرلر دیدیلر و بحالی الله تعالیدن
اخبار ایله و یالو حدن تلقی ایله و یا عقولارنده مرکوز شیئدن استنباطله و یا احد ثقیلنی آخره
قیاس ایله بیلدیلر (ونحن نسبح بحمدک ونقدس لک) حالبو که بز سنی سوء دن تبعید ایدر ز
بزه الهام ایتدیکک معرفک او زره حمدکی ملتسین اولدیمز حالدو دخی سنک اجل کیچون نفوس سزی
ذنوبدن تطهیر ایدرز * انلرک بوسو الی ارضک عارت و اصلاحنه و انده افساد ایده جکری
واهل طاعت یرینه انده معصیت ایشلیه جکری استخلافنه تعجب ایدوب کندیلره خفی اولان
حکمک کشفین بیلدیرر و شبه لرین کیدروب حقیقت حاله ایرکورر شیدن استخبار ایدی
یوخسه عصمتاریله عجب و تفاخر ایدوب حق تعالی به اعتراض و یا بنی آدمه غیبت طریق او زره
طعن دکل ایدی * زیرا انلر حق تعالینک * بل عباد مکر مون لایسب قونه بالقول و هم باهره یعملون
دیو تزکیه سیله سوء ظن اولنقدن انلر مبرالردر کانه انلر بیلدیلر که خلیفه قلبنه جفک مداری

اوج قوت یعنی شهوت و غضب و عقلیه اوزره اولیسردر اما شهوت و غضبک مقتضای فساد و سفک دماء درو عقلیه نک مقتضای معرفت و طاعتدر انلر ایه یا لکنز قوت عقلیه به نظر ایدوب آیا که آنی استخلافه حکمت نه اوله حالبوکه شهوت و غضب اعتباریه حکمت انک ایجادینی اقتضا ایتر فکیف که ا کا خلافت دخی منضم اوله بزایسه اول خلافتدن توقع اولنان شیئی مفاسد مذ کوره معارضه سنسز اقامت ایدرز و غفلت ایتدیلر شهوت و غضبیدن هر برینک فضلندنکه یحان عقله مطاوعت ایدوب صفت و شجاعت و مجاهده هوی و انصافله متصف اوله و ییلدیلر که آحادک قاصر اولدینی شیئی ترکیب افاده ایدر احاطه جزئیات و استنباط صناعات و استخراج منافع کائنات کبی که انی قوه دن فعله کتورر که اول استخلافه قصد اولنور * ایدمی اشبو معانی به حق جل و علا اشارت ایدوب (قال انی اعلم مالا تعلمون) سزک ییلدیککنز شیئی بن ییلورم دیدی اشبو آیتده عبادی مشاوره ارشاد واردر و نص قرآنک وجودیه یا لکنز رایه رخصت اولدیغنه و خیری شریبه غالب اولان شیئک ایجادنده حکمت اولدیغنه دلالت واردر * زیرا که شر قلیل ایچون خیر کثیری ترک ایتک شر کثیردر و دخی آدم علیه السلام حضرتلرینک عظم شاننه اشارت واردر که خلق اولنزدن او کدین وجودیه حق تعالی انی سکان ملکوته تبشیر ایتدی و اکا خلیفه دیو لقب ایتدی و انده کی مفاسد اوزره راجح اولان فضلنی اظهار ایتدی (و علم آدم الاسماء کلها) حق جل و علا آدم علیه السلامی خلقتدن نصکره جمیع اشیانک اسملرینی اکا تعلیم ایتدی یا انده علم ضروری خلقیه و یارو حه القایله * دیندیکه انکله مراد وجوده کلش و یوم قیامته دکن کله جکک اسمانی و یاملائکه نک و یاذریتنک و یاهر اشیانک حرقت و صنعتنک اسمانی اکا بیلدردی * اصحاب تأویل ایدر حق تعالی اکا جمیع لغاتی تعلیم ایدوب اولدخی اولادنک هر برینه بر لغتله س و یلیدی بعده اولادی بلاده تفرق ایدوب انلردن هر فرقه بر لغتله مختص اولدی (ثم عرضهم علی الملائکه) بعده اول مسمیانک عقلاء و غیر عقلاسنی ملائکه به عرض ایتدیکه آده نک فضل و اوانلرک عجزی ظاهر اوله (فقال انبؤنی باسماء هؤلاء) اشبو مخلوقاتک اسمائی بکا خبر و یرک (ان کنتم صادقین) اگر صادقلر ایه کنز دیدی یعنی شول زعم کنزده کی هر خلقمندن سز اعلم و افضل اوله سز (قالوا سبحانک) ملائکه عجز و قصورلرینه اعتراف ایدوب دیدیلر که یاربنا سنی تنزیه ایدرز هر شیدنکه عظمت و کبریا که لایق اولیه (لا علم لنا الا ما علمتنا) بزم هیچ رشینه علمنز یوقدر مکر اکا که انی بزه الهام ایتمش اوله سن (انک انت العلیم الحکیم) سن اول علیم سنکه سکا برشی خنی اولمز حکیم سنکه فعلکنده حکمت بالغه اولان شیئی ایشلر سن (قال یا آدم انبئهم باسمائهم) حق تعالی دیدیکه یا آدم ایدمی انلره اسماء موجوداتی خبر و یرکل (فلما انبأهم باسمائهم) وقتا که اولانی انلره امر اولندینی منوال اوزره خبر و یردی (قال الم اقل لکم انی اعلم غیب السموات والارض) حق تعالی ملائکه به دیدیکه بن سزه دیمه دیمیکه سموات و ارضک غیبینی اولمش و اوله جغنی بیلورم زیرا انلرده سزک ییلدیککنز بن ییلورم دیمش ایدمی (واعلم ما تبذون) و دخی بیلورم انی که ارا کنزده اظهار ایدر سز که اول اولایی ترک اوزره معاتبه لرینی تعریضدرو حالبوکه انک اولاسی توقف ایدوب بیانه مترصدین اولملریدر و یا خود مراد یزوزنده خلیفه قیلورم یسین انی که انده فساد ایدیسردیلریدر (وما کنتم تنکمون) دخی بیلورم انی که کتم ایدردیکنزه

حیاتده براغوب اوغیر
کنزی قتل ایدرلر کنز
سزی خلاص ایلدک و بو
رنج و تکلیفده سزه ربکنز
طرفندن بیک ابتلا و تجربیه
وارد فرعون بنی اسرائیلدن
بر ولد طوغوب قبیلرله
هلاک و خرابنه سبب اوله
جغنی ایما ایدر رؤیا کورمکله
بنی اسرائیلک اولاد لرینی
ذبح ایدردی (واذ فرقتنا بکم
البحر فانجیناکم و اغرقنا
آل فرعون و انتم تنظرون)
دخی شونی یاد ایدک وقتا که
سز فرعوندن فرار ایه
سویش دکنزه کلدکلر یکنزه
دشمن ارقه کنزده ایکن
بز سزک ایچون بحری حق
ایله سزی خلاص و آل
فرعون غرق ایلدک و حالده
سز انلری کورر ایدیکنز
(واذ واعدنا موسی اربعین
لیله ثم اتخذتم العجل من
بعده و انتم ظالمون) وانی
دخی ذکر اینک که بزموسایه
طورده قرق کیمجه وعده
و یرمشیدک اول طورده
کیتدکدن نصکره سز بوزاغینی
تکری اخذ ایتدیکنز و بو
حاله الهدن غیری به عبادت
ایتمکله ظالمردن اولدیکنز
(ثم عفونا عنکم من بعد
ذلك لعالمکم تشکرون)
سزدن صدور ایدن

اول كنديلر نيك خلافته احقاء زعم ايتلريدن و يا خود حق تعالى كنديلر دن افضل شئي خلق ايتن
ظن ايتلريدن * ابن عباس ايدر اول كتم اولنان شئله مراد شول حالندر كه آدم عليه السلام
جسدی وقتا كه مكه و طائف بيننده روح حس بر اغش ياتوردی ابليس اكا و غر ايچك اغزندن
كیروب دبرندن چيقدی و دیديکه بو بر امر ايچون خلق اولنوبدر لکن انده تماسك اولمز *
زیرا كه اجو قدر بعده بيله سنجه اولان ملائكه به دیديکه اكر بو اوز ريكنزه تفضيل اولنوب و اكا
اطاعته بيوريلور سه كنز نيجه ايدر سز دیديلر كه ربح جل شانه نك امرينه اطاعت ایده رز ابليس
نفسندن دیديکه والله اكر بن بونك اوزره تسليط اولنور سم انی هلاك ایدرم و اكر بنم اوزریمه تسليط
اولنور سه اكا عصيان ایدرم * ايمدی آئیده ابداء اولنان ايله مراد ملائكه نك اشبو طاعته
عز مريدن و كتم اولنانله مراد ابليسك اشبو مخالفته عز ميدر * معلوم اوله كه اشبو آئیده انسانك
شرفه و علك عبادت اوزره فضلی و مزينه و خلافته علم شرط بلكه عمده ايديكنه و الله تعالى به
تعليم اسنادنك صحنه اكر چه اكا معلوم اطلاق صحيح دكل ايسه ده انی احترام ايدنه مختص اولديغچون
ولغات توقفيه ايدو كنه و علم لغت و بطريق الاولى علم شريعت عبادته تخليدن فوق ايدو كنه و آدم
عليه السلام اول ملائكه دن افضل ايدو كنه دلالت واردر * زیرا حق تعالى آدم عليه السلام
فضلي علمه اظهار ايلدی اكر امكنده علمدن اشرف شئي اولیدی اول شئي ايله انك فضلي
اظهار ايدردی يوخسه مال ايله دكل و علك فضلي اچليچون ملائكه اكا سجده ايله امر اولندی
و حق تعالى نيك يا آدم قوليله پيغمبر عز عليه السلام آدمك نبی متكلم ايدو كنه استدلال ايتدی
(واذ قلنا للملائكة اسجدوا لآدم) و دخی ذكر ايت شول وقتيکه آدم عليه السلامه سجده
ايدك ديوملائكه به امر ايتدك * مفسرين اول خطاب اولان ملائكه ده اخلاف ايتديلر بعضيلری
دیديکه انلر سكان ارض اولان ملائكه ایدی لکن اصح اولان (فسجدوا للملائكة كلهم اجمعون)
دلالتيله ملائكه نك جمعی ایدی و سجودايكي قولك اصحده حقیقه آدمه اولوب الله تعالى به
معناي عبادتی متضمن ایدی امرينه امثال سبيله اول سجودله مراد انخا ایدی يوخسه آنن
يره قومق دكل ایدی اسلام كليچك سلامه اول انخا ابطال اولندی و ملائكه نك اكا سجودی
سجود تعظيم و تحية ایدی يوسف عليه السلامه اخوه سنك سجودی كي يوخسه سجود عبادت
دكل ایدی * دینلديکه آدم عليه السلام قبله اولوب سجود الله تعالى به ایدی صلاة ايچون كعبه
قبله اولوب سجود الله تعالى به اولمی كي (فسجدوا لالابليس ابی واستكبر) اول ملائكه انخاء
سجود ايتديلر الا ابليس سجوددن ابا ايتدی و انی رب تعالى به عبادته و صله اتخاذهن استكبار
ايتدی و انك اسمی سريانيه ده عز ازيل و عرييه ده حارث ایدی عصيان ايديجك اسم و صورتی
متغير اولوب اكا ابليس دینلدی يعنی الله تعالى نك رحمتدن مأیوس اولدی اكثر مفسرين ايدر
ابليس ملائكه دن ایدی حسن ايدر اول جندن ایدی يوخسه ملائكه دن دكل * الا ابليس كان من
الجن * دلالتيله و اول جنك اصليدر آدم عليه السلام انسانك اصلي اولديغي كي * زیرا اول ناردن
و ملائكه نوردن خلق اولنوبدر و انك ذریقی واردر و ملائكه نك ايسه ذریقی اولمز لکن قول
اول اصحدر (و كان من الكافرين) علم الهده اول كافريندن ایدی و يا خود كافريندن اولدی
شول سببدنكه حق تعالى نيك اكا آدمه سجودله امرینی استقباح ايتدی شول اعتقادله كيم اول آدم دن

سگزه توبه كز دن صكره
عفو ايتدك شایده نعمت
خفوه شكر ایده سز
(واذ اتينا موسى الكتاب
والفرقان لعلكم تهتدون)
خی یاد ایده سز كه موسايه
و دیتی و حقه باطلی فرق
ايدر جتی و بر دك اوله كه
اول كتاب و حجتله
طوغری بولی بوله سز (واذ
قال موسى لقومه يا قوم
انكم ظلمتم انفسكم با اتخاذكم
العجل فتوبوا الى بارئكم
فانتم لو انفسكم ذلكم
خير لكم عند بارئكم فتاب
عليكم انه هو التواب
الرحيم) و خاطره كتورك
انی دخی كه موسى عليه
السلام عجله طایان قومه
دیديکه ای قوم تحقیق سز
عجله طایغله نفسكزه ظلم
ايتديكنز امدی تضرع
و نیازله ربكز جل شانه به
توبه و رجوع ايدك دخی
نفسكزی قتل ايدك يا خود
كو ساله به طایانی طایمیان
اولدر سون بو مقاتله كز
ربكز عندنده سرك ايچون
خير لودر بعد المقاتله توبه كز
قبول اولدی تحقیق باری
تعالی نائب قولارینی عذابدن
رجوعله مغفرت و رحمت
ايچيدر * علی قول بونلرك
به لری بو وجهله اولديكه

افضل اوله افضلک ايسه مفضل عليه ايچون تخضع وتوسل ايله امر اولنسی حسن اولمز
ته کیم * اناخير منه * بن آدمدن خبر لویم دیو قوی انی اشعار ایدر یوخسه یالکنز واجب ترکیله
دکل * تفسیر قاضیده ایدر اشبو آیت کریمه دلالت ایدرکه ابلیس ملائکه دن اوله اکر انلردن
اولسه انلره سجود امری اکا متناول اولمزدی و آنلردن آنی استثناء صحیح اولمزدی * الا ابلیس
کان من الجن * ابلیس جندن ایدی دیو قولیله سؤال ابراد اولنورسه دینورکه جائزدرکه فعلده
جندن ونوعده ملائکه دن اوله * زیر ابن عاص رضی الله عنهم ایدرکه ملائکه نک برنوعنه
جن دینور توالد ایدر لر ابلیس آنلردن ایدی و اولکه آنی ملائکه دن دکل زعم ایدر و یاخود
اول جنی ایدی ملائکه ارا سنده مستثنی اولمسیله ملائکه اکا تغلب اولندی دیر و یاخود جن
دخی ملائکه ايله بيله سجوده مأمورین ایدیلر ملائکه ذکر یله آنلرک ذکرندن استغنا اولندی
دیر * ته کیم اکابر بر شخصه ندل وانی توسله امر اولنسه لر اصاغرک دخی انکله امر اولندیغی
بالطریق الاولی یلنور اوله اولسه سجودله امر اول ایکی قبیله اولوب ابلیس انک برندن
مستثنی اولورودخی ملائکه ده اکرچه عصمت غالبدر لکن بعضنده عصمت اولمز ايسه عدم
عصمت غالب اولوب بعضنده عصمت بولندیغی کبی * اشبو آیتک فواثندنرکه استکباردن حذر
ایدنله که زیر اول کبردن گاهی کفره ایر کوریلور و اول امر الله ايله ائماره حث اولنه و امرک
سریته خودن صافقله و اولکه آنک کفر اوزره وفات ایدر ایدوکن حق تعالی بيله اول حقیقتده
کافردر * زیر اکه عبرت خواتمه در اکرچه حال حیاتنده حکمه مؤمن ايسه ده بعده حق تعالی
ملائکه یه امر ایلدی آدمی التوندن سریر اوزره کتوردیلر حتی که جنته قویدیلر حالبوکه انده اکا
بجائس بوغیدی و یقویه واردی اول حالتده حق تعالی انک شق ايسری اضلاعنک قصیرندن
حوایی خلق ایتدی و الحال آدم علیه السلام نهانی حس ایتدی و نه اندن اکا الم ایردی و یا نیحق
انی باشی او جنده او تورر کوردی دیدیکه سن کیمسک دیدیکه خاتونکم حق تعالی بنی سنکیچون
خلق ایتدی تا که بری بریمزه سکون ایده وز (و قلنا یا آدم اسکن انت و زوجک الجنة) حق جل
و علا ایدر دیدک یا آدم سن و خاتونک جنت خلده سکون و قرار ایدک * دینلیدیکه اول سماء سابعده
ایدی (و کلامهار خدا حیث شئما) و اول جنتدن دینلیدیکر مکانه هر نه وقتده ايسه نیجه دیلر سکز
وسعت و رفاهیت اوزره اکل و تناول ایدک (و لا تقر با هذه الشجرة) لکن اشبو شجره یه قریب
اولمیکز (فتکونان الظالمین) قریب اولور سکز ایککز دخی ظالمردن معصیتله نفسلریکزه ضرر
ایدی بیلردن اولور سرزه بعض علماء ایدر بنی شجره دن برجنس اوزره و آخرون ایدر شجره مختصه اوزره
واقع اولوبدرو اول شجره دن اختلاف اولندی حنطه و یا کرم و یا تین ایدی یا بر شجره ایدیکه آندن
اکل ایدنه حدیث ایریسر ایدی و لکن اولی اولان تمین اولنما مقدر آیتده تعیین اولندیغی کبی ماهو
المقصود اکا متوقف اولمدیچون * و اکا قریبندن نهیدن اندن اجتنابک وجوبنه دلالت وار و حرامه
واقع اولقی خوفیله لایق اولان اکا اقترا بدن حذر لازم ایدوکنه اشارت وار * زیر اکه بر شیتک قریب
داعیسنی ایراث ایدر و مجامع قلبه انی اخذه کیدر حتی که عقل و شرع مقتضاسندن آنی آیرر (فازلهما
الشيطان عنهما) اول ایکسینی شیطان جنتدن آیرمغه باعث اولدی (فاخرجهما کانا فیه) و اولدقلری
اسندن انلری چیقاردی * روایت اولندیکه ابلیس دینلیدیکه جنته کیره و آدم و حوایی آنده کی نعمتلرندن

عبدۀ عجل صحرايه کیدوب
دیز اوزره باش اشاغی
طور دیلر هرون علیه السلام
اون ایکی بیک آدم اللرنده
قلیلر یله کلوب صباحدن
اخشامه دک یتش بیک آدم
قتلندنصکره عفو غفور
ظهور ایلدی (واذ قلتم
یا موسی لن تؤمن لک حتی
نری الله جهره فاخذنکم
الصاعقه وانتم تطرون)
انی دخی ذکر ایدککه یا
موسی بز سکا اینامیز تا الله
تعالی بی اشکار کور میجه
دیدیکز اول آنده کوکدن
آتش صاعقه سزی اخذ
ایتدی سزدخی انی کوردیکز *
دینلیدیکه اول قومک
احبارندن طوره کیدن یتش
کشی ایدیکه حقل کلامنی
ایشتد کدنصکره کورمک
استدکلری کستاخلقلر یچون
انلره صاعقه ایتدی و بو
صاعقه سمدن بر مهیب صدا
ایدی اول کیمسه لر انی
ایشتد کلرنده جمله سی میت
اولدیلر موسی علیه السلام
انلری بویه میت کوردکده
متخیر اولوب یارب بنی
اسرائیل احبار لریمز
اولدی دیدکلرنده نه جوا
ویریم دیدی حق ته
انلری دیریلدوب بیو
(ثم بعثناکم من بعدهم)

آیه خزنه آنی منع ایتدیلر مکر خزنه نك بری حیه ایدی بعیر کی درت ایاقلو اولوب دواب جنتك احسنلرندن ایدی ابلیسك صدیق ایدی ابلیسی آغز به قویوب جنته کیردی و آغزندن چیقاردی * حسن ایدر آدم و حوا کاهی جنتدن طشره به چیقرلردی ابلیس آنلری انده کورردی مکر آدم علیه السلام جنته کیردیکنده انده کی انهمی کور یجك نولیدی دائم اولسه دیمش ایدی ابلیس آنی ایشیدوب و سوسه القاسنه مدار ایتکه عزیمت ایتشیدی چون ایکی وجهك بریله ابلیس انلره بولشدی و الحال انلر انك ابلیس ایدوکن بیلزدی خزنه نیاحه سی کی نوحه ایدوب آغلدی * دینلیدیکه اول نیاحه ایدن ابلیس ایدی آدم و حوا اکادیدیلر که نیه اغلر سک دیدی انلر که سز لر اولور سز و بونعمدن آیریلور سز انك بو حیلله سوزی قلبلرینه تأثیر ایتدی ابلیس ایسه آنلردن آیریلوب کتدی وقت آخرده بیه کلوب دیدیکه یا آدم سکا بر شجره یی دلالت ایدی می که بیدیک کزده اولدیغك نعیم دائم اولور و ملکککه زوال ایرمز انکده قالور آدم علیه السلام انی قبولدن امتناع ایدیجك ابلیس بن سزه نصیحت ایدیجیلر دنم دیویمین بالله ایتدی ایکیسدخی اکا انداندیلر هیچ کسه یلان یره یمین ایتمز صاندیلر هماندم حوا شجره یه یوریدی اندن ییوب آدم علیه السلامه ییدرردی * سعید بن المسیب یمین بالله ایدوب دیدیکه آدمك اندن عسی عقلی باشنده ایکن دکل ایدی بلکه حوا اکا خمر ایچروب سکران ایکن انی پیدی اندن حق جل وعلا آدمه دیدیکه جنتدن سکا مباح ایتدکر م اول شجره دن سکا غنا و یرمدیمی آدم دیدیکه بلی یارب والله بکا غنا و یرمشدی لکن عزتك حقیچون هیچ کسه بی ظن ایتدیمکه یلان یره یمین ایده حق تعالی دیدیکه عزتم حقیچون سنی یره ایندرم رزق و معاشکی مشقت چکد کدنصکره ایرکورم اندن انی جنتدن ارضه ایندردی زراعت و حراثت طریقندن اکارزقی و یردی * ابن عباس رضی الله عنهما ایدر آدم علیه السلام شجره منیه دن اکل ایدیجك حق تعالی اکا دیدیکه یا آدم نیچون بکا بویه عصیان ایتدک دیدیکه یارب حوا بکا انی تربین و ترغیب ایتدی حق تعالی دیدیکه ایدمی اکا حمل وضعنده کراحت ایرکوردم و هر آیده اندن قان ایدم و یوم قیامته دکن اول مشقتلری بناتکه دخی چکد یرم چون آدم و حوا شجره دن یدیلر در عقب اوزر لرندن حله لری و حلیه لری صویلوب عریان قالوب عورت یرلری اچلدی (وقلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدو) حق تعالی ایدر آدم و حوا و ابلیس و حیه یه دیدک که جمعیکن یره اینك حالبوکه بری برلریکزه عداوت ایدبش سز که اول ادم ذریقه حیه بیننده و مؤمنین ایله ابلیس بیننده اولان عداوتدر او یله اولسه آدم علیه السلام سرنذیب طاغنه و حوا جدیه و ابلیس ایله حیه اصفهانه ایندرلدی ابلیسك ایشو ایندرلسی ایکنجی کره ایدیکه اول و سوسه و یا مسارقه ایچون جنته کیرمشدی و یا سمادن اینش ایدی (وایکم فی الارض مستقرو متاع الی حین) و سزك ایچون یر یوزنده قرارگاه ودخی حالکنز ایرشجه عیش و تمتع اولیسردر (فتلقی آدم من ربه کلمات) آدم علیه السلام رب تعالیدن کلمات مخصوصه بی تاقی و اخذو حفظ ایتدی حتی اول اکا سبب توبه اولدی اول کائناده اختلاف اولندی * دینلیدیکه اول * ربنا ظننا انفسنا وان لم تغفر لنا و ترجمنا لنکونن من الخاسرین * ایدی و یاخود * لاله الا انت سبحانک و بحمدک رب عملت سوء و ظلت نفسی فاغفر لی انک انت الغفور الرحیم) ایدی ابن عباس رضی الله عنهما ایدر آدم و حوا ایکوز بیل اغلدیلر قرق کون

لعلکم تشکرون) صافقه دن سزی اولدرد کدن صکره تکرار احیا ایلدم شایدکه بو حیات نعمته شکر ایده سز (وظلانا علیکم الغمام و انزلنا علیکم المن والسلوی کلوا من طیبات مارزقنا کم و ما ظلمونا و لکن کانوا انفسهم یظلمون) صحرای تیهده بز سزك اوزریکزه بولتله کواکبه ایلدک و سزه قدرت حلوا سی و بیلدر چین کوندردک و بو حلال رزق زدن اکل ایدک دیدک انلر عدم اطاعتله بزه ظلم ایتدیلر انجق کیندو نفسلرینه ظلم ایتدیلر * تفسیر منبرده اول قوشلر اوتلو قارک دالارنده خوش نغمه لرله ظهور ایدوب روزگار انلرین قنادرین دوکر و کوسز کباب اولوب بنی اسرائیل انلری قدرت حلوا سیله قارشیدر لرل ایدی دیو تحریر ایدر چونکه بو حلال رزق کیندولره کلور ایدی انی اکل ایدوب ادخار ایتاملری امر او انمشیدی امره مخالفت ایدوب خار ایچون صاقلدقاری ردلنوب بعده قوشلر کلز اولدی بناء علیه لرینه ظلم ایتدیلر

(واذقلنا ادخلوا هذه القرية فكلوا منها حيث شئتم زغداً وادخلوا الباب سجداً وقولوا حطة نغفر لكم خطاياكم وسنزيد المحسنين) وایده که بز سزه شوقیه به کیرک واول کویدن استند یککز طعاملری رفاه حال ایله اکل ایده واول قریه قپوسنه سجده ایده کیرک وکنهاکزدن استغفار ایده که کنهاکزی عفو ایدهلم واحسان ایدهکیرله بز فضلزدن ثوابی زیاده ایدهرز دیدک * تپانده * بو امر تبهدهنصکره ایده واول قریه قدس شریف یاریمایده آنده جبار یندن عاد بقیه سی عمالقه قومی ساکن اولورلردی ورئیساری عوج بن عنق ایده وآنر موسی علیه السلام حیاتنده بیت المقدسه کیرماملرایده دیو تحریر ایدر (فبدل الذین ظلموا قولاً غیر الذی قیل لهم فانزلنا علی الذین ظلموا رجزاً من السماء بما كانوا یفسقون) اول تفسلریه ظلم ایدنلر امر اولندقلری قولی تبدیل وتغیرایتدیلرکه استغفار معناسنه اولان حطه بی لغت نبطه اویدروب قرمزی بغدادی دیو استهزا

یوب ایچمدیلر ویزیل آدم حوایه قربان ایتدی * دیندیکه اکر اهل ارضک دموی جمع ایدلسه داود علیه السلامک دموی اندن اکثر اولیدی شول سیدنکه اول خطبه به ایردی واکرداودک واهل ارضک دموی جمع ایدلسه نوح علیه السلامک دموی اندن اکثر اولیدی واکرداود علیه السلامک واهل ارضک و نوح علیه السلامک دموی جمع ایدلسه آدم علیه السلامک دموی اندن اکثر اولیدی شول سیدن که جنتدن چیقارلدی * دیندیکه آدم علیه السلام و قنکه ارضه ایندرلدی حیا وجمایندن اوچیوز سنه به دکن رأسی سمایه رفع ایتدی (قناب علیه) اول اجلدن حق تعالی انک توبه سین قبول ایدوب رحمتیه اکا رجوع ایتدی آدم ذکر یله اکتفا اولنوب حوا ذکر اولندی زیرا که حوا حکمه اکا تبع ایدی * پس بوسیدن قرآن وسنتک اکثرنده نسانک ذکر ی طی اولمشدر (انه هوالتواب الرحیم) اول الله تعالی عبادینه مغفرت ایله رجوع ایدیحیدر ورسمنده مبالغدر (قلنا اهبطوا منها جميعاً) بز دیدیکه جمیعکز یعنی آدم وحووا وابلیس و حیه یره اینک هبوط امری تکرار اولندی مقصودک اختلافیچون * زیرا که هبوط اول دار بلیه به معادات ایچون ایدی * واشبو هبوط ایسه تکلیف ایچوند * تنکیم مابعدی انی اشعار ایدر ویاخود هبوط اول جنتدن سماء دنیاه وهبوط ثانی سماء دنیادن ارضه ایدی (فاما یا ئینکم منی هدی) یاذریت آدم اکر بندن سزه رشد و بیان شریعت ویاخود کتاب ورسول کله (فمن تبع هدای) اول کسه که اکا کلانه اتباع ایده عقل شهادت ایتدیکی شیئی رعایت ایدر اولدیفی حالده (فلا خوف علیهم) انلره خوف یوقدر ومکروه حلولندن مبرالدر (ولاهم یحزون) ومحزون دخی اولملر زیرا که محبوبلری حاصلدر خوف توقع اولنور شیتدن اولور وحزن ایسه واقع شیت اولور حق جل وعلا اوکد وابلغ وجه اوزره انلردن عقابی نفی وانلرایچون ثوابی اثبات ایلدی (والذین کفروا وکذبوا بآیاتنا) شونلرکه الله تعالی به کافر اولوب آیاتی تکذیب ایتدیلر ویاخود جنانه آیه کافر اولوب لسانله تکذیب ایتدیلر (اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون) ایمدی انلر یوم قیامتده اهل ناردر اندن چیقمزلر انده دائمدر * تفسیر قاضیده ایدر آدم علیه السلام قصه سیله اینیانک عدم عصمتنه برقاچ وجه اوزره تمسک ایدر * اولکیسی آدم علیه السلام نبی ایدی منهی عنهی ارتکاب ایتدی وآنی ارتکاب ایدن ایسه عاصیدر * ایکنجیسی آنی ارتکابه ظالمردن قلندی * الا لعنة الله علی الظالمین * فخواستجه * اوچنجیسی حق جل وعلا * وعصی آدم ربه فغوی * قولیه اکا عصیان وبغی اسناد ایتدی * دردنجیسی اکا توبه تلقین ایتدی توبه ایسه ذنبدن رجوع وندامتدر * بشنجیسی انک خاسر ایدوکنه اعترافدر اکر حق جل وعلا اکا مغفرتی اولسه توبه تلقین ایتزدی وخاسر ایسه صاحب کبیره در * التنجیسی اکر اول ذنب ایتش اولسه اول مصائبه اوغر امزدی ایمدی اکا جواب برنیچه وجه اوزره در * اولکیسی اول وقتده اول نبی دکل ایدی ومدعی ایسه بیانله مطالبدر * ایکنجیسی اول نبی تنزیه ایچون ایدی وانک ظالم وخاسر تسمیه اولنمی اولایی ترکیله نفسنه ظلم وحظنده خسارتیچون ایدی واکا بغی وعصیان اسنادینک بیانی محلنده کلور ان شاء الله تعالی وانک توبه ایله امر اولنمی فوت اولانه تلافی ایچون ایدی واکا ایریشن مصائب اولایی ترکی اوزره معاتبه

ایدی * او چنجیسی انی ایشلمی * فنیسی ولم نجدله عزما * دلائله ناسیا ایدی لکن اسباب
 نیساندن تحفظی ترک ایتدیکیچون عتاب اولندی اگرچه اول امتدن خطا اولنور سده ایدادن
 اولنر رتبه لری عظیم اولدیگیچون * دردنجیسی انک اکا اقدامی اجتهد سببیه ایدیکه انده خطا
 ایتدی * زیرا اول ظن ایلدیکه اول نهی تنزیهی اوله ویاخود اول شجره نك عیننه اشارت
 اولوب اول ایسه انک نوعدن شجره اخراذن تناول ایتش اوله حالیکه انکله مراد نوعه
 اشارت ایدی وانک اوزرینه جاری اولان مصائب خطیئه نك شانی تعظیم ایچون ایدی تاکه
 اولادی اندن اجتناب ایدملر * واشبو قصه ده دلالت واردرکه جنت مخلوقه اوله وجهت
 طایفه ده اوله وتوبه مقبوله اوله وهدایه اتباع ایدن مأمون العاقبه اوله وعذاب نار دائم اوله
 وکافر انده مخذ اوله کافرک غیری دکل وقتا که حق جل وعلا توحید ونبوت ومعاد دلائل
 ذکر ایلدی آنی تقریر و تأکید ایچون نعم عامه تعدادیه آنی تعقیب ایتدی زیرا اول حوادث
 محکمه اولدیغی حیثیتدن بر محدث حکیمه دلالت ایدرکه خالق وامر یالکیز انک اوله وانی کتب
 سابقه ده ثابت اولدیغی اوزره شول تعلم و بر شیئه ممارستی اولیان کشینک اخباری معجزه اولوب
 نبوتنه دال اوله واول انسان و آندن اعظم شیئک خلفی مشتل اولدیغی حیثیتدن آنی ابداعه
 قادر اولان رب تعالی اعاده سنه دخی قادر ایدوکنه دال اوله انلردن اهل علم و اهل کتابه خطاب
 وامر ایلدیکه اوزرلرنده اولان نعم الهی ذکر ایدملر وحقه اتباعده و حجه افتقارده و عهدده و وفاء
 ایدملر تاکه محمد علیه السلام واکا انزال اولنان کتابه ایمان کتور مکه مبادرت ایدملر دیدیکه (یابی
 اسرائیل) یا اولاد یعقوب واسرائیل یعقوب پیغمبر علیه السلام لقبیدر عبریه لسانجه در
 ومعنای عبدالله ویا صفوة الله دیمکدر (اذکروا نعمتی الی انعمت علیکم) سزه انعام ایتدیکم
 نعمتی ذکر ایدک آنی تفکر وشکرینه قیامله وآنکله مراد آنلرک آباء واجدادینه اولان
 نعم درکه انلر ایچون دریانک یارلمسی وانلر اندن یکوب فرعون وقومی انده غرق اولمسی
 واولوجهله انلرک آندن قورتلیمی و تیهده اوزرلرینه غم کولیکه اولمسی وانلره من وسلوی
 ایندیلمسی وانلره من عندالله تورات کلیمی ودخی بونک غیری نعمک آنلره ویرلمسی در (واوفا
 بعهدی) بکا ایمان وطاعته وفاء ایدک (اوف بعهدکم) بندخی سزه حسن اثابته وفا
 ایدرم * وفانک بزدن اول مراتبی ایکی کلمه شهادت کتوره در وحق تعالیدن دم و مالزی
 آخرک تعرضندن صیانتدر وانک آخر مراتبی بزدن بحر توحیده استغراقدر بر حیثیله کیم
 نفسمزدن غافل اوله وز فکیف که غیریدن واما که حق تعالیدن بزی لقاء دائم ایله اثابتدر
 بوایکی عهدک تفصیلی سورة مائده ده * ولقد اخذالله میثاق بنی اسرائیل * آیتنده کلور
 ان شاءالله تعالی (وایای فارهبون) و بندن قورقک فعلیکزده و ترککزده خصوصاً نقض
 عهدده * دینلرکه یعنی بر شیئدن رهبت ایدرسکنز بندن رهبت ایدک ورهبت بر خوف درکه
 بیهلر سنجه تحرز دخی اوله * اشبو آیت کریمه ده وعد ووعیده تضمین وار وشکر ووفاء عهدک
 وجوبنه دلالت وار مؤمنه لایق اولان الله تعالینک غیریدن قورقماق ایدوکنه اشارت وار
 (وآمنوا بما انزلت مصداقاً لما معکم) و انزال ایتدیکم قرآنه ایمان کنورک اول توحید ونبوت
 و اخبار و نعت محمد علیه السلامه سزکه اولان کتابه موافق اولدیغی حالده و تفاوت اعصار

ایتدیلر ایدمی بو تغییر
 ایله نفسنه ظلم ایدنلرک
 حددن تجاوز فسقلری
 اولدیگیچون اوزرلرینه
 کوکدن عذاب وعقوبت
 انزال ایدک اول عذاب
 آتش یا طاعون ایدیکه بر
 ساعتده یکرمی درت بیک
 کسنه هلاک اولدی (واذ
 استسقى موسى لقومه فقلنا
 اضرب بعصاك الحجر
 فانفجرت منه اثنا عشرة
 عیناً قد علم کل اناس
 مشرهم کلوا واشربوا من
 رزق الله ولا تعثوا فی الارض
 مفسدین) وانی دخی ذکر
 ایدککه موسی علیه السلام
 قومی ایچون من وسلوایی
 پیدکلرندن صکره صو
 استدی بز موسایه * سکا
 شعیب علیه السلامدن فلان
 عصاک ایله طاشه اور دیدک
 عصایی طاشه اوردقده
 اندن اسباط بنی اسرائیل
 عددنجه اون ایکی چشمه
 آقدی وهر اسباطک هر
 بری چشمه لرینی بیلدی
 امدی الله تعالینک رزقندن
 اولان من وسلوایی اکل
 ایدیکیز وچشمه لردن
 ایچکیز ویر یوزنده فساد
 ایتکله حدی تجاوز ایتیک
 دیدک * اول طاش آدم
 باشی قدر مربع جنتدن

سبيله جزئیات احکامدن اكا مخالف اولانه دخی ایمان کتورک که انک هر ری زمانه اضافته
 حقدن انکله مخاطبک اندن صلاحی رعایت اولنشدنر حتی اکر متقدم ایام متأخره ده نزول
 ایتسه وقتنه موافق نزول ایدیدی اول اجلدن پیغمبر بن علیله السلام دیدیکه * لوکان موسی
 حیالاً وسعه الاتباعی * اکر موسی علیه السلام بنم زمانهده حیاتهده اولیدی بکا اتباعدن غیر
 حاله وسعی اولمزدی * اشبو آیتده تنبیه واردرکه انک پیغمبر بن علیله السلامه اتباعدن کتابنه
 ایمانی نفی ایتیه بلکه ایجاب ایده (ولا تکنونوا اول کافربه) یوخسه اول قرآنه اول کافر
 اولمکنز اولورسه کنز کندیکنزک وسزه متابعت ایدنلرک وبایلله مؤاخذه اولنورسز (ولانشتروا
 بآیاتی ثمناً قليلاً) بنم آیاتمه ایمان و اتباعی حظوظ دنیایه استبدال ایتمکنز که اول نه مرتبهده
 جلیله ایسه حظوظ آخرتدن فوت اولانه اضافته قلیلهدر * دینلیدیکه یهود رؤساء و علماسنک
 سفله وجهالندن مآکل و رسو ملری اولوب هر یل انی انلرک زروع و ضرع و نقودندن
 آلورلردی خوف ایتدیلرکه اکر محمد علیه السلام صفیق انلره بیلدیرلر و اکا متابعت
 ایدرلرسه اول مآکل و رسو ملری فوت اوله اولیه اولسه انک صفیق تغییر و اسمنی کتم ایدوب
 دنیایی آخرت اوزره اختیار ایتدیلر (وایای فاقون) آیاتم و رسولم حقنده ایمانله و حقه
 اتباعله و دیادن امر اضله بدن خوف و خشیت ایدک * رهبت که مبتداً سلوکدر آیت اولیده
 انکله امری عالم و مقلده نعیم ایتدی و تقوی که منتهی سلوکدر اشبو آیت ثانیهده انکله
 اهل علمه تخصیص ایتدی (ولا تلبسوا الحق بالباطل) حق منزلی خلط ایتمکنز شول
 باطله کیم انی سز اختراع ایدر سز تا که حقله باطل بینی تمیز او انیه (وتکتبوا الحق)
 حق باطله لبسه کتمان حق بینی جمع ایتمکنز * حق باطله لبسک معناسی انلرک باطلی توراته
 ملریدر تا که اولحق ظن اولنه و حق کتمان معناسی سز انی توراته بولمقد دیملریدر
 (وانتم تعلمون) و الحال کندیکنزک لابسین و کاتمین ایدو ککزی بیلورسز * اشبونده لبسک
 استقباحنه اشعار واردرکه زیرا اکا کتمان حق مقارن اولور خصوصاً که اول طالمن
 صدور ایده * زیرا که جاهل کاهی معذور اولور (واقیوا الصلاة و اتوا الزکاة) و صلوات
 خمسی موافقت و حدود ایله اقامت ایدک و اموالکنزک زکاتی ادا ایدک مسلمینک صلاة و زکاتی
 کبی حق جل و علا انلره اصول اسلامه امر ندنصرکه فرو عیلهده امر ایلدی اشبونده دلالت
 واردرکه کفار فروع اسلامهده مخاطبین اوله ل اصولیه مخاطبین اولدیغی کبی (وارکعوا
 مع الراکعین) نمازده رکوع ایدنلرک جماعتنده انلرکه بیلله سزدخی رکوع ایدک زیرا که جماعتله قلنان
 نمازک یالکنز قلنان اوزرینه یکرمی یدی درجه فضلی وارد و صلواتدن رکوعله تعبیرده صلاة
 یهوددن احتراز واردر زیرا انلرک صلاتده رکوع یوقدر امام رازی ایدر اشبو نمازده رکوعک
 فرضیتن افاده ایدر (انأمرون الناس بالبر و تنسون انفسکم) و ناسه برله امر ایدوب کندیکنزی بردن
 اونودر میسر برک معناسی خیره توسعدر اوچ نوعدر بریسی عبادة اللهده بردر * ایکنجیدی اقارب
 مراعاتده بردر * اوچنجیسی اجانب معامله سنده بردر ابن عباس ایدر اشبو آیت کریمه مدینه احبارنک
 حقنده نازل اولوبدرکه یهوددن نصیحت ایتدکری کسه لره سر محمد صلی الله علیه و سلمه اتباعله امر
 ایدوب کندیله ایسه امری اکا اتباع ایتزلر ایدی و دینلیدیکه انلر تصدقله امر ایدوب کندیله ایسه
 امری تصدیق ایتزلردی (وانتم تعلمون الکتاب) حالبوکه سز توراتی اوقور سز انده ایسه

موسی علیه السلامه کوند.
 رلشیدی یاخود پیساغی
 طاش ایدی دیندی (واذ
 قتم یا موسی ان نصبر علی
 طعام واحد فادع لنا ربک
 یخرج لنا مما تنبت الارض
 من بقلها و قنأها و فومها
 و عدسها و بصلها قال
 اتستبدلون الذی هو ادنی
 بالذی هو خیر اهبطوا مصرأ
 فان لکم مأسأتهم و ضربت
 علیهم الذلّة و المسکنة و باؤا
 بغضب من الله ذلک بانهم
 کانوا یکفرون بآیات الله
 و یقتلون النبیین بغیر الحق
 ذلک بما عصوا و کانوا
 یعتقدون) و یاد ایدککه
 سز یا موسی بز بر طعام
 اوزره صبر ایده میز ربکدن دعا
 ایله بزم ایچون رک بتوردیکی
 بقله سنندن و خیاردندن
 و بغدادندن و مرجمکنندن
 و صوغانندن عنایتله اظهار
 ایده دیدیکز حق تعالی
 یاخود موسی علیه السلام
 سزه خیر لو اولان من
 و سلوایی بویله صوغان کبی
 ادنی شیئه تبدیل ایدر.
 میسکنز مصره کیدک که
 سزک استدیکنز شیار
 اندهدر دیدی چونکه
 قسمتلرینه راضی اولمیدیلر
 انلره ذلیل و فقر تحمیل
 اولندی و الله تعالیدن

عناد و ترك بر وقولك عمله مخالفی اوزره وعید وارد اولمشدر (افلا تعقلون) یوخسه عقلكز یوقیدركه قبیح صنعكزی بیلوب اندن امتناع ایدمه سزاشبونككه مراد واعظی ارشاددر
اكاكه ناسه بر خیر ایله امر ایتدیكینده انككه ائتمارده ناسك اشدی اوله وناسی بر شردن
نهی ایتدیكینده اندن انتهاده ناسك اشدی اوله اماكه مراد فاسقی وعظدن ابعاد دكلدر *
زبراکه ایکی امرله مأمورك برینه اخلاقی آخره اخلاقی ایجاب ایتز * انس بن مالك
رضی الله عنه پیغمبریمز علیه السلامدن روایت ایدر دیدیکه لیلئه اسراده بر قومه اوغرادمكه
دوداقلریخی آتشدن مفاضلر ایله کسبورلرایدی جبرائیل علیه السلامه دیدمكه بونلر نه حالو
قومدر دیدیکه اتمك علماسیدر کیم ناسه برله امر ایدوب انی کندیلر ایشلزدی حالبوکه انلر
کتاب اللهی اوقوردی اسامة بن زید پیغمبریمز علیه السلامدن روایت ایدر دیدیکه یوم
قیامتده بر رجل کتوریلوب جهنمه براغله باغرساقلری سورینور اولدیغی حالده دکرمن
چکر سمار کبی طولندیریه انك شدت عذابن کورمکیچون اهل جهنم انك قاتنه کله لر سن
بزه امر معروف ونهی منکر ایتزمیدك دیلر اول دیه که بن سزه کرچه امر معروف
ایدردم لکن اول معروفی کندم ایشلزدم وسزی منکردن نهی ایدردم لکن منکری کندم
ایشلردم (واستعینوا بالصبر والصلوة) حواچکز حصولنه الله تعالیدن استعانت ابدك اكا
متوکلین اولدیغکز حالده فرج ونجاحه انتظارله ویا صومله کیم اول مفطراتدن صبردر ودخی
صلاتی توسلله که اول عبادات نفسانیه وبدنیه دن انواعی جامعدر طهارت وستر عورت
وتوجه کعبه واعتکاف واطهار خشوع واخلاص نیت ومجاهدئه شیطان ومناجات حق
وقرائت قرآن وکله شهادتین وبونلرک غیری کبی (وانها) اول ایکسیله استعانت ویا صلاة
(لکبیره) تقیله وشاقه در (الا علی الخاشعین) الا خوف وطاعات اهلنه دکل که انلر الله
تعالی یه اطاعته سکون ایدیحیلدر (الذين یظنون انهم ملاقوا ربهم وانهم الیه راجعون)
که انلر رب تعالی یی کورملرین وحساب وجزا ایچون اكا مسرور اولملرین تودیع ایدرلر
(یاخی اسرائیل اذکروا نعمتی الی انعمت علیکم) یا اولاد یعقوب سزه انعام ایتدیکم نعمتی
ذکر ایدک (وانی فضلتکم علی العالمین) وسزی زمانکیزک عالمینی اوزره تفضیل ایتدم یعنی
آبالریکیزکه فرعون بدنده ممالیک ایکن قورتاروب کینی انبیا وملوک قیغله * اگرچه بو
تفضیل کندیلره دکل ایسه ده لکن آبالرینک اول فضلندن کندیلره شرف حاصل اولوبدر
(واتقوا یوما) هول کونک حساب وعذابندن قورقکیزکه (لا تجزی نفس عن نفس
شیئا) هیچ کسه آخرک اوزرینه لازم اولان حقوقدن بر شیء قضا ایتز * اشبو آیت نازل
اولدی شول وقتن که یهود بزبراهیم خلیل الله واسحق ذبیح الله اولادیز دیو اقتحار ایتدیلر
یعنی اول کونده نفس مؤمنه نك نفس کافریه بر شیء نفعی اولمز (ولا یقبل منها شفاعة)
ودخی نفس مؤمنه دن نفس کافره ایچون شفاعت قبول اولنمز (ولا یؤخذ منها عدل)
واول نفس کافره دن فداء مال ویا رجل دخی اخذ اولنمز (ولا هم ینصرون) وعذابندن
دخی منع اولنمز معتزله اهل کبائر ایچون شفاعتک نفینه اشبو آیتی تمسک ایتدیلر انلره
دبرزکه بو آیت کریمه کفارمه مخصوصدر عصات مؤمنین ایچون شفاعتک جوازی حقنده

غضبه مستحق اولدیلر
انلرک ذل و مسکنت
وحقارتلری الله تعالینک
آیتلرینه کافر اولدقلری
وناحق یره (زکریا
و یحیی وشعیب) وسائر
انبیایی قتل ایتدکلری
سببیه اولدی انلر اول
کفر و قتلری وعصیانلری
و حدلری تجاوز سببیه
ایدی (ان الذین آمنوا
والذین هادوا والنصارى
والصابئين من امن بالله
والیوم الآخر وعمل صالحا
فلهم اجرهم عند ربهم
ولا خوف علیهم ولا هم
یحزنون) شونلرکه نفاق
اوزره یالکیز لسانا ایمان
ایتدیلر ویهودیتله موسوی
کلدیلر ونصرانیتله عیسوی
ایدیلر وصابئیتله هر دیندن
برشی اخذایدوب ملائککه یه
طاپدیلر انلردن خلوصله
الله تعالی یه و آخرته ایمان
کنوروب عمل صالح
ایشلیانلر ایچون ربلری
عندنده اجر واردروانلره
محشرده قورقو یوقدر
واولکونده انلره حزن
وغم دخی یوقدر (واذ
اخذنا میثاقکم ورفعنا
فوقکم الطورخذواما ایتناکم
بقوة واذکروا ما فیہ لعلمکم
تقون) ذکر ایدک انی دخی

که موسی علیه السلامه
متابعت و توبتک احکامیه
عمل ایتمکزه سزدن عهد
و پیمان اخذ ایلدک و سزک
اوزریکزه جبل طوری
رفع ایلدک امدی احکام
شرعدن سزه و یردکزی تمام
قوت و سعه اخذ ایلدک و انده
اولان ثواب و عقابی کرکی
کبی یاد و فکر ایلدک شاید که
عصیاندن حذر ایده سزه
دینلیدیکه بنی اسرائیل
بو تکلیفه تحمل ایده میز
دیلرله حق تعالی جبل
طوری یرندن خلع و برآدم
بوی قدر اوزرلرینه
ایندرتدی و اوکلرینه آتش
واردلرینه دریا کتوردوب
طوردردی بر طرفاری
آتش بر طرفاری دریا و لمغله
فراره محل اولمدیغندن
مجبورا طاعت و طاعه نظر
ایله یربوزلری اوزره سجده
ایلدیلر حالا سجده لری
اولمنوال اوزره در (ثم
تولیم من بعد ذلک فلولا
فضل الله علیکم و رحمته لکنتم
من الخاسرین) بو عهددن
صکره امرمدن روگردان
اولدیکز اگر الله تعالینک
فضل و رحمتی سزک اوزریکزه
اولمیددی البته سز
زیانکارلردن اولوردیکز
(و لقد علمتم الذین اعتدوا

وارد اولان آیات و احادیث دلائلیه * و دخی خطاب یهوده اولمسی ارادتیه انلرک شول
زعمی رد ایچونکه قورتیلر آباء لری شفاعتیه (و انجینا کم من آل فرعون) یا اولاد یعقوب
ذکر ایلدک شول وقتیکه اسلاف و آباء اجدادیکزی فرعون و اتباعی و اهل دینندن قورتاردق
و فرعون لقبدراکا که عاقله به ملک اوله کسری و قیصر فرس و روم ملکارینه لقب اولدیغی
کبی و موسی علیه السلام زمانده کی فرعونک اسمی ولید بن مصعب بن الریان ایدی عاقله نک بقایاسندن
قبطن ایدی در تیوز سنه دن اکثر معمر اولدی (یسو مونکم سوء العذاب) که آنلره سزه عذابک اشد
و اسوئی تکلیفی و اذاقه ایدردی روایت اولندیکی فرعون بنی اسرائیلدن اصناف قیلشدی
بر صنفی یاپو بیار و بر صنفی یرسور و بر صنفی اکین اگر و بر صنفی کندیلره خدمت ایدردی
و بر صنفی ایسه غلده اولیوب هر کون جزیه و یرردی * و هب ایدر بنی اسرائیل فرعونک
اعمالنده اصناف متفرقه ایدیلر بر طاقه سی طاغرده طاش کسردی و آنی اوقه لرنده کتور لردی
و بر طاقه سی قصور و حصون بیاردی و بر طاقه سی ایسه نجار و حداد و سائر لوازمی ایر
کوردردی و ضعیفلری اوزره جزیه تعین اولنوب هر کون کونش باتمدین هربری آنی
کتوروب و یرردی اولکه آنی اداء ایتمدن کونش باتسه صاغ الی بوینه دمو رلنوب برآی
اول حال اوزره قالدردی و نسالری ایسه فرعون قومی ایچون اپلیک اکریر و بز طفوردی
(ینبجون ابناکم و یستحیون نساکم) آنلر طوغان اولادکیزک ارککلرینی اولدر و دیشلرینی
الیقورلر ایدی * سبی اولدر که بروقتده فرعون منامنده کوردیکه بیت المقدسدن برآتش
چقوب مصری قاپلدی فرعون قومک جمعین یاقوب بنی اسرائیله ضرر ایتمدی بورؤ یادن
قورقوب کاهنلردن تعبیرن سؤال ایلدی دیدیلر که بنی اسرائیلدن بر اوغلان طوغیسردرسنک
هلاکک و ملکک زوالی انک یدنده اولیسردر اویله اولسه فرعون قابله لری جمع ایدوب
امر ایلدیکه بنی اسرائیلدن هر طوغان اوغلانی اولدره لر و دیشلرینی الیقویه لرحتی دینلیدیکه
موسی علیه السلامک طلبنده اون ایکی یک اوغلان اولدرلدی بوندن صکره بنی اسرائیلک
پیرلرینه موت ایردی فرعون قومنک رؤسای دیدیلر که بنی اسرائیلک صفارینی سن اولدروب
و کبارلری ایسه قیریلور اگر بو حال مستمر اولور ایسه بنی اسرائیلدن ارکک قالمز اعمال کیمه
ایشلدیلور اویله اولسه امر ایلدی بر ییل طوغانلری اولدروب بر ییلده الیقویه لر اولدرلین
ییلده هارون علیه السلام طوغدی (و فی ذلکم بلاء من ربکم عظیم) ایددی فرعونک اوزریکزه
تسلطندن و موسی علیه السلام بعث اولنوب فرعوندن خلاصکرده ربکز جل شانهدن محنته
صبر و نعمته شکرده سزی اختیار عظیمی واردر اشبو آتده تنبیه واردر که خیر و شردن
عبده اصابت ایدن شیء الله تعالیدن اختیاردر عبده لازم اولدر که آنک مسارینه شکر
و مضارینه صبر ایده تاکه اختیار اولنلرک خیرلوسی اوله (واذ فرقنا بکم البحر) و دخی
ذکر ایدن شول وقتکه آباء و اجدادکزه دریایی اسباط عددنجه اون ایکی مسلک ایتدک تاکه
هر یرندن بر سبط سلوک ایده (فانجینا کم) سزه غرقدن نجات و یردک (و اغرقنا آل فرعون)
فرعون و قومی اکا غرق ایتدک (و انتم تنظرون) حالبوکه آنلرک مسارعت هلاکنه نظر
ایدر سز * روایت اولنور که فرعون و قومک هلاکی وقتی قریب اولیحق بر کیمه امر الهی

منكم في السبت فقلنا لهم
كونوا قردة خاسئين) و تحقیق
سز بیلورسکیز که دواد
علیه السلام زمانده سزک
قومکزدن سبت کونی باق
صیدندن منع اولمشلر ایکن
فرمانه مخالفت وحدی
تجاوزلرینه مبنی بز انلره
ذلیل و حقیر میونلر اولک
دیدک * مرویدرکه * سبت
کونی صیاد اولمدیغندن بالقار
بحراخضرک کنارینه کلوب
آسایشده اولورلردی انلردن
برکروه حیلله ایله بحرک کنارینه
طولاشق حوضلر انشا
وبجری انلره اجرا ایتملرله
سبت کونی ماهیار اول
حوضلره کیروب خروجه
یول یولمانغله بازار کونی
انلری صیدایدرلردی یاخود
آغلرینی جمعه کونی براغوب
بازار کونی چکرلردی
(فجعلناهم نسا لایما بین یدیهما
وما خلفها و موعظة للمتقين)
بزاول عقوبتی انلره حاضر
اولوب کورنلره وانلردن
صکره کلوب بو قصه یی
ایشیدنلره برعبرت وانلرک
پرهیز کارلرینه یاخود امت
محمد علیه السلامه بند
ونصیحت قیلدق (واذ قال
موسی لقومه ان الله یامرکم
ان تبجوا بقرة قالوا انخذنا
هزوا قال اعوذ بالله ان اکون

ایله موسی علیه السلام بنی اسرائیله بیوردیکه هر بری اولرنده سراجلر یاقیدیلر وحق تعالی
اول کیجه ده فرعون قومک بینلرینه موت القا ایتدی آنلر اول موتایی دفنه مشغول ایکن بنی
اسرائیل یوله کیردیلر هارون علیه السلام اوکلرنجه و موسی علیه السلام آردلرنجه حتی که قصد
ایتدکلری دریاه ایردیلر کونش طوغنجه کورسه لر آردلرندن بر توز بلوردی مکو فرعون
قومیلله ایشیلرکه کندیلر دن انتقامه کلوردی موسی علیه السلام عصاسیلله دریاه اوردی
اسباط عددنجه اون ایکی یول آچیلوب هر بر سبط بر یوله کیردی هر یولک ایکی جانبدن
صو طاغلر کی طوردی و آنده پنچرملر اولوب بر یولدن کیدن یانده کی یوله یوریلری کورر
وکلاملرین ایشدردی حتی آندن یکوب سلامته ایردیلر فرعون و قومک شلرلرندن قورتلدیلر
چون فرعون قومیلله دریاه ایردی کورک دریا بنم هیئتدن نیچه یاریلوبدر دیدی تاکه بندن
قچان قوللریعه ایریشم آندن قومنه کیرک دیو بیوردی هیچ بریسی کیرمه که جرأت ایده میوب
چون ربز سن اوکدین سن کیر کل کورکه موسی علیه السلام نیچه کیردی دیدیلر مکر
فرعون بر آغیر آته بنوب قومک بیندکلری دخی جمیعا آغیرلردی ارالرنده هیچ قصر اغه
بنش یوغیدی هماندم جبرائیل علیه السلام بر کوسک قصر اغه بنش اوکلرنجه دریانک ایچنه
کیردی فرعون بندیکی آغیرانی شم ایدیکک ضبط اولتیوب آردنجه اکا ایردی قومی دخی
ناچار فرعونه او یوب کیردی میکائیل علیه السلام ایسه بر آته بنش اصحابکزه ایریشک دیو
جمله سنک آردنجه آنلری سورردی چون هیچ بری قالیوب جمله سی دریاه کیردی آنلر ایسه انک
نهایتنه ایردی چیقمق صدندنه ایکن اوزرلرینه دریایوملدی جمله سی دفعة غرق اولوب صویه
کوملدی اول دریانک بر طرفندن طرف آخرینه دکین درت فرسخ مسافه ایدی * دیندیکه
اول بحر قلزم ویا بحر اساف ایدی (واذ واعدنا موسی اربعین ایلة) ودخی ذکر ایدک شول
وقتیکه فرعون وقومنی هلاک ایدوب و بنو اسرائیل مصره دخوللرند نصکره موسی علیه السلامه
وعدایتدک که او کاتوارتی ویرهوز زیرا ارالرنده عمل ایده جک شریعتلری یوغیدی و آنکیچون
قرق کیجه یعنی ذی القعدی و ذی الحجه نک اونن میقات تعیین ایتدک * روایت اولنورکه چون
موسی علیه السلام اول وعداوزه طورده رب تعالی یه مناجاته کیدر اولدی قرانداسی هارون
علیه السلامی بنی اسرائیل اوزره رینه خلیفه ایتدی وجبرائیل علیه السلام فرس الحیاته بنش
انی ایلمتکه کلدی مکر اول فرس هر نه مکانه باصردیسه اول مکان یشلانوردی مکر موسی
علیه السلامه تابع سامری دینور قیوجیاق صنعتهن بیلوریر کیسه واریدی فرسده اول خاصه یی
کور بچک بونده لابد شان واردر دیو باصدیغی مکاندن بر قبضه تراب آلوب صفلامش
ایدی چون موسی علیه السلام کیدوب بنو اسرائیل وعدندن یکر می کون یکدک نصکره کونی
کیجه سیله ایکی کون صایدیلر اوتوز کون تمام اولیحق موسی علیه السلام رجوع ایتدی دیوب
فتنه یه دوشدیلر * دیندیکه موسی علیه السلام انلره وعدی اوتوز کیجه ایدی صکره دن اون کیجه دخی
زیاده قیلندی فتنه لر اول زیاده ده ایدی چون موسی علیه السلام آنلره رجوع ایتدی سامری بنی اسرائیل
دیندیکه مصر دن چیفار اولدی فک زده عرس بهانه سیله فرعون قومک نسا سندن استعاره ایتدیکر
حلیلری بکا کنورک که آنلر هلاک اولیحق اول سز محلال غنیمت اولمشدر غنیمت ایسه سزه

اولن تاكه آنى بر چقوره قويه لم موسى كلجه آنك امرنده صبر ايله لم چون آنك ديديكى
 كى ايتديلر مكر سامرى منافق ايدى اول حليدن اوچ كون ايچنده بر عجل دوزوب اوزرينه
 شول فرس الحياه ائرنن آلديغى قبضه ترابى صاحدى هماندم طوار هيئننده آغزندن بر
 صدا چيقدى بنو اسرائيله ديديكه اشبو سزك وموسى عليه السلامك آلهيدر موسى يولن
 ياكلوب ربيسى بونده ايكن آنى استيو كندى اويله اولسه هارون عليه السلامه اون ايكي
 بيك كشيدين غريسي اول عجلي آله ومعبود ايدنديلر اول اجلدن حق تعالى آنلره توييخ
 ايدوب ديديكه (ثم اتخذتم العجل من بعده وانتم ظالمون) موسى عليه السلام طوره كندكدن
 صكره سز اول عجلي اله ايدنديكز حالبوكه سز اول فعلكز ايله ربكز جل شانيه مشركر سز
 (ثم عفونا عنكم من بعد ذلك) عجله عبادنكز دنصكره ذنوبكزى محو ايتدك وقتا كه اندن
 توبه ايتديكز (لعلكم تشكرون) تاكه سز عفو مه شكر ايدسز * دينلديكه شكر جميع
 جوار حله سرده وعلايه ده الله تعالى به اطاعتدر * دينلديكه شكر ك حقيقى شكر دن عجزدر *
 حكايت اولنوركه موسى عليه السلام ديديكه الهى بكا نعم سابقه انعام ايدوب شكر له بكا امر
 ايتدك حالبوكه سكا شكرم نعمت اخرار وحى الهى كلديكه ياموسى بر علم تعليم ايتدكك آنك
 فوقنده علم اولن عبادم دن بكا بوشكر يتركه آنده كي نعمتك جمعى بدنن ايدوكنى يله (واذ
 آتينا موسى الكتاب والفرقان) ذكر ايدك شول وقتيكه موسايه توراتى ويردك كه اول
 كتاب وحجت اولسى بينى جامعدر حقله باطل بينى فرق ايدر * دينلديكه فرقائه مراد آنك
 معجزاتيدر كه دعواده محق ومبطل بينى فرق ويا كفر له ايمان بينى فرق ايدر ويانكله مراد
 شرعيدر كه حلال وحرام بينى فرق ايدر (لعلكم تهتدون) تاكه كتابنى تدبر وآياتى
 تفكر له اهتداء ايدسز (واذ قال موسى لقومه يا قوم انكم ظلمتم انفسكم با اتخاذكم العجل)
 ذكر ايدك شول وقتيكه موسى عليه السلام عجله عبادت ايدنلره ديديكه يا قوم سز عجلي اله
 ايدنمكله نفساريكزه ظلم ايتديكز ديديلر كه اكا چاره ندر بيوركيم انى ايدم ديديكه (فتوبوا
 الى بارئكم) خالفكز جل شانيه رجوع وتوبه عزم ايدك ديديلر كه اكا نيجه رجوع وتوبه
 ايدرز ديديكه (فاقتلوا انفسكم) عجله عبادتنن بريئلريكز اكا عبادت ايدنلرى اولدرسون
 (ذلكم) قتله الله تعالى به رجوعكز (خير لكم عند بارئكم) خالفكز جل شانيه عنندنه
 سزك ايچون خير ليدر شر كدن طهره وحيات ابديه وسيله در * چون موسى عليه السلام
 آنلره آنى خبر ويردى ديديلر كه الله تعالىنك امرينه صبر ايدرز اويله اولسه حق تعالى
 اوزرلرينه برسيه بولوت كوندردى وطومان چو كردى تاكه كشى باباسن ويا اوغلان ويا
 قرداشن ويا قرينين كوروب حق تعالىنك امرينى امضادن تحاشى ايتمه لر صباحدن اخشامه
 دكين بر لرينى سيف وخنجر له مجرم لرين اولدرديلر اندن موسى وهارون عليهما السلام
 آغلاشوب دعا ايلديلر بنو اسرائيل بقيه سنك عفوين ديلديلر دعالى مستجاب اولوب
 اوزرلرندن سخابه قالديرلدى بقيه دن قتل دفع اولدى (فتاب عليكم) چون حق تعالىنك
 امرين يرينه كتورديكز اول دغى سزك توبه كزى قبول ايدوب كناهاريكز دن پكدى
 (انه هو التواب الرحيم) اول الله تعالى كناهارلره چوق توبه يي توفيق ايدر و امرينه اطاعت

(من الجاهلين) شونى دغى
 ياد ايدككه موسى عليه السلام
 كندو قومنه الله تعالى سزه
 بر صغر ذبح ايتكزى امر
 ايلدى ديدكه انلر بزي
 استزاحى ايدرسن ديديلر
 موسى عليه السلام مؤمنلرى
 استزوا ايله جاهل لردن
 اولقلغمه الله صغورم
 ديدى * روايت اولنديكه *
 بنى اسرائيلده عاميل آدلو
 برغنى آدمى بر فقير عزا ده سى
 ميراث طمعه ل قتل ايدوب
 بر محله براقشيدى قاتلى
 نامعلوم اولديغندن قويمى
 موسى عليه السلام دن قاتلى
 بيلنمسنى طلب ايتلشار
 ايدى موسى عليه السلام
 مامورا بر بقره ذبح اولنوب
 بعض اعضاسيله مقتوله ضرب
 اولسده قده ميت ديريلوب
 قاتلى خبر ويره چكى معلومى
 اولمغله بقره ذبحنى تكليف
 ايتشيدى بو خصوصه تعبره
 ذبحنى قويمى بعيد كورمكله
 استزوا كلامنى سويلشار
 ايدى صكره امر بارى
 اولديغنى يلوب اول صغرك
 رنكى نه كونه اوله حق ديو
 سؤال ايلديلر (قالوا ادع
 لنا ربك بين لنا ماهى قال انه
 يقول انها بقره لا فارض ولا
 بكرعو ان بين ذلك فافعلوا
 ما تؤمرون) بنى اسرائيل

ایدلرله چوق رحمت ایدر * دینلدیکه انلردن قتل اولنان یتش بیک ایدی اول قتل اولنانلر شهید
 وقلانلری مغفور اولدیلر (واذقلتم یاموسی لن نؤمن لک حتی نری الله جهره) ودخی ذکر ایدک شول
 وقتیکه موسی علیه السلامه دیدیکیز که سنک قوانی تصدیق ایتیز مکرکه الله تعالی بی حجاب سز آشکار
 کوره وز (فاخذتکم الصاعقه) اول اجلدن سمانن نار محرقه اینوب سزی احراق ایتدی
 (وانتم تنظرون) حالوکه اول ایریشن مصیبتی بعینه ویا اثرینی کوردیکیز (ثم بعثنا
 من بعد موتکم) بعده اول نار محرقه ایله موتکیز دفن کره سزی دیری کوردک (لعلکم تشکرون)
 تاکه اودیری کورلیکیز نعمتنه شکر ایدسز * روایت اولنور وقتا که حق جل و علا موسی
 علیه السلامه امر ایلدیکه بنو اسرائیلدن ناسله عجلک عبادتدن ندامت واعتذار ایچون
 موسی علیه السلام ایله بیله طوره وارهلر او ایله اولسه موسی علیه السلام قومنلا
 اخیارندن یتش کسه بی انکیچون اختیار ایدوب صومله و تطهیر ثیابه تقرغلرند نصکر
 طور سیناده میقاته یونلایلر موسی علیه السلامه دیدیلر که رب تعالیدن دیله بزه کلام
 ایشتدیره موسی علیه السلام دخی نعم دیوب طوره قریب اولیجق اوزرینه برعود غم ایندی
 حتی که اول جبلی قاپلیدی موسی علیه السلام اول غممه کیروب قومنه دخی اکا کیرک دی
 یوردی موسی علیه السلام ایسه چقان اکا رب تعالی سویلسه یوزینه بر نور ساطع واقع
 اولوردیکه بنی آدمدن هیچ احد آنک یوزینه باقغه استطاعت ایدمه زدی اول اجلدن موسی
 علیه السلام کندیله انلر بیننه پرده قوردی حق جل و علا موسی علیه السلامه کلامی انلر
 دخی ایشتدردی وقتا که موسی علیه السلام مناجاتدن فارغ اولدی غم کیدوب انلره یولندی
 دیدیلر که رب تعالی بی آشکاره کورمینجه سنی تصدیق ایتیز اول سبیدن انلری موت و
 نار محرقه اخذ ایتدی حالوکه انلرک بعضی بعضنک کیفیت موتنه نظر ایدردی حتی که
 جمله سی هلاک اولدی موسی علیه السلام آغلیوب رب تعالی یه یلواردی یارب انلر بنو
 اسرائیلک اخیارلریکن بنم سیمبله انلری هلاک ایتدک شمدی بن قومنه نه جواب و یرهم دیدی
 حتی که انک دعاسیله انلری برر برر حق تعالی دیرکوردی اوکدین دیریلنلر صکره کیرک
 نیجه دیریلور ایدوکنی کوردی انلرک اول دیرلملری آجال وارزاقلرینک بقیه سین تکمیل
 ایچون ایدی یوخسه موتلری اجللریله اولسیدی یوم قیامتدنبروده دیریلزلردی (وظللت
 علیکم الغمام) و تیهده بولوتلری سزه کولکه لک ایتدککه سزی کونش اسپسندن صاقلردی
 (وازلنا علیکم المن والسلوی) وینه تیهده سزه من وسلوی ازال ایتدک * اکثرین ایدر
 من ایله مراد ترنجبیندر مجاهد ایدر اول صغفه بکزر برشیدرکه اشجار اوزره واقع اولوردی
 طعمی شهد کی ایدی و هب ایدرکه اول مصرک زقاق ایدی زجاج ایدرکه اول هرشی
 ایدیکه حق تعالی انی انلره تبسز ایرکوردی * سعد بن زید پیغمبریز علیه السلامدن روایت
 ایدردیکه حضرت فخر عالم یوردیکه کماۃ یعنی منترمندندر صوبی کوزه شفادر دیدیلر که من
 هرکیه ده قار کی انلرک اغاجلری اوزره یاغردی هرکشی اندن بر صاع آکوردی *
 دیدیلر که یاموسی اشبو من حالوتیله بی اوصاندردی دیله کل که رب تعالی بزه لطم ایندیریدی
 او ایله اولسه حق تعالی انلره سلوی دخی ایندردیکه اول سمائی یه بکزر بر نوع طائر ایدی

بزم ایچون ربکدن سؤال ایله
 اول صغره سن و سالی
 نمقدار ایدوکی بزه بیان اوله
 دیدیلر موسی علیه السلام
 الله تعالی اول کاو نه پیر ونه
 جوان اوله بلکه ایکسی
 بیننده اوله دیو یوردی
 دیدی امدی امر اولندیکنز
 وجهله حرکت ایدک دیدی
 (قالوا ادع لنا ربک بین لنا
 ما لونما قال انه یقول انها بقرة
 صفراء فاقع لونها تسر
 الناظرین) ربکدن بزم ایچون
 طلب ایله که رنگی نوحهله
 اولسون دیدیلر موسی علیه
 السلام خدای متعال اول
 صغره لونی غایده صاری
 اولسونکه کورنلر انک
 رنگندن سرور حاصل
 ایتسونلر یوردی دیدی
 (قالوا ادع لنا ربک بین لنا
 ما هی ان البقر تشابه علینا وانا
 ان شاء الله لمهتدون) انلر
 تکرار دیدیلر که ربکدن
 نیاز ایله که کاولر یاش ورنک
 جهتیهلر بربرلینه متشابه
 اولمغله اول مطلوب بقره
 نه حالد ایدوکی بزه تبیین
 ایدکه الله تعالی مراد ایدرسه
 تحقیق بزوبابده راه هدایه
 نائل اولورز * مرویدرکه
 صاحب سعادت علیه السلام
 افندمز اگر بنی اسرائیل
 ان شاء الله دیماش اولسه لر

و یا سمانینک عینی ایدی هر کون طلوع فجر دن طلوع شمسه د کین بر بولت بر میل دکلو پرده د کین سلوی
 نام نوع طائری یاغدی برردی هر بری اندن بر کون و بر کجه لک کفایتن آ لورلردی جمعه کونی
 اولدیغنده ایکی کونلک کفایتلرن آ لورلردی زیر اسبت کوننده اول یاغزدی (کلاوا من طیبات ما
 رزقنا کم) و انلره دیدیکه سزه و بر دیکمز کلال اتندن یکیز لکن ادخار ایتمکیز انلر ایه حساب مخالفت
 ایدوب ادخار ایدیجک اول ادخار ایتدکری شی قور تلنوب من بعد کسلدی اینزا اولدی (وما ظلمونا)
 حق تعالی ایدر انلر بو نعمتله کفرله ورزقی ادخارله بزه ضرر ایتدیلر (ولکن کانوا انفسهم
 یظلمون) بلکه ضرری کندیله ایتدیلر شول حیثیتدنکه دنیاده مؤنت و تعبسنر و عقباده حساب
 و نصیبسنر ایریشن رزقک ماده سن سوء افعالر یله کسدر دیلر (اکیلده) ایدر اشبو نکلر استدلال
 اولندیکه ضیف اکا تقدیم اولنان شیئه مالک اولمیه وانی اذن ایله تصرف ایله (واذ قلنا
 ادخلوا هذه القرية) و ذکر ایدک شول وقتیکه آبا کزه دیدک که بیت المقدسه ویا اریحابه کیرک که
 اول قریه جبار بندن ایدی انده عادیقه سندن عمالقه دینور بر قوم ساکن اولوردی رئیساری
 (عوج بن عنق) ایدی ویا (بلقا) ایدی انلرک اول قریه ده دخولیه امر اولماری تهید نصکره ایدی
 (فکلوا منها حيث شئتم رغدا) و اول قریه دن نیجه دیلر سکیز توسیع اولمش رزق طیب
 یکیز (وادخلوا الباب سجدا) و اول قریه نک یا قبه نک بانه ساجدین اولدیغکیز حالد کیرک که
 نمازده توجهری اکا ایدی * زیرا انلر موسی علیه السلامک حیاتده بیت المقدسه کیرمشر ایدی
 یعنی اکا کیردیک کیزده حق تعالی سزی تهیدن چیقاردیغنه شکران ایچون سجده و اریکیز
 (وقولوا حطة) و دیکیز که الهی سندن سؤلر ذنوب عزی خط ایده سن ویا امر اولندیکه بوقریه
 ده اقامت ایده وز (نغفر لکم خطایاکم) تا که اول سجود یکیز و دعا کیز سببیه ذنوب کیزی ستر
 ایده وز که مراد بجه عبادت ایدوب صکره توبه ایدنلر ایدی (و سنزید المحسنین) و احسان
 ایدنلره فضلزدن بز ثوابی زیاده ایدیسر که مراد بجه عبادت ایتینلر ایدی حق تعالی انلرک
 امثالی اساعت اهلنه توبه و احسان اهلنه سبب زیاده بی ثواب قیلدی * زیرا که محسن احسان
 صیددنده در اگر چه انی ایشلر سده فکیف که انی ایشلیه (فبدل الذین ظلموا قولا غیر الذی
 قیل لهم) معصیت ایله نفسارینه ظلم ایدنلر امر اولندقاری قوی تغییر ایتدیلر تا که اعراض
 دنیادن اشتها ایتدکرینه نائل اولر (فانزلنا علی الذین ظلموا رجزا من السماء) شول امر
 اولندقاری شیئی تغییر ایدنلرک اوزرینه سمدن طاعون ایدردک (بما کانوا یفسقون) طاعاندن
 خروجلری سببیه * روایت اولندیکه حق تعالی انلره طاعون کوندروب ساعت واحده ده
 یتش بیک کشی هلاک اولدی * (اکیلده) ایدر اشبو آیتده دلالت وارد که اقوال منصوص
 علیهایی تغییر جائز اولمیه (واذا استسقی موسی لقومه) ذکر ایت شول وقتیکه تهیده موسی
 علیه السلام قومی ایچون حق تعالیدن طاتلو صو استدی (فقلنا اضرب بعصاک الحجر) زاکا
 وحی ایتدک عصا سبیل طاشی اور * دینلر که اول عصا جنت آسندن اولوب طولی موسی علیه
 السلام طولنده اون ذراع ایدی ایکی شعبه لو ایدی ظلمده اندن ایکی نور ظاهر اولوب سراج
 کی آیدنلق ایدردی آدم علیه السلام انی یله سنجه جنتدن چیقارمشدی انبیاک برندن برینه
 اشقال ایدرک شعیب علیه السلامه واصل اولمشیدی اولدخی انی موسی علیه السلامه و برمشدی

هر کز اول بقره بی بوله مزلر
 ایدی بیور مشلر (قال انه
 يقول انها بقرة لا ذلول تشر
 الارض ولا تسقى الحرث
 مسلمة لاشية فيها قالوا الان
 جئت بالحق فذبجوها وما
 کادوا یفعلون) موسی علیه
 السلام دیدیکه جناب باری
 اول بقره در که کسنه یه رام
 اولوب تارلا سور مامش
 و اکین صولا مامش بی عیب
 و باشلوجه باشنه کز مسلدر
 و انده جلدینک رنگنه
 مخالف رنگ یوقدر بیوردی
 بنی اسرائیل شمدی صفتی
 طوغری و روشن کتوردک
 دیدیلر انی بوغازلدیلر
 اولخالده انک بهامی کران
 اولدیغندن یاخود قاتل
 قبیله لرندن ظهوری
 خوفندن اول ایشه تقریده
 مضطرب اولدیلر «بو بقره
 خصوصنده بویه روایت
 اولنور که بنی اسرائیلده
 بر صالح کیمسه نک بر اوغلی
 وار ایدی اول کیمسه بوزا
 غیسنی اورمانه کونوروب
 و قتيله اوغله ویر دیو الله
 تعالیه امانت ایلدی اول
 کیمسه وفاتده اول بوزاغی
 طاغده قالدی بعد زمان
 اوغلان بیودکده اناسی
 فلان اورمانده باباک سنک
 ایچون اللهه امانه بر بوزاغی

براقشیدی وار انی کتور
صات دیدی اول بزای
کیمسه یه طوتلاز و کیمسه نک
یانه اوغرا مزکن اوغلان
یانه واردقده رام اولوب
برابرجه کتوردی اناسی وار
انی بازارده الی التونه صات
لکن بازارلقده بکا طانش
دیدی بازارد آدم صورتده
برملک انی دفعه الی دیناره
استمکله کلوب اناسنه خبر
وبردکه اناسی اول کیمسه
ملکدر وارینه اول ملکه
صاته یممی دیو طانش
نه دیرسه اویله حرکت
ایله دیمکله واروب سؤلنده
ملک انی دربی طلوالتوندن
نقصانه فروختایته دیدی
تقدیر خدا بحیله امر اولنان
بقره نک اوصافی غیریده
بولنما مغله جلدی طلوسی
التوله اشترا ایلدیلر (واذ
قلتم نفسا فادار اثم فیها والله
مخرج ما کنتم تکتُمون)
شول وقی دخی ذکر
ایدک که سزک برنقی یعنی
طامیلی قتل ایدوب قاتلنده
اختلاف ایتدیکنز الله عظیم
الشان سزک کتم ایتدیکنز
شیئی ظاهره چیقار یحیدر
(فقلنا اضربوه ببعضها
کذلک یحیی الله الموتی
ویریکم آیاته لعلکم تعقلون)

و حجده اختلاف اولندی * دینلدیکه اول برجر طوری مکعب اولوب موسی علیه السلام
انی بیله سنجه کتوردی و اول درت یوزلو اولوب هر بریوزنده اوچر کوزی وار ایدی
هر کوزندن بر سبط صولنوردی و بنی اسرائیلک عددی التیوز بیک دکلو اولوب اون
میل مساحه یی طوتارلردی و یاخود اول ججری آدم علیه السلام جنتدن بیله سنجه ایندرمشدر
شعیب علیه السلامک الله اربوب اولدخی انی عصا ایله بیله موسی علیه السلامه ویرمشدر
ویاخود شول جرایدیکه موسی علیه السلام بروقنده اغتسال ایچون صوینوب ثوبی انک اوزرینه
قویذغنده ثوبی آلوب قاپچشدی موسی علیه السلام ایسه عریان آردنجه سکر دوب ابرمدی شول
سپیدنکه بنو اسرائیل کاادره عین اسناد ایدوب اول بهانه ایله انک عیددن مبر ایدوکن حق تعالی انلره
بیلدرمش ایدی و جبرائیل علیه السلام اشارتیه اولدخی آنی آلوب بیله سنجه کتورمشدی * دینلدیکه
حق جل و علا کا ضرب ایچون هیچ جرتعین ایتامش ایدی لکن بنو اسرائیل کا دیدیلر که بزنجیه
ایدرز زیر طاشسز مکانه ایریشجک جمیع صوسزلقدن اولورز * اول اجلدن موسی علیه
السلام دخی انی مخلاتی ایچنه قویوب کتورمشدی بر مکانه نزول ایتسه لر عصا ایله انی اوروب
اندن اون ایکی چشمه روان اولوردی رحلت ایدر اولسه لر کذلک عصا ایله اوربجق آثمی
کسیلوردی * دینلدیکه اول ججر رخامدن ایدی طول و عرضی بر ذراع ایدی (فانفجرت
منه اثنا عشر عینا) اول ججر دن اسباط عددنجه اون ایکی چشمه روان اولوردی (قد علم کل
اناس مشربهم) هر سبط اندن چشمه لر نی بیلدی بز انلره دیدک که (کلووا شربوا) من وسلوادن
یککز وصولدن ایچکز (من رزق الله) الله تعالی نک رزقندنکه اول سززه تعب و مشقتسز ایشور
(ولاعتوا فی الارض مفسدین) یوخسه افسادکز حالنده بریوزنده فساده تمادی ایتکز
(واذ قلتم یا موسی ان نصبر علی طعام واحد) ذکر ایدک شول وقتیکه تیهده ایکن دیدیکز که
یا موسی بز هر کونده یدیکمز طعام واحد اوزره صبر ایده مزز * زیرا که انلر من وسلوادن
طعام واحد ایدوب دائم انی یرلردی اندن ملالت و کراحت کلوب اصحاب حراثت اولدقاری
سپیدن الفت ایتدکری شیئی اشتها ایدوب دیدیلر که (فادع لنا ربک) بزم ایچون ربک
جل شانیه دعا ایت که (یخرج لنا ما تنبت الارض) ارض بتوردیکندن بزه اظهار ایده (من بقلها)
سبز و اتندن (وقنائها) و خیارندن (وفومها) و حنطه و یا حوبندنکه ینور و یا ثومندن
(وعدسها) و عرجمکندن (وبصلها) و صوغانندن (قال استبدلون الذی هو ادنی بالذی
هو خیر) حق جل و علا یا موسی دیدیکه طلب ایدر میسز شول اخس واردتی شول سززه
تعب و مشقتسز و یریلان اشرف و افضل مقابله سنده (اهبطوا مصر ا فان لکم ماسألکم)
ایمدی امصاردن بر مصره و یا فرعون مصریه نزول ایدک که طلب ایتدیکنز سززه انده حاصل
اولور (وضربت علیهم الذلة والمسکنة) پس اول کفران نعمته مجازات ایچون اوزر لرینه
ذلت و مسکنت الزام اولندی پس بواجلدن یهود غالب امرده اذلاء و مساکین کوریلور یا حقیقتده
ویاجزیه لری تضاعفی خوفیه انی تکلیفده دینلدیکه ذلتدن مراد فقر قبلدر اول اجلدن هیچ
بر ملنده یهوددن ذلیل و ماله حربص ملت کورلز (وبأوا بغضب من الله) و حق تعالی دن غضبه احقاء
اولدیلر (ذلک) یهود اوزره ذلت و مسکنت الزامی و غضب الله استحقاقاری (بأنهم

بزرگانك بعض اعضا سايه
ميته اورك ديدك بونك كبي
الله تعالى موتاري احيا ايدر
وبومقتولي احيا ايله سزه
قدرتاريني كوسترر شايده
فكر ونعل ايله سز اول
بقره نك اعضا سندن اول
ميته ضرب اولان قويرق
كوكي ياديلي يا خود قولاي
اوله هر نه ايسه ضرب
اولندقه مقتول ديريلوب
قان سيلان ايدرك قاتلي
اولان عزاده سني خبر
ويروب يه ميت اولدي
(ثم قست قلوبكم من بعد
ذلك فهي كالجاره اواشد
قسوة وان من الجارة لما
يتفجر منه الانهار وان
منها لما يشقق فيخرج
منه الماء وان منها لما يهبط
من خشية الله وما الله بغافل
عامتعملون) بو قتيك
احيا سندن سركه سركه
طاش كبي بلكه طاشدن دخی
غليظ وقاتي اولدي تحقيق
طاشك بعضي سندن ايرمقلر
وبعضي سندن ياريلوب چشمه
كبي صواقار وبعضي الله
تعاليدن قورقو سندن
طاغدن اشاغي اينر الله
عظيم الشان سركه ايشلدن
علا ردن غافل دكلدر
(اقتطعون ان يؤمنوا لكم
وقد كان فريق منهم يسمعون

يكشرون بايات الله) شول سببدنكه حق تعالينك آيتارينه كافر اولورلر ديكه اول بجر كيارلسي
وبولوت اوزرينه كولكه اولسي وانلره من وسلوى اينسي وطاشدن چشمه لر آتسي وغيريدر
ودخی انجيل وقرآنه ورجم آيتنه وتور اتده ذكر اولنان محمد صلي الله تعالى عليه وسلمك نعتنه
انكار ليدر (ويقتلون النبيين بغير الحق) انلر ناحق يره پيغمبرلري اولدرلردي * روايت
ولنديكه برنار كايچنده يتش پيغمبر اولدرديلر (ذلك بما عصوا وكانوا يعتدون) ذكر اولنان
ايات سيئه نك انلره اصابتی شول سببدن ايديكه حق تعالينك امرينه عصيان ايدوب حدوديني
تجاوز ايدرلردي (ان الذين آمنوا) اهل نفاقدن شونلر كه مجرد لسانلري ايمان كتورديلر
قبلري ايه دكل (والذين هادوا) وشونلر كه يهوددن دين موسي عليه السلامي ترك ايتديلر
(والنصارى) وشونلر كه دين عيسايي ترك ايتديلر (والصابئين) وشونلر كه يهوديت ونصرانيتدن
عدول ايدوب ملائكه يه عبادت ايتديلر * بعضاري ايدركه * ان الذين آمنوا * ايله مراد تحقيق
ايمانه كلنلردر * لكن اندنصكره كباثر ايله اراده اولنانده اختلاف ايتديلر بر قوم ديديلر كه انلر
قبل البعثه ايمانه كلش دين حق طالبلردير * حبيب التجار وقسن ساعده وزيد بن عرو بن نفيل
وورقه بن نوفل والبراء السني وابوذر الغفاري و سلمان الفارسي وبجهر الراهب ووفدا النجاشي كبي
آنلر كيمي پيغمبر عليه السلامه ايرشوب اندن مبايعت ايتشدرو كيمي ايسه ايرشما مشدر * ودينديكه
انلر ايم ماضيه دن وياشبو امتدن ايمانه كلنلر درودخی دين موسي اوزرينه اولوب دينلرين تبديل
ايتيانلر درودخی دين عيسي اوزره اولوب دينلرين تغيير ايتيانلر دروبوايكي صنف موسي وعيسي
زمانده اولوب انك اوزره فوت اولنلر در كه انلر دين حق اوزره ايديلر وصابئين ايسه امرلرينك
زمن استقامتمده مؤمنلر ايكن وفات ايدنلردر * ودينديكه يعنى شونلر كه انبياي ماضيه يه ايمان
كتوروب سكا ايمان كتورمديلر (من آمن بالله واليوم الآخر) ايمدي انلر كه قلب ولسانله
الله تعالى به وبوم آخره ايمان كتورديلر (وعمل صالحا) وعمل صالح ايشلديلر (فلهم اجرهم
عند ربهم) انلر ايجون رب تعالى عندنده ايمان وعمللري اوزره وعد اولنان اجرلري واردر
(ولا خوف عليهم) انلره خوف يوقدر شول حينده كه كفار عقابدن خوف ايدر (ولا هم
يحزون) وانلر محزون اولزلر شول حينده كه مقصرون تضییع عمر وتقويت ثواب اوزره
محزون اولور (واذا خذنا ميثاقكم) يايي اسرائيل ذكرايدك شول وقتيكه سزدن اخذ ميثاق
ايتدك كه موسايه اتباع وتوراتله عمل ايدسز (ورفعنا فوقكم الطور) باشكز فوقنده طورى
رفع ايتدك * روايت اولنور وقتا كه حق جل وعلا توراتي موسي عليه السلامه ايندردي
اولدخی قومنه امر ايديكه اني قبول واحكاميله عمل ايدلر انلر ايسه انده كي اخبار واتقالى
كوريجك قبولدن امتناع ايتديلر اوليله اولسه حق جل وعلا جبرائيل عليه السلامه امر ايديكه
انلر كه سكرى اولديغي مكان دكلو كه طول وعرضي بر رفر سخايدى فلسطين طاغلرندن بطاغي
رندن قوياروب باشلرندن بر رجل قامتي دكلو بوكسكه طوندى واوكلرينه آتش واردلرينه
در ياكلوب طوردي (خذوا ما آتيناكم بقوة) اشبوسزه وبردكمز كتابي جدوعن مثله اخذ
ايدك (واذكروا ما فيه) وايچنده اولاني دوام وحفظ ووجيله عمل ايدك (لعلكم تتقون)
تاكه دنيا ده هلاكدن وعقباده عذابدن قوريله سز قبول ايدرسه كز فيها بوخسه شمدي بو طاغ

کلام الله ثم يحرقونه من بعد
 ماعقلوه وهم يعلمون ای
 مؤمنان سز یهودیلره نعت
 پیغمبر و حقیقت اسلامدن
 سز ویلدیکنیزه انلر ایمان
 ایدر دیو طمع ایدر میسکنز
 حالبوکه انلردن بفرقه سی
 الله تعالینک کلامنی ایشیدوب
 حکم حق تعقل ایتدکلرندن
 صکره کندولرینک کذبی
 یلهرک کلامی تغییر و قوملرینی
 تخییر ایتدیلر * بوتحریرف
 خصوصسندده ابن عباس
 رضی الله تعالی عنهدن بو
 آیتک سبب نزولی بویه
 مرویدرکه موسی علیه
 السلام طوره کتوردیکی
 یتش کیمسه رجوعلرنده بر
 گروهی کلام الهی حقیقتی
 اوزره قوملرینه تبلیغ
 ایتدیلر و بر صنفی کرچه
 ایشتدک لکن آخرنده بو
 امر ونهی اکر قدرتکنز
 اولورسه ادا ایدک قادردکل
 ایسه کنز ایشلیک دینلدی
 دیدیلر (واذا القوا الذین
 آمنوا قالوا آمنا و اذا
 خلا بعضهم الى بعض قالوا
 اتخذونهم بما فسخ الله علیکم
 لیحاجوکم به عند ربکم افلا
 تعقلون) یهودک منافقلمری
 چقان خالص مؤمنلره
 ملاقاتلرنده بزده سزک کبی
 مؤمنلرز دیرلردی و تنهاده

اوزریکنزه باصدیریلور و آتشله یا قیلور و دریا ایله غرق اولنورسز * چون اندن هرب و فراره
 بحال بولدیلر قبول ایدوب سجدهیه واردیلر حالبوکه سجدهیی یوزلرینک بری اوزره ایدوب
 طاغی ملاحظه ایدردیلر من بعد اول یهوده سنت اولوب اشبو وجه اوزره سجودمز اوزریمزدن
 عذابی دفعه سبب اولوبدردیلر (ثم تولیت من بعد ذلك) اخذ میثاقدنصکره اکا وفادن اعراض
 ایتدیکز (فلولا فضل الله علیکم و رحمته) اکر حق تعالینک سزیه امهال و ادراج
 و تأخیر عذابی اولمسیدی (لکنتم من الخاسرین) دنیا و آخرتکنز ذهابله زیانکارلردن
 اولوردیکز (ولقد علمتم الذین اعتدوا منکم فی السبت) یاخی اسرائیل اسلافکنزدن سبت
 کوننده حدی تجاوز ایدنلرک حالی یلدیکنز * زیرا که یهود اول کوننده قطع اعمال و مجرد
 عبادته اشتغال ایله مأمورلر ایدی * روایت اولنورکه داود علیه السلام زماننده ایله دیارنده
 یهوددن بر طائفه ساحل بحرده اولوردی یوم سبتده سمک صیدنی حق تعالی انلره حرام
 ایتشیدی اویله اولسه یوم سبت اولدیغنده بحر اخضرده کی بالقلر اول محله کلورلردی باشلرین
 صودن طشره چیقارلر ایدی یوم سبت یکچک آنده هیچ بر بالقلر طایغیلورلردی انلردن
 بر جماعت حبله طریقه سالک اولوب دریانک کنارنده حوضلر قازدیلر و جدوللر ایدوب
 دریادن اکا آتدیلر جمعه کونی اولیحق اول جندوللری آچرلردی سبت کوننده کلان
 بالقلردن امواج سوروب اول حوضلره قویردی بعده کیر و کتمکه امکانلری اولمز انده قالوردی
 و یاخود جمعه کوننده آغلرین قوروب احد کوننده چکرلردی (فقلنا لهم کونوا قردة
 خاسئين) بز انلره دیدک که الله تعالینک رحمتدن ابعاد و طرد اولدیغکنز حالده میمون
 صورته تحویل ایدک فی الحال جمعه سی میمونلر اولدیلر من بعد اوچ کون بشایوب اندن هلاک
 اولدیلر توالد ایتدیلر و اندن زیاده تفصیل اوزره اشبو قصه سورة اعرافده کلور انشاء الله
 تعالی (فجعلناهم نكالا لما بین یدیهما و ما خلفها) بز اول عقوبتی بر عبرت قیلدقکه انکله معتبر
 اولانی انلرک صنعی مثلنه اقدامدن منع ایدر تاکه انلرک معاصرلرینه و انلردنصکره کلنلره
 اول موعظه اوله (و موعظة لمتقین) و امت محمد علیه السلامدن مؤمنلرینه و هر آنی ایشیدنلره
 وعظ و نصیحت اوله (واذ قال موسی لقومه ان الله یأمرکم ان تدبحوا بقرة) ذکر ایدک شول
 وقتیکه موسی علیه السلام قومنه دیدیکه حق تعالی سزیه امر ایدر کیم بقره ذبح ایدسز *
 روایت اولنورکه بنی اسرائیلده بر رجل غنی و ار ایدی انک بر فقیر ابن عنندن غیری وارثی یوغیدی
 ابن عم انک میراثنه نائل اولغیچون انی اولدیروب بر قریه اخرايه بر اقدی ایرته سی انک
 آثارین استیوب اول قریه اهلندن بر جماعتی موسی علیه السلام قننه کتوردیلر انلر ایسه
 انی بز قتل ایتامشز دیدیلر حق تعالی انلره امر ایلدیکه بر بقره ذبح ایدوب بعضی ایله اول
 مقتولی اورملر تاکه اول قاتلنی خبر ویره (قالوا اتخذنا هزوا) دیدیلرکه بزى استزای
 ایدرسز (قال اعوذ بالله ان اکون من الجاهلین) دیدی کیم مؤمنلری استزای ایدر اولمقدن
 الله تعالی یه صیغورم چون قوم ذبح بقره نک الله تعالیدن عزیمت ایدوکن یلدیلر (قالوا
 ادع لنا ربک بین لنا ماهی) موسی علیه السلامه دیدیلرکه ربک جل شانهدن دیله کل که بز اول
 بقره نک سن و صفتن بیان ایده (قال انه یقول انها بقرة لا فارض ولا بکر عوان بین ذلک)

موسی علیه السلام ابتدی حق جل وعلا دیرکه اول بقره نه کبیره ونه صغیره در بلکه
 بو ایکسی بیننده در (فافعلوا ما تؤمرون) امر اولندیکنز شیئی ایشکنز یوخسه
 تکرریه سؤال ایتمکز (قالوا ادع لنا ربك بيننا مالونها) ینه موسی علیه السلامه قومی
 دیدیلرکه ربك جل شانهدن دیله کل که بزه اول بقره نك لوتنی بیان ایده (قال انه يقول
 انها بقرة صفراء فاقع لونها) موسی علیه السلام ابتدی حق جل وعلا در اول بقره نك
 لونی شدید الصفره در (تسرانظرین) انك حسنی وصفاء لونی اكا نظر ایدنلرك قلوبنه
 سرور ویرر (قالوا ادع لنا ربك بيننا ما هي) ینه موسی علیه السلامه دیدیلرکه ربك
 جل شانهدن دیله کل که اول بقره نك سامه ویاغمله ایدوکن بزه بیان ایده (ان البقر تشابه
 علينا) زیرا اول وصفلو بقره کثیر اولدیغنده امر اولنان بقره بزه متشابه اولوبدر (وانا
 ان شاء الله لمهتدون) الله تعالینك مشیتله اول ذبحی مراد اولنان بقره نك وصفنه ایربشورز *
 ابن عباس ایدر اگر انی الله تعالینك مشیتنه تعلیق ایتمه لر ابد الدهرا کا اهتدا اولنزلردی
 (قال انه يقول انها بقرة لاذلول تثير الارض ولا تسقى الحرث) موسی علیه السلام ابتدی
 حق جل وعلا دیرکه اول زراعت ایچون یر سورر واکین صوار منچون صو چکر بقره
 دکدر (مسئله) عیوبدن سالمه در (لاشية فيها) انده جلدی لونندن غیری لون یوقدر
 (قالوا الآن جئت بالحق) دیدیلرکه الآن بیان تام شافی ایله کلدک که انده اشکال یوقدر
 اندن اول وصفلو بقره نی استیلر بر شابدن غیریده بولمبوب دریسی طلوسنجه التونه انی
 الیلر (فذبحوها وما كادوا يفعلون) وانی ذبح ایتمیلر حالوکه انك بهاسی چوقلغندن
 ویا قاتل قبیله لرندن اولسی خوفندن ویا شدت اضطرابدن بر حالته ایردیلرکه انی ایشلمکه
 قریب اولمیه لر * پیغمبر یمز صلی الله علیه وسلمدن مریدرکه اگر انلر ذبح بقره ایله ابتدا
 امر اولندقلرنده دیلدکلری بقره نی ذبح ایتمش اولسه لر کفایت ایدردی لکن نفساری اوزره
 تشدید ایتمکدکریچون الله تعالی دخی انلره تشدید ابتدی * روایت اولندیکه بنی اسرائیلده بر
 رجل صالح بر ابن طفلی وار ایدی ومالده بر عجله سی یعنی دیشی بوزاغیسی اولوب انی
 اورمانه ایلندی الهی بو عجله سنده امانت اولسون انیم بیودکده انی ابته تسلیم ایده سن
 دیدی بعده اول رجل وفات ابتدی عجله ایسه اورمانده بیودی وقالیدی کسه یه طوتلر
 اولدی کوردیکندن قاجاردی وابن دخی صالح واناسنه بار اولدیغی حالده بیوبوب یکت
 اولدی کچه نك بر ثلثنده نماز قیلوردی وبر ثلثنده اناسنك باشی اوجنده اوتورردی
 وکوندزده ارقه سیله اودون کتوروب صتاردی بهاسنك بر ثلثیه کفافلنور وبر ثلثان فقرا یه
 وبر ثلثان اناسنه ویرردی برکون اكا اناسی دیدیکه باباک بر عجله سی فلان اورمانده سنکیچون
 الله تعالی یه امانت قومشدی وارآنی کتوروب صانغل ابن دخی واروب آنی آنده بولدی
 بوینه یاپشوب اناسی قته کتوردی اناسی اكا ایمدی بونی بازاره ایلنوب التی دیناره صانغل
 بئله مشورت شرطیه دیدی چون ابن دخی انی ایلندی آدمی صورتده بر ملک انی التی
 دیناره ایستدی اناسیله مشورتسز ابن اكا راضی اولمبوب کیر واناسنه کلدی وانی خبر ویردی
 اناسی دیدیکه اول ملکدر سنی اختیار ایچون کلوبدر ایمدی اكا دیکل که بوبقره نی صتام ویا

بعض یهودیلر منافق
 یهودیلر سزك اوزریکنزه
 توریتده الهك بیلدیروب
 فتح ایلدیکی نعت وصف
 نبوی بی اصحابه سویلر میسکنزه
 انلر سزك ایچون ربکنز
 عندنده محاصمه و حجت
 اوله جغنی تعقل ایتمز میسکنز
 دیرلر ایدی (اولایعلمون
 ان الله يعلم ما یسرون وما
 یعلنون) الله تعالی انلرك
 آشکار دوستلق کوستروب
 کز لوعدا وتلریخی بیادیکنی
 یهودیلر بیلزلری (ومنهم
 امیون لایعلمون الکتاب
 الا امانی وانهم لایظنون)
 ویهودیلردن توریتك نه
 ایدوکنی بیلزلر واکلزلر
 جاهلار انجق علمالریك
 جنتی انلره تخصیصلری
 کذب ووعدله رینه بناء
 هوالرینه موافقت ایدرلر
 انلر همان ظن باطن وشبهه ده
 دیرلر (فویل للذین یکتبون
 الکتاب بایدیم ثم یقولون
 هذا من عند الله لیشتروا به
 ثمننا قلیلا فویل لهم مما
 کتبت ایدیهم وویل لهم مما
 یکسبون) عقوبت عظیمه
 یاخود جهنمده کی ویل
 دره سی شونلر ایچوندرکه
 انلر الاربله تحریف اولنمش
 کتابی یازوب صکره بو الله
 تعالینك طرفندندر دیواخذ

رشوت ایچون آ ز بها ایله
صا ترل ویل انلر ایچوندرکه
انی تغییر ایدوب الریله
یازدیله و انکله رشوت
و حرام کسب ایتدیله *
مرویدرکه مدینه هجرت
سعادته علماء یهود
ریاستلرینک زوالی خوفیه
توریتده پیغمبر علیه السلام
وصفی اورته بویلو قره
کوزلو بغدادی رنکو دیو
مصرح ایکن اوزون بویلو
مائی کوزلو بیاض لونلو
دیه رک تحریف و تحریر
ایللرینه بناء عواماری
موجود پیغمبر بودکلدر دیو
انکار ایتدیله (و قالوا لن
تمسنا النار الا ایاما معدودة
قل اتخذتم عند الله عهدا
فلن یخلف الله عهدده ام
تقولون علی الله ما لا تعلمون)
وانلر بزه نارجهنم طوقمن
مکر ایام معدوده ده اوله
دیدیلر یا محمدسن انلره دیکه
سزه اول مدتدن زیاده
عذاب اولنیه جعنه الله
تعالیدن عهد و وعده
الدیکیزمی که الله تعالی عهدده
خلف ایتن یا خود بیلدیکیکنز
شیده الله تعالیه افترا می
سویلر سکنز * اول ایام معدوده
دیدکلری مدت دتیا یدی
یک ییل اولغله هر یک
پیل مقابلنده برکونکه یدی

صانیممی بکانه امر ایدرسن ابن دخی آنجلین ایدیچک ملک دیدیکه ایدمی انی درسی طلو سنجه
دیناردن اکسکه صائمغل حالبوکه آنک بهاسی اویج دینار ایدی بعده الله تعالینک تقدیری
ایله اول قتیلک قاتنان بیلکه ذبح ایله امر اولنان بقره نك اوصافی انک غیریده بولنمیچق
بالاخره بنی اسرائیل اول ابندن ملکک دیدیکی بهایه صا تون آلدیلر (واذ قتلتم نفسا)
ذکر ایدک شول وقتیکه بر نفس قتل ایتدیکیزکه انک اسمی عامیل ایدی * اشبو ذکر اول
قصه نك اولیدر اگرچه تلاوته مؤخر ایسه ده (فادارأ تم فها) او قتیلک شانده اخنصام
ویاتدافع ایدشدیکیز (والله مخرج ما کنتم تکتمون) والحال الله تعالی سزک کتم ایتدیکیکنزی
اظهار ایدیدیلر (فقلنا اضربوه ببعضها) وانلره دیدک که اوقتیلی اول ذبح ایتدیکیکنز
بقره نك بعضی ایله اورک * اول بعضده اختلاف اولندی * دینلدیکه اول انک لسانی وی
فخذ ایمنی ویاعجب ذنبی ایدیکه اول بعدالموت اعضادن آخرچوردیلندر وعندالبعث ابتدا اول
خاق اولنوب سائریدن انک اوزره ترکیب اولیسردر چون اول بعضله قتیلی اوردیلر اذن
حقله دیریلوب طوری کلدی حالبوکه اوداجندن قان آقاردی بنی اولدیرن ابن عم فلاندر
دیو سویلدیکندر صکره یرنده دوشوب وفات ایدی وقاتلی میرادن محروم اولمسيله
قتیلک یرینه قتل اولندی (کذلک یحیی الله الموتی) حق تعالی اول قتیلی احیا ایتسی کبی یو
قیامتده نفخه ثانیه ده موتایی احیا ایدر (ویریکم آیاته) وسزه کال قدرنه دلالت ایدر آیتلری
کوسترر (لعلمکم تعقلون) تابله سزکه نفس واحده می احیایه قادر اولان باری تعالی نفوس
کثیره نك دخی احیاسنه قادر اولور ونفوسکنزی هواسندن منع ایدوب الله تعالینک امرینه
اطاعت ایلیه سز حق جل وعلا انی ابتدا احیا ایتوب انکیچون بعض امور ی شرط ایلدر
تاکه انده ذبح بقره ایله تقرب واداء واجب ونفع یتیم حاصل اوله وتوکل برکنته واولا
شفقتنه تنبیه اوله وطالبک حقنده بری تقدیم قربت اوله ومتقرب قربتک احسنن وتمدن
اعلاسن اختیار ایلیه * روایت اولنورکه حضرت عمررضی الله تعالی عنه برنخبه می اضحی
ایچون اوچیز دیناره اشترا ایتدی * زیرا که حقیقته مؤثر الله تعالیدر اسباب ایدر
اماراتر اثری اولمز ودلالت واردرکه استعزا ایدن کشی سمع جهله مستحق اوله وامور
مشیئة الله تعلیق احب اوله * وامره امتثال علی الفور اوله (ثم قست قلوبکم من بعدذلک
احیاء قتیل ویاذکر اولنان جمیع آیاتن صکره قلوبکنزه قسوت کلدی حالبوکه اول لین ق
ایجاب ایدر اموردن ایدی (فهی کالحجارة او اشد قسوة) ایدمی قسوتنه اول حجاره
کییدر ویا حجاره دن دخی اشددر بعده حجاره قلب قاسی اوزره تفصیل اولنوب دینلدر
(و ان من الحجارة لما یتفجر منه الانهار) والحال حجاره نك بعضندن نهرلر جاری
اولور (و ان منها لما یشقق فیخرج منه الماء) وانک بعضی دخی یاریلوب ایچندن
چقار یعنی بیکارلرکه نهرلردن دوندر (وان منها لما یهبط من خشية الله) وانک بعض
دخی الله جل شانهدن قورقوب طاعنک باشندن اشغیسنه اینر (وما الله بغافل عما تعملون)
حالبوکه ربک جل شانهدن انلرک اعمال سینهلرینک عقوبتن ترک ایدرکلدر بلکه اکا حجاره
ایدر * اهل سنت مذهبی انک اوزره درکه جماداته وعقلا دن غیری حیواناتده حق

كون ياخود بابا لى قرق
كون بوزاغى به طامشار
ايدى اول قرق كوند
اولمقدار كون عذاب اولوب
زياده اوليه ديرلردى (بلى
من كسب سيئة واحاطت به
خطيئة فاولئك اصحاب النار
هم فيها خالدون) كركك
بركيسه كناه وكفرى
كسب ايدرسه اول كناه
وكفر انك اطرافى احاطه
ايدى اول كيمسه ل جهنم
اربايدرلر وانلر جهنمده
مخلد ومؤبدلردر (والذين
آمنوا وعملوا الصالحات
اولئك اصحاب الجنة هم فيها
خالدون) آنلر كه ايمان
كتوروب عمل صالح
ايشلدلر انلر اصحاب جنتدر
وانده مخلد ومؤبدلردر
(واخذنا ميثاق بني
اسرائيل لانهبون الا الله
وبالوالدين احسانا وذى
القربى واليتامى والمساكين
وقولوا للناس حسنا
واقوموا الصلوة وآتوا
الزكاة ثم توليتهم الا قليلا
منكم وانتم معرضون) انى
دخى ياد ايليك كه بز بنى
اسرايلىدن عهد آلدق كه
كيسه به عبادت ايتيوب
انجق اللهه عبادت ايدك
پدرو والده كزه واقربا كزه
ويتملره ويچاره فقرا به

بر علم وضع ايتشدرا كا آندن غيرى احدواق اولمز * ايمدى انده كذلك صلاة وتسبيح وخشيت دخى
وارددر * نكتم قرآنده بيوردليك (وان من شئ الا يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم)
هيچ بر شئ يوقدر الا اول الله تعالى بنى تسبيح ايدر اكا حمدى ملابس اولديغى حالده ليكن سز
انلر ك تسبيحنى بيلز سز ودخى بيوردليك (والطير صافات كل قد علم صلاته وتسبيحه) قوشلر
ده قنادلرين دوشرلر كه اول انلر ك صلاتيدر وصلاتلرى تسبيحدر انلردن هر برينك صلاة
وتسبيحنى الله تعالى ويا كنديلر بيلور ودخى بيوردليك (الم تر ان الله يسجد له من فى السموات
ومن فى الارض والشمس والقمر والنجوم والجبال والشجر والدواب وكثير من الناس) بيلز ميسنكه
وياقلكه كور مز ميسن انيكه سموات وارضده اولنلر وكونش وآي ويلدزلر وطاغلر واغاچلر
ويرده بورر حيوانانندن وناسدن نجه لرى الله تعالى به سجدده ايدرلر * يعنى اطاعت وخشوع
ايدرلر اوليه اولسه هر كشى به واجب اولور كه اكا اينانوب على الله تعالى به حواله ايدى * روايت
اولنديكه پيغمبر عى صلى الله عليه وسلم بشرطاغى اوزره طوردى ايدى كفار ايسه انى طلب
ايدردى طاغ ديديكه يار رسول الله اوزرمدن كيشكل قورقارمكه كفار سنى بنم اوزرمدده بوله لر
ول سبيدن حق تعالى بكاعقاب ايدى حرا طاغى ايتدى ايمدى يار رسول الله بكا كل بكا كل ديوانى
كندويه چاغردى * جابر بن سمرة ايدر پيغمبر عى عليه السلام ديديكه مكده ده برجر بيلورم
مشمدين اول بكاسلام ويرردى شمدي دخى بيلورم * انس رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبر عى عليه
السلام احد طاغى كوستروب ديديكه اشبو طاغدر كه بزى سور بز دخى انى سورز * ابوهريره
رضى الله عنه ايدر پيغمبر عى عليه السلام برصباح نماز بنى قلد يغندنصكره ناسه يونيلوب ديديكه
برر جل بر بقره بنى سورروب كيدر كن يوريلوب اوزرينه بندى واوردى وبقره ديديكه بز
بونكچون يرادلامشز بلكه ير سورمك ايچون يرادلمشز ناس انى ايشيديجك سبحان الله بقره
سويلدى ديديلر پيغمبر عى عليه السلام ديديكه بن اكا ايناندم ابوبكر وعمر رضى الله تعالى عنهما
دخى اينانديلر حالبو كه اول ايكي سى انده حاضر دكلار ايدى * على كرم الله وجهه ايدر پيغمبر عليه
السلام ايله مكده دن طشرده طاغلر اراسنده كيدر دك هر قنقى طاغه وشجره به اوغرا ديسه كيمدى
الا اول اكا السلام عليك يار رسول الله ديدى * جابر بن عبد الله رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبر عى
ليه السلام خطبه او قود يغنده مسجدك ساريه لرندن بر جذع نخله به استناد ايدردى چون
نكچون منبر دوزيلوب اوزرينه چيقدى اول ترك ايتديكى جذع النخله حنين ناهه كى ايكادى
حتى اهل مسجد انى ايشيدوب دكلدى فى الحال پيغمبر عى عليه السلام منبردن اينوب انى قوجا قلدى
اوليه اولسه انك ايكاديسى كسلدى * مجاهد ايدر هيچ بر طاشك اعلا دن اسفله نزولى دكل الا انك
الله تعالى بدن خوفيله در وا كاشاهد حق تعالى نك قول شريفيدر كه (اوزلنا هذا القرآن على جبل
لرايته خاشعا متصدعا من خشية الله) اكر بز بوقر آنى بر طاغك اوزرينه ايندير دك سن انى الله
تعالى نك عظمتندن خوفله خشوع ايدر ومنشق اولور كوريدك (اقتطعمون ان يؤمنوا لكم)
ي محمد وانك اصحاب كرامى رجا ايدر ميسر كه يهود سزى انلره خبر ويرديك كنز امورده تصديق
ملر (وقد كان فريق منهم يسمعون كلام الله) حالبو كه موسى عليه السلام زمانده انلردن
طاغفه حق تعالى نك كلامنى يعنى تورانى ايشيدرلردى (ثم يحرفونه من بعدما علقوه) بعده

احسان ايدك وعامة ناس
ايچون دوستانه صحبت
سويليك و نمازه شرائطيله
قائم اولك وزكاتي حكم
اولنديغي وجهله ادا ايدك
دينيلوب بونلري قبول
ايتمشديكنز بوندنصكره بو
عهددن روگردان اولديكنز
انجق سزدن * عبدالله بن
سلام واصحابي امثالي * آز
كيمسه اول عهدهه ثابت
اولديلر حالبوكه سز
اعراض ايديجي رقوملر سز
(واذ اخذنا ميثاقكم
لانفسكون دماءكم ولا
تخرجون انفسكم من دياركم
ثم اقررتم وانتم تشهدون)
وذكر ايليك شول وقتيكه
ديندا شريكك قاني
دوكمك و بربريكزي ظلمه
ديار كز دن چيقارماق اوزه
سزدن واسلاف كز دن اخذ
ميشاق ايتمشيدك بونلري
اقرار و قبول ايتديكنز مع
هذا اسلافك بوعهدينه
سز دخی شهادت ايدر سز
وتوريتده كورر سز * ثم
انتم هؤلاء تقتلون انفسكم
وتخرجون فريقا منكم
من ديارهم تظاهرون عليهم
بالاثم والعدوان وان يأتوكم
اسارى تقادوهم وهو محرم
عليكم اخراجهم افؤمونون
بعض الكتاب و تكفرون

اندهكي احكامني بيلدك نندنصكره تغيير ايدر لردي (وهم يعلمون) والحال انك حق اولوب
كنديلر كاذبلر ايدوكن بيلور لر ايدى * ابن عباس ومقاتل ايدر اشبو آيت كريمه موسى عليه
السلامك اختيار ايتديكي يتش كسه حقنده نازل او اوبدر كه انلري رب تعالينك ميقاتنه ايتلش
ايدى انده انك كلامنى ايشيدوب قوملرينه رجوع ايتدك ننده ايكي صنف اولديلر برصنفي
ايتدك لري كلام اللهى حقيقتى اوزره قوملرينه تبليغ ايتديلر و برصنفي ايسه ديديلر كه كلام
اللهى ايتدك اول كلامك آخرنده ديديكه اشبو دينلاني اكر ايشلكه استطاعتكز اولورسه
ايشلكز و ياديلر سكرز ايشلكز * ايمدى انلر كلام اللهى تغيير ايتلري اشبو منوال اوزره ايدى
(واذ القوا الذين آمنوا قالوا آمنا) چقان يهودك منافق لريكه لسانلريله ايمان اظهار ايدر لردي خالص
مؤمنلر دير لردي (واذ اخلا بعضهم الى بعض) و چقان اول يهودك منافق اولميا نلري منافق
اولنلريله رجوع ايتسه لر (قالوا اتحدونهم بما فتح الله عليكم ليحاجوكم به عند ربكم) لوم و عتاب
وجهي اوزره ديرلر كه يوخسه محمد واصحابه خبر و يرر ميسر اني كه حق تعالى سزه تورانده
محمدك نبوت و دينك حقيقتن بيلدر مشدر تاكه انلر سزي ربكز عئندنه دنياده و اخرنده انكله
الزام ايدلر (افلا تعقلون) اني انلره خبر و يرر مكنز اوزر يكزه حجت اولور ايدوكني بيلز ميسر
* مجاهد ايدر اشبو قريظه يهوديلر ينك بري لرلرله خطايدر چچانكه پيغمبر عز عليه السلام انلري
محاصره ايدوب ياقرده و خنازير اخواني حصن كز دن اينك ديدى بو حاتى محمد كيم خبر
ويردى بودكل الاسزدن ظاهر اولوبدر ديو اول منافق لرينه عتاب ايتديلر (اولا يعلمون ان الله
يعلم مايسرون وما يعلمون) انلر بيلز لر ميكه حق تعالى انلرك قبللر ننده اخفا ايتدك لري كفرى
ولسانلر ننده اظهار ايتدك لري ايماني بيلور (ومنهم اميون لا يعلمون الكتاب) يهودك بعضي
اميلر در كه كتاب اوقوم مشر و معناسنى بيلما مشدر (الاماني) لكن شول اشياني بيلما مشدر كه
عمالر اني كنديلك نلر دن يازوب الله تعالى به اضافتله افترا ايتما مشدر محمد عليه السلامك صفتن
تغيير كي و ناردده عذاب اولنلري ايام معدوده اولوب صكره انلردن اول عذاب زائل اولور
ادعالي كي و آللر دن انبا انلر ايچون شفاعت ايديسر در و خطا لريله مؤاخذه اولنلر بوب
رحمت اولنور لر ديملى كي (وانهم الا يظنون) حالبوكه انلرك اكا تيقنى يوقدر انجق ظن
ايدر لر (فويل للذين يكذبون الكتاب بايديهن) عقوبت عظيمه شونلر كه انلر يهودك رؤسا سيدر
محرف اولان كتابي اللريله يازار لر (ثم يقولون هذا من عند الله) بعده عواملرينه اشبو تورانده
يازيو الله تعالى عئندندر دير لر (ايستروا به ثمنا قليلا) تاكه انكله اعراض دنيادن بر عرض
تحصيل ايدلر و عرض دنيانه دكلو جليل ايسه ده مستحق اولدق لري عقاب دائمه نسبتله قليلدر اشبو ننده
مصاحفي اجر تله يازمنك كراهتنه دلالت واردر هديه ناميله يازميدر (فويل لهم لما كتبت ايديهن)
انلره عقوبت عظيمه اندنكه اللريله يازديلر (وويل لهم مما يكسبون) وكذلك انلره عقوبت عظيمه
شول اجلدنكه اخدر شوت و عمل معاصيله كسب ايدر لر * ويل بركله در كه اني مهلكه به واقع
اولان كشي دير و يا اول كفارك نفسلرينه ويل و شورله دعالريدر و يا خود عقوبت عظيمه در
ويا اول جهنمه بروايدر كه اكر جبال دنيا اكا تسير اولنسه انك شدت حرنندن محو اوليدى

ابو سعید الخدری پیغمبر عز علیہ السلامدن روایت ایدر دیدیکه ویل جهنده بروادیدرکه کافر انک اعلا سندن براقلدیغنده اسفلنه قرق یلده ایرشمن * روایت اولنورکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم مدینه یه قدوم ایتدیکنده یهودک علماسی مأکلرینک ذهابی وریاستلرینک زوالی خوفیه یهود طاقه سنی اکا ایماندن تعویق ایچون انک تورانده کی صفتی تغییر ایتدیلر انک انده صفتی کوزل یوزلو کوزل صاچلو سرمه لو کوزلو اورطه بویلو دیو یازلمشیکن یرینه اوزون بویلو کوك کوزلو وقویرجق صاچلودر دیو یازدیلر سفله لری انلردن انک صفتن سؤال ایتدکده کندیلرک یازدقاری تغییراتی انلره او قورلردی سفله لری دخی پیغمبر عز علیه السلامی انلرک ذکر ایتدیکی صفته مخالف بولدقارندن اتی تکذیب ایدرلردی (وقالوا لن تمسنا النار الا ایاما معدودة) ودیدیلرکه بزه نار ایرشمن الا قرق کونکه انده آبارلی عجله عبادت ایتشیدی ویاخود ایام دنیانک عددینه بدی بیک ییلدر هر بیک ییل مقابله سنده برکون عذاب اولنوب بدی کونده عذاب کسبلور (قل اتخذتم عند الله عهدا) یا محمد انلره دیکلکه یوخسه الله تعالی عننده عهد اتخاذا ایتدیکنمی که سزی مدت مذکورده دن زیاده عذاب ایتیه ویاخود لاله الا الله دیدیکز میکه سزی عذابندن امین ایلیه (فلن ینخلف الله عهد) اگر الله تعالی عننده عهد اتخاذا ایتدیکنسه اول البته عهدینه خلف ایتز (ام تقولون علی الله مالا تعلمون) یوخسه حقیقتن بیلدیکن شیء الله تعالی یه افترا می ایدرسز (بلی) حقیقت حال سزک دیدیککنز کبی دکلدر بلکه سزه نار ایرشور وانده سزه عذاب دائم اولور من کسب سیئة) برکسه که شرکی کسب ایده (واحاطت به خطیئته) وخطیئته سی هر جانبدن اتی احاطه ایده واکا اصرار ایدر اولدنی حالده وفات ایده (فاولئك اصحاب النار) ایدمی انلر جهنم اهلیدر (هم فیها خالدون) انده دائمدر اشبو آیت کریمه دلیلدرکه ابکی شرطه تعلیق اولنان شیء یالکنز بویله تنجیز اولنیه (والذین آمنوا وعلما الصالحات) شونلرکه الله تعالی یه ورسولنه ایمان کتوردیلر وفرائضی ادا ایدوب معاصیدن صاقدیلر (اولئك اصحاب الجنة) ایدمی انلر جنت اهلیدر (هم فیها خالدون) انلر انده دائمدر (واذ اخذنا میثاق بنی اسرائیل) ذکر ایدک شول وقتیکه بنی اسرائیلدن بز عهد شدید اخذ ایتدک که (لا تعبدون الا الله) الله تعالیدن غیر یه عبادت ایتیه سز (وبالوالدین احسانا) ووالدینکزه برووداد وواوالله مخالف اولمان امرلرینه انقیاد ایده سز (وذی القربی والیتامی والمساکین) وصاحب قرابتکزه حسن خلق وایصال نفعله وباباسی اولمان اطفاله حسن تربیه وحفظ حقوق ایله و مسکینلره صدقه ایصالنده حسن قولله احسان ایده سز (وقولوا للناس حسنا) وناسه محمد علیه السلامک شان وصفقندن صدق سویلکنز وانلره حسن خلقله تلین قول ایدیکنز وانلره معروفله امر و منکر دن نهی ایلکنز (واقیموا الصلاة) وصلاة مکتوبه بی اوقاتنده ادا ایلکنز (وآتوا الزکاة) واما الکنزده اوزریکنزه فرض اولان زکاتی مستحقنه توزیع ایلکنز دیو ذکر اولنان اموری قبول ایتشدیکن (ثم تولیتهم) بونلر نصکره یا بنی اسرائیل عهد مذکور دن و محمد علیه السلامه ایماندن اعراض ایتدیکنز (الاقلیلا منکم) الاسزدن آزکسه لر عهد الله بن سلام واصحابی کبی اول عهد اوزره ثابت اولوب اندن اعراض ایتدی (وانتم

بعض فما جزاء من يفعل ذلك منكم الا خزی فی الحیوة الدنیا و یوم القیمة یردون الی اشد العذاب وما لله بغافل عما تعملون) بوقان دو کلامک و منزللرندن چیقار مامق اوزره عهد و اقرار دن نصکره ای یهودیلر سزا ول کسه لر سزکه کندی آدم لریکنزی قتل ایدرسز و سزدن بر فرقه بی خانه لرندن اخراج ایدوب اوزر لرینه ظلم وعدوانه دخی سعی ایدرسز واکر انلر اسیر اولوب سزه کلور لر سه مال واسیر ایله بدل ایدرسز مع هذا انلری دیار لرندن اخراج سزه حرام قلمه شدر آیا توریة احکامنک بعضی سینه ایمان ایدوب بعضی سنی انکار می ایدرسز ایدمی سزدن بو عهد شکنلکی ایشیلان کیمسه نک مجازاتی انجق دیناده خوار و رسوایق و قیامتده اشد عذابه رد اولمقلقدر الله تعالی سزک بو پیمان شکنلک عملکنزدن غافل دکلدر . مرویدرکه قبائل یهوددن بنو قریظه ایله بنو نضیر مقاتله اوزره ایدیلر بنی قریظه اوس ایله و بنی نضیر خزر ج ایله مشترک و بر لرینه معین اولوب مقاتله و بعد از غلبه مغلوبلر بنی اجلا و خانه لرینی خراب

معرضون) سز ايسه بر قومسزكه عادتكن اعراضدر آبا كنزك اعراضى كې (واذا اخذنا ميثاقكم) وذكرا ايتدك يابنى اسرائيل شول وقتيكه سزدن ميثاق آخر اخذ ايتدككه اول (لا تسفكون دماءكم) برى برلريكنزك قانى دوكميه سكنز * ديتلديكه غيرك قانى دوكمسكنز كه انك مقابله سنده قصاص اولمقله كنديكزك قانى دوكميه سكنز (ولا تخرجون انفسكم من دياركم) وبرى برلريكنزى دارندن چيقارميه سز * ديتلديكه جار اولديغكنز كمسه يه جوارده اسانت ايتكزكه سوء جواريكز سبيله انى خروجه الجا ايتيه سز (ثم اقررتم) بوندنصكره اول ميثاقه اقرار ولزومنه اعتراف ايتديكنز (وانتم تشهدون) حالبوكه يامعشر يهود اسلافكزك بوميثاقنه بوكونده سز شهادت ايدرسز وياخود انى تورائده كوررسز (ثم انتم هؤلاء) بوندنصكره يامعشر يهود (تقتلون انفسكم) برى برلريكنزى قتل ايدرسز (وتخرجون فريقتكم من ديارهم) وسزدن برفريقى دارلرندن چيقاررسز (تظاهرون عليهم بالاثم والعدوان) انلك اوزره معصيت وظلمله تعاون ايدرسز (وان يأتوكم اسارى تفادهم) واكر انلر اسيرلر اولدقلى حالده سزكه سله لرانلرى ماله دكيشورسز * روايت اولنديكه قبائل يهوددن قريظه اوسه اعانت ايدردى ونضير ايسه خزرجه اعانت ايدردى لچان اول ايكي قبيله دو كشه لهر فريق قتلنده وتخریب درياده واجلاء اهله خلفائه اعانت ايدردى وايكى فريقدن برى اسير اولسه انكچون مال جمع ايدوب انى اسيرلكن قورتارلردى (وهو محرم عليكم اخراجهم) حالبوكه انلرى دارلرندن اخراجكز سزه حرام قيلمشيدى * حق تعالى انلردن درت عهد اخذ ايتلشديكه اول ترك قتل وترك اخراج وترك مظاهره وفداء اسارى ايدى انلر ايسه اول درت عهددن فداء اسارى عهدينه وفا ايدوب اوچندن اعراض ايتديلر (افتؤمنون ببعض الكتاب وتكفرون) يوخسه تورائده اوزريكزه فرض اولانك بعضنه مؤمن اولورسزكه اول فداء اسارادرو بعضه ايسه كافرى اولورسزكه اول باقى عهددر (فما جزاء من يفعل ذلك منكم الا خزي فى الحياة الدنيا) سزدن بونقض عهد وميثاق ايتدك جزاسى دكل الادباده خزيدر اويله اولسه قريظه نك خزى قتل وسبى اولدى وبنوالنضيرك خزى ايسه منازلرندن اذرعات واريحايه نفى واجلا اولدى (ويوم القيامة يردون الى اشد العذاب) ويوم قيامته انلر اشد عذابه رد اولنورلر كه اول عذاب ناردر (وما الله بغافل عما تعملون) الله تعالى انلك اعمالندن غافل دكلدرلر كه اول عذاب ناردر يوم قيامته انلره مجازات ايدر (اولئك الذين اشتروا الحياة الدنيا بالآخرة) ايمدى انلر شول قومدر كه آخرتدن بدل حيات دنيائى اختيار ايتديلر (فلا يخفف عنهم العذاب) آخرته انلردن عذاب تخفيف اولمز (ولاهم ينصرون) وعذاب اللهدن منع دخى اولمز (ولقد آتينا موسى الكتاب) بز موسىه تورائى دفعه واحده ده جمله ويردك (وقفينا من بعده بالرسول) وموسادنصكره برى برينك اثرنجه رسوللر كوندردك (واتينا عيسى ابن مريم البينات) وعيسى عليه السلامه معجزات واضحات ويردك موتاي دبرى كورمك واكمه وابرصك اول علتن كيدرمك ومغيباتدن خبر ويرمك كې ويا اكا انجيل ويردك وعيسانك لغت عبريه ده اسمى ايسوعدر ومريم ايسه خادم ديمكدر (وايدناه روح القدس) وانى روح

وطرفيندن اسير اولنلرى بدل ومال ايله خلاص ايدرلردى توريه احكامنك بعضيسنه ايمانندن مراد اسير تخلصيدرو بعضيسنى انكاردن مراد آيت اوليده اولان عهد وميثاقلرينه عدم وفا ايله مقاتله واجلا ايتدكلر ييدر ديتلمش (اولئك الذين اشتروا الحياة الدنيا بالآخرة فلا يخفف عنهم العذاب ولا هم ينصرون) اول كيمه لركه حياى دنيائى نعمت آخرته بدل ايتديلر دنياده و آخرته انلردن عذاب خفيف اولمز وانلره دارينده ياردم اولمز (ولقد آتينا موسى الكتاب وقفينا من بعده بالرسول واتينا عيسى ابن مريم البينات وايدناه روح القدس افكلما جاءكم رسول بما لاتموى انفسكم استكبرتم ففريقا كذبتم وفريقا تقتلون) وبز موسىه توتى ويردك وموسادن صكره برى اردنجه * يوشع ودادوس سليمان والياس وزكريا ويحيى عليهم السلام كې * پغمبرلر كوندردك وعيسى ابن مريم عليه السلامه احياء موتا وسائر كې معجزات ظاهره ويردك

قدسه تقویه ایتدک و روح قدسدن مراد جبرائیل علیه السلامدر ویا روح عیسا در انکله
وصف اولمسی مس شیطاندن طهارتی ویا الله تعالی به کرامتی ایچون اوله ویا روح قدسه
مراد الله تعالی نیک اسم اعظمی اوله که اول انکله موتایی دیر کورردی ویا قدسه مراد الله
تعالی وروحله مراد جبرائیل علیه السلام اوله وعیسایک جبرائیل علیه تقویه اولمسی اول
امر اولمشدیکه عیسی علیه السلام قنده کیدرسه اول انک بیه سجده کیده حتی که انکله
سمایه صعود ایتدی * وجبرائیل علیه السلام روح دینلسی لطافتی ووحیدن مکانیچون
ایدیکه اول حیات قلبه سبیدر * دینلدیکه روح قدسه مراد انجیلدر انک عیسیایه روح
اولمسی قرآنک پیغمبری علیه السلامه روح اولمسی کبیدر زیرا که حیات قلبه سبیدر
(افکلمه جاءکم رسول بما لاتهای انفسکم استکبرتم) یامعشر یهود هر بار که سزه نفسلریک
سومدیکی شیشه آمر رسول کله اکا ایمان واتباعدن تکبر و تعظم ایتدیکر (ففریقا کذبتم)
رسولاردن بر طائفه نیکذیب ایتدیکر موسی و عیسی کبی (وفریقا تقتلون) و بر طائفه نیک
ایسه اولدر دیکر یحیی و زکریا و اشعیا و سائر قتل اولنان انبیا کبی (وقالوا قلوبنا غلف)
ویهود دیدیلر که بزم قلوبم جماله علومه اوعیه در یا محمد سنک علیه احتیاجم یزقدر ویا خود
اول هر علمه اوعیه در هر ایشدیکر علمی اخذ ایدرز الاسندن ایشدیکر نمی نه اخذ ونه فهم
ایدرز اگر انده خیر اولسیدی قلوبم سائر علومی اخذ وفهم ایتدیکر کبی آیدخی اخذ وفهم
ایدردی (بل لعنهم الله بکفرهم) بلکه الله تعالی انلری کفرلری سببیه هر خیردن طرد و ابعاد
ایتدی (فقلیلا مابؤمون) انلردن ایمانه کلور آز اولدی مشر کیندن ایمانه کلور لر نه نسبتله
(ولما جاءهم کتاب من عند الله مصدق لما معهم) وقتا که الله تعالی عنندن انلره قرآن کلدیکه
اول کندیلر ده اولان توراته موافقدر (وکانوا من قبل یستفتحون علی الذین کفروا) حالبوکه
انلر محمد علیه السلامک بهنندن او کدین انی توسله مشر کین اوزره الله تعالی دن نصرت استرلردی
روایت اولنور که چقان اوزر لرینه عدو استیلاء ایتسه دیرلردی که یاربنا شول آخر زمانده بعث
ایده جکک پیغمبر حرمننه بزه اعدامز اوزره نصرت ایتکه بز انک صفتنی تورانه بولمشردر
اوله اولسه انکله اعدالری اوزره غالب اولورلردی (فلما جاءهم ماعرفوا) وقتا که نعت
وصفتن بیلدکری پیغمبر که محمد علیه السلامدر بنی اسرائیلک غیری دن کلدی (کفروا به) بغی
وحسدلرندن اکا کافر اولدیلر (فلعنة الله علی الکافرین) الله تعالی نیک لعنتی کافرلر اوزرینه در
(بئسما اشتروا به انفسهم) نه مبؤس شیء اولور اولکه سببیه نفسلرین بیع ایتدیلر یعنی حق
باطل ایله دکشدیلر ویا کفری اختیار ایدوب ناره بذل ایتدیلر (انیکفروا بما اتزل الله) که
اول الله تعالی نیک انزال ایتدیکنه کافر اولمیلریدر (بغیا ان یزل الله من فضله علی من یشاء من عباده)
حسد ایدوب اکا که حق تعالی عبادندن دیلدیکی کسنه به فضلندن نبوت ویره وکتاب ایتدیره
(فباؤا بغضب علی غضب) انلره غضب الله اثر نجه غضبی استجاب ایتدیلر غضب اول توراتی
تفسیر و تبدیلر ایچون و غضب ثانی محمد علیه السلامه وقرآنه کفرلریچوندر * ویا اولکیسی
عیسی و انجیله کفرلری ایچوندر * وایکنجیسی محمد علیه السلامه وقرآنه کفرلریچوندر
(والکافرین عذاب مهین) محمد علیه السلامک نبوتن انکار ایدنلر ایچون عذاب محزی وارد که

وآنی روح القدس یعنی
پاک روح یا خود جبرائیل
علیه السلام ایله قوتلندر دیک
آیا هر بار سزه نفسکرنک
هواسنه مخالف رسول
کلدیسه تکبر و عناد ایتدیکر
رسولاردن برفرقه سنی
* موسی و عیسی علیهما
السلام کبی * تکذیب
ایتدیکر و برفرقه سنی
* زکریا و یحیی علیهما السلام
کبی * قتل ایتدیکر (وقالوا
قلوبنا غلف بل لعنهم الله
بکفرهم فقلیلا مابؤمون)
یهودیلر قرآنی فهم و بو
کلامی قبولده بزم قلبم
غلافده یعنی مستوردر
دیدیلر اوله دکل بلکه
الله تعالی انلری کفرلری
سببیه لطف ومددندن
طرد و ابعاد ایلدی انلردن
* ابن سلام واصحابی کبی *
آز کیمسه ایمانه کلورلر *
(ولما جاءهم کتاب من عند الله
مصدق لما معهم وکانوا من
قبل یستفتحون علی الذین
کفروا فلما جاءهم ماعرفوا
کفروا به فلعنة الله علی
الکافرین) وقتا که انلره
حق تعالی طرفندن کیندو
توریلری توحید و نبوت
وحشرده تصدیق ایدیکر
قرآن کریم کلدکده قبول
ایتدیلر واینا عدیلر مع هذا

مقدم مشرکان عرب
یهودیلرہ قصدا یدوب مضطر
اولدقلرنده توریتده مصرح
آخر زمان پیغمبری کلوب
بومشرکر اوزرینه بزه
یاردم ایده ایدی دیو استدعا
ایدرلردی وقتاکه اولنعتی
توریتده کوروب استدکاری
کلدکده بوبنی اسرائیلدن
دکل بنی اسمعیلدن دیوانکار
ایلدیلر امدی الله عظیم الشانک
لعتی اول کافرلر اوزرینه در
(بئسما اشتروا به انفسهم ان
یکفروا بما نزل الله بغیا ان
ینزل الله من فضله علی من
یشاء من عباده فباؤا بغضب
علی غضب وللکافرین عذاب
مہین) نه قبیح شیدرکه الله
تعالی فضلیله قوللرندن
دیلدیکی کیسه به نبوت
احسان پیوردیغنه حسد
ایدوب انزال ایلدیکی
قرآنی انکار ایده اول
سبیلہ نفسنی ناره بیع
وانداخته ایده امدی
یهودلر جناب قهارک بر
غضبندن صکره * که عیسی
وانجیلی انکارایتدکلرچون
بر غضبی اوزرینه دخی
دوچار اولدیلرکه * محمد
علیه الصلوٰۃ والسلامی
وقرآنی انکار ایتدیلر *
وکافرلر ایچون خوار و
ذلیل ایدیچی عذاب واردر

انده اهاننت اولنورلر (واذا قیل لهم آمنوا بما انزل الله) چقان مدینه نیک یهودنه الله تعالینک
انزال ایتدیکی قرآنہ ایمان کتورک دینلسه (قالوا نؤمن بما انزل علینا) دیرلرکه بزه انزال اولنان
توراته ایمان کتوررز اول بزه کفایت ایدر (ویکفرون بما وراہ) واندن ماعدا کتابلرہ
کافر اولورلر (وهو الحق مصداقاً لمامعهم) حالبوکه اول قرآن حقدر انلرک بیلہ لرنجہ اولان
توراتی تصدیق ایدر اولدیغی حالده (قل فلم تقتلون انبیاء الله من قبل ان کنتم مؤمنین) یا محمد
انلرہ دیکلرکه چون توراته ایمان کتوررز سز نیچون انبیای قتل ایتدیکز حالبوکه توراته انبیای
قتلدن نہی اولمشدیکز اشبوآیت کریمہ دلالت ایدرکه بر معصیتہ راضی اولان کشی انی ایشلین
کبی اولہ والله تعالی به وکتابنہ مؤمن اولان کشی به لایق بودرکه افعالی اقوالی تصدیق ایده
(ولقد جاءکم موسی بالبینات) موسی علیہ السلام سزہ دلالت واضحه و معجزاتلہ کلدی (ثم اتخذتم
العجل) بوندن صکرہ سز عجل عبادت ایچون الہ ایدندیکز (من بعده) موسانک جبل طورہ
مناجات ایچون کیتمسندن صکرہ (وانتم ظالمون) حالبوکه انی الہ اتخاذا کز ایله ظالم لرسکز (واذ
اخذنا میثاقکم ورفعنا فوقکم الطور) ذکر ایدک شول وقتیکہ سزدن اخذ میثاق و فوقکزه طور
رفع ایتدک و دیدک که خذوا ما آتیناکم بقوة واسمعوا) سزہ ویردیکنز کتابی جد واجتہادہ
اخذ ایدک واندکی اوامری ایشیدوب موجیلہ عمل ایدک (قالوا سمعنا وعصینا) دیدیلرکه
قولسکی ایشتدک و امرکہ عصیان ایتدک ویا آذانلہ قولسکی ایشتدک قلوبلہ اکا عصیان ایتدک
(واشربوا فی قلوبهم العجل بکفرهم) وقلبلرینہ عجل محبتی ادخال و خلط اولندی صبغک
ثوبہ وشرابک اعماق بدنہ دخولی کبی شول کفر سبیلہ که قبلرندہ تمکن ایتشدی * روایت
اولندیکہ موسی علیہ السلام اول عجل مبردلہ خرد ایتدوروب اول خردی نهرہ صاچدردی
واول نهردن هر برینہ ایچوردی اولکہ عجل محبتندن قبلندہ شیء قالمشدی اول نهرہ صاچیلن
خرده دن انک شاربندہ ظاهر اولوردی (قل بئسما یا مکرک به ایمانکم ان کنتم مؤمنین) یا محمد
انلرہ دیکلرکه مبؤس ایمان اولور اولکہ عجل عبادتنہ امر ایدر اگر زمکزده مؤمنلر ایسه کز
ویا خود اکر توراته مؤمنلر ایسه کز اول سزہ بوقیایچی امر ایتوبدرو یا کایمانکز بوکارخصت
ویرمیوبدر زیرا مؤمنہ لایق اولدرکه ایمانی مقتضاسندن غیری به تعاطی ایتیه و توراته ایمان
ایسه انی امر ایتز * ایمدی سزا کامؤمنلر دکلسز (قل ان کانت لکم الدار الآخرة عندالله خالصة
من دون الناس فتمنوا الموت ان کنتم صادقین) یا محمد انلرہ دیکلرکه اگر جنت عندالله خالصة
سزک ایچون ایسه سائر ناس ایچون دکل ایسه موتی استکز اگر سوزیکزده صادقلر ایسه کز زیرا
ماؤاسی جنت ایدوکن یلن کشی اکاچکنورکه کیره واکا کیرملک ایسه موتدن صکرہ اولور *
ایمدی موتی استکز تمنی ایلکیزکه اکا کیره سز * ابن عباس پیغمبر یمز صلی الله علیه وسلمدن روایت
ایدر * دینلدیکه اگر یهود موتی تمنی ایده لردی انلرک هر بری توکرکن یو طمیدی یروزنده هیچ
بر یهودی قالمیوب جملہ سی اولیدی (ولن یتنوه ابدا) حالبوکه انلر ابدی تمنی ایدر دکلدر
(بما قدمت ایدیهم) موجبات ناردن تقدیم ایتدکاری امور سبیلہ محمد علیہ السلامه وقرآنہ
کفرلری وثوراتی تحریفلری کبی (والله علیم بالظالمین) الله تعالی ظالملری بیلور یوم قیامتده
جزالرین ابرکورر (ولنجدهنهم احرص الناس علی حیاة) یا محمد سن یهود طائفہ سین حیات

(و اذا قيل لهم آمنوا بما
انزل الله قالوا نؤمن بما
انزل علينا ويكفرون بما
وراء وهو الحق مصدقا
لما معهم قل فلم تقتلون
انبياء الله من قبل ان كنتم
مؤمنين) فچان يهوديلره
الله تعالينك انزال ايلديكي
انجيل وقرآنه ايمان كتورك
دينلسه انلر بزم اوزریمزه
انزال اولنان توريته ايمان
ايدرز ديرلر واندن
ماعدالری انكار ايدرلر
مع هذا اول قرآن انلرله
يله اولان توريقي تصديق
ايديجي حقدر يا محمد سن
انلره ديكه چونكه توريته
ايمان ايدرسز مقدم كنن
انبیاء اللهی نیچون قتل
ايتديكز اكر مؤمنلر ايسه كنز
(ولقد جاءكم موسى
بالبينات ثم اتخذتم العجل
من بعده واتم ظالمون)
موسی عليه السلام سزه
طوغری خبر معجزاته
كلشيكن موسى طوره
كتدكدنصكره سز بوزاخي
بي اله اتخاذيدوب واخلاله
ظالمردن اولديكز (واذ
اخذنا ميثاقكم ورفعنا فوقكم
الطور خذوا ما آتيناكم بقوة
واسمعوا قالوا سمعنا وعصينا
واشربوا في قلوبهم الجمل
بكفرهم قل بئسما يأمر كبه

متطاوله ناسك زياده حريصى بولورسك (ومن الذين اشركو) ومشركلردن دخى انلرى
حياته زياده حريص بولورسك * زيراكه انلر ناردده عذاب اولنورلر ايديكارين تحقيق بيلورلر
اماكه مشركين انى بيلزلر بلكه جنتلرى حيات دنيا ليدر * دينلديكه اشبو مشركينه مراد
موسدر (يوداحدهم لويهم الف سنة) اول مشركينك بعضى اراده ومعنى ايدركه بيل
مهمر اوله حتى تحبه لرنده وعطال رنده وغيرى ده عشر الف سنه يعنى اون بيلك ييل مهمر اول
ديرلر (وما هو بمنزله من العذاب ان يعمر) حالبوكه مهمر اولسى انى عذابدن تبعيد
ايدر دكلدر (والله بصير بما يعملون) الله تعالى انلرك عللرين كورر يوم قيامته اكا كوره
جزا قيلور (قل من كان عدوا لجبريل) يا محمد ديكل اول كسه يه كه جبريله عدو اوله غضبندن
هلاك اولسون اكا عداوتك وجهى يوقدر (فانه نزله على قلبك باذن الله) زيرا اول جبريل
قرآنى الله تعالينك امر وتيسريله سنك قلبكه تنزيل ايتدى تاكه انى حفظ وفهم ايدس
(مصدقا لما بين يديه) اندن او كدين اينن كتابلره موافق (وهدى وبشرى للمؤمنين) ومؤمنلرى
دين حقه هدايت وجنته دخوله بشارت ايدر اولديغى حالده * روايت اولنوركه احبار
يهوددن عبدالله بن سوريا پيغمبر عليه السلامه ديديكه سمادن سكا قنغى ملك كلور ديديكه جبرائيل
ابن صور يا ديديكه اول بزم عدو مزدر اكر كلان ميكائيل اولسيدى سكا ايمان كتورردك * زيراكه
جبرائيل عذاب وقتال وشدتله كلور واول بزه برنجه كره عداوتن اظهار ايتشدر واول بزم
پيغمبر عز موسى عليه السلامه كلوب خبر ويرديكه فلان زمانده بخت نصر نام رجل يديله بيت
المقدس خراب اوليسردر * بز دخى انك طلبنه بنو اسرائيلدن برقوى رجلى كوندر دككه
اننى بولديغنده اولديره چون رجل انى بابنده بر غلام مسكين بولدى انى اخذ وقتل ايتك
ديلديكنده جبرائيل اريشوب انى رجلك اندن قور تاردى بعده اول غلام بيويوب قوتلندى
واوزریمزه عسكر چكوب بيت المقدسى تخريب ايتدى اول اجلدن انى عدو اتخاذا ايتشدر *
قتاده ايدر عمر بن الخطاب رضى الله عنهك مدينهك يوقاروسنده بر ارضى وار ايدى يهودك
مدارسى انك بولى اوزره ايدى ارضنه كيدر كن مدرسه لرينه او غرار وانلرى دكلردى ديديلركه
محمد اصحابندن بزه سندن سوكلو كسه يوقدر زيرا انلر او غرا ديقنده بزه اذا ايدرلر سن ايسه بزه
اذا ايتديكندن ماعدا بزم درسزى دكلرسن عمر رضى الله عنه ايدر والله بنم سزه كلديكم سزى
سوديكيم ايچون ويادينده شكملر اولوب انى سؤال ايچون دكلدر بلكه سزه كلديكم انكيچوندركه
محمد عليه السلامك امرنده بصيرتم آرتورم وانك اثارنى كتابكز دده كورم ديديلركه صاحبك
محمد ملائكه دن قنغى ملك كلور ديديكه جبرائيل عليه السلام ديديلركه اول بزم عدو مزدر
بزم اسرار مزه محمدى مطاع قيلور اول هر عذاب وخسف وقحط وشدت صاحبيدر اماكه
ميكائيل كسه خصب وسلمله كلور * عمر رضى الله عنه ديديكه جبرائيل بيلور ومحمد عليه السلامى
منكرمى كورر سز ديديلركه نعم ديديكه الله تعالى عننده جبرائيلك وميكائيلك منزلتندن بكا خبر
ورك ديديلركه جبرائيل انك يمينده وميكائيل يسارنده در وميكائيل جبرائيله عدودر * عمر رضى
الله عنه ديديكه هر كسه كه جبرائيله عدو اوله ميكائيله دخى عدودر وميكائيله عدو اولان جبرائيله
دخى عدودر * وبوايكيسنه عدو اولان الله تعالى يه عدودر * اندن عمر رضى الله عنه انلردن آريلوب
پيغمبر عز موسى عليه السلام قاته كلدى جبرائيل عليه السلامى انك قاتنده اشبو بايدى وارد اولان

ایمانکم ان کنتم مؤمنین)
انی دخی یاد ایدک که سزه
عهد الدق و جبل طوری
اوزر یکزه رفع ایدک و سزه
ویردیکمز توریجی جدو سعبیل
اخذ ایدک و انده کی او امری
ایشیدوب موجبیله عل
ایدک دیدک انلر قولاغزله
ایشتدک و قلبزله عصیان
ایتدک دیدیلر زیر کفرلری
سببیله قلمارنده عجل محبتی
خلط اولمشیدی یا محمد سن
انلره دیکه اگر سزه مؤمن
اولسه کنز ایمانکنز سز عجله
طایک و قرآنی انکار ایدک
دیو قبیحاتی امر ایتز ایدی
(قل ان کانت لکم الدار
الآخرة عندالله خالصة من
دون الناس فتمنوا الموت
ان کنتم صادقیں) یا محمد
سن انلره دیکه اگر جنت
سز کدعوا کنز اوزره ناسدن
غیری کیسه اولیوب طرف
حقدن سزه مخصوص ایسه
سز بونده صادقلر ایسه کنز
موتی تمی ایدک * زیرا
جنت مطلق کندویه مأوی
ایدو کنی جزم ایدن کیسه
البتده انک لازمه سی اولان
موتی آرزو ایدر (ولن
یتنوه ابدا بما قدمت ایدیهم
والله علیهم بالظالمین) انلر
قتل انبیا و تحریف توریة
کی الریله تقدیم ایتدکری

آیات کریمه بی کتور مش بولدی پیغمبریمز علیه السلام اول آیتلری اوقیوب دیدیکه یا عر
ربک جل شانہ سکاموافق ایتدی * عمر رضی الله تعالی عنه ایدر بوندنصکره کندیمی دین
الهدیه جردن اصلب بولور اولدم (من کان عدوا لله وملائکته ورسوله وجبریل ومیکال
فان الله عدو للكافرين) اول کسمه که الله تعالی به و ملکرینه و رسوللرینه و جبرائیل
و میکائیله عدو اوله الله تعالی کافرله عدودر * اشبو آیتده تنبیه واردکه مقربینک برینه
و یا کلینه معادات الله تعالیدن عداوت استجابنده و کفرده مساوی اوله و دخی ملائکه
و مرسلینه عداوت کفر اوله * ابن صوری پیغمبریمز علیه السلامه دیدیکه سن بزه هیچ برشی
کتورمدک که انی بیله وز و هیچ بر آیت نازل اولمیدیکه اکا اتباع ایدموز اوله اولسه نازل
اولمیدیکه (واقدا نزلنا الیک آيات بینات) یا محمد بز سکا آیتلر ایندردک که اوحلال و حرامی
و حدود و احکامی بیان ایدر (و ما یکفر بها الا الفاسقون) اول آیتلره کافره اولمز الا
انلر که الله تعالینک طاعتندن خارجلردر (اوکلا عاهدوا عهدا نبذه فریق منهم) هر بارکه
یهود بر عهد ایتسه لر انلردن طوائف انی نقض ایدر (بل اکثرهم لایؤمنون) بلکه
انلر اکثری توراته اینانملر و نقض عهدی کنه صایملر * زیرا یهود عهد ایتشاردیکه
محمد علیه السلام نبوتله کلدکه اکا ایمان کتوره لر کلچک کافر اولدیلر (ولما جاءهم رسول
من عندالله مصدق لما معهم) و قنا که یهود طائفه سنه الله تعالی عندندن کتابلرینه موافق
کتابلره ایمانه دعوت ایدر عیسی و محمد علیهما السلام کی رسول کلدی (نبذ فریق من الذین
اوتوا الکتاب کتاب الله وراء ظهورهم کانهم لایعلمون) کتاب ویریلنلردن بر طائفه توراتی
آردلرینه بر اقدیلر کانه انک کتاب الله ایدوکن بیلزلر * زیرا انلر کتابلرینی تصدیق ایدر
رسوله کافر اولملری کتابلرینک اول رسولی تصدیق ایدر شیئه دخی کفر و وراء ظهوره
انی نبذ اولور * حق جل و علا اشبو ابکی آیتله یهود درت فرقه ایدوکنه دلالت ایتدی
بر فرقه سی توراته ایمان کتوروب حقوقنی رعایت ایتدیلر اهل کتابک مؤمنلری کی که
انلر اقلوندلر و بر فرقه سی تمرد ایدوب و فسوقلرندن انده کی عهدی نبذه مجاهره ایتدیلر
و بر فرقه سی ایسه انی نبذه مجاهره ایتدیلر بلکه انی بیلمدکلرندن نبذ ایتدیلر که انلر اکثروندلر
و بر فرقه سی ایسه ظاهرده انی تمسک ایدندیلر و حقیقت حاله عالملر ایکن تجاهلله بغی و عناد
ایدوب نبذ ایتدیلر (واتبعوا ما تلوا الشیاطین علی ملک سلیمان) یهود اتباع ایتدیلر که اکا که
سلیمان علیه السلام زماننده شیاطین انی اوقیوب انکله عل ایدرلردی * قصه سی اولدرکه
شیاطین استراق سمع ایدوب و اکا اکاذیب کثیره ضمندنصکره کهنه به الفا ایدرلردی کهنه
دخی انی ناسه تعلیم و اوقودقلمی کتابلرده تدوین ایدرلردی اشبو حالت سلیمان علیه السلام
زماننده منتشر اولوب بو علم سلیماندر آنک ملکی بو علمه تمام اولوبدر * انس و جن و ربیعی
کندویه انکله تسخیر ایلوبدر دیدیلر و شیاطین غیبی بیلور زعم ایتدیلر اوله اولسه سلیمان
علیه السلام اول کتابلری جمع ایتدوروب کر سیدی التنه دفن ایتدی سلیمان علیه السلام وفات
ایدیجک شیطان آدمی صورتده کلوب ناسه دیدیکه اگر علم سلیمانی مراد ایدر سه کنز اشبو
موضع قازیکز دیو کر سینک التنی کوستردی چون قازدیلر اندن کفر و سحر یازیلو چوق

کتاب چبقار ديلر بنی امرا ئیل اول کنا بلری الديلر انکله سليمان عليه السلامه ساحر ايمش
ديو افترا قيلدیلر پیغمبریمز علیه السلام کلچک حق جل وعلا سليمان عليه السلامی اندن
تبرئه ایچون اشبو آیت کریمه یی اکا انزال ابتدی (وما کفر سليمان) سليمان عليه السلام
ساحر اولدی * زیرا که ساحر کافر در (ولكن الشياطين کفروا) بلکه شیاطین سحری
استعمال و تعلیم و کتبیله کافر اولدیلر (یعلمون الناس السحر) ناسه سحر تعلیم ایدر اولدقاری
حالده * اهل سنت قتنده سحرک وجودی حقیقتدر لیکن انکله عمل کفردر * امام شافعی
رضی الله تعالی عندهن حکایت اولندیکه سحر انسانی خسته ایلر وانکله خیال ایدر و کاهی
قتل دخی ایدر حتی سحرله قتل ایدن کشینک اوزرینه قصاص ایجاب ایدر * دینلديکه
سحرله اعیان منقلب اولور * حتی آدمی حمار صورته و حماری کلب صورته متحول
اولور اصح اولان بودرکه اول تخیلدر * یخیل الیه من سحرهم انما تسعی * لیکن انک
ابدانده مرض و موت و جنون الیه اثری اولور * جندب بن عبدالله رضی الله تعالی عنه
پیغمبریمز علیه السلامدن روایت ایدر دیدیکه * حدالساحر ضربة بالسيف * ساحرک حدی
سیفله انی ضربدر (وما انزل علی الملکین بسابل هاروت و ماروت) ودخی انلر بابلده
هاروت و ماروت نام ایکی ملکه الهام و تعلیم اولنان شیئی ناسه تعلیم ایدرلر و یاخود انلر
اول ایکی ملکه الهام اولنان شیئه اتباع ایدرلر * اگر دینورسه که ملائکه دن سحر تعلیمی
نیجه جائز اولور دینورکه انکچون ایکی تأویل واردر * بری بودرکه انلر تعلیمی تعدد ایتمزلر
بلکه سحری وصف و بطلانی ذکر ایدرلر و اندن اجتناب الیه امر ایدرلر شقی اولان انلرک
نصیحتین ترک ایدوب مجرد و صفلریله انی تعلیم ایدرلر * و ایکنجی تأویل اولدرکه حق تعالی اول
وقته اول ایکی ملکه نامی امتحان ابتدی شقی اولان انلردن سحر تعلیم ایدوب کافر اولوردی *
سعید اولان تعلیمی ترک ایدوب ایمان اوزره قالوردی * و اول ایکیسی تعلیمله عذابلرن
آرتورلردی * و انده علم و متعلمه ابتلاء اولوردی * ابن عباس و مفسرین اول ایکی ملکه قصه سنده
ایدر * ادریس علیه السلام زماننده بنی آدمک اعمال خبیثه سین ملائکه کوروب تعبیر ایتدیلر یاربنا
بونلر کبی مخلوقی بر یوزنده خلافته اختیار ایتدک حالبوکه انلر سکا عصیان ایدرلر دیدیلر
حق تعالی دیدیکه اگر بن سزی یره ایندیرسم و انلرده ترکیب ایتدیکم شیئی سزده دخی
ترکیب ایتسم سزده دخی انلرک ارتکاب ایتدیکن ارتکاب ایدرلرک سزده دخی یاربنا بزه لایق
دکدرکه سکا عصیان ایدموز حق تعالی دیدیکه ایدم خیاریکزدن ایکی ملک اختیار ایتدک
انلری یره ایندیرم مکر هاروت و ماروت انلرک بیننده صلاح و عبادتده افضل ایدی انلری
اختیار ایتدیلر اولیه اولسه ایکیسی یره ایندیرلر و خلق بیننده عدل اوزره حکومتله
پورلدیلر کوندزده یرده حکومت و کیجه سماده عبادت ایدرلردی حالبوکه انلر شرک و قتل
و زنادن و شرب خردن نهی اولنمشلردی برکون اجمال نسادن زهره نام مرأه زوجیله
جدال ایدرک انلره کلدیلر انلر اکا لطف و ملامتله یوز کوستروب و انک نفسندن مروده
ایتمک دیدیلر مرأه دیدیکه اکا تمکین ایتمز مکرکه بغیر حق بنم ایچون زوجم اوزره قصا
ایده سز نعم دیوب انی ایتدیلر بوندنصکره ینه سزی تمکین ایتمز مکرکه بئله شرب خمر

وزر سبیلله مستحق عذاب
اولدقاری ییلورکن البتده
ابدا موتی تمنی ایتمزلر الله
عظیم الشان ظالملری
ییلچدر (و لتجدنهم
احرص الناس علی حیوة
ومن الذین اشركوا یود
احدهم لو یعمر الف سنة
وما هو بمزحزحه من العذاب
ان یعمر و الله بصیر بما یعملون)
سن یهودیلری و مشرکری
حیات اوزره حریص بو
لور سین * بو مشرکالر مجوس
مشرکری دینلمشدر * انلر
دن بعضیسی بیک سنه
بشامقانی تمنی ایدر حال بوکه
یشامغله عذابدن بعید اولمز
الله تعالی انلرک عمللری
کور یچیدر (قل من کان
عدوا لجبریل فانه نزله علی
قلبك باذن الله مصدقا لما بین
یدیه و هدی و بشری
للمؤمنین) یا محمد جبرائیل
ایچون دشمن اولان کیسه به
سویه که هرکیم دشمن اوله
غیظندن هلاک اولسون
تحقیق جبرائیل مقدمه کی
کتب منزله یی تصدیق ایدجی
قرأنی الله تعالینک اذنیله
سنتک قلبک اوزرینه انزال
ایلدی و قرآن کریم طوغری
بول کوستریجی و مؤمنلر
ایچون درجات و نجات زده
ایدیچیدر * مرویدرکه

ایده سزانی دخی ایتدیلر بعده ینه سزی تمکین ایتزم مکرکه زوجی قتل ایده سزانی دخی ایتدیلر
بعده سزی تمکین ایتزم مکرکه بنله یله صمعه سجده ایده سزیدی انی دخی ایتدیلر انلر بو
حالتده ایکن حق تعالی انلرکله ملائکه بدینده حجابی کشف ایلدی حتی که ملائکه انلرک
بوذکر اولنان عللرین کوردیلر من بعد اهل ارضک عذرین یلوب انلر ایچون استغفار
ایدر اولدیلر چون کجه ایریشوب سمایه صعود ایتک مراد ایتدیلر قنادلری کندیلر مساعده
ایتیوب محنته اوغراقلرین یلدیلر * ادریس علیه السلامه واروب انی حق تعالی یه شفیع
ایدنیلر حق تعالی انلری عذاب دنیا ایله عذاب آخرت بدینده تخییر ایدوب انلر عذاب
دنیا بی اختیار ایتدیلر برکه مدندنصرکه کسیلور اما که آخرت عذابی کسلیز قالور دیدیلر
وانلرک کیفیت عذابنده اختلاف اولندی * دیندیکه قیامتہ دکی صاچلرندن آصیلوب
طوررلر ویا باشلری التنده بوکلش طوررلر ویا باشلری اشاغه آصیلوب دمیردن سوطلر ایله
ضرب اولنورلر * روایت اولندیکه بررجل سحری تعلیم ایچون هاروت وماروته واردی
کورسه که انلر ایاقلرندن باشی اشاغه آصلش کوزلری کوکرمش ودریلری قرارمش لسانلری
صوبه ایرمکه درت مارمق دکلو قالمش صوسزلقله عذاب اولنورلر رجل آنی کوریحک
قلبنه خوف ودهشت کلوب (لا اله الا الله) دیدی انلر اکا سن قنغی امتدنسن دیدیلر دیدیکه
امت محمد علیه السلامم انی ایشیدیجک سوندیلر الحمدلله آخر زمان پیغمبری کلش عذابک
انقضاسی قریب اولمش دیدیلر * اما زهره نك قصه سی اول انلره دیدیکه سزی کندهمه تمکین
ایتزم مکرکه سمایه صعودکن نه سبیلله ایدوکن بکا دخی یلدیره سز دیدیلر که الله تعالینک اسم
اعظمی ایله در وانی اکا تعلیم ایتدیلر * زهره انی سویله یوب سمایه صعود ایتدی حق تعالی
انی مسخ ایدوب صورتن کوکبه تحویل ایتدی * پس بواجلندن بغضاری ذاهب اولدیکه
زهره دینلن کوکب اول مرأه مسوخه نك عینیدر و آخرون آنی انکار ایدوب دیدیلر که
زهره کواکبدن سبعة سیاره نك بریدر که قرآنده (فلا قسم بالحنس) دیو انکله قسم اولمشدر
اول زهره نام مرأه بغی ایدیجک شهابه مسخ اولنوب سائر اشیاء مسوخه ایله ناره کوندلر مشدر
یوخسه سماده کی زهره دینلن کوکب دکلدنر (وما یعلمن من احد حتی یقولوا انما نحن فتنه
فلا تکفر) اول ایکی ملک هیچ کسه یه سحری تعلیم ایتزلر حتی که تعلدن اول اکا نصیح ایدوب
دیرلر که بز الله تعالی قبلندن خلقه ابتلاء وفتنه یز اولکه سحری تعلیم ایدوب انکله عمل ایده
کافر اولور * واولکه انی تعلیم ایدوب عملندن صاقنه ایمانی اوزره ثابت اولور اشبونده دلالت
واردر که سحرک وسائر اتباعی جائز اولمیان شیئک تعلمی محظور اولیه بلکه محذور اولان
اکا اتباع و مقتضاسیله عملدر * عطا و سدی ایدرلر اولکه لابد انی تعلیم ایله * اکا دیرلر که واری ایدی
اشبور ماد اوزره تبول ایت قچانکه تبول ایده اندن برنور چیقوب سمایه سطوع ایدر که اول معرف قدر
ودخانه بکزر برسیاه شیء انک جوفنه حتی مشامنه کبرر که اول غضب الهمدر (فیتعلمون منهما ما یفرقون
به بین المرء و زوجته) ناس اول ایکی ملکدن تعلیم ایدرلر اول شیئیکه انکله زوج و زوجه بدینی
تفریق ایدرلر زیرا که سحرک باذن الله اثری اولور عین و طیره نك کبی اما که نفسنده انک
اثری یوقدر حتی کوررسنیکه بررجلک مرأه مخصوصه دن رجولیتی آلوب اکا جماعه قادر اولر

یهوددن بعضیسی محمد
علیه السلامه وحی کتورن
جبریلدن بزم سلافاز چوق
زحمت چکمشلردر اگر
انک یرینه میکائیل اولیدی
بز ابالقاسمه ایمان ایدردک
دیمشدر (من کان عدو الله
وملائکته ورسله وجبریل
ومیکال فان الله عدو
لکافرین) برکیمسه که
الله تعالی یه ومانکرینه
ورسوللرینه وجبرائیل
ومیکائیله عدو اوله تحقیق
الله عظیم الشان اول کافرلر
ایچون عداوت ایدر (ولقد
انزلنا الیک آیات بینات وما
یکفر بها الا الفاسقون)
بز سکا احکامی بیان ایدر
آیتلر ایندرک اول آیتلری
انجق الله تعالینک اطاعتندن
خارجلر انکار ایدر (اوکلا
ما هدوا عهدا نبذه فریق
منهم بل اکثرهم لایؤمنون)
هر بارکه یهود بو عهدی
ایتدیلر سه انلردن برفرقه
سی اول عهدی بوزدیلر
بلکه انلرک اکثری توریته
اینا تمزلر (ولما جاءهم رسول
من عند الله مصدق لما معهم
نبذ فریق من الذین اتوا
الکتاب کتساب الله وراه
ظهورهم کأنهم لایعلمون)
وقتاکه طائفه یهوده الله
تعالی طرفندن انلرله یله

(وما هم بضارين به من احد الا باذن الله) حاله كه ساحر لر هيچ بر كيمسه به سحر له ضرر ايدر
 دكلردر مكر كه ضرر اير مسنه الله تعالىنك امرى اوله اول كسه كه الله تعالى اندن سحرك منغن
 دليله اكا سحرك ضررى اولز و اولكه اكا ضرر اصابتن دليله انك اذيله سحرك اكا ضررى
 اير شور زير سحر و سائر اسباب بالذات مؤثر دكلردر بلكه تاثيرى حق تعالىنك امر و تكوينيله
 در (ويتعلمون ما يضرهم ولا ينفعهم) انلر انى تعلمه كنديلر ضرر ايدر تعلم ايدر لر زير انكه علم
 قصد ايدر لر وزير علم غالبا علمه جر ايدر و مجرد انك علمى ايسه نه دنيايه و نه آخرته تقع ايدر
 (ولقد علموا لمن اشتراه ماله فى الآخرة من خلاق) يهود بيلديلر كه اول كسه كيم كتاب الهندن
 بدل سحرى اختيار ايده انكچون جنتده نصيب يوقدر (ولبئس ما شروا به انفسهم) نه مؤس
 شى اولور اولكه حفظ نفسلرين اكا دكشديلر يعنى دين حقه بدل سحرى و كفرى اختيار ايتديلر
 (اوكانوا يعلمون) اكر بياسه لر يعنى اكر علملريله علم ايتسه لر زير علميله علم ايتيان علمى
 اوليان كيدر (ولو انهم آمنوا) اكر انلر محمد و قرآنه ايمان كتورسه لر (واتقوا) و يهوديتدن
 و سحر دن صافنسه لر (لثوبه من عند الله خير) الله تعالىنك ثوابى انلر ايجون خير لو ايدى
 (اوكانوا يعلمون) اكر بيلسه لر ايدى لكن حق تعالى انلر انى بيلدر مدي علمه انتفاعلرى
 اولمديغچون (يا ايها الذين آمنوا لا تقولوا راعنا) ياشونلر كه ايمان كتورديلر محمد عليه السلامه
 راعنا ديمكز كه انك معناسى بزه مراقب اولغل و بزه تبليغ ايتديك شيشده ثانى ايله كل تا كيم
 انى فهم ايدوز لكن لسان عبريده برى برلرينه سب ايدر اولسه لر راعنا ديرلردى پس بو معنا
 اراديله يهود هر زمانده پيغمبر عز عليه السلامه انى دير او لديلر مؤمنلر كه راعنا ديمه لرى معناسى
 اول اراديله ايكن اندن نهى اولنديلر و اول معناسى صحيحه ي افاده ايدوب تبليسى قبول ايتز
 لفظ ايله خطابه تحويل اولنوب (وقولوا انظرنا) بلكه اندن بدل انظرنا ديمكز يعنى بزه
 نظر ايت و كلامكده ثانى ايت تا كه انى حفظ ايدوز (واسمعوا) و استماعكزى حسن ايدك كه
 طالب مراعاته محتاج اوليه سز و ياستماع قبوله استماع ايدك يوخسه استماع يهود كى دكل و يا امر
 اولنديغكز شئى جدله استماع ايدك تا كه نهى اولنديغكز شئيه عودت ايتيه سز (وللكافرين
 عذاب اليم) محمد عليه السلام حضرتلرينه تهاون ايله كافر اولنلر ايجون عذاب اليم واردر
 * روايت اولنور كه يهود لسانده قچان بر كيمه يي تحقيق مراد ايتسه لر راعنا ديرلردى و قنا كه
 يهود راعنا كلمه سنى مسلميندن ايشديلر بر برلرينه سرا ديديلر كه بوندن او كدين بز محمدى سرا سب
 ايدر دك شمدنكيرو انى آشكاره سب ايدم اوليه اولسه اكا كلور لر راعنا يا محمد ديوب اندن
 كوايشورلردى انى سعد بن معاذ رضى الله عنه تظن ايتدى * زيرا كه لغتلرين بيلوردى
 اندن يهود طائفه سنه شمدنكيرو هر قنغيكز يكه رسول الله انى سويلر ايشيدم بوينى اوررم ديدى
 اوليه اولسه اشو آيت كريمه نازل اولوب اول قولدن نهى اولندى تا كه رسول الله شته
 يهودك چاره سى اوليه (ما يود الذين كفروا من اهل الكتاب ولا المشركين ان ينزل عليكم من
 خير من ربكم) اهل كتابدن كافر اولنلر و دخی مشركلر سوزلر و استزلر كه ريكز جل شانه
 دن سزه خير نزول ايدم * روايت اولنديكه مسلمون يهوددن آشنالرينه ديرلر ديكه محمد عليه
 السلامه و قرآنه ايمان كتوردك انلر ايسه اول شيشكه بزي اكا دعوت ايدر سز بزم صددنده

اولان توريتى تصديق
 ايديجى پيغمبر كلكده كتاب
 ويريلنلردن بر فرقه سى
 الهك كتابى يعنى توريت
 يا قرآنى اردلرينه بر اقديلر
 كويا كتاب الله ايدوكنى
 بيلزلردى (واتبعوا ما
 تنزلوا الشياطين على ملك
 سليمان وما كفر سليمان ولكن
 الشياطين كفروا يعلمون
 الناس السحر وما نزل على
 الملكين ببابل هاروت
 وماروت وما يعملان من
 احداثى يقولوا انما نحن
 فتنه فلا تكفر فيتعلمون منهما
 ما يفرقون به بين المرء ووجه
 وما هم بضارين به من احد
 الا باذن الله ويتعلمون
 ما يضرهم ولا ينفعهم ولقد
 علموا لمن اشتراه ماله فى
 الآخرة من خلاق ولبئس
 ما شروا به انفسهم لوكانوا
 يعلمون) سليمان عليه
 السلامك پادشاهلغنى وقتنده
 شيطانلر كه او قودقلى شيشه
 بو يهوديلر تابع اولديلر
 سليمان عليه السلام سحر
 ايدوب كافر اولمدي لكن
 شياطين كافر اولديلر كه ناسه
 سحرى تعليم ايتديلر و شهر
 بابلده واقع هاروت وماروت
 استنده ايكي ملكه نازل اولان
 شيشه دخی يهوديلر تابع
 اولديلر اول ايكي ملك بر

اولدینمز شیندن خیر او دکلدر اگر سزک صد دنده اولدینگز شیء خیر او اولسه بز دخی انی سور
 ودیلدرک حق تعالی انلری تکذیب ایچون بو آیت کریمه بی انزال ایتدی (والله یختص برحمته
 من یشاء) الله تعالی دبلدیکی کیمسه بی پیغمبر ایدر واکا حکمت او کردوب اعداسی اوزره غالب
 ایدر ونصرتن ایرکورر (والله ذو الفضل العظیم) الله تعالی فضل عظیم صاحبیدر احسانی
 علتسزدرکه هیچ بر کیمسه ایچون اکا برشیء واجب اولمز اشونده اشعار واردرکه نبوت حق
 تعالینک فضلندن اوله وبعض عبادینی اندن محروم ایتسی ضیق فضلندن دکلدر بلکه مشیت
 ایچوندر اگر چه انده حکمتی نه شیء ایدوکی بیلندیمسه ده (مانسخ من آیه اوننسا نأت
 بخیر منها او مثلها) هر آیت کریمه که بز آنی اذهاب و حکمتی ابقا ایدرز و یا خود معناسنی
 اذهاب و لفظنی ابقا ایدرز و یا خود لفظنی و معناسنی معاذهاب ایدوب عل اولمز ایدرز اندن
 بدل بر آیت کریمه کتورر زکه اول عبادہ انفع و اسهل و اجری اکثر اوله یوخسه خیریتده
 آیاتک کلیسی مساویدر زیرا جمله سی کلام اللهدر و یا خود منفعت و اجرده انک مثلی کتورر ز
 هر آیتکه اسهله نسخ اولنسه اون علمده ایسر در و هر آیتکه اشقه نسخ اولنسه اول اجرده
 اکثر در (الم تعلم ان الله علی کل شیء قدیر) بیلد کیمیکه الله تعالی هر شیئه قادر درکه بر آیتی
 نسخ ایتسه اندن بدل منفعتی زیاده لوسن و یا انک کیسن کتور مکدن حاجز اولمز «فصل» امام
 سیوطینک اتقان نام مؤلفندن مترجمدر * ایدرکه علماء نسخ امرنده اختلاف ایتدیلر * دینلدیکه
 قرآن ینه قرآنله نسخ اولنور * مانسخ من آیه اوننسا نأت بخیر منها او مثلها * دلالتیه *
 و دینلدیکه قرآن سنله ده نسخ اولنور زیرا اولدخی الله تعالی عنندندر * و ماینطق عن الهوی
 دلالتیه * دینلدیکه اگر سنت وحی طریقندن بامر الله ایسه انیکله قرآن نسخ اولنور اجتهادله
 ایسه اولمز * امام شافعی ایدر هر بارکه قرآن سنله نسخ اولنه لابد انی تأیید ایدر قرآن
 دخی اولور و هر بارکه سنت قرآنله نسخ اولنه لابد انی تأیید ایدر سنت دخی ضم اولنور و نسخ
 امر و نمیده اولور اگر چه خبر لفظیه ایسه ده اما شول خبرکه انده طلب معناسی اولیه اکا نسخ
 داخل اولمز قرآنده نسخ اوچ نوعدر * بری بودرکه تلاوت و حکمی معا نسخ اولنه و یا حکمی
 نسخ اولنه تلاوتی دکل و یا تلاوتی نسخ اولنه حکمی دکل اگر دینور سه که حکمی باقی ایکن
 تلاوتی رفهنده حکمت ندر نیچون تلاوتی دخی قالوب حکمیه عمل و تلاوتیه ثوابی بینی جمع
 ایدلمدی * دینورکه تا انیکله اشو امتک بطریق الظن طاعته مسارعنده مقدار لری ظاهر اوله
 مقطوع به طریقنی طلبسز ایسر شیئه اکا مسارعت ایدر لبر ابراهیم علیه السلام منامله ولدی
 ذبحنه مسارعتی کبی حالبوکه منام طریق و حیک ادناسیدر * ابن عمر رضی الله عنه ایدر سزدرن بریکز
 قرآنک کلیسنی اخذ ایتدم دیمن زیرا انک کلیسنی نه بیلور زیرا اندن قرآن کثیر کیدوبدر
 بلکه اندن ظاهر اولانی اخذ ایتدم دیسون * حضرت عائشه رضی الله عنه ایدر سزدرن بریکز
 دیمشکه پیغمبر علیه السلام زماننده سورۃ احزاب ایکوز آیت اوقوردی حضرت عثمان
 رضی الله عنه مصاحفی یازار اولدینغه الآن موجود اولاندن زیاده سنه قادر اولدی * ابی
 بن کعب رضی الله تعالی عنه ایدر دیمشکه سورۃ احزاب مقدارده سورۃ بقره عیدل ایدی
 و بز آنده رجم آیتن اوقودغکده * الشیخ والشیخه اذا زنيا فارجموهما البتة نکالا من الله والله

کیمسه به سحری تعلیم
 ایتزلردی مکرکه اول کیمسه
 به تعلیمدن مقدم بز خلقه
 جانب حقندن تجربه و ابتلاز
 سن سحری حامل اولوب
 کافر اوله دیرلردی ناس
 زوجه بینی تقریق ایدرشیء
 اول ملکر دن تعلیم ایدرلردی
 اول ساحر لر سحر سبیله
 بر کیمسه به ضرر ایدیچی
 اولدیلر مکر الله تعالینک
 قضا و قدریه اوله وانلر
 کندولره ضرر ایدرو هیچ
 نفع ایتز شیئی اوکره نورلر
 وانلر بونی اشترا و اوکرند
 کلر ایچون آخرتده نصیب
 اولدینغی رعنا بیلور لر اول
 سحری اختیار ایله نفسلرینی
 نه قبیح شیئه صائدیلر اگر
 بوزیانلرینی بیلور لر ایسه *
 مرویدرکه سلیمان علیه السلام
 وقتنده شیطاین حیل و مکر ایله
 اولان شعبده لری کاهنلره
 تعلیم ایتلر ایله اراذل بیننده
 بو علم سلیمانکدر انیکله انس
 و جن و ریخی تسخیر ایدبور
 دیوشابع و سلیمان علیه السلام
 مطلع اولغله اول کاهنلرک
 اوراقلرینی کتور دوب
 کر سیمی التنه دفن ایلدی
 بعد وفاته شیطاین اول
 کتابلری چیقاروب بی
 اسرائیل یدلر ینه یکمکه
 طائفة یهود سلیمان علیه

عزیز حکیم * قولیدر حضرت عائشه رضی الله عنہا کہ * ان الله وملائكته
 يصلون على النبي يا ايها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما وعلى الذين يصلون الصفوف
 الاول * دينديکے عثمان رضی الله تعالی عنہ کہ مصاحفی تفسیرندن اوکدیندن ایدی * ابو
 واقد الیشی رضی الله تعالی عنہن مرویدر دیمشکہ پیغمبر عز علیہ السلامه وحی نازل اولسه
 انک قتنه کلور دیک زه انی تعلیم ایدردی * بر کون اکا کلدیکمده دیدیکه حق جل وعلا دیرکه
 * انا نزلنا المال لاقام الصلوة وایتاء الزکوة ولوان لابن آدم وادایمن ذهب لاحب ان یکون الثانی ولو
 کان له الثانی لاحب ان یکون الیہما الثالث ولا یملأ جوف ابن آدم الا التراب ویتوب الله علی من تاب *
 ابی بن کعب رضی الله تعالی عنہن مرویدر دیمشکہ پیغمبر عز علیہ السلام بکا دیدیکه حق
 جل وعلا بکا امر ایلدیکه سکا لم یکن او قویم اندن لم یکن سورہ سین او قودی انک بقیه سندن
 ایدیکه * لو ان ابن آدم سأل وادایمن مال فأعطیه سأل ثانیاً وان أعطیه سأل ثالثاً ولا یملأ جوف
 ابن آدم الا التراب ویتوب الله علی من تاب وان ذات الدین عند الله الحنیفیه غیر الیهودیة ولا
 النصرانیة ومن یعمل خیرا فلن یکفره * ابو موسی الاشعری رضی الله تعالی عنہن مرویدر
 دیمشکہ سورہ براء دکلور سورہ نازل اولوب صکره رفع اولندی اندن اشبو آیت حفظمه
 قالدیکه * ان الله سیؤد هذا الدین بأقوام لاخلاف لهم ولو أن لابن آدم وادیین من مال لمتنی
 وادی ثالثاً ولا یملأ جوف ابن آدم الا التراب ویتوب الله علی من تاب * ابو موسی الاشعریندن
 مرویدر دیدیکه بز بر سورہ او قودقکه انی مسجاتک بری تسمیه ایدردک انساء اولندق اندن
 اشبو آیت حفظمه قالدیکه * یا ایها الذین آمنوا لا تقولوا ما تفعلون فتکتب شهادة فی اعناقکم
 فتسألون عنها یوم القیامة * عمر رضی الله تعالی عنہن مرویدر دیمشکہ بز قرآنده او قودقکه
 لا ترغبوا عن آبائکم فانه کفر بکم * اندن زید بن ثابت رضی الله تعالی عنہ بویه دکلیدر دیوب
 اول دخی نعم دیو جواب ویردی * عمر رضی الله تعالی عنہ عبد الرحمن بن عوف
 رضی الله تعالی عنہ دیدیکه زه انزال اولناندن بولدیکیکه (ان جاهد اکا جاهدتم
 اول مرة) زیرا بز انی بولیسورز دیدیکه قرآنندن ساقط اولانله اول دخی ساقط
 اولوبدر * ابو سفیان الکلاعیندن مرویدرکه اول مسئله بن یحیی الانصاری به دیدیکه بکا
 ابکی آیتندن خبر ویرککه اول مصحفه یازلمیوبدر کمسه اکا خبر ویرمدی مکر انده ابو
 الکنود سعد بن مالک حاضر ایدی مسلمیه دیدیکه اول (ان الذین آمنوا وهاجروا وجاهدوا
 فی سبیل الله باموالهم وانفسهم الا بشروا وانتم المفلحون والذین آوو ونصروهم وجادلوا
 عنهم القوم الذین غضب الله علیهم اولئک لا تعلم نفس ما اخفی لهم من قره اعین جزاء بما
 کانوا یعملون) قول شریفیدر * ابن عمر رضی الله تعالی عنہن مرویدر دیمشکہ پیغمبر عز
 علیہ السلام ایکی رجله بر سورہ او قودوب انی او قورلردی بر کیچه طور دیلرکه نماز قیلر
 اول سورہ دن بر حرف او قومغه قادر اولمدیلر صباحی سرعتله پیغمبر عز علیہ السلامه کلوب
 ماجرای خبر ویردیلر دیدیکه اول نسخ اولنوبدر اول اجلدن اول سورہ اونوتدیریلوبدر
 حضرت انس رضی الله تعالی عنہن مرویدر دیمشکہ بز مؤنهده قتل اولنسان صحابیلرک
 قاتلارینه پیغمبر عز علیہ السلام بد دعا ایدجک اول صحابیلرک لسانندن نازل اولدیکه (بلغوا

السلامه ساحر ایش دیو
 افترا ایلدکری اجلدن
 پیغمبر عز علیہ السلام
 تشریفارنده سلیمان علیہ
 السلامی اندن تبرئه ایچون
 حق جل وعلا * وما کفر
 سلیمان ولكن الشیاطین
 کفروا * بیوردی *
 مرویدرکه بو ملکر بنی
 آدمک کنه ایشلدکرینه
 طعن ایلدیلر حق تعالی بنی
 آدمده نفس وهوا واردر
 اکراول حالت سزده اولسه
 انلرک افعالنندن قبیح
 حرکتکیز ممکن ایدی
 بیوردی ملکر فعل قبیحی
 کندولره بعید کورملرله
 جناب باری انلره نفس
 بشریه ووروب حکومتلره
 ایندردی زهره نامنده بر
 عورته عاشق اولوب اول
 سبیله شرب خروقتل ناحق
 وسجده صنم ایلدیلر حق
 تعالی انلری سمایه صعود
 دن منعله بو جهانده قیامته
 دک چاه بابنده صاحبانندن
 آصلیو عذابه کرفتار ایلدی
 انلرک علم سحر ایلر تزلارینه
 سبب بو جهتلر ایدیکه
 اولوقتده سحرلر نبوت
 دعواسنده اولملرله بعضی
 قائلر سحری ملکردن
 تعلم ایلر حقیقت سحره مطلع
 ودعوا ی نبوت ایدنلره

معارض اولديار ديندى
ولوا نهم امنوا واتقوا لثوبة
من عند الله خير لو كانوا
يعلمون) اكر انلر بيلسه لر
وقرآن و محمد عليه السلامه
ايمان كتور سه لر ويوديت
سجودن صاقنسه لر الله
تعالينك ثوابى انلر ايچون
خير لو ايدى (يا ايها الذين
آمنوا لاتقولوا راعنا وقولو
انظرنا واسمعوا ولكافرين
عذاب اليم) اى مؤمنلر
سز پيغمبر عليه السلامه
راعنا لفظى ديه كنز انظرنا
لفظى سويله كنز وحكم خدايى
سمع قبوله ديكه كنز بو
راعنا كله سيله مذمت
صورتنده سويلين كافرلر
ايچون متادى الملو عذاب
وارد * عريده راعنا بى
كوزت رعايت ايله ديمك
ايسه ده لسان عبرانده سب
ايتك معناسى اولمغه يهودلر
پيغمبر عليه السلامه اتى
سويلر اولديلر بناء عليه لفظ
راعنا نهي اولنوب بزه نظر
ايدك معناسنه اولان انظرنا
دينلمكه امر اولندى
(مايود الذين كفروا من
اهل الكتاب ولا المشركين
ان ينزل عليكم من خير من
ربكم والله يختص برحمته من
يشاء والله ذو الفضل العظيم)
اهل كتابدن اولان كافرلر

عناقو منا انا لقينا ربنا فرضى عنا وأرضانا) برمدت اتى قرائت ايتديكمز دنصكره رفع اولندى
حذيفه رضى الله تعالى عنهن مرويدر ديمشكه سورة برآمه الآن او قوديقنر انك ربعيدر
ابو الحسين النادى ايدر قرآنده رسمى رفع اولنوب حفظى قلوبده باقى اولانك بجمله سندن
وترده او قونان ايكي سورة قنوتدر كه اول سورة خلد وحقد ديو تسميه اولمشدر (الم
تعلم ان الله له ملك السموات والارض) يا محمد بيلديككه سموات وارض وما فيهما نك ملكى الله
تعالينكدر عبادته صالح و فساد اولانه اعلمدر * مصالحارى حسبجه نسخ ايتديكى آيتدن بدل اندن اتقى
ويا مثلى كتور راز منه اختلافه صلاح و فساد اختلافىك شرع حكمنده مثلى صيف و شتا اختلافه
امر جه نك طب حكمنده معالجه ده اختلافى مثليدر (وما لكم من دون الله من ولى ولا نصير) يامعشر
كفار الله تعالينك عذابى نزولنده اندن سزى قور تار وولى وناصر يكنز اولمز (ام تريدون ان تسألوا
رسولكم كما سئل موسى من قبل) يامعشر يهوديلر ميسر كه سزه كوندر يلان پيغمبر عليه السلامدن
طلب ايدى سز محمددن او كدين موسى عليه السلامدن بنى اسرائيلك طلب ايتتى كى سبب
نزولى اولدر كه يهود پيغمبر عز عليه السلامه ديديلر كه اكر پيغمبر ايسك بزدن غطايبى كشف
ايت كه الله تعالى به آشكاره كوره وز و يا خود بزه سمادن بر كتاب كتور موسانك توراتى
كتور موسى كى ايمدى بونك كى سؤالاتى ترك ايدك وامور تعبديه دن نازل اولانده
و ثوقن سزى الله تعالى به ايدك (ومن يتبدل الكفر بالايمان فقد ضل سواء السبيل) اول
كسه كه امور مذ كورده الله تعالى به و ثوقن ترك ويا انده شك ايدوب غيرى بى اقتراح ايدى
اول طريق مستقيمن چيقوب ايمان دنصكره كفره واقع اولور * ايمدى اقتراح ايتمك كه اول
سزى وسط سبيلدن چيقارميه ايماندن بدل كفرى اختيار ايتدير ميه (ود كثير من اهل
الكتاب لو يردونكم من بعد ايمانكم كفارا) اهل كتابدن چوق كسه لر راستروديلر كه يامعشر
مؤمنين سزى ايمان كنز دنصكره كفره رد ايدى لر (حسدا من عند انفسهم) كنديلكلرندن
سزه حسد ايدر اولدقلىر حالده (من بعد ما تبين لهم الحق) انلره تورانده محمدك قولى
صدق و دينى حق ايدوكى ظاهر اولديغند نصكره (فاعفوا واصفحوا) ايمدى انلرى ترك
وانلردن اعراض ايدن (حتى يأتى الله بامرهم) حتى كه حق تعالى امرينى كتوره كه اول
قتال امرى و اوزر لر ينه جزيه و ضعيدر كه سورة توبه در ذكر اولنان (قاتلوا الذين
لا يؤمنون بالله ولا باليوم الآخر ولا يحرمون ما حرم الله ورسوله ولا يدينون دين الحلق
من الذين اتوا الكتاب حتى يعطوا الجزية عن يدهم صاغرون) آيتله اول بيورلمشدر
(ان الله على كل شىء قدير) الله تعالى هر شئيه قادردر * مؤمنلر ايچون كفار اوزر ينه
نصرت وانلردن انتقام ايدر (واقموا الصلاة) صلاة مكتوبه بى تعديل اركان و خشوعله
اوقات مستحبه سنده ادا ايدك (واآتوا الزكاة) و اما الكزك زكاة مفروضه سن ويرك
(وما تقدموا لانفسكم من خير تجدوه عند الله) خيردن هر نه شئيكه اتى نفسلر يكنز ايچون
آخرته ايلر وكوندر سزى الله تعالينك عندنده انك ثوابن بولور سز * دينلديكه خيردن
مراد مالدر ويا صدر كه اندن بر ترمه ويا بر لقمه بى احد طاغى دكلو بيوك بولور سز (ان الله
بما تعملون بصير) الله تعالى سزك اعمالكزه بصيردر انك قننده عمل ضايع اولمز كتب منزله نك

بعضنده يازلمشدرکه يا ابن آدم کنزکي بنم قتمده قوغل که اکا سرق و حرق و فساد ايرميه
 واکا قتي احتياجک وقتنده حاضر بوله سن (وقالوا لن يدخل الجنة الا من كان هودا او نصارى)
 يهود ديديلرکه جنته کيرمز مکرکه اول يهودی اوله ويهوديتدن غيری دين يوقدر ونصاری
 ديديلرکه جنته کيرمز مکر اولکه نصاری اوله ونصرانيتدن غيری دين يوقدر (تلك اماندهم)
 اشبو انلرک شہوات باطله لریدر حقیقی یوقدر (قل هاتوا برهانکم) یا محمد انلره دیکلکه زعکز
 اوزره جتکزى کتوریکز (ان کنتم صادقین) اگر دعوا کزده صادق ايسه کز * زیرا
 هر قولکه اکا دليل اولميه اول ثابت اولمز (بلى) حکم انلرک ديدیکي کبي دکدر بلکه حکم
 اسلامکدرکه (من اسلم وجهه لله) برکسه که کندینی ویا قصدینی الله تعالى ایچون خالص ایده
 (وهو محسن) حالبوکه علمنده محسن ویا مؤمن ویا مخلصدر (فله اجره عند ربه) انکیچون
 رب تعالى عندنده علی اوزره وعد اولنان اجرى واردر (ولا خوف عليهم) انلره خوف
 عذاب يوقدر قچانکه اهل نار انک خوفن ایدلر (ولاهم يحزنون) وامر دنيادن تخليف
 ايتدکرينه محزون اولمز (وقالت اليهود ليست النصارى على شيء) يهود ديديلرکه نصاری
 امر دیندن برشی اوزره دکلدرد وعيسايه وانجيله کافر اولدیلر (وقالت النصارى ليست
 اليهود على شيء) ونصاری ديديلرکه يهود امر دیندن برشی اوزره دکلدرد وموسايه
 وتوراته کافر اولدیلر (وهم يتلون الكتاب) حالبوکه ايکي فريقدن هر بری کنديلرينه نزول
 ايدن کتابی اوقورلردی برينه مؤمن اولانه حقدرکه کلينه مؤمن اوله کافر اولميه * زیرا
 کتب منزله نك هر بری آخری مصدقدر چون کتابلرين اوقويوب ایچنده اولانه مخالفت
 ايتدیلر اول حالری انلرک جهل وضالانده ايدکرينه دال اولدی (کذلك) انلر کبي
 (قال الذين لا يعلمون مثل قولهم) عبده اصنام ومعطله وغیردن کتاب بيلينلر محمد واصحابی
 دیندن برشی اوزره دکلدر ديدیلر (قالله يحکم بينهم يوم القيامة فيما كانوا فيه يختلفون) الله
 تعالى يوم قيامته اول ايکي فريق دينی دین امرنده اختلافلرين قضاء ايدر ايکيسينديخی تکذيب
 ايدوب جهنمه کيرديرر وجنته کيرنلری انلره کوستروب بيلديرر * اگر دينورسه که الله
 تعالى انلره نيچون توبیخ ايتدی حالبوکه هر فريق قوللرنده صادق ایدی * زیرا اول ايکي
 دينک هر بری نسخ اولنديغدنصکره برشی دکل ايدوکي ظاهردر * دينورکه انلرک اول
 قولله قصدی هر فريق آخرک دينی اصلندن ابطال ونبي کتابنه کفر وانکار ایدی حالبوکه
 انک هر بری نسخ اولنغزدن اول حق اولوب واجب القبول والعمل ایدی (ومن اظلم ممن
 منع مساجد الله ان يذكر فيها اسمه) الله تعالىنک مسجدلرنده اسم شريفی ذکر اولنغی منع ايدندن
 زياده ظالم نه کسه در (وسعى في خرابها) ودخی اول مساجدک خرابنه سعی ایده مسجدين
 ومصلينی اندن منع ايله وياهدمله * قصه سی اولدرکه ططیوس الرومی واصحابی بنی اسرائيل
 اوزره سفر ايدوب بنی اسرائيلدن مقاتله سین قتل وذراريسين سي ايتديلر وتوراتی یاقوب
 بيت المقدسی خراب ايتديلر وايچنه جيفه لرین آتوب وآنده خزيرلرين ذبح ايتديلر عمر
 بن الخطاب رضی الله تعالى عنه زمانه دکين خراب قالوب انک زمانده مسلون آنی یاقوب
 تعمیر ايتديلر * اشبو آیت کریمه نك سبب نزولی اگرچه خالصدر لکن حکمی عامدر هر

ودخی مشرک لربکزدن
 سزک اوزر یکزه خير نازل
 اولديغی سومزلر واستنزلر
 الله تعالى نبوت ووحی
 رحمتيله ديلديکی کيمسه يه
 تخصیص ايدر حق تعالى
 فضل عظيم صاحبدر *
 آیت کریمه ده اولان خير
 لفظندن مراد قرآن ووحی
 اوله طائفة يهودی ونبوت
 حضرت اسمعيل عليه السلام
 طرفنه انتقالی استمزلر
 ایدی مشرک لربکزدن پیغمبرک
 وليدن مغیره ونعيم ثقی به
 اولمسنی ادعا ايدرلردی
 (ما ننسخ من آية او ننسها
 نأت بخير منها او مثلها الم
 تعلم ان الله على كل شيء
 قدير) هر چند بعض مصالح
 ومقتضای وقته آيتدن
 بعضیسی ازاله یا خود تأخير
 ايتديکمزده اندن خير لوسنی
 یا خود آنک مثلی کتوررر
 بيلمکي تحقيق الله عظيم
 الشان هر شئيه قادردر *
 نسخدن خير لوسنی سورة
 انفالده يکرمی غازينک
 ايکيوز کافره مقاتله ده
 صبر اولمشکن صکره يوز
 صابر ايکيوز دشمنه مقابله
 ايله امر اولنديغی کبي واول
 نسخک مثلی قبله نك بيت
 المقدسدن مکيه تحویلی
 کيدر * بیضاوی نوآیت

مسجدي تخریب ایدنه و یا صلاوة ایچون تهرئه اولمش مکالمک تعطیلنه سعی ایدنه عامدر
 (اولئک ماکان لهم ان یدخلوها الا خائفین) ایدمی مساجدی ذا کرلردن منع ایدنلره و یا
 تخریبته سعی ایدنلره لایق بوایدیکه اکا خشیتله و خشوعله کیره لر دی و یا خود حق بوایدیکه
 مؤمنین انلری بطش ایتسندن خوفله کیره لر دی * اشبو دلیدرکه اهل ذمت مساجده دخولدن
 منع اولنه و مسلمین اوزره انلری اندن اخراج واجب اوله اکر بویه اولسه انلرکا کادخولی
 خوفله اولمزدی (لهم فی الدنیا خزی) انلره دنیاده عذاب و هو ان اولور حرینی قتل و سبیله
 و ذمی به ضرب جزیه ایله (ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) آخرتده عذاب نار اولور *
 عطاء ایدر اشبو آیت کریمه مکرمه مشرک لری حقنده نازل اولوبدر و مساجدله مراد
 مسجد حرامدر عام حدیده ده پیغمبریمز علیه السلامی واصحابی جحدن منع ایتدیلر انلرکه انی
 ذکر الله تعالیه تعمیردن منع ایدرلر خرابنه سعی ایتشلردر و انلرکا اکا خائفین اولدقلری حالده
 دخوللرینک معناسی پیغمبریمز علیه السلام مکرمه بی فتح ایتدکده ندا ایتدیردیکه بویلدنصکره
 مشرک حج ایتیه شارع انلری دخوله تمکین ایتیمچک دخوللری خوفله اولور (والله المشرق
 والمغرب) ارضک کلیسی الله تعالینکدر مالک حقیقی ملک بر مکانه مختص اولوب بر
 مکاندن منی اولور دکادر (فایما تولوا فثم وجد الله) هر قنغی جهته استقبال ایدر سه کز اول
 حق تعالینک شوجهتیدرکه نمازیکزده انی قبله ایدنمکزه راضی اولوبدر * ابن عباس
 رضی الله تعالی عنه ایدر صحابه دن بر جماعت قبله کعبه به تحویل اولمزدن اول بر
 سفرده ایکن اوزر لرینه طومان چوکوب اول حالتده نماز وقی ایرشدی قبله ده تخری
 ایدوب نمازی قیلدیلر طومان کدیجک قبله به اصابت ایتدک لری ظاهر اولدی مدینه به
 کلوب اول نماز لرینک حکمندن پیغمبریمز علیه السلامه سؤال ایتدکرنده اشبو آیت کریمه
 نازل اولدی * ابن عمر رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیت شول مسافر حقنده نازل
 اولوبدرکه نافله نمازی راحله سی متوجه اولدغی جهته قیلور * کان النبی علیه السلام
 یصلی علی راحلته فی السفر حیثما توجهت به * پیغمبریمز علیه السلام سفرده نافله بی راحله سی
 اوزرنده انک متوجه اولدغی جهته استقبال ایدوب قیلردی * عکرمه ایدر اشبو آیت
 تحویل قبله حقنده نازل اولوبدر * وقتاکه قبله بیت المقدس دن کعبه به صرف اولندی
 یهود مؤمنلری تعبیر ایدوب دیدیلرکه هیچ برسانور قبله کز یوقدر کاهی بر جهته و کاهی
 بر جهته اخرا به استقبال ایدر سرز اوله اولسه اشبو آیت نازل اولدی مجاهد و حسن ایدر
 وقتاکه * وقال ربکم ادعونی استجب لکم * ربک زجل شانہ سزه دیرکه بکا دایدککه
 آنی روا ایدم دیو بیورلدی دیدیلرکه قنغی جهته توجه ایدوب دعا ایدلم اشبو آیت
 کریمه نازل اولدی (ان الله واسع) الله تعالی واسع المغفر ثدر (علیم) نیات خالصه کزی
 بیلچیدر (وقالوا اتخذ الله ولدا) کفار دیدیلرکه الله تعالی ولد اتخا ایتدی یهود عزیر
 ابن الله دیدیلر و نصاری المسیح بن الله دیدیلر و مشرکین عرب الملائکة بنات الله دیدیلر
 (سبحانه) الله تعالی اول ظالم لک قولندن منز و معظم اولوبدر (بل له ما فی السموات
 والارض) بلکه سموات وارضده اولان جمله اشیانک و عزیر و مسیح و ملائکة نك خالق

(و مالیکدر)

کریمه نك سبب نزولنی
 مشرک لری یا خود یهود
 کورمز میسرکه محمد اصحابنه
 بر شبی امر ایدر صکره
 اندن نغی ایدوب انک
 خلافتی امر ایدر دیملریدر
 دیو تحریر ایدر (الم تعلم
 ان الله له ملک السموات
 والارض و مالکم من دون
 الله من ولی ولا نصیر)
 بیلمز میسنککه سموات
 وارضک پادشاهلغی الله
 تعالیدن غیری سزه نافع
 خبر بردوست و دافع ضرر
 بر معین اولدی (ام تریدون
 ان تسئلوا رسولکم کاسئل
 موسى من قبل و من یتبدل
 الکفر بالایمان فقد ضل
 سواء السبیل) مقدم موسی
 علیه السلام دن طلب
 اولندیغی کبی سز دخی
 پیغمبر کزدن طلب ایتدیک
 مراد ایدر میسک ز ایمانی
 کفره تبدیل ایدن کیمسه
 تحقیق طوغری یولی غائب
 ایتشدر * سبب نزول آیت
 کریمه یهودیلر پیغمبر
 علیه السلامه اکر پیغمبر
 ایسک بزه الله تعالی بی
 آشکار کوستر یا خود
 کوکدن موسی کبی بزه بر
 کتاب کتوردیلریدر دیو
 * تبیان * تحریر ایدر
 (و د کثیر من اهل الکتاب

و مالیکیدر (کلله قانتون) جمله سی اکا منقاد درلر مشیت و تکوینندن امتناع ایتمزلر و هر شینگه بو صفتده اوله واجب الذات اولان مکون جل شانیه مجانس اولمز * ایدمی هیچ احد اکا ولد اولمز زیرا ولدک حقندنرکه والدینه مجانس اوله * فقهاء اشبونکله احتجاج ایتدیلر برکسنه کیم ولدینه مالک اوله اول ولداندن آزاد اولور * زیرا که حق تعالی ملک اثباتیه ولدی نفی ایتدی (بدیع السموات والارض) الله تعالی سموات وارضی مثال سابقسز ابداع و انشاء ایدمیدر (واذا قضی امرنا فانما یقول له کن فیکون) چقان اموردن برامری حکم و کوتی اراده ایده اکا حادث اول دیوب اول دخی حادث اولور * اگر دیورسه که معدومه نیجه خطاب اولور دینورکه وجودی مقدر اولیحق اول موجود کی اولور او یله اولسه اکا خطاب صحیح اولور (وقال الذین لا یعلمون) مشرکینک جاهلاری و اهل کتابک متجاهلاری دیدیلر (اولا بکلمنا الله) نولیدی الله تعالی بزه سویلییدی و سن انک رسولی ایدوکنی بزه خبر ویریدی (واتأینا آیه) ویاخود صدقه دلالت ایدر بزه بر علامت کتوریدک (کذلک قال الذین من قبلهم مثل قولهم) ائم ماضیه دن جهله و متجاهلین دخی اشبونلر کی موسایه بزه الله تعالی بی آشکاره کوستر و عیسایه ربک قادر اولور میکه سمدان بزه مائده ایندیره دیدیلر (تشابهت قلوبهم) اشبونلرک و ائم ماضیه دن انلرک قلبلری کفر و قسوت و طلب محالده بری برلرینه بکزیوبدر (قد ینسا الآیات) بز آیتلری تبیین ایتدک (لقوم یوقنون) شول قوم ایچونکه یقین طلب ایدرلر ویاخود حقائق ایقان ایدوب انلرک قلوبنه شبهه و عناد اعتراف ایتز * اشبونده اشارت واردرکه انلرک انی دیمسی آیتده خفاء اولدیغیچون ویاخود یقینلری زیاده اولمسیچون دکل ایدی بلیکه عتو و عناد ایچون ایدی (انا ارسلناک بالحق بشیرا و نذیرا) یا محمد بز سنی قرآن و شرایع اسلامه کوندردک که اولیاء و اهل طاعته ثواب کریمه تشبیر ایده سن واعداء و اهل معصیتی عذاب الیمه تخویف ایده سن (ولانسئل عن اصحاب الجحیم) اصحاب جحیمک کفر و معاصی اوزره اصرارلرندن سن سؤال اولمز سن چآنکه سن انلره رسالتی تبلیغ ایده سن (ولن رضی عنک الیهود ولا النصارى حتى تتبع ملتهم) یا محمد یهود و نصاری ابداسندن راضی اولور دکلدردر ندکلو انلرک رضاسی طلبنده جهد ایدرسک مکرکه دینلرینه کیره سن و قبله لرینه نماز قیله سن (قل ان هدی الله هو الهدی) یا محمد انلره دیکل که حق تعالینک هداسی که دین حق و طریق اسلامدر برهدا درکه انک وراسنده هدی یوقدر (ولئن اتبعت اهواءهم) شویله که سن انلرک آراء زائفه لرینه اتباع ایده سن (بعدا الذی جاءک من العلم) شوندرنصرکه که دین الله اسلام ایدوکی و قبله کعبه ایدوکی سکا بیلدیریه (مالک من الله من ولی ولا نصیر) سنکچون الله تعالینک عذابندن تخلیصه هیچ بر قریب نافع و نصیر مانع اولمز (الذین آتیناهم الکتاب) شونلرکه بز انلره کتاب ویردک * ابن عباس ایدر اشبونکله مراد شول اهل سفینه درکه جعفر بن ابی طالب رضی الله عنه ایله قدوم ایتدیلر قرق کشی اولوب اوتوز ایکسی حبشیدن و سکزى شام راهلرندن حتی که انلرک بریسی بحیراء راهب ایدی * ضحاک ایدرکه انلر اهل

لویردونکم من بعد ایمانکم کفاراً حسداً من عند انفسهم من بعد ما تبین لهم الحق فاعفوا واصفحوا حتی یأتی الله بامرہ ان الله علی کل شیء قدير) اهل کتابدن چوق کیمسه لرکه انلر ایچون حق اولان اسلام و قرآن ظاهر و بیان اولمشیکن نفسلرنده مرکوز حسدلرندن ناشی سزی ایمانکنر دنصکره کفره رد ایتک استرلر امدی ای مسلمانلر الله تعالی قتال یا جزیه امری کتور نیجه دك انلری عفو ایدوب روکردان اولک تحقیق الله عظیم الشان هر شیئه قادردر * اهل کتابدن مراد (فخاص ابن عازورا) و (زید بن قیس) امشالی یهود دانشمندلری مسلمانلردن دوستلری اولان حذیفه یمانی و عمار یاسری یهودیته دعوتلرینه مبنی بو آیتک نزولنی * جواهر التفسیر * ده تحریر ایدر (واقموا الصلوة و اتوا الزکوة و ماتقدموا لانفسکم من خیر یجدوه عند الله ان الله بما تعملون بصیر) و نمازه قائم و دائم اولک و زکاتی و یرک و خیر اتدن نفسلر بکزی ایچون هر نه که تقدیم ایدرسه کن نزد باریده انک

اولمري شرط اوله (واذجعلنا البيت مثابة للناس) ذكر ايت شول وقتيكه بز كعبه بي ناس
ايچون مرجع و معاد قلدي هر بر جانبدن اكا كلور لر و حج و اعتمار له ثواب نور لر (وامننا)
ودخی موضع امن قلديكه انك اهلته ترض اولمز و ياخود حج ايدن آخرت عذابندن امين
اولور * زيرا حج اندن اول پكن كناهلري محو ايدر * و ياخود اكا التجاء ايدن جاني اخذ
اولمز اندن چيقدمجه اول امام ابو حنيفه مذهبيدر (واتخذوا من مقام ابراهيم مصلی) مقام
ابراهيم عليه السلامي موضع صلاة ايدنيك اول مسجد حرامده شول جرد كه ابراهيم عليه السلام
كعبه مكرمه يي بناء عندنده انك اوزره طوردي ايكي اياخي پر مقلربنيك اثری اوزرنده
كوريلور ايدی * انكه كثر مسمحن مندرس اولدی و يا اول شول موضعدر كه اول انك اوزره
طوروب ناسي ججه دعوت ايتدی * روايت اولنديكه پيغمبر يز عليه السلام عمر رضي الله
عنك اليه ياشوب اكا ايشو مقام ابراهيمر ديوكو ستردي عمر رضي الله عنه ديديكه يارسول الله
ني مصلی ايدنميه لمي ديديكه انكه امر اولترم بعده كوشن باتمدين ايشو آيت كريمه نازل
اولدی * ديلنديكه انكه مراد طواف نمازيه امردر جابر رضي الله عنه ايدر پيغمبر يز عليه
السلام طوافدن فارغ اولبحق مقام ابراهيم و ازوب انك خلفنده ايكي ركعت نماز قلدي
(واتخذوا من مقام ابراهيم مصلی) قولي شريفن او قودی * ديلنديكه حرمك كليسي مقام
ابراهيمر و يا انكه مراد مواقف جدر وانك مصلی اتخاذ اولنسي انده دعادر و الله تعالى به
قرب ايدلسيدر * امام مقام قصه سنك ابتداسي اولدر كه ابن عباس رضي الله تعالى عنه ايدرو قتا كه
ابراهيم عليه السلام اسماعيل عليه السلامه هاجري كتوروب مكه ده قودی بر مدت نصكره
جره ميون كلوب آنده نزول ايتديلر اسماعيل عليه السلام انلردن بر مرأني تزوج ايتدی
اناسي هاجر وفات ايتدی ابراهيم عليه السلام ايسه شامده اولوردي خاتوني ساره دن
ستندان ايتديكه مكه ده هاجري كورمكه كیده ساره دخي اكا اذو يردی لكن شول شرطله كه
كا وارد يفته آتدن ايمه چون ابراهيم عليه السلام مكه يه قدوم ايدوب هاجري وفات
تتش بولدی اسماعيل عليه السلامك اوينه واروب اول ايسه مكر صيد ايتيكه كتمش ایدی
له سنه بزه ضيافتك وارميدر ديوب اول ايسه كا ضيق معيشندن شكايتمدن ماعدا اني ضيافت
ایدی ابراهيم عليه السلام اكا دیدی كه زوجك كلديكندن بدن اكا سلام ايدوب ديكلكه
وسي ايشكنی دكشدير سون چون ابراهيم عليه السلام كيدوب اسماعيل عليه السلام صيددن
ينه كلدی خاتوني اكا شو صفتده بر پيركلوب ماجراسني خبر و يردی اسماعيل عليه السلام
ديككه اول بنم بابامدر سندن مفارفته بكا امر ايتش اندن اني تطلق ايدوب ينه جره ميلردن
مرأه اخرايی تزوج ايتدی چون بر مدت نصكره ينه ابراهيم عليه السلام ساره نك اذيله
ل ايتمك شرطيله اسماعيل عليه السلامي زيارته كلوب اني كالاول صيده كتمش بولدی
ني اني لبن و لحمله ضيافت ايتدی و اسماعيل عليه السلامه معيشتلردن سؤال ايدوب خير
عده اولدقلاين حكاييت ايتدی اكر اول حينده اكا خبز و يابر و ياشعير و يا تمر كتوروش
ايسه يربوزنده بر وشعير و تمرده اول اكلربلاد اولیدی اندن خاتون اكا نزول ايتكه
يكي يويام تكليف ايتدی نزول ايتيوب بلكه مقامه واردی بر اياغك اكا باصوب

معمدشی اوزره دكلدر
ديديلر و نصاری طائفة
يهود امردينده معتمدبر
شی اوزره دكلدر ديديلر
حان بو كه يهود توريتي
و نصاری انجيلي او قورلر
بونك كي هيچ بيلموب
اهل كتاب اولميان مجوس
و مشركان عرب دخي يهود
و نصاری سويلدكاري كي
سويلر لر الله تعالى انرك
اختلاف ايتدكاري شيد
قيامت كوني بديلرني حكم
ايله قضا ايدوب جهنمه القا
ايدر * جواهر التفسيرده
نجراندر ره بانلر و رؤساي
نصاري ايلچيلك ايله مدينه
منورده حضور نبوي به
كلركارنده مدينه نواحيستنده
ساكن يهوديلرك عالمري
دخي كلوب بو آيت كريمه ده
بيان اولنان صورتله مجادله
و مناظره لري وقوعنده
حق تعالى بو آيتله انرك
ضالالتلريني حكاييت بيور
مشدر ديومستوردر (و من
اظلم ممن منع مساجد الله ان
يذكر فيها اسمه و سعي
في خرابها اولئك ما كان لهم
ان يدخلوها الا خائفين)
اول كيمه دن زياده ظالم
كيم اولور كه الله تعالى ك
مسجدلرنده اسمي ذكر
اولتمغاخي منع ايدوب

مساجدك خرابه سعي ايد
اول كيمه لر ايچون اول
مساجده دخول لابق اولدى
مكر قور قيجي اولديغي
حالده * حال دولت اسلاميه ده
كافرلر مسلمانلردن خوفله
مساجده دخول قدرت
اولديغي صوردر (بخت
نصر) يا (ططوس) رومي بيت
المقدس خراب و سكه سنى
قتل ايتديكته ايماوله (لهم
فى الدنيا خزى ولهم
فى الآخرة عذاب عظيم) اول
كافرلر ايچون دنياده قتل وسعي
وجزيه و آخرتده عذاب
عظيم واردر (ولله المشرق
والمغرب فاينما تولوا فثم
وجه الله ان الله واسع عليم)
مشرق و مغرب الله تعالى نكدر
قنغى طرفه توجه ايدر سه كز
همان الله تعالى به عبادت
وطاعت جهتيدر الله عظيم
الشان معرفتى واسع و مصالح
مسلمينه عليمدر * بو آيت
كرمه نك سبب نزولى
حضرت پيغمبر عليه
السلامك لشكرلرندن
بر جمع بر بلوتلو قراكلق
كيجه سمت قبله ده اختلاف
ايدوب هر كس تفكرله
بر طرفي محراب ايلدير
وقناكه آيدنلق اولدوقده
محرابلرى سمت قبله دن
منحرف اولديغي معلوملرى

برايغى اوزنكيدده ايكن باشك بر جانبن يودردى جانب آخرنى دخی بو منوال اوزره اول
برايغى اكا باصدى بر ايغى اوزنكيدده ايكن يودردى اندن كيدر اولديغنده ديديكه زوجكه
بندن سلام ايدوب ديكل كه قپوسنك ايشيكي استقامت ايتش اول كيدوب اسماعيل عليه السلام
صيددن كدى خاتونى اكا ابراهيم عليه السلامى وصف ايتديكند نصكره ماجرايى خبر يوردى
اسماعيل عليه السلام ديديكه اول بنم بابا مدر سنكله اقامت و ثبانه امر ايتشدرد * بعده ماشاء الله
زمان مرورند نصكره ابراهيم عليه السلام اكا كلوب ديديكه يا اسماعيل الله تعالى بكا برايش
ييور و بدر سن بكانده اعانت ايدر ميسين ديديكه نعم اعانت ايدرم ايمدى اول بكا ييور ديكه
بوراده انكچون بر يت بنا ايدم اندن ايكيسى اتى بنايه باشلدير اسماعيل عليه السلام طاش
كتوروب اكا صوردى اول ايسه اتى الوب بناء ايدردى بناء يو كسلچك اول مقام ديتلن
جبرى اسماعيل عليه السلام كتوروب ابراهيم عليه السلامك ايغى التنه قودى اول اجلدن
اكا مقام ابراهيم ديتلدى (و عهدنا الى ابراهيم واسماعيل ان طهرا بيتى للطائفين و اعاكفين
والركع السجود) بز ابراهيم واسماعيل امر ايتديككه ايكيز بنم بيتم كعبه يى او ثاب و انجاس
وهر اكا لابق اولميان شيتدن تطهير ايدسز انك حولنده طائقلر و مقيم و مجاوردن انده عا كفلر
واردر و انده نماز قلور را كعلر و ساجدلر ايچون * ديتلديكه غريبه افضل اولان طوافدر
و اهل مكه به افضل اولان صلاتدر (واذ قال ابراهيم رب اجعل هذا بلدا آمنا) ذكر ايت
شول وقتيكه ابراهيم عليه السلام ديديكه يارب اشبو مكاني بر بلده قيل كه اهلى انده امن اوزره
اولكه اول حرمدرد (وارزق اهله من الثمرات من آمن منهم بالله واليوم الآخر) وانك
اهلندن الله تعالى به ويوم آخرته ايمان كتورنلرى ثمراتدن رزقلندرد * روايت اولنديكه طائف
شام مدينه لرندن ايدى ابراهيم عليه السلام دعا ايتديكك حق تعالى جبرائيل عليه السلامه امر ايلدى
اتى اصلندن قلغ ايدوب يدى كره بيت شريفى اداره ايتدكند نصكره حالا اولديغي موضعه وضع
ايتدى اهل مكه نك اكثر ثمراتى اندن كلور (قال ومن كفر) حق تعالى ديديكه كافر اولانى
دخلى رزقلنديررم * ابراهيم عليه السلام رزقى امامته قياس ايدوب دعا سنده اتى انجق مؤمنلر
ايچون ديلدى حق تعالى اكا تنبيه ايتديكه رزق رحمت دنيويه در مؤمن و كافره عام اولور
امامت و دينده تقدم انك خلافته ملاسدر (فامتعه قليلا) بن اتى زمان يسير يعنى نهايت
اجلنه دكين انكله تمتيع ايدرم تاكه لذات دنيا ايله التذاذ ايدوب انكله اوزرينه حجت او كده
اوله * اتى قليل ايله قيد ايتدى زيرا مناع دنيا نكلو كثير اولسه آخرتكم نعم مؤبده سنده
نسبتله قيلدر (ثم اضطره الى عذاب النار) بعده آخرتده اتى عذاب ناره الحاء ايدرم (وبئس
المصير) واول نه مبؤس مصير اولور (واذ يرفع ابراهيم القواعد من البيت واسماعيل) ذكر
ايت شول وقتيكه ابراهيم واسماعيل بيت شريفدن قواعدى رفع ايلدى * راولر روایت ايتديلر كه
حق تعالى ارضى بر اتمزدن ايكي بيك ييل اول بيت شريفك موضعين يرا ديكه اول صواوزره
بر زبده بيضاء ايدى ارضى انك التنده بسط و مد ايتدى و قناكه آدم عليه السلام يره ايندرلدى
و حشمتدن حق تعالى به شكايه ايتدى اوليله اولسه اكا بيت المعمورى ايتدرديكه اول جنتك
يواقيتندن ايدى يشيل زهر ددن شرقى و غربى ايكي قپوسى وار ايدى حالا بيت شريف اولان

موضع و وضع ایتدی و دیدیکه یا آدم سکا بریت ایندر مکه انی طواف ایدمه سن و عندنده نماز
قیله سن * تنکیم عرشم طواف اولنور و عندنده نماز قیلنور و اکا حجر اسودی ایندر دی اول غایبده
بیاض ایدی زمان جاهلیته حاضلک لمسندن قرار دی اویله اولسه آدم علیه السلام ییاق
هنددن مکه به توجه ایتدی حق جل و علا اکا بر ملک کوندر دی حتی اکا ایندیریلن بیت شریفه
دلالت ایدوب حج ایتدر دی و مناسکی اقامت ایتدر دی فارغ اولیحق ملائکه انی قارشولدیله
یا آدم حق تعالی جکی قبول ایده بزنسندن ایکی بیک ییل اول اشوبیتی طواف ایدردک دیدیلر *
ابن عباس ایدر آدم علیه السلام ییاق هنددن مکه به قرق حج ایتدی طوفان زمانه دکن اول
بیت یرده قالوب طواف اولندی اندن اول سماء رابعه به رفع ایدلدی هر کون اکا یتش بیک
ملک کیر بر کیرن من بعدا کا عودت ایتز اولور طوفان ابریشچک حق تعالی جبرائیل علیه السلامی
کوندر دی حجر اسودی غرقدن صیانت ایچون جبل ابی قبیسه قودردی ابراهیم علیه السلام
زمانه دکن موضع بیت خالی طور دی * ابن عباس رضی الله عنه ایدر حق جل و علا کعبه نک
ساحه سی دکلو بر سجابه کوندر دی حتی کعبه نک موضعی فوقنده طور دی انک ظلی دکلو زیاده
ونقصانسن بناء ایت دیو بیورلدی بیت شریفک طاشی بش عدد طاغدن کتورلدیکه اول
طور سینا و طور زینا و بستانکه شامده در وجودی که جزیره دروحر اکه مکه ده در اندن
قواعدی بناء اولندی وقتا که ابراهیم علیه السلام بنایی حجر اسود موضعنه ایر کوردی بکا بر حجر
حسن کتور که اشبو موضعنه قویهیم دیو حضرت اسماعیل علیه السلامه بیوردی چون اول
انی استیو کندی ابوقیسدن بر ندا کلدیکه یا ابراهیم سکا و یرله جک طاش بنده اماندر وار
انی آغل مکر اول حجر اسود ایش الوب مکانه قودی وقتا که ابراهیم و اسماعیل کعبه یی
بنادن فارغ اولدیله دیدیلر که (ربنا تقبل منا) یارب اشبو بنامزی بزدن قبول ایت (انک
انت السميع العليم) که سن دعا می ایشیدرو نیاز می بلورسن (ربنا واجعلنا مسلمین لك) یارب
بزی سکا خضوع و اخلاص و طاعت و توحید ایدیحی قیلغل (ومن ذرینا امة مسلمة لك)
و ذریتک بعضنی دخی اسلام و اعمالرنده اخلاص ایدر جماعت قیل (وارنامنا سکنا) و بزه
جده کی متعبدا تمزی و یا مذهب حمزی کوستر و بیلدر اویله اولسه حق تعالی انلرک دعا سنه اجابت
ایدوب انلره جبرائیل علیه السلامی کوندر دی و یوم عرفة مناسکی انلره کوستردی اندن
اکا عرفت یعنی بیلدی یا ابراهیم دیدی اول دخی نعم دیدی اول اجلدن اول وقتنه عرفه
و موضعنه عرفات دینلدی (وتب علينا) صغائر ذنوبمزدن و ذریتک کبائر ذنوبمزدن تجاوز ایت
(انک انت الثواب الرحيم) سن تجاوزده بلغمسن عباد مؤمنینه رحیمسن (ربنا و ابعث فیهم
رسولا منهم) یارب اول امت مسلمه ده انلردن رسول بعث ایتکه انکله مراد محمد مصطفی صلی
الله علیه و آله و سلمدر * عریاض بن ساریه رضی الله عنه پیغمبر عز علیه السلامدن روایت ایدر دیمشکه
بن الله تعالی عندنده خاتم النبیین یازلمشم حالبوکه آدم علیه السلام طیننده منجدل ایدی و بنم
اول امرم ابراهیم علیه السلامک دعوتی و عیسی علیه السلامک بشارتی و والده مک نبی
وضع ایتدی حینده رؤیاسیدر که اندن بر نور چیقوب اندن قصور شام ضیالندی ابن عباس
رضی الله تعالی عنه ایدر انبیا نک کلیمی نبی اسرائیلندر الاونی دکل که * اول نوح و هود و صالح

اولوب مدینه به کلدکر ند
نماز لری نک اعاده سنه حضرت
رسالت علیه السلامدن
اجازت طلب ایدیلر بو آیتک
نزولیه اعاده به حاجت
دکدر که جمله جهات الله
تعالی نکدر بیوردیلر (وقالوا
اتخذ الله ولداً سبحانه بل له
ما فی السموات والارض
کل له قاتنون) یهود عری
و نصاری مسیحی و مشرک
ملکری جناب باری ولد
اتخاذ ایتدی دیدیلر الله تعالی
اول ظالم لک قولندن مزهدر
بلکه سموات وارضده
اولان جمله اشیا و عری
و عیسی و ملک لری انک ملوکیدر
جمله سی اکا منقاد و فرمانه
مطیع لدر (بديع السموات
والارض و اذا قضی امرآ
فانما یقول له کن فیکون)
الله تعالی کوکری و یرلری
یکیدن ایجاد ایدیلر چقان
برایشک ایجادنی تقدیر ایلسه
انجق اول دیو امر ایدر
عقبنده اولور (وقال
الذین لولا ینکمنا الله او
تأینا آیه کذاک قال الذین
لا یعلمون من قبلهم مثل
قولهم تشابهت قلوبهم قد
بینا الا یات لقوم یوقنون)
مشرک لک جاهل لری و اهل
کتاب اولان کفره نک معند
لری تولیدی الله بزه سنک

رسالتی سویلیدی یاخود
سن بزه برعلا تکتوریدک
دیدیلر بونک کی بونلردن
مقدم اولان یهودونصاری
بونلرک کلامی مثالی بزه الهی
آشسکار کوستر وکوکدن
مانده ایندیر دیو سویلشلر
ایدی کقرو عنادده قلبیری
بر برینه مشابهدر تحقیق یقین
طلب ایدن قوم ایچون بز
آیات و علامتلی بیان ایلدک
(انا ارسلنا بالحق بشرا
ونذیرا ولا نمنل عن اصحاب
الجبیم) یا محمد بزسنی حقله
یعنی قرآنله مؤمنلری تبشیر
وکافرلری تخویفه کوندردک
سن رسالتی تبلیغدنصکره
جحیمک کفر اوزره اصرار
لرندن سؤال اولمزسن
(وان ترضی عنک الیهود
ولا النصراری حتی تتبع ملتهم
قل ان هدی الله هو الهدی
ولئن اتبعت اهواءهم بعد
الذی جاءک من العلم مالک
من الله من ولی ولا نصیر)
انلرک ملتیرینه تابع اولدقجه
یهودونصاری سندن راضی
اولمز لر یا محمد سن انلره دیکه
هدایت یعنی طریق حق الله
تعالینک کوستردیکی طریق
هدایت رفیق اسلامدر
شویله که سکا کلان علمدن
یعنی وحی واسلامدنصکره
اکر انلرک هوالرینه متابعت

وشعیب ولوط و ابراهیم و اسماعیل و اسحق و یعقوب و محمد در صلوات الله وسلامه علیهم
اجمعین (یتلو علیهم آباتک) که آنلر آیتلرینی اوقور و توحید و نبوت دلائلن انلره بیلدیرر
(و یعلم الکتاب والحکمة) وانلره قرآنی و تفسلرین تکمیل ایدر معارف و احکامی تعلیم ایدر
(و یزکیهم) وانلری شرک و ذنوبدن تطهیر ایدر (انک انت العزیز) سن اول عزیز سنکبه اکابرشی
غالب اولمز * واراده ایتدیکی شیئدن انی برشی عاجز ایتمز (الحکیم) حکیم سنکبه فعلی علمنه موافق اولور
(ومن یرغب عن مله ابراهیم الا من سفه نفسه) ابراهیم علیه السلام شریعت و دین ترک ایتمز که
اول اسلامدر مکر او که نفسه جاهل اوله * ایددی اولکه الله تعالینک غیری یه عبادت ایده نفسی
بیلوبدر و نفسی بیلیمان ریسنی دخی بیلز حق جل و علا داود علیه السلامه وحی ایتدیکه یاد او دنفسی
بیلکه بنی یله سن دیدیکه یارب نفسی نیجه بیلوب سنی نیجه بیلیم بیورل دیکه انی ضعیف و عجز و فنا
ایله بیلکه بنی قوت و قدرت و بقایله بیلیم سن * سبب نزولی اولدرکه عبدالله بن سلام رضی الله
تعالی عنه قرن داشی اوغلاری سلمه و مهاجری اسلامه دعوت ایدوب دیدیکه بیلور میسرکه
حق جل و علا تورانده دیمشدرکه اولاد اسماعیلدن بن پر پیغمبر کوند ریسرین که اسمی احمد اولور
اولکه اکا ایمان کتوره هدایت بولور اولکه اکا ایمان کتور میه ملعون اولور اوله اولسه
سلمه اسلامه کلوب مهاجر امتناع ایتدی اول سبیلله اشبو آیت کریمه نازل اولدی (ولقد
اصطفیناه فی الدنیا) بزانی دنیاده نبوت و دین حق ایچون اختیار ایتدک (و انه فی الآخرة
لمن الصالحین) و جنتده اول صالحلره بیلدر (اذ قال له ربه اسلم) زیرا اکا رب تعالی اسلام
اوزره استقامت ایدوب ثابت اولغل دیدی شول وقتن که غاردن چیقوب کوب و قروشمسه
نظر ایتدی (قال اسلمت لرب العالمین) ابراهیم علیه السلام دیدیکه دینی اول ماللرک ریسی
جل شانه ایچون خالص ایتدم (ووصی بها ابراهیم بنیه و یعقوب) ابراهیم علیه السلام
اوغلرینه که انلر درتدر اسماعیل و اسحاق و مدین و مدایندر و یاسکزدر و یا اون درتدر و یعقوب
علیه السلام دخی اوغلرینه که انلر اون ایکیدر روبین و شععون و لاوی و یهوذا و شوجون
و زیلون و دون و نفتونی و کودی و او شیر و بنیامین و یوسفدر اول ملتیه وصیت ایدوب دیدیکه
(یا بنی) ای اوغلارم (ان الله اصطفی لکم الدین) الله تعالی سز کیچون دین اسلامی اختیار
ایتدی که اول ادیانک صفوه سیدر (فلا تموتن الا و انتم مسلمون) ایددی اسلام اوزره دائم
اولک که سزه موت مصادف اولدقنده مسلمون بولنه سز و یاخود ربکز جل شانیه حسن
ظن اوزره اولک که موتکز اول حالده ایکن واقع اوله * جابر بن عبدالله ایدر پیغمبر یمز صلی الله
تعالی علیه وسلم موتدن اوچ کون مقدمدن ایشتمکه دیر * لا یموتن احدکم الا و هو محسن
الظن بالله * سزدن ربکز وفات ایدر اولسه الله تعالی به یو ظن ایتسون (ام کنتم شهداء)
سز حاضر دکلر ایدبکز (اذ حضر یعقوب الموت) شول وقتن که یعقوب موته قریب
اولدی * کلبی ایدر وقتکه یعقوب علیه السلام مصره داخل اولدی انک اهلنی کوردیکه
کیملری اوئانه و کیملری ایسه نیرانه عبادت ایدر لر بو حالتدن خوفله (اذ قال لبنيه ما تعبدون
من بعدی) اوغلارینه دیدیکه بنم اجلم قریب اولوبدر بندنصکره نه شیئه عبادت ایدر سز
(قالوا نعبد الهک و اله ابائک) ابراهیم و اسماعیل و اسحق (الهوا احدا) دیدیلر که سنک و آبائک

ابراهيم واسماعيل واسحق الهى اولان اله واحده عبادت ايدرز (ونحن له مسلمون)
 حالبوكه بز انى توحيدده مخلصلرز اسماعيل عليه السلام انلرك عى ايدى عرب ايسه عمه اب
 دير خاله ام ديمسى كى (تلك امة قد خلت) اشونلر برجامعتدر كه پكـيلر (لها ما كسبت
 ولكم ما كسبتم) اعمالدن انلرك كسى انلركدر وسرك كسبكز سز كدر انلرك هر برينه نفع ايدن
 كسييدر وسزه دخى نفع ايدن كسبكزدر (ولا تسئلون عما كانوا يعملون) يوخسه سز انلرك
 ايشلديكى سيئانه سؤال ومؤاخذه اولمز سز ايشلد كرى حسنانه مثاب اولمديغكز كى * يعنى
 انبياء واوليايه انتسابكز انلرك اعاليه انتفاعكزى ايجاب ايتز بلكه انلردن انتفاعكز انلره موافقت
 واتباعه اولور * اول اجلدن پيغمبر يز عليه السلام ديديكه * يابنى هاشم لا يأتينى الناس باعمالهم
 وتأتونى بانسابكم * يابنى هاشم يوم قيامته ناس بكا اعمال صالحه ايله كلكدرنده سز ايسه مجرد
 بكا انتسابله كملو اولمكز * زيرا انك نفعى اولمز مادامكه بكا اتباع وموافقتكز اولميه (وقالوا
 كونوا هودا اونصارى تهتدوا) يهود ونصارادن هر فرقه مسلمينه ديديلر كه بزم دينزه كيرك كه
 هدايته ابره سز * روايت اولنديكه يهود مدينه ونصاراى بجراندن هر فرقه دينده مسلمينه
 اختصاص ايدوب يهود ديديلر كه بزم نبيز موسى عليه السلام افضل انبيادر وكتابهز تورات
 افضل كتبدر ودينز افضل ادياندر اندن عيسى وانجيله ومحمد عليه السلام وقرآنه كافرا ولديلر
 ونصاراى ديديلر كه نبيز عيسى عليه السلام افضل انبيادر وكتابهز انجيل افضل كتبدر ودينز
 افضل ادياندر اندن محمد عليه السلام وقرآنه كافرا ولديلر وابكى فرقه دن هر برى مؤمنلره
 بزم دينز اوزره اولك زيرا كه دين بزم دينزدر ديديلر (قل بل ملة ابراهيم) يا محمد ديكل كه بلكه
 ابراهيم عليه السلام ملتته اتباع ايدرز (حنيفا) هر دين باطلدن دين حقه مائل اولديغى حالده (وما كان
 من المشركين) اول مشركلردن دكل ايدى اشبونده اهل كتابك كفارينه تعريض واردر كه
 انلر ملة ابراهيم اوزره اولملرين ادعا ايدرلر حالبوكه شرك اوزره ثابتدرلر بوندنصكره حق
 جل وعلا مؤمنلره طريق ايمانى تعليم ايچون ديديكه (قولوا آمنا بالله) ديكز كه ايمان
 كتوردك الله تعالى به (وما انزل الينا) وبزه اينن كتابه (وما انزل الى ابراهيم) وابراهيم
 عليه السلامه اينن صفحه كه اول اون صفدر (واسماعيل واسحق ويعقوب والاسباط)
 واسماعيل واسحاق ويعقوب واسباطه ايننه كه اول صفد ابراهيمدر وقتا كه انكله تميد
 ايتديلر احكامنده داخل اولوب كانه اول صفد انلره دخى اينش كى اولديلر وبكى
 اسرائيلدن اسباط وبكى اسماعيلدن قبائل وعجمدن شعوب كيددر * ديديكه اسباط ايله مراد
 يعقوب عليه السلامك صلبندن وجوده كلن اون ابكى اوغلى كليسى انبياء عليهم السلامدر
 (وما اوتى موسى وعيسى) وموسايه ويريلن توراته وعيسايه ويريلن انجيله (وما اوتى
 النبيون من ربهم) وجميع انبياه رب تعاليدن ويريلن آيات وكتبك جميعنه يعنى انبيانك
 جميعنه ذكر اولتمشنه وذكر اولتماشنه وانلره اينن كتب وصفك جميعنه ايمان كتوردك
 (لانفرق بين احد منهم) يوخسه انلردن هيچ برينك بدنى ايمانده تفريق ايتمز يهود
 ونصارانك انلرك بعضنه ايمان وبعضنه كفرله تفريق ايتلرى كى * زيرا انلرك كليسى تصديق
 مؤمنلره واجبدر (ونحن له مسلمون) بز اول الله تعالىنى توحيدده مخلصلرز * ابوهريرة

كوسترسك سنك ايچون
 عذاب اللهدن خلاصه هيچ
 برقيب نافع يوقدر *
 بوخطاب صوره اول
 حضرته معنا جميع امتهدر
 (الذين آتيناهم الكتاب
 يتلونه حق تلاوته اوانك
 يؤمنون به ومن يكفر به
 فاولئك هم الخاسرون)
 اول كيسه لركه بز انلره
 كتاب ويردك آنلر اول
 كتابى حق اولديغى بيلهرك
 اوقيديلر انلر بلا تحريف
 كتابلرينه ايمان كتورنلردر
 هر كيمكه كتابه كافرا ولوب
 احكامنى تغيير ايدرسه انلر
 دينلرنده زيان ايديجيلردر
 بوآيت كريمه اهل كتابدن
 ايمانه كلكلر ياخود عبدالله
 بن سلام واصحابى حقنده
 اوله دينلمش (يابنى اسرائيل
 اذكروا نعمتى التى انعمت
 عليكم وانى فضلتكم على
 العالمين) اى بنى اسرائيل
 سرك اوزريكنزه انعام
 ايتديكم نعمتلر بى ذكر ايدك
 وبن سرك اجداديكزى
 اول عالمده بولنانلرك اوزرينه
 تقضيل ايتدم (واتقوا يوما
 لا تجزى نفس عن نفس
 شيئا ولا يقبل منها عدل
 ولا تنفعها شفاعه ولا هم
 ينصرون) واول كوندن
 قورقك كه اول كونده

رضی الله تعالی عنه ایدر یهود توراتی عبرانی لغتجه اوقیوب و عربیه لغتجه مسلمینه تفسیر
ایدر لر دی پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه اهل کتاب کتابا بلر نده سزه برشی خبر ویردکارنده
سزلر اتی نه تصدیق ونه تکذیب ایدک بلکه حق تعالینک اشبو آیتده تعلیم ایتدیکی منوال
اوزره تقریر ایدیکز (فان آمنوا بمثل ما آمنتم به فقد اهتدوا) اکر یهود و نصاری سزک
ایمان کتوردیککز شیئه ایمان کتور لر لسه ضلالتدن هدیته ایررلر (وان تولوا) واکر
محمد علیه السلامه وقرآنه وجمیع انبیایه ایماندن اعراض ایدر لر سه (فانما هم فی شقاق) بیلکه
انلر خلاف و منازعه ده در یوخسه طلب حقدن برشیئده دکلر در (فسیکفیکهم الله) یا محمد
الله تعالی یهود و نصاری انک شریخی سندن دفع ایدر سر در اکا بناء حق جل و علا یهوددن
قریظه بی قتل و سبی ایله و نصیری اجلاء و طلبه و ایکی فریق اوزره ضرب جزیه ایله انجاز
وعد ایتدی (وهو السميع العليم) اول الله تعالی انلرک اقوالنی ایشیدر و احوالنی بیلور
(صبغة الله) دین الهی نفسکزه الزام ایدک اندن مفارقت ایتکز صبغت ثوبه لزومی کی *
دینلر لیکه انکله مراد ختاندنر که صاحبن دمه صبغ ایدر * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
ایدر نصارادن برینک ولدی طوغسه یدنجی کوننده اتی برصاری صویه باتورر لر که اکا
معمودی دیرلر ختاندن بدل اول ولدی انکله بویارلر وانی ایتدکارنده تحقیق نصرانی
اولدی دیرلر وانی تطهیر تام عد ایدرلر ایددی زعم باطلر نجه نصاری اتی طهارت عد
ایتد لسه سزدخی انلره مخالف نفوسکزی صبغ ایدک که اول شرک و کفر دن طهر حقیقیدر
(ومن احسن من الله صبغة) الله تعالینک صبغه سندن احسن شیئه کیدر که مصبغ اوله
(ونحن له عابدون) حالوکه بز اکا عابدلر (قل اتحاجوننا فی الله) یا محمد سن انلره دیکل که
حق تعالینک شانده و عربدن نبی اصطفاسنده بزمله جدالمی ایدر سن * روایت اولنور که
یهود و نصاری پیغمبر عز علیه السلامه دیدیلر که انبیاء بز دن و بز دن دینز اوزره ایدیلر دینده
بز سزدن اقدم و حق تعالی یه اولی بز یا محمد اکر سن نبی اولسیدک بز دن اولوردک اوله اولسه
اشبو آیت کریمه نازل اولدی (وهو ربنا وربکم) اول الله تعالی بزه و سزه رب اولمقده
مساویدر عبادندن دیله دیکنی رحمته مختص قبولر کسه نک اکا حکمی و سلطنتی یوقدر
(ولنا اعمالنا ولکم) بز کندی اعمالزله جزا لنور سز دخی کندی اعمالکزله جزا لنور سز
(ونحن له مخلصون) اول الله تعالی بی توحیده بز مخلصلر سز ایسه مشرک سز توحیدده
خالص دکلر سز (ام تقولون ان ابراهیم واسمعیل واسحق و یعقوب والاسباط کانوا هودا
اونصاری) یوخسه دیر میسز که ابراهیم واسمعیل واسحق و یعقوب والاسباط یهود
ویانصاری ایدیلر (قل انتم اعلم ام الله) ایددی انلره دیکل که انلرک دیننه سز می اعلمز
یوخسه الله تعالی می و الحال اول الله تعالی خبر ویردیکه * ما کان ابراهیم یهودیا ولا نصرانی
ولکن کان حنیفا مسلما * ابراهیم علیه السلام یهودی ویانصرانی دکل ایدی بیلکه حنیف
مسلم ایدی و انبیاء مذکوریندن دخی (ونحن له مسلمون) دیو قولرین حکایتله مسلم
ایدکارین خبر ویردی (ومن اظلم عن کتم شهادة عنده من الله) شول کسنه دن زیاده ظالم
کیدر که الله تعالینک عنده اولان شهادتی کتم ایده یعنی اهل کتابدن اظلم کسه وار میدر که

بر کیمسه بر کیمسه بر شیه
مجازات ایده مز یعنی برینک
اوزرینه لازم کلن حقوق
بر غیر بی قضا ایتز و اندن
عذاب ایچون عوض قبول
اولنر و کافر اولدینی حالد
هیچ اکا شفاعت فائده ایتز
وانلره یاردم اولنوب عذابدن
منع اولنر (واذ ابتلی ابراهیم
ربه بکلمات فاتمهن قال انی
جاءک للناس اماما قال ومن
ذریتی قال لا ینال عهدی
الظالمین) و یاد ایله اول وقتیکه
حضرت ابراهیم علیه السلامه
ربی کلمات ایله امر ایددی
ابراهیم علیه السلام اول کلماتی
تمام ادا ایددی حق تعالی
بن سنی ناس ایچون امام
ایده حکم دیدی یعنی امر
دینده سکا اقتدا ایدر ابراهیم
علیه السلام بنم ذریتمی دخی
امام ایله دیون یاز ایددی الله
سنک ذریتکدن اولان ظالملر
بنم عهدیه نائل اولزلر
یوردی کلماتدن مراده
ایدو کنده روایت کثیره
اولمقله او امر و نواهی
یا مناسک حج یا خود اون
شیدر که بشی باشده صاحبو
ایسه صاحبی ایکی طرفه بولمک
و یعنی قیرقق و مضمضه
و استنشاق و مسواک طوطق
بشی دخی بدنده که طرناق
کسمک و قولنق یواق و عانه

حق تعالینک ابراهیم علیه السلام حقنده حنیفیتله ویهودیت و نصرا نیتدن برائتله و بنیسی
 حقننده مسلیت ایله و محمد علیه السلام حقننده رسالتله کتابلرنده ذکر ایتدیکی شهادتی کتم
 ایده (وما لله بغافل عما تعملون) الله تعالی انلرک اعمالندن غافل دکدر یوم قیامتده جزالین
 ایدر * اشبونده ظالمه و عید و مظلومه تسایه واردر (تلك امة قد خلت) اشبونلر برجماعتدر که
 دنیادن کچریلر (لها ما کسبت ولكم ما کسبتم) اعمالک خیر و شرندن کسب ایتدکری
 کندیلر کدر انک اوزره مثاب و معاقب اولور سز (ولانسئلون عما کانوا یعملون) یوخسه
 سز انلرک عملندن سسؤال اولور سز * امام رازی ایدر اشبو دلالت ایدر که ابناة آبائک
 طاعتیله مثاب و ذنوبیله معاقب اولیلر و دخی اولاد مشرکینک آبالرینه تبعیتله تعذیبی تجویز
 ایدنک مذهبی باطل اوله (سیقول السفهاء من الناس ما ولاهم عن قبلتهم التي کانوا علیها) ناسدن
 جهال دیسدر که محمد و اصحابی قبله لرندن نه شیء صرف و تحویل ایتدی * روایت اولدی
 و قناکه قبله بیت المقدس دن کعبه یه تحویل ارنلندی مکه نک مشرکری دیدیلر که محمد امرنده
 ترد ایدر اولدی و مولدینه مشتاق اولوب اندن یکا یونلدی یقینده دینکزه دخی رجوع ایدر
 اوله اواسه حق تعالی اکا دیدیکه (قل لله المشرق والمغرب) انلره دیکل که مشرق و مغرب
 و ایکدی ازا سنده کی اما کن و بلاد و نفوس و عباد جملة سی الله تعالینک خاقی و ملکیدر (یهودی
 من یشاء الی صراط مستقیم) عبادندن دیلدیکنی مرضیسی اولدیغی دینه هدایت ایدر اکا اعتراض
 اولور دیلر سه بیت المقدسه و یا کعبه یه یونلدر * روایت اولور که یهود معاذ بن جبل رضی
 الله تعالی عنه دیدیلر که محمد علیه السلام بزم قبله مزی حسدنن ترک ایتدی و الحال بیلور که
 بزم قبله مز قبلاء انبیادرو ناس ییننده بزحق و عدل اوزره بزم معاذ دیدیکه اول صفت و حالنده اولان
 بلکه بز اوله اولسه حق تعالی انزال ایتدیکه (و کذلک) ابراهیم و ذریتن اصطفوا و اختیار
 ایتدیکمز کبی (جعلناکم امة وسطا) سز می امت وسط یعنی خیار و عدل قیلدککه علم و عمل ایله
 تزکیه اولمشار سز اشبونکه استدلال اولندیکه اشبو امت سائر امدن خیر اوله و اجماعاری
 حجت اوله زیرا اکر اتفاق ایتدکری شیئده باطل اولیدیلر عدالتله انصافلری صحیح اولمزدی
 (لتکونوا شهداء علی الناس) تاکه یوم قیامتده نبیون ایچون و حی امتلرینه تبلیغ ایتدکرینه
 سز شاهدر اوله سز قچانکه انلرک کفار ای انکار ایدلر (ویکون الرسول علیکم شهیدا) و سز
 محمد علیه السلام تعدیل و تزکیه ایده * روایت اولور که وقتناکه حق جل و علا اولین و آخرینی
 صعید و احده جمع ایده سائر امتلرک کفارینه دیکه سزه نذیر کلدیمی انکار ایدوب بزه نه
 بشیر و نه نذیر کلدی دیلر اندن حق جل و علا انبیایه سؤال ایدوب یاربنا بز انلره تبلیغ ایتدکری
 دیلر و انلردن بینه استوب امت محمدی انلر اوزره شهود کنوره لر کلچک یاربنا انبیادن
 هر بری و حیکمی تبلیغ ایتدیله دیلر امم ماضیه یاربنا بوامت بز دنصکره کلشرا ایکن بزم حالمزی
 نوجهله بیلشدر دیو اعتراض ایدلر حق تعالی بوامتن سؤال ایدیچک دیلر که یاربنا بزه رسول
 ارسال و قرآن انزال ایتدک و انده بزه رسوللرک تبلیغن خبر و یردک سن ایسه اخبار کرده صادقسن
 اندن محمد علیه السلام کتوریلوب امتنک حالندن اکا سؤال ایده اول انلرک صدقنه شهادت
 ایده (وما جعلنا القبلة التي کنت علیها) بز قبله یی سنک صدندن اولدیغک جهتی قیلدککه اول

بی تراش ایتک و سنت اولق
 و صوایله استجای ایتک دیملر
 (واذ جعلنا البیت مثابة
 للناس وامنا و اتخذوا من
 مقام ابراهیم مصلی و عهدنا
 الی ابراهیم و اسمعیل ان
 طهرا بیتی للطائفین و العا
 کفین و الرکع السجود)
 و ذکر ایدک که بز خانه کعبه
 بی ناس یعنی حجاج ایچون
 محل ثواب و مقام امین قیلدق
 و ای مؤمنلر سز مقام
 ابراهیمی نمازگاه ایدک و بنم
 یتم کعبه بی طواف ایدیچیلر
 و مقیم و معتکفر و رکوع
 و سجود ایدیچیلر ایچون
 تطهیر ایدک دیو ابراهیم
 و اسمعیل علیهما السلامه
 امر ایدک مثابه یعنی هر سنه
 حجاجک کلوب و رجوع
 علریدر امنای یعنی حرم
 شریفده قتلدن امنیدر و
 * مقام ابراهیم * حضرت
 ابراهیم علیه السلام کعبه بی
 بنا ایدر کن قدم شریفلری
 التنه وضع اولنان حجر
 محیدر یا اوله و وضعدر که انده
 طوروب ناسی چجه دعوت
 ایلدی (واذ قال ابراهیم
 رب اجعل هذا بلدا امناء
 ارزق اهله من الثمرات من
 آمن منهم بالله و الیوم الآخر
 قال و من کفر فامتنعه فلیثم
 اضطره الی عذاب النار

كعبه در ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر میز علیه السلام هجرتندن اول نمازده كعبه بی
او كنه آلوب بیت المقدسی قبله ایدنوردی هجرت ایدیك یهودك قلوبنی تأیید ایچون نمازده
صخرهیه استقباله امر اولندی یعنی اصلی امرك كعبه بی استقبال ایدی بیت المقدسی سكا قبله قیلامز
دكل (الا لعلم من یتبع الرسول من ینقلب علی عقبیه) الا انكچوندر كه تحویل قبله ده رسول
اتباع ایدی شول اكا اتباع ایتوب دین اسلامدن رجوع وار تداد ایدندن تمیز ایده وز و یا خود
اول ایکی صنف حقنده کی علم از لیزی ظهوره كتوره وزكه اول بر قومك هدایتنه و بر قومك ضلالتنه
سبب اولی سردی پس بواجلدن قبله بیت المقدسدن كعبهیه تحویل اولنجیق مسلمیندن بر جماعت
یهودیه دوندیلر * زیرا محمد آبائی دیننه رجوع ایدی دیدیلر (وان كانت لكبیره) اگر چه تحویل
قبله ثقیله و شدیددر (الا علی الذین هدی الله) الا شونلره دكل كه حق جل و علا انلری دین
حقه ارشاد ایدوب متابعت رسوله اسعاد ایدی * روایت اولنور وقتا كه قبله بیت المقدسدن
كعبهیه تحویل اولندی یهود مسلمینه دیدیلر كه بیت المقدسه استقبال ایله قیلدیغكیز نمازدن بزه
خبر ویرك اكر اول هدی اوزره ایدسه هدادن تحویل ایتیش اولدیكیز و اكر اول ضلالت
ایدسه سز ضلالتی دین ایدنمش ایدیكیز اول حالتده وفات ایده نكیزك موتی ضلالت اوزره
اولور حالبوكه مسلمیندن بر نیجه لر قبلهك كعبهیه تحویلندن اول وفات ایتیشلردی مسلمون
دیدیلر كه هدایت الله تعالیك امرینه متابعت و ضلالت اكا محالفتدر اندن پیغمبر میز علیه السلامه
واروب بیت المقدسه استقباله وفات ایدنلرك نمازی حکمندن سؤال ایتدیلر حق تعالی انلره
دیديكه (وما كان لله لیضیع ایمانكم) الله تعالی سزك قبله تحویلندن اول بیت المقدسه استقباله
قیلدیغكیز نمازی قبول ایدر ضایع ایتیز (ان الله بالناس لرؤف) الله تعالی ناسه زیاده مرحمتلورد
اجر لر بن ضایع ایتیز و صلاح لر بن ترك ایتیز (رحیم) زیاده اسر كیچدر كینا هرلین یار لار و رزق لرین
ایصال ایدر (قد نری قلب و جهك فی السماء) یا محمد بزنسك جهت سمایه تزد نظر کی یلورز
و مشاهده قیلورز (فلنولینك قبله ترضیها) ایدمی بزنسك سودیكك و دیدیكك قبلهیه تحویل
ایدرز (فول و جهك شطر المسجد الحرام) او یله اولسه یوزنی مسجد حرامه و جانبنه صرف
ایتكل چنانكه نماز قبله سن مسجد حرامه توجهله بیورلدی كعبهیه دینلدی زیرا پیغمبر میز
علیه السلام مدینه ده ایدی بعید اولان كشی یه جهت رعایتی كفایت ایدر زیرا اكا كعبهك
عینی استقباله حرج واردر قریب اولان كشی انك خلافتدر * روایت اولنديكه پیغمبر میز
علیه السلام مدینهیه قدوم ایتدیكنده اون الی آی دكلو زمان نمازده بیت المقدسی قبله ایدندی
صكره پیغمبر میز علیه السلام اصحابیله بنی سله مسجدنده ظهرك ایكر كعتنی قیلدقار ندنصكره نمازده
ایكن تحویل ایدوب میزانی استقبال ایتدیلر اول اجلدن اول مسجد مسجد قبلتین دیدیلر
(و حینما كنتم فولوا و جوههم شطره) برو بگردن هر قنده اولسه كنز نماز قیلدیغكیز ده یوز لر یكیزی
انك جانبنه صرف ایدك (وان الذین اتوا الكتاب) یهود و نصارادن شونلركه كتاب ویرلدیلر
(ایعلمون انه الحق من ربهم) یلوركه قبلهك كعبهیه تحویل رب تعالیدن ثابتدر یوخسه محمد
علیه السلامك تلقاء نفسندن دكلدر زیرا انك ایکی قبلهیه نماز قیلدی كینا لر ندن متضمن ایدی
(وما لله بغافل عما یعملون) یا مشر و منان الله تعالی سزك اعمالكیزدن غافل دكلدر سزره انك

و بئس المصیر) وانی دخی یاد
ایلكه ابراهیم علیه السلام
بونا ایلدیكم شهری آقندن
امین ایله و اهالیسندن الله
ویوم آخرته ایمان كتورنلری
میوه لرله رزقلندر دیو دعا
ایلدی حق تعالی اول تکیسه
كه كافر اولدی دنیانك قلیل
و قنده انی دخی رزقلندر یرم
بعده آخرته انی اضطراره
ناره الفا ایدرم اول جهنم نه
قیبح مكاندر دیوبیتوردی
مرویدر كه ابراهیم علیه
السلامك * ثمر اته رزقلندر *
دعاسیله حق تعالی جبریل علیه
السلامه امر ایدوب شامدن
بركثیر القره بلده بی یردن
قلع ایله مكهیه كتوروبیدی
كره یقی طواف ایتدیروب
قریب محله وضع ایتككه بیت
شرقی طواف ایتدیكنندن
اسمی طائف اوله رق
مشهوردر (و اذ یرفع
ابراهیم القواعد من البیت
و اسمعیل ربنا تقبل منا انك
انت السميع العليم) و یاد ایله
كه ابراهیم و اسمعیل علیهما
السلام بیتدن تمنی قالدردیلر
ودعا ایلدیلكه ای بزم ریز
بزدن بو خیر لو ایشی قبول
ایله تحقیق سن دعا می
ایشید یچی و نیت می
ییلچیسین * مرویدر كه
حضرت اسمعیل طاش

ثوابن ویر و یامعشر یهود سزك سوء افعال كنزدن اول غافل دكلدر دنیاده و آخرتده سزده
 جزا كزی ایركوردن اندن یهود و نصاری دیدیلر كه صدقكه دلالت ایدر بزه بر علامت
 كتور سیدك یورلدیكه (و ان آیت الذین اتوا الكتاب بكل آية ماتبعوا قبلتك) یا محمدر
 اكر سن یهود و نصاریه كعبه نك قبله ایدو كنه حجت و برهانله كلسك انلر سنك قبله كه تابع
 اولزلر (و ما انت بتابع قبلتهم) و سندی انلر ك قبله سنه تابع اولزسك (و ما بعضهم بتابع
 قبله بعض) و انلر كه بعضی بعض آخرك قبله سنه تابع اولمز زرا انلردن هر فریق كندی دینی
 حق اعتقاد ایدر اولیه اولسه سن نیجه رجا ایدر سنكه انلر سكا اتباع ایدلر و قبله كه نماز قبله لر
 (و ان تبع اهواءهم) اكر انلر كه هو الریبه اتباع ایدر سك مثلاً (من بعد ما جاءك من العلم)
 شوندر نصكره كه دینك حق و كعبه نك قبله ایدو كی ظاهر اوله (انك اذا لمن الظالمین) اول
 تقدیر اوزره سن ظالمردن سن (الذین آتیناهم الكتاب یعرفونه) شونلر كه بز انلره كتاب
 و یردك یعنی انلر كه علماسی محمد علیه السلامك نعتی اوصافیه بیلورلر (كما یعرفون انباءهم)
 صبیان بیننده او غلاری نیلدر كری كی * عمر بن الخطاب عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنهما یه
 دیدیكه حق جل و علا پیغمبر عز علیه السلامه اشبو آتی انزال ایدی * ایدی اول معرفتی
 بكا تعریف ایت دیدیكه یا عمر بن اتی كوردیكم حینده بیلدم او غلی بیلدیكم كی بلكه اتی
 بیلدیكم او غلی بیلدیكمدن زیاده در * زیرا كه حق جل و علا اتی تورانده وصف ایتشدی
 و اما كه او غلم احتمالدر كه اناسی خیانت ایتش اوله (و ان فریقاً منهم) انلردن بر فریق كه
 معاندلیدر (لیكنتمون الحق) حق ستر ایدرلر (و هم یعلمون) حالو كه بودین حق ایدو كن
 بیلورلر (الحق من ربك) یا محمد حق اولدر كه ربك جل شانهدن ایدو كی ثابت اوله صدندده
 اولدیك امور كی یوخسه ثابت اولمیان دكل اهل كتابك اوزرینه اولدقاری امور باطله
 كی (فلا تكونن من الممترین) ایدی اول سنك ربكدن ایدو كنده و اهل كتاب حق بیلورلر
 ایكن كمتلرندن شك ایدلردن اولمغل (و لسل وجهه) هرامتك بر قبله سی واردر (هو
 مولیها) الله تعالی اتی اكا صرف ایدر (فاستبقوا الخیرات) ایدی طاعانه مبادرت ایدك
 (ایما تكونوا یأت بكم الله جمیعاً) سز و اعدا كز قنده اولورسه كز یوم قیامتده جزا ایچون
 سزی ارض محشره جمع ایدر و یا اعاق ارض و قلل جببالدن قنده اولورسه كز ارواح كزی
 قبض ایدر (ان الله علی كل شیء قدير) الله تعالی هر شیئه قادردر * ایدی سزی اماته
 و احیا و جمعه دخی قادر اولور (و من حیث خرجت فول وجهك شطر المسجد الحرام)
 قنخی مكاندن سفره چیقسك نماز قیلدیغكه یوزی مسجد حرام جانبنه دوندر كل (و انه للحق
 من ربك) نماز كده كعبه یه توجه امری ربك جل شانهدن حقدردر (و ما الله بغافل عما تعملون)
 الله تعالی سزك اعمال كنزدن غافل دكلدر (و من حیث خرجت فول وجهك شطر المسجد
 الحرام) هر ه مكاندن سفره چیقسك نماز قیلدیغكه یوزی كعبه جانبنه صرف ایت (و حیث
 كنتم فولوا و جوهكم شطره) و هر نه مكاده اولسه كز یورلریكزی انك جانبنه صرف ایدك
 (انما يكون للناس علیكم حجة) تاكه یهود ایچون اوزریكزه حجتاری اولیه چون
 ابراهیم علیه السلام دینی اوزره سز نیچون انك قبله سی اولان كعبه بی ترك ایتدیكنز دیمیلر

كتور حضرت ابراهیم علیه
 السلامه و یروب یارلردی
 (ربنا واجعلنا مسلمین لك
 و من ذریتنا امة مسلمة لك
 و انا مناسكنا و تب علینا
 انك انت التواب الرحیم)
 ای بزم رب زری سنك ایچون
 تسلیم و اخلاصده ثابت قیل
 و ذریتمزدن بر كروهی دخی
 سنك ایچون منقاد و مطیع
 قیل و بزه لوازم حج اولان
 احرام ایچون میقاتی و وقوف
 ایچون عرفاتی و قربان ایچون
 منای كوستر و تقصیر مزی
 عفو ایله تحقیق سن قبه لر
 قبول ایدیچی و مؤمنلره
 مرحمت ایدیچسن (ربنا
 و ابعث فیم رسولاً منهم یتلو
 علیهم آیاتك و یعلمهم الكتاب
 و الحكمة و یرزقهم انك
 انت العزیز الحكیم) یاربنا
 اول بنم ذریتمده اولان امت
 مسلمهدن رسول بعث ایله كه
 انلره سنك آیات و نشان
 و حدانیدی اوقور و انلره
 قرآنی و احكامنی تعلیم ایدر
 و انلری كناهدن تطهیر ایدر
 تحقیق سن هر شیده قادر
 و غالب و حكیم كده عالمین
 (و من یرغب عن اله ابراهیم
 لا من الله نفسه و لقد
 اصطفیناه فی الدنیا و انه فی
 الاخرة لمن الصالحین)
 ابراهیم علیه السلامك ملتندن

کیمسه نکول ایتز مکر
نفسنده سفیه و بی عقل اوله
تحقیق ابراهیم علیه السلامی
دنیاده شرف نبوت و کعبه بی
عارت ایله انتخاب و آخرتده
صالحاردن ایلدک (تبیانده)
بو آیت کریمه نك سبب
نزوانی عبدالله بن سلام
قرنداشی اوغلاری سلمه
و مهاجری اسلامه دعوت
ایدوب بیلور سز که توریتده
حق جل و علا اولاد اسمعیلدن
بر پیغمبر کوندره حکم
اسمی احمد در کیمکه اکایمان
کتوره هدایت بولور کتور
میان ملعون اولور پیور
مشیدی دیدکده سلمه
ایمانه کلوب مهاجر امتناع
ایتدی دیو تسطیر ایدر (اذقال
له ربه اسلم قال اسلمت لرب
العالمین) ابراهیم علیه السلامه
ربی بنم امر به تسلیم اول
پیوردی ابراهیم علیه السلام
کندی اول عالمک
رب سچون اخلاصه تسلیم
ایلدیم دیدی (ووصی بها
ابراهیم بنیه و یعقوب یا بنی ان
الله اصطفی لکم الدین فلا
تموتن الا و انتم مسلمون)
ابراهیم علیه السلام کندو
اوغلارینه کندو دینیله یا خود
تسلیم ایله و یعقوب علیه السلامه
دخی جدینه موافقتله کندو
اوغلارینه وصیت ایلدیلر که

(الا الذین ظلموا منهم) و مکه مشرک لرینه دخی اوزریکزه جتلی اولیه محمد علیه السلام
نچون جدی ابراهیم علیه السلام قبله سن ترک ایدوب یهود قبله سنه تحول ایتدی دیمهلر
(فلا تخشوهم) ایددی انلردن خوف ایتکز انلرک مطاعنی سزه ضرر ایتز (واخشونی)
بلکه بندن خوف ایدوب امر به مخالفت ایتکز (ولاتم نعمتی علیکم) و تا که سزی قبله
ابراهیم تحول ایله مات حنیفیه اتباع نعمتی سز کیچون تمام اوله * علی رضی الله تعالی عنه
ایدر نعمتک تمامی اسلام اوزره موثر * وحید شده کلدیکه نعمتک تمامی جنته داخل اولمقدر
(و اعلمکم تهدون) و تا که ضلالتدن هدایت ابریش سز (کار سلما فیکم رسولنا منکم) کندی
جنته کزدن سزه رسول ارسال ایله نعمتی اتمام ایتدیکم کبی تا که انکله انسکزد و دنیاده اکا
نظریکزد ممکن اوله که محمد علیه السلامدر (یتلو علیکم آیاتنا) که اول سزه بزم آیاتیزی
یعنی قرآنی تلاوت ایدر (و یزکیکم) سزی کفر و جهالتدن تطهیر ایدر (و یعلمکم الکتاب
والحکمة) و سزه کتاب و سنت تعلیم ایدر (و یعلمکم مالم تکنونوا تعملون) و سزه احکامی و شرائع
اسلامدن بیلدیلر کی سزی تعالیم ایدر (فاذکرونی اذکرکم) بنی طاعتله ذکر ایدک که بن سزی
ثوابله ذکر ایدم سز بنی نعمت ورخاده ذکر ایدک که بن سزی شدت و بلاده ذکر ایدم *
پیغمبریز علیه السلام ایدر حق جل و علا دیر که (انامع عبدی ماذکرتی و تحزکت بی شفته)
بن عبدملهیم مادامکه بنی ذکر ایدد و دودا قاری بنی ذکر له تحزک ایدد * براعزایی پیغمبریز
علیه السلامه کلوب دیدیکه یار رسول الله اعلمک قنغیسی افضلدر دیدیکه اول سنک دنیادن
مفارتک ذکر الهمدن لسانک رطب اولدیغی حالده اولمقدر (واشکروالی و لا تکفرون)
بکا طاعتله شکر ایدک و معصیته کفران ایتکز زیرا که اکا اطاعت ایدن اکا شکر اوزره در
وعصیان ایدن کفر اوزره در (یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر و الصلاة) یا مؤمنلر الله تعالیدن
عون ایستکزد معاصیدن و حظوظ نفسدن صبرله و دخی ام عبادات و رب تعالی به مناجات
اولان صلواتله (ان الله مع الصابرين) الله تعالیک عون و نصرتی صابرلره مفارندر صبر و صلاقی
ذکر ایله تخصیص ایتدی زیرا که صبر اعمال باطنه نك اشدیدر و صلاة ایسه اعمال ظاهره نك
اشدیدر که اول طاعات کثیره بی جامه در (ولا تقولوا لمن یقتل فی سبیل الله اموات بل احياء
ولکن لا تشعرون) فی سبیل الله قتل اولنلر حقنده امواتر دیمکز بلکه انلر احیادیر لکن
سز انلرک کیفیت حیاتی بیلر سز زیرا انلرک حیاتی جسدله و حیواناتدن حس اولنور شیئله
دکلدر بلکه اول بر امردر که عقلله بیلنر بلکه وحی ایله بیلنور * حسن بصیردن مریدر که
ایدر شهداء الله تعالی عنندنه احیاد رزقاری روحلرینه عرض اولنور اندن انلره روح
و فرح ابریشور آل فرعون ارواحنه صبا حده و اخشامده نار عرض اولنمی کبی حتی اندن
انلره وجع و ترخ کاور * اشبو آیت بدرده قتل اولنلر شهداء حقنده نازل اولوبدر که انلر
اون درت کشی ایدیلر النبی مهاجر بندن و سکزنی انصاردن ایدی ناس دیدیلر که فلان
کشی اولدی دنیانک نم ولذتی اندن زائل اولدی حق تعالی انلره اموات دینلر سندن ناسی
منع ایتدی زیرا انلر حکمده احیاء کبیدر که ثوابلری یوم قیامته دکین جاری اولور (و لنبلونکم)
یا امت محمد بز سزی اختیار ایدر ز نا که مطیعی عاصیدن تمیز ایدد و ز یوخسه بیلدیکمیزی

يملك ايچون دكل (بشئ من الخوف) بر شيئه كيم اول عدودن خوفدر ويا الله تعالىدن
خوفدر (والجوع) ويا قحطدر ويا صوم رمضاندر (ونقص من الاموال) واماوالدن
نقصدر اول كرك قتل خسران ويا هلاك ويا اداء زكات ياصدقه ايلهدر (والانفس) ويا انفسدن
نقصدر قتل اول كرك ويا موت ويا مرض ويا ضعف ويا هرمدر (والثمرات) وثمراتدن
نقصدر اكا آفت ابرمكله ويا اولاد موتيله زيرا اول ثمره قلبدر * پيغمبر عز عليه السلام ايدر
قچان بر عبدك ولدى فوت اوله حق تعالى ملائكه به ديركه عبدك ولدن وثمره قلبن قبض
اينديك زمي انلدر كه نعم يارب حق تعالى ديه كه اول حالده عيبدن نه ديدى ديه لر كه يارب
سكا حمد ايلدى (انا لله وانا اليه راجعون) ديدى حق تعالى ديه كه ايمدى اول عيبدن ايچون
چمنده بر بيت بناء ايدوب آدينى بيت الله ديكنز (وبشر الصابرين) يا محمد بلايه واذايه صبر
ايدلره تبشير ايت (الذين اذا اصابهم مصيبة) كه انلره مصيبت ايريشه ومصيبت عامدر
هر مكر و مكه انسانه ايريشور زيرا پيغمبر عز عليه السلام ديديكه * كل شئ يؤذى المؤمن فهو له
مصيبة * هر شيئكه مؤمنه ايدا ايدر اول كا مصيبتدر (قالوا) ديديلر كه (انا لله) بز حياتم زده
الله تعالىنك عبيد و عيالديكنز (وانا اليه راجعون) و موتمز دنصكره اكا رجوع ايدر زو صبر يالديكنز
اسنان استرجاعيله دكلدر بلكه قلبك دخى اكا موافقى لازمدر كه اول نه ايچون خلق
اولمسن ولايد ربه رجوع ايتسن وصدندنه اولديغى نعمتلى ذكر ايدوب انقا اولنه نى
استرداد اولنه نك اضعاقي ايديكن قلبنده تصور ايده كه انكه اكا مصيبت آسان اولوب
شدنى كيده * سعيد بن جبیر رضی الله تعالى عنه ايدر مصيبت عنندنه اشبو امته ويرلان خصلت
حسنه هيچ برامته ويرليوبدر كه اول استرجاعدر اكر اول ويرلش اولسه يعقوب عليه السلامه
ويرليدى ايشدكى اتى كه يوسفى بتور ديكننده * ياسفا على يوسف * ديدى (اوانك عليهم
صلوات من ربهم ورحمة) ايمدى بوصف اهلنه ربلى جل شانهدن تزكيه وغفران ولطف
واحسان واردر (واولئك هم المهندون) وانلدر كه دنيا و آخرت سعادتته اهتداء و انماشاردر
شول حيثنلكه مصيبتته استرجاع ايدرلر والله تعالىنك قضا سنه رضا ويرلر ابوهريره رضى الله
تعالى عنه پيغمبر عز عليه السلامدن روايت ايدر ديمشكه * من رد الله به خيرا يصيب منه *
بركسه كه حق تعالىنك اكا خير ارادنى اوله اكا مصيبت ايركورر وبنه اول پيغمبر عز عليه
السلامدن روايت ايدر ديمشكه * ما يصيب المسلم من مصيبة ولا وصب ولا هم ولا حزن ولا
اذى ولا غم حتى الشوكة يشاكها الا يكفر الله بها من خطايه * بركسه كيم اكا مكارهدن
بر مكر وه ايريشه اكر چه ديكن باتمغه ايسده حق تعالى انكه انك خطيئه لر ين تكفير
ومحو ايدر * يته ابوهريره رضى الله تعالى عنه ايدر برخاتون پيغمبر عز عليه السلامه كلدى
حالبوكه اوللمه مبتلاء ايدى ديديكه يارسول الله بكادعا ايتكه حق تعالى بكا اندن عافيت ويره
پيغمبر عز عليه السلام ايتدى ديلرسك الله تعالى به دعا ايديم اندن عافيت بوله سن ويا ديلرسك
صبر ايتكه يوم قيامتده حساب اولميه سن ديديكه صبر ايديم تاكه حساب اولميه بن * بعد
رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبر عز عليه السلامه سؤال اولنديكه ناسدن بلاسى اشد كيملدر
ديديكه انبيادر شدنى انلرك رتبه لرى حسب نجه در هر مؤمن دينى حسب نجه مبتلا اولور اكر

اي اوغلارم تحقيق الله عظيم
الشان راضى اولديغى دين
اسلامى سرك ايچون انتخاب
ايلدى امدى سزه موت
كلز دن مقدم مطلق مسلمار دن
بولنه سز (ام كنتم شهداء
اذ حضر يعقوب الموت اذ قال
لبنيه ما تعبدون من بعدى قالوا
نعبد الهك والاله ابائك ابراهيم
واسماعيل واسحق الها
واحدا ونحن له مسلمون)
حضرت يعقوبه موت قريب
اولدقده سز حاضر ميدكنز
اولوقنده يعقوب اوغلارينه
بنم وفا تمذ نصكره سز نيه
طيار سكر ديدى انلر سنك
الهك وبابارك ابراهيم
واسماعيل واسحق الهى
اولان اله واحده عبادت ايده
رزو ز اول الله ايچون مطيع
ومقادز ديديلر (تلك امة
قد خلت لها ما كسبت واكرم
ما كسبت ولا تسئلون عما
كانوا يعملون) بوجاهت
يعنى ابراهيم ويعقوب اولاد
لرى پكديلر انلرك كسبلارى
انلر ايچون وسرك كسبلر يكنز
سرك ايچوندر انلرك ايشلد
كلرندن سز سؤال اولمزن
سكز * طائفة يهود اعتقاد
لرنده بابالرينك عمل خيريله
مثاب وكفريه معاقب اولنور
زعم ايدر لر دى (وقالوا كونوا
هودا او نصارى تهتدوا

قل بل ملة ابراهيم حنيفا
وما كان من المشركين)
اهل اسلامه يهوديلر بزم
كروهمزدن اولك ونصارى
دخى بزم ديتزده اولك كه
هدايت بوله سز ديديلرسن
ديكه برندن اولمز بلكه حقه
مائل ابراهيم عليه السلام
مذهبنده يزيرا ابراهيم
عليه السلام مشركردن
اولمدي (قولوا امنا بالله
وما انزل اليه وما انزل
الى ابراهيم واسماعيل
واسحق ويعقوب والاسباط
وما واتى موسى وعيسى وما
اوتى النبيون من ربهم لا
تفرق بين اخد منهم ونحن
له مسلمون) اى ملة ابراهيم
عليه السلامه تابع اولنلر
يهود ونصارانك سزى
دعوتاربنه جواب اوله رق
بووجهله ديه سز كه بزاللهه
ايمان كتوردك وزه نازل
اولان قرآنه و ابراهيم عليه
السلامه منزل صفقه واول
صحفله متعبد اسماعيل
واسحق و ابراهيم عليه السلام
اوغلارينه و نيره سى يعقوب
عليه السلامه وانك اوغلارى
اسباطه وموسى وعيسى
عليهما السلامه و بريان
توريقه وانجيله وجميع انبياه
ربلى طرفندن اعطا اولان
معجزات وكنابله جمله اينا
ندق ايمان كتوردك انلرك

دينده صلب ايسه بلاسى اول دكلو اولور اكر دينده وقت اوزره ايسه كابلاه آسان قيلنور
بو حالندن زائل اولمز حتى كه يريوزنده كناه سز يورر * انس رضى الله تعالى عنه ايدر جزانك
عظيم اولمى بلانك عظيم اولمسه كوره در حق تعالى بچان بر قومي سوسه انلرى مبتلا قيلور
اولكه اكا راضى اوله اولدخى حق تعاليدن رضا بولور و اكر اكا سخط ايدر سه حق تعالى
اكا سخط ايدر * ابو هريره رضى الله تعالى عنه ايدر پيغمبر عزم عليه السلام ديديكه مؤمن
و مؤمنه دن بلا زائل اولمز اول كرك نفسنده و يامالنده و ياولدنده در حتى كه حق تعالى به لقاسى
كناه سز اولديغى حالده اولور پيغمبر عزم عليه السلام ايدر مؤمن حالى بجزدر كه اكا خير
ايرسه الله تعالى به حمد وشكر ايدر و مصيبت ايرسه الله تعالى به حمدايدوب بلايه صبر ايدر *
ايمدى مؤمن هر امرنده اجرانور حتى امرأه سنك اغزبنه قويدىغى لقمه ايله ده (ان الصفا
والمروة من شعائر الله) صفا و مروه مكده مسعك ايكي طرفنده ايكي جبل معروفدر دين
اللهك اعلامندن و حج مناسكسنددر * روايت اولنور كه زمان جاهليتده اساف دينور بر رجل
نائله دينور بر مرأه ايله زنا ايدوب حق تعالى انلرى طاش ايتشيدى اويله اولسه ناس انك
برينى صفايه و برينى مروه قوبوب انلره عبادت ايدرلر وسعى ابتدا كرنده مسخ ايدرلردى
اسلام كليجك اول ايكي سنك اراسنده سعيدين تخرج ايتديلر جاهليت افعالندن اولديغچون
حق تعالى اول ايكي جبل بيننده سعى حجك مناسكسندن ايدوكن بيلديروب اكا اذن و بردى
(فمن حج البيت او اعتمر فلا جناح عليه ان يطوف بهما) بر كيمسه كه بيت شريفنى حج و يازيارت
ايله اكا اثم يوقدر كه اول صفا و مروه بيننده سعى ايله جابر رضى الله تعالى عنه روايت ايدر
پيغمبر عزم عليه السلام مسجد حرامدن چيقوب صفا اوزره وقوف ايتدى و اوج كره تكبير
دنصكره * لا اله الا الله وحده لا شريك له الملك وله الحمد وهو على كل شئ قدير * ذكرينى
اوج كره ديدى * و دعاء ايدوب يوربه رك صفايه كيتدى بطن وادى به ايريشجك هبوط
و صعودنده سعى ايتدى اندن مروه يوربه رك واروبانده صفاده ايتدوكن ايتدى علماء صفا
و مروه بيننده سعيك حكمنده اختلاف ايتديلر * امام احمد ديديكه اول سنندركه اول ابن عباس
وانس قوليدر * فلا جناح عليه * دلالتيله كه اندن نخير فهم اولنور حالوكه بوقول ضعيفدر
زيرا كه جناح شول جوازه دلالت ايدر كه اول وجوب معنا مننده داخلدر * و امام ابو حنيفه
ديديكه اول واجيدردم ايله جبر اولنور * و امام مالك و شافعى ديديلر كه اول ركندر زيرا پيغمبر عزم
عليه السلام ديديكه * اسعوا فان الله كتب عليكم السعى * صفا و مروه بيننده سعى ايدك زير احق تعالى
انى اوزريكزه فرض ايدوبدر (ومن تطوع خيرا) بر كيمسه كه بر طاعنى ايشليه اول كر كيمسه
فرض و يانا له در و يا خود حج و غيره و ياطوافده فرض اوزره زياده ايله (فان الله شاكر
عليم) اول الله تعالى اكا طاعتك ثواب و برر اكا برشى خفى اواز جمله سين ييلور (ان الذين
يكتمون ما انزلنا من الينات والهدى) شونلر كه بينات و هدادن بزم انزال ايتديكمزى كتم ايدرلر
(من بعد ما بيناه للناس فى الكتاب) بزاتى تور اتده بيان ايتديكمز دنصكره (واثك يلعنهم الله) ايمدى
بوصفت اهلنه حق تعالى لعنت ايدر (ويلعنهم اللاعنون) و ملائكه و ثقلين دخى لعنت ايدر *
ابن مسعود رضى الله تعالى عنه ايدر مسلميندن ايكي كيمسه كه برى برينه لعنت ايدر الا اول لعنت

یهود و نصاریه رجوع ایدر که انلر محمد علیه السلام امر و صفتر بی کتم ایتدیلر * مجاهد ایدر
اول * لاعتون * ایله مراد بهامدر که بیل قحط اولوب یغمور کسلدیکنده بی آدمک حاصیلرینه
لعت ایدر بو حالت زه انلرک ذنوبی شومندندر دیرلر (الا الذین تابوا) الا شونلر که کتمانندن
توبه ایتدیلر (واصلحوا) و کندیلر ایله الله تعالی بیننده کی عملرین اصلاح ایتدیلر (ویدنوا)
و کتم ایتدکلرین اظهار ایتدیلر (فالئك اتوب عليهم) ایدمی بن انلرک توبه لر بی قبول ایدرین
و کناهلرندن بکیرین (وانا التواب الرحیم) حالوکه توبه قبولنده و رحمتی افاضه ده مبالغن
(ان الذین کفروا) کتم ایدمیجیلردن شونلر که کافر اولدیلر (وماتوا وهم کفار) و کافر
اولدقلری حالده فوت اولدیلر (اولئك عليهم لعنة الله والملائكة والناس اجمعین) ایدمی
انلر اوزره مانلری حالنده الله تعالی نیک و جمیع ملائکه و ناسک لعنتی اولور حیاتلارنده الله تعالی نیک
ولا عنونک لعنتی اولدیغندنصکره * و دینلدیکه ناسله مراد خاصه مؤمنلر درو یا جمیع ناسلر در برا که
مخالقین یوم قیامتده * ویلغن بعضکم بعضا * دلالتیله بری برلرینه لعنت ایدمیسرلردن یا انلر ظالملره
و کافر لره لعنت ایدر کندیلر ایسه انلردن اولیحق لعنتی کندیلره ایتش اولورلر (خالدین فیها)
انلر لعنته و ناره دائمین اولدقلری حالده (لا یخفف عنهم العذاب) انلردن عذاب تخفیف اولنمز
(ولاهم یظرون) و انلره مهلت ویرلز و یا اعتذار ایتلرینه انتظار اولنمز و یارحمتله انلره نظر
ایدلز (والهکم اله واحد) سزک ایچون اول اله معبود بالحق بردر (لا اله الا هو) اندن غیری
اله یوقدر (الرحمن) جمیع نعمتلری ویرن اولدر (الرحیم) آخرتده خاصه مؤمنلره رحمت
ایدمیجیلر و قنا که قریشک کافر لری یا محمد زه ربکی وصفایت دیدیلر * اول سبیدن اشبو آیت
کریمه و سوره اخلاص نازل اولدی * ابوالضحی ایدر و قنا که بو آیت کریمه نازل اولدی مشرکون
دیدیلر که محمد زه الهکمز اله واحددر دیر ایدمی زه بر آیت کتور سونکه انکله انک صدقنی یله وز
اوله اولسه نازل اولدیکه (ان فی خلق السموات) سمواتک خلقنده و سبکنده و عمد و علاقه سز
ارتقا عنده و سمس و قمر و نجوم له زینتده (والارض) و ارضک خلقنده مد و بسط و سعتهنده
وانده کی اشجار و انهار و جبال و بحار و جواهر و نباتاتده (واختلاف الیل والنهار) کجه
و کوندوزک بری کیتدیکنده عقینده آخری کلسنده نور و ظلمته زیاده و نقصانده (والفلك التي
تجرى فی البحر بما یقع الناس) و سفینه لرک ناسه نفع ایدر شیئله کندیلر اوزرینه بنکله و متاعلرین
و کاتمکله بجرده یور تمسندده (وما نزل الله من السماء من ماء) و الله تعالی نیک سمانن مطر انزالنده * دینلدیکه
سمائه مراد سحابدر حق تعالی مائی سحابده خلق ایدوب اندن بره ایتدیرر * دینلدیکه سمائه مراد سماء
در و فده در حق تعالی مائی اندن خلق ایدر بعده انی اندن سحابه و سحابدن بره ایتدیرر (فاحیاه
الارض بعد موتها) و اول مائه ارض یبس و جدو بئندنصکره مانده اولر بتور مکله احیایلدن (و بث فیها
من کل دابة) و حیواناتک هر نوعندن اول ارض اوزره تقریق و نشر ایدر (و تصریف الراح)
و ریاحک هوبی حالنده جنوب و شمال و صبا و دبور و انقالتنده و لیته و طاعفه حاره و بارده ایله احوالی
اختلافنده * دینلدیکه ریاح سکزدر دردی رحمت ایچوندر که اوبیشرات و ناشرات و ذاریات
و مرسلاتدر * و دردی ایسه عذاب ایچوندر که انک ایکیسی عقیم و صرصردر که برده در
ایکیسیدخی عاصف و قاصفدر که بجرده در * ابن عباس ایدر الله تعالی نیک اعظم جنودی ریح

بر بی برندن فرق ایتیز و بز
اول الله تعالی به طاعت
و تسلیم اوزره بز (فان امنوا)
بمثل ما امنتم به فقد اهدوا
وان تولوا فاما هم فی شقاق
فسکفیکهم الله و هو السميع
العلیم) ایدمی یهود و نصاری
سزک بو وجهله ایمان
ایتدیکمز مثلاً ایمان ایدرلر
ایسه تحقیق هدایت بولدیلر
واکر اعراض ایدرلر سه
انلر انجی مقام خلاف و عدا
وتده درلر یا محمد سن انلرک
عداوتندن اندیشه ایله الله
تعالی سکا کافیدر قریبا انلرک
شرینی سندن دفع ایدر الله
تعالی ایشیدیجی و یلیجیدر
(صبغة الله و من احسن من
الله صبغة) و نحن له عابدون
ای مسلمانلر دیکمز که بز دین
مستعان و مطهر مؤمنان اولان
بویه به تابع و من طرف الله
اولان دین و تطهیردن احسن
کیم اولور و بز انکچون
عبادت ایدمیجیلر دیز صبغة
لقتده بویه معناسنه در بن
و ملته دخی اطلاق اولنور
کشفاده تطهیر معناسنه حمل
ایتش و بو صبغه دن مراد ختا
ندر که صاحبی تطهیر ایدر
دینش بعضیلر دخی کفار
اولادلر بی کویا ختا مقامنده
آب محمودیه ایله (و افدیس)
ایدوب کفرده نباته ذاهب

اولدقارینه بناءندن احتراز
 دين و فطرة الله و ختالنه امر
 اولندی ديمشار (قل اتحاجونا
 في الله و هو ربنا و ربكم
 ولنا اعاننا و انكم اعانكم
 و نحن له مخلصون) يا محمد
 سن انلره ديكه بزمه دين
 اللهده و اكانتسابله اولويتده
 مجادله و مخاصمه مي ايدرسز
 حال بوكه اول بزم و شرك
 ربكز در اكا عبوديت جمليه
 واجيدرو بزم ايچون عامله
 مكافات و سرك ايچون دخی
 عملكزله مجازات و اردر
 و بزانكچون عل و اعتقادده
 مخلصارز * بوآنك سبب
 نزواني (تباينه) بويه تحرير
 ايدركه يهود انبيا بزدن
 و بزم دينز اوزره ايدى بز
 اقدم و الله تعالى به اولايز
 اكر سن پيغمبر اوليدك
 بزدن اولوردك ديماريدر
 (ام تقولون ان ابراهيم
 و اسمعيل و اسحق و يعقوب
 و الاسباط كانوا هودا و
 نصارى قل انتم اعلم ام الله
 و من اظلم من كتم شهادة
 عنده من الله و ما الله بغافل
 عما تعملون) ايا سز ابراهيم
 و اسمعيل و اسحق و يعقوب
 عليهم السلام و اسباط يهوديا
 نصارى ايدى ديريسكز
 يا محمد سن انلره ديكه اديان
 انبياي سز مي زياده يلاورسكز

و ماء در * شريح ايدر هر ريح كه هوب ايدر اندن يا سقيه شفاء ايرر و يا صحبى سقيم ايدر و يا
 رياحك او چنده بشارت و اردركه اول صبا و شمال و جنوب در امد بوركه ريح عقيد درانده بشارت يو قدر
 (و السحاب المسخر بين السماء و الارض) و عيمك سماء و ارض بيننده رياح ايچون مذل اولوب
 بمشيئة الله هواده نقلينده و امطارنده * و هب ابن منبه ايدر اوچ شينك قندن كلور ايدوكي ييلتميو بيدر كه
 اول رعد و برق و سحابدر (لايات لقوم يعقلون) علامتار و عبرتار و اردر شول قوم
 ايچونكه انده تفكر ايدرلر * پيغمبر عزم عليه السلامدن مرويدركه ويل اول كسميه كيم اشبو
 آتئ او قويه لكن انك معانسن تدبر و تفكر ايتيه اشبو آتئده حجج عقليه ايله استدلالى اثبات
 و اردر * و الفلك التي تجرى في البحر * قولنده تجارت و غيرى ايچون دريادن سفر ك جوازينه
 دلالت و اردر بعض اكابر * مافرطنا في الكتاب من شيء * قولنده بز كتابده هيچ برشي تقرير
 ايتدك دينلش ايكن فلفل و انك امثالي اشيانك ذكرى قنده در ديتلدكده ديديكه * و الفلك التي
 تجرى في البحر بما ينفع الناس * قولنده در * واشو آتئده علم هيتك شرفنه ننبه و اردر
 (و من الناس من يتخذ من دون الله اندادا) مشركيندن بعض و اردركه الله تعالى دن غيري
 عبادت اولمقده اكا امثال اتخاذا ايدرلر (يحبونهم كحب الله) اول انداده تعظيم و اطاعت
 ايدرلر الله تعالى به تعظيم و اطاعتلري كي يعنى محبت و اطاعته انكله انلر بيني برابر كورلر
 (و الذين آمنوا اشد حباله) شونلر كه ايمانه كلديلر الله تعالى به محبتلري اوزره اثبت
 وادوملردر زيرا انك اوزره غيرين اختيار ايتزلر اما كه مشركون چقان برصمنى اتخاذا
 ايدوب و بعده اندن احسننى كورسه لر اولكيسن براقوب صكره كيسن اختيار ايدرلر * قتاده
 ايدر كافر بلا و قنده معبودندن اعراض ايدوب الله تعالى به اقبال ايدر اما كه مؤمن سراده
 و ضراده شدت و رخاده الله تعالى دن اعراض ايتز مؤمنلر الله تعالى به محبتى اشددر ديو
 بيورلدى زيرا كه اول الله تعالى انلره محبت ايتدى بعده انلر دخی اكا محبت ايتديلر اول كسميه كه
 معبودا كا محبتله شهادت ايدى تاكه اكا محبتى اتم اولور (يحبهم و يحبونه) قول شريفى دلالتيله
 و عبدك الله تعالى به محبتيله مراد اكا طاعتي اراده و مراديسى تحصيلن اختيار ايدى و الله تعالى نيك
 عبدنى محبتيله مراد انى طاعته استعمال و معاصيدن صيانت و انك اكر امنى ارادت ايدى (ولو
 يرى الذين ظلموا اذ يرون العذاب) يا محمد اكر سن شول اتخاذا اندادله ظلم عظيمى ارتكاب
 ايدنلري كوريدك شول وقتن كه انلر شدت عذابى كورلر اندادلريك نفقى اولمديغن تيقن
 ايدوب اشد ندامته ايرلر (ان القوة لله جميعا) قوتك جميعى الله تعالى به مختص اولوب انك
 غيريدن نفع و ضرر ايرمز ايدوكن بيله لر (وان الله شديد العذاب) و الله تعالى نيك عذابى
 شديد ايدوكن نفسلرنده بوله لر (اذ تراء الذين اتبعوا من الذين اتبعوا) شول وقتن كه متبوعار
 تابعلرندن تبرى ايدلر (و راء العذاب) حالبوكه عذاب الهى كورلر (و قطعت بهم
 الاسباب) و انلرك دنياهكى قربات و مصادفاتنده بينلرندهكى و صلات كسييله (وقال الذين
 اتبعوا لو ان لنا كرة فتبأرأ منهم كاتبرؤا منا) تابعلر ديه كه اكر بز تكرار دنياه رجوع ايتسيدك
 شمدى انلر بزدن تبرى ايتديكي كي بز دخی انلردن تبرى ايدردك (كذلك) حق تعالى انلره
 عذابى كوسترديكى كي (يرهم الله اعمالهم حميرات عليهم) اعماللري دخی انلره ندامت كوستر

یعنی سیئاتند ایشلدکری کوروب بز نیچون بونی ایشلدن دیوندم اوله لرو یا حسناتند ترک
ایتدکری کوروب ایشلدکری نه نادم اوله لرو یا کندیلرک الله تعالی به تقرب ایچون عبادت
ایتدکری اوتانک انلری عذابدن تخلصه فائده می اولمدیغن کوروب نادم اوله لرو یا انلره
جنت کوستریلوب انده کی مکانلرینه نظر ایدهلر اگر الله تعالی به اطاعت ایتمش اولسه کز
بوکا کیریسر ایدیکز دیو خبر ویرلدکری نذکره جمعی مؤمنلره قیمت اولنوب کندیلری ناره
سوریلچک مخالفتلرینه نادم اوله لرو (وما هم بخارجین من النار) حالبوکه جهنمدن چقار دکر در
(یا ایها الناس کلو مما فی الارض) یاناس یروزنده اولانک بعضیسنی ییکیزکه اول شرعک حرام
ایتدکریدر (حلالا طیباً) اول سزه حلال طیب اولدیغی حالده * حلال اولدرکه شرعانی احلال
ایده و طیب اولدرکه شرع و یا شهوت مستقیمه انی طیب کوره (فصل) احیاء علومده ایدر حلال
انی قسمدر * قسم اول اولدرکه اول مالکدن اخذ اولنیه معادن و احیاء موات و اصطیاد
و احتطاب و استطاب و استقاء و احتشاش کبی اشبو مذکورک جمعی حالدر اول مأخوذ
بر ذی حرمتیه مخنص اولماق شرطیه که انک تفصیلی کتاب احیاء مواتدهدر * قسم ثانی
اولدرکه اول کفار محاریبندن قهرا اخذ اولنه چنانکه انک خسی اخراج اولنوب مستحقین
بندنده قیمت ایدیله یوخسه حرمت و امانی اولان کافردن النش اولیه * تفصیلی کتاب السیردهدر
قسم ثالث اولدرکه اول استحقاقله منتهدن قهرا اخذ اولنسه حلال اولور قچان سبب استحقاق
تمام اوله و مستحقک وصف استحقاقی دخی تمام اوله و قدر استحقاق اوزره اقتصار ایدیله
و استیفایه مالکدن استیفایه ایدیله تفصیلی کتاب الزکوة و کتاب الوقف و کتاب النفقاتدهدر *
قسم رابع اولدرکه اول عاقیدینک رضاسیله معاوضه طریق اوزره اخذ اولنه چنانکه انده
شروط عقد بولنه حلال اولور تفصیلی کتاب البیوعده و سائر معاوضاتدهدر * قسم خامس
اولدرکه عوضسز رضائله اخذ اولنه حلال اولور چنانکه شروطی رعایت اولنسه وارث
و غیره ضرری مؤدی اولیه تفصیلی کتاب الهبه و کتاب الوصایا و کتاب الصدقاتدهدر *
قسم سادس اولدرکه اول اکا اختیارسز حاصل اوله میراث کبی اول حلال اولور قچانکه
مورث انی ذکر اولان جهات خسه دن بریله وجه حلال اوزره اکتساب ایده و اول
اکا قضاء دیون و تنفیذ و صایادنصکره و اصل اوله (فصل) معلوم اوله که حلالک کلیسی
طیبدیر لیکن بعضی بعضندن اطیب و اصفادر * تنکیم طیب هر حلو اوزره حرارتله حکم ایدر
لیکن حرارتده بعضی بعضیسندن متفاوتدر سکر و فایندو دبس و عسل کبی اشبو ترتیب
اوزره حرارتده ادنی درجه سنده سکر و اعلا سنده عسلدر مع هذا سکرک بعضی بعضیسنندن
حرارتده اشددر و سائر حاریده اولان دخی انجیلندر * ایمدی انک درت درجه به قسمتی
فایده تقرب ایچوندر یوخسه حصرا ایچون دکل * ایمدی حلال طلبنده حرامدن ورع
دخی درت درجه در * اولکیمی ورع عدولدرکه انی افحاحله فسق استیجاب ایده و صاحبی
عدالتدن دوشه و عصیان اتیمی اوزره ثابت اوله و انک سببیه ناره متعرض اوله * ایمدی
اول فقهانک فتوایسای تحریم ایتدیکی شیئدن امتناعدرکه اکا حرام احتمالی تطرق ایده اگر چه
انک ظاهرینه بناء تناولنه مفتی رخصت و بررسدهده * او چنجیسی ورع متقیندرکه اول هر شیئدن

یوخسه بو دین ایله بعث
ایدیکی انبیایی جناب باریعی
اعلا یلور اهل کتابدن
اوله رق زیاده ظالم کیم
اولورکه الله تعالی دن کلن
کتاب واسطه سیله ییلدیکی
و عندنده ثابت اولدیغی
خصوصک شهادتی کتم
ایلیه یعنی یلورکن نبوت
حضرت رسالتی انکار ایدیله
اندن اظلم اولمز سزک
ایشلدیکیز کتم و انکاردن
الله عظیم الشان غافل دکلدر
(تلك امة فدخلت لها
ما کسبت و لکم ما کسبتکم
ولا تسئلون عما کانوا یعملون)
بونلر بر قومدرکه یکدیله
انلرک کسب ایتدکری انلر
ایچوندر و سزک کسب
ایتدیکی کز دخی سزک
ایچوندر انلرک ایشلدکریندن
سز سوال اولنر سکر بو
آیتک تکرری تأکید و تقریر
یا خود تنبیه و تحذیر ایچوندر
(سیر قول السفهاء من الناس
ما ولیهم عن قبلهم انی کانوا
علیها قل لله المشرق و المغرب
یهدی من یشاء الی صراط
مستقیم) مدینه نیک یهود
و منافقارندن سفیه و بی
عقللری یقیننده دیرلرکه
مسلمانلره جهنمله اولدقلری
قبله لرندن یعنی بیت المقدسندن
دوندیله سن انلره دیکه

و رعد در که مفی انی محرم ایتیه و جلنده شبهه دخی اولیه ابوبکه حرامه مؤدی اولسندن
خوف ایدیه * ایدی اول بآس امریک خوفله لابیسی ترکدر حدیثه بیوردیکه * لایبلغ
العبد درجه المتقین حتی یدع مالا بآس به مخافة ملأس به * مؤمن اهل تقوی درجه سینه
ایرشنز مادامکه بآس خوفله لابیسی ترک ایتیه * دردنجیسی ورع صدیقیندرکه اول هر شیئندن
و رعد در که انده اصلا بآس اولیه و بآسه مؤدی اولسندن دخی قورقلیه ابوبکه تناولی لغیر
الله اوله یو خسه عبادته قوی اولمق نیتیه اولیه و یانی آسان ایدن اسبابه کراهت و یامعصیت
تطرق ایده سویلسه لر صدق ایدرلر امانت و یریلان شیئی صاحبنه ایرکوررلر (ولاتبعوا
خطوات الشیطان) اما که شیطانک آثار و طرقتنه اتباع ایتیکز که انکله حلالی تحریم و حرامی
تحلیل ایدرسز * دینلیدیکه خطوات شیطان ایله مراد معاصی ایشلیکه نذر در * اشبو قول
شریف دلالت ایدر که برکسه کیم برطعام و یا ثوب و یا غیری نفسنه حرام ایده اول اکا حرام
اواز * بر رجل ابن مسعود رضی الله تعالی عنه دیدیکه بن نفسه ضرع اکلی حرام ایشم
دیدیکه اول فعلک خطوات شیطاندر و ار انی اکل ایت و کفارت ایت * ابن عباس رضی الله
تعالی عنه ایدر غضب حالنده کی عین و یا نذر خطوات شیطاندر که کفارتی کفارت یمیندر
(انہ لکم عدو مبین) اول شیطان سزه برعد و در که اصحاب بصیرت عندنده عداوتی ظاهر در
اگر چه اغوا ایتدیکنه موالات اظهار ایدر سه ده اول اجلدن اول انلره * اولیاؤهم الطاغوت * قول
شریفنده ولی تسمیه اولندی * بعده حق تعالی انک عداوتن بیان ایدوب دیدیکه (انما امرکم
بالسوء و الفحشاء) اول شیطان سزه و سوسه ایدر که اول اکا اطاعتنه داعی اولور و اول
و سوسه ایله سزه سوء و فحشا فعلنی ترغیب ایدر سوء و فحشا اولدر که انی عقل انکار و شرع
استقباح ایده * دینلیدیکه سوء جمیع قباحته عام اولور و فحشا کبائر دن اول شیندر که قبحده
حدی تجاوز ایده * دینلیدیکه سوء حدی ایجاب ایتیندر و فحشا ایسه انی ایجاب ایدندر (وان
تقولوا علی الله ما لا تعلمون) و حق تعالی انک حقندہ بیلدکار یکز شیئی دیمکه و سوسه ایدر *
اشبو قول شریفده اتباع ظندن منعه دلالت واردر اما که مجتهدک شول مدرک شرعه مستند
ظنی مؤدی اولدیفی شینه تباعی و اجبدر (واذا قيل لهم اتبعوا ما انزل الله) چنانکه انلره الله
تعالیک انزال ایتدیک قرآنه اتباع ایدک تحلیل و تحریمده اکا موافقت طریقه کیدک دیناسه
(قالوا بل نسمع ما لقینا علیه آباءنا) دیرلر که تحریم و تحلیلده آباءمزی بولدیفمز طریقه اتباع
ایدهرز * زیرا که انلر بزدن اعلم ایدیلر (أولوکان آباؤهم لایعقلون شیئا و لایهندون)
اگر انلرک آباءی جهلا اولوب دین امرنده تشکر اغمز و طریق حقه کمتر اولسه لر انده
انلره اتباع ایدرلر میدی * اشبو آیت کریمه تقلیددن منعه دلیلدر اول کیمسه بی که نظر و اجتهاده
قادر اوله و اما انک غیری به دینده اتباع جائز اولور چنان انک محق ایدوکن بر دلیل ایله بیله
انبیاء کبی و احکامده مجتهدین کبی زیرا انک حقنده اول انزال اولنانه اتباعدر (ومثل الذین
کفروا کمثل الذی یعق بما لایسمع الا دعاء و نداء) و واعظ و راعینک کفارله مثل شول رای
مشیدر که غمه نق ایدر غم ایسه اندن انجق صوت و ندا ایشیدر یعنی کفره تقلیده انهما کارندن
اذنلرین کندیلر ده تلاوت اولنان کلام الله القا ایتیه مکده شول بهایمه بکزه مشر در که انلره نق

مشرق و مغرب الله تعالی
نکدر دینلیدیکنی طوغری
یوله هدایت ایدر حضرت
پیغمبر علیه السلام مکده
نمازی کعبه به متوجه ایتلردی
مدینه به هجرت نصرکه بیت
المقدس به توجهله مأمور
اوللریله یهود بو صورتدن
مسرور آ محمد بزم دینزی
طوتنزه ساری بزم قبله مزه
متوجه اولور دیماریله خاطر
حضرت رسالت علیه السلام
ملول اولدیفنه بناء کعبه
طرفنه توجهله امر الهی
صادر اولدوقده جهود
و منافقان طعنه اغاز ایتلریله
حق تعالی بو آینه حالیری
خبر و یردی (و کذلک
جعلناکم امة وسطا لتکونوا
شهداء علی الناس و یکون
الرسول علیکم شهیدا و ما
جعلنا القبله الی کنت علیها
الا نعلم من یتبع الرسول بمن
ینقلب علی عقبیه و ان کانت
لکبیره الا علی الذین هدی الله
و ما کان الله لیضیع ایمانکم
ان الله بالناس لرؤف رحیم)
ای مسلمانلر سزک قبله کزی
افضل قبله قیلدیفمز کبی سزی
امت وسط یعنی عدل
و منتخب امت قیلدیمکه منکر
نبوت اولان ناس اوزرینه
انبیانک حقانیتنه شاهدلر
اوله سز و محمد دخی سزک

اولنسه صوت وندادن غیرین ایشتمزلر امر و نهیدن برشی فهم ایتزلر و یا خود کفارک
آلارینه حالرینک حقیقتن بیلدن مجرد ظاهرلرینه اتباعده مثلاری شول بهایم مثیلدر که
صوتی ایشیدوب معناسنی فهم ایتیه و یا خود کفارک شول تفقه و تعقل ایتیان اصنامه دعاده
مثلاری غنمه نفق ایدن مثیلدر که دعاء و ندا سنده عنادن غیرنی نفی اولمز کذاک کفارک الهه لرینه
عبادت و دعادن حاصلاری عناد و بلادن غیرنی شیء دکلدر یا خود کفارک اوئانه دعاده مثلی
شول رجل مثیلدر که جوف جبالده صحبه ایده انده صدا ایشیدوب انک غیرنی برشی فهم ایتیه
(صم بکم می) انلرکانه صاعدرلر حق ایشتمزلر نورلر دلسزدرلر حق سولیزلر کوزسزدرلر
هدایی کورمز لنورلر (فهم لایمقلون) مواعظ قرآنن برشی فهم ایتزلر (یا ایها الذین آمنوا
کلوا من طیبات مارزقنا کم) یا مؤمنلر سزه و بر دیکمز ک حلالندن بیکز (واشکر و الله) و الله تعالی به
شکر ایدک انی سزه و یردی و حلال ایتدی (ان کتم ایاه تعبدون) اگر اکا عبادت ایدر سه کز
زیرا عبادتک تمامی شکرلدر * عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یقول الله تعالی انا والانس
والجن فی نبأ عظیم اخلق و یعبد غیری و ارزق و یشکر غیر * پیغمبریمز علیه السلام ایدر حق
جل و علا دیر که بن انس و جن نبأ عظیمه یز بن انلری خلق ایدر بن انلر ایسه بنم غیرنی به
شکر عبادت ایدرلر و انلره رزق و یررین انلر ایسه بنم غیرنی به ایدرلر (انما حرم
علیکم المیتة و الدم) سزه میتة و دم حرام قیلندی میتة اولدر که سمک و جرadden غیرنی
حیواناتک بوغلنندن اولمشیدر زیرا پیغمبریمز علیه السلام ایدر * احلت لنا میتتان و دمان
فاما میتتان الحوت و الجراد و اما الدمان الکبد و الطحال * بزه ایکی میتة و ایکی دم حلال قیلندی
اما اول ایکی میتة دن مراد بالقی و چکر که در و ایکی دمله مراد جکر و طلاقدر و دم ایله مراد
(أودما مسفوحا) دلالتیه دم جاریدر (ولحم الخنزیر) و خنزیر جمیع اجزاسیله حرام قیلندی
ذکرده لحمی تخصیص ایتمی حیواندن اکل اولنانک معظمی اولدیغیچوندر سائر اجزاسی
ایسه اکا تابع کبیدر (وما اهل به غیر الله) و حق تعالیدن غیرینک اسمیه ذبح اولنان دخی حرام
قیلندی (فن اضطر) اول کیمسه که حق تعالینک حرام ایتدکر ند برشیء اکله محتاج و مضطر
اوله (غیر باغ) بر مضطر آخره ظالم اولدیغی حالده یعنی انکله نفسنی استیثار ایتیه (ولاعاد)
و انی اکلده حد شعبی تجاوز ایتدیکی حالده * دینلدیکه غیر باغ سلطان اوزره خروج ایتش
اولیه و لاعاد سفر ند عاصی اولیه * پس بواجلندن دیدیلر که سفر ند حجاز و عاصی اولانه
جائز اولمز که اضطراری حالنده میتة بی اکل ایده و مسافرین رخصتلرندن بریله ترخص
ایده مکر که اندن توبه ایده که اول امام شافعی قولیدر زیرا انی با حنطه فساد عانت اولنور * و دینلدیکه
غیر باغ میتة بی طلب ایتیه انک غیرنی بولنور کن و لاعاد و اندن طوبخه پییه بلکه بدبکه قوت
دکلو اولوب انکله سدره ق ایلیه زیاده دکل و دینلدیکه غیر باغ انی استحلال ایتیه و لاعاد
اندن تزود دخی ایتیه * و دینلدیکه غیر باغ انکیچون حلال اولنان مقداری تجاوز ایتیه و لاعاد مباح
قلنان شیئدن قصور و یاترک ایتیه * و دینلدیکه غیر باغ اکا اضطراری حالنده جماعتدن مفارق
اولیه و لاعاد مبتدع و مخالف سنت دخی اولیه ایدمی مبتدع ایچون ضرورت عندند محرم
اکله رخصت اولمز علما اختلاف ایتدیلر مضطرک میتة دن اکل حلال اولانک مقدار ند
اضطیار دیدیکه اول سدره ق دکلو در که اول ابو حنیفه قولیدر * و شافعینک احد قولیدر

اوزر یکزه شاهد عادل اولور
و حالاسنک متوجه اولدیغک
کعبه بی انجق رسوله اتباع
ایدنلر ایله کبر و دونلری
تمیز ایتلک ایچون قبله
قیلدم کرچه بو تحویل قبله
بیک و ثقیل ایسه ده انجق
الله تعالی هدایت ایتدیکی
کیمسه لر اوزرینه کران
اولز و الله تعالی سزک
ایمانکزی ضایع ایتز
تحقیق الله عظیم الشان ناسه
مرحمنا لودر اجر لرینی ضایع
ایتز و کناهلرینی عفو
ایدیجیدر * مر ویدر که یهود
مسلمینه مقدم بیت المقدسه
توجه کز طوغری ایسه
نیچون تحویل ایتدیکن
اگر ضلالت ایسه اولوقنده
وفات ایدنلر یکز ضلالت
اوزره وفات ایتدیلر دیدیلر
مسلمانلر هدایت الله تعالینک
امرینه تبعیت ضلالت اکا
مخالفتدر جوابیله پیغمبر
علیه السلامه و ارو ب بیت
المقدسه استقبال حالنده
وفات ایدنلرک نمازلرندن
سؤال ایدلر ک ند (و ما کان الله
لیضیع ایمانکم * یعنی سزک
صلوتکزی ضایع ایتز وارد
اولدی) قدری ثقل
وجهک فی السماء فلتولینک
قبلة رضیها قول وجهک
شطر المسجد الحرام و حیث

و قول آخرنده طوینجه ییمی جائز اولورکه اولامل مالکک دخی قولیدر * مسروق ایدر
بر کیمسه که اشبو محرمات اکنه مضطر اولوب اکدن امتناعی سببیه فوت اوله ناره داخل
اولور (فلاثم علیه) ایددی اول مضطر اوزره محرمات مذکوریه اکلده حرج یوقدر
(ان الله غفور) الله تعالی به انی محرم اکل ایتسی مغفرت ایدجیدر (رحیم) انی ترخیص
ایله اسر کجیدر (ان الذين یکتون ما انزل الله من الکتاب) شونلرکه تورائده حق تعالینک
انزال ایتدیکنی کتم ایدرلر (ویشترون به ثمنًا قليلًا) واکتلمری مقابله سنده شیء یسیر اختیار
ایدرلر * اشبو آیت کریمه علماء یهود حقنده نازل اولوبدرکه سفله واتباعلرندن مأکل
ووظائفینک فوقی خوفیه محمد علیه السلامک نعت شریفن تغییر ایتدیلر سفله محمد علیه السلامک
صفتن تورائده تغییر ایتدکری نعته مخالف بولیحق اکا متابعت ایتدیلر (اولئک ما یا کلون
فی بطونهم الا النار) ایددی انلر بطلرنده یدکری دکل الانارد * زیرا که اول انلری ناره
مؤدی اولور ویاخود اول یدکری بطلرنده یوم قیامتده نار اولیسردر (ولایکلمهم الله
یوم القيمة) و یوم قیامتده حق تعالی انلره مریمته ویا انلری مسرور ایدر شینله سولیز بلکه
سولیس توبخله اولور (ولا یرکیم) و انلری دنس ذنوبدن تطهیر ایتز (ولهم عذاب
أليم) و انلره عذاب و جمیع اولور (اولئک الذين اشتروا الضلالة بالهدی) انلر هدای ضلالتله
(والعذاب المغفرة) و مغفرتی عذابه تبدیل ایتدیلر (فاصابهم علی النار) انلری نه شیء ناره
صبر ایتدردی ویا انلری نه شیء ناره تقرب ایدر علیه جرائت ایتدردی (ذلک بان الله نزل
الکتاب بالحق) انلره اشبو عذاب شول سببندرکه الله تعالینک ایتدردیکی کتابی تکذیب و کتمانله
رفض ایتدیلر (وان الذين اختلفوا فی الکتاب) شونلرکه کتابده اختلاف ایتدیلر بعضنده اقرار
وبعضنده انکار ایتکله (نفی شقاق بعید) حقدن بعید خلافتددرلر (لیس البر أن تولوا وجوهکم
قبل المشرق والمغرب) بر اول دکلدرکه وجوهکزی مشرق و مغرب جانبنه تحویل ایدمسر
* اشبو آتله خطاب اوانان کیملر ایدوکننده اختلاف اولندی بر قوم دیدیلرکه انکله مراد
یهود و نصارادر * زیرا که یهود نمازلرین مغرب جانبنه بیت المقدسه قیلورلردی و نصاری
ایسه مشرق جانبنه قیلورلردی و هر فریق بو بایده صددلرنده اولدبغی امری بر زعم
ایدی الله تعالی خبر و بر دیکه بر انلرک دین و علمی دکلدر بلکه بر اشبو آیتده من بعد ذکر اولدان در
و بر قوم آخرین دیدیلرکه انکله مراد مؤمنلردرکه ابتدای اسلامده فرائضک نزولنده اول
قچان شهادتی کتورسه و نمازی قنخی جهتله اولورسه قیاسه بعده وفات ایسه اکاجنت واجب
اولوردی و قناکه پیغمبر عز علیه السلام مدینه به هجرت ایدوب فرائض و احکام نازل اولدی
وقبله کعبه به صرف ایدلدی و بو آیت کریمه نزولیه بیورلدیکه برک کلسی اول دکلدرکه نمازی
مشرق و مغرب جانبنه قیلوب انک غیری عمل ایلیه سز (ولکن البر من آمن بالله والیوم الآخر
والملائکة والکتاب والنبيين) بلکه شول کیمسه نک برتیدرکه یعنی ایمان و تقوا سیدرکه ایمان
کتوره کیم الله تعالی بر در شریکی و نظیری یوقدر و یوم قیامت لابد اولیسی درکه خلقتک خبر
و شر عملرینه جزاء اولنه و ملائکه حق تعالینک عباد مکر مینیدر و قرآن و یا کتب منزله نک
جمعی الله تعالینک عند معنوسندن اولوب حلال و حرامی بیان ایچون کلوبدر و پیغمبرلر

ما کنتم فولوا وجوهکم
شطره وان الذين اتوا
الکتاب لیعلمون انه الحق
من ربهم وما الله بغافل عما
یعملون) یا محمد سنک
وجهکک جهت آسمانه
ترددخی بزکور بزبواجلدن
بزی راضی اولدیغک قبله به
تحویل ایدره ز امدی
یوزیکی مسجد حرام سمتنه
صرف ایله و بر و بحر و شرق
و غرب هر نه طرفده
اولورسه کز یوزیکزی
اول مسجد جانبنه چویرک
تحقیق اول کندولره کتاب
ویریلان کیمسه لر بو تحویل
ربرلی طرفندن حق
اولدیغی بیلورلر و انلرک
بو تحویل انکارلری
عالمندن الله تعالی غافل
دکلدر * مر ویدرکه بعد
الهجرة مدینه ده اون الی
آی مقداری نمازده بیت
المقدسه متوجه ایدیلر صکره
نصف رجیده دوشنبه کونی
بنو سلمه مسجدنده اصحابله
ظهورک ایکی رکعتی ادادن
صکره نمازده ایکن بو حکم
نازل اولوب جملة میزاب
شریف طرفنه توجه بیوردیلر
بناء علیه اول مسجده مسجد
قبلتین دینلدی (و ان آیت
الذين اتوا الکتاب بکل
آیه ماتبعوا قبلتک و اما انت

خلقه کوندریلو بدرکه انلری حقہ دعوت ایدرلر (و آتی المال علی حبہ) و مالدن صدقه ویره
اول ماله محبتی اوزره * ابن مسعود ایدر مالندن صدقه ویره حالبوکه صحیح و شعیخدر غنائی
تأمل ایدر فقردن خوف ایلر * روایت اولندیکه برجل پیغمبریمز علیه السلامه کلوب دیدیکه
یا رسول الله قنخی صدقه نک اجری اعظمدر دیدی اولکه سن انی تصدق ایدر سن حالبوکه سن
صحتده و ماله حرصک غایتدهدر فقردن قورقارسک غنائی تأمل ایلر سن یوخسه شول وقته
تأخیر ایتسکل که جانک حلقومه ایریشوب مالک شو دکلوسی فلانه و شودکلوسی دخی فلانک
اولسون ديه سن حالبوکه اول فلانک ایدی و یاخود انی الله تعالی به محبتی اوزره ویره
(ذوی القربی) اهل قرابتک فقراسنده ویره * عن النبی صلی الله علیه وسلم * الصدقة علی المسکین
صدقة وهی علی ذی الرحم ثنتان صدقة و صلة * پیغمبریمز علیه السلامدن مرویدرکه مسکینه
ویریلن صدقه برصدقهدر اما که ذی رحم قرابتیه ویریلن ایکی صدقهدرکه اول صدقه وصلهدر
(والیتامی) ویتیملرک فقراسنده ویره (والمساکین) و مسکینلرده ویره (وابن السبیل)
و شول مسافرده ویره که اهلندن کس یلوب یولی سکا اوغرایه و یا انکله مراد ضیفان اوله
* قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من کان يؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم ضیفه * پیغمبریمز
علیه السلام ایدر اوکسه که الله تعالی به یوم قیامته ایمان کتوره قنوغنه اکر ایتسون (والسائلین)
و شونلرده ویره که حاجت انلری سؤاله الحجا ایدر * قال النبی صلی الله علیه وسلم للسائل حق
وان جاء علی فرس * پیغمبریمز علیه السلام ایدر سائلک حق و ارد اکر چه فرس اوزره کلورسده
(وفي الرقاب) ورقاب تخلیصنده ویره مکاتبلره معاونت و اسیرلر فکا کنه اعانت ورقاب
اشترا ایدوب اعتاقله اثابت کبی (و اقام الصلاة) و فرض نمازلری قیله (و آتی الزکاة) و زکاتن
ویره احتمال اولورکه یکن و آتی المال ایلر اشبو و آتی الزکاة ایکیسیلهده مراد زکاة مفروضه
اوله الابوکه اولکیسی مصارفن بیان و ایکنجیسی اداسنی اذعان ایچون اوله و احتمالدرکه
اولکیسیله مراد نوافل صدقات اوله و یا مالک زکاتدن غیری حقوق اوله که اول زکاتله نسخ
اولنوبدر (والموفون بعهدهم اذا عاهدوا) و دخی برشونلرک بریدرکه کندیلر ایلر الله تعالی
بیننده و یا ناس بیننده اولان عهدلرینه وفا ایدرلر یعنی وعدلرین انجامز و حلف و نذرلرین ایفا
ایدرلر و سویاسه لر صدق ایدرلر امانت ویریلن شیئی صاحبنه ایرکورلر اکر اکا مرض
عسرت ایدر و یاخود ایام صیامده سفر اوزره اوله و بویکی عذرک بریلر انده افطار ایدر قاج
کون افطار ایدر سه اتی مرض و سفرنک غیری ایامده متوالیا و یا منفردا صائم اولمق اوزرینه
واجب اولور (والصابرین فی البأساء والضراء و حین البأس) شونلرکه شدت و فقرده
و مرض قتنده و قتال و حربده صبر ایدرلر (اولئک الذین صدقوا) ایدرلر ایلر ایمانلرنده
و حقه اتباعلرنده و بر طلبنده صدق ایتدیلر (و اولئک هم المنقون) و کفر و سائر رذائلدن
صاقتدیلر اشبو آیت کریمه کالات انسانییه بی باسرها جامعهدر صریحا و یا ضمنا اکا دالدر
و اول کثرت و سعتله اوج شیتیه منحصرهدرکه اول صحت اعتقاد و حسن معاشرت و تهذیب
نفسدر اوکی به اشارت من آمن دن و النبیینه دکدر و ایکنجی به اشارت و آتی المال دن و فی
الرقابه دکدر و اوچنجی به اشارت و اقام الصلاة دن آخرینه دکدر اول اجلدن اشبو خصلای

بتابع قبلتهم و ما بعضهم
بتابع قبله بعض و ان اتبعت
اهوائهم من بعد ما جاءک من
العلم انک اذا لمن الظالمین)
اکر سن مثلاً بوکتاب
ویریلنلره یعنی یهود
و نصاریه کلی معجزه و حجت
ایله کلسک سنک قبله که تابع
اولزلر و سندنخی انلرک
قبله لرینه تابع اولمز سین
وانلرک بعضیسی بعضیسنک
قبله سنه تابع اولزلر فرضا
اکر سن قبله خصوصنده
ابراهیم علیه السلامک
قبله سی حق اولدیغنی سکا
ویریلن علمدنصکره انلرک
آرزولرینه او یارسک بو
تبعیتسده سن ظالملردن
اولور سین * ظاهرده خطاب
پیغمبر علیه السلامهدر اما
معنیده امتلره راجعدر
(الذین اتیناهم الکتاب
یعرفونه کما یعرفون انباءهم
وان فریقا منهم لیکتمون
الحق وهم یعلمون) بز
توریتی ویردیکمز کیمسه لر
پیغمبری او غلارینی بیلدکری
کبی یلورلر انلردن برفرقه
عوام و اسافلدن حق کتم
ایدرلر مع هذا کتم
ایتدکرینی یلورلر * عربن
الخطاب رضی الله عنه عبد الله
بن سلام رضی الله عنه یه بو
آیتده اولان معرفه بی بکا
تعریف ایلر دیدکده یا عربن

پیغمبری کوردیکم آورده
او غلی بیلدیکم کبی بلکه
دخی محقق پسلم زیرا
توریتده وصفی کورد
اما او غلم ایچون احتمالدرکه
اناسی خیانت ایتش اوله
(الحق من ربك فلا تكونن
من الممتزین) سنک ربکدن
اولان جمله حق و کر چکدر
امر قبله ده سن شک
ایدیجیلردن اوله بودخی
امته راجعدر (ولکل
وجهة هو مولها فاستبقوا
الخيرات ایما تکنونوا یأت
بکم الله جمیعاً ان الله علی
کل شیء قدير) هر امتک
بر قبله سی واردرکه الله
تعالی انک وجهی اولجانبه
صرف ایدر امدی ای
مسلمانلر سز خیر ایشلرده
سائرله سبقت ایدک که انک
برسی قبله یه توجهدر سز
واهل کتاب نزهده اولور
ایسه کز ونه جانبه توجه
ایدرسه کز قیامنده جزا
ایچون سزی جمع ایدر تحقیق
الله عظیم الشان احضار
وجعندن هر شیئه قادردر
(ومن حیث خرجت فول
وجهک شطر المسجد الحرام
وانه للحق من ربك وما الله
بغافل عما تعملون) نه وقتکه
برمحلدن چیقارسک نمازده
یوزیکی مسجد حرام جانبه

جمع ایدن کشی ایمان و اعتقادینه نظر اصدقله وصف اولندی و خلقله معاشرت و حقله معامله سنه
اعتبار آتقوی ایله وصف اولندی اول اجددن پیغمبر عز علیه السلام ایتدی برکسه که بو آیتله عمل ایده
ایمانی استکمال ایده (یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الفصاح فی القتل) یا مؤمنلر سزه فرض قیلندیکه
قتیللرده قصاص ایده سز یعنی جانی یه جنایتک مثنی ایده سزا کر عدا ایسه * زمان جاهلیته احياء
عربدن ابکی حی بینده دماء واقع اولوب استیفا اولنماشدی و اول ابکی حیدن برینک آخر اوزره
شرفی اولوب یمین ایتدیلر که کندیلردن عبد و انشی یرینه انلردن حر و رجل قتل ایده لر
و بر رجل یرینه انلردن ابکی رجل قتل ایده لر و جراحاتده کندیلره اولانک ضعفی انلره
ایدلر چون ابکی حی امرلین پیغمبر عز علیه السلامه رفع ایتدیلر اشبو آیت کریمه نازل
اولوب مساوات ایله امر اولندیلر جمله سی اکا راضی اولوب بیلنلرنده کی نزاعی قالدردیلر و حکم
اولدرکه (الحر بالحر والعبد بالعبد والاتی بالاتی) یعنی احرار مسلمانلر و یا عبید مسلمانلر و احرار
معاهدین و عبید معاهدیندن ابکی دم تکافؤ ایتسه لر هر صنفدن ذکر قتل اولور قتل ایتدیکی کرکسه
ذکر و یا انشی اولسون و دخی انشی قتل اولور قتل ایتدیکی کرکسه ذکر و یا انشی اولسون و اما که مؤمن
کافر ایچون و حر عبد ایچون و والد و لد ایچون قتل اولنمز و دخی کافر مسلم ایچون و عبد حر ایچون
و ولد و لد ایچون قتل اولور اشبو صحابه و تابعیندن اکثر علمایک قولیدر * علی رضی الله تعالی
عنهن مرویدر که * لایقادرکه * مؤمن بکافر * مؤمن کافری قتل ایتسیله قتل اولنمز و حدیثده
کلدیکه * لایقادرکه والد بالولد * والد و لدی قتل ایتسه والد قتل اولنمز و شعبی و نخعی ذاهب
اولدیلر که مسلم کافر ذمی ایچون قتل اولنه و حر عبد ایچون قتل اولنه و واحد ایچون جماعت
قتل اولنه * سعید بن المسیب رضی الله تعالی عنهن مرویدر که عمر بن الخطاب رضی الله تعالی
عنه بر رجل ایچون بش و یایدی کسنه یی قتل ایتدی اگر انک قتلنه اهل صنعاء اجتماع ایتسه لر
انکچون انلرک جمیع قتل ایدردم دیدی و قصاص اطرافده دخی جاری اولور نفوسده جاری
اولدبغی کبی الا شیء واحدده دکلدرکه اول صحیح سوی مریض و زمن ایچون قتل اولور
اما که اطرافده برکسنه آخرک یدشلاسنی قطع ایتسه انکچون اول قاطمک ید صحیح سی قطع ایدلر ائمه
حنقیه عندنده اطرافده قصاص جریانی ابکی حر و یا ابکی حره بیننده اولور اما که ذکر و انشی
و یا حر عبد بیننده جاری اولمز اما که آخرین عندنده اطراف انک قصاصی نفسک قصاصنه قیاس اولنمشد *
انس رضی الله تعالی عنهن مرویدر که انک عمی ربیع بر جاریه نك ثیه سنی کسر ایتدی
جاریه نك اهلی ربیعدن قصاص اولنمن دیلدیلر عفو وارشه رضا و یرمدیلر حتی پیغمبر عز
علیه السلامه مرافعه اولدیلر یوردیکه کتاب اللهک حکمی قصاصدر ربیع و اهلی سمع
وطاعة دیجک جاریه و اهلینک قلوبن حق تعالی تحویل ایدوب حتی که قصاصدن یکدیلر
(فن عفی له من اخیه شیء) قانلکه مقتولندن انکچون برشیء ترک اولنه و یا قتل عمده
اوزرینه واجب اولان قصاصدن صفح اولنه و دیته رضا و یریه (فاتباع بالمعروف) دیت
طلب ایدنه واجب اولور که مطالبنه معروف ایله اتباع اولنه یوخسه حقدن اکثرله دکل
(واداء الیه باحسان) و مطالب اوزره واجب اولور که دیتک اداسنده احسان ایده
مماطله ایتیه صحابه و تابعیندن اکثر علماء ذاهب اولدیلر که ولی الدم چنان قصاصدن دیت

اوزره عفوایده انکچون اخذ دیت جائز اولور اکرچه قاتل اکا راضی اولمزه سه ده وبر قوم دیدیلر که قاتلک رضای اولمده قه دیت اوزرینه عفو جائز اولمز (ذلک) اشبو عفو و دیتده ذکر اولنان حکم (تخفیف من ربکم ورحمة) ربک جل شانہ دن تخفیف ورحمتدر * زیرا یهود اوزره قصاص حصص ایدی و نصاریه ایسه اخذ دیت حصص ایدی حق تعالی بواتی قصاص و اخذ دیت بیننده تخیر ایتدی (فن اعتدی بعد ذلک) اول کسه که قاتلی عفو ایدوب دیتی قبولد نصکره اتی قتل ایده (فله عذاب الیم) انکچون آخرتده عذاب و جیع واردر * دیندیکه قصاصا قتل اولنوب اندن دیت قبول اولنماق واردر * پیغمبریمز علیه السلام ایدر * لا اعافی احدا قتل بعد أخذہ الدیة * عفو ایتمین اول کسه بی که دیتی اخذند نصکره قتل ایده اشبو آیت کریمه ده دلالت واردر که قاتل قتل ایله کافر اولمه * زیرا که حق تعالی اکا قتلند نصکره خطایده ایمانله وصف ایلدی * ومن اخیه * قول شریفنده اخوت ایمان اراده ایدوب قتله بینلرنده کی اخوت کسلدیکنه اشارت ایلدی (ولکم فی القصاص حیاة) قاتلک قصاص اولمسنده سزکچون بقا واردر * زیرا که قتله قصد ایدن کشتی قتل ایتدیکه تقدیرجه کسندی دخی قتل اولنور ایدوکن بیلیجک قتلدن امتناع ایدر اولمه اولسه انده هم کسندیک بقاسی وهم قتلنی قصد ایتدیکه کسمنه نک بقاسی واردر اجلدن مثلده (القتل قلد القتل) یعنی قصاص قتلی تقلید ایدر دینلدی و یا خود قصاصله آخرت قصاصندن قورتلور * زیرا که قصاص اولیجق آخرتده حیاته قاور اما که دیاده قصاص اولمزه سه آخرتده اول قصاص اولنور * وفی القصص * قرائتی اوزره یعنی حکم قتلندن سزه حکایت اولننده و یا قرآنده قلوبه حیات واردر (یا اولی الالباب) یا عقول کامله صاحببری انلره ندا ایتدی تاکه قصاصک حکمننده تأمل ایده لر که انده نیچه استبقاء ارواح و حفظ نفوس واردر (لعلکم تتقون) تاکه قصاص اولغنی خوفیه قتلدن منهی اولمزه سز (کتب علیکم اذا حضر احدکم الموت) یا مؤمنلر اوزریکزه فرض قیلندی یقائنکه بریکزه موتک اسبابی حاضر و اماراتی ظاهر اوله (ان ترک خیرا) اکر مال و یا مال کثیر ترک ایدر سه * علی رضی الله تعالی عنہندن مرویدر که انک بر مولاسی وصیت ایتک دیلدی حالبوکه انک یدپوز درهمی وار ایدی و علی رضی الله تعالی عنہ اتی اندن منع ایتدی و دیدیکه حق جل و علا اکر خیر ترک ایدر سه دیدی خیر ایسه مال کثیردر * و طائفه رضی الله تعالی عنہادن مرویدر که بر رجل وصیت ایدنبجه مالک ندکلور دیدی رجل دیدیکه اوچ یک درهمدر و عیالک قاج نفسدر دیدی اول ایتدیکه درتدر طائفه رضی الله تعالی عنہا ایتدی حق جل و علا وصیتی خیر کثیر یعنی مال کثیر ترک ایتکه شرط ایلدی بودکلو مال ایسه شیء یسیردر ایددی اتی عیالکه ترک ایله کل (الوصیة للوالدین و الاقربین) والدینکزه و اقربینکزه وصیت ایدسز ابتداء اسلامده والدین و اقربین ایچون وصیت فرض ایدی اول کسه اوزرکه مال ترک ایدیدی صکره آیت میراث ایله نسخ اولندی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم * ان الله اعطی کل ذی حق حقه الا لوصیة لوارث * پیغمبریمز علیه السلام ایدر حق جل و علا

چو بر بوتوجه امری تحقیق ربکدن حقدر و الله تعالی سزک اعمالکزدن غافل دکلدر (ومن حیث خرجت قول وجهک شطر المسجد الحرام و حیث ما کنتم فولو و جو همک شطره لئلا یکون للناس علیکم حجة الا الذین ظلموا منهم فلا تخشوه و اخشونی و لاتم نعمتی علیکم و لعلکم تتقون) نه زمان نه مکاندن چیقارسک نمازده یوزیکه مسجد محترم ستمنه دوندر و هر نه مکانه اولور سه کز یوزیکزی اول مسجد طرفنه دوندر تاکه یهود و مشرک ایچون سزک اوزریکزه حجت اولمه مکر انلر دیکه عناد و مکاره ایله نفسلرینه ظلم ایتدیلر کعبه یه توجهده انلردن خوف ایتک بلکه فرمانمه مخالفتدن قورقک و کعبه یه توجهکزه نعمتی آخرتده یا خود ملت حنیفه یه اتباعله تمام ایدرم شاید که راه هدایتده اولور سزه بو آیت کریمه ده حجت اولمسه دن مراد الله اعلم جدال و خصومت اولمه توریتده محمد علیه السلام قبله سی کعبه اولدیغی معبوت ایکن یهود بزم دینیزی منکر و قبله مزه معتقددر و مشرک لر نیچون جسدی

ابراهيم عليه السلام قبله سنی
ترك ايتدی دیرلر ایدی
امدی بونحویل قبله ایله
انلره حجت قالدی ونفسلرینه
ظلم ایله استثناء اولان معنلر
یهود مدینه که کندواقر باسنه
میل ایله مکه یه توجه ایتدی
ومشرك مکه دخی محمد بزم
حق اوزره اولدیغیزی
بیلوب بزم کعبه مزه توجه
ایتدی دیوعناد اوزره اولدیله
(کارسلنا فیکم رسولانمکم
یتلو علیکم آیاتنا ویزکیکم
وعلیمکم الکتاب والحکمة
وعلیمکم ما لم تکنوا تعلمون)
نعمتک اتمامی کبی سزدن
سزه رسول کوندرده مکه
سزه آیاتغزی یعنی قرآنی
اوقور و سزی شرك
وکناهدن تطهیر ایدروسزه
قرآنی وحوال وحرابی
تعلیم ایدروسزه بیلدیکنز
شرایع واحکامی تعلیم ایدر
(فاذکرونی اذکرکم
واشکروالی ولا تکفرون
بخی طاعتله ذکرایدککه بندخی
سزی مغفرته یاد ایدیم
وبکا طاعتله نعمتاریمه شکر
ایدکومعصیتله کفران ایتک*
اخبارده واردر که حق
تعالی بنده لریمه * فاذکرونی
اذکرکم * کلامی هنایت
ایلد مکه اگر جبرائیل
ومیکائیل وبرمش اولیدم

هر حق صاحبنه حقنی ویردی آگاه اولک که وارثه وصیت ایتک یوقدر وبر جماعت
دیدیلر که وصیتک وجوبی منسوخذر شول اقارب حقنده کی موصی یه وارث اولر اما که
انلردن وارث اولیانلر حقنده وجوبی باقیدر که اول ابن عباس و طاوس وقاده وحسن
قولیدر طاوس ایدر برکیمسه برقومه وصیت ایدوب ذی قرابتلرین محتاج ترك ایتسه اول
قومدن انتزاع اولنوب ذی قرابتلرینه رد اولنور * دینلدیکه وارث اولیان اقرینک
فقراسنه وصیت مستحبدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ماحق امری مسلم له شیء
یوصی فیه یدیت لیلتهن الاوصیته مکتوبه عنده * پیغمبریمز علیه السلام ایدر برمسلم که انک
وصیت اولنه حق شیئی اوله حق اولدر که ایکی کیمه کیمیه الا وصیتنامه سی بیله سنده
کیمه لیه (بالمعروف) معروفله وصیت ایدسز یعنی ثلث اوزره زیاده ایتیه وفقیری ترك
ایدوب وصیتن غنی یه ایتیه * سعد بن مالک رضی الله تعالی عنه ایدر * پیغمبریمز علیه السلام
بنی عیادته کلوب دیدمکه یا رسول الله مالک کنی وصیت ایتک دیلرم سعادتله بیوردیلر که
ایتسکل دیدمکه نصفنی اتی دخی ایتسکل دیدمکه ایدمی ثلثنی ایدیم دیمک دیدیکه * الثلث
والثلث کثیر انک ان تدع ورثک اغنیاء خیر من ان تدعهم عالة یتکففون الناس بایدیم * الثلث
ثلث وصیتن ایتسکل که اول وصیت درجاتک اکثریدر ایدمی سنن وارثلریکی اغنیادن
ایتسکله سکا خیرلوردر اندنکه انلری فقرا ترك ایدسز تاکه انلر ال آچوب کفافلرین
سؤال ایدلر * حضرت علی کرم الله وجهه ایدر خمس وصیتی بکا احبدر اندنکه ربع
وصیت ایدر وربع وصیتی احبدر اندنکه ثلث وصیت ایدر اولککه ثلث وصیت ایدمه مراتب
وصیتدن برشی ترك ایتش اولمزیرا وصیتده اندن اکثر یوقدر (حقا علی المتقین) وصیت
مذکورده مؤمنلر اوزره حق قیلندی (فمن بدله) اوصیا ویا اولیاء ویا شهوددن اول کیمسه که
وصیتی تغییر ایدمه (بعدما سمعه) موصینک قولتی ایشتدکدن صکره (فانما اثمه) اول ایصاء
مغبرک ویا تبدیلیک وبالی (علی الذین یدلون) اتی تبدیل ایدنلرک اوزره در میت اندن
بریدر (ان الله سمیع) الله تعالی موصینک ایصائی ایشیدر (علیم) مبدلک تبدیلنی بیلور
اشبو آیت کریمه دلالت ایدر که نفس وصیتله موصیدن فرض ساقط اوله تبدیلدن اکا
اثم لاحق اولیه ودخی اولککه اوزرنده دین اولیوب قضاسین وصیت ایدمه تبعاتندن قوریتله
ودخی برشی خاصة وصی قلنان کشی انک غیر یه وصی اولیه (فمن خاف من موص جنفا
او اثم) اول کیمسه که موصیدن وصیتده خطابه میل ویا حیفه تعمیدن توقع ایدمه ویا بیله (فاصلح
بینهم) وصیت اولانلر بیننده نهج شرع اوزره اجر الله اصلاح ایتسه (فلا اثم علیه) اشبو
تبدیلده اکا وبال یوقدر زیرا که باطلی حقه تبدیلدر (ان الله غفور) ظلمدن حذر ایدمه نی
حق تعالی مغفرت ایدبجیدر (رحیم) انک امرینه اطاعت ایدنه رحمت ایدبجیدر * اشبو آیت
کریمه ده دلالت واردر که موصی چقان عدا ویا خطابه وصیت ویا وقفده جور ایتسه وصی
ووارثک اتی عدله ردی جائز اوله آیت سابقه ده کی (بعدما سمعه) قولیه مراد وصیت عادلدر
یوخسه جائزه دکادر ودخی دلالت واردر که غالب ظنله اجتهاد وعمل جائز اوله زیرا که میلدن
خوف خائفک ظن غالبنده اولور ودخی رخصت واردر که کشی وصیت اولانلرک بیننده

اصلاح ایچون دخول ایده اکر چه انده حقندن زیاده نقصان اولور سه ده قچانکه جمله سی اکا راضی اوله ودخی دلالت واردرکه موصی قچان ثلثدن اکثرله وصیت ایتمه اول وصیتک کلیسی باطل اولیه بلکه باطل اولان ثلث اوزره زیاده سی اوله زیرا که حق جل و علا اشبو آتیده جورله وصیتی ابطال ایتمدی بلکه آنده اصلاحی وجه ایتمدی (یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام) یا مؤمنلر صوم رمضان اوزر بکنزه فرض قیلندی (کا کتب علی الذین من قبلکم) انبیاء و ائمن سزدن اوکیدین کینلره فرض قیلندی کبی سعید بن جبیر رضی الله تعالی عنه ایدر بزدن اوکیدین کینلرک صومی اخشامدن لیلہ قبله یه دکین ایدی ابتداء اسلامده اولدیغی کبی * علمدن بر جماعت دیدیلرکه صیام رمضان بزه فرض اولدیغی کبی نصاریه دخی واجب ایدی حرشید و یابر دشیدن ماننده واقع اولیحق سفر لرده کندیلر مشقت ویرر و معاشرینه ضرر کور اولدی علما و رؤسالی رأی ایشدیلرکه انی شستا و صیف بیننده زمان ربعدیه قیلرلر و اول تحویلرینه کفارت ایچون انک اوزرینه اون کون زیاده ایتدیلر بعده ملککریک اغزی آغریوب اندن بری اولور سه قومک صوملرین یدی کون زیاده ایتکه نذر ایدی چون اندن بری اولدی نذرین رینه کتوردی بعده اول ملک فوت اولوب رینه کلان ملک انلره صوملری الی کون تمام ایتدردی * شعبی ایدر اکر سنه نک کلیسی صائم او اسم شعبان و رمضان ایدوکی شک اولنان کونی افطار ایدردم شول سبیدنکه نصاریه شهر رمضان فرض ایدی برکون اولنه و برکون آخرینه ضم ایدوب صکره کلنلری کینلرینک فغانی ایشلیه رک صوملرینی الی کونه ایر کوردیلر (لعلکم تقون) تاکه معاصیدن صاقنه سز زیرا که صوم شہوتی کسر ایدرکه اول معاصینک مبدئدر و یا انی ادا حالنده اخلاندن صاقنه سز (ایما معدودات) عدد معلومه موقت ایامی صائم اولک * روایت اولنورکه ابتدای اسلامده هر آیده اوچ کون صومی و عاشورا صومی واجب ایدی صکره شهر رمضان صومیه نسخ اولندی * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر هجرتدن صکره شهر رمضان صومیه نسخ اولندی * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر هجرتدن صکره اول نسخ اولنان امر قبله و صوم ایدی * عائشه رضی الله تعالی عنها ایدر زمان جاهلیتده قریش یوم عاشورایی صائم اولورلردی و پیغمبریمز علیه السلام دخی صائم اولوردی مدینه یه قدوم ایدیک یه انی صائم اولدی و ناس دخی انکله بیلہ انی صائم اولدیلر رمضان صومی فرض اولیحق عاشورا صومی ترک اولندی استین انده صائم و استین مفطر اولوردی (فن کان منکم مریضا او علی سفر فعدة من ایام اخر) سزدن اوکسنه که مریض اولوب صوم اکا ضرر ویره و انکله اکا عسرت ایره و یا خود ایام صیامده سفر اوزره اوله و بوا یکی عذرک بویله انده افطار ایده قاج کون افطار ایدر سه انی مرض و سفرک غیری متوالیا و یا تفرقا صائم اولق اوزرینه واجب اولور (و علی الذین بطیقونه فدية طعام مسکین) و شونلرکه شبابلری حالنده صومه قادرلر ایکن کبرلری حالنده اندن عاجز اولرلر ایدی اوزرلرینه واجب اولورکه هر افطار ایتدیکی یومدن بدل ابوحنیفه عندنده نصف صاع یعنی بشیوز یکریمی درهم بغدادی بر مسکینه اطعام ایده و اکرائک غیر حبوبدن ویرسه بر صاع یعنی بیک قرق درهم اطعام ایده (فن تطوع خیرا) اول کیمسه اوزرینه اطعامده واجب اولان بر مسکینی و یا ایکی مسکینی و یا اکثری طعام

البته انلره تمام بیوک نعمت ویرمش اولوردم بیورمش دیو ابن عیینه رحمه الله بن مرویدر (یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر و الصلوة ان الله مع الصابرين) ای مؤمنلر صبرله و صلوتله الله تعالیدن معاونت طلب ایدک تحقیق الله عظیم الشان صبر ایدیکیلرله بیلہ یعنی صابرلره حمایت و نصرت ایدیکیدر (ولا تقولوا لمن یقتل فی سبیل الله اموات بل احياء ولكن لا تشعرون) سزنی سبیل الله قتل اولنلر ایچون متالردر دیمکنز بلکه انلر بزم حضور مزده دیریلدر و لیکن سز انلری بیلمز سکنز زیرا انی ادراک عقلندن خارجدر * بو آیت کریمه بدرده مقتول شهدا حقنده نازل اولمشدرکه الی کیمسه مهاجریندن و سکنز دخی انصاردن واقع شهدا ایچون بعضیلری تحسر جهتیه فلان و فلان نعمت حیات و لذت نعیم دنیادن محروما وفات ایتدیلر دیملر بیلہ حق جل و علا انلره موتا دینلرسندن منع ایلدی (و لنبلونکم بشی من الخوف و الجوع و نقص من الاموال و الانفس و الثرات و بشر الصابرين) ای مؤمنلر مطیعی عاصیدن

ایده و یا خود واجب قدری اوزره زیاده ایده مثلا اوزرینه واجب اولان نصف صاع بغدادی
ایکن اندن زیاده ویره (فهو خیرله) اول تطوع و یا خیری انکیچون خیر اودر (وان تصووا
خیر لکم) اما که ای صومه قادر اولمیانلر تکلف ایدوب صائم اولمکن سزک ایچون خیر اودر
فدیه و تطوع خیردن و افطاردن (ان کنتم تعلمون) اگر صومده کی فضیلتی و برانت ذمتی
بیلور سه کز * معلوم اوله که مؤمن مکلف ایچون رمضان افطارینه رخصت یوقدر الاوچ نوع
حالت ایچون اول جائز اولور * بری اولدر که قچان حامل و یا مرضه و لدلری اوزره خوف
ایتسه لرایمدی انلر افطار ایدوب صکره قضاء ایدرلر و فدیہ دخی ویرلر که اول ابن عباس
قولیدر امام شافعی دخی ا کاذا هبدر و بر قوم دیدیلر که انلره فدیہ لازم اولمز که اول حسن و عطاء
ونجی و زهری قولیدر امام ابوحنیفه و اوزاعی و ثوری دخی ا کاذا هبدر * ایکنجی اولدر که
قچان مریض و یا مسافر و حائض و نفسا افطار ایدلر اوزر لرینه انجق قضا واجب اولور * اوچنجی
اولدر که قچان شیخ کبیر و مریض که مرضنک ژوالنر جا ایتیه افطار ایتسه لر انجق فدیہ واجب
اولور (شهر رمضان) اوزر یکره شول فرض اولان صوم رمضان صومیدر (الذی انزل
فیه القرآن) که آنده قرآن انزال اولندی یعنی قرآنک جملہ سی شهر رمضان دن لیلہ قدرده
لوح محفوظ دن سماء دنیاده بیت العزتہ ایندیر یلور بدر بعده جبریل علیه السلام یکر می اوچ یلده
پیغمبر عز علیه السلام حضر ت لرینه منجما ایندردی ابوذر رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز علیه
السلام دن روایت ایدر دیکه شهر رمضان دن اوچنجی کیجده بر روایتده اول کیجده سنده صحف
ابراهم نازل اولدی وانک التجی کیجده سنده تورات واون اوچنجی کیجده سنده انجیل واون
سکرنجی کیجده سنده زبور و یکر می دردنجی کیجده سنده قرآن نازل اولدی (هدی للناس)
ناسی ضلالتدن حقه هدایت ایدہ (وینات من الهدی والفرقان) و حلال و حرامدن و حدود
واحکامدن حقه هدایت اولور و حق و باطل بینی سچا و شیئه دلالت و اضحه اولدینی حالدہ
بر حیثیتله که یوم قیامتده انکله هیچ کس نه نک عذری قلمز (فن شهد منکم الشهر فليصمه) برکس نه
که حضرده صحیح و مقیم ایکن ا کا شهر رمضان ایرسه انی صائم اولسون علماء اختلاف ایتدیلر
اول کس نه حقندہ که اول مقیم ایکن رمضان ایرشوب صکره مسافر اوله * علی کرم الله وجهه
ایدر انکیچون فطر جائز اولمز بلکه اشبو آیت کریمه دلالتیه انک کلنی صائم اولور که اول عبیدہ
السمانی دن دخی قولیدر اما که صحابه و فقہانک اکثری دیدیلر که اگر برکس نه شهر رمضانده
سفره چقیسه انکیچون افطار جائز اولور و آیتک معناسی اولدر که سزدن اول که شهر رمضانده
ایریشه اندن ایرشدیکی دکلو سین صائم اولسون ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه
السلام عام فتمده شهر رمضانده مکہ یه سفرا یتدی (کدیده) نام موضعه ایریشجیه دکن صائم اولوب
اندن افطار ایتدی ناس دخی انکله یلده افطار ایتدیلر (ومن کان مریضا او علی سفر فعدة من ايام اخر)
اول کسه که مریض و یا مسافر اولوب شهر رمضانده افطار ایدہ اول افطار ایتدیکی ایام عددنجه رمضانک
غیر یدہ انی قضا واجب اولور اگر افطار ایتدیکی ایام دکلو زمان مریض صحتده و مسافر اقامتده
اولور سه و اگر افطاری دکلو ایام یکمدین فوت اولور سه صحت و اقامتی دکلو سنک قضای
واجب اولور * علماء اختلاف ایتدیلر شول مرض و سفرده کی فطری مباح فیلور * حسن و ابراهیم

تمیز ایچون سزی غزاده
دشمندن خوفله و صوم
یا قحط آجاقیلہ و زکات
و اصابت ضرردن مال
نقصان لغیلہ و مرض وضعفدن
نفس نقصان لغیلہ و آفات
سماویہ و ارضیہ دن میوه
لر یکزک یا خود میوه
مثابه سنده اولان اولاد
لر یکزک محو و نقصان لغیلہ
امتحان ایدرم یا محمد سن
صابر لر که مری می مژده ایلہ
(الذین اذا اصابتهم مصیبة
قالوا ان الله وانا اليه راجعون)
اول کیسه لر که آنره بر
مصیبت اصابت ایتدیکی زمان
انلر قلبا تسلیم و رضا جهتیه
تحقیق بز الله تعالی نک عبد
ملاوکن و بعد الوفات بعث
و نشور ایلہ ینه طرف لرینه
رجوع ایتدنجی ز دیدیلر
(اولئک علیهم صلوات
من ربهم ورحمة واولئک
هم المهتدون) اول کیسه لر که
مصائب و قوعنده * انا لله
وانا اليه راجعون * دیدیلر
انلرک اوزرینه ربلر دن
رحمت و نعمت و جنت وارد
وانلر هدایتی بولملر دندر *
سعید بن جبیر رحمه الله
بیور مشدر که بوانا لله وانا
اليه راجعون کلامی یالکز
بوامته اعطا بیورلشدر
بوخسه یعقوب علیه السلام

نخعی ایدر اول شول مرزدرکه انکله اوتور کن نماز قیلق جائز اوله واما که اکثر و ایدر
اول شول مرزدرکه صومله انک زیاده می قور قیلور و بالجمله اگر صومانی اجهاد ایدر سه افطار
ایده اجهاد ایتز سه اول صحیح کبیر و سفر فطری مباح قیلور و عامه علماء عندند انده صوم جائز
اولور الا ابن عباس و ابوهریره و عروه بن الزبیر و علی بن الحسین قولند که انار سفرده صومی
تجویز ایتزلر صائم اولور سه قضای واجب اولور دیدیلر زی را پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه
« لیس من البر الصیام فی السفر » سفرده صائم اولق صلاحدن دکلر و آخرون عندند افطار
جائز اولور شول مسافر حقند که صومانی اجهاد ایده بلکه اکا اولی اولان افطاردر شول
دلیل ایله کیم پیغمبر عز علیه السلام سفرده ایدی کورسه که ناس بر رجل اوزره جمع اولوب
اوزرینه کولکه ایتشار دیدیکه بوکا نه حالت ایدی دیدیلر صائمدر دیدیکه سفرده صائم اولق
صلاحدن دکلر و اما سفرده صومی تجویز ایدنلرک دایلی اولدر که ابوسعید الخدری رضی الله
تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلامه بر رمضانده سفرده ایدک انده بعضیلر عز صائم و بعضیلر عز
مفطر ایدی نه صائم مفطره و نه مفطر صائم تعیب ایدردی و صوم فطر دن قنغی افضل
ایدوکننده دخی اختلاف ایتدیلر بر طائفه سفرده فطر صومدن افضلدر دیدیلر که اول ابن
عمر دن مرویدر و سعید بن المسیب و شعبی اکا ذاهبدر و بر قوم ایسه صوم افضلدر دیدیلر که
اول معاذ بن جبل و انس دن مرویدر * و ابراهیم نخعی و سعید بن المسیب اکا ذاهبدر و بر طائفه
ایسه اول ایکسندن ایسر اولانی افضلدر دیدیلر « یرید الله بکم الیسر » دلائله که او مجاهد
و قتاده و عمر بن عبدالعزیز قولیدر * بر کسنه مقیم صبا حلیوب صائم اولسه بعده اثناء نهارد
سفره چیقسه اکثر علما عندند اکا اول کونی افطار جائز اواز و بر طائفه دیدیلر که انکچون
افطار جائز اولور که اول شعبی قولیدر و امام احمد اکا ذاهبدر اما مسافر صائم صبا حلیسه بالاتفاق
انکچون افطار جائز اولور شول دلیل ایله کیم جابر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام
عام فحده شهر رمضانده که یه سفر ایتدی کرام نام موضعه ایریشچک صائم اولدی ناس دخی
انکله بیله صائم اولدیلر دیدیلر که یار رسول الله صوم ناسه مشقت و یردی اوله اواسه ایکندیدنصرکه
ایدی بر قدح صو ایستوب ناس نظرند انی ایچدی انی ناس کوروب کیمی افطار ایتدی
و کیمی افطار ایتدی پیغمبر عز علیه السلامه ناسک بعضی صوملرک افطار ایتدکلرینی خبر
و یریلچک دیدیکه انلر صامیلدر * و فطری مباح قیلور سفرک مسافه سنده علما اختلاف ایتدیلر
بر قوم دیدیلر که بر کونلک مسافه در و بر جماعت دیدیلر که اول ایکی کونلک مسافه در که اول
شافعی قولیدر و بر جماعت اخی دیدیلر که اول اوچ کونلک مسافه در که اول ثوری و ائمه
حنفیه قولیدر « یرید الله بکم الیسر ولا یرید بکم العسر » حق تعالی سزه تیسیر ایتک دیلر
یوخسه تیسیر ایتک دیلز * پس بواجلندن سفر و مرض حالنده سزه فطری مباح قلدی شعبی
ایدر بر رجل که ایکی امر بیننده تخیر اولنسه ایسرینی اختیار ایده الا اول انک اختیار ایتدیکی
الله تعالی یه احی اولور * اشبو آیت کریمه بقاعده عظیمیه اصلدر انک اوزره فروع کثیره
مبتندر که اول « المشقة تجلب التیسیر » مشقت ایسر ی جلب ایدرودخی « الضرورات تنجیح
المحظورات » ضرورتلر محظورلری مباح قیلورودخی « اذا ضاق بك الامر اتسع » قیجان بر

یوسف علیه السلامی غائب
ایتدکه یا اسفا دیموب
بوکلای دیر ایدی حضرت
فاروق رضی الله عنه بوآیت
کریمه یی او قودقه صلوات
ورحمت نعم العدلان و اهتدا
نعم العالوه بیور مشلر (ان
الصفاء المروءة من شعائر الله
فمن حج البيت او اعتمر فلا
جناح علیه ان يطوف بهما
و من تطوع خیرا فان الله
شاکر عايم) تحقیق صفا
و مروءة بیت اللهه مناسک
حج نشانلر ندندر هر کیمکه
بیت خداده حج قصد ایده
یا خود خاصه عمره ایله زیارت
کعبه یه متوجه اوله اول
کیمسه اوزرینه صفا و مروء
بی طواف ایتدکه کناه یوقدر
بر کیمسه که کرک فرض
کرک نافله بر خیرلو طاعت
ایشلیه تحقیق الله عظیم الشان
انک طاعاتی بیلیجی و مکا
فاتنی احسان ایدیچیدر *
صفا و مروء مکة مکر مهده
ایکی جبل اولمغله زمان
جاهلینده صفا اوزرینه
اساف نامنده بر صم و مروء
اوزره ناله نام بر صم و ضعیله
مشرکلر اول طاعلری
طواف ایدوب اول بتلری
مسح ایدرلردی بعد الفتح
و کسر الاصنام اهل اسلام
سعی مذکور افعال جاهلیندن

امریض بق اولسه انده وسعت ایدیلور ایددی بوقواعدک جملہ سنہ آیت مذکورہ اصلدر (و لتکملوا
العدة) تاکہ ایام اشہر عددین تکمیل ایدہ سز مرض و سفر یکزدہ افطار ایتدیککز ایامی قضا
ایلہ * ابن عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ پیغمبریمز علیہ السلامدن روایت ایدر دیمشکہ * الشہر تسع
وعشرون فلانصوموا حتی تروا الهلال ولا تقطروا حتی تروہ فان غم علیکم فاکدوا والعدة ثلاثین *
آی یکر می طقوز دخی او اور * ایددی ہلال رمضان کور میٹجہ صائم اولمکز و ہلال شوال کور میٹجہ
مفطر اولمکز و اگر سمدہ غیم علت اولوب ہلال رمضان و یا ہلال فطری کور مز سہ کز شعبان آخی
اوتوز کون عدایدوب اندن صوم رمضانہ شروع ایدک رمضانی اوتوز کون عدایدوب افطار ایدک *
اشبو قول قرآنی دلیلدرکہ ہلال کور لمدیکنندہ عدد اعتبار اولنہ و اندہ حساب اوتوز کونہ
اولور و منجمین قولنہ اعتبار اولنہ و اولکہ اول بلدہ سنک رؤی اعتباردر یکر می طقوز
کون صائم اولہ حالبوکہ بلدہ آخری اہلی اوتوز کون صائم اولسہلر * ایددی اول بلدہ
اولی اہلنہ لازم اولورکہ برکون صومنی قضا ایدہلر زیرا انلرک رؤیتندہ اکل عدہ اولدی
(و لتکبروا للہ علی ماہداکم) و تاکہ حق تعالیٰ بہ تعظیم ایدہ سز صوم رمضاندن راضی
اولدینگی شیتہ سزی ارشادینہ وانی سزہ تخصیصنہ سائر ملل اہلنہ دکل * اشوندہ عید
فطر تکبیرنک مشروعیتہ دلالت واردر ووقی اکل عندندہ یعنی رمضانک آخر کونک
شمسی غروبندندر ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہ ایدر مسلمین اوزرہ حقدرکہ ہلال شوالہ
نظر ایتدکلرندہ عیدلرندن فارغ اولنجیہ دکن حق تعالیٰ بہ تکبیر ایدہلر (واعلمکم تشکرون)
و تاکہ انک نعمتلرینہ شکر ایدہ سز * ابوہریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ ایدر پیغمبریمز علیہ السلام
دیدیکہ رمضان آئی داخل اولدینغندہ شیطان دمورلنور و جنت قبولری آچیلور و جہنم
قبولری برکدیلور ابوہریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ ایدر پیغمبریمز علیہ السلام دیدیکہ شہر رمضانک
اول کچہ سندنہ شیاطین دمورلنور و جہنم قبولری برکدیلور ہیچ قبولری ہیچ قبولری
آچیق قانز و جنت قبولری آچیلور ہیچ برقبولری برقبولری و برقبولری ندا ایدر کہ یاخیر
طالبی خیرہ اقبال ایت و یاشر طالبی شردن تباعد و اہمال ایت و انک ہر کچہ سندنہ حق
تعالینک ناردن عتقاسی اولور * ابوہریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ ایدر پیغمبریمز علیہ السلام
دیدیلرکہ برکسنہ کہ شہر رمضانی ایمان و احتسابلہ صائم اولہ ذنوب مقدمہ سی مغفرت
اولنہ و اولکہ لیلہ قدری ایمان و احتسابلہ قائم اولہ کذلک ذنوب مقدمہ سی مغفرت
اولنہ * سلمان رضی اللہ تعالیٰ عنہ ایدر پیغمبریمز علیہ السلام شعبانک آخر کونندہ ناسہ
خطاب ایدوب دیدیکہ سزی برشہر عظیم و بر شہر مبارک اظلال ایتدی اندہ بر کچہ
واردرکہ اندہ کی عبادت سائر زماندہ کی بیک آیدہ اولان عبادتن اول خیرلوردر حق تعالیٰ
انک کوندزندنہ صیامی فرض و کچہ سندنہ قیامی تطوع قیلدی اولکہ خصال خیردن
برخصلت ایدہ حق تعالیٰ بہ تقرب ایدہ سائر زماندہ فریضہ اداسیلہ تقرب ایدن منزلتندہ
اولہ و اولکہ اندہ حق تعالیٰ بہ فریضہ اداسیلہ تقرب ایدہ سائر زماندہ یتمش فریضہ اداسیلہ
تقرب منزلتندہ اولہ اول صبر آیدر و صبر ثوابی ايسہ جنتدر و اول آیدہ بر صائم
افطار ایدہنک ذنوبی مغفرت اولنہ و رقبہ سی ناردن آزاد قیلدہ و اول افطار اولسانک

اولدینغنہ مبنی انی ایشلمکہ
عارایتشار ایددی اول سببدن
* فلاجناح * امریلہ بنہ
بینمادہ سعی اولنمی
و جوب مناسکدن اولدی
(ان الذین یکتمون ما انزلنا
من الیقات والہدی من
بعدا میناہ للناس فی الکتاب
اولئک یلعنہم اللہ ویلعنہم
اللاعنون) شونلرکہ آشکار
حکمدن و طوغری بول
کوسترمکدن انزال ایتدیکمز
شیئی کتم ایدرلر مع ہذا
بزآنی توریتندہ ناس ایچون
بیان ایتشیدک * یعنی نعت
محمد علیہ السلامدر * اللہ تعالیٰ
اول کیسہلری رحمتندن رد
ایدر و جملہ مخلوقات انلرہ
لعن ایدر (الا الذین تابوا
واصلحوا و بینوا فاولئک
اتوب علیہم وانا التواب
الرحیم) مکر انلرکہ نعت
نبوی کی کتمدن توبہ
ایتدیلر و عللرینی اصلاح
ایتدیلر و کتم ایتدکلرینی
اظہار ایتدیلر امدی انلرک
توبہلرینی قبول و کناہلرینی
عفو ایدہرم و بن توبہلری
قبول و مبالغہ ایلہ رحمت
ایدیجیم (الذین کفروا
وماتوا و ہم کفار اولئک
علیہم لعنۃ اللہ و الملائکۃ و الناس
اجمعین) شونلرکہ کتم
و انکارلہ کافر اولدیلر و بو

صومی اجر نجه اول اجر لئه حالبوکه انک صومی اجر ندن برشی کسمیه دیدیلرکه یار سول الله هر بریزده صائم افطار ایده جک شی بولنیز دیدیکه بو ثوابه نائل اولور اگرچه افطاره قدرتی بر ایچم صو ایله و بردانه خرما ایله ایسه ده انک اولی رحمت و اوسطی مغفرت و آخری ناردن اعتا قدر آنده کلمه توحیدی و استغفاری اکثار ایدک که انکله رب تعالی سزدن راضی اوله و انده حق تعالیدن جنت سؤلن و ناردن تعوذی اکثار ایدک که حاجتکنز روا اوله * ابن عمر ایدر پیغمبریز علیه السلام دیدیکه یوم قیامتده صیام و قرآن عبد ایچون شفاعت ایدیسردر صیام دیه که یارب بن آنی کوندزده شهواتدن منع ایتشدم و قرآن دیه که یارب بن انی کچمه ده نوم و راحتدن ایقومشدم اوله اولسه ایکسمنک دخی شفاعتلی قبول اولوب عبدی مقصودیه ایر کوره لر * ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبریز علیه السلام دیدیکه ابن آدمک هر حسنه سی اون مثلی ایله تاییدیوزه وارنجه صاحبک ایمانی و اخلاصی حسنه تضعیف اولنور حق جل و علا ایدر الا امشک صومنه جزایی بن ایدرینکه زیر اول بنم ایچون طعام و شهواتن ترک ایدر صائم ایچون ایکی فرحه اولور بری حین افطارنده و بری رب تعالی یه لقاسی عندنده و صائمک اغزی قوقوسی الله تعالی عندنده مسک قوقوسندن اطیبدر و صوم صاحبنه جنتدر (و اذا سألت عبادی عنی فانی قریب اجیب دعوه الداع اذا دعان) یا محمد چقان عبادم سکا بدن سؤل ایدر لر آنلره دیکل که بن قربین دعا ایدمک دعوتنه اجابت ایدیسرین چچانکه بکا دعا ایده * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر مدینه نیک یهودلری پیغمبریز علیه السلامه دیدیلرکه ریز بزم دعا مزی نیجه ایشیدر و الحال سن زعم ایدر سنکه بزمه سمانک بینی بشبوز ییلاق مسیره در وینه هر سمانک غلطی دخی اول دکلودر اوله اولسه اشبوا بیت کریمه نازل اولدی * ضحاک ایدر بعض صحابه دیدیلرکه حق تعالی قریبدرکه اکا مناجات ایدومز بعیدمیدرکه اکا ندا ایدوز اکا جوابده اشبو آیت نازل اولدی ابوموسی الاشعری ایدر وقتساکه پیغمبریز علیه السلام خیره توجه ایتدی ناس بروادی اوزره اشراف ایدیچک رفع صوتله تکبیر ایتدیلر پیغمبریز علیه السلام دیدیکه « اربعوا علی أنفسکم انکم لاتدعون اصم و لا غایبا انکم تدعون سمیعا قریبا » نفسکنز اوزره تحبس ایدک * زیرا که سز دعایی اصم و یا غایبه ایتسز بلکه دعایی سمیع و قریبه ایدرسز * اشبوا بیتده حق تعالینک مکاندن تزیینه و داعی اجابتنه و دعایه ترغینه دلالت واردر و دخی عبادت افعال و اقوال و احوالنه علم و اطلاعنک کمالنی مکانی قریبک حالنه تمثیل وار (فلیستجیوا لی) ایدمی ایمان و طاعتنک دعوتنه اجابت ایتسونلر * نسکیم بن انلره اجابت ایدرین چقان مملری ایچون بنی دعوت ایدر لر (ولیؤمنوا بی) و بکا ایمانلری اوزره ثابت و دائم اولسونلر (لعلهم یرشدون) تا که رشد و حقه اصابت ایدر لر وقتا که حق جل و علا حضرتلری انلره شهر رمضان صومیه و عیدنی مراعاتله امر ایتدی و وظائف تکبیر و شکره قیام اوزره حشند نصکره بو آیتله تعقیب ایتدی که اول انلرک احوالنه خیر و اقوالنه سمیع و دعا لرینه مجیب و اعالنه مجازی ایدوکنه تنبیه و توجیه وجیه اوله * اگر دینور سه که حق جل و علا « اجیب دعوه الداع » و دخی « ادعونی استجب لکم » دیو بیور مشیکن نیجه لر اکا

کفرلری حالنده فوت اولدیلر الله تعالینک و مملکرتک و جمیع ناسک لعنتی انلرک اوزرینه در (خالدين فيها لا یخفف عنهم العذاب ولا هم یظرون) انلر اول لعنت و ناردنه دائملردر انلردن عذاب خفیف اولمز و انلره مهلت ویرلز و اعتذار لرینه نظر اولنمز (والهم اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحیم) وسزک الهکنز معبود بالحق اولان بر اللهدر اندن غیری اله یوقدر دنیاده جمیع نعمتلی آخرتده مؤمنلره رحمت احسان ایدیچیدر (ان فی خلق السموات و الارض و اختلاف الیل و النهار و الفلک الی تجری فی البحر بما ینفع الناس و ما انزل الله من السماء من ماء فاحیاه الارض بعد موتها و بث فیها من کل دابة و تصرف الیایح و السحاب المسخر بین السماء و الارض لآیات لقوم یعقلون) کوا کبله مزین بلا عمد سمواتک و جبال و بحار و نباتات و سائرله معنون ارضک خلقنده و لیل و نهارک بر برینی تعقیب و ضیا و ظلمنده و زیاده و نقصا یتلرنده و ناسک کندولرینی و متاعلرینی تحمیل و نفعلرله

سفینه لر بحرده یوریمارنده
وزمین قوریدقدنصکره الله
تعالی کوکدن یغمور انزالیه
زمینی نباتله احیا ایتسنده
واول ارضده هر نوع
حیواناتی نشر و تفریق
ایتسنده و روزکاری هر
طرفدن اسدر مسنده و سما
ایله ارض یلننده بلوتلر امر
و حکمیه کتسنده عقول
تامه سی و فکر و نظرو تأملی
اولان قوم ایچون صنعت
و حکمت و قدرته علامات
و عبرتلر واردر * کفار
قریش بزم اوچوز التمش
اصنامز وارینه شهره زک
ایشنی کرکی کبی اداره ایدمه
ایکن محمد برالهم وارجله
عالمک مهمنی اداره ایدر دیور
اکر بوکا برجی واریسه
ابرازا یسنکه طوغریلغی
اقرار ایدمه دیدیلر بناء علیه
سکزن نشانه ایله بوآیت
کریمه نازل اولدی خبرده
کیشدرکه وای اول کیمسه
که بوآیتی اوقویه ده معناسی
تفسکر ایتیه (ومن الناس
من یخذ من دون الله اندادا
یحبونهم کذب الله والذین
آمنوا اشد حبا لله ولویری
الذین ظلموا اذ یرون
العذاب ان القوة لله جمیعا
وان الله شدید العذاب)

دعالر ایدوب دعالرینه اجابت اولمادیغنیک وجهی ندر * دینلورکه اشبو آیتک معناسنده
اختلاف اولندی دینلدیکه اشبو راده کی دعالک معناسی واطاعت واجابتک معناسی ثوابدر
ودخی دینلدیکه اشبو ایکی آیتک معناسی خاسدر اکرچه لفظاری عام ایسه ده اویله اولسه
معنی بو اولورکه داعینک دعوتنه اجابت ایدرین اکرانی دیلرسم تنکم بو معنایه * فیکشف
ماتدعون الیه ان شاء * قول شربی دلالت ایدر ویاخود داعینک دعوتنه اجابت ایدرین *
اکر قضایه موافق اولورسه ویا اجابت اکر خیر ایسه ویا محال اولان شیئی سؤال ایتدیه
ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه * یتجیب الله
لاحکم مالم یذبح باثم اوقطیعه رحم او یستجیل * حق جل وعلاسزدن هر بریکزک دعاسنه اجابت
ایدر مادامکه اثم ویا قطیعه رحله دعا ایتیه ویاخود دعاسنک اجابتیه عجله ایتیه یعنی حق
تعالی به دعا ایتدیده روا اولدی ظنیه دعادن کسلیه و دینلدیکه آیتک معناسی حق تعالی
عبدک دعاسنه اجابت ایدر اکر انک مسؤولی مقدر ایسه ویرر واکر مقدر دکل ایسه انکیچون
آخرته ثواب ادخار ایدر ویا اندن برسوئی کیدرر * عبادة بن الصامت رضی الله تعالی
عنه ایدر پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه * ما علی الارض رجل مسلم یدعوا لله بدعوة الا آتاه
الله ایاها او کف عنه من السوء مثلها مالم یذبح باثم اوقطیعه رحم * یریزنده بر رجل مسلم که
الله تعالی دن بر حاجت دیسه الا اول اکر حاجتن ویرر ویا انک مثلی اندن برسوئی کیدرر
مادامکه اثم ویا قطیعه رحله دعا ایتیه و دینلدیکه حق جل وعلا بر عبدینی سوسه دعاسنه
فی الحال اجابت ایدوب اعطاسنی تأخیر ایدر تا که اول اکر دعا ایتدیکی صوتن ایشیده و بر
عبدی سوسه دعاسنک اجابت و اعطاسنده تأخیر ایتز تا که صوتن ایشیه * دینلدیکه دعالک
آداب وشروطی واردرکه اول اسباب اجابتدر انی استکمال ایدن اجابته اهل اولور اکر
اخلال ایدن اجابته استحقاقدن قالور (احل لکم لیلۃ الصیام الرفث الی نساءکم) صیامکنز
کیچه سنده نساکنز جماعکنز سزه حلال قیلندی * روایت اولنورکه اوائل اسلامده صائم
غروب شمسدن تایتسو نمازین قیلنجه ویا یسودن اول اولنجه اکر طعام وشراب حلال ایدی
اندن صکرده دکل اویله اولسه بر صوم کیچه سنده حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی
عنه یتسوئی قیلدیغدنصکره اهلنه جماع ایتدی بعده غسل ایدوب حالتی عرض ایچون
آغلیه رق پیغمبریمز علیه السلامه واردی مکر صحابه نک بعضیلری دخی انک کبی حاله مبتلا
اولوب هر بری ماجراسین پیغمبریمز علیه السلامه خبر ویردی اویله اولسه اشبو آیت
کریمه ایله حکم اول نسخ اولنوب صیام کیچه سنک کلنده جماع مباح قیلندی (هن لباس
لکم وانتم لباس لهن) نسائکنز سزله لباس وسز دخی انلره لباس سز یعنی نوم عندنده
زوجاندن هر بری تجرد ایدوب ثوب واحده ده اجتماعلر ایچون ویا یکیسندن هر بری صاحبنه
حلال اولیان شیئدن ستره اولدیغیچون * حدیثه کلدیکه * من تزوج فقد احرز ثانی دینه *
بر کیمسه کیم تزوج ایدمه دینک ثلاثینی آفاندن حراست ایدر (علم الله انکم کنتم تحتانون انفسکم)
حق تعالی یلیدیکه سز لیلای صیامده عشا دنصکره مجامعته تفسلر یکزه خیانت و ظلم ایدرسز * براه
رضی الله تعالی عنه ایدر صوم رمضان فرض اولیق شهر رمضانک کلنده ناس نسیاه تقرب ایتزلردی
و بعضیلری ایسه نفسلرینه خیانت ایدیجک اشبو آیت نازل اولدی (فتاب علیکم) الله تعالی سزک اول

خیانتکزدن تجاوز ایتدی زیر اول عمل حرامدن توبه ایتدیکیز (وعفا عنکم) وانک اثرین
سزدن عفو و محو ایتدی (فالآن باشروهن) ایتدی شمدنصکرده لیاالیء صومک جمیعنده
دیلدیکیز و قنده نساکنزه مجامعت ایدک (واشتوا ما کتب الله لکم) وحق تعالیٰنک
سزکچون قضا ایتدیکنی و یا سزکچون تقدیر ایتدیکنی و لدی و یا اکل و شرب و جماعتدن
لیالیء صومده سزک ایچون مباح قیلدیغی رخصتی طلب ایدک (وکلوا واشربوا حتی یبین
لکم الخیط الایض من الخیط الاسود من الفجر) واکل و شرب ایدک شول وقتیه دکن که
صباح اولی وقتنده سواد لیدن بیاض نهار متبین اوله * صحابه دن ابو قیس بن صرمه
الانصاری دینور بر رجل وار ایدی صائم اولدیغی حالد طول نهارده ارضنده عمل
ایدردی کیجه اهله رجوع ایدیک اهل اکا آتشد طعمان ایصدوب کتورمک صدنده
ایکن اول ایسه یورغون اولمغله اویقوید وارمش چون انی اویاردی حالبوکه الآن ذکر
اولندیغی اوزره اویودنصکره ویتسو نمازی قیلدنصکره انلره اکل و شرب و جماع
تا که یارینداسی کیجهیه دکن حرام اولوردی ابو قیس انی تذکر ایدوب الله تعالیٰیه
ورسولنه عصیاندن کراحتله اکادن امتناع ایتدی ایرته سی اول حال اوزره صائم اولوب
نهارک نصفی اولدین بایلدی افاقت بولیحق پیغمبریمز علیه السلامه کلوب ماجراسین ذکر
ایلدی اولیه اولسه اشبو آیت نازل اولوب لیاالیء صومک کلنده جماعه رخصت ویرلدیکی
کی اکل و شربه دخی رخصت ویرلدی * معلوم اوله که فجر ایکیدر بری فجر کاذبدر که
طولانی طلوع وسمایه صعود ایدر بعده زائل ولاشیء اولوب کیدر وبری دخی فجر
صادقدر که افقندن عربضا طلوع ایدر ومنتشر اولوب انکله صبحک اول وقتی ایرر * قال
النبي صلی الله علیه وسلم ان بلالا ینادی بلیل فکلوا واشربوا حتی ینادی * ابن ام مکتوم
ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالیٰ علیه وسلم حضرتلری بلال اذانی کیجهده اوقور * ایتدی صائم
اوله حق کسه لر اکل و شرب ایدک تا ابن ام مکتوم اذان اوقوینجه دکن زیر اول رجل اعی
ایدی صباح اولدی دینیمجه اذانی اوقومزدی (ثم اتموا الصیام الی الیل) و صیامی فجر صادق
طلوعندن غروب شمس دکن تمام ایدک چنانکه شمس غروب ایده فطر حلال اولور * اشبو
دیلدر که غروبده شک ایدن کشی یه اکل جائز اولیه و صوم وصال حرام اوله * ابوذر
رضی الله تعالیٰ عنه ایدر پیغمبریمز علیه السلام ایکی کونی صوم ایله اولشردی جبرائیل علیه السلام
اکا کلوب دیدیکه حق تعالیٰ صوم وصالکی قبول ایتدی لیکن سندنصکره اول هیچ کسه یه
حلال اولمز * زیرا که حق تعالیٰ صیامی کیجهیه دکن امر ایتدی کیجه اولدیغندنصکرهده
ایسه صیام اولمز (ولا تباشروهن وانتم عاکفون فی المساجد) نسائکیزه مجامعت ایتکیز
حالبوکه سز مساجدده اعتکاف نیتیه مقیم سز * ایتدی اعتکاف سنتدر مسجدک غیریده جائز
دکدر اما که مساجدک جمیعنده جائزدر * حضرت عائشه صدیقہ رضی الله تعالیٰ عنها ایدر
پیغمبریمز صلی الله تعالیٰ علیه وسلم وفاته دکن هر رمضانک عشر اخیرنده معتکف اولورلدی
اوندنصکرهده زوجاتی دخی معتکفه اولوردی صحابه دن بر جماعت مسجدده معتکف
اولورلدی انلردن برینک اهله حاجتی اولسه واروب اکا جماع ایدردی و غسل ایدوب

ناسدن بعضیلری اللهدن
غیری یعنی بتلری اللهه
شریک اخذ ایدرلر والله
تعالیٰه طاعت ایدرکی بتلره
طاعت و محبت ایدرلر وانلره
ایمان ایتدیلر الله تعالیٰ ایچون
مجتباری قوی و ثابتدرا کر
اول شریک اتخاذیلره نفسلرینه
ظلم ایدنلر وقتنده کوره
جکری عذابیلر
و معاینه ایتسهر ایدی
تحقیق الله عظیم الشانک
جمیع قوت و قدرتی و عذابک
شدتی بیلورلر ایدی اول
ایمانله الله تعالیٰیه محبتلری
قوی و ثابت اولنلر * یحیی
و یحیونه * قول شریفی مو
جنبه مقدم جناب باری
مؤمنلره محبت ایتش اولمغله
صکره مؤمنلرک محبتی رؤیت
جمال آرزوسیه اقوی
وادومدر (اذتبرا الذین
اتبعوا من الذین اتبعوا وراؤ
العذاب و تقطعت بهم
الاسباب) و قتا که متبوعلر
تابعلرندن تبری و قطع علاقه
ایدوب بیزار اوله لر و تابع
و متبوع دخی عذاب کوره
لر وینلرنده اولان قرابت
و محبت و جهود اسبابی ورا
بطه سی قطع اوله (وقال الذین
اتبعوا الوان لنا کره فمتبرأمنهم
کتابرؤا منا کذلک یریم الله
اعمالهم حشرات علیهم و ما

هم بخارجین من النار) چون تابعلر متبوعلرینک کندولردن تبری و قطع علاقه ایلدکلرینی مشاهده ایتدکلرنده اکر بزم ایچون تکراردنیا اولیدی متبوعلر مزک شمدی بزدن تبری ایتدکلری کبی بزسخی انلردن تبری ایدردک دیه لر بو عذاب کوسترلدیکی کبی الله تعالی آنلرک ندامت و حسرت ویره جک عملرینی آنلره کوستره و الحال تابع و متبوع جهنمدن چیقا جقلر دکلدلر * بو اعمالاری ککندو زعلرنجه ایتدکلری حج و خیرات و عبادت اوئان کبی حسنه ظن ایتدکلری اوله یاخود قتل و غارت و دفن بنات کبی سیئه لری اوله نه ایسه سبب حسرتلری اوله حق (یا ایها الناس کلا ما فی الارض حلالا طیبلا ولا تابوها خطوات الشیطان انه لکم عدو مبین) ای ناس بر یوزنده اولان بعضیسنی حلال طیب اوله رق اکل ایدک و شیطانک ایزنه تابع اولمیک که مشرکله حلالی حرام حرامی حلال ایتشدلر تحقیق شیطان سزک ایچون آشکاره دشمندر * که آدم علیه السلامی منهی عنی اکل ایله جنتدن اخراجه

مسجده عودت ایدردی اشبو آیتله لیل و نهارده اعتکافدن فراغتلرینه دکن آندن نهی اولندیلر * ایمدی حال اعتکافده جماع حرامدر انکله اعتکاف فاسد اولور اما جماعدن ماعدایه مباشرت قبله و شهوت ایله لمس کبی مکروه در اکثر علماعنده انکله اعتکاف فاسد اولمز که اول امام شافعی حضرتلرینک اظهر قولیدر و بر طائفه دیدیلر که انکله اعتکاف باطل اولور اول امام مالک قولیدر * دینلدیکه انزال اولور سه اعتکاف باطل اولور انزال اولمز سه باطل اولمز اما شول مسکه انکله تلذذ قصد اولنجه انکله اعتکاف فاسد اولمز * حضرت عائشه صدیقه رضی الله تعالی عنها ایدر پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم اعتکافده ایکن باشنی بکا ادناء ایدوب بن انک مبارک صاچنی طاردم وینه دخولی حاجت انسان ایچون ایدی (تلك حدود الله فلا تقربوها) ذکر اولنان احکام و یا محرمات حق تعالینک حق و باطل بدینی حاجز و مانعلریدر اکا قریب اولمکنز فکیف که انی تخطی ایدمسنز * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم * ان لکل ملک حمی وان حمی الله تعالی محارمه فمن رتع حول الحمی یوشک ان یقع فیه * پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایدر هر پادشاهک حماسی واردلر و الله تعالینک حماسی محارمیدر اول کسه که حمانک حولنده رتع ایده قریب اولور که حمانک ایچنه دخی کیره (کذلک) اشبو تبیین مثلی (بین الله آیاته للناس) الله تعالی ناسه اوامر و نواهیسنی تبیین ایدر (لعلهم یتقون) تاکه آندن قورقوب مخالفندن صاقلر (ولان کلا اموالکم بینکم بالباطل) بعضکز بعضنک مالی حق تعالینک مباح قیلدینگی وجهک غریبه اکل ایتمکنز * روایت اولنور که پیغمبر عز علیه السلام حضورنده ربیعہ بن عبدان الحضرمی رضی الله تعالی عنه امری القیس بن عابس الکنندیدن برارض دعوی ایدوب اولانی بدن قهرله آلوبدر دیدی کندی انی انکار ایدیجک پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم حضره میدن بینه استدی اول ایسه بدهم یوقدر دیتجک * ایمدی اکا یمین ویررسین دیدی چون کندی بی تحلیفه عرض ایشدی پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه * اما ان حلف علی ماله لیا کله ظلما لیلقین الله تعالی وهو عنه معرض * اکاه اولغل که اول مدعی علیه که مدعینک مالی ظلما اکل ایچون یمین ایده الله تعالی به ملاقی اولور حالبوکه اول آندن معرضدر * اوله اولسه اشبو آیت کریمه نازل اولوب آندن نهی اولندی وجه باطل ایله اکل انواغندندر که اول کاهی غضب و نهی طریق اوزره و کاهی لهو طریق اوزره قمار و مغنی به اجرت کبی و کاهی رشوت و خیانت طریق اوزره اولور (وتدلوا بها الی الحکام) و دخی اول اموالک امورینی و یا حکومتی ظلم ایدر امرها و قضاته القبا ایتمکنز و یاخود انی باطلله اکل ایدوب حکامه نسبت ایتمکنز * قتاده ایدر قرنداشک مالی حاکم انفا ایتمکل حالبوکه سن ظالم ایدوکنی بیلورسن * ایمدی حاکم حکمی حرامی حلال ایتز * شریح رضی الله تعالی عنه دیردیکه بن سنکچون قضا ایدرم مع هذا ظنم بودر که دعوانده ظالم اوله سن لکن بکاو سعت یوقدر که ظنمه موافقت ایدم بلکه بکا واجب اولان بدنه نیک مقتضاسیله قضا ایتمکدر و بنم قضامله سکا حرام اولان شیء حلال اولمز * ام سلمه رضی الله تعالی عنها ایدر * قال النبی صلی الله علیه وسلم * انا بشروانکم تختصمون الی و لعل بعضکم ان یکون الحن حجة من بعض فاتضی له علی نحو ما سمع منه فمن قضیت له بشیء من حق اخیه فلا تأخذنه فانما اقطع قطعة من النار * پیغمبر عز علیه السلام

دیدیکه یا مؤمنان بن سز کبی بشرین سز بکا خصوصتله کلور سز کاهی بریکز جتنی تقریرده
آخردن الحن اولور بندخی آندن ایشدیکمک مقتضای اوزره انکیچون قضا ایدرین بر
کسینه که انکیچون قرنداشی حقنده برشی قضا ایدرین زنه ارانی اخذایتسونکه بن اکا قضا مال
جهنمندن برقطعه قطع ایدرین (لنا کلووا من اموال الناس بالاثم) تاکه اموال ناسدن
برطائفه بی شهادت زور و یا یمین کاذبه ایله اکل ایده سز (وانتم تعلمون) حالبوکه مبطل
ایدو کیکزی بیلور سز * اشبو آتده دلالت واردرکه وجه شرعی سز مال اکل حرام اوله
ورشوت حرام اوله و ناحق یره محاصمه حرام اوله و حاکم ظاهر حکمیه فعلنده مصیب اولوب
لکن مدعی مبطل ایسه انکله حکم اولنان شیء باطنده اکا حلال اولمیه (یسألونک عن الالهة)
یا محمد انلر سکا اهله دن سؤال ایدرلر * روایت اولنورکه انصار دن معاذ بن جبل و ثعلبة
بن غنم دیدیلرکه یار رسول الله حکمت ندرکه هلال ابتداده اینجه ظاهر اولور آندن تدریج
ایله قالکنور حتی که نورله طوبطلو اولور بعده اکسیله رک اولکی قرارین بولور اول
سبدن اشبو آیت کریمه نازل اولدی (قل هی مواقیت للناس والحج) آنلره دیکل که
بز آنی آنجلین ایتدک تاکه ناس انکله حج و عمره و صوم و افطار و آجال دیون و عده نساء
ودخی انک غیری و قنلری بیلر اول اولجلدن انکله شمس بدینده مخالفت اولدی شمس
علی الدام حالت واحده اوزره قالدی (وایس البربان تأتوا البیوت من ظهورها) و بر تقوی
اول دکلدرکه محرم اولدیفکزده بیوتکزک ظهورندن دخول و خروج ایده سز * روایت
اوا دیکه انصار احرامه کیردکارنده دار و فسطاطه بایشدن کیروب چیقمزلردی بلکه
وراسندن ثقب و یا فرجه ایدوب آندن کیروب چیقارلردی وانی بر عید ایدرلردی
اشبو آیت کریمه نازل اولوب اول فعللری بر دکل ایدوکی آنلره بیلدرلدی (ولکن البر
من اتق) لکن بر اولدرکه محارمدن و شبهاتدن صاقله لر (وأتوا البیوت من أبوابها)
بلکه بیوتکزه قپولرندن کیرک چیقک اول امرده حال احرامک حال احلالدن فرق
یوقدر (واتقوا الله) الله تعالی نیک احکامنی تغییردن و افعاله اعتراضدن صاقنوب آندن قورقکز
(لعلکم تفلحون) تاکه هدی و برّه ظفر بوله سز (وقاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم)
الله تعالی نیک کله سنی اعلا و دینی اعزاز ایچون سزکله قتال ایدن کفارده شهر حرامده
و کرک حرمدن الله تعالی نیک طاعتنده جهاد ایدک (ولا تعمدوا) سز انلره قتال ایله ابتدا
ایتمکز و یا خود معناسی نسا و صیدان و شیوخ و رهبانی و سزه الفاء سلم ایدنی قتل ایتمکز
(ان الله لا یحب المعتدین) الله تعالی حد مشرعی تجاوز ایدنلری سوز (واقتلوهم
حیث یقفتموهم) سز آنلری هر قنده حله و کرک حرمدن بولور سکز قتل ایدک
(واخرجوهم من حیث اخرجوکم) و آنلری دیارلرندن چیقارک انلر سزی دیاریکزدن
چیقاردقلری کبی زیر مشرکلر مسلمانلری مکهدن چیقارمشاردی مسلمانلر دخی یوم فخرده
انلرک اسلامه کلینلرین مکهدن چیقاردیلر و قاکه مشرکون حرمدن قتالی استعظام ایدوب
انکله مسلمینی تعبیر ایتدیلر اشبو آیت نازل اولدیکه (والفتنة اشد من القتال) سزک الله
تعالی به شرککز مسلمونک حرم و احرامده سزی قتلرندن اشد و اعظمدر (ولا تقاتلوهم عند

سبب اولمشارد * (انما یا امرکم
بالسوء و الفحشاء و ان تقولوا
علی الله ما لا تعلمون) انجق
شیطان سزه سوء و فحشایی
یعنی میل دنیا و متابعت نفس
و هوایی امر ایدر و تحلیل
و تحریمک خلاقی جهنمه حق
تعالی حقنده بیلمدیککز
شیئی سولیککزی امر
و وسوسه ایدر (واذا قیل
لهم اتبعوا ما انزل الله قالوا
بل نتبع ما الفینا علیه اباؤنا و لو
کان آباؤهم لا یعقلون شیئا
ولا یمتدون) چنان آنلره
الله تعالی نک کوندر دیکی
قرآنده اولان حلال و حرامه
اینانک و تابع اولک دیناسه
انلر بلکه بز پدرلر مزدن
بولدیغمز و الفت ایتدیکمز
شیئه تابع اولورز دیرلر آیا
انلر بابالری به می تابع اولورلر
که بابالری جهله دن اولوب
امور دیندن بر شیئی فهم
و تعقل ایتزلر و طوغری
بوله کیتزلر ایدی (ومثل
الذین کفروا کمثل الذی
ینق بما لا یسمع الا دعاء
ونداء صم بکم عی فهم
لا یعقلون) شول کافرلرکه
قرآنه و انده اولان حلال
و حرامه اینانمدیلر انلر اول
چوبانک اغنام و کلابه بکزر
لرکه چوبانک کلامنی فهم ایتز
لر آنجق صدا و نداسنی

المسجد الحرام حتى يقاتلوك فيه) مسجد حرام عندہ مشرکینہ قتال ایلہ بدأ ایتمکز مکرکہ
انلر سزہ اندہ قتال ایلہ بدأ ایدرلر سہ سز دخی انلری اندہ قتل ایڈک مبالات ایتمکز * زیرا کہ
مسجد حرامک حرمتی انلر هتک ایتش اولور (کذلک جزاء الکافرین) کافرلرک جزای
بونک کبیدر انلرہ ایشلدکرینک مثلی ایشلنور (فان انتھوا) اگر انلر قتال و کفر دن منتهی
اولورلر سہ (فان الله غفور) حق تعالیٰ توبہ ایدنی مغفرت ایدر (رحیم) اکا طاعت ایدنہ رحمت
ایدر (وقاتلوهم حتى لا تكون فتنة) مشرکینہ قتال ایڈک تاکہ شرک اولیہ (ویکون الدین لله)
وعبادات و طاعات یا کنز الله تعالیٰ به اولہ شیطانک اندہ نصیبی اولیہ اولیہ اولسہ عربک مشرکلر ندن
اسلام و یا قتلک غیر یسی مقبول اولمز (فان انتھوا) اگر شرک دن منتهی اولورلر سہ منتهیلرہ
اعتدا ایتمکز ظلم ظالمک غیر ی به حسن اولمز و یا خودا کر سز منتهیلرہ تعرض ایدر سہ کنز ظالمین
اولور سز (فلا عدوان الا علی الظالمین) اولیہ اولسہ ظلم ظالمہ اولور کہ اول * جزاء سیئۃ سیئۃ
مثلاً * قولک مصداقیدر * اعدی ظالمینک جزاسنہ ظلم دینلسی مشاکلت ایچوندر (الشہر
الحرام بالشہر الحرام) شہر حرامک هتک حرمتندہ شہر حرامہ مقابل اولور و قنا کہ پیغمبر
صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم عام حدیبیہ دہ معمر اولدینی حالہ شہر ذی القعدہ دہ مکہ یہ خروج
ایتدی مشرکون انی بیتندن صد و منع ایتدیلر شول شرطلہ کیم اول سنہ دہ کیر و مدینہ یہ کیدہ
کلہ جک سنہ دہ کلوب اول عمرہ سنی قضا ایدہ پیغمبر صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم اول شرط اولوزرہ
اول سنہ عمرہ ایتدین کیر و مدینہ یہ کتدی و کلہ جک سنہ دہ شہر ذی القعدہ دہ کہ اول هجرتک یدنجی
سنہ سنہ ایدی کلوب عمرہ سین قضا ایتدی اولیہ اولسہ آیتک معناسی اولور کہ چون
مشرکون عام حدیبیہ دہ شہر حرامک حرمتن هتک ایتدیلر * اعدی انلرک هتکینہ مقابل سز دخی
اول شہر دہ انلرہ قتال ایلہ انک حرمتن هتکدن مبالات ایتمکز (والحرمت قصاص) هر
حرمتکہ انی محافظہ واجب اولہ اندہ قصاص جاری اولور چون مشرکون شہر یکر حرمتی
صد ایلہ هتک ایتدیلر سز دخی انلرہ ایتدکرلی مثلی ایدک عنوة اوزرلرینہ دخول ایدک قتال
ایدرلر سہ سز دخی انلری قتل ایدک (فن اعتدی علیکم فاعتدوا علیہ بمثل ما اعتدی علیکم) اول
کسہ کہ شہر حرامدہ قتال ایلہ سزہ اعتدا ایدہ سز دخی اکا اعتدا ایدک سزہ اعتدا ایتدیکنک
مثلیہ * امام شافعی رحمہ الله اشبو آیت احتجاجلہ دیدیکہ قاتل قتل ایتدیکی شیء مثلیہ قتل
اولنور محدود و یا خنق و یا حرق و یا تجوید و یا تعریقدن هر قنغیسیلہ قتل ایدر سہ اولدخی
انکله قتل اولنور حتی فتلی انی طاتلی صویہ براقاغلہ ايسہ اولدخی طاتلی صودہ غرق اولنور
آجی صودہ دکل (واقفوا لله) انتصار دہ الله تعالیٰ دن قورقوب حقکزدن اکثر و زیادہ یی
ظالمکزدن اخذ ایتمکز (واعلموا ان الله مع المتقين) و بیلک کہ حق تعالیٰ کن عونی و نصرتی
اعتدادن صقینانلرہ بیلہ در (وانفقوا فی سبیل الله) الله تعالیٰ کن طاعتی بولنہ اتفاق ایدک اول
کر کسہ جہاد و یا سائر خیراتدر (ولاتلقوا بایدیکم الی التهلكة) و کندیکنزی تہلکہ یہ الفا
ایتمکز اسرافلہ و یا وجہ معاشی تضییعلہ و یا غزودن و یا اکا اتفاقدن کفلہ کہ اول عدوی
قوتلندیرر و ہلا کزہ سبب اولور و یا مالکزی امسا کلہ و حب ماللہ کہ اول ہلاک مؤبدہ
اولور و یا الله تعالیٰ کن رحمتدن قنوطلہ (واحسنوا) اعمال و اخلاقکزی حسن ایدک

ایشیدرلر آنلر صاغرلر
ودلسزلر و کورلر در قرآنی
ایشیدوب تعقل و تبصر
ایتمزلر (یا ایہا الذین آمنوا
کلوا من طیبات ما رزقنا کم
واشکروا لله ان کنتم ایہ
تعبدون) ای مؤمنلر سزہ
و یردیکم رزقلرک تمیز
و حالاندن اکل ایدک واللہ
شکر ایدک اگر سز اکا
خالوصلہ عبادت ایدر سہ کنز
(انما حرم علیکم المیتۃ والدم
ولحم الخنزیر وما اهل بہ
لغیر الله فن اضطر غیر باغ
ولا عاد فلا اثم علیہ ان الله
غفور رحیم) الله تعالیٰ
سزہ انجق لحمی اکل اولنور
حیواناتک بوغازلندن
اولمشنی و سیلان ایدن قانی
و خنزیراتی والہدن غیر ی
ایچون یعنی بتلر و سائر اسمنہ
ذبح اولنولری حرام قیلدی
اول کیمسہ کہ تلف نفس
اولہ جق درجہ جبرہ دو چار
و یا نہایت مرتبہ آچلغہ
کر قنار ایلہ مضطر اولسہ
و بو اضطرار و ضرورتی
* قطع طریق و خروج علی
السلطان کبی * بغی و ظمی
یا خود مسلمانلر اوزرینہ
ناشرعی سفری حالندہ
دکسہ بو محرماندن سبر مق
ایدہ جک قدر اکلدہ کنبہ
یوقدر تحقیق الله عظیم الشان

بوجه تله ضرور تده محرمات
مذکور ه دن تناول ایدن
کیمسه به مغفرت و مرحمت
ایند بیدر (ان الذین
یکتمون ما ازل الله من
الکتاب ویشترن به ثمناً
قلیلاً اولئک ما یأکلون فی
بطونهم الا النار ولا ینکلمهم
الله یوم القیمه ولا ینزلهن
ولهن عذاب الیم) شول
علماء یهود که اخذ رشوت
ایله الله تعالی نک کوندر دیکی
توریتدن نعت نبوی بی کتم
ایتدیلر واول کتم مقابلی
دون بها الدیلر روز جزاده
انلرک اکل ایتدکلری رشوت
قارنلر تده انجق آتش اولور
واول کونده الله تعالی انلره
قائده لو تکلم ایتز وکناهار
ندن تطهیر ایتز وانلر ایچون
المو عذاب واردر (اولئک
الذین اشتروا الضلالة بالهدی
والعذاب بالمغفرة فما صبرهم
علی النار) ذلک بان الله نزل
الکتاب بالحق وان الذین
اختلفوا فی الکتاب انی
شقاق بعید) شونلر که دنیاده
هدایته بدل ضلالی اشترا
ایلدیلر و آخر تده مغفرت
بدل عذاب الدیلر نه شی
انلری نار ابدیهه صبر
ایتدر دی بو عذاب آنلره
الله تعالی نک حقله کوندر
دیکی کتابک حکمنی کتم

و یا محتاجلره تفضل ایدک و یا حق تعالی به حسن ظن ایدک (ان الله یحب المحسنین) الله تعالی
احسان ایدنلری سور (وأتوا الحج والعمرة لله) حج و عمره بی الله اتمام ایدک اول ایکیسنک
اتمامنده علما اختلاف ایتدیلر بعضیلر دیدیکه اول ایکیسنک مناسک و حدود و سنتیدر * وارکان حج
بشدر احرام و عرفیه و قوف و طواف کعبه و صفاء و مروه بیننده سعی و حلق رأس و یا تقصیر در
و حج ایچون ایکی تحلل وارد و اسباب تحلل او چدر یوم نحرده می جمره عقبه و طواف زیارت و حلق
رأسدر یقان بو اوچ شئندن ایکیمی بولنه تحلل اول حاصل اولور * وثالثه تحلل ثانی حاصل اولور
و تحلل اولدن صکره نسادن غیری محظورات احرامک جمعی مباح اولور و تحلل نایدن صکره
کلیسی مباح اولور * وارکان عمره در تدر احرام و طواف بیت و سعی و حلقه در * قتاده رضی الله
عنه ایدر تمام عمره اولدر که اشهر حکم غیریده عمل ایده واکر اشهر حجه ایه ایده اقامت
ایدوب حج ایدر سه اول تمتع اولوب اوزرینه هدی واجب اولور اکر بولور ایه و یا صیام واجب
اولور هدی بولنر ایه و تمام حج اولدر که مناسک کلیسی اقامت ایده بر وجهه که عاملنه قرآن و یا تمتع
سببیه دم لازم کلیه * ضحاک ایدر اول ایکیسنک اتمامی نفقه سعی حاللدن اولوب مناهیدن صاقتمدر * سفیان
ثوری ایدر اول ایکیسنک اتمامی اهلندن انکچون چیقوب تجارت و یا حاجتی اولما قدر و حج عمره نک
اداسی اوچ وجه اوزره جائز اولور که اول افراد و تمتع و قراند * اما افرادک صورتی چی افراددر
اندن فارغ اولدیغنده عمره کتور مکدر و تمتعک صورتی اشهر حجه عمره کتور و ب عمره اعمالندن
فارغ اولدیغنده حج ایچون احرامی و چی اول سنه ده مکده دن اولمسیدر و قرانک صورتی حج و عمره
ایچون معا احرامه کیرمسیدر و یا عمره ایچون احرامه کیروب بعده اول عمره اوزره حجه
داخل اولمسیدر عمره طوافنه افتتاحندن اول ایدمی انکله اول قارن اولور (فان احصرتم
فما استیسر من الهدی) اکر بیت شریفی طوافدن منع اولنسه کز هدی دن میسر اولان
اوزر یکزه واجب اولور * علما اختلاف ایتدیلر شول احصارده که محرم ایچون احرامدن
تحلالی مباح قیلور بر جماعت ذاهب اولدیلر که اول هر ماندر که انی بیت شریفه وصولدن
واحرامنی مضیدن منع ایده اول کرکسه عدو و یا مرض و یا حرج و یا ذهاب نفقه و یا ضلال
راحله در * ایدمی اشبواشایدن هر قنغیسی ایه محرم ایچون تحلالی مباح قیلور که اول ابن مسعود
و غیرینک قولیدر * و بر جماعت اخری ذاهب اولدیلر که حبس عدودن غیریه تحلل مباح اولمز که
اول ابن عباس و غیرینک قولیدر (ولا تحلقوا رؤسکم حتی یبلغ الهدی محله) واحرامدن
حلول ایچون حال احصار یکزده رؤسکزی حاق ایتکز الا شول وقتده حلق ایدک که هدیکز
ذبح اولنمی واجب اولور محله ایرشه و هدیک محل ذبحی اکثر علما عندنده محرمک حصر
اولدینگی مکندر زیرا پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم عام حدیبیه ده هدینی حدیبیه ده ذبح
ایتدی و بر قوم دیدیلر که محصر احرامی اوزره معتمر در تا شول وقتده دکن که هدینی حرمه
کوندره و ذبح اولنه حق کونی ذابحله مواعده ایدیشه * ایدمی انک ذبح اولدینگی وقتده محصر
دخی احرامندن حلول ایدر که اول اهل عراق قولیدر واکر محصر هدی بولسه انده ایکی قول
وار بر قوله هدی اولنجه اولمز * ایدمی اول تحلل ایدر و هدی ذمتده اولوب بولدیغنده
ذبح ایدر و قول آخرده اول هدیدن بدل صوم تمتع واجب اولور و یا خود هدی تقویم اولنور

ایتدکاری سبیلهدر انلر که
کتاب منزله نك بعضی اقرار
وبعضی انکار ایله اختلاف
ایتدیار آنلر حقدن بعید
خلافده درلر (ایس البر
ان تولوا وجوهکم قبل
المشرق والمغرب ولكن البر
من آمن بالله واليوم الآخر
واللائكة والكتاب والنبيين
واتى المال على حبه ذوى
القربى والیتامى والمساكين
وابن السبیل والسائلین
وفى الرقاب واقام الصلوة
واتى الزکوة والموفون
بعهدهم اذا عاهدوا و
الصابرين فى البأساء والضراء
وحین البأس اولئك الذین
صدقوا واولئک هم المتقون)
یوزیکزی مشرق ومغرب
طرفنه دوندر مکز خیر
وطاعتن دکدر ولكن
طاعت وخیر وتهذیب الله
تعالیه وآخرة وملئکه به
وکتب منزله وانبیایه ایمان
کتور مکدر وحبیبی اوزره
اولدیغی یاخود الله تعالی به
محبته مالنی کندو اقر باسنک
فقراسنه وفقرا یتیملره
ومتخا جله وغریب یولجیلره
یاخود کندو مسافر لرینه
وسائل فقرا به ومکاتب
یعنی بهاسی قطع اولنوب ادا
ایتکده اولان اسیر لره یاخود
عتاق ایچون اسیر اشتراسنه

قیقی قاج درهم اولور سه انکله طعام اشتر اولنوب فقرا به تصدق ایدیلور واکراطعامدن عاجز
اولور سه هر مدایچون طعامدن بدل برکون صائم اولور (فن کان منکم مریضا وابه اذی من رأسه)
سزدن اول کسه که حال احرامنده مریض ویاخودر آسند جرح ویاصداع ویا نك مثلی اذا اولمغله
باشنی تراش ایدر سه (فقديّة من صيام او صدقة او نسك) اکا فدییه واجب اولور ویا اوچ کون
صائم اولور ویا اوچ صاع طعامی الی مسکینه هر برینه یار مشر صاع ویرر ویا بر ذبیحه ذبح ایدر که انک
اعلاسی بدنه و اوسطی بقره و ادناسی شاتدر قنغیسنی دیلر سه انی ذبح ایدر هر هدی ویا طعام که
محرمه لازم کلور مکده ادا اولنور حرم مسکینلر نه تصدق ایدیلور اما شول هدی که محصره
لازم کلور اول انی حصر اولندیغی مکانه ذبح ایدر و صومی هر نه مکانه دیلر سه اداسی جائز اولور
(فاذا آمنتم) چان احصار دن امین اواسه کز ویا مریض دن قور تسه کز (فن تمتع بالعمرة الى الحج)
اول کسه که استماع ایدر و عمره ایله الله تعالی به تقرب انتفاعن ایدر اشهر حجه بجمله تقرب انتفاعن
ایتزدن او کدین ویاخود اول کسه که عمره سندن محظورات احرامی استباحه ایله تحللدن صکره حج
احرامنه دکین استماع ایدر (فااستمیر من الهدی) ایدمى اکا تمتعی سبیله شاة ویا سائر نعمدن میسر
اولان دم واجب اولور که انی یوم نحرده ذبح ایدر واکرا آنی یوم نحر دن اول حج ایچون احرامدن
صکره ذبح ایدر سه بعضیلر دیدیکه جائز اولمز دم اضحیه کبی وبعضیلر دیدیلر که جائز اولور دم
جنایات کبی (فن لم یجد فصیام ثلاثة ایام فى الحج) اول کسه که هدی بولیه اکا واجب اولور که
احرامدن صکره حجه اشتغال یا منده تحللدن اول اوچ کون صائم اوله احب اولان ذی الجهنه نك
سابع و ثامن و تاسع صائم اولمقدر و اکثر و ن عندنده یوم نحرده وایام تشریقده انی ادا جائز اولان
(وسبعة اذا رجعتهم) ویدی کون دخی صائم اوله سز قچانکه اهل کزه رجوع ایدر سه ویا اعمال
جندن فارغ اوله سز (تلك) اشبو اوچ کون صومیله یدی کون صومی (عشرة کامله)
بجموعی اون کوندر که هیدین بدل صومه اقامته مراد اولان شیشده کامله در ویا شروط و حدود
ایله کامله در ویا اون کونی صومه تکمیل ایدک اندن ناقص ایتکز (ذلك) اشبو ذکر اولان
حکم (لمن لم یکن اهله حاضری المسجد الحرام) شول کسه ایچوندر که اهل مسجد حرام مقیملرندن
دکدر بلکه حرم مدن مسافه قصرده در * زیرا اولکه اندن اقلده اوله اول مقیم حرم مدر ویا مقیم
حرم حکمنده در و الحاصل * حاضری المسجد الحرام * ایله مراد ابوحنیفه عندنده اهل مواقیتدر
ومادونده ساکنلر در * وشافعی عندنده مکده دن مسافه قصر دن اقلده توطن ایدنلر در
(واتقوا الله) اوامر ونواهی محافظه سنده الله تعالیدن قور قکز (واعلموا ان الله شدید العقاب)
وبیلاک که الله تعالینک عقابی شدیددر انلره کیم نواهیسنندن اجتناب ایتیه لر (الحج اشهر معلومات)
حجک وقی اشهر معروفه در که اول شوال وذی القعدة آیدر وذی الجهنه نك طفوزیدر (فن
فرض فیهن الحج) اول کسه که احرام وتلبیه ایله اشهر حجه نفسی اوزره حجی ایجاب ایدر *
اشبو دلیلدر که بر کیمسه اشهر حجک غیریده حج ایچون احرام ایدر حج ایچون احرامی منعقد
اولیه که اول ابن عباس قولیدر شافعی دخی اکا ذاهبدر و دیدیکه عمره ایچون احرامی منعقد
اولور زیرا که الله تعالی اشبو اشهری فرض حجک احرامی ایجابنه تخصیص ایتدی * ایدمى
اول اشهرک غیریده منعقد اوسه اشبو تخصیصک فائده سی اولمز دیدی شکم صلواتی مواقیته تعلیق

ایندی حتی بر کیمه صلوات مکتوبه نك برینه وقتی داخل اولمدین شروع ایته اذکله مکتوبه سی
 ادا اولمز و برجماعت ذاهب اولدیلرکه اشهر جک غیریده حج ایچون اولان احرای منعقد
 اوله که اول ابوحنیفه و مالک و ثوری قولیدر اما که عمره ایام سنه نك جمعی اکا وقتدر (فلا
 رفت و لافسوق و لاجدال فی الحج) ایام جده جماع و یاغش کلام ایتمک و دخی سیئات و ارتکاب
 محظورات ایله حدود شرعدن خروج ایتمک و دخی خدم و رفقه ایله جدال ایتمک یوقدر * قال
 النبی صلی الله تعالی علیه وسلم * من حج لله فلم یرفث و لم یفسق رجع کیوم ولدته امه * پیغمبر عز
 صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر کیمه که حج ایده و انده رفت و فسوق ایتمه اناسندن طوغدینی
 کون کبی کنهاسزاهلته رجوع ایده (و ماتعلوا من خیر یعمله الله) خیر و طاعتدن هر نه شیئکه
 انی ایشلر سز حق تعالی انی یلور یوم قیامتده سزه جزاسن قیلور (و تزودوا فان خیر الزاد
 التقوی) معادکنز ایچون تزود ایدک که اول زادک خیر لوسی تقوادر * دینلدیکه اشبوآیت
 کریمه اهل یمندن برناس حقند نه نازل اولویدر که انلر حجه زادسن کیدرز بز الله تعالی به توکل
 ایده رز اول بزنی اطعام ایدر دیرلر مکه به قدوم ایده جک ناسدن سؤال ایدرلر حتی که بعضیلری
 غضب و نهبه کیدرلر اوله اولسه حق تعالی انلره امر ایتمدیکه زادلنه لر و ناس اوزره کل و ثقلت
 اولمقدن صافقله لر (واقفون یا اولی الالباب) و بندن قورقکنز ای عقول کامله صاحبیلری *
 ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر عکاظ و ذوالحجاز و محنه زمان جاهلیتده اسواق ایندی اسلام
 کلچک انده تجارتدن ناس تأثم ایتمدیلر اوله اولسه نازل اولدیکه (ایس علیکم جناح ان تتبعوا
 فضلا من ربکم) سزه اثم و خرج یوقدر که مواسم جده تجارتله ربکنز جل شانده دن رزق طلب
 ایده سز (فاذا افضم من عرفات) چنانکه عرفاتدن کونشک غری و بند نصکره رجوع ایده سز * موقوفه
 عرفات و یومنه عرفه دینلسنک سبینه علما اختلاف ایتمدیلر عطا ایدر جبرائیل علیه السلام ابراهیم
 علیه السلامه مناسکی کوسروب عرفت یعنی یلدمکی دیوب ابراهیم علیه السلام دخی عرفت یلدم
 دیدی * ضحاک ایدر آدم علیه السلام و حوایره ایدر لدکر تده آدم علیه السلام هندده سرنبدیه
 و حوایر جده واقع اولوب هر بری صاحبین طلبنده اولدی حتی که عرفاتده بولشوب ییاشدیلر *
 سدی ایدر وقتا که ابراهیم علیه السلام نامی حجه دعوت ایدوب تبلیه ایله اجابت ایتمدیلر
 حق تعالی اکا امر ایتمدیکه عرفاته کیده واکا انی وصف ایتمدی جهریه ایریشجک شیطان انی
 قارشولدی ابراهیم علیه السلام اکا یدی طاش آتدی و هر طاشله تکبیر ایتمدی شیطان اوچوب
 ایکنچی جهره نك اوزرینه قوندی ابراهیم علیه السلام اکا اولکی جهره ده ایتمدیکنی ایتمدی
 شیطان اندن دخی اوچوب اوچنچی جهره نك اوزرینه قوندی ابراهیم علیه السلام انده دخی
 اولکیلرده ایتمدیکن ایتمدی شیطان انکله مقاومت طاقی اولمدیقن کورججک اوچوب کتندی
 اندن ابراهیم علیه السلام کیدوب عرفاته طوردی وانی حق تعالینک و صفیه یلیدی اول اجلدن
 اول وقتیه عرفه و موضعه عرفات دینلدی (فاذکروا الله عندالمشعر الحرام) مشعر حرام
 عندنده الله تعالی به دعا و تبلیه ایله ذکر ایدک که اول عرفاتک ایکی ماء زمیله وادی محسر مابینیدر
 جابر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم وقتا که مزدلفه ده صبحی قرا کویده
 قیلدی اندن ناقه سنه نبوب مشعر حرامه واردی و انده دعا ایدوب و تکبیر و تهلیل ایتمدی

و بر مکدر و دخی نماز
 مفروضه بی وزکات مقررده بی
 ادا ایتمک و حقله عهد
 ایتمدیکری حالدده عهدلرینه
 وفا ایتمک و فقر و فاقه ده
 ورنج و محنتده و وقت جهاد
 و غز او مقاتله ده صبر ایتمکدر
 بوصفتلرله موصوف
 کیمسه لر حقه متابعتده
 صادق لر و رذا ئلندن
 صاقینچا دردر * محققلر کما
 لات انسانیه بی شعبه لر ایله
 اوچ شیئله انحصاراً صحت
 اعتقاد و حسن معاشرت
 و تهذیب نفسدر دیمشدر
 بوآیت کریمه ده «من آمن»
 دن «والنبین» به کلجه
 مؤمن بهی تصدیق ایله صحت
 اعتقاددر * و آتی المال * دن
 * و فی الرقاب * به دک حسن
 معاشرتدر * و اقام الصلوة *
 دن * و حین البأس * به دک
 تهذیب نفسدر بناء علیه
 بوخصالی جمع ایدن ایمان
 و اعتقادینه نظراً صدقله
 وصف اولندی و خلقله
 معاشرت و حقله معامله سنه
 اعتباراً تقوا ایله مدح اولندی
 * پیغمبر عز علیه السلام
 بر کیمه بوآیتله عمل ایدر سه
 تحقیق استکمال ایمان ایتمدی
 بیور مشدر (یا ایها الذین
 آمنوا کتب علیکم القصاص
 فی القتلی الحر بالحر والعبد

بالعبد والاثی بالاثی فن عفی
له من اخیه شیء فاتباع
بالمعروف واداء الیه باحسان
ذلك تخفیف من ربکم ورحمة
فن اعتدی بعد ذلك فله
عذاب الیم (ای مؤمنلر
سزک اوزریکزه قصدا
مقتوللر ایچون قصاص
فرض اولندی حر ایله
حر عبد ایله عبدنما ایله نسما
قصاص اولنور یعنی مقتولی
مسلم اولدیغی حالده قاتل حر
وعبد واثی هر کیم اولور سه
* حنفی به کوره * قصاص
اولنور امدی مقتولک
برادرندن یعنی ورثه
وولیسندن اول قاتل ایچون
برشی عفو اولسه یعنی شیدن
مراد سقوط قصاصه بادی
دمندن یا ورثه دن بعضنک
عفو اوله بو عفو دنصکره
ولی الدم اولان ورثه حققدن
زیاده اولیه رق معروف ایله
دیت اخذینه تبعیت ایده
وقاتل دخی وارث مقتوله
دیت لازمه بی بلا تعویق
حسن معامله ایله ادا ایده
اشبو عفو ایله دیت اخذی
ربکز جل شانه طرفندن
سزه بر خفیفک و مرحت در
کیمکه بو عفو واخذ
دیتدنصکره قاتل یا اقر باسیله
مخاصمه ومقاتله ایدرسه

ووقت اصفراره دکن ووقوفن زائل اولدی * اکا مشعر دینلدی زیر معلم عبادتدر وحر متیچون
حرامله و صفلندی (واذکروه کماهدیکم) وانی توحیدو تعظیله ذکر ایدک نتکم اول هدايته
سزی ذکر ایلدی شول وجهله کیم سزی دین اسلامه و مناسک ججه هدايت ایتدی (کنتم
من قبله لمن الضالین) اکرچه انک هدايتندن اول ایمان و طاعتی جاهلاردن ایدیکز (ثم افيضوا
من حيث افاض الناس) ناسک افاضه یعنی رجوع ایتدیکی مکندن یعنی عرفاتدن افاضه ایدک
* سبب نزولی اولدرکه قریش ناس اوزره ترفع ایدوب ووقوفی مزدافه ده ایدرلردی اهل
الله و سکان حر مز سائر ناسله مساوی دکاز دیوب ووقوف ایچون حرمدن طشره عرفاته وار
مزلردی سائر ناس ایسه عرفاته ووقوف ایدوب اندن افاضه ایدرلردی اولیه اولسه حق تعالی
قریشه امر ایتدیکه سائر ناسک ووقوف ایتدیکی مکانه ووقوف وانلرک افاضه ایتدیکی مکندن
افاضه ایدلر (واستغفروا الله) ووقوف افاضه و سائر مناسکی تغییرده کی جاهلیتکزدن الله
تعالی به اعتذار واستغفار ایدک (ان الله غفور رحیم) اول الله تعالی ذنبن توبه ایدنه مغفرت
ایدر وجنتله اثابت ایدر (فاذا قضیت مناسککم) یقان جکزدن فارغ اولوب ذبایحکزی
ذبح ایدسه سزکه اول جمره عقبه بی رمیدنصکره مناده استقرار عندنده در (فاذکروا الله) الله
تعالی بی تکبیر و تمجید و ثنایله وصف و ذکر ایدک (کذکرکم اباه کم) آباءکزی ذکر ایتکز کی
* عربک عادتندن ایدیکه جندن فارغ اولدقلرنده بیت شریف عندنده طوروب آبالرینک مفاخرینی
ذکر ایدرلردی حق تعالی امر ایلدیکه ایدمی بنی ذکر ایدکله اول مفاخری سزه و آباءکزه
بن ویرمیشن واحسان ایلشن * ابن عباس وعطا ایدرلر یعنی الله تعالی بی ذکر ایدکصبیان
وصغارک آبالرینی ذکر ایتمی صبی ابتدا سویلر اولدیغنده باباسنی ذکر ایدر غیر یسنی ذکر ایتز
* ایدمی سزدخی انک کی الله تعالی بی ذکر ایدک غیر یسنک ذکرینی ترک ایدک (او اشد ذکر)
بلکه اندن اشدوا کثر ذکر ایدک * امام رازی تفسیرنده ایدر اشبو آیت کریمه دلالت ایدرکه ذکر
الهی اعلان واجب اوله * زیر معلومدرکه انسان ایله افتخار ایدر اولسه انک ذکرینی اعلان
واظهارنده مبالغه ایدر استنکاف ایتز اما یقان انک ذکرینی اخفا ویا سرار ایتسه اول انک اندن
استنکافنه دلالت ایدر چون ایله افتخار ایدن اظهار و اعلانه مبالغه ایدر اوله * اشبو آیت
کریمه مقتضاسنجه ذکر الهی اعلان بالطریق الاولی واجب اوله و دخی ذا کرک ذکر الهی
جهری دلالت ایدرکه اول انکله افتخار ایدوب منکرک انکار نه مبالات ایتزد و شک یوقدرکه
بو فعل عقلمه استحسان اولنور شرعه دخی انجلیندر * زیر که حدیثه کلامیکه * ماراء المؤمنون
حسنافهو عند الله حسن * اول شیکه انی مسلمون حسن کوره اول عند الله دخی حسن دروبو
معنایی تقویه ایدرکه ستر و اخفایه لایق اولمز الا اولکه عیب و نقصان اوله تا که خفته منکشف
اولیه اما اولکه انواع فخر و فضلی و منقبه نک اعظمی مفید اوله نیجه لایق اولورکه اول اخفا اولنه *
و معلومدرکه عبد مؤمنه الله تعالی بی تعظیله ذکرندن اعلا اکل منقبه اولمز اول اجلدن
پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه * طوبی لمن مات واسانه رطب من ذکر الله * سعادت
اول کسه به کیم لسانی الله تعالی نک ذکر یله رطب ایکن وفات ایدنه و علی رضی الله تعالی عنه دعا سنده
* یامن ذکره مشرف للذاکرین * ای باری تعالی که ذکرکذا کرینه شرف و بر دیو سویلردی * ایدمی

اول کیمسه ایچون آخرتده
عذاب الیم واردر « زمان
جاهلیتده ایکی قبیله بدیننده
حرب و دم واقع اولوب
قبیله نك بری شرفلو اولغله
دیگر قبیله دن عبدوانی برینه
ارکک و برر جل بدلنه ایکی
رجل قتل ایتمکله یمین ایتمشلر
ایدی بعد از هجرت حضور
نبویه بو ایکی قبیله مرافعه
لرنده بو آیت کریمه نازل
اولوب موجنبه بالتراضی
قطع نزاع ایلدیلر (ولکم
فی القصاص حیوة یا اولی
الالباب لعلکم تتقون)
وبو قصاصده سنک ایچون
حیات و بقا وارد رای عقول
تامه صاحب لری شایده که ناحق
قتلدن صافنه سز « بو آیت
کریمه ده سز چکون حیات
واردر دیو پیوریلان
بر کیمسه بر کیمسه پی قتله
قصد ایتمکده قصاص
خوفیه ترک ایدر بو سببله
بری قتلدن بری قصاصدن
قورتلور (کتب علیکم اذا
حضر احدکم الموت ان ترک
خیراً الوصیة للوالدین
والاقریین بالمعروف حقاً
علی المتقین) سزدن بریکزه
علامات موت ظاهر اولدوقده
اگر چوق مال ترک ایدرسه
پدر و والده و اقرباسنه
معروفله یعنی ثلشدن زیاده

یونک کبی اعلای مفاخری اخفا قله نیجه لایق اولور * پس بواجلدن نقل اولندیکه علی کرم الله وجهه
اعلمه شریفه بی جمیع صلواتده جهر ایدردی امام رازی ایدر * اشبو حجت عقلمده بر مرتبه ده قوت
ورسوخ بولمشدرکه مخالفینک کلاتی سبیلله زائل اولور دکلدلر (فن الناس من یقول ربنا آتانی الدنیا)
بعض ناس که انلر مشرکوندر جمد سؤالری دکل الادنیا ایدی دیرلر که یاربنا بزه دنیاده غنم و ابل و بقر
و عبید و یرحتی انلر کیمی دیردیکه الهی بابامک قبه عظیمه سی و جفنه کیره سی واریدی بکادخی
انک کبی ویر * قتاده ایدر اشبو شول عبددرکه نیتی دنیادر اتفاق و عمل و نصیبی جله دنیا
ایچوندر (وماله فی الآخرة من خلاق) ایمدی انکچون آخرتده حظ و نصیب یوقدر زیراکه
همی دنیاه قصر ایتمشدر (ومنهم من یقول) و ناسک بعضیلری دیرکه انلر مؤمنلر در (ربنا
آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة) یاربنا بزه دنیاده صحت و کفاف و توفیق خیر و یر
و آخرتده ثواب و رحمت و یر (وقنا عذاب النار) و عفو و مغفرتکله بزى عذاب ناردن حفظ
ایت * حضرت علی رضی الله تعالی عنه دیدیکه دنیاده کی حسنه مرأه صالحه در و آخرتده کی
حسنة حورادر و عذاب نار مرأه سوءدر و حسن دیدیکه دنیاده کی حسنه علم و عبادتدر
و آخرتده کی حسنه جنتدر و عذاب نار شهوات و ذنوبدرکه ناره مؤیددر * انس بن مالک
رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر یمز علیه السلام بررجلی کوردیکه فرخ کبی اولمش دیدیکه حق
تعالی به دعا ایلر و یا اندن برشیء دیلر میسن دیدی دیرین که الهی بکا آخرتده ایده جکک عقابی
دنیا ده تجلیل ایت پیغمبر یمز علیه السلام دیدیکه سبحان الله سن اکا استطاعت ایده مزسن
و طاقت کتوره مزسن * ایمدی سکا لایق اولان دیمکدرکه * ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی
الآخرة حسنة و قنا عذاب النار * (اولئک لهم نصیب مما کسبوا) ایمدی انلر ایچون کسب
ایتدک لری خیر و دعدان نصیب ثواب و جزا واردر (والله سریع الحساب) الله تعالی سریع
الحسابدر عباد کشرته و عملاری و فرتده ایکن ججهن لمحہ دکلو زمانده حساب ایدر و یا خود
قرب اولوبدرکه قیامت قائم اوله و ناس حساب اولنه ایمدی طاعاته و اکتساب حسنة
مبادرت ایدک (واذکرو الله فی ایام معدودات) ایام تشریقده که اول ایام منی و رمی جماردر
صلوات مکتوبه ادبارنده و قرابین ذبحی عندنده و رمی جمار و غیر حالاتده الله تعالی بی تکبیر
ایله ذکر ایدک یعنی دیکر که * الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر والله الحمد *
روایت اولندیکه عمر و اوغلی عبدالله رضی الله تعالی عنهما ایام تشریقده مناده صلوات مفروضه
عقینده مجلسده و فراش اوزرنده و فسطاطده و طریقه تکبیر ایدرلردی و ناس دخی انلره
تکبیرده موافقت ایدرلری * عامه علما عندنده اشبو تکبیر ایام تشریقده حاج و غیر حاج حقنده
مشرع و عدروانک قدرنده علما اختلاف ایلدیلر برقوم دیدیلر که اول یوم عرفه نك صلاة صبحی
عقینده بدأ اولنوب ایام تشریق آخرنده ایکندیدنصکره ختم اولنورکه اول علی رضی الله
تعالی عنهدن مرویدر و مکحول اتی دیوب ابو یوسف اکا ذاهب اولوبدر و برقوم دخی
دیدیلر که اول یوم عرفه نك صلاة صبحی عقینده بدأ اولنوب یوم نحرک ایکندبسی عقینده
ختم ایدیلورکه اول ابن مسعوددن مرویدر ابو حنیفه اکا ذاهبدر و برقوم دخی دیدیلر که
یوم نحرک صلاة ظهری عقینده بدأ اولنوب آخر ایام تشریقک صبحندنصکره ختم ایلورکه

اولیه رقص و صیت ایتک
فرض قیلندی بو وصیت
والدین و اقرباسنی محروم
ایتامک ایچون متقیلر اوزرینه
حق اولدی و زمان جاهلیتده
ریاجه تیله مالی سائر
وصیت ایدوب والدین
واقرباسنی محروم ایدر لر دی
حق تعالی انی منعه والدین
واقربایه وصیتی امر ایلدی
صکره منسوح اولوب آیات
مواریث ایله قرار بولدی
(فن بدله بعد ماسمه فانما اثمه
علی الذین بدلونه ان الله
سمیع علیم) اول کیمسه که
میتک وصیتی ایشددک
نصکره انی تبدیل و تغییر ایده
انک کنهای میته اولیوب
انجق تبدیل ایده نک اوزرینه
در تحقیق الله عظیم الشان
موصینک وصیتی ایشدیجی
ووصینک تبدیلی بیلجیدر
(فن خاف من موس جفأ
او اثمأ فاصلح بینهم فلا اثم
علیه ان الله غفور رحیم)
وارث و وصی و حاکم دن هر
کیمکه وصیت ایدن کیمسه
دن و صیتنده خطایه میلنی
یا وارثه غدر صورتی و سائر
سهو حالتی فهم و ادراک
ایتمه و نهج شرعی اوزره
وصایاسنی و وارثلری بدینی
اصلاح ایلمه اول کیمسه
اوزرینه هیچ کناه یوقدر

اول ابن عباس رضی الله تعالی عنہن مرویدر مالک و شافعی اکا ذاهبدر (فن تجمل فی
یومین فلا اثم علیه) اون کیمسه که منادن خروجی ایام تشریفده یوم نحر د نصکره یوم ثانیده
استجمال ایده * ایدمی اول استجمالنده و یوم ثالث رمینی ترکنده اکا اثم یوقدر * زیرا اول
اکا رخصتدر ابوحنیفه عندنده یوم ثالث فجر طلوعندن اول خروجی جائز اولور اند نصکره
دکل (ومن تأخر) اولکه منادن خروجی یوم ثالثه رمی جماردن فراغه دکن تأخر ایده
(فلا اثم علیه) رخصتی ترکنده اکا اثم یوقدر ایدمی حاج منادن خروجی تجمل و تأخیر
ایتمی بیننده بخیردر اگرچه تأخیر افضل ایسهده (لمن اتق) اول کیمسه ایچونکه جندن
انصرافدن نصکره مناهیدن صافته (واتقوا الله) جمیع امور کزده الله تعالی دن قورقکنز (واعلموا
انکم الیه تحشرون) و بیلک که جمیعکنز اول الله تعالی به جمع ایدیلور و اعمالکنز ایچون جزا
اولنورسنز (ومن الناس من یحبک قوله فی الحیة الدنیا) ناسدن بعض کیمسه وارکه امور دنیاده
واسباب معاشده سویلدیکی سنی اعجاب ایدر و یاخود دنیاده کلامنک حلاوت و فصاحتی سنی
اعجاب ایدر آخرتده دکل زیرا اول وقتده اکاد هشت و خشیت ایرر، دینلدیکه اشبو آیت
اخسن بن شریق الثقفی حقهنده نازل اولوبدر بنی زهره نک خلیفه سیدر اول طائلو سوزلی خوب یوزلی
رجل ایدمی پیغمبر عز علیه السلامه کلور و اظهار اسلام قبلوردی و اکامحبت کوسترردی و حلف
کاذبه کندینی اکا یاناندر ردی پیغمبر عز علیه السلام انی یانه او توردردی حالبوکه اول منافق ایدمی
صفات ذمیه سی اشبو آیت کریمه ایله بیلدرلدی (و یشهد الله علی مافی قلبه) و یمین ایدر و قولی
قلینده اولانه موافق ایدوکنه الله تعالی به اشهاد ایدردی (وهو الدالخصام) حالبوکه مسلمینله
خصومت وجدالی شدیددر (واذا نولی) قچان سنک قتمکدن چیقوب کیده (سعی فی الارض
لیفسد فیها) سعی ایدرکه یر یوزنده فساد ایده (ویهلك الحرث والنسل) اکیئلری یاقه
و حیوانلری تلف ایده * مکر اخسنک بنی ثقیف ایله خصومتی وار ایدمی بر کیمجه واروب
انلری زروعنی احراق و مواشیلرین هلاک ایتدی ضحاک ایدر یعنی قچان اول امور خلقنه
والی اوله یر یوزنده فساد سعی ایدر * مجاهد ایدر قچان اول والی اوله عدوان و ظلم علن ایدر
اول سپیدن حق تعالی مطری امساک ایدوب انکله حرث و نسله هلاکه ایرر * سعید بن
المسیب ایدر درهمی قطع ایتک یر یوزنده فساد دندر (والله لا یحب الفساد) الله تعالی فساد
علمنه راضی اولمز (واذا قیل له اتق الله اخذته العزة بالاثم) قچان اکا الله تعالی دن خوف
ایدوب سوء صنعندن منتهی اول دینلسه انقه و حجت جاهلیت انی حمل ایدرکه اولنهی اولندینی
سوء صنعنی ایشلیه (خسبه جهنم) اکا جزا عذاب جهنم کفایت ایدر (ولبئس المهاد)
اول نه مبؤس فراش اولور * ابن مسعود ایدر کنهک بیوکلر نندنر که بر کیمسنه به الله
تعالی دن خوف ایت دینلده کندی حالکی کوردیه فعلی سیئ اوزره اصرار ایلمه * عمر
ابن الخطاب رضی الله تعالی عنه الله تعالی دن خوف ایت دینلسه لله تواضعندن یوزین یره
قوردی (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرصاة الله) ناسدن کیمسه واردر که الله تعالی دن
رضاسن ایستبو نفسنی بیع ایدر یعنی الله تعالی دن رضا سیچون جهاد ایدر * و یا امر بالمعروف
ونهی منکر ایدر حتی که قتل اولنور (والله رؤف بالعباد) الله تعالی عبادینه کثیر الرحمتدر

شول حیثیتند که اشبوتک کبی شرایه انلری ارشاد ایتدی و جهاد تکلیفیه غزات و شهدا
 ثوابی انلره عرض ایتدی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر اشبو آیت کریمه سریه الرجیع
 حقه نازل اولوبدر که کفار قریش پیغمبریمز علیه السلامه مدینه یه خبر کونردیلر که بز
 اسلامه کلشنر اصحابک علماسندن بزه بر قاچ کمنه کوندره کل که کلوب بزه دینک احکامنی تعلیم
 ایدلر حالوکه مرادلری مکرایدی پیغمبریمز علیه السلام دخی انلره صحابه دن حبیب بن عدی
 الانصاری و مرثد بن ابی مرثد الغزوی و خالد بن بکری و عبدالله بن طارق بن شهاب البلوی
 و زید بن الدثنه یی کونردی و اوزر لرینه حاصم بن ثابت الانصاری بی امیر ایتدی چون انلر
 کیدوب مکه و مدینه اراسنده بطن الرجیع نام موضعه قوندیلر * تمر عجوهر لری و ارایدی یدیلر
 اول ارایه بر عجز اوغرایوب خرما چکر دکن کور یجک فی الحال مکه یه دوندی اصحاب
 محمدن اشبو طریقه کمنه سلوک ایتشدردیوب قومنه مدینه خرما سی چکر دکن علامت
 کوستردی فی الحال مکه دن یتش کمنه رما حله رکان اولدقلری حالد اول صحابه ایردیلر
 حتی که مرثد و خالد و عبدالله بن طارق اولدردیلر و حاصم ترکشنه یدی اوق و ارایدی
 هر بریله عظماء مشرکیندن بر رجلی اولدر ایدی اندن دیدیکه الهی صدر نهاده بن سنک
 دینکی حمایت ایتدم سندخی آخر نهاده بنم لجمی حمایت ایت چون مشرکون انی احاطه ایدوب
 اولدردیلر فی الحال جسمدی اوزره زنا بیر اشوب مشرکین کا ال ایر کوره مدیلر * ایددی کیمه یه
 صبر ایدله مکه بوزنا بیر کیده اندن باشن کسوب مکه یه ایلته لم و سلاقه بنت سعد نام مرأیه بیع
 ایدلم دیدیلر * مکر اول حاصم احد غزاسی کونده سلاقه نک بر او غانی اولدر مشدی اول حالتده
 یمین ایتشکه هر قچانکه حاصمک باشی الله کیره قفسلنک ایچنده شرب خیر ایدله کیمه اول یجق
 باذن الله یر عظیم یغور ایردی حاصمک جسمدین کوتوروب جنته ایر کوردی و مشرکیندن
 الی کمنه نک جیفه لرینی سوروب ناره قیوردی و حبیبی وزیدی اسیر ایدوب مکه یه ایلتدیلر
 مکر حبیب بدر غزاسنده حارث ابن عامر نام مشرکی اولدره شدی و حارثک او غلاری حبیبی
 صاتون الدیلر که بابالری یرینه قتل ایدله لر اندن انی حرمدن طشریه قتل ایچون ایلتدیلر دیدیکه
 بر آن بکامه لیت و یرک که ایکی رکعت نماز قیلیم مهلت و یردیلر قیلدی من بعد هر جبر اقتل اولنان
 مسئله اول ایکی رکعت اندن سنت قالدی بعده انی حیاصم ایتدیلر دیدیکه الهی بیلور سنکه
 قتمده بر کمنه یوقدر سلامی رسولک علیه السلامه ایر کوره الهی سندن دیلر مکه سلامی کا ایر
 کوره سن اندن سلمان دینور بر مشرک طوروب رحله انی اولدردی و زید بن الدثنه بی صفوان
 بن امیه صاتون الدیکه باباسی امیه ابن خلف یرینه قتل ایدله او یله اولسه انی مولاسی قسطاس
 نام مشرکله تنعیمه کوندر دیکه انده قتل ایدله قریشدن بر جماعت انده انک قاتنه کلدیلر که انلر که
 بری سفیان بن حرب ایدی دیدیکه یازید سور میدک که محمد بزم قتمزده اولیدی سنک یریکه انی
 اولدیریدک سن ایسه اهلاک قاتنده آزاده اولیدک زید دیدیکه و الله سومزم که محمد علیه السلام
 الا کن اولدینگی مکانه بر شوکه دن متأذی اوله بن ایسه اهلم قاتنده آزاد اولم اوسفیان ایتدی ناسده
 اصحاب محمدک محمدی سوملری کبی کور مد مکه کمنه کمنه بی سوه اندن قسطاس انی شهید ایتدی
 چون بوخیر بخبر صادق پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه ایرشدی اصحابنه ایتدی قنغیک زدر که

الله عظیم الشان حق اجرا
 ایدنه فی مغفرت و امرینه
 اطاعت ایدنه مرحمت
 اید یحیدر (یا ایها الذین
 آمنوا کتب علیکم الصیام
 کما کتب علی الذین من قبلکم
 لعلکم تتقون) ای مؤمنلر
 سزه اورج طوتمق فرض
 قیلندی سزدن مقدم اولنلره
 فرض اولندیغی کبی شاید که
 صومله هوالر بکنزه ضعف
 طاری اولوب معاصیدن
 اتقا ایدله سز (یا مامعدودات
 فن کان منکم مریضا و علی
 سفر فعدة من ایام اخر و علی
 الذین بطبقونه فدية طعام
 مسکین فن تطوع خیر افهو
 خیر له و ان تصوموا خیر لکم
 ان کنتم تعلمون) اول
 سز چکون فرض اولنان
 صیام صایلو کوندر * که
 یکر می طقوز یا اوتوزدر *
 اولکونلرک کیمه مریض
 یا سفرده اولوب افطار
 ایتدکه یعنی صائم اولمقدده
 اولکونلرک عیددی قدر
 صحت و راحتی حالنده
 صائم اولور و دخی طاقتی
 اولوب تعبدن ناشی مفطر
 اولان کیمسه لره فدیة
 و یرمه ک یعنی بر فقیری
 اطعام ایتک واردر * و بو
 فدیة یا قول حنفی بغدادین
 بشیوز یکر می درهم

حیپی خشمه سندن ایندیره که مقابله سنده حق تعالی انی جنته کیردیره زبیر و مقداد رضی الله تعالی عنهما دیدیلر که یار رسول الله انی ایکنیز ایدم ان شاء الله تعالی اندن ایکسی برار طور اوب کتدیلر حتی که کجه تنیمه ایردیلر کورسه لکه خشمه نك حولنده مشرکیندن قرق دکلو کشی اویوبوب یاتورلر انلر اول حالتده بی خبر ایکن خشمه دن انی ایندیروب فرسه یوکتدیلر حالبوکه اول قرق کوندنبرو ترو تازمه متغیر اولماش انی یاره سی اوزره قومش دمی دم لوننده قوقوسی مسکه دونمش ایکسی انی آلوب کتدیلر انی بکلینلر اویانوب بولمیچق قریشدن یتش کشی بی فی الحال اول ایکسی آرنجه کوندردیلر ایریشیچک زبیر حیپی یره ایندردی اول حینده برحیبیک جسدین یوطوب اکابلیع الارض دینلدی اندن زبیر انلره بزدن نه استرسز دیلر سکنز کلک سزکله اوقلشه لم ویاخود دوکشمدین سزکله آریلشه لم اولیه اولسه قتال ایتمکسزین انلر مکله دونوب کتدیلر * وزبیر و مقداد ایسه مدینه یه پیغمبر یز علیه السلامه قدوم ایلدیلر حالبوکه جبرائیل علیه السلام انک قاتنده ایدی دیدیکه یاحمد اصحابکدن بوا یکی کسه ایله ملائکه مباحات ایدر * اشبو آیت کریمه اول ایکسی حقنده نازل اولدی شول وقتن که حق تعالینک رضاسی طلبنده حیدیک جسدین خشمه دن انزال ایچون نفسلرین فدا ایلدیلر اکثر مفسرین ایدر اشبو آیت کریمه صهیبن سنان الرومی رضی الله تعالی عنه حقنده نازل اولدیر شول وقتن که مؤمنلردن برجامعتله مشرکینه اسیر اولدیلر مشرکون انلره دینکزدن دونک دیو عذاب ایلدیلر صهیبن انلره دیدیکه بن بر پیر کشیم سزدن ویاغیریدن اولدیغم سزه نه ضرر ایدر سزه جمله مالم فدا ایدم قوکنی انیچ دینله کیدهیم انلردخی کاراضی اولدیلر مالن آلوب کندوبی صالیو یردیلر * سعید بن المسیب و عطاء ایدر وقتا که صهیبن پیغمبر یز علیه السلامک قاتنه هجرته اقبال ایتدی قریشدن بر طائفه انک آرنجه کیدوب اکا یردیلر فی الحال صهیبن راحله سندن اینوب تیرکشندن اوقلرین اوکنه دوکدی و دیدیکه یامعشر قریش اوق آتمقده مهارتمی ییلور سز دیلر سکنز مکله ده اولان مالی سزه و یریم قوکنی یوله کیدهیم اگر راضی اولمزه کنز اشبو اوقلرک هر برین بریکزک یورککنزه صبحارم اول توکنده کده قلم المده اولدیغجه ایردیکمه اوررم اشبو ایکی آلتدن قغیسن دیلر سه کنز اختیار ایدک اولیه اولسه مالنی المی شرطیله انی صالیو یردیلر حقنده اشبو آیت کریمه نازل اولدی * مغیره دن مرویدر که برغزاده ایدک بر رجل کافر لر اوزره هجوم ایدوب قتل اولنجه قتال ایتدی ناس دیدیلر که اشبو رجل کندوبی تهلکه یه الف ایتدی عمر رضی الله تعالی عنه انک حکمندن استفتا ایلدیلر اول انلرک زعم ایتدیکی کبی دکلدر بلکه اول حق تعالینک * ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله * جمله سندن دیدی عمر رضی الله تعالی عنه برکسه بی اشبو آیتی اوقور ایشیدیمک استرجاع ایدوب دیدیکه اول شول رجلدر که امر معروف ونهی منکر ایتدیکی ایچون قتل اولنه (یا ایها الذین آمنوا ادخلوا فی السلم كافة) جمله کنز ظاهرده و باطنده حق تعالی به استسلام و اطاعت ایدک خطاب منافق لره اولمی تقدیر اوزره ویاخود کلشکنزله اسلامه داخل اولک اکا غیر خلط ایتمکن خطاب اهل کتابک مؤمنلرینه اولمی تقدیر اوزره * زیرا که انلر اسلاملر ندن صکره سبت کونه تعظیم و لحم ایل و الباتی تحریم ایدر لردی ویاخود شرائع الالهک کلنه داخل اولک انبیا و کتبک کلنه ایمانله خطاب اهل کتابه

و آریه و سائر مدن بیک قرق در همدر * هر کیکه زیاده خیره سعی بلیع ایده * یعنی فدیہ بی زیاده و یره یاخود صیام ایله اطامعی جمع ایده * اول کیمسه ایچون زیاده خیر وارد و سزه بو فدیہ و سائر ایله رخصت و برلشیکن بنه صائم اولسه کنز سزه خیر لودر اگر فضیلت صومی ییلور سه کنز * بو آیت کریمه ده صیامه طاقی وار ایکن فدیہ یه رخصت و برلسی اوائل اسلامده صومه ابتدا امر اولندقدن معتادلری اولمیوب موجب تعب اولدیغندن مساعدده اولمش اوله صکره اشاغیکی آتده اولان (فلیصمه) امری ایله بو نسخ اولمش بعضیلر (بطیقونه) نک اولنده لاء نافیه مضر در دیمشیلر بو تقدیرجه نسخ اقتضا ایتمز (شهر رمضان الذی انزل فیہ القرآن هدی للناس و بینات من الهدی و الفرقان فن شهد منکم الشهر فلیصمه و من کان مرضا او علی سفر فعدة من ایام اخر یرید الله بکم الیسر ولا یریر بکم العسر و لتکمیلوا العدة و لتکبرا الله علی ما هدیکم و لتعلمنکم تشکرون) بو ایام معدوده ماه رمضانده

اولسی تقدیر اوزره و یا خود اسلامک جمیع شعب و احکامه داخل اولوب اندن هیچ بر شیئه
خبل ایرکورمز خطاب مسلمینه اولسی تقدیر اوزره (ولا تتبعوا خطوات الشیطان)
یوخسه شیطانک آثار و سننه اتباع ایتمکز حالبوکه حضرت محمد صلی الله تعالی علیه وسلم
سزه سنن اسلامی بیان ایدوبدر (انه لکم عدو مبین) زیرا که اول شیطان سزه ظاهر
العداوه در * جابر رضی الله تعالی عنه ایدر عمر رضی الله تعالی عنه پیغمبریمز علیه السلامه
کلوب دیدیکه یا رسول الله بن یهوددن بعض احادیث ایشیدیرز که اول بزه خوش کلور
اجازت ویرمیسنکه انک بعضی بز یازم پیغمبریمز علیه السلام دیدیکه یوخسه سزدخی
یهود و نصارالر کجی مخیرلرمیسز بن سزه بر شریعت بیضا و نقیه ایله کلمشکه اگر موسی علیه
السلام بنم زمانده حیاته اولسه بکا اتباعدن غیری به وسعی اولمزدی (فان زلتم من بعد
ما جاءتکم البینات) اگر سز آیات ظاهره و حجج باهره کلدیکند نصکره اسلامه دخیولدن میل
ایدرسه کنز (فاعلموا ان الله عز و ز حکیم) پس بیلک که حق تعالی عز و زدر انتقامدن انی
برشیء عاجز ایتمز حکمیدر که انتقامنده اصابت ایدر (هل یظرون) اسلامه دخیول ترک
و خطوات شیطان اتباع ایدنلر منتظر اولمزلر (الا ان یأتیم الله) الا اکا منتظر اولورلر که
حق تعالینک امر و بآسی انلره کله (فی ظلال من الغمام) بیاض بولتدن ظاهرده اول مظنة
رحمت ایکن انده عذاب اولسی اقطع اولور زیرا که شرک حسبان اولمزدیغی حیثیتدن کلی
اصعبدر فکیف که خیر حسبان اولور حیثیتدن کله (والملائکة) ملائکه دخی کله که
انلر امر و عذاب آیتانه واسطه در (وقضی الامر) و حسباندن فراغ اولنوب هلاکارینک
امری اتمام اولنه (والی الله ترجع الامور) و امورک کلیسی الله تعالی به رجوع ایدر
(سل بنی اسرائیل) یا محمد مدینه نیک یهودینه سؤال ایتمکه (آیناهم من آیه بینه) بز انلرک
آبا و اسلافلرینه مجزه ظاهره دن و یا انبایدیه حق و صوابه شهادت ایدر کتابلرنده آیتدن
ویرمیشز (ومن یدل نعمه الله) اول کسه که الله تعالینک آیاتی بیلدیکند نصکره تغییر ایدنه که
اول اجل نعم اولان هدایه سبیدرانی ضلالتنه و ازدیاد درجه به سبب قیله (من بعد ما جاءته)
اکا و اصل اولوب معرفتنه تمکن ایتدکند نصکره اشونده تعریض واردر که انلرک انی تغییر
بیلدکارند نصکره اوله (فان الله شدید العقاب) اول الله تعالی نعمتی تغییر ایدوب شکردن
بدل کفران ایدنه عقاب شدید ایدر جریمک شدیدنی مرتکب اولدیغیچون (زین للذین
کفروا الحیاة الدنیا) حیات دنیا کافرلرک کوزلرینه تحسین و محبتی قلبلرینه تمکین
اولمزدی حتی انک اوزرینه تمالک ایدوب غیری دن اعراض ایتدیلر (ویسخرون من
الذین آمنوا) و مؤمنینک فقراسنی استرزال ایدرلر و یا خود انلری دنیایی ترک ایدرب
عقبایه اقباللری اوزره استرزا و سخره ایدرلر (والذین اتقوا فوقهم يوم القيامة) حالبوکه
اتقایلدن مؤمنلر یوم قیامته انلرک فوقنده اعلائی علینده انلر ایسه اسفل سافلینده در و یا خود
مؤمنلر کرامته انلر ایسه مذلتده در و یا مؤمنلر انلرک اوزره تطاول ایدوب انلری سخره ایدرلر
* تکم دنیاده انلر مؤمنلری سخره ایدرلردی * اسامة بن زید رضی الله تعالی عنه پیغمبریمز
علیه السلام دیدیکه جنت قیوم سنده طور و بایچر و سننه نظر ایتدم اهلنک اکثرینی مساکین کوردم

جسته جسته پیغمبریمز علیه
السلامه قرآنی ایندردی
او قران نامی حقه هدایت ایدر
و حلال و حرامده و دین
و احکام شرایعده حق
باطلدن فرق و تمیز ایدر
سزلردن هر کیمه شهر
رمضان معلوم اولسه صائم
اولسون اول ماهده مریض
یا سفرده اولان کیمه صائم
اولمزدیغی کونلرک عددنجه
صحت و اقامتده صائم اولور
الله تعالی سزه آسانلک مراد
ایدر مریض و مسافره صوم
امر به عسرت مراد ایتمز
تا که مرض و سفر کونلرنده
اولان صوم مکیزک صحت
و حضرده تکمیلانی ادا ایدنه سز
و سزی صومه راه حقه
هدایت ایتدیکچون الله
تعالی بی تعظیم ایدنه سز شاید که
اجر صومه نائل اولدیغیچون
نعمته شکر ایدنه سز (واذا
سألت عبادی عنی فانی قریب
اجیب دعوة الداع اذا دعان
فلیستجیوا لی ولیؤمنوا بی
اعلمهم برشدون) یا محمد قوللرم
سکابندن سؤال ایتدکارنده
بن علم و اجابته یقیم بکادما
ایدیچلر دعا ایتدکارنده
اجابت ایدهرم امدی بندن
اجابت طلب ایتسونلر و بکا
ایمانده ثابت اولسونلر شاید که
رشد حقه نائل اولرلر

اخر ايدن بری سؤال ايدليکه
يا نبی الله تکرى تعالى بکايين
ايسه اکا کيزلو سويليم
اوزاق ايسه ندا ايديم
ديدکده بوآيت کریمه نازل
اولدی (احل لکم ليله الصيام
الرفث الی نساءکم هن لباس
لکم واتم لباس لهن علم
الله انکم کنتم تختانون
انفسکم فتاب علیکم وعفا
عنکم فالآن باشروهن
وابتغوا ما کتب الله لکم
وکلوا واشربوا حتی یبین
لکم الخیط الابیض من
الخیط الاسود من الفجر ثم
اتموا الصيام الی اللیل
ولا تباشروهن واتم
عاکفون فی المساجد ثلاث
حدود الله فلا تقربوها
کذلک یبین الله آیاته للناس
لعلهم یتقون) صیام
کیجه سی نسا کزله جماع
سزه حلال قلندی نسا کز
سزه لباس وسزه دخی انلره
لباس سکز سزه مباشرته عدم
صبر ایله نفسکزه خیانت
ایدر اولدی کزى الله تعالى
یلدی بناء علیه سزه
اوزریکزه رحمتیه رجوع
ایدوب کنه کزى عفو
ایتدی شمدی نسا کزله
لیالیده مباشرت ایدک
وسزه تقدیر ایتدی کنی طلب
ایدک وتاکه فخر دن یعنی

وجهتم قبوسنده دخی طور وب ایچرو سنه نظر ایتدم اهلنک اکثرینی نسا کوردم و اهل جدایسه
محبوسلر ایدی مکر انلردن اوله که اهل ناردن اولوب ناره ادخاله امر اولمش اوله * سهل
بن سعد ایدر پیغمبریز علیه السلام قاتنه بر رجل اوغرا دی پیغمبریز علیه السلام بر محاسنه
بونک حقنده نه دیر سک دیدی اول ایتدی که بورجل ناسک اشرافندندر لایقدر که نسادن
دیلدی کی اکا تزویج اولنه وشفاعت ایتسه طوتیله وسوزی دیکلنه بعده پیغمبریز علیه السلام قاتنه
بر رجل آخر اوغرا دی پیغمبریز علیه السلام بنه اول محاسنه یا بونک حقنده نه دیر سن دیدی
اول ایتدی که بورجل مسلونک فقر اسندندر لایقدر که نسادن دیلدی کی اکا تزویج اولنیه شفاعت
ایتسه طوتیله سويلسه سوزی دیکلنیه پیغمبریز علیه السلام دیدی که ایدمی یا کز بورجل
اولکی رجلك امثالندن دنیا طلوسی رجالدن خیر لودر (والله یرزق من یشاء بغير حساب)
الله تعالى دیلدی که به دنیاده و آخرتده رزق حسابسز ویرر دنیاده ویرمی کاهی استدر اج
وکاهی ابتلا اولور ویا خود اکا انی دنیاده زحمتسز ویرر و آخرتده انک اوزره اکا حساب
ایتمز ویا خود حق تعالى رزق ناسک کیمنه آز و کیمنه بسط ایدر هر برینه حاجتی دکلو ویرمز
بلکه احتیاجی اولیانه کثیر ویرر و احتیاجی اولانه قلیل دخی ویرمز اکا اعتراض و حساب
اولمز نیچون بوکاو یردک و بوکا ویرمدک و یا نیچون بوکا آز و بوکا چوق ویردک دینلر ویا خود
اول خزانه سی نقادندن او شمز که آندن چیقانک حسابنه احتیاج اوله (کان الناس امة واحدة)
ناس دین حق اوزره متفقلر ایدیکه اول آدم وادریس بیننده کی زمانده ویا آدم و نوح بیننده
ویا طوفانده نصکرده ایدی ویا خود جهالت و کفرده متفقلر ایدیکه اول ادریس ویا نوح فترتده
ایدی (فبعث الله النبیین) و قنا که انلر اتفاقده نصکره اختلاف ایتدیلر حق تعالى انلره نبیلر
کوندردی * کعب ایدر انبیانک عددنده بنم ییلدی کم یوز یکر می درت بیکدر انلردن مرسل
اوچبوز اون اوچدر وقرآنده اسمیله ذکر اولنان یکر می سکزددر (مبشرین و منذرین)
ایمان و اطاعت ایدنلره ثوابه تبشیر ایدر و کفر و عصیان ایدنلری عقابه تحذیر ایدر اولدقلری
حالده (وازل معهم الکتاب) وانلر که بیله کتاب انزال ایتدی (بالحق) حق ملتبس
واکا شاهد اولدیغی حالده (لیحکم بین الناس فیما اختلفوا فیه) تاکه الله تعالى ویا بعث اولنان
نبی ویا انزال اولنان کتاب ناس بیننده اختلاف ایتدیکلری حقدده ویا انلره ملتبس اولان
شیئده حکم اید (وما اختلف فیه) اول حق ویا کتایده اختلاف ایتدی (الا الذین اوتوه)
الاینه اول کتاب ویریلنلر اختلاف ایتدی خلاقی کیدرر شیئی خلافک استحکامنه سبب
قیلدیلر کتابک بعضنه مؤمن و بعضنه کافر اولدیلر (من بعد ماجاءتهم البینات) انلره تورات
وانجیل احکامی کلدیکلندن نصکره (بغیا یدنهم) ارالنده ظلم و حسد ایدوب دنیاده حسد
و حرصلری سببیه (فهدی الله الذین آمنوا لما اختلفوا فیه من الحق باذنه) اوله اولسه حق
تعالى مؤمنلره حقدن اختلاف ایتدیکلری شیئه امری ویا اراده و لطفی ایله هدایت ایتدی
* ابن زید ایدر ناس قبله امرنده اختلاف ایدوب کیمیلری نمازی مشرقه و کیمیلری مغربه کیمیلری
بیت المقدسه قیلوب حق تعالى مؤمنلره کعبه مکرمه بی هدایت ایتدی و صیام امرنده دخی اختلاف
ایدوب حق تعالى مؤمنلره شهر رمضان هدایت ایتدی * ویا میده دخی اختلاف ایدوب یهود

یوم سبتی و نصاری یوم احدی اخذ ایتدیلر حق تعالی یوم جمعه بی بزه هدایت ایتدی * و ابراهیم علیه السلام امرنده دخی اختلاف ایدوب کیمی اتی یهودی و کیمی اتی نصرانی دیدیلر حق تعالی مؤمنلره انک حنیف مسلم ایدوکن هدایت ایتدی (والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم) الله تعالی دیدیلرکی کسمه بی دین اسلامه هدایت ایدر (ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما یأتکم مثل الذین خلوا من قبلکم) ظن ایدر میسر ای مؤمنلرکه جنته کیره سز حالبوکه سزدن اوکدین یکن انبیا و مؤمنینه کلان مثلی سزه کلیه (مستهم البأساء والضراء) انلره شدت فقر و بلا و امراض اصابت ایتدی (وزلزلوا) و اصابت ایدن شداددن بر مرتبه ازجاج اولندیلرکه (حتی یقول الرسول والذین آمنوا معه) حتی تنهائی شدت و استطاله مدتدن حبال صبر لری اوزیلوب رسول و بیله سنجه اولان مؤمنلر دیدیلرکه (متی نصر الله) الله تعالینک نصری بزه نوقت ایرر و اوزریمزدن بلا کیدر انلره دینلرکه (الا ان نصر الله قریب) آگاه اولک که الله تعالینک نصری قریبدر * دینلرکه اشبوآیت کریمه خندق غزاسنده نازل اولدی شول وقتن که مسلمینه جهد و برد و شدت خوف و ضیق عیش و انواع اذی ایردی * عطا ایدر وقتا که پیغمبریمز علیه السلام اصحابیله مدینه یه کیردیلر مالسز اولدقلرندن و دیار و اموالیرین مشرکین الیقویدقلرندن و یهودک عداوت اظهار و برقوم ایسه نفاق اسرار ایتدکلرندن زیاده هموم و غومه ایردیلر او یله اولسه حق جل و علا انلرک قلوبک تطیب ایچون اشبوآیتی ازال ایتدی اشبوآیتده اشارت واردرکه عبدک الله تعالی یه و صولی عندنده کرامت حصولی دکل الا ترک هوی و لذات و مکابده شداد و ریاضانه در * اول اجلدن پیغمبریمز علیه السلام دیدیلرکه * حفت الجنة بالمکاره و حفت النار بالشهوات * جنت طولدیرلدی شول تکالیف شرعیه نلک اداسیله کیم اول نفوسه ثقیل کلور و جهنم طولدیرلدی حب دنیا و مستلذات و محرماندن نفوس اماره بالسوءک مرارتیله کیم اول اکاجیل اولور (یسئلونک ماذا یفقدون) یا محمد سکا سؤال ایدرلرکه نه شیء اتفاق ایدر وانی کیلره فی سبیل الله صرف و تصدق ایدرلر اشبوآیت عمرو بن جوح حقنده نازل اولوبدرکه اول مالدار برپیرکسه ایدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیلرکه یا رسول الله نه شیء تصدق و کیلره صرف ایدرلر (قل ما أنفقتم من خیر) یا محمد انلره دیکلکه مالدن اول شیئکه فی سبیل الله اتفاق ایدر سز (فلوالدین والاقربین والیتامی والمساکین وابن السبیل) ایددی اتی والدینکزه و سزه قرابتولرله و بابالری اولیان اولاد صغاره و مسکینلره و مسافریندن بولده قالمشاره اتفاق ایدک (وتفعلوا من خیر فان الله به علیم) خیردن هر شیئکه اتی ابشارسز حق تعالی انک کنهنی یلور و ثوابی ویرر * اشبوآیت دینلرکه زکات آیتیه نسخ اولنوبدر و دخی جائزدرکه اشبو حکم نقله حمل اولنه او یله اولسه مراد فقرادن اصناف مذکوریه تطوعا اولوب منسوخ اولیه (کتب علیکم القتال) جهاد اوزریکزه فرض قیلندی * اشبو آیتک حکمنده علما اختلاف ایتدیلر * عطا دیدیلرکه جهاد تطوعدر و بوآیتله مراد پیغمبریمز علیه السلام اصحابدر غیری دکدر * امام ثوری دخی اکا ذاهبدر شول دلیل ایله کیم قرآنده (فضل الله المجاهدین باموالهم و انفسهم علی القاعدین درجه و کلا و عد الله الحسنی) حق تعالی شول اموال و نفسلرله جهاد ایدنلری

نور صبحدن بیاض ایسلک ایله سیاه ایسلک سزه بیان و معلوم اولنجیه دک اکل و شرب ایدک بوند نصکره صیامی کیجه یه دک تمام ایدک و مسجدلرده مقیم و معتکف اولدیفکنز حالده نسا کنزه مباشرت ایتیک بو صیام بحشندده اولان ممنوعات من طرف الله حدود فاصله در اکا یقین اولمیسک بوا حکام کبی الله تعالی اوامر و نواهیسنی بیان ایدر شایدکه اتقا و وزره اولوب حدی تجاوز ایتیه لر اسلامک بدایتی حالنده کیجه لرده یقسو نمازنی قنجه دک یا خود او یونجه دک اکل و شرب اولوب صکره یه صیام ایدی و قتا که بعد العشا و بعد النوم بعض صحابه غلبه شهوت سببندن زوجه سنه قربان و قوعیله عمر القاروق رضی الله عنه حضور نبویه یه بکا ایله کلوب حالیننی عرض و اعتذار ایتلریله بوآیتک اولنده کی * احل لکم * نزول بولدی و خیط ایض ایله خیط اسود فجر صادق ایله فجر کاذبه توجیه اولنوب آنلری تبیین دینلشمش (ولا تأکلو اموالکم بینکم بالباطل

وتدلو ابا الى الحكم لنا كلوا
فريقا من اموال الناس بالاثم
وانتم تعلمون) وينكر زده
بربر برك مالني باطل ايله
يعني سرقة وقار وغصب
وامثاليه اكل ايتيك وناسك
مالندن ظلمله يعني شهادت
زور وبعين كاذب ايله
برفرقه بي اكل ايچون حكامه
رشوت ويريك مع هذا
ظلم ايدوكني بيلور سز *
مرويدر كه عبدان الحضرمي
امري القيس كنديدن بندن
غصبه الدي ديو برارض
دعواسيله حضور نبويده
محاكمه ايتدكر نده عبدان
شاهد طالب اولغله عبدان
شاهدم يوقدر عيني ايتسون
ديدي امري القيس عينه
قصد ايتدكده پغمبر عزي عليه
السلام (ان الذين يشرون
بعهد الله وايمانهم ثمنا قليلا)
آيت كريمه سني قرائت
بيوردقارنده مؤثر اولوب
ارض مذكوري عبدانه تسليم
ايلدي وبو آيت كريمه نازل
اولوب عيني كاذبدن نهى
اولندي (يسئلونك عن الالهة
قل هي مواقيت للناس والحج
وليس البربان تأتوا البيوت
من ظهورها ولكن البر من
اتقى واتوا البيوت من ابوابها
واتقوا الله لعلمكم تفلحون)
يا محمد سكا هلالا لردن يعني يكي

قاعدين اوزره بر درجه تفضيل اتدي ومجاهد وقاعددن هر صنفه جنت وعد ايتدي ديو
بيورلدي اكر قاعد فرضي ترك ايتش اوليدي انكيچون جنت وعد اولغزدي وبعضيلر
ايسه آيتك ظاهرينه نظر ايدوب تاقيامته دكبن كافه مسلمين اوزره جهاد فرضدر ديدى
* قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من مات ولم يغز ولم يحدث نفسه بالغز ومات على شعبة من النفاق *
پغمبر عزي عليه السلام ايدر بر كسه كه غزا ايتدين ويا نفسني غزا ايتكه تحديت ايتدين وفات
ايدة نفاقدن بر شعبة ايله متصف اولديغي حالده وفات ايدر * وبر قوم ديديلر كه جمهور انك
اوزره در كه جهاد فرض كفايه در صلاة جنازه ورد سلام كي چاق بعض اتى اقامت ايتسه
باقيسندن فرض ساقط اولور * اماز هري واوزاعى ايدر حق جل وعلا ناس اوزره جهادي فرض
قيلدي اولكه غزا ايدنه كوچك ايدرو اولكه قعود ايدو اول عده در اكر اندن استعانت اولنور سه
اعانت ايدو استنفار اولنور سه تقور ايدو استغنا اولنور سه قعود ايدو (وهو كره لكم) حالبو كه اول سزه
شاقدر وطعامكر وهدر كه انده مؤلف مال مشقت نفس وخطر روح واردر يو خسه امر الله دن مؤمن
كراحت ايتز (وعسى ان تكرهوا شيئا وهو خير لكم) كاهي برشيدن كراحت ايدر سزه اول غزا در
حالبو كه اول سزه خير لودر كه انده ايكي حسناك بري واردر كه اول ظفر وغنيت ويا شهادت
وجنتدر (وعسى ان تحبوا شيئا وهو شر لكم) وكاهي برشي سور سزه اول غزا دن قعوددر
حالبو كه اول سزه شر لودر كه آنده غنيت واجرك فوقى واردر * ديتلديكه مكر وهدو
او امر ك جميعي داخلدر كه طبع اندن كراحت ايدر حالبو كه اكا اتباعده اكا مؤمنك صلاحى
وسبب فلاحى واردر ومحبوبده مناهينك جميعي داخلدر كه زيرا نفس اتى سور حالبو كه انسان اندن
منتهى اولنور سه ردا وهلاكه ايرر (والله يعلم وانتم لا تعلمون) حق تعالى سزه خير اولاني
بيلور سز بيلز سز * اشبو دليلدر كه احكام شرعيه مصالح راجحه به تابع اولور
اكر چه عيني منتهى اواز سه ردا وهلاكه ايرر حق تعالى سزه خير اولاني
بيلور سز بيلز سز * اشبو دليلدر كه احكام شرعيه مصالح راجحه به تابع اولور اكر چه عيني
بيلز سه ده * روايت اولنديكه پغمبر عزي صلى الله تعالى عليه وسلم بدر غزا مندن ايكي آي
اول شهر جمادى الاخره ده مهاجريندن سكر كشينك اوزرينه ابن عهسي اولان عبدالله
بن جحش رضى الله تعالى عنهي امير ايدوب قریش قافله سني ترصد ايچون كوندرو اولدقده
ديديكه حق تعالىنك اسم شريفيله تين ايدوب اصحابكه يوله كيركل واليكه دورلش برورقه
ويريم ايكي كون كشديك كز دن صكره نزول ايتديك كز مكانده اشبو ورقه بي آچوب اوقوغل
نه امر اولنش ايسه موجبيله عمل ايدك چون مدينه دن قالقوب يوله كيرديلر ايكي كون
كيتدكر ندن صكره برمنزله نزول ايتديلر عبدالله ورقه بي آچوب اصحابه اوقودى مالى بوكه
يا عبدالله بن جحش اصحابكه كيدوب بطن نخلده نزول ايدو سن وانه قریش قافله سني
بكليه سن الله تعالىدن رجا اولنور كه اصحابكه اندن خبر ايله عودت ايله سن هر بري سمعا وطاعة
ديوب يوله كيرديلر حتى كه محل مأموره ايرديلر بروقندن صكره كور سه لركه قریش قافله سني
اوزر لرينه چيقه كلدي فى الحال اصحاب طوروب اول قافله اهلى ايله جنك ايتديلر جمله درت
كشي ايديلر بري عمرو بن الحضرمي ايدى اولدرديلر * وايكيسن اسير ايدوب بريسي
قاچرديلر * وقافله نك بوكي طائف تجار قى ايدى سوروب اتى واسير لرى مدينه به اير كورديلر
مكر اول جنك غره رجيدو واقع اولمش اصحاب ايسه اتى جمادى الاخره نك آخر كوتنده

واقع اولدی ظن ایتشار چون اول خبر قریشه اوردی دیدیلرکه محمد علیه السلام شهر حرامده قتالی استیلال ایتدی * بوسوزلر اول اصحابک قبلرنده اثر ایتدی پیغمبریز علیه السلام دخی اول قافله متاعندن برشیئه تعرض ایتدی و اول ایکی اسیرامرنده توقف ایتدی تاشول وقتیه دکی که اشبو آیت کریمه نازل اولدی اولیه اولسه پیغمبریز علیه السلام اول قافله دن خینی جیقاردی باقیسنی اول اصحابه اولشدردی اسلامده اول قیمت اولنان غنیمت اول ایدی و اول ایکی اسیرلرک بریسنه حکم بن کيسان و برینه عثمان بن عبدالله دینوردی اول ایکی سندن بدل سعد بن ابی وقاص و عتبه بن غزو ان نام ایکی صحابی بی مکّه دن کیر و کتورتدی انلرکلیچک اول ایکی اسیری صالیوبوردی اشبو قصه سبب اولدی شول آیت کریمه نك نزولنه کیم الان ذکر اولنورکه (بستلونک عن الشهر الحرام قال فيه) یا محمد سکا سؤال ایدرلرکه شهر حرامده قتالک حکمندن که اول نیجه در (قل قتال فيه کبیر) دیکل که انده قتال ذنب کبیردر (و صدعن سبیل الله) و ناسی اسلامدن و الله تعالی به ایرکور طاعتندن صرف و منع (و کفریه) و الله تعالی کفر (و المسجد الحرام) و مسجد حرامدن منع (و اخراج اهله منه) و مسجد حرامدن اهلی اخراج (اکبر عند الله) الله تعالی عندنده و بالی اعظمدر اول اصحابک فعلندن که قریش قافله سنک اهلنه شهر حرامده ایتدیلر (و الفتنه اکبر من القتل) و مشرکینک ارتکاب ایتدیلرکی اخراج و شرک اکبردر شول قتلدنکه مسلمون انی شهر حرامده ارتکاب ایتشاردر (ولا يزالون یقاتلونکم حتی یردوکم عن دینکم ان استطاعوا) یا مؤمنلر بیلک که مشرکینک سزه عداوتی دائمدر سزکله قتالندن منک اولزلر تا که سزی دینکزدن صرف ایدلر اکا اقتدارلری اولسه و انلرک اکا اقتدارلری اوله جق دکلدر (و من یرتد منکم عن دینه فیمت و هو کافر) سزدن اول کسه که سرده و یا جهرده دین اسلامدن دین کفره رجوع ایده و کافر اولدیغی حالده فوت اوله (فاولئک حبطت اعمالهم فی الدنیا و الآخرة) ایمدی انلرک دنیاده و اخرتده اعمال حسنهلری حبط اولوریمنی فوایدنیویه سی کیدر و فواید اخرویه سی دوشر * امام شافعی و آیتک دلائیلله دیدیکه مرتدک علی حبط اولمز مادامکه ردت اوزره اولیه * و امام ابو حنیفه دیدیکه ردت ایله اعمال ساقه سی باطل اولور اگرچه اسلامه رجوع ایدر موتی کفر اوزره اولمز سده (و اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون) و انلر اصحاب ناردن سائر کفره کبی انده دائمدر و قنا که عبدالله بن جحش و اصحابی یار رسول الله اشبو قافله ایچون ایتدیکمز سفری غزا اولسنی طمع ایدمیز دیدیلر نازل اولدیکه (ان الذین آمنوا) شونلرکه ایمانه کلدیلر (و الذین هاجروا) عشار و منازل و اموالرنندن آیرلدیلر (و جاهدوا فی سبیل الله) و حق تعالی نیک طاعتنه چانشدیلر و مشرکینه جهاد ایتدیلر (اولئک یرجون رحمة الله) ایمدی انلر حق تعالی نیک رحمتن رجا ایدرلر (و الله غفور) الله تعالی خطایله و قلت احتیاطله اشانن ذنوبی مغفرت ایدر (رحیم) رحمتله عبادینی جنته قویار (بستلونک عن الخرو المیسر) یا محمد سکا خیرک و میسرک حکمندن سؤال ایدرلر * روایت اولندیکه مکّه ده سوره نخلده کی * و من ثمرات النخیل و الاغاب تتخذون منه سکرا * آتی نازل اولدی ناس انی ایچردی بروقتده عمر و معاذ صحابه دن بر جماعتله یار رسول الله بزه خمرک حکمندن خبر و برکه اول عقلی کیدر

آیلردن سؤال ایدرلرسن
 دیکه اول هلاللر ناسه صوم
 و وعده دیون و وعدت نسا
 و سائر و موسم حج بیلنمک
 ایچون اوقات علامایدر
 و خانه لره راقه سندن کیرمک
 خبر دکلدر و لکن خیر اولدرکه
 بر کیمسه محارمندن صافته
 و خانه لره قیوسندن کلوب
 کیدک و الله تعالی دن قورقک
 شاید که فلاح و نجات
 بوله سز * زمان جاهلیتده
 حج یا عمره ایچون احرامه
 کیرن کیمسه شهر لو ایسه
 خانه سنک بام دیوارینی دلوب
 اندن کیرر جیقاردی
 چولده چادر لو ایسه
 خیمه سنک وراسندن آمد
 شد ایدردی و اعتقادلر نیجه
 بونی عمل خیر عد ایدوب
 نارکنسه فاجر دیرلردی
 و بو عادت جمیع اعرابده
 مرعی اولوب قریش
 و خزاعه و بنو عامر و ثقیف
 و بعض قبیللرکه دین و آیینده
 صلابتلری اولدیغندن بونلر
 بو عادت اعتبار ایتزلردی
 بر کون ایام احرامده
 حضرت پیغمبر بر قیودن
 طشره چیقدی و عقبنده
 رفاعه انصاری چیققدنه
 مهاجر و انصار رفاعیه
 فاجر اولدک دیدیلر پیغمبر
 علیه السلام رفاعیه نیجه
 جیمارت ایتدک دیدی رفاعه

دیدیلر اشبو آیت نازل اولدی اولیه اولسه ناسک کیمی انی ایچرلر و کیمی ایچمز اولدی * بعده بروقتده عبدالرحمن بن عوف رضی الله تعالی عنه نامدن برجماعته طعام یدیروب خیر ایچردی اندن بری نمازه طور دی سورۀ کافرونی باشلیوب (اعبد ماتعبدون) دیواوقودی اولیه اولسه سورۀ نسادن (لا تقربوا الصلاة وانتم سکاری) آیتی نازل اولوب انی ایچر کیشیلر آزا اولدی * اندن عثمان بن مالک رضی الله تعالی عنه سعد بن ابی وقاص رضی الله تعالی عنه برجماعته اولیه چاغروب یدردی و ایچردی سکران اولیچق افتخار و انشاده مشغول اولدیلر سعد برشعر اوقیوب انده انصاری هجو ایتدی بر انصاری انی ایشیدیلجک برکوکله سعدک باشنی اوروب یاردی سعد رضی الله تعالی عنه اندن پیغمبریمز علیه السلامه شکایت ایتدی عمر رضی الله تعالی عنه انده حاضر ایدی دیدیکه الهی خمرک حقننده بزه حکمنی تبیین ایت اولیه اولسه سورۀ مائده دهکی * انما الخمر والمیسر * آیتی فهل انتم منتهون * قولنه دکن نازل اولدی * عمر رضی الله تعالی عنه انی ایشیدیلجک منتهی اولدق یاربنا دیدی * و خمرک ماهیتنده فقها اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلرکه اول عصیر غنبد و یاعصیر رطبدرکه پشور لمکسزین اشتداد و غلیان ایده و ائمه اتفاق ایتدیلرکه اول نجسدر شاربنه حد اوریلور و فاسق دینور و انی استحلال ایدن تکفیر اولنور * و امام ابوحنیفه و سفیان ثوری و برجماعت ذاهب اولدیلرکه اشبو تحریم غنبد و رطبک غیریدن اتخاذ اولنان مشروباته تعدی ایتیه مکرکه مسکر اوله اول تقدیرجه حرام اولور اول کرکسه حنطه و یاشعیر و یا ذرة و یاعسل و یاندیدنددر دیدیلرکه چنان غنبد و یارطبک عصیری پشوریلوب نصفی کیده مع الکراهه حلال اولور و اگر اول پشوریلوب ثلثانی کیدرسه دیدیلرکه حلال و شربی مباح اولور و سکر و بررسه حرام اولور شول دلیل ایلکه عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بعض عمالنه نامه کوندروب دیدیکه مسلمینک طلادن اولان رزاق حلالدر ثلثانی کیدوب ذی قاورسه و اکثر علما ذاهب اولدیلرکه هر شرابکه کثیری اسکار ایده اول خمردر قلیلی حرامدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم * ما سکر کثیره فقليله حرام * هر شرابکه کثیری اسکار و بره انک قلیلی حرامدر * قال النبی صلی الله علیه وسلم کل مسکر خمر و کل مسکر حرام و من شرب الخمر فی الدنیا فمات وهو مدمنها ولم یتب لم یشر بها فی الآخرة * پیغمبریمز علیه السلام ایدر هر شرابکه مسکردر خمردر و هر مسکر حرامدر برکیمسه که دنیاده شرب خمر ایده واکامدمن اولدیغی حالده توبه ایتدین وفات ایده آخرته اول جنت خرنی شرب ایتیه * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان من الغنبد خمر او ان من التمر خمر او ان من العسل خمر او ان من البر خمر او ان من الشعیر خمر * پیغمبریمز علیه السلام ایدر غنبد و تمر و عسل و بر و شعیرک هر برندن خمر اولور اشبو حدیث دلالت ایدرکه خمر غنبد و تمردن اتخاذ اولنانه مختص اولیه * عن انس رضی الله تعالی عنه ان النبی علیه السلام سئل عن الخمر ایتخذ خلا قال لا * انس رضی الله تعالی عنهن مرویدرکه ایدر پیغمبریمز علیه السلامه سؤال اولندیکه خمردن سرکه ایدیلورمی دیدیکه ایدلسون * اما میسر عربک قاریدر انکله تسمیه اولمغه سبب اول اولدیکه رجل قار ایله آخرک مالنی سلب و سهولت اوزره اخذ ایدر اصل قمارکه زمان جاهلیته و اندنصکره عرب انی اشلیو ککشاردر صفقی تقاسیرده ذکر اولنمشدر * علی رضی الله تعالی عنهن

دخی ای سید عالمیان بنم دینم سنک دینک بنم آیدنم سنک آیدنک اولمغه بندخی اخسی یم دیدی اول آنده بوآیت کریمه نازل اولدی (وقاتلوا فی سبیل الله الذین یقاتلونکم ولا تعتدوا ان الله لا یحب المعتدین) شونارکه سزکله مقاتله ایدرلر سز انلرله فی سبیل الله مقاتله و جهاد ایدک وانلر قتاله باشلمینجه سز بدأ ایدوب حدی تجاوز ایتیک الله تعالی حدی تجاوز ایدناری سوز * فخر رسالت علیه السلام صحابه دن بر جمعه عمره نیشله مککه یه کندیلر مشرکاراناری مککه یه دخوله مانع اولدیلر کله جک سنه مؤمنار مککه یه کملاری و مراسم جی ادا ایتلر بچون مشرکار اوج کون شهری تخلیه ایتلری اوزره حدیده ده صلح واقع اولدی سنه آتیه ده قضاء عمره نیشله چیققدلرنده صحابه اگر قریش عهدلرینه عدم وفا ایله جنکه تصدی ایدرلرله شهر حرام و بلده حرامده قتال نیجه اولور دیو تفکر ایتلرله بوآیت و دیگر آیات آتیه لر نازل اولدی (واقتلوهم حیث ثقتموهم و اخرجوهم من حیث

مرویدر که نزد و شطرنج میسر دند در حرآمدی یا محمد سکاخر و میسر تعاطی سناک حکمند
سؤال ایدر لرسه (قل فیهما اثم کبیر) دیکل که اول ایکی سندن هر برینک تعاطی سنده و مأوردن
انفکاکه و مخاصمه و مشامه مثلی محظوراتی ارتکابه مؤدی اولدینغی حیثیندن اثم کبیر وارد
(و منافع للناس) و ناسه منفعتلری وارد اما شمرک منفعتی تشجیع جبان و توفیر مروت
و تقویة طبیعت و لذت و فرح و استمراء طعاند * و اما میسرک منفعتی تعب و نصب سز کسب
مال و طرب و التذاذ و مصادقة فتیاندر (واثمهما اکبر من نفعهما) و الحال اول ایکی سندن
تحریمند نصکره کی اثمی تحریمندن او کبیده کی نفعلرندن اکبردر و یا اول ایکی سندن منتشر
اولان مفاسد شول توقع اولنان منافعلرندن اعظمدر (و یسئلونک ماذا ینفقون) یا محمد سکا
سؤال ایدر لرسه که نه کیفیت اوزره اتفاق ایدر (قل العفو) دیکل که عفو ی اتفاق ایتسونلر
و عفو که مناسنده دیدیلر که اول مالک حاجتمندن فاضلدر او یله اولسه صحابه مالدن کسب ایتد کلرینک
حاجتلرندن فضله سن تصدق ایدر لردی * صکره زکاة آیتله اول نسخ اولندی و یا خود
اول ظاهر غنادن تصدقدر تا که ناس اوزره کل اولیه پیغمبر یمز علیه السلام دیمشدر که * خیر الصدقة
ما کان عن ظهر غنی و الید العلیا خیر من الید السفلی و ابدأ بمن تعول * صدقه نک خیر لوسی اولدر که
ظاهر غنادن و یرله و ید علیا ید سفلا دن خیر لودر و تصدقه شول عیال کدن اولانه بدأ ایت *
روایت اولنور که بر رجل بعض مغانمده التوندن بر بیضیه مالک اولوب ائی پیغمبر یمز علیه
السلامه کتوردی پیغمبر یمز علیه السلام ایسه اندن اعراض ایدوب ائی آلدی رجل ایسه
مرارا ائی اکا آلمسین تکلیف ایدینک غضبه ائی اندن آلوب آندی حتی اکرا اول بر کیمسه یه
طونسه شرحه ایدردی و دیدیکه * یائی احدکم بماله کله یتصدق به و یجلس یتکفف الناس
انما الصدقة عن ظهر غنی * سزدن بریکز مالنک کفی کتوروب تصدق ایدر و کندی محتاج
قالوب ناسدن کفافن ایستوب کیدر * ایددی صدقه نک خیر لوسی اولدر که ظاهر غنادن و یرله
و یا خود عفودن مراد تصدقه نه اسراف و نه اقتار اوله حق تعالینک * و الذین اذا انفقوا لم
یسرفوا و لم یقتروا * قول شریفی دلالتله و یا خود مراد میسر اولان اوله * روایت اولنور که
بر رجل پیغمبر یمز علیه السلام کلوب دیدیکه یار رسول الله بر دینارم وار دیدیکه نفسکه اتفاق
ایت دیدیکه بر دینارم دخی وار دیدیکه و لدیکه اتفاق ایت دیدیکه بر دینارم دخی وار دیدیکه
اهلکه اتفاق ایت دیدیکه بر دینارم دخی وار دیدیکه خادمکه اتفاق ایت دیدیکه بر دینارم دخی
وار دیدیکه سن یلور سن (کذلک) اشبو سزه بیان اولنان عفوجهدن اصلح ایدوکی مثلی
و یا احکامدن ذکر اولان مثلی (بین الله انکم الا یات) او امر و نواهی سنی سزه تبیین ایدر
(لعلکم تتفکرون فی الدنیا و الآخرة) تا که دنیا و آخرتکز امورنده تفکر ایدوب اندن انفع
و اصلح اولانی اخذ ایدسز و ضرری اولوب نفعی اولمیانندن و یا ضرری نفعندن زیاده اولاندن
حذر ایدسز و یا اموال کزدن معاش دنیا یه سزه صالح اولانن الیقویوب باقی سنی آخرتکزه
نفع ایدر شیئه اتفاق ایدسز و یا دنیانک زوالین و فناسین تأمل ایدوب اندن زهد و رهبت
ایدسز و آخرتک اقبال و بقاسین تفکر ایدوب ا کا حرص و رغبت ایدسز (و یسئلونک عن
الیتامی) یا محمد اموال یتامی یه مخالطه نک حکمند سکا سؤال ایدر لرسه * سبب نزولی اولدر که

آخر جوکم و الفتنة اشد من
القتل ولا تقاتلوهم عند
المسجد الحرام حتی یقاتلوکم
فیه فان قاتلوکم فاقتلوهم
کذلک جزاء الکافرین)
انلری حل و حرمده نرده
بولورسه کز قتل ایدک
وانلری دیارلرندن اخراج
ایدک انلر سزی مکهدن
چیقارد قلری کبی وانلرک
شمرک فتنه لری قتلدن اشددر
و مسجد حرام عذندسز
قتله مباشرت ایتیک تا که
اولحلمده انلر مقاتله یه بدأ
ایتمینجه اکر انلر مقاتله یه
بدأ ایدر لرسه سزدخی
انلری قتل ایدک زیرا
حرمت حریمی انلر هتک
ایتمش اولورلراشته کافرلرک
جزالری بویه در (فان
انتھوا فان الله غفور رحیم)
اکر انلر قتال و شرکدن
فارغ اولورلرسه الله عظیم
الشان مغفرت و رحمت
ایدیجیدر (و قاتلوهم حتی
لا تیکون فتنه و یکون الدین
لله فان انتھوا فلا عدوان
الا علی الظالمین) و مشرکلرله
قتال ایدک مامشک فتنه سندن
اثر قالیوب عبادت و طاعت
یا لیکز الله ایچون اوله اکر
انلر شرکدن فراغت
ایدر لرسه انلره ظلم یوقدر
اول جزا انجق ظالملر

و قناکیم (ولا تقربوا مال الیتیم الا بالاتی هی احسن) آتی ودخی (ان الذین یأکلون اموال الیتامی ظلما انما یأکلون فی بطونهم ناراً) آتی نازل اولدی مسلمون اموال یتامی دن زیاده تخرج ایتدیلر و کندی مالارین انلرک مالارندن آیردیلر حتی یتیم ایچون بشقه طعام پشور لرلر دی اندن ارتانن یملر فاسد اولوب کیدردی پیغمبرین علیه السلامه سؤال ایدیجک پیورلدیکه (قل اصلاح لهم خیر) سکا اندن سؤال ایدر لر سه سن انلره دیکل که انلری اصلاح ایچون مالارینه مداخله کنز انلره خیر لودر و یا خود انلرک مالارینی اجرت و عوض سنر اصلاح کنز خیر لودر که انلرک مالارین آر تورر و کندیکنز ثواب عظیمه ازیشور سنر و یا خود مراد کندی مالندن یتیمه توسیع ایده اما کندی مال یتیمه توسیع ایتیمه * اکلیلده ایدر اشونده دلالت واردر که ولی مالی انک مالنه خلط وانی غیریه مضاربیه دفع و انده بیع و شرائه تصرفی جائز اوله اکر اصلاحه موافق اولور سه ودخی احکام حوادثه اجتهد جائز اوله * زیرا آیتک متضمن اولدیغی اصلاح طریق اجتهد و غالب ظنله بیلنور ودخی ازواد اخوانک خلطی جائز اوله ودخی یتیمی اصلاح ایچون رفقله ضرب و تأذیب لایس اوله (وان تخالطوهم) و اکر اموال یتامی کندی اموال کنزه خلط ایدر و نفقات و مساکین و خدم و دوا بده انلره مشارکت ایدر و اموالارندن اصابت ایتدیککنزک مکافاتن ایدر و یا اندن عوض امور لرینه قیام ایدر سه کنز (فاخوانکم) انلر سزک اخوانکنز دز اخوان ایه بری لرینه اعانت ایدر و اصلاح و رضا وجهی اوزره بری برینک مالنه اصابت ایدر (والله یعلم المفسد من المصلح) حق تعالی بیلور اول کیمه بی که ا کا مخالطه ایله قصدی خیانت و افساد و اکل بغیر حق اوله اندنکه انیکله قصدی اصلاح اوله (ولو شاء الله لا اعتسکم) اکر حق تعالی سزه تضییق اراده ایدوب مخالطه بی مباح ایتسه ایدردی (ان الله عزیز) الله تعالی غالبدر دینلدیکنه قادر اولور (حکیم) حکمت اقتضا ایتدیکی شیء حکم ایدر * روایت اولنور که پیغمبرین صلی الله تعالی علیه وسلم ابو مرثد الغنوی رضی الله تعالی عنیه مکه یه کوندر دیکه مسلمیندن بر طائفه بی سرا اندن چیقاره * زیرا که اول بهادر کیمنه ایدی واریجق عناق دینور بر مرأة مشرکه انک قاتنه کادی مکر اول زمان جاهلیتده انک حلیله سی ایدی بری بریزله صفات نسق اولمز می دیدی * ابو مرثد ایتدی اسلام ارامزده حائل اولوبدر دیدیکه ایدمی بنی تزواج ایت دیدیکه نعم لیکن رسول الله علیه السلامه طائشه یم اول امر ایدر سه ایدیم چون مکه دن حاجتن قضا ایدوب مدینه یه رجوع ایتدی و عناقی تزواج ایچون پیغمبرین علیه السلامه امر یکزن نه در دیدی نازل اولدیکه (ولا تنکحوا المشرکات حتی يؤمن) مشرکه لزی نکاح ایتکنز مکرکه ایمانه کله لر و مشرکاته مراد و نه عبادت ایدن کافر لدر یوخسه کتابیه اولانلر دکل که زیرا کتابیه لک (والمحصنات من الذین اتوا الکتاب) آیتی دلالتیه نکاحی مؤمنلره حلال اولمشدر اکر چه اهل کتاب دخی مشرکر ایه ده * زیرا که قرآنده (وقالت الیهود عزیز ابن الله وقالت النصارى المسيح ابن الله) دیوب آخرنده (تعالی عایشر کون) دیوشرک لرینه شهادت پیورلشدر * روایت اولنور که عثمان رضی الله تعالی عنه نائله بنت قرامضه بی نکاح لندی حالبو که اول نصرانیه ایدی انک تحت نکاحنده ایکن اسلامه کادی * وطلحه بن عبیدالله رضی الله تعالی عنه دخی بر نصرانیه بی تزواج ایتدی * وحذیفه رضی الله تعالی عنه بر یهودیه بی تزواج ایدیجک

اوزرینه در (الشهر الحرام بالشهر الحرام والحرمات قصاص فمن اعتدى علیکم فاعتدوا علیه بمثل ما اعتدى علیکم واتقوا الله واعلموا ان الله مع المتقین) کچن سنه ذی القعدة آینده سزی منع ایتدیلر ایدی بو سنه ماه مذکورده قضاء عمریه کیدک یعنی انلر عام حدیبیه ده شهر حرامک حرمتی هتک ایتدیلر سز دخی افلرک هتکننه مقابل اول شهرده قتاله انلرک حرمتی هتکنن مبالات ایتیک انلرک اول حرمتلری ترک ایتدک لرینه مجازات و قصاص لازمدر اول کیمه که شهر حرامده ابتدا سزه ظلم و تجاوز ایده سزه ایتدک لری کبی سزده انلرله مقاتله و مجازات لرینه سعی ایدک والله تعالی دن اتفا ایدک و بیلاک تحقیق الله تعالی نصرت و معاونتده مقبلرله برابردر (واتقوا فی سبیل الله ولا تلقوا بایدیکم الی التهلكة واحسنوا ان الله یحب المحسنین) الله بولنه یعنی جهاد و سائر خیراته مالکنزی صرف ایدک و البکزه کنسیدیکزی تهلکیه یعنی بخل و اسرافه القا ایتیک و اخلاق کنزی حسن ایدک

عمر رضی الله تعالی عنه اکا نامه کوندردیکه انی تطبیق اید حذیفه اکا یازدیکه یوخسه حرامی
 زعم ایدرسز عمر دیدیکه انی حرام زعم ایتمز بن الایوکه انی مؤمنانک انلرکله تعاطیسندن قورقارم
 (ولامة مؤمنة خير من مشركة) الله تعالی نک امائنن برمرأة مؤمنه نک نکاحی خیر لودر اول
 کر کسه حره و یا امه در حره مشرکه نکاحندن (ولو اعجبکم) اگر چه اول مشرکه نک جمالی
 و مالی سزی اعجاب ایدرسه ده * حذیفه بن الیمان رضی الله تعالی عنک خنسا دینور برسیاه
 جاریه سی حقنده نازل اولوبدر حذیفه اکا دیدیکه یا خنسا سیاهلغک و چر کینلکک ملا اعلاده
 ذکر اولندی او یله اولسه انی اعتناق و تزوج ایتدی * دینلیدیکه عبدالله بن رواحه نک برسیاه
 جاریه سی و ارایدی اکا یاوزلیوب برطابنجه اوردی بعده اول فعلنه نادم اولوب پیغمبر عز علیه
 السلامه واردی و ماجراسن اکا خبر و یروب و اول جاریه سنک صلاح و اسلامنی ذکر ایتدی
 پیغمبر عز علیه السلام اول جاریه مؤمنه در دیدی او یله اولسه عبدالله انی اعتناق و تزوج ایتدی
 ناس انی جاریه تزوج ایتدیکی اوزره تعبیر ایدوب بر حره مشرکه عرض ایدیچک اشبو
 آیت نازل اولدی (ولا تنکحوا المشرکین حتی يؤمنوا) و مؤمنه اولان نسائی مشرکله
 تزویج ایتمکز مکرکه ایمانه کاهلر * اشبو آیت نکاحده ولی اعتبارینه دلالت ایدر (ولعبده مؤمن
 خیر من مشرک) الله تعالی نک عبادندن برعبده مؤمنک نکاحی خیر لودر اول کر کسه حر و یا
 رقیقدر بر مشرک رجل نکاحندن (ولو اعجبکم) و اگر چه مشرکه انکا حکز سزی اعجاب
 ایدرسه ده اشبو عبده حره فی نکاحنسنک جوازینه دایلدلر (اولئک یدعون الی النار)
 اول مشرکون و مشرکات ناری اعجاب ایدر اعماله دعوت ایدرلر او یله اولسه اهل ایمانه
 لایق اولمز که انلرکله موالات و مصاهرت ایدلر (والله یدعو الی الجنة والمغفرة باذنه)
 الله تعالی توفیق و تیسیری و یا قضا و ارادتیله اعمال جنتیه و اسباب مغفرتیه دعوت ایدر (وبین
 آیاته للناس) و او امر و نواهیسنی ناسه بیان ایدر (لعلهم یذکرون) تاکه اتعاظ و معاصیدن
 انتها ایدلر * انس بن مالک رضی الله تعالی عنه ایدر یهود قحان انلرک ناساندن بری حائض
 اولسه انی بیللرندن چیقارلرلر انکله یزلروا یچمزلردی پیغمبر عز علیه السلامه انک حکمندن
 سؤال اولیچق اشبو آیت نازل اولدی (ویسئلونک عن الحیض) یا محمد سکامحیضک حکمندن
 سؤال ایدرلرله (قل هو اذی) انلره دیکل که محیض شیء مستقذردر اکا قریب اولانی نفرت
 اولنسیله ایدلر (فاعزلوا النساء فی الحیض) ایمدی نسادن عزات ایدک یعنی انلرکله
 جماعت ایتمکز حائض اولدقلری مدتده (ولا تقربوهن حتی یطهرن) و انلره جماعله قریب
 اولمکز نادم حیضاری کسبیلوب غسل ایدنجهیه دکین اما که انکله جماعتدن غیری معامله
 جائزدر حیض اکا مانع اولمز حائشه رضی الله تعالی عنها ایدر بن و پیغمبر عز علیه السلام ایکیمز
 بیله جنب ایکن برانادن غسل ایدرک و بن حائض ایکن بکا ازار طوتدیروب بکا مباشرت
 ایدردی و اول معکشف ایکن رأس شریفن چیقاروب بن حائض ایکن انی پیوردم و بن صو
 ایچوب انانی اکا و برردم اولدخی اغزینی بن اغزیمی قودیم موضع قیوب ایچردی حالبوکه
 بن انی حیضم حالنده ایدردم * معلوم اوله که حائضک و طیء حرامدر ایدن الله تعالی یه
 عاصی اولور اگر اول فعلک صدوری اندن بیلنورسه امام تعزیر ایدر و اکا کفارت و جوبنده

یاخود غازیله احسان
 ایدک تحقیق الله عظیم الشان
 احسان ایدیچلری سور
 (واتموا الحج والعمرة لله
 فان احصرتکم فاستیسرو من
 الهدی ولا تحلقوا رؤسکم
 حتی یبلغ الهدی محله فن
 کان منکم مریضا او به اذی
 من رأسه ففدية من صیام او
 صدقة اونسک فاذا اتممتن فن
 تمتع بالعمرة الی الحج فاستیسرو من الهدی فن لم
 یجد فصیام ثلثة ایام فی الحج
 و سبعة اذا رجعتن تلک
 عشرة کاملة ذلک لمن لم یکن
 اهله حاضری المسجد
 الحرام و اتقوا الله و اعلموا
 ان الله شدید العقاب)
 الله ایچون حج و عمره
 یعنی مناسک و حدود
 و فرائض و سنن و آدابی
 تمام ایدک اگر سز مرض
 یاصداغ یاعدم غذا یاخوف
 و سائر محذورایله طوافدن
 منع اولنسه کز سزچکون
 قرباندن یعنی ابل و بقر
 و غنمدن قنغیسی آسان
 ایسه واجب اولور
 و قربان محله یعنی منسایه
 بالغ اولنجهیه دک باشکزی
 طراش ایتمک سزدن هر
 کیمکه مریض یاخود
 باشندهر یخ و صداغ اولوب
 تراش اولسه اول کیمسهیه

اوج گون صیام یاخود
التي فقرایه یارمشر صاع
بقصدای صدقه ویرمک
یاخود بر قربان ذبحیله فدیہ
واجب اولور چقان مرض
وخوف وسائر مخذور
واحصاردن امین اولسه
کز اول کیسه که ججه دک
عمره ایله فائده انسه انکچون
شکرانه میسر اولان قربانی
ذبح لازم اولور اول کیسه
که قربانی بولیله یا قادر اولیه
اکا ایام ججه اوج کون
ووطنه رجعتده یدی
کون که کامل اون کوندر
صائم اولق واجب اولور
بو حکم اهلی مسجد حرام
مقیمارندن اولیسانلر
ایچوندر الله تعالیدن اتقا
وصادر اولان حج احکامی
محافظه ایدک و بیک که الله
عظیم الشانک امر ونهی
محافظه ایتمیانلر اوزرینه
عقوبتی شدیددر (الحج
اشهر معلومات فن فرض
فین الحج فلا رفت ولا
فسوق ولا جدال فی الحج
وماتعلوا من خیر یعلمه الله
وتزودوا فان خیر الزاد
التقوی و اتقون یا اولی
الالباب) زمان حج
معلوم آیلردر یعنی شوال
وذی القعدة و طغوز کون
ذی الحجة در که کیسه شهر

علما اختلاف ایتدیلر اکثری دیدیلر که انده کفارت یوقدر بلکه اول فیکلک صاحبی توبه واستغفار
ایدر * و بر قوم انده کفارت واجب اولور دیدیلر شول دلیل ایله کیم ابن عباس رضی الله تعالی
عنهما ایدر پیغمبر عز علیه السلامه سؤال اولندی شول رجل امر ندنکه مرأه سنی حائض ایکن
جماع ایده دیدیکه اگر دم حیض عیبط ایدیه بر دینار تصدق ایتسون و اگر صفرت اوزره
ایدیه نصف دینار تصدق ایتسون * و حیض صلاتک جوازنی و وجوبنی منع ایدر * و اما
صومک انجق جوازنی منع ایدر و وجوبنی دکل طاهره اولدیغنده صومی قضا ایدر صلاتی
دکل نقساء دخی انجیلندر * حضرت عائشه رضی الله عنها ایدر بز پیغمبر عز علیه السلام
عندنده حائض اولور و طاهر اولدیغیزده صومک قضا ییله امر ایدر صلاتک قضا ییله دکل
وحائض ایچون جائز اولمز که کعبه یی طواف ایده و یا مسجده اعتکاف ایده و یا مسجده
ویا قرائت قرآن ایده (فاذا تطهرون) چنانکه حیضلری کسیلوب غسل ایدهلر (فأتوهن من
حيث امرکم الله) انلره جماع ایدک شول محلدنکه الله تعالی اتی سزه امر و حلال ایتدیکه اول
فرجدر * معلوم اوله که حیض منع ایتدیکی اشیدان هیچ بر شیتک حرمتی انقطاع دمله مرتقع
اولمز مادامکه غسل ایتیه و یا تیمم ایتیه صو بولندیغنده الا صومک حرمتی مرتقع اولور حتی
اگر حائضک دمی کیجه ده کسله و صومه نیت ایدوب غسل نهارده واقع اولسه صومی
صحیح اولور (ان الله یحب التوابین) الله تعالی ذنوبدن توبه ایدنلری سور (و یحب المتطهرین)
وفواحش واقذاردن تطهر ایدنلری دخی سور (نساؤکم حرث لکم فأتوا حرثکم انی شئتم)
نسا کز سزه مزرع و منبت ولددر ارض زرعه محل اولسی کبی ایدمی حرثکزه نیجه دیلر سکز
ایان ایدک او کرکسه قائمه و یا قاعده در ونه وقتده دیلر سکز اول کرکسه کیجه ده و یا کونزده در
سعید بن المسیب ایدر اشبو آیت عزل حقنده در یعنی دیلر سکز عزل ایدک و یا دیلر سکز عزل
ایتمکز * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما عزالدن سؤال اولندقد دیدیکه اول حرثکزد
دیلر سکز اتی صوار بکزد دیلر سکز صوار مکز * وینه ابن عباسدن مرویدر که عز لنده حره دن اذن
دیلنور جاریه دن دکل امام احمد اکا ذاهبدر * و بر جماعت عزلی کریه کوروب اول
وادی خفیه در دیدیلر * ابو هریره رضی الله تعالی عنهن مرویدر که * قال النبی صلی
الله علیه وسلم ملعون من اتی امرأته فی دبرها * پیغمبر عز علیه السلام ایدر ملعوندر اول
کسه که مرأه سنه لواطه ایده (وقدموا لانفسکم) کندیکز ایچون اعمال صالحه تقدیم ایدک
و یا جماع عندنده الله تعالینک اسمنی ذکر ایدک * پیغمبر عز علیه السلام ایدر چنانکه بریکز اهلته
جماع مراد ایتسه دیسونکه * بسم الله اللهم جنبنا الشیطان و جنب الشیطان مارزقنا * اگر
اول جماعدن ولد خلق اولنور سه اکا ابدای شیطان ضرر ایر کور میه و یاخود جماعله حق
تعالی دن ولد استیکز * قال النبی صلی الله علیه وسلم اذامات الانسان انقطع عمله الا من ثلاث
صدقه جاریه او علم ینتفع به او ولد صالح یدعوله * پیغمبر عز علیه السلام ایدر قچان برکسه
وفات ایده آنک عملی کسیلور الا اوج شیتدن دکل که اول صدقه جاریه در و علمدر که انکه
انتفاع اولنور و ولد صالحدر که انکچون دما قیلور * دینلیدیکه انکه مراد نقساء عفاف
تزوجدر تاکه اندن وجوده کلان ولد صالح اوله * قال النبی صلی الله علیه وسلم تنکح المرأة

معلومه ده جی اوزرینه
فرض ایدہ انکیچون جده
جماع و لاعبه نسوان
و فسق یعنی سیئات
وارثکاب محظورات و خادم
ورفقاسی و سائرله جدال
و خصومت یوقدر یعنی
ایتمسون و نه که خیردن
ایشلر سه کز الله تعالی انی
یلور و آخرت ایچون
یاخود حج ایچون ذخیره
پیدا ایدکله تحقیقا ذخیره نک
خیرلوسی تقوی و ترک
تشویشدر وای عقل کامل
صاحبی کیمسه لر بدن
قورقک مرویدر که بر قوم
یمندن الله تعالی به توکل ایله
زادسز حجه کلوب مکده
ذخیره سز ایدکن سائلک
ایدوب ناسه ثقلت ویرملریله
* و تزودوا * ایله امر اولمش
(لیس علیکم جناح ان تبغوا
فضلا من ربکم فاذا افضتم
من عرفات فاذکروا الله
عند المشعر الحرام
واذکروه کما هدیکم وان
کنتم من قبله لمن الضالین)
موسم جده تجارته
ربکزدن رزق طلب
ایلیک زده سزه کنایه یوقدر
چقان عرفاتدن رجو
عکزده مشعر الحرام نام
محلده الله تعالی بی تمهیل

لارب لمالها و لحسبها و لجمالها و لادینها فاطفر بذات الدین تربت یداک * پیغمبر عز علیه السلام
ایدر مرأه درت خصال ایچون تزوج اولنور که اول مال و حسب و جمال و دیندر * ایدمی
سن دین صاحبه سنی طلب ایتکه ایکی الک خیر ایله طوله و دینلدیکه انکله مراد تقدیم افراطدر
* وقال النبی صلی الله علیه وسلم لا یموت لاحد من المسلمین ثلاثه من الولد فتمسه النار الاتحله
القسم * پیغمبر عز علیه السلام ایدر مسلمندن برکیمسه که انک اوچ صغیر وادی فوت اوله اکا
نار جهنم مس ایتز مکرکه * وان منکم الاواردها * دیو بیوریلان قسیمی تحله ایچون اوله
(واتقوا الله) وهر حالده حق تعالی به عصیان ایتکدن صافنک (واعلموا انکم ملاقوه)
ویلک که اکا ملاقات ایدرسز * ایدمی انی تزود ایدک که اول سزی انک قتنده رسوای
ایتیه (و بشار المؤمنین) و یا محمد تبشیر ایت شول ایمانی کاملره کیم ایتیه انلر نعیم ابدوعز
سرمد بولیسردرلر (ولا تجعلوا الله عرضة لایمانکم) الله تعالی به حلفکزی بر و تقوایه
مانع و حاجز قیلکز بریکز صله رحم یابره دعوت اولند بگنده بن انی ایتیه مکیم ایتشین
دیو تعالی ایدوب صله و سائر بری ترک ایتکز * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر حق تعالی
دیرکه بکا یمینکی خیر ایشلمکه عرضه ایتکیل بلکه اول یمینک ایچون کفارت ایدوب خیری
ایشلکیل * قال النبی صلی الله علیه وسلم من حلف علی یمین فرأى غیرها خیرا منها فلیکفر عن
یمینه و لیفعل الذی هو خیر * پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکیمسه که فعل و یا ترک ایچون
برشینه یمین ایدہ بعده اول یمینک غیرینی اندن خیرلو کوره یمینی ایچون کفارت ایدوب
اول خیر اولان شیئی ایشلیه و یاخود معنی الله تعالی نک اسم شریفی معرض ایدوب کثرت
حلقله مبتدل ایتکز اول اجلدن * ولا تطع کل حلاف مہین * دیو چوق یمین ایدچی ذم
اولندی اگرچه یمینده صادق ایدہ ده (ان تبروا و تقوا و تصلحوا بین الناس) ایدمی اسم
الهی ایمانکزه عرضه قیلقدن سزی نمی ایدرین تاکه برو تقوی اوزره اوله سز و ناس بدینی
اصلاح ایدہ سز * زیرا که حافی اکثر ایدن کشتی الله تعالی به جرأت ایدیدر واکا جرأت
ایدن ایدہ برو متقی اواز و ذات البین اصلاحنده سوزینه و ثوق اولنر (والله سمیع علیم) الله
تعالی ایمانکزی ایشدر و نیا تکزی بیلور اکا کوره جزا کز ایدر (لا یؤاخذکم الله باللغو
فی ایمانکم) الله تعالی ایمانک زده لغو کز سبیلہ سزی مؤاخذہ ایتز و لغو کلام و غیریدن
هر ساقطدر که اکا اعتبار اولنیه یمین لغوده علماء اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلر که اول عمد
و قصد سز صله کلام ایچون بحله اوزره لسانه سبق ایدن شیئر قاتلک لا والله و بلی بالله
و کلا والله دیمسی کبی * شعبی و عکرمه و شافعی اکا ذاهبدر و حضرت عائشه رضی الله تعالی
عنہادن مرویدر که ایمان لغو اول شیئر که هزل و مرأ و خصومت و حدیثده صدور ایدوب
انک اوزره قلب منعقد اولیه و بر قوم دخی دیدیلر که اول برشی اوزره حلفدر صادق اولمی
اعتقادیلہ صکره انک خلاقی ایدوکی متبیین اوله که اول زهری و حسن و نخی و قتاده
و مکحول قوللریدر * امام ابوحنیفه دخی اکا ذاهبدر و دیدیلر که اندہ کفارت یوقدر
حضرت علی کرم الله وجهه ایدر اول غضب حالنده کی یمیندر و طاوس دخی انی دیویدر
سعید بن جبیر ایدر اول معصیت ایتکه یمیندر که ایدمی اندہ حنثله الله تعالی خلاقی مؤاخذہ

وتلبیه ایله ذکر ایدک وانی
 ذکر ایدک تنکیم سزه مناسک
 حج یولنی هدایت ایلدی
 مع هذا انک هدایت سدن
 مقدم جاهلر ایدیکز *
 عربدن بر مقدار تجار
 حجه کلوب تجارت
 ایده مدکرندن * هذا واج
 لا حاج * یعنی بحاصل
 کلشدر دیدیلر بو آیتله
 مقصد اصلی حج اولق
 شرطیله طلب رزقه بآس
 اولدیغنه اشارت اولندی
 (ثم افوضوا من حيث افاض
 الناس واستغفروا الله ان الله
 غفور رحيم) ناس عرفاندن
 رجوع ایتدکلی حالده
 سزده رجوع ایدک والله
 تعالیدن مغفرت طلب ایدک
 الله عظیم الشان مغفرت
 و رحمت ایدیجیدر بو
 خطاب قریش و حلفاری
 حقه درکه عربلر عرفانده
 ایکن قریش بزسان حرمز
 دیو ترغبارندن ناشی
 مزدلفه ده وقفه ایدوب بشقه
 بولدن رجوع ایدرلردی
 موقف و رجوع عده برابر
 اولماریچون بو آیت کریمه
 نازل اولدی (فاذا قضیت
 مناسککم فاذکروا الله
 کذا کرکم اباءکم و اشد ذکرا
 فمن الناس من يقول ربنا
 اتانف الدنیا و ماله فی الآخرة

ایتمز اولیه اولسه انده حنث و تنکیم لازم اولور * شعبی ایدر بر کسینه که معصیتیه یمین
 ایده کفارتی اولدرکه اندن توبه ایده هر یمین که انده و قا حلال اولیه اکا کفارت
 اولز اگر اکا کفارتله امر اولنسه اول قولی اوزره استمراره دخی امر اولندی
 کفارت ایتدیکی تقدیرجه * زید بن اسلم ایدر اول کشینک نفسی اوزره بد دعا سیدر
 اگر شول ایشی ایشلزم حق تعالی بکا شونک کبی بلا و یرسون و یا خود اول کافر
 اولسون دیمسی کبی * ایدمی اول لغودر حق تعالی عبدی انکله مؤاخذه ایتمز اگر انکله
 مؤاخذه ایتسه عقوبتن تعجیل ایدردی قرآنده پیورلیدیکه * ولو یعمل الله للناس الشر
 استبحالهم بالخیر لفضی الیهم اجلهم * اگر حق تعالی ناسک شرومکروهه اولان دعالری
 اجابتیه تعجیل ایدیدی انلره خیره اولان دعالری اجابتی سودکلی کبی انلری اهلا کدن
 فراغ اولنه مییدی و جمعی فوت اولیدی * دینلیدیکه اول غالب ظله یمیندر ایدمی انده
 اثم و کفارت یوقدر کرکسه انی قصد ایتسون و کرکسه قصد ایتسون نخعی ایدرکه
 اول بر شینک اوزره یمین ایدوب بعده اونو تمسیدر ایدمی انده کفارت یوقدر * ابن
 عباس رضی الله تعالی عنهما ایدرکه اول حق تعالینک بکا حلال ایتدیکی حرام اولسون
 اگر شونک کبی ایشی ایشلزم دیمسیدر ایدمی انده دخی کفارت یوقدر امام مالک بوکا
 ذاهبدر الا زوجوده دکل * دینلیدیکه لغو یمین مکروهک یمیندر (ولکن یؤخذ کم
 بما کسبت قلوبکم) لیکن سزی عقوبت و کفارت ایله ویا ایکیسندن بریله مؤاخذه ایدر
 ایماندن قصد ایتدیکیکنز شینله چان انده قلوبکنز السنه کزه مواطئت ایده (والله غفور)
 الله تعالی غفوردر لغوله مؤاخذه ایتمز (حلیم) یمین جد ایدنی مواخذیه تعجیل ایتمز
 توبه سنه تربص ایدر * معلوم اوله که یمین منعقد اولزمکرکه الله تعالی به ویا استمادن براسمه
 ویا صفاتندن برصفته اوله * اولکیسی اول الله حقیچونککه اکا عبادت ایدرین ویا انکیچون
 نماز قیلورین ویا انک حقیچونککه روح و یا تقسم انک یدنده در دیمسی کبی * ایکنجیسی الله
 حقیچون رحمن حقیچون و سائر اسماسیله یمین کبی * اوچنجیسی حق تعالینک عزتی و قوتی
 و قدرتی و عظمتی حقیچون و سائر صفاتیه یمین کبی * چان اشبواچ قسم ایمانک بریله زمان
 مستقبلده برامره یمین ایدوب حنث ایدرسه کفارت واجب اولور واکرانکله برامره ماضی
 اوزره مثلا اول شویله اولدی ویا اولمدی دیو یمین ایتسه اگر اول انک دیدیکنک خلاقی
 اوزره ایدوکن بیلورسه اول یمین غوس اولورکه اول کبائر دندر بعض علما عندنده انکله
 کفارت واجب اولور کرکسه انی دیدیکنک خلاقی اوزره ایدوکنی بیلسون و کرکسه
 بیلسون امام شافعی اکا ذاهبدر و بعضیلر عندنده انکله کفارت واجب اولز که اول ائمه حنیفه
 قولیدر و دیدیلرکه اگر انی دیدیکنک خلاقی اوزره ایدوکنی بیلور دیسه کبیره اولور کبیره ده
 ایتسه کفارت اولز سائر کبائرده اولدیغنی کبی واکرانی دیدیکنک خلاقی اوزره ایدوکنی
 بیلز دیسه انلر عندنده یمین لغو اولور اگر بر کیسه الله تعالینک غیری به یمین ایتسه مثلا کعبه
 ویا نبی الله حقیچون دیسه ویا باباسنه ویا اوغلنه ویا انک مثلنه ایتسه اول یمین اولزمخالفن ایتسه
 کفارت واجب اولز یمین مکروهدر * امام شافعی انک معصیت اولسنه ذاهبدر * قال

النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان الله ينهاكم ان تحلفوا بآبائكم فن كان حالفا فلحلف بالله
 او ليصمت * يغمبرين عليه السلام ايدر حق تعالى سزى آبايكنزه يميندن نهى ايدر اكر عي
 ايدر سكر الله تعالى به عي ايدك وياخود يميندن صامت اولوب الله تعالىك غيرى به عي ايتكنز
 (لذين يؤلون من نسائهم تربص اربعة اشهر) نسالرينه جماع ايتمه مكه عي ايدنلر ايچون
 درت آى حق انتظار واردر اول مدتده نه فى و نه طلاق ايله مطالب اولور * سعيد بن
 المسيب ايدر اشبو ايلاء اهل جاهليت ضرارندن ايدى چقان انلرك برى زوجه سنى سومسه
 تطبيق ايتديكى تقديرجه غيرانى تروج ايتسندن خوف ياسه ايدا اكاقر بان ايتمه مكه عي ايدردى
 ايله اولسه انى نه ارلو و نه ارسز اليقوردى ابتدائى اسلامده دخی بوحالت ايديلوردى
 حق جل وعلا نسادن ضررى دفع ايچون ايلايه مدت تقدير ايدى علما انده اختلاف ايتديلر
 اكثر و ن ذاهب اولديلر كه اكر بر كيمه عي ايتسه كه ايدا زوجه سنه قربان ايتيه وياخود
 درت آيدن اكثر مدت معينده قربان ايتيه اول مولى اولور درت آى پكمزدن اول اكا
 تعرض اولنمز و درت آيدن نصكرده اكا توقف اولنوب مرأهك طلييله اول فى و طلاقدن
 ديلديكن ايتكه امر اولنور و فى زوجك اول ديديكندن رجوع ايدر يا و طئه اكر اكا قادر
 اولور سه وياقوله اكر و طئه قادر اولز سه و اكر زوج فى و طلاقك هر برندن امتناع ايدرسه
 انك اوزره تطبيق اولنور درت آى پكديكن نصكرده توقف اولنمز عمرو عثمان و على و ابوالدرداء
 و ابن عمر رضى الله تعالى عنهم اجمعين مذهبيدر و سعيد بن جبير و سلمان ابن يسار و مجاهد و مالك
 و شافعى و احمد و اسحاق دخی اكا ذاهبلر درو بعضيلرى ديديكه درت آى پكديكنده طلقه بانه واقع
 اولور كه اول ابن عباس و ابن مسعود قوللر ايدر سفیان ثورى وائمه حنفیه دخی اكا ذاهبلر در
 سعيد بن المسيب و زهرى ديديلر كه طلقه رجعه واقع اولور و اكر درت آيدن اقلده و طئ
 ايتكه عي ايدرسه مولى اواز بامكه حالف اولور اول مدت پكمزدن اول و طئ ايدرسه
 كفارت عي واجب اولور و حر و عبد ايچون مدت ايلاء درت آيدر * امام شافعى عندنده
 مدت عبد كجى زيرا اول طبعه راجع معنى ايچون تقدير اولنوب دركه اول مرأهك زوجدن قلت
 صبر ايدر انده ايسه حر و عبد مساو ايدر * و امام مالك و ابو حنيفه عندلرنده مدت عبد رقبيله تصيف
 اولنور الابوكه ابو حنيفه عندنده مرأهك رقبيله و مالك عندنده زوجك رقبيله تنكيم طلاقده
 ايكيسى آنجاين ديديلر (فان فاؤا) اكر ايلاء ايدنلر حنثله نسالرينه رجوع ايدلر سه
 (فان الله غفور رحيم) حق تعالى موليلرى ايلائله ضرار نسادن رجوع ايتدكلرى ايچون
 مغفرت ايدر و اندن كفارته رخصت وير مسيله رحمت ايدر چقان زوج ايلاء ايتديكى مرأه سنى
 و طئ ايدنه انكه ايلاءدن چيقار و اكثر علما عندنده اوزرينه كفارت عي واجب اولور
 * و اما حسن و ابراهيم و قتاده قننده اوزرينه كفارت عي واجب اواز * زيرا كه حق تعالى
 مغفرت و عد ايتدى (وان عزمو الطلاق) اكر مدت ايلاده ترك جماعله طلاق ايقاع
 ايدلر سه (فان الله سميع عليم) حق تعالى انلرك مفالسه سنى ايشيدر قصدلرينى بيلور اشبو
 ديلدر كه مدت ايلاء مضى يند نصكرده زوج انى تطبيق ايتجينجه طلاق اوليه * زيرا انده عزم
 شرط قيلندى (و الماطقات بتربصن ثلاثه و قروء) نساء ذات اقراءدن مدخول

من خلاق) وفتاكه سزى لوازم
 حجبى قضا و ادا ايتديككنزده
 بابلر بكنزى ذكر ايتديككنز
 كجى بامكه دخی زياده و اشد
 اوله رق الله تعالى بى ذكر
 ايدك ناسدن بعضى كيمسه
 حجه ياربنا بزه دنياده فلان
 و فلان شئى وير ديو دما
 ايدر اول كيمسه ايچون
 آخرنده نصيب يوقدر
 ايام جاهليتده اشراف عرب
 ادائى مناسك حجدن صكره
 پيشگاه حرمده طور وب
 رفعت نسب و شهرت آبا
 و اجدادلرينى ياد ايله
 مفاخرت ايدرلردى و
 بعضيلرى دخی دنيا مالى
 طلبنده اولورلردى (و منهم
 من يقول ربنا آتنا فى الدنيا
 حسنة و فى الآخرة حسنة
 و قنا عذاب النار) و ناسدن
 بعضيلرى دخی ياربنا بزه
 دنياده توفيق و طاعت
 و آخرنده ثواب و رحمت
 احسان ايله و بزى عذاب
 جهنمدن حفظ ايله ديرلر
 (و اولئك لهم نصيب مما
 كسبو و الله سريع الحساب)
 انلر ايچون كسب ايتدكلرى
 خير و دعادن نصيب واردر
 و الله تعالى حسابده سرعت
 ايديجيدر يعنى برلحه ده جمله
 خلائقك حسابنى رؤيت
 ايدر (و اذكروا الله فى ايام

معدودات فن تجمل في
يومين فلا اثم عليه ومن
تاخر فلا اثم عليه لمن اتقى
واتقوا الله واعلموا انكم
اليه تحشرون (ايام معدوده
ده يعني ايام تشريقده الله
تعالی فی تکبیر ايله ذکر ايدك
بو ايام عيد اضحيانك عرفه
كوني صباحندين او چنجي
كوني عصره دك اولغله
يكرمي اوج وقتده فرض
هقينده اولور كيملكه عجله
ايدوب ايكي كونده يعني
ذي الحجه نك اون برنجي
اون ايكنجي كونده منادن
كيدر ايسه اول كيسه
اوزريره كناه يوقدر
وكيمكه تأخير ايدوب مناده
اوج كچه او اورسه اكاخي
هيچ كناه يوقدر بو ذكر
اولنان احكام وتخير اداي
مجدنصره آخر عرينه
دك اتقايي كندويه عادت
ايدن كيسه ايجوندر بقيه
عمر كزده الله تعاليدن
قورقك وبلك كه تحقيق
سر آنك طرفنه حشر
اولنوب مجازات اوله
جقسكز (ومن الناس من
يجبك قوله في الحياة
الدنيا ويشهد الله على ما في
قلبه وهو الدخنام)
ناسدن بعضيسنك سويلديكي
فصاحت كلامي سني اعجاب

بها اولوب حبال ازواجدن تطبيق اولنانلر اوج قروئي پكمينجه تزوج ايتيوب انتظار
ايتسونلر * قرونده علماء اختلاف ايتديلر بر جماعت اني حيصدر ديديلر شول دليل ايله كه
پيغمبر عز صلي الله تعالى عليه وسلم بر مستحاضه * دعي الصلوة ايلم اقرايك * اقرايك ايامنده
نمازي ترك ايت ديدى امرأه ايسه نمازي حيصي ايامنده ترك ايدر كه اول عمر وعلى وابن
عباس رضی الله تعالى عنهم قوللريدر وائمه حنفیه واوزاعی وثورى مذهبيدر و بر جماعت
اخري اني طهردر ديديلر شول دليل ايله كيم ابن عمر رضی الله تعالى مرأه سني تطبيق
ايتديكند هالبوكه اول حائض ايدى پيغمبر عز صلي الله تعالى عليه وسلم عمر رضی الله تعالى عنه
ديديكه او غلث عبداللهه امر ايت كه اول مطلقه سنه مراجعت ايتسون ينده ديلر سه اني امساك
وياص ايتدين تطبيق ايتسون اشو شول عدتدر كه حق تعالى انده نساك تطبيق اولنمسي امر
ابتدى * ايمدى انكله زمان عدت طهر ايدوكني خبر ويرديكه اول زيد بن ثابت وعبدالله بن
عمر و عائشه صديقه رضی الله تعالى عنهم قوللريدر ومالك وشافعي مذهبيدر و ثمره خلاف انده
ظاهر اولور كه معتده حيصه نائشه شروع ايتديكند قرئي طهردر ديانك قولي اوزره
عدت منقضيه اولور و بقيه طهر كه انده طلاق واقع اولوبدر اني قرؤ حساب ايدر * حضرت
عائشه رضی الله تعالى عنها ايدر مطلقه چقان حيصه نائشه دن دمه شروع ايدمه مرأه زوج دن و زوج
مرأه دن برى اولور * اما قرئي حيصدر ديانك قولي اوزره حيصه نائشه دن طاهره اولمينجه
عدتي منقضيه اولز واحكام عدتك اجمالى اولدر كه اكر مرأه مطلقه حامل ايسه عدتي وضع
حمله در كر كسه زوجندن فرقي طلاقه و ياموتله اولسون * واولات الاجمال اجلهن ان
بضعن جهان * دلالتيله و اكر حامل دكل ايسه اكر فرقي موت زوجله ايسه عدتي درت
اي واون كوندركر كسه زوجنك موتي اكا دخولدن اول وياصكره اولسون و كر كسه مرأه
حيض كورر وياحيض كورمز اولسون (والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجيتربصن
بأنفسهن اربعة اشهر وعشرا) دلالتيله و اكر ايكي سي بيننده فرقت حياتده طلاقله اولوب
قبل الدخول ايسه انده عدت يوقدر * اذا نكحت المؤمنات ثم طلقتموهن من قبل ان تمسوهن
فالكمل عليهن من عدة تعتدونها * دلالتيله و اما بعد الدخول ايسه نظر اولنور كه صغيره ويا ايسه
ايسه عدتي اوج ايدر * واللائي يئسن من الحيض من نساكن ان ارتبتم فعدتهن ثلاثة اشهر *
دلالتيله و اكر حيص كورر سه عدتي اوج قرؤدر (والمطلقات يتربصن بأنفسهن ثلاثة قروء)
دلالتيله و اما ما نك عدتي اكر حامل ايسه وضع حمل ايله در حره كبي و اكر حامل دكل ايسه
وفاتده عدتي ايكي آي ايله يش كوندر و طلاقده عدتي حيص كورر سه ايكي قرؤدر حيص
كورمز ايسه عدتي بر بچق آي بر قولده ايكي ايدر عربن الخطاب رضی الله تعالى عنه ايدر عبد
ايكي مرأه بي نكاحلنور * وايكي طلقه ايله تطبيق ايدر وانه ايكي حيصه ايله عدت چكر و حيص
كورر سه ايكي آي و بر بچق آي عدت چكر (ولا يحل لهن ان يكمن ما خلق في ارحامهن)
اول مطلقات ايجون حلال اولز كه عدته استجمال وحق رجعيه بي ابطال ايجون رجملرنده والله
تعالينك خلق ايتديكي ولد وياحيض كتم ايدلر * اشو دليلدركه مرأه نك ولد حيص حقنده
قولي مقبول اوله (ان كن يؤمن بالله واليوم الآخر) اكر الله تعالى بي ويوم آخرى تصديق ايدر لر سه *

زیرا که اداء حقوق اتی تصدیق ایدنلرک شانددر (و بعلوئهن احق بردهن فی ذلک) مطلقه لرک
ازواجی حال عدته انلری نکاحه وانلری رجعه یه طلاق رجعی ایسه اولی در (ان ارادوا
اصلاحا) اگر رجعه ایله اصلاح و حسن عشرتی مراد ایدر لر سه یو خسه اضرار دکل که اتی
جاهلیته ایدر لدی شول وجهله کیم بر رجل مرأه سنی تطلیق ایدر عدتی انقضایه قریب اولدیغنده
اکا مراجعت ایدر بعده بر مدت ترکندن صکره تطلیق ایدر عدتی انقضایه قریب اولدیغنده
اکا مراجعت ایدر و بر مدت صکره تطلیق ایدر و انکله اکا عدتن تطویل قصد ایدردی (ولهن مثل
الذی علیهن بالمعروف) وجوب و استحقاق مطالبه ده زوجات ایچون ازواج اوزره حقوق
واردر ازواج ایچون زوجات اوزره اولان حقوق کبی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اتقوا الله
فی النساء فانکم اخذتموهن بامان الله واستحلتم فروجهن بکلمات الله ولکم علیهن ان لا یوطئن
فرشکم احدا تکرهونه فان فعلن ذلک فاضربوهن ضربا غیر مبرح ولهن علیکم رزقهن وکسوتهن
بالمعروف * پیغمبریمز علیه السلام ایدر نساهقنده الله تعالیدن خوف ایدک که سزا انلری الله تعالینک
امانیه اخذایتدیکز و انک کله سیله فرجاریخی استحلال ایتدیکز سز کیچون انلر اوزره واجب
اولور که کراحت ایتدیککز کیمسه یی فراشاریکزه باصدمیه لر ایدر لر سه انلری ضرب ایدک بر
ضربه کیم مبرح اولیه و زوجات ایچون اوزریکزه واجب اولور که رزق و کسوه لرین معروف
اوزره ویره سز (وللرجال علیهن درجه) ازواج ایچون زوجات اوزره زیاده حق و فضل
حق واردر زیرا ازواجک حقوقی انلرک نفسلر نددر و انلرک ازواج اوزره اولان حقوقی مهر
و کفای و ترک ضرار و بونک امثالیدر یا خود ازواج ایچون انلر اوزره شرف و فضیلت واردر
سوره نسا ده کی * الرجال قوامون علی النساء بما فضل الله بعضهم علی بعض وبما انفقوا من اموالهم *
دلالتیه * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لو امرت احدا ان یسجد لاحد لامرت المرأة ان تسجد
لزوجها * پیغمبریمز علیه السلام ایدر اکبر بن کیمسه نک کیمسه یه سجده سنی اراده و امر ایدر
اولسم مرأیه امر ایدر مکه زوجنه سجده ایده (والله عزیز حکیم) الله تعالی قادر اولور که احکامنه
مخالفت ایدندن انتقام ایده و احکامنی حکم و مصالح ایچون مشروع قیلودر (الطلاق مرتان)
طلاقکه عقبنده زوج رجعه یه مالک او اور ایکی کره در قچان او چنجی کره تطلیق ایده اول
مرأه اکا حلال اولمز مکره زوج آخره نکاح دنصکره ده اوله و یا خود تطلیق شرعی ایکی
تطلیقه بیننی تقریقدر * اول اجلدن ائمه حنفیه ایکی و یا اوچ تطلیقه بیننی جمع بدعتدر دیدیلر
(فامساک بمعروف) قچان طلقه ثانیه دنصکره اکا مراجعت ایده واجب اولور که اداء حقوق
نکاحدن و حسن صحبتدن شرعه معروف اولان شیئله امساک ایتسون (او تسریح باحسان)
و یا خود طلاقدن صکره عدتی انقضاسنه دکین ترک ایتسون * و طلاقک جمله احکامی اولدر که
قچان حر کسه مرأسنی بر تطلیقه و یا اکا دخول دنصکره ایکی تطلیقه ایتسه انک رضاسی
یو غیکن عدته اولدیغنجه مراجعتی جائز اولور و اگر مراجعت ایتدین عدتی چیقارسه و قبل
الدخول تطلیق ایدر سه و یا خلع ایدر سه اول اکا حلال اولمز مادامکه اول مرأه نک و و ایسنک اذنیله
تجدید نکاح ایتیه و اگر اوچ تطلیقه ایدر سه انک غیری زوجنه نکاح اولنمیجه اول اکا حلال اولمز * و اما
عبدک زوجه سی امه ایسه و ایکی تطلیقه ایله اتی تطلیق ایتسه اول اکا حلال اولمز مادامکه زوج اخره نکاح

و محفوظ ایدر و قولی
قلبنده اولانه موافقدر دیو
یمین ایله الله تعالی بی شاهد
طوتر مع هذا مسلینه اشد
خصوصته در (واذا تولى
سعى فى الارض ليفسد فيها
ويهلك الحرث والنسل
والله لا يحب الفساد) قچان
سنتک حضور کدن کیدر
یر یوزنده فساد و اکین
و حیوانلری هلاک ایتک
ایچون سعی ایدر الله تعالی
فساد و معصیته راضی اولمز
(واذا قيل له اتق الله اخذته
العزة بالاثم فحسبه جهنم
ولبئس المهاد) نه وقت اکا
اللهدن قورق دینسه حمیت
جاهلیت اتی کنه ارتکابه
اخذ ایدر امدی جهنم اکا
کافدر و اول جهنم نه قبیح
فراشدر دینلدیکه بو آیات
اخنس ابن شریق الثقفی
حقنده نالزادر که اول
منافقک یوزنده طراوت
و سوزنده حلاوت اولغله
حضور رسالتپناه علیه
السلامه کلوب اسلام اظهار
ایدر و محبت کوسرتر ایدی
و مؤکد یمینلر ایدوب
ایناندر ایدی حضوردن
چیقسوب کیتدکده معمر
شهر لره او غرایوب
اکینلرینی احراق
و حیوانانلرینی هلاک

ایدردی (ومن الناس من
یشری نفسه ابتغاء مرضات
الله والله رؤف بالعباد)
ناسدن کیسه وارد کره الله
تعالینک رضاسنی طلب ایله
نفسنی بیع ایدر الله تعالی
قوللرینه زیاده مرحمت
ایدیجیدر بوآنک نزولنده
مرویدر که قریشک مکرر
استدالرینه مبنی صحابه دن
عاصم بن ثابت الانصاری به
ترقیقا حبیب بن عدی
الانصاری و معلرم الاسامی
بش کیسه بی پیغمبر علیه
السلام مکبه کوندن مشیدی
رجیع نام محله وارد قلدن
یتش سواری قریش کلوب
حرب عظیم ایله بش
صحابه بی شهید و حبیب ایله
زید بن الدثنه بی اسیر
ایتدیلر صکره زیدی دخی
شهید و حبیبی حیا صلب
ایتدیلر حبیب مصلوبی
داردن اخذ ایچون اذن
پیغمبر علیه السلام له زیر بن
عوام و مقداد بن اسود
رضی الله عنهما مدینه دن
مکبه کیدوب دارا طرافنده
یتش بکچی وار ایکن
حبیبی آلوب مدینه به
توجهلرنده و رالردن
یتش کشی ایرشد کلرنده
حبیبی اسبدن زمینه وضع
خالنده زمین حبیبی یوتغله

اولیه * علما اختلاف ایتدیلر انده که زوج و زوجه دن بری رقیق اوله اکثر و ن دیدیلر که عدد طلاقده
معتبر اولان زوجک حالدیر ایدمی حره کشی زوجه امه بی اوچ کره دکن طلیق ایدر و عبد زوجه
حره بی انجق ایکی کره طلیق ایدر ابن مسعود رضی الله تعالی عنه دیدیکه * الطلاق للرجال و العدة للنساء *
عدد طلاقده معتبر اولان رجلک حالدیر و قدر عدته مرأناک حالدیر که اول عثمان و زید بن ثابت
و ابن عباس و عطاء و سعید بن المسیب قولیدر و مالک و شافعی و احمد و اسحاق اکاذه بدر و بر قوم
دیدیلر که عدد طلاقده معتبر اولان مرأناک حالدیر ایدمی عبد زوجه حره بی اوچ کره دکن
تطلیقه مالک اولور اما که حر زوجه امه بی انجق ایکی کره طلیق ایدر سفیان ثوری وائمة حنفیه
اکاذه بدر (ولا یحل لکم ان تأخذوا ما آتیتموهن شیئا) سزه حلال اولمز که زوجانکزه
و یردیکنر مهر و غیریدن برشی اخذایدن سز (الا ان یخافان لایقیما حدود الله) مکر که زوج
و زوجه دن هر بری زوجینه متعلق اولان حقوقی رعایت ایتمک خوفن ایدلر مرأه خوف
ایدکه زوجی امرنده حق تعالی به عصیان اید و زوج دخی خوف ایدکه مرأه اکا اطاعت
ایتزسه اکا اعتدا اید اوله اولسه حق تعالی رجلی نمی ایتدیکه مرأه سنه و یردیکندن برشی
اخذایدن مکر که نشوز مرأه قبلندن اوله (فان خفتم ان لایقیما حدود الله) ایدمی ای حاکمرا کر
زوج و زوجه نک زوجینه متعلق احکام الهیه بی اقامت ایتملرندن خوف ایدر سه کز (فلا
جناح علیها فیما افدت به) زوجه اوزره حرج یوقدر که هلاک و معصیت خوفن ایدر سه
نشوز اید و زوجندن کندوبی خلع ایچون اکامالندن و بره و زوج اوزره دخی حرج یوقدر که
زوجه نک اکا طوما و یردیکی خلع مقابله سنده کی مالی اخذایدن * اکثر علما دیدیلر که زوجک
مرأه به و یردیکی شیدن اکثر لده جائز اولور * زهری ایدر و یردیکی مهر دن اکثر له خلع
جائز اولمز * سعید بن المسیب ایدر زوج خلع ایچون مرأه و یردیکنک جمیعنی المسون بلا سبب
بر مقدارین اکا القویسون و خلع نشوز سزدخی جائز اولور ابوک مکر و هدر بلا سبب
قطع و صله اولدنیچون * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم * ان من ابغض الحلال الی الله الطلاق *
پیغمبر عز علیه السلام ایدر الله تعالی به حلالک ابغضی طلاقدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم ایما امرأت سألت زوجها الطلاق من غیر بأس فإمرام علیها رائحه الجنة * پیغمبر عز
علیه السلام ایدر قنغی مرأه که بأسدنر زوجندن طلاقن ایستسه اکا جنت قوقوسی حرامدر
(تاک حدود الله) اوامرو نواهدن اولنان الله تعالی نک حدودیدر (فلا تعدوها) انی تجاوز
ایتکنر (ومن تعد حدود الله) اول کیسه لکه الله تعالی نک حدودین تجاوز ایدلر (فاوائک هم
الظالمون) ایدمی اول حالو کیسه لر نفسلرینه ظلم ایدیجیلردر (فان طلقها فلا تحل له من بعد حتی
تنکح زوجا غیره) اگر زوجه سنی اوچنجی کره تطلیق ایدلر اول تطلیقه دن صکره اول اکا حلال
اولمز مکر که انک غیری زوجی زوج ایدوب اول زوج ثانی اکا جماع اید * حضرت عائشه
رضی الله تعالی عنها ایدر رفاعه القرظینک مرأه سی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمه کلوب
دیدیکه یار رسول الله بن رفاعه نک تحت نکاحنده ایدمی تطلیق ایتدی طلاقن اندن اوچ اولغله
کسلدی اندن صکره عبدالرحمن بن زبیر بنی زوج ایتدی حالو که بیله سنجه اولان شی هدیه ثوب
کبی ایدمی پیغمبر عز علیه السلام تبسم ایدوب دیدیکه دیلمیسنکه یتهر رفاعه به واره سن دیدیکه

نعم دیدیکه سن اکا وار مز سن تا که زوج ثانی سنک عسبله کی ذوق ایده وسن انک عسبله سنی
 ذوق ایده سن * ایدمی آیت کریمه مطلقه در سنکله تقیید اولنوبدر واحتمل اولورکه نکاح
 اصابتله تفسیر اولنوب عقد لفظ زوجدن مستفاد اوله (فان طلقها) اکر زوج ثانی انی
 جماعت نصرکه تطبیق ایدرسه (فلا جناح علیهما ان یتراجعا) مرأه و زوج اول اوزره خرج
 یوقدرکه نکاح جدیدله ازدواجه رجوع ایدلر (ان ظنا أن یقیا حدود الله) اکر حقوق
 زوجیتدن حق تعالینک تحدید ایتدیکی اموری اقامت ایتلر بن ظن ایدلر رسه * سفیان ثوری
 واوزاعی و مالک و احمد و اسحاق دیدیلرکه اکر مطلقه ثلاث زوج آخر تزوج ایتسه که
 زوج او اننه حلال اوله اول نکاح فاسددر و برجماعت ذاهب اولدیلرکه اکر زوج ثانی به
 نکاحده مفارقت شرط اولنرسه اول نکاح صحیحدر و انکله تحلیل اولور و مهر مثل لازم
 کلور الا بکه عزمنده مفارقت و ارایسه مکروه اولور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
 لعن الله المحلل والمحلل له * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر حق تعالی لعنت ایده اکا که
 مطلقه ثلاثی تطبیق ایدنه حلال اولسون ایچون تطبیق عزمیله نکاحلنه ودخی زوج اوله
 کیم یوفعل انکیچون ایدیلر * روایت اولنورکه برکسنه ابن عمر رضی الله تعالی عنهما به کلوب
 دیدیکه بر رجل مرأه سنی اوچ کره تطبیق نصرکه انک بردخی انکله مؤامره سزا اول مرأه بی تزوج
 ایتسه که رجل اوله انی تحلیل ایده نیجه در دیدیکه نکاح رغبت اولمینیجه اندن محذور زائل اولم
 پیغمبر عز علیه السلام زماننده بزانی سفاح عدا ایدرک اندن حدیث مذکور یوقودی (وتلك
 حدود الله بینما القوم یعلمون) اشبوذ کر اولنان الله تعالینک احکامیدر بیان ایدر شول قومه کیم یلورلر
 و موجبیه عمل ایدرلر (واذ اطلقتم النساء فبلغن اجلهن) قچان سز نساکزی تطبیق ایدوب عدتاری
 انقضاسیله باین اولغه اشراف ایدلر (فأمسکوهن بمعروف) ایدمی عدتاری انقضاسندن اول انلره
 معروفله مراجعت ایدک یعنی مراجعتکز اوزره اشهاد ایدک و مراجعتکزی قول ایلر ایدک
 یوخسه وطی ایلر دکل (او سرحوهن بمعروف) و یا خود ترک ایدک که عدتاری منقضیه
 اولوب کندیلر مالک اوللر (ولا تمسکوهن ضرا) یوخسه عدتاری طویل اولسون ایچون
 آخر عدتلر نده مراجعتله انلره اضرار ایتکیز (لتعتدوا) تا که تطویل حسبیلر انلره ظلم
 ایدسه سز و یا انلری اقتدایه الجا ایدسه سز (ومن یفعل ذلک فقد ظلم نفسه) برکسنه که انلره
 اضرار ایده نفسنه ظلم ایدر انی عقابه تعریضله (ولا تتخذوا آیات الله هزوا) والله تعالینک
 آیتلرینی هزؤ اتخاذ ایتکیز امر شرعه مخالفت و یا موجبیه عملده تمساونله زیرا برکسنه
 امر اولندیغی شیئده جد ایتسه هزؤ ایدر دینور * دینلیدیکه برکیمسه تزوج و تطبیق
 واعتناق ایتدکد نصرکه بن انکله هزؤ اراده ایتدم دیردی او یله اولسه اشبو آیتله اندن
 منع اولندی * قال النبی صلی الله علیه وسلم * ثلاث جدهن جد و هزامن جد الطلاق
 و النکاح و العتاق * پیغمبر عز صلی الله علیه و آله ایدر اوچ خصلت وارددر جدی جدددر و هزلی
 دخی جدددرکه اول طلاق و نکاح و عتاقدر (واذ کروا نعمه الله علیکم) وحق تعالینک
 سزه انعام ایتدیکی ایمان نعمتی شکرله و حقوقی قیامله ذکر ایدک (وما انزل علیکم
 من الکتاب و الحکمة بعظکم به) وقرآن و سنت و یا مواظ قرآنیه دن اول شیککه حق تعالی

* بلیغ الارض * ملقب
 اولمشدر زید ایلر مقداد
 اول تعقیب ایدنلرله جنک
 ایدرک خلاص اولوب
 مدینه یه کلدکارنده اول
 ایکی صحابه حقنده بوآیت
 کریمه نازل اولمشدر دینلیدی *
 بعضیلر صهیب رومی الله
 ورسولی رضا سچون جمله
 مالنی مشرکله و یروب
 مدینه یه هجرت ایتکله
 انک حقنده نازل اولمشدر
 دیدی * و بعضیلر شب
 غارده حضرت علی رضی الله
 عنه پیغمبر علیه السلام
 فراشده غنوده و جاتی
 اولحضرتله فدا ایتدوکنه
 منیدر دیدی (یا ایها الذین
 آمنوا ادخلوا فی السلم کافه
 ولا تتبعوا خطوات الشیطان
 انه لکم عدو مبین) ای
 مؤمنلر جمله کز ظاهرا و باطنا
 بلا تمایل ثبات اسلامده
 اولک وشیطانک ایزینه
 ووسوسه سنه تابع اولمیک
 تحقیق شیطان سزک ایچون
 آشکار دشمندر * یهوددن
 بعضی اسلامله مشرف
 اولنلرکینه توریة مطالعه سیله
 جمعه ایرتسنه اعتبار و لحم
 تناولندن احترازلرینه
 مبنی ایما اولمشدر دینلمش
 (فان زلتم من بعد ما جاء تکم
 البینات فاعلموا ان الله

عزیز حکیم) اگر سزه
 حلال و حرام احکامنده
 بدیات و برهان کلد کند نصکره
 جاده شرعدن میل ایدر سه کنز
 بیاک که تحقیق الله عظیم الشان
 غالب و قادر و امرنده محکم
 و منتقمدر (هل ينظرون الا
 ان ياتيه الله في ظلل من
 الغمام والملائكة وتضى الامر
 والى الله ترجع الامور)
 اول شیطانه تابع اولان
 کیمه لر منتظر اولمز لر الا الله
 تعالیدن کله جک اینجه بیاض
 عذاب بلوطارندن کولکه لر
 و عذاب ملککرینه و هر
 کسک جزای قضای و نه حق
 و قته منتظر اولور لر و امورک
 کلیسی الله تعالیه رجوع
 ایدر * والامر یومئذ لله *
 (سل بنی اسرائیل کم اتیناهم
 من ایه یننه و من یبدل
 نعمة الله من بعد ما جاءته
 فان الله شدید العقاب)
 یا محمد بنی اسرائیله سؤال
 ایلکه که زانلرک ابا و اجداد لرینه
 پیغمبرهایه السلامک شانده
 نقدر نشان ظاهر و یرمشرذر
 کیمکه بونشانلر کلوب
 بیلند کند نصکره الله تعالینک
 هدایت نعمتی تبدیل ایده
 تحقیق الله عظیم الشانک
 بونعمتی تبدیل و تغییر ایده نه
 دنیاده فی وجلا و آخرتده
 عذاب بی منتهایی وارد

انی سزه انزال ایددی آنکله سزه و عظم ایدر (واتقوا الله) والله تعالی به مخالفتدن حذر ایدک
 (واعلموا ان الله بكل شیء علیم) و بیاک که حق تعالی هر شییء بیلور سر و جهر کنز اکا
 مساویدر (واذا طلقتم النساء فبلغن اجلهن) قچان نسا کنزی تطبیق ایدوب عدت لری
 انقضا ایده (فلا تعضلوهن ان ینکحن ازواجهن) ایددی سز ای ولیلر اول نسا
 ازواج لرینه نکاحدن منع ایتکنز (اذا تراضوا بینهم بالمعروف) قچان بیدلرنده عقد حلال
 و مهر جائزله تراضی ایدلر اشبو آیتده دلالت وارد که مرأه کنندیسی عقد نکاحه تولی
 ایتیه زیرا اول اکا مالک اولیدی ولینک انی منعنده معنی اولمزدی (ذلك یوعظه من کان
 منکم یؤمن بالله والیوم الآخر) اشبو نپیدن ذکر اولناز ایلله معظ اولور سزدن اول کسه که
 الله تعالی به و یوم آخره ایمان کتورر (ذلکم ازکی لکم و اطهر) ذکر اولان احکامله عمل
 سزه انقع و دنس آنامدن اطهر در (والله یعلم) الله تعالی شرائع و احکامدن سزه نفع و صلاحی
 اولان شیء بیلور (وانتم لاتعلمون) سز بیلمز سز علمده قصور کنز اولدیغیچون (والوالدات
 یرضعن اولادهن) شول مطلقات که ازواج لرندن اولاد لری اوله انلری ارضاع ایتو و نلر اشبو
 امر استیجابیدر یوخسه امر و جوب دکل زیرا والدات اوزره ارضاع واجب اولمز قچانکه
 آخردن ولدی ارضاع ایدر بولنه سورة طلاقده * فان ارضعن لکم فأتوهن اجورهن *
 دلالتله و اکرام ارضاعه رغبت ایدر سه اول غیردن اولی در (حولین کاملین) کامل ایکی سنه
 ارضاع ایدلر علما اشبو حده اختلاف ایتدیلر بدیکه اشبو بعض مولودینه حددر *
 ابن عباس رضی الله عنهما دن مرویدر قچان بر ولدالتی آیده طوغسه اول ایکی سنه کامل
 ارضاع اولنور و اکریدی آیده طوغسه یکرمی اوچ آی ارضاع اولنور طفوز آیده طوغسه
 یکرمی بر آی ارضاع اولنور حاصل ولدن بطن آمده طور مسیله ارضاع اولنمی لازم اولور که
 * وحمله و فصاله ثلاثون شهرا * مقتضای سنجه اوتوز آی اوله بر قوم دیدیلر که اول هر مولود
 ارضاعنه حددر هر نه وقتده طوغسه رضاعی ایکی ییلدن نقص ایدیلز مکرکه والدین اکا
 اتفاق ایدلر * فان ارادا فصلا عن تراض منهما وتشاور فلا جناح علیهما * دلالتله یوخسه
 یالکنز برینک ارادتله دکل * دیندیکه اشبو آیتله مراد شول رضاعدر که آنکله حرمت
 رضاع ثابت اوله * ایددی ایکی بیلد نصکره دهکی رضاعله حرمت ثابت اولمز (من
 اراد ان یتیم الرضاعة) اشبو رضاعک ایکی سنه اولسی شول کسه ایچوندر که رضاعه نک
 اتمامنی اراده ایده اشبو دلیلدر که ارضاعک اقضای مدتی ایکی سنه اوله اندنصکره کی ارضاعه
 عبرت اولیه و ایکی ییلدن اکسلسلدسی جائز اوله (وعلى المولود له رزقهن وكسوتهن
 بالمعروف) و مرضعه لر طعام و کسوه لری اب اوزره در شول دکلو که انی حاکم
 رأی ایدر و ابک اکا وسعی ایرر (لاتکلف نفس الا وسعها) هیچ بر نفس و سعندن
 زیاده تکلیف اولمز اشبو دلیلدر که حق جل و علا عبیدنه طاقتدن زیاده بی تکلیف
 ایتیه (لا تضار والدة بولدها ولا مولود له بولده) والده و لدیه اضرار اولمز اول
 انک ارضاعنه راضیه ایکن اول اندن نزع اولنوب غیری به و یراز و والد دخی و لدیه
 اضرار اولمز اول والده سنه الفت ایتشیکن انی والدنه براغوب مرضعه استیجارینه تکلیف

ایدانز (و علی الوارث مثل ذلك) وصینک وارثی اوزره دخی اب اوزره واجب اولان
 مثلی واجب اولور و اول وارنده اختلاف اولندی بعضیلر دیدیکه اول صینک رجالدن اولان
 عصبه سیدر جد و اخ و ابن الاخ و عم و ابن الم کبی که * اول عمر بن الخطاب رضی الله تعالی
 عنه قولیدر ابراهیم و حسن و مجاهد و عطا و سفیان الثوری اکا ذاهبلردر دیدیلر که چقان
 صینک اتفاق اولنه جق شیئی اولسه اکا وارث اوله جق عصبه سی اتی استرضاعه جبر اولنور
 و بعضیلر دیدیکه اول صینک رجال و نسادن وارثی اولاندر که اول قتاده و ابن ابی لیلی قولیدر
 و اسحق و احمد مذهبلر دیدیلر که انک نفقه سنه جبر اولنور هر وارث اندن میراثی دکوده
 اول کرب عصبه و یا غیریدر و بعضیلر دیدیکه اول مولود و ورثه سندن هر ذی رحم بحر مدر
 اما اول ذی رحم که آکا محرم اولیه ابن عم و مولی کبی آیتله مراد دکلدر که اول ابوحنیفه قولیدر
 و برجماعت دیدیلر که وارثله مراد صینک کندیدر که اب متوفانک و ارثیدر * اعمدی اجرت
 رضاعی و نفقه سی مالنده در اگر مالی یوغیسه امی اوزره در و صینک نفقه سی اوزره والد
 و والده دن غیر کیسه یه جبر اولنور که اول مالک و شافعی قولیدر و بعضیلر دیدیکه اول وارثله
 مراد مولود و والدیندن بری و فائدنفسکره حیاته قلایدر * اعمدی اجرت رضاع
 و نفقه و کسوه دن اب اوزره واجب اولان مثلی اول حیاته اولانه واجب اولور (فان
 ارادافصلا عن تراض منهما وتشاور فلا جناح علیهما) اگر والد و والده ولدین ایکی یلدن
 اول رضاع ایله و اهل علمدن استشاره ایله فطام مراد ایدر لر سه انلره انده خرج یوقدر (وان
 اردتم ان تسترضعوا اولادکم) اگر سزا اولاد کزی والد لردن غیر کی مرضعه لره ارضاع مراد
 ایدر سکنز چقانکه والد لری ارضاعدن ابا ایده و یا خود انلرده برعلت عروضیه و یا لبن لری
 انقطاعه و یا زوج آخره نکاح ارادیه انلره ارضاع متعذر اوله (فلا جناح علیکم اذا سلتم
 ما آتیتم بالمعروف) سزه خرج یوقدر که اول مراد کزی ایده سز چقانکه مرضعه لره متعارف
 و مستحسن وجهله اجرت رضاعدن تسمیه ایتدکری نی تسلیم ایده سز (واقفوا الله) اطفال
 و مرضع امرنده الله تعالینک شرعنه مخالفتدن حذر ایدک (واعلموا ان الله بما تعملون بصیر)
 و بیلک که الله تعالی سزک هر عمل کزی کورر و اکا کوره سزه جزا قیالور (والذین یوفون
 منکم ویذرون ازواجاً) سزدن شونلر که وفات ایدوب زوجاتن ترک ایدلر (یتربصن
 بأنفسهن اربعة اشهر وعشراً) درت آی اون کون زینت و طیب و کلی ترکله اول زوجات
 ازواج لرینک فراقنه اعتداد ایتسونلر * معلوم اوله که زوجی وفات ایدن مرأه اوزره عدت
 وفات که اول درت آی اون کوندر زینت و طیبیدن امتناعله احداث واجب اولور اعمدی
 اکا جائز اولنر که باشی ادهان ایده کرکه انده طیب اولسون و یا اولسون اما که جسدین
 طیبسز دهله ادهان ایتسه جائز اولور طیب و سیله دکل و كذلك شول ککله اکنحال جائز
 اولنر که انده طیب و یا زینت اوله اگر زینت اولان ککله مضطر اولور سه ائمه حنفیه و مالک
 قتنده اکا رخصت اولور * شافعی دیدیکه اعمدی اول کچه اکنحال ایدوب کوندزده مسح
 ایتسون و اکا جائز اولنر که خضاب اوره یا دیباج و حلی و یا موشی کیینه و جائز اولور که
 ثیابدن بیاض و یا صوف و یا و برکیینه اما جائز اولنر که قرمزی و یا صاری و یا بشیل لونلو ثوب کیینه

(زین للذین کفروا الحیوة
 الدنیا و یسخر ون من
 الذین آمنوا و الذین اتقوا
 فوفهم یوم القیمة و الله یرزق
 من یشاء بغير حساب *
 حیات دنیا کافرله
 زینت لندیکه آنکله مغرور
 اولور لر و اغنیالری اصحاب
 مؤمنینک فقراسنی استهزا
 ایدر لر حال بوکه اول فقرا
 مؤمنلرک متقیلری قیامتده
 انلرک فوقنده در یعنی مؤمنلر
 اعلا ی علینده کافر لر اسفل
 سافلینده در لر الله تعالی
 دیدیکنی حسابسز رزق لندیر
 (کان الناس امة واحدة
 فبعث الله النبیین مبشرین
 و منذرین و انزل معهم
 الکتاب بالحق لیحکم بین الناس
 فیما اختلفوا فیه و ما اختلف
 فیه الا الذین اوتوه من بعد
 ما جاءهم البینات بغیا بینهم
 فهدی الله الذین آمنوا لما
 اختلفوا فیه من الحق باذنه
 و الله یمهدی من یشاء الی
 صراط مستقیم) آدم ایله
 ادریس یا نوح علیه السلام
 بیننده ناس جمعه برامت و ملت
 ایدی صکره انلر بیننده
 اختلاف واقع اولقله الله
 تعالی اهل طاعتی ثوابله
 مژده و اهل معصیتی عذابله
 اخافه ایدیحی نبیلر
 کوندردی و ناس بیننده

* قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لا يحل لامرأة تؤمن بالله واليوم الآخر أن تحد على ميت فوق ثلاث ليال الاعلى زوج اربعة اشهر وعشرا * پیغمبر عز علیه السلام ایدر الله تعالى به ویوم آخره ایمان کثورن مرأیه حلال اولز که هیچ بر میت اوزره اوج کوندن زیاد احداث ایده الازوجنک موته درت آی اون کون احداث ایدر واکر زوجی وفات ایدن مرأه حامل ایسه انک عدتی صحابه دنا کثر علما عندنده وضع حمل ایله درو علی وابن عباس رضی الله تعالی عنهما دن مر ویدر که انک عدتی وضع حملدن وعدت موتدن قنغیسی تأخرا ایدر سه اول تاخر ایدندر (فاذا بائن اجلهن) قچانکه عدتتری انقضا ایده (فلا جناح علیکم فیما فعلن فی انفسهن بالمعروف) ای اولیا وائمه و مسلمین سزه حرج یوقدر انلرک کندیلره ایتدیکی زینت وکل وخصاب ودهن رأس و غیر امورده بروجهله کیم اول شرعه معرفه اوله * ایدمی انلری اندن منع ایتکنز (والله بما تعلمون خیر) الله تعالی سزک اعمالکزه خیر در معلوم اوله که احداث عدت وفاتده مرأه اوزره واجب اولور اما طلاق عدتده اگر رجعیه ایسه انده احداث اولز بلکه زوجک قلبی کندویه میل واماله ایچون تزن ایدر تاکه مراجعت ایده اما که طلاق بابتده اول کرک خاعله ویا طلاقات ثلاثه ایله در انده ایکی قول وارددر بر قوله عدت وفاتده کبی احداث ایدر که اول سعید بن المسیب قولیدر و ابو حنیفه اکا ذاهبدر و قول آخره اکا احداث لازم اولز که اول « عطا » قولیدر و مالک اکا ذاهبدر (ولا جناح علیکم فیما عرضتم به من خطبة النساء) سزه حرج یوقدر شول کلامده که انکله شول زوجی وفات ایدن مرأیه تخاطبله نکاحی طلبین تلویح و اشارت ایدر سز * معلوم اوله که معتده بی زمان عدتده رجلاک تعریضیه انک نکاحنه راغب ایدوکنی بیلدر مسی جائز اولور مثلاً سن جمیله سن وصاله سن و بن سکاراغب سنی تزوج ایتک دیارین اگر الله تعالی وجه حلال ایله جمع ایتسه قتی استردم اگر بن سنی تزوج ایتسم سکا احسان ایدردم ودخی بوکا بکزر کلام کبی و مرأنک دخی اکا جواب ویر مسی کبی واکر مرأه فرقت حیاتدن معتده ایسه نظر اولنور اگر اندن مفارقت ایدن زوجه نکاحی حلال اولور دکل ایسه طلاقات ثلاثه ویا العائله ویا رضاعله باین کبی * ایدمی انی تعریضله خطبه جائز اولور واکر اندن مفارقت ایدن رجله نکاحی حلال اولور ایسه مختمله کبی و نکاح مفسوخ کبی ایدمی انک زوجنه تعریض و کرک تصریح ایله انی خطبه ایتمی جائز اولور اما که زوجدن غیرنک تصریحجنده ایکی قول وارددر بر قوله جائز اولور مطلقه ثلاثه کبی و بر قوله جائز اولوزیرا که صاحب عدت ایچون معاوده ثابته در رجعیه کبی اولیه اولسه غیر ایچون انی تعویضله خطبه جائز اولمز (اوا کنتم فی انفسکم) ویا خود اول معتداتک نکاحنی قلوبک زده اضمار ایده سزا کرچه انی نه تعریض ونه تصریح ایله ذکر ایتز سک زده مثلاً اکا واروب سلام ویر مک ویا هدیه کوندر مک کبی انده دخی سزه حرج یوقدر (علم الله انکم ستذکرونهن) الله تعالی بیلور که سز انلری ذکر ایدیسرسز و انلردن سکوته صبر ایدیسرسز * ایدمی انلری ذکر ایدک (ولکن لا تواعدوهن سرا) لکن انلرکه نکاح ویا جماع مواعده سن ایتکنز ویا خود انلرکه مواعده بی سرا ایتکنز زیرا اهل مرأه عندنده اول مستقبحدر (الا ان تقواوا قولاً معروفًا)

اختلاف ایتدکاری شیئی حقله حکم ایتک ایچون اول نیدیلره کتاب انزال ایلدی و یهود و نصاریه برهان ظاهر * که توریه و انجیل * کلد کد نصرکه ظلم و حسد لرندنشایی انجیق انلر کتابلری نبیدل و تغیرله انکار و اختلاف ایتدیلر اول حقدن اختلاف ایتدکاری شیده الله تعالی اذن و ارادتیله ایمان کثورنلری راه راسته هدایت ایلدی الله تعالی دیلیدیکی طوغری بوله هدایت ایدر بوصکره کی اختلاف نمازده کیمی مشرقه کیمی مغربه کیمی بیت المقدسه متوجه اولوب مؤمنلره کعبه هدایت اولندیغی یا خود مخالفت ایام که یهوده سبت نصاریه بازار مؤمنلره افضل ایام جمعه عنایت اولندیغیدر دینلمش (ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما یا تکم مثل الذین خلوا من قبلکم مستهم البأساء والضراء وزلزلوا حتی یقول الرسول والذین امنوا معه متی نصر الله الا ان نصر الله قریب) مؤمنلر سز همان جنته کیرمکلیکی ظن ایتدیکنزی سزندن مقدم یکن الله

مکرکه قول معروف ايله عزم و ياخود مواعده معروف ايده سز تعريضده ذکر اولندبني
 وجه اوزره (ولا تعزموا عقدة النكاح) وعقده نكاح عقدینه عزم ايتمکنز ويا عقده نكاحی
 قطع ايتمکنز (حتی يبلغ الكتاب اجله) مکرکه عدندن کتب و فرض اولنان منقضیه اوله
 (واعلموا ان الله يعلم ما فی انفسکم) و بیلک که الله تعالی قلوبک زده جائز اولمیان شیئیه عزم مکرزی
 بیلور (فاحذروه) ایمدی الله تعالیدن قورقوب انک امرینه مخالف اولان شیئیه عزم ایتمکنز
 (واعلموا ان الله غفور حلیم) و بیلک الله تعالی مغفرت ایدر اول کیمسه یی که اندن قورقوسندن
 عزم ایتدیکی منکری ایشلییه و حلم ایدر عقوبتن تجمیل ایتز (لا جناح علیکم ان طلقتم النساء
 ما لم تمسوهن او تقرضوا لهن فريضة) سزه حرج یوقدر شول نسائی تطایقه که انلری
 مس ایتماش و یا انلر ایچون صدق تقدیر ایتماش اوله سز نه وقتده دیلر سکز که کرکسه انلر
 حائض و یا طاهر اولسونلر زیرا قبل الدخول انلری تطایقه نه سدت و نه بدعت واردر
 (و متوهن) ایمدی انلری تطایق ایدک وانلره مالکزدن تمتع ایده جک شیئی و یرک حالکیز
 حسبنجه (علی الموسع قدره) وسع بصری اولانه واجب اولور که انی سعی دکلو و یره
 (و علی المقتر قدره) وضیق و عسری اولانه واجب اولور که انی امکان و طاقی دکلو و یره
 (متاعا بالمعروف) ایمدی انلری تمتیع ایدک بر متاعله کیم شرع و مروت انی استحسان ایده (حقا
 علی المحسنین) اشبو حکم حق اولدی شول کیمسه لره کیم مطلقاتی تمتیعه احسان ایدیمیلر در اشبو
 آیت کریمه حکمک بیانی اولدر که اکر بر کیمسه بر مرأهی مهر تقدیر سز تزوج ایده و مس
 ایتدین تطایق ایده اول مرأه ایچون بالاتفاق متعه واجب اولور و اکر انکیچون مهر تقدیر
 ایدوب مس ایتدین تطایق ایدر سه اکثر و قولنده انکیچون متعه یوقدر بلکه تقدیر اولان
 مهرک نصفی واجب اولور و متعه نک مقدارنده اختلاف اولندی ابن عباس رضی الله تعالی
 عنهما دیدیکه انک اعلاسی خادمدر و اوسطی درع و خمار و ازارد و ادناسی و قایه و یا
 ورقدن بر شیدر و آیت کریمه ده دلالت واردر که عسر و یسرده زوجک حالی اعتبار اولنه
 (وان طلقتموهن من قبل ان تمسوهن وقد فرضتم لهن فريضة فنصف ما فرضتم) اکر سز
 نسائی مس ایتدین تطایق ایدر سکز حالبوکه سز انلر ایچون مهر تقدیر ایتشکزدن * ایمدی
 زوج اوزره واجب اولور که اول تقدیر اولنان مهرک نصفی و یره و اکر مس ایتدین زوج
 و زوجه دن بری وفات ایدر سه اول تقدیر اولنان مهر کامل مرأه ایچون واجب اولور
 و بویکی آیتده ذکر اولنان مس ايله مراد جماعدر و علما اختلاف ایتدیلر انده که رجل
 مرأه ايله خلوت اولوب داخل اولمیدن تطایق ایتسه بر جماعت ذاهب اولدیلر که اکا
 نصف مهر واجب اولور عدت لازم کلیسه که اول ابن عباس و ابن مسعود قولیدر
 و شافعی اکا ذاهبدر و بر قوم دیدیلر که اکا کامل مهر و عدت واجب اولور زیرا عمر
 رضی الله تعالی عنهن مرویدر که دیمشکه * اذا ارخیت الستور فقد وجب الصداق *
 چنانکه پرده لی صالیو یرله صدق کلی واجب اولور زید بن ثابتدن دخی بونک کبی مرویدر
 (الا ان یعفون) مکرکه نساء مهرلرین زوجلرینه ترک ایدلر (او یعفو الذی بیده عقدة
 النکاح) و یاخود یدنده عقده نكاح اولان کیمسه انی ترک ایدلر اول کیمسه ايله مراد نه وصفلو

دو ستارینه اولان اضطرار
 امشالی سزه کلدی انلری
 شدت فقر و امراض
 و آچاق و بلا مس ایتشیدی
 و اصابت ایدن بلایان
 بر درجه مضطرب
 اولدیلر که حتی پیغمبر و انکله
 برابر اولوب اکا ایمان
 کتورنلر الله تعالینک
 یاردیمی نه زمان اوله جق
 دیرلر ایدی آگاه اولک که
 تحقیق الله عظیم الشانک
 نصرتی قریبدر پیغمبرمز
 علیه السلام اصحابیه
 مدینه یی تشریفارنده دیار
 و اموالری مشرک لرک
 ضبطنده و کندولری بینوا
 قالیدلرندن و یهودک
 عداوت اظهارندن و بر
 کروهک سرانقاقلرندن
 زیاده مغوم اولملریله جناب
 حق انلرک قلوبنی تطیب
 ضمننده بو آیت کریمه یی
 انزال ایلدی دینلیدی
 (یسألونک ماذا ینفقون قل
 ما انفقتم من خیر قالوا الدین
 و الاقربین و الیتامی
 و المساکین و ابن السبیل
 و ما نفعلوا من خیر فان الله
 به علیم) یا محمد سندن سؤال
 ایدرلر که نه شیئی انفق
 و صدقه ایدلم و کیماره
 و یرلم سن دیکه سزک
 مالکزدن فی سبیل الله

شخص ایدوکنده اختلاف اولندی * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما دیدیکه اول ولیدر
 اوپله اولسه معناسی مکرکه مرأه نصیبی زوجه ترك ایده اکر ثیب اولوب اهل عقودن
 ایسه ویاخود مرأه نك نصیبی ولسی انك زوجه ترك ایده اکر مرأه بکرایسه ویا جائزه
 الامر دکل ایسه که اول علقمه وعطا وحسین وزهری وربعه نك دخی قولیدر وبعضیلر
 دیدیلرکه ولی انی ترك ایتسك جوازی اکر مرأه بکر ایسه در * واما ثیب ایسه ولسنك
 تركی جائز اولمز وبعضیلر دیدیکه یدنده عقد نکاح اولانله مراد زوجدر حضرت علی رضی الله
 تعالی عنه انی دیمشدر سعید بن المسیب و سعید بن جبیر و شعبی و شریح و مجاهد و قتاده رضی الله
 تعالی عنهم اکا موافقت ایتشلردر و دیدیلرکه مرأه کرکسه بکر ویا ثیدر ولسی چون انك
 صداقدن هیچ بر شیتك تركی جائز اولمز * تنکیم طلاقدن اول بالاتفاق اول جائز اولدیغی
 کبی اوپله اولسه معنای آیت اولورکه مکرکه مرأه نصیبی ترك ایدوب صداقک جمعی زوجه
 عودت ایده ویاخود زوج نصیبی ترك ایدوب صداقک جمعی مرأه نك اوله (وان تعفوا
 اقرب للتقوى) بعضیکز بعضیکزه حقنی ترك ایتسی تقوایه اقریدر * اشبونده دلالت واردر که
 زوجك تركی عکسندن اولی اوله جانب مرأه ضعیف اولدیغیچون و طلاقله حاصل اولان
 انکاریخی جبر ایچون و صداق عین ایسه هبه سی و دین ایسه ابراسی جائز اوله و مشاعك
 کرکسه منقسم ویا عین منقسمدر هبه سی جائز اوله زیرا که حق تعالی سکا نصف صداق مباح
 قیلدی دین ویا عین اولسی بدینی و قسیمی محتمل و غیر محتمل اولسی بدینی فرق ایتدی (ولا
 تنسوا الفضل بینکم) بعضیکز بعضیکزه فضل ایتکی اونو تمکیز رجل صداقک کلنی و بر مکله
 ویا مرأه صداقدن نصیبی ترکله (ان الله بما تعملون بصیر) الله تعالی اعمالکزی کورر فضل
 واحسانکزی ضایع ایتز جزا کزی ایر کورر (حافظوا على الصلوات) صلوات مکتوبه یی
 مواقیتی اصابت و حدودینی رعایت وارکانی اقامتله اداسنه مداومت و محافظه ایدک (والصلاة
 الوسطی) اول جمله دن علی الخصوص صلاة وسطی به * اشبوصلاة وسطاه صحابه و غیریدن
 علما اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلرکه اول صلاة فجردر زیر حق جل و علا * وقوه والله
 قاتنین * دیدی قنوت ایسه طول قیامده و صلاة فجر طول قیامله مختصه در و بر آیت اخراده
 * وقرآن الفجر از قرآن الفجر کان مشهودا * دیو سائر صلوات بیدندن انی تخصیص ایتدی
 یعنی اکا ملائکة اللیل و ملائکة النهار حاضر اولور اول دیوان لیل و دیوان نهاردن هر برینه
 یازیلورکه اول عمر و ابن عباس و معاذ و جابر رضی الله عنهم قولیدر و عطا و مجاهد انلره
 موافقلردر و مالک و شافعی اکاذا هبلردر و بر قوم دیدیلرکه اول صلاة ظهردر زیر اول اول وسط
 نهارده ادا اولنورکه اول زید بن ثابت و ابوسعید الخدری و اسامة بن زید قولیدر * زید بن
 ثابت رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلام صلاة ظهری حرك شدنده ادا ایدردی
 صحابه اندن اشد صلاة یوغیدی اول اجلدن اشو آیتله سائر صلواتدن اول مختص قلندی
 و اکثرون ذاهب اولدیلرکه اول صلاة عصر اوله که اول علی و ابن مسعود و ابویوب و ابو
 هریره و عائشه قولیدر ابراهیم نخعی و قتاده و حسن دخی انلره موافقلردر * حضرت
 عائشه رضی الله تعالی عنهانك مولاسی ابو یونسدن مرویدرکه ایدر عائشه رضی الله تعالی

نصديق ايتديکز شی پدر
 و والده کز و اقربا کز
 و یتیملر و فقرالر و یولجی
 مسافرلر ایچوندن سزکه
 خیردن برشی ایشلر سه کز
 الله تعالی انی یتیم و مکفاتی
 و یریحیدر اغنیادن غروب
 الجموح نام یر افندن علیه
 الصلوة والسلامدن مالم
 وار کیمله تصدق ایدیم
 دیو سؤلنده بو آیت کریمه
 نازل اولدی دینلدی
 (کتب علیکم القتال وهو
 کره لکم و عسی ان تکره و
 شیئا و هو خیر لکم و عسی
 ان تحبوا شیئا و هو شر لکم
 والله یعلم و انتم لاتعلمون)
 دشمن دین ایله مقالته
 اوزریکزه فرض قیلندی
 حال بوکه اوقتال مقتضای
 طبع بشری سزچون مکرره
 کورینور کاه بر شیئی
 کره کورر سزکه اول شی
 سزه خیر لودر جهاد و غزا
 کبیکه طبع بشرده تلف
 مال و هلاک نفس کورینور
 لیکن دنیا ده ظفر و غنیمت
 و آخرتده محمل نعمت و رتبه
 شهادت مهیادر و کاه بر شیئه
 محبت ایدر سزکه اول شی
 سزچون شر در جهاددن
 تخلف کبیکه هم غلبه اعدا
 هم غزا ثوابدن حرمانی
 موجب اولور الله تعالی

عنها بکا امر ابتدیکه انکچون بر مصحف شریف یازیورم بو آیه کلدیکمه اکا خبر ویرم چون
کتابتی بو محله ایر کوردم دیدی یازغل که * حافظوا علی الصلوات والصلوة الوسطی صلاة
العصر وقوموا لله قانتین * ویدیکه بن افی پیغمبر عز علیه السلامدن بویه ایشتم و حفصه
رضی الله تعالی عنها دخی انجلین دیدی حضرت علی رضی الله تعالی عنهن مرویدر که ایدر
یوم خند قده پیغمبر عز علیه السلامی ایشتم که دیر * شغلوناعن الصلاة الوسطی صلاة العصر ملا الله
اجوافهم وقبورهم نارا * کفار بزی صلاة وسطی اولان صلاة عصر دن یقویدیلر حق تعالی
جوفلرین وقبرلرین ناره طور لدره * قیصه بن ذوب دیدیکه اول صلاة مغرب دیزیر اول اول صلوات
ایله اکثر صلوات بیننده وسطادر یعنی عدد رکعاتی ایکی ایله درت بیننده در اما سلفدن هیچ
بری صلاة عشایی صلاة وسطی دیما مشدر وبعض متأخرین دیدیکه اول صلاة عشادر زیر
اول ایکی قصر اولغز صلاتک بیننده واقع اولوبدر و بعضیلر دیدیکه اول صلوات خسه نک
بیننده بلاتعیین بر یسیدر حق تعالی انی اجمام ایدی تا که عباد صلوات خسه نک جمعی اداسنه
مداومت ایدر لیلله قدری شهر رمضانده وساعت اجابتی یوم جمعه ده واسم اعظمی اسماء
اللهه اخفا ایدیکی کبی (وقوموا لله قانتین) ولله نمازه طورک طائعتین اولدیفکنز حالده
زیرا که قنوت طاعت معناسنه کلور * ان ابراهیم کان امة قانتا * دلالتیله * کلبی ومقاتل
دیدیلر که هر دین اهلک صلاتی وار عاصین اولدقلری حالده انی اقامت ایدرلر * امدی سز
صلاتیکزی مطیعین اولدیفکنز حالده اقامت ایدک و دینلیدیکه قنوتله مراد شول صلاتده تکلمی
جائز اولیان شیدن سکوتدر زید بن ارقم رضی الله عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلامک بز
خلفنده نمازده ایکن بری بریزه سویلردک حتی که بو آیت نازل اولوب سکوتله امر وکلامدن
نهی اولندق مجاهد ایدر قنوتله مراد شول خشوعدر که اول طول رکوع وغض بصر وخفض
جناحدر * علماء سلف قچان نمازه طور سه لر التفات ویا قلب حصی وبر شیئله عبث ویا امر
دنیا دن بر شیئله نفسلرینی تحدیث ایتزلردی مکرکه نسیانله اولیدی و دینلیدیکه قنوت ایله
مراد طول قیامدر پیغمبر عز علیه السلامه دینلیدیکه صلاتک قنغیسی افضلدر دیدیکه قیامی
طویل اولانی و دینلیدیکه قنوت ایله مراد صلاتدر * امن هو قانت آناه الیل * دلالتیله (فان
خفتم فرجالا اورکبانا) اگر عدو ویاسبیع خوفیله نمازک حققی وقایه امکانکزی اولمزسه امدی
ایاغکزیله بورر ویا دو ابکزی ارته سنده اوتورر اولدیفکنز حالده نمازیکزی ادا ایدک کرکسه
توجهکزی جانب قبله یه ویا جانب آخره اولسون رکوع وسجودنده ایماء ایدوب رکوعن
سجودندن اخفض ایدیکز * اکثر علماء عندنده خوفله رکعاتک عددی نقص ایدیلز *
مجاهد ابن عباس رضی الله تعالی عنهن روایت ایدر دیدیکه حق جل وعلا پیغمبر عز علیه السلام
اسانیه صلاتی حضرده درت رکعت وسفرده ایکی رکعت وخوفده بر رکعت فرض ایدیکه
اول عطا وطاوس وحسن ومجاهد وقتاده قولیدر دیدیلر که شدت خوفده بر رکعت قیلنور
* سعید بن جبیر رضی الله تعالی عنه ایدر قچان قتالده ناس بری برلینه اورر اولدیفنی حالده
سنتک نمازک * سبحان الله والجر الله ولاله الا الله والله اکبر * دیمکدر والله تعالی بی ذکر
ایتمکدر (فاذا امنتم فاذا کروا الله) قچانکه عدودن امین اولوب خوفکزی زائل اوله صلوات

سزک مصلحتکزی بیلور
سزانی بیلز سکنز
(بمسئلتک عن الشهر
الحرام قتال فيه قل قتال فيه
کبیر وصد عن سبیل الله
وکفر به والمسجد الحرام
واخراج اهله منه اکبر
عند الله وحنة اکبر من
القتل ولا يزالون یقاتلونکم
حتی یردوکم عن دینکم ان
استطاعوا ومن یردد منکم
عن دینه فیمت وهو کافر
فاؤلثک حبطت اعمالهم
فی الدنيا والآخرة واولئک
اصحاب النار هم فیما خالدون)
شهر حرامده قتال نه
حکمده در دیو سکا سوال
ایدرلر سن انلره دیکه
اگرچه بو شهر حرامده
مقاتله بیوک ایش ایسه ده
کفر وانکارله ناسی الله
یولنده طاعتدن ومسجد
حرمده طواف ونمازدن
منع ایلک واول مسجد
اهلنی یعنی پیغمبر علیه
السلام واصحابی مکهدن
اخراج ایتک عندالله دخی
بیوک واللهه شرک قوشمق
قننه سیکه بونلر جمعه سی
مسلمانلرک شهر حرمده
ایتمکری قتلدن زیاده
بیوکدر ای مؤمنلر اگر
مشرکدر قادر اولورلرسه
تاسزی دینکزدن دوندرمک

زعیله دائما مقاله دن منفك
 اواز لر هر كیمكه دیندن
 دونوب مرتد اوله وكافر
 اولدییی حالد فوت اوله
 اول كیمسه لك دنیاده کی
 علماری بطلانیله آخرته
 خسره مستحق وانلر
 جهنم اصحابی اولوب اول
 آتشده دائم و مخلد اولورلر
 هر ویدر كه پیغمبر مز علیه
 السلام مهاجریندن سكر
 كیمسه به عبدالله بن جحشی
 امیر ایدوب بدینه ایکی
 كون صكره آچوب
 اوقوه امر و تنبیله بر
 بوكش كاغد و بردی ایکی
 كون كتدكار ندن صكره اول
 كاغدی كشاد و قراثرلنده
 * بطن نخله نام محله واروب
 قریشدن كلان قافله بی
 بكلیه سن * دیوتحر بر
 بیورلش امر و جنبه
 اولحله وارد قارنده درت
 كیمسه ایله طائف قافله سی
 متاعیله كادی لدی الحاربه
 انلردن عرب بن الحضرمی
 قتل و حكم ابن كیسان
 و عثمان بن عبداللهی اسیر
 ایدوب بریمی فرار ایتدی
 و بوجنك كوتنی صحابه سلخ
 ججاذی الآخره عد
 ایدر لدی مكر غره رجب
 ایش اسیرلری و متاعی
 مدینه به كتوردیلر قریش

خمس حقوقي تمام ایدر اولدیغكز حالد ادا ایدك (كلمه علمكم مالم تكونوا تعلمون) تكبیم
 سزه شرائع و احكام صلاتدن بیلدكار یكزی تعام ایتدی (والذین يتوفون منكم و یذرون
 ازواج) یامه شر رجال سزدن شونلر كه وفات ایدوب زوجاتن ترك ایدلر (وصیه لازواجهم
 متاعا الى الحول غیر اخراج) وارثلرینه وصیت ایتسونلر كه تركه لرندن بریله دكین اول
 زوجاته نفقه لرین ویره لر و اول وفات ایدنلر كه بیوتنده انلری اسكان ایدوب اندن چبقار میله لر
 * روایت اولنور كه اهل طائفدن حكیم بن الحارث دینور بر رجل اولاد و ابوان و مرأسمیله
 مدینه به هجرت ایدوب وفات ایتدی حق تعالی انك حقنده بو آیتی انزال ایدیجك پیغمبر مز
 علیه السلام انك میراثی والدیننه و اولادینه و یردی اماكه مرأسمه برشی و یرمدی وانلره
 امر ایلدیكه بریله دكین اول متوفاك تركه سندن اول مرأیه اتفاق ایدلر * ابتدای اسلامده
 عدت وفات بریل ایدی و بریل تمام اولدین بیتندن انی اخراج ورثیه حرام ایدی و اول
 بیتدن چیمه دقه اول مدتده نفقه و سکناسی زوجنك تركه سندن و یرلمی واجب ایدی و اكا
 میراث یوغیدی و اكر زوجی بیتندن چبقار سه اندن نفقه و سکناسی ساقط اولوردی و رجل
 اوزره واجب ایدیكه انی وصیت ایدیدی حتی كه میراث آتی نزولیله كه اول ربع و ثمندر یلك
 نفقه سی نسخ اولندی و عدت و فائله كه درت آی اون كوندیر یل عدتی نسخ اولندی (فان
 خرجن فلا جناح علیكم فيما فعلن فی انفسهن من معروف) اكر اول زوجات ورثنك اخرا
 جنس بریلدن اول كندی اختیار یله زوجاری بیتندن چبقار لر سه یا اولیاء میت اول
 زوجاتك شرع انكار ایتدیكى شیتدن نفسلرینه ایشلدكاری تزیین و طیبیدن سزه خرج یوقدر
 * ایدمی اولیادن اخراج دفعیچون ایکی وجه وارد بری بودر كه اول زوجاتن نفقه لری
 قطعنده سزه خرج یوقدر چقان ییل تمامنده اول زوجاری بیتندن چبقار لر سه و بری بودر كه
 اول زوجانی خروجدن منعی ترك كزده سزه خرج یوقدر زیرا زوجاتك زوجه لری بیتنده
 بریل اقامتاری اوزر لرینه واجب دكل ایدی (والله عزیز حكیم) الله تعالی عزیزدرا كاخلافت
 ایدنه انتقام ایدر حكیمدر مصالحلرینی رعایت ایدر (و للمطافات متاع بالمعروف حقاعلی المنقین)
 هر مطلقه ایچون شرع و مروت استخسان ایتدیكى شیئله تمتیع هر متقی به واجب اولدی اول
 مطلقه كر كسه دخولدن اوكدین و یا صكره در و كر كسه رجعه و یا بینه ثلاثر
 و كر كسه حره و یا امه در و بونكه استدلال ایدر اولكه فسوخ و لعانده متعه بی ایجاب ایتز
 * زیراكه فسوخ طلاق دینلز و قناكه آیت سابقه ده (حقاعلی المحسنین) دیو بیورلدی بر
 رجل دیدیكه احسان ارادتم اولور سه انی و یررین احسان ارادتم اواز سه و یرمزین اویله
 اولسه * و للمطافات متاع * دیو متعه بی انلر ایچون لام عملك ایله ایراد ایتدكدن صكره متقین
 اوزره حق ایتدی (كذلك) طلاق و عدت احكامنده ذكر اولسان كبی (بین الله لکم
 آیاته) دلائل و احكامدن معاش و معایزه احتیاج اولدیغكز اشیایی بیان ایدیسردر
 (اعلیكم تعلمون) ناكه انی فهم ایدوب موجبیه عمل ایدلر (الم تر) یا محمد بنم سكا اهلامله
 بیلدكی و یا قلیكه كورمدكی (الی الذین خرجوا من دیارهم) شونلر كه داوردان نام قریه دن
 چیقیدیلر (وهم الوف) حالبوكه انلر الوف كثیره ایدیلر * دینلديكه انلر اون بیکدن

بو خبری ایشته کده محمد
 شهر حرامده فتالی حلال
 ایتدی کلامی نشر
 ایتدکرندن صحابه متأثر
 اولغله بوآیت کریمه نازل
 اولدی صکره بویکی اسیر
 سعد بن ابی وقاص و عتبه بن
 غزو ان نام ایکی صحابه
 ایله مبادله اولغش (ان
 الذین آمنوا والذین
 هاجروا وجاهدوا فی
 سبیل الله اولئک یرجون
 رحمة الله والله غفور رحیم)
 شول کیمسه لر که الله
 ورسولنه ایمان ایتدیر
 ووطنلرندن هجرت
 ایتدیرلر والله یولنده جهاد
 و غزا ایتدیرلر اول کیمسه لر
 اللهک رحمتی رجا ایدرلر
 الله عظیم الشان مغفرت
 ورحمت ایدیجیدر وقتاکه
 عبد الله بن جحش
 ورفیقاری یارسول الله
 بو سفر مزده اولان عضو
 اولندیسسه اجر دخی رجا
 ایدرز دیملریله بوآیت نازل
 اولدی (یسئلونک عن الجحر
 والمیسر قل فیهما اثم کبیر
 ومنافع للناس واثمهما
 اکبر من نفعهما ویسئلونک
 ماذا ینفقون قل العفو
 كذلك یمین الله لکم
 الايات لعلکم تفکرون فی
 الدنیا والاخرة) یا محمد

زیاده ایدیلر (حذر الموت) اول چیقملری موتدن خوف ایتلرندن ایدی (فقال لهم الله
 موتوا ثم احیاهم) حق تعالی انلری اولدردیکند نصکره دیر کوردی * اکثر اهل تفسیر
 ایدر «دوردان» نام قریه ده طاعون واقع اولوب اهلندن برطائفه قاجوب کتدیلر و برطائفه
 ایسه قالب قریه دن کتدیلر اول کتیتلرک اکثری هلاک اولدی قاجوب کیدنلر طاعون دفع
 اولدیفند نصکره جمعی سالمین کدیلر اول قریه ده قالانلر دیدیلر که سز بزدن عقلولر
 ایمشسز اگر بز دخی سزک کبی کیدیدک فوت اولانلریز اولز قالوردی * ایدی من بعد
 طاعون اولدیفنده جمله مز طاعون سز یره کیده لم چون کله جک سنه سی ینه طاعون اولدی
 اهل قریه نک جمعی اندن چیقوب کتدیلر حتی که نجات رجا ایتدکری بروادی به نزول
 ایتدیلر بر ملک اول وادینک اسفلندن وبر ملک دخی انک اعلا سندن باذن الله جمله کز میت
 اولک دیدیکی کبی دفعة جمعی جان ویردیلر * کلجی ومقاتل وضحاک ایدر بنواسرائیل ملوکندن
 بر ملک قومنه امر ایلدیکه عدولری اوزره غزا ایدهلر انلرایسه موتی کراهلرندن اول وراجتمز
 یرده وبا وارایمش دفع اولدیفند نصکره کیده لم دیو ملکرینه تعلل ایتدیلر حق تعالی انلره موتی
 ار سال ایتدی اندن فرار ایچون دیارلرندن چیقیدیلر حق تعالی انلره عتاب ایچون کندولرینک
 و دابه لرینک دفعة واحده ده روحلرین قبض ایدوب میت اولدیلر سکز کون موتی اولدقاری حالده
 شیشوب قوقدیلر حتی اوزر لرینه انبیادن حز قیل علیه السلام اوغرا دیکه اول موسی علیه
 السلام د نصکره دردنجی خلیفه ایدی طوروب انلرک امرینه تعجب و تفسکر ایتدی وحق تعالی به
 یلواروب انلرک احیاسن دیلدی حق تعالی دخی اکا اجابت ایدی جمله سنی دیر کوردی قالقوب
 قوملرینه آجال مکتوبه لرینه دکین تمیش ایدوب اندن اولدیلر اگر اول موت آجاللری
 اقتضاسیله اولسیدی من بعد بعث اولمز دیلر مدت حیاتلرنده یوزلرنده سخنة موت کوریلور ایدی
 کیدکری ثوبه کفن کبی دسم عارض اولوردی * ابن عباس رضی الله عنهن روایت اولنور که یهوددن
 اول سبطه انلرک رایحه کریمه سی الان بولنور (ان الله لذو فضل علی الناس) حق تعالی ناسه فضل
 ایدیجیدر شول حیثیتدیکه انلری دیر کوردی تاکه اندن اعتبار و حاللرندن استبصار ایدهلر
 (ولکن اکثر الناس لا یشکرون) الا بوکه ناسک اکثری لایق اولدیفی وجه اوزره اکا
 شکر ایتزلر (وقاتلوا فی سبیل الله) الله تعالی به اطاعت ایچون اعداسنه جهاد ایدک وقتاکه
 حق جل و علا موتدن فرار ایله قورتلز و مقدر اولان ایرر دفعه چاره اولمز ایدوکن یلدردی
 انک سیلینده قتال اتمکله امر یوردی تاکه اجلاری ایردیسسه شهادته ایرهلر ویا ثواب ونصرت
 کورهلر (واعلموا ان الله سمیع علیم) تحقیق بیلک که الله تعالی مقالکزی ایشیدر واضمار
 ایتدیککز شیء یلور (من ذا الذی یقرض الله قرضا حسنا) نه کیمسه درکه الله طاعتنده
 طیب نفس و اخلاصه مال حاللدن من و اذاسز عباد الله اتفاق ایده (فیضاعفه له اضعافا
 کثیره) حق جل و علا دخی اکا اضعاف کثیره ایله جزا ایده یعنی بر مقدارله که انی الله تعالی دن
 غیری احد بیلیمه و یاخود هر برینه ید یوز مثیلله جزا ایلیمه (والله یقبض ویبسط) الله تعالی صدقه بی
 قبوله قبض واکا خاف و ثواب و یرمکله بسط ایدر و یاخود امانه ایله قبض و عمرینی مد ایله
 بسط ایدر و یاخود بعض قلوبی قبض ایدوب خیره انسانی اولمز و بعضی ایسه بسط ایدوب

سکا خمر و میسردن * یعنی شراب و قماردن * سؤال ایدر لر سن دیکه ایکسینده دخی کینه کپروناس ایچون منفعت واردر * خرده تشجیع و سخاوت و هضم طعام و قمارده بلاتیب کسب مال و مصادقه فتیان کبی * و ایکسینکده کناهی نفعلرندن زیاده بیوکر و سندن سؤال ایدر لر که نه مالی تصدق و اتفاق ایدلم سن دیکه محتاج اولدیغکزدن فضله سنی اتفاق ایدک بو اتفاق ماده سنی الله تعالی سزک ایچون مرحمت آیاتلریله بیان ایدر شایدکه دنیا و آخرتده سزه انفع و اضر اولانی تصدق ایدمه سز بو خیرک مذمومیت و حرمتی حقنهدرت آیات نازل اولمشدر اولکی سوره نحلده * و من الخیل و الاعناب * آیتنده حرمتنه دائر برشی اولماغله ناسانی ایچمکده ایدی ایکنجی کبار صحابه دن حضرت فاروق و معاذ بن جبل رضی الله عنهما کبی ذاتلر بو عقلی زائل و مالی سلب ایدن خیر و میسردن یار سول الله بزه خبر ویر دیدلریله بو آیت کریمه نازل اولدی بو وجهله خیری

نفسنی خیره اقدام ایدر قیلور * تشکم حدیثده کلدی * القلوب بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء * قلوبک کلیدی اصابع رحماندن ایکی اصبع بیننده در نیجه دیلر سه انی تقلیب ایدر (والبه ترجعون) الله تعالی به رجوع ایدر سز تقدیم ایتدیککنز اعمال او زره سز مجازات ایدر (الم ترالی الملامن بنی اسرائیل من بعده موسی) حضرت موسی علیه السلام موتدن صکره تشاور ایچون اجتماع ایدن بنی اسرائیلک اشراف و رؤسای جماعتنه علمک ایرمدیمی (اذ قالوا لنبی لهم) که انلر نبیلری یوشع و یاشمعون و یاشموئیل علیهم السلام حضرتلرینه دیدیلر که (ابعث لنا ملکاً یقاتل فی سبیل الله) بزه بر ملک بعث ایت که اول قتال امری بنی تدبیر ایدمه و بزانک امرینه انقیاد ایدوب انسلکه اعدامزه جهاد ایدمه و ز (قال هل عسیت ان کتب علیکم القتال الا تقاتلوا) بنی انلر دیدیکه قور قور مکمه او زریکنزه قتال فرض قلمنور سه قولکنز ده و فایتمیه سز قتال دن امتناع ایلیمه سز (قالوا و مالنا الا نقاتل فی سبیل الله و قد اخرجنا من دیارنا و ابناؤنا) دیدیلر که فی سبیل الله قتال دن بزی نه شیء منع ایدر که انی ایتیمه و ز حالبوکه بز او طامنزدن چبقار لدق و اولاد مزدن آر لدق * روایت اولنور که موسی علیه السلام وفات ایدیچک یرینه یوشع علیه السلام خلیفه اولوب تور اتده کی او امر و احکامی بنی اسرائیل بیننده اقامت ایتدی بعده کالب علیه السلام بعده حزقیل علیه السلام بعده الیاس علیه السلام بعده الیسع علیه السلام کلوب هر بری زماننده احکام توراتی اقامتده موسی علیه السلامه خلافت ایتدی الیسع علیه السلام وفات ایدیچک بنی اسرائیلده خلاف ظهور ایدوب عهد الهی اونوتدیلر و عصیان بیوتدیلر حتی که باسلسان دینور عاقله دن بر قوم ظهور ایتدیکه امیرلرینه جالوت دینور بحر روم ساحلنده مصر ایله فلسطین بیننده ساکن اولور لردی بنی اسرائیل او زره سفر ایدوب دیار لرینک چوغن الدیلر و ذریتلر بنی سبی ایدوب حتی بنی اسرائیل ملوککنک او غلارندن در تیوز قرق کشی بنی اسیر ایتدیلر و سائر لرینک او زرینه جزیه وضع ایتدیلر و توراتی لارندن آلوب کتدیلر انلردن بنی اسرائیله زیاده بلا و شدت ایردی وارالرنده بنی یوغیدیکه امر لرین تدبیر ایدی و سبط نبوتدن بر حامل مرآه دن غیر کیسمه قالمشیدیکه انلره صالح اولان اموری کوستره ایدی اول مرآه بی بر راهبه نک قننده حبس ایتدیلر که قز طوغرسه او غلانه تبدیل ایتیه انک طوغوره جفته بنو اسرائیلک رغبتن کور مسیله حیله یولنه کتیمه چون اول مرآه نک طوغور مسنک و قی ایردی اندن بر او غلان وجوده کلوب اکاشموئیل دیو تمیمه ایتدیلر اکا توراتی تعلیم ایچون بیودکده بیت المقدسده بنی اسرائیل علماسندن بر پر کسنه قننه کوندردیلر و قناکه اشموئیل بالغ اولدی بر وقتده اول پیر عالمک قننده ایورکن اکا جبرائیل علیه السلام کلدی اول پیر صوتنه بکزر صوتله یا اشموئیل دیو چاغردی اول ایسه اندن بکلیوب پیره یاباب بنی نیه چاغردک دیدی بر ایسه اکا بن سنی جاغرمدم دیمکه اوشنوب کیرینه یاتمغه کوندردی چون ایکنجی کره جبرائیل علیه السلام اول کره ده کی کبی انی چاغردی اول دخی اول کره ده کی کبی ایتدی او چنجی کره ده جبرائیل علیه السلام اکا ظاهر اولوب دیدیکه وار قومکه کیت ورب تعالینک رسالتن انلره تبلیغ ایت زیرا حق تعالی سنی انلره بنی کوندردی چون اول انلره واریدی و امر اولناتی ایر کوردی دیدیلر که سنک هنوز

بی اوله جق وقتك دكادر دعوا كده صادق ايسك بزه بر ملك بعث ايت بيله لم انكله نبوتنه اعقاد قيله لم
 زيرا كه بنی اسرائيلك قوامی ملوك كرينه انقياد و ملوك كری انبيايه اطاعت و اعتقاد ايتلر بيله ایدی (فلما
 كتب عليهم القتال تولوا الا قليلا منهم) وقتسا كه انلك اوزره جهاد فرض قيلندی جهاد دن
 اعراض ايتديلر الا اناردن آرزكشيلر عهد سابق اوزره ثابت اولوب امر الله امثال ايتديلر كه
 انار طالوتله نهري عبور ايدوب شربده غره اوزره اقتصار ايدنلر در كه من بعد ذكری كاور
 ان شاء الله تعالى (والله عليم بالظالمين) قتال دن قعود ايله نفسلرينه ظلم ايدنلری الله تعالى
 پاور * اندن اشموئيل عليه السلام بنی اسرائيلك طلبيله انلر ايجون الله تعاليدن ديلديكه
 بر ملك و بره اوليله اولسه كا بر عصا و بر قرن ايجنده دهن قدس و يريلوب ديلديكه بنی اسرائيله
 ملك شول كيمسه اولور كه طولی بوعصا طولنده اوله و اول سكا كديكنده بو قرنده كي دهن
 طاشوب قاينيه * ايمدی اول دهندن انك باشك ياغله غل وانی انلره ملك ايله كل طالوت
 ايسه بر رجل دباغ ایدی و ياسقاء ایدی نيلدن صوطا شوردي حمار بن يتوروب ايتيو چقدي
 و ياطالوتك باباسی حمارلر بن يتوروب انلری آرامغه طالوتله بر غلامن كوندردی ايكیسی اشموئيل
 عليه السلامك اوی يانه اوغر اديلر غلاما كاديديكه كل نبی به كیره لم يتن حمار بن امرنده صورمه اوله
 كيم بزه مكانلر بن دلالت ايليه و كنديمه حق تعاليدن خير ديليه چون ايكیسی اكا كير ديلر حمارلر بن
 امور بنی ذكر ايدم طور ركن قرنده كي دهن قاينوب طاشدی كورديلر هماندم اشموئيل عليه السلام
 ماوروب عصايی طالوتك قامتنه قياس ايتدی برابر بولجق اول قاتنده كي دهن قدسه انك
 باشی ياغلدي و ديديكه سن بنی اسرائيلك اوزره ملك اولدك حق تعالی بكا انی انها ايلدی
 و بوقولك صدقنه علامت اولدر كه چنانكه باباك قاته واره سن انی حمارلر بن بولش كوره سن
 چون طالوت طوروب باباسی قاته كيتدی اشموئيل عليه السلامك اخبار بنی حانه موافق
 بو اوب صدقنه يقين ايتدی (وقال لهم نبیهم ان الله قد بعث لكم طالوت ملكا) اشموئيل
 عليه السلام انلره ديديكه حق جل و علا طالوتی سزه ملك كوندردی (قالوا انی يكون له
 الملك علينا ونحن احق بالملك منه) ديديلر كه ملوك اكا قنبدن او اور حالبوكه بز ملوكته
 ارث و مكنت جهتندن اندن احق و اولی بز * بو اعتراضلرينه سبب اولدر كه بنی اسرائيلده
 سبط نبوت لاوی بن يعقوب سبطندن ایدی موسی و هارون عليهما السلام اندن كلش ایدی
 و سبط ملوك ايسه يهوذا بن يعقوب سبطی ایدی داود و سليمان عليهما السلام اندن كلش
 ایدی طالوت ايسه بوایکی سبطك هيچ برندن دكل ایدی بلكه بنيامين بن يعقوب عليه السلام
 سبطندن ایدی اول ايسه سبط مذمومه ایدی زیرا كه ذنب عظيم ايشلكدن قاجزلردی
 حتی كه يول اوزره نسايه نكاحدن اوشغزلردی اول اجلدن حق تعالی انلره غضب ايدوب
 ملك و نبوتی اول سبطدن نزع ايتشیدی و انلره سبط الاثم ديلش ایدی (ولم يؤت سعة من
 المال) و اول مال دن كثر دخی و برلدي حالبوكه ملوكته مال لازمدر كه انكله اعتضاد
 ايدم (قال ان الله اصطفاه عليكم) اشموئيل عليه السلام ديديكه حق تعالی انی سرك اوزر يكزه
 ملوكته اختار ايتدی (وزاده بسطة في العلم والجسم) وانی علمده و فرته و جسمده عظم
 و هيتله سرك اوزره زياده قيلدی تا كه علمه امور سياستك معرفته تمكّن ايدم و جسماته

ناسك كيمی ايجر كيمی ايجمز
 اولدی او چچي عبدالرحمن
 بن عوف رضی الله عنه
 بعض كيمسه لری دعوتله
 اطعام و شرب خردن صكره
 بری نمازده سورة كافرونی
 او قوركن * لا اعبد
 مانعبدون * ده لاء نافية بنی
 تركله اعبد او قومغه سورة
 نساذه * يا ايها الذين آمنوا
 لا تقربوا الصلوة * آتی
 نازل اولوب انی ايجر
 از كيمسه قالدی درنجی
 عتبان بن مالك رضی الله عنه
 سعد بن ابی وقاص رضی الله
 عنه بنی بعض كيمسه لرله
 دهوت ايدوب اكل و شربله
 سكر ظهورنده فخر
 و انشاده مشغولار ايكن سعد
 رضی الله عنه انصاری
 هجوه دائر بر شرع اوقيوب
 انصاريدن بری انی
 ايشتكده بر كوكله سعدك
 باشنه اوروب ياردی سعد
 رضی الله عنه اندن پیغمبر
 عليه السلامه شكایت
 ايتدكده عمر الفاروق
 رضی الله عنه انده حاضر
 ایدی الهی خمر حقنده بزه
 حكيمی بيان ايله ديو دما
 ايتكله سورة مائدهده كي
 * انما الخمر والميسر * آتی
 * فهل انتم متهون * هذك
 نازل اولغا عمر رضی الله

عنه منتهی اولدق یاربنا دیدی وینه بوآیت کریمه ده اتفاق بختنده عمر و بن الجوح بوندن اوج آیت مقدم * یسئلونک ماذا ینفقون * آیتنده مالک کیمه تصدق ایده جکمی سؤالنده اربابی بیان اولمشیدی بودفعه تصدق مقدارندن سؤالنه مبنی * قل العفو * کلامی وارد اولدی دیور وایت اولندی (وبسئلونک عن الیتامی قل اصلاح اہم خیر وان تخالطوہم فاخوانکم واللہ یعلم المفسد من المصلح ولو شاء اللہ لاغتنکم ان اللہ عزیز حکیم) یا محمد یتیمارک مالک کیفیتی سندن سؤال ایدر لر سن دیکه انلرک مالی محافظه و حالی اصلاح سزه خیر لودر اگر سز انلری محافظه ایله مخالطه و طما مکز بر لکده او اور سه انلر سزک قردا شریک ز درو حق تعالی انلرک مال و حال لر نی تباه ایدن لر له اصلاح ایدن لرک طور نی یلور اگر اللہ تعالی سزه یتیمار له مخالطه یی * مباح ایتسه مشقته القا ایدر دی تحقیق اللہ عظیم الشان ترک مشقت امر نه غالب و حکمنده دانادر

مقاومت عدویہ و مکایدہ حروبہ قوی اوله * دینل دیکه اول زمانده بنو اسرائیلک اعلمی ایدی و جسماتی شول حدده ایدیکه انک جلوسی حالنده بر رجل قائم الن اوزادوب انک باشنه ایرردی (واللہ یؤتی ملکک من یشاء) اللہ تعالی مالک الملکدر ملکنی دیلدی کسه یه ویرر (واللہ واسع علیم) اللہ تعالی واسع الفضلدر فقیره وسعت و غنا ویرر و نسیب و غیردن ملک له لایق اولانی یلور (وقال لهم نبیهم ان آیتہ مالکک) وقتا که بنو اسرائیل اشموئیل علیه السلام دن اللہ تعالی طالوق اصطفایدوب انلرک اوزره مالک ایتدیکنه حجت استدیلر دیدیکه انک ملککله علامت اولدرکه (ان یأتیکم التابوت) سزه تابوتی کتوره که حق جل و علانی آدم علیه السلامه ایدر مشدی شمشاد اغاجندن طولی اوج ذراع و عرضی ایکی ذراع ایدی التون صویله یالذلولو ایدی ایچنده صور انبیا طورردی آدم علیه السلام و فاته د کین قاتنده ایدی اندن شیث علیه السلامه اندن اولادنی آدم دن بری بر لرینه انتقال ایدرک ابراهیم علیه السلامه اندن اسماعیل علیه السلامه اندن یعقوب علیه السلامه ایردی بعده بنی اسرائیل بدینده تداول ایدرک موسی علیه السلامه و اصل اولدی اول انک ایچنه توراتی قودی اندن انبیا بدینده تداول ایدرک اشموئیل علیه السلامه ایردی (فیه سکینه من ربکم) اول تابوتک ایچنده ربک ز جل شانہ دن سکینه و ارایدی یعنی انک ایتانی سزه سکون و طمأنینه اولور و یانده قلبکزه سکون و یررشی ابداع اولنمشدرکه اول توار ایدرکه موسی علیه السلام قتال ایدر اولسه انی تقدیم ایردی اوله اولسه بنو اسرائیلک نفوسی اکا سکون ایدوب فرار ایتزلردی * دینل دیکه انده زبر جددن و یا یاقوتدن بر صورت و ارایدیکه انک هر نک کبی باشی و قویروغی وار ایدی و دخی ایکی قنادلو ایدی اندن صوت ایشته لر نصرتی یقن ایدر لر دی حین قتالده تابوت یور سه یور لر طور سه طور لر دی * دینل دیکه اول سکینه جنتندن چیقارلش التون لیکن ایدی قلوب انبیا انک ایچنده یونوردی و یا اول اللہ تعالی دن بر روح ایدیکه بر شیده اختلاف ایتسه لر اول انی انلره بیان ایدر دی (وبقیة نمازک آل موسی و آل هارون) و دخی اول تابوتده موسی و هارون علیهما السلامک تر که سندن بقیه وار ایدیکه اول کسر اولنان الواحدن رضاض و موسی علیه السلامک عصا و ثیابی و هارون علیه السلامک عمامه سی و بنو اسرائیله اینن مندن بر قفیز ایدی و تابوت بنو اسرائیل عندنده اولمقدن زائن اولدی تاشول و قته د کین که فساد و عصیان لرین آرتوردیلر اوزر لرینه حق جل و علا غلته یی تسلط ایدوب مغلوب و مقهور اولدیلر و اللرندن تابوتی آلوب دیار لرینه ایلتدیلر فلسطین قرا سندن هازدوده نام قریه ده بیت اصنام لر نه صنم اعظم لر نک التنه قودیلر ایرته واروب کور سه لر که صنم تابوت التنه در صنم لرین قالدیروب انک فوقه قردیلر و صنمک ایکی قدمن تابوت اوزره اکمر لدیلر ایرته وار یچق کور سه لر که صنمک لری و قدملری کسیلوبدرو جسدی تابوتک التنه بر اقلوبدرو سائر اصنام ایتسه یوزلری اوز یقلوبدر اوله اولسه تابوتی بیت اصنام دن چیقاردیلر و قریه لر نک بر جانبنه قودیلر انک جوارنده اولان قومه و جمع اعناق طارض اولوب بر نیچه لری اول و جعدن هلاک اولدیلر بر لرینه بوبلیه بزه تابوت اجلچون بنو اسرائیلک الهندن ایروبدر دیدیلر وانی قریه اخرایه ایلتدیلر حق تعالی اول قریه اهلنه فاره کوندردی کچه انلرک بری تاغنده

چونکه دیگر آیات قرآنی ده
مال ایتامی اکل و تضییعده
زیاده تهدید واقع اولمغله
اهل اسلام اموال ایتامدن
غایتله تحاشی ایدرلردی
حتی ایتام طعامنی بشقه
طبخ ایدوب آنارک
اکلرندن فضلهلرینه ال
اورمیوب ضایع اولوردی
وهرخصوصده مخالطه دن
افراط اجتناب ایتدکاری
حضور نبویه عرص
اولندقده بوآیت نازل
اولدی ﴿ولا تنكحوا
المشركات حتی يؤمن ولا ممة
مؤمنة خیر من مشرکة
ولو اعجبکم ولا تنکحوا
المشركین حتی يؤمنوا ولعبد
مؤمن خیر من مشرک ولو
اعجبکم اولئک یدعون الی
النار واللہ یدعو الی الجنة
والغفرة باذنه وبین آیاته
للناس لعلهم یتذکرون﴾
زنان مشرکه لری نکاحله الملیک
تا ایمانه کنجه دک جاریه
مؤمنه زن مشرکه دن
خیرلودر اول مشرکه نک
حسن ومالنه هر نقدر تعجب
وآرزو ایدر سه کز دخی
ومشرک رجله دخی نساء
مؤمنه بی نکاح ایتدیرمیک
اول مشرک رجل ایمانه
کنجه دک زیرا عبد مؤمن
حر مشرکدن خیرلودر

یاور صباحن جوفی ینلش میت بولنور اولیه اولسه انی چیقاروب صحرا ده بر خرابه یره دفن
ایتدیلر * هرکه بروزه ایچون انده وارسیدی انی باسور یاقلنج اخذ ایدردی انک امرنده
مهر اولدیلر مکر اولادانبیادن انلرده اسیر بر خاتون وارایدی دیدیکه بونا بوت سزده اولدیغجه
بلادن قورتلز سز وانک اشارتیه انی برعجله یوکلندیلر واکا ایکی ثور قوشوب بنی اسرائیل
جانبه یونلندیلر حق تعالی ثورلره درت ملک تسلط ایدوب سوق ایدره ک حتی که بنی اسرائیل
ارضنه ایرکوردیلر اکا ایریشچک ثورلرک ایپلری قیریلوب قورتلدیلر تابوت انده قالب ثورلر
کشدیلر (تحملة الملائكة) انی ملائکه کتوردی دینلر قول شریفله مراد بودرکه دیدیلر
* ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر ملائکه تابوتی سما وارض بیننده کتوروب کلدیلر
ناس اکا نظر ایدیه طوررکن طالوت قاتنه قودیلر * حسن ایدر تابوت سماده ملائکه قاتنه
ایدی طالوت ملک اولیحق کوندروب اکا ایرکوردیلر * قتاده ایدر بلکه تابوت تهده ایدی موسی
علیه السلام انی پوشع عامیه السلامه تخلیف ایدوب انده قالمشدی اول اراده ملائکه انی کتوروب
طالوتک دارینه قودیلر (ان فی ذلک لآیه لکم) اعدی تابوتک سزه رد اولمسنده طالوتک
ملککنه سزه علامت واردر (ان کنتم مؤمنین) اگر اکا ملک الله تعالی دن ایدوکنه مصدقلر
ایسه کز اولیه اولسه انی یلدیلر و امرینه اطاعت ایتدیلر و سکسان بیک کشی اکا چند اولوب قاتنه کلدیلر
(فلما فصل طالوت بالجنود) وقتا که طالوت ایله بیت المقدس دن چقدیلر اندن تخلف ایتدی مکر اول
که پر ویا مریض ویا معذور اوله ایدی * زیرا که تابوتک کلمه سیله نصری تیقن ایدوب
جهاده مسارعت ایتدیلر طالوت عامیه خطاب ایدوب دیدیکه بکا حاجت دکل اول کسه که
بنایه باشایوب دوکیمه وتاجر اولوب تجارتنه اشتغال ایده ویا مدیون اولوب دایین قیوب
کیدیه ویا متزوج اولوب زفانی ترک ایده بلکه بنم استدیکم شول وصفلو کسه لردرکه شاب نشیط
فارغ اوله ل شدت حرده ایدی یوله کیردیلر و صوصایوب طالوته حق تعالی دن دیله که بزه نهر
آفتسون دیدیلر (قال ان الله مبتلیکم بنهر) طالوت انلره دیدیکه حق تعالی سزنی نهر ایله
اختیار ایدرکه اول نهر فلسطینده در ویا اردنله فلسطین بیننده نهر عذبدر (فمن شرب منه
فلیس منی) اول کسه که اول نهر دن ایچه اول بنم اشیا عمن دکلدر (ومن لم یطعمه فانه منی)
اوله که اول نهر دن طایمه اول بنم اشیا عمن در طالوتک انی یامسی وحی ایله ایدی انی نبی دیه نک
قولی اوزره ویا خود ندیلری اخبار یله در (الا من اعترف غرقة بیده) مکر اولکه اندن
برکفه ایچه (فشربوا منه الا قلیلا منهم) اول نهر دن ایچدیلر الا انلردن آز کیمه لرا ایچمدیکه
انلر درت بیک کشی ایدیلر لکن قول صحیح اولان اوچبوز اون اوچ دکلو کشی ایدی
چون نهره ایردیلر صوسزلقاری غالب اولوب ذکر اولنان عدد قلیدن غیریلری اول
نهرلردن ایچدیلر اولکه اول اندن برکفه ایچدی قلی قوری وایمانی صحیح اولوب اول
نهری سالم یکدی واول کفه انک شربنه و حمله و دوابنه کفایت ایتدی وانلرکه اندن ایچدیلر
دوداقلری قاراروب صوسزلقاری ارتغیله نهرک کنارنده قالدیلر * وعدویه لقادن قورقوب
نهری یکمدیلر وفتح حاضر اولدیلر (فلما جاوزه هو والذین آمنوا معه) وقتا که طالوت
واکا اطاعت ایدن قوم قلیل نهری یکدیلر (قالوا لا طاقة لنا لایوم بحالوت و جنوده) بری
برلینه دیدیلر که اشبو کونده بزم جالوت و جنودیه مقاومت طاقتمز یوقدر * زیرا که انلر

اول رجل مشرك حسن
وماله هر تقدیر تعجب
و آرزو ایدر سه کز دخی اول
مشکر جهم طرفه متعاق
عله دعوت ایدر لر والله
تعالی اذن وارادت
ورسولر یله جنت ومغفرت
طرفه دعوت ایدر او امر
ونواهیسنی ناس ایچون
بیان ایدر شایدکه تفکرله
متصح اولر روایت
اولنورکه پیغمبر مز علیه
السلام مکه ده اولان
مسلمانلری سرا اندن
چیقاروق ایچون بهادر لردن
مرشد غنوی بی مکه ده
کوندردی مکه ده لدی
الوصول زمان جاهلیته
بیدارنده علاقه و محبت
اولدیی عناق نام مشرکه ایله
کورشدکده عناق وصلته
طالب اولان مرثدا متعاعله
اسلام بدمزه حائل اولمشدر
دیمکه عناق باری بی نکاحله
الدیدی مرشد خوش اولور
لکن پیغمبر مزدن اذنه
محتاجدر دیو مدینه ده
رجعت ایدوب بوخصوصی
حضور نبوی به عرض
ایلدکده و مرویدرکه
بو او قاتده عبدالله بن رواحه
جاریه سنه بعض تقصیراته
مبنی برسله اورمغله شکایه
حضور پیغمبر علیه السلامه

کثیر بز ایسه قلیلز (قال الذین یظنون انهم ملاقوا الله) انلرکه الله تعالی به لقائی یقن و ثوابی
توقع ایتدیلر وشهادتله حق تعالی به لقارین بیدیلر دیدیلرکه (کم من فئته قلیله غلبت فئته کثیره
بذن الله) الله تعالینک ارادت وقضاسیله نیچه جند قلیل جند کثیره غالب اولور (والله
مع الصابرن) الله تعالینک نصرت واثابتی صابر لر ایله در (ولما برزوا لجالوت وجنوده)
وقتا که طالوت وجنودی صف اولوب جالوت وجنودینه مقابل طور دیلر (قالوا ربنا
افرغ علینا صبرا وثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرن) الله تعالی به دما ایله التجا ایدوب
دیدیلرکه یاربنا اوزریمزه صبر ازال وصب ایت وقلوبیمزه قوت القا ایت وکافر لر اوزره نصرتک
اعطا ایت (فهزموهم باذن الله) حق تعالی دمالرینه اجابت ایدوب الله تعالینک اذن ونصرتیه
اول کافر لری صیدیلر (وقتل داود جالوت) وداود علیه السلام جالوتی اولدردی * اهل
تفسیر ایدر داود علیه السلام باباسی ایشا اون اوج او غلبه یله طالوتک جنودندن نهری
عبور ایدنلردن ایدیلر وداود علیه السلام ایشانک اصغر انساندن ایدی قذافه یعنی صپان
اتمقده ماهر ایدی هر نه حیوانه آنسه اتی دوشورردی ویا اولدردی چون طالوت وجنودی
جالوت وجنودینه مقابل صف اولوب طور دیلر جالوت میدانه چیقوب طالوته دیدیکه جنکی
ایکیز ایدلم قنغیز غالب اولور سه مغلوبک ملکی انک اولسون اندن آریلوب کیدلم ویا خود
جنود کدن برین اختیار ایت جنکی انکله ایدلم کلسون غالب ومغلوبده شرط مزدن کر اولندیغی
اوزره اولسون جالوتک بو جوابی طالوته زیاده مشقت ویردی جنودینه ندا ایتدیکه هر
کیمسه کیم جالوتی اولدیره قزیمی اکا تزوج ایدوب ملککم نصفی دخی ویرهیم چون ناس
جالوتک جرأتن کوردیلر هیچ کیمسه انکله جنکه اقدام ایتوب طور دیلر نیلرینه وحی الهی
کلدیکه جالوتی اولدیره جک ایشانک اولادندن بریدر او یله اولسه داود علیه السلامدن غیر یسن
اکا عرض ایتدیلر ربم جل شانک بکا وصف ایتدیکی صفات بونلرده یوقدر دیدی ایشا
بنم براوغلم دخی واردن قیونلر عزی کودر قاتی قصیر وهیئتده حقیر اولدیغیچون ناسدن
اوتانوب کتورمدم او یله اولسه طالوت اکا کندیبی واردی کورسه که اول بر وادیده در
اکا برآز سیل کلش اقرا یکی قیونی المش پکورر کوریمک قلی شهادت ایتدیکه مطلوبی اولان
کیمسه اولدر وجالوتی اولدیره جک غیری دکل الا اولدر اندن اتی آلوب جنودینه کتوردی
داود علیه السلام یولده کیدر کن اوج طاشه اوغرا دی بری دیدیکه بن هارون علیه السلامک
شول طاشینکه انکله فلان ملکی اولدردی وبری دخی دیدیکه بن موسی علیه السلامک شول
طاشینکه انکله فلان ملکی اولدردی وبری دخی دیدیکه بن شول طاشینکه بنله سن جالوتی
اولدیر یسن او یله اولسه داود علیه السلام اول طاشلرک اوچنی دخی آلوب مختلاته قویدی
چون ایکی جانبدن جنود صف اولوب طور دیلرینه جالوت میدانه کیروب طالوته بنله
جنکه کندمکی کلور سن ویا برپهلوانی کوندرسن دیدی طالوت داود علیه السلامه فرسن
ودرع وسلاحک ویردیکه جالوته جنکه واره داود علیه السلام دیدیکه بکا بونلرک هیچ بری
حاجت دکل ربم جل شانه بکا نصر ایدر سه بن سلاجی نیدرین اندن نصرت اولمز سه ندکلو
سلاح اولسه مقهور اولور کیدرین اندن داود علیه السلام صپان آلوب جالوتدن یکا یوریدی

جالوت ايسه شدت وقوتی بر مرتبه ده ايديكه جيوشي صيردي و داود عليه السلام مخالفتدن
 اول اوج طاشی چيقاروب صياننه قويدی و بسم الله ديوب جالوتدن يکايه آتدی حق تعالی
 اني جالوته ايرکوروب اولدردی و انکله عسکرينه دخی انهمزام ايردی مسئولون اکا زیاده
 سونديلر کفاره چوق زماندنبرو مغلوب ايکن غالبته ايرديلر اندن داود عليه السلام طالوته
 کادی و عدکی انجاز ايت ديوب قزین اندن ديلدی طالوت ايتدی ملک قزین صداق سز می
 المی ديارسک * داود عليه السلام ايتدی سن بئله صداق شرط ايتدک و بنم ايسه بر شيم
 بوقدر * ايمدی ديلديکک دکلو قزک ايچون صداق تقدير ايدوب بکا اقراض ايت تاکه
 بن سکا اني تدير بجله ادا ايدم طالوت ديديكه ملکدن نصيبکی قزيمه صداق ايت بنو اسرائيل
 طالوته اتفاقله هجوم ايتديلر نيچون داوده ظلم ايدر و عدکه وفا ايتز سن ديديلر طالوت
 بنو اسرائيلک داوده ميل و محبتلرين کوريجک ديديكه بن قزم ايچون اندن مال استمزين
 و طاقی اوليان شیی اکا تکليف ايتز بن بلکه اول جهاده قادر برار و بهادر در جوار مزده
 چوق دشمنن وار انلردن ايكيز بن اولدروب غلغه لرینی بکا کتور سن قزیمی اکا تسليم
 ايدن داود عليه السلام دخی نم ديوب کندی اول دشمنلر غزا ايدوب اولدرديکن غلغه سن
 بر ايه ديزدی حتی که انلرک جمله سنی اولديره جک غلغه لرین کتوروب طالوتک اوکنه براقدی
 اولدخی قزین اکا ويردی و دخی داودی ملکنه شریک ايتدی اويله اولسه بنو اسرائيل
 اکا سونديلر داوده ميل ايدوب محاسن خصالن ذکر ايدنديلر طالوت اکا حسد ايلدی
 حتی اکا حيله ايله قتلن ديلدی مکر اول زمانده انبيا عليهم السلام و ملوک عصايله يورردی
 طالوتک دخی باشی التون طویل و دبی دمرلی عصای اولوب کنورردی * بروقتده داود عليه السلام
 منزلنده او تور ايدی طالوت عصاسن اکسز بن انک اوزرينه آتدیکه اولدوره اني هلاک ايله مرادينه
 ايره داود عليه السلام ايسه اول ايرمدن اندن آيريلدی عصا ديواره صانجيلوب داود عليه السلام
 هلاکدن قورتلدی * داود عليه السلام اکا ديديكه بوخسه بنم قتله می قصد ايتدک طالوت ديديكه
 مرادم جرأتکی و خصمکدن قاچوب ثبات و اقامتکی امتحان ايدی بوخسه اندن خوفی ايتدک داود
 عليه السلام ديديكه العياذ بالله بن رب تعالینک غيریدن خوف ايدم اندن داود عليه السلام
 عصایي ديواردن چيقاروب طالوتی تحذير و تخويف ايچون ايمدی یا طالوت سن دخی بنم کبی
 عصایه قارشو طور غلکه جرأتک نيجه در بکا کوستر کوره بن و ديديكه حق جل و علا تورانده
 سيئه نک جزاسی مثلی سيئه درديدی و اول سيئه به بادی اولان اظلمدر طالوت اکا يلو اروب
 اقسام ايتدی و ديديكه هاپلک قابيله ديدیکن ذکر ايتکه اکرسن بنی قتله يديکی بسط ايدرسک
 بن سنی قتله يديمی بسط ايتز بن اويله اواسه داود عليه السلام ايتدی ايمدی لوجه الله سنی عفو
 ايتدم * بعده طالوت بر کچه داود عليه السلام قتلنه عزم ايلدی اول خبر داود عليه السلام
 ايريشچک زوجه سنه بر طلوم خر کتورتدی و يانديغی سريراوزه قيوب بورغانله اورتدی
 طالوت اني داود ظن ايدوب کچه اکسز بن قلیجله اوردی خر صاچيلوب قوقوسی منزلک ايچن
 طولدردی طالوت اني اولدردی ظنيله سوينه رک چيقوب کندی الله تعالی داوده رحمت ايده
 عجب چوق خر ايچمش ديدی بعده طالوت مقصودندن خائب اولديغن ييلچک قتلنه داود

کلدی اول حضرت عليه
 السلام دخی لطفله
 عبدالله بن جاريه نک جانی
 سؤال ايتدکده نمازنده
 و صيامنده و الله و رسولنی
 تصديقده در اما حد تلودر
 ديدی اويله ايسه اول
 مؤمنه در اني خوشجه
 طوت ديو امر يوردي
 بناء عليه اني ازاد و کندويه
 نکاح ايلدی خلق آنی جاريه
 تزوج ايتدی ديو طعن
 ايدوب حسندار و مالدار
 بر حره مشرکه عرض
 ايند کلرنده بو خصوصار
 ايچون بو آیت کریمه
 نازل اولدی ﴿ يسئلونک
 عن المحيض قل هو اذى
 فاعترفوا النساء فى المحيض
 ولا تقربوهن حتى يطهرن
 فاذا تطهرن فأتوهن من
 حيث امرکم الله ان الله
 يحب المتطهرين ﴾ سکا نسوانک
 حیض حالندن سؤال
 ايدر لر سن دیکه اول حیض
 نفرت اولنور بر کر به شيدر
 انلرک حیض زماننده
 مجامعتلرندن صافنک
 و دم منقطع اولوب
 تمیزلنجيه دک جماعه قريب
 اولمک تمیزلنوب غسل
 ايتدکری زمان الله تعالینک
 امر ايتديکی حیثيله انلر

مباشرت ايدك تحقيق الله
عظيم الشان مناهیدن توبه
ايديجيلرى و فواحشدين
طهارت ايديجيلرى سور
يهود طائفه مى نسالرينك
حيضى حالده انارله طعام
و كلام ايتيرلدى نصارى
ايسه بالعكس ملاحظت
بلكه مباشرت ايدرلدى
ثابت بن الدجاج حضرت
پيغمبر عليه السلامدن
بو خصوصى سؤال ايتكله
بو جواب ظهور ايلدى
(نساؤكم حرث لكم فأتوا
حرثكم انى شئتم و قدموا
لا نفسكم و اتقوا الله
واعلموا انكم ملائقه
و بشر المؤمنين) سرك
سسوانكز سرك ايچون
اولاداكه جك تارلادراول
اولاد اوله جق تارلايه
اقبال و ادبار و استلقا
طريقيله فصل ديلرسه كز
اولصورتله زرع ايدك
ونفسكز ايچون اعمال
صالحه تقديم ايدك ياخود
ولد صالح طالب ايدك
والله تعالىنك امرينه
مخالفتدن حذر ايدك و نيك
و ب عملكزه وقتنده
ملاقاتكزى بيلك و يا محمد
مؤمن كاملاره نعيم ابد ايله
مژده ايله * طائفه يهود
و مباشرت ظاهر طرفندن

عليه السلامدن خوف ايردى ياتسه اوزرينه قپولر بر كيديردى و جوانبنده حارساره كندوينى
بكله ديردى بر كچه ناس او بوديغندن صكره داود عليه السلام اكا واردي كورسه كه حارسار
اويقويه وارمش و قپولر ك جمله سى آچمش ايجرويه كيروب طالوتى او يور بولدى باشى و ياغى
اوجنه و صاغ وصول يانارينه بر اواق ديكوب كيرو كندى چون طالوت اويانوب اول
اوقلرى كوردى حق تعالى داوده رحمت ايده بن اكا فرصت بوليحق قتلنه قصد ايلدم اول
ايسه بكافرصت بولوب ضرراير كورمدى ايكنجى كچه ده ينه داود عليه السلام اكا او يور كن
واروب آبدست اريغن و برداغن آلدى و صفالندن بر قاچ قيل بولدى و ثيابندن بر پاره كسوب
كتوردى و قاچوب غيبت ايتدى بعده طالوت بر كون آتانبوب برييه چيقدى كورسه كه داود
عليه السلام انده يان كيدردى قتلچون طالوت انك اوزره آت سوردى داود عليه السلام
ايسه چاك ايدى قاچوب بر مغاريه كيردى بر اور و جك فى الحار اول مغاره نك اغز بنه يوه يپايدى
طالوت اول آرايه ايريشوب انى كوريجك اكر داود بوكا كيرومش اولسه بو اور و جك يوه سنى
بوزردى ديدى و دونوب اول ارادن كتدى * و داود عليه السلام آنده عابدره قاتلوب
عباده يوزطودى * بعد علماء و عباد طالوته داود عليه السلامه سوء قصدى ايچون طعن
ايتدiler طالوت ايسه انى انك قتلندن نهى ايدنى قتل ايتدى حتى بوسيدن قتل ايدرك علمادن
بر مرآدن غيرى كسه قالمدى انى دخى قتله امر ايديجك حق تعالى جلادك قلبنه مرحمت الفا ايتدى
بر عالمه احتياج اولنديغنده بارى بو مرآه بولسون ديوب انى كيزلدى و طالوته انى قتل ايتدم
ديوب حالنى كتم ايلدى * بعده طالوتك قلبنه توبه و انابت و ايشلديكى معاصى يه ندامت كلدى
كيجه يي كوندزه قاتوب اغلامه يولندى هر كچه مقابر مسلمينه و ارردى بكا توبه و اريدو كنى بيلن
الله حقيچون بكا خبر و يرسون ديو امواته بلوارردى * قبوردن بر ندا كلديكه ياطالوت بزم
ديناده ديرى اولديغمه راضى اوليوب حتى كه ناحق يره بى قتل ايلدك شمدى كلوب قبرلر يزدن
دخى ايذا ايتكله عزم ايلدك اويله اولسه طالوتك حزنى و ملالتى دخى زياده اولدى جلاداك
مرحمت ايدوب ديديكه اى ملك سنك ملك شول ملك مثليدر كه اويله دنصكره بر قريه يه نزول
ايديجك انده خروس اوتدى انك اول بى وقتده اوتمنى شوم توهم ايدوب اول قريه نك جميع
خروسارنى بوغزلتدى * بعده كيجه ياتور اولديغنده اصحابنه ديديكم خروس اوتديكنده
بى اويارك كه يوله كيدم انلر ديديلر كه سن قريه ده خروس اليقودكى كه اوتديكنى ايشده وز
ايمدى سن دخى اى ملك هيچ بر عالم اليقودكى اندن دين امورين سوال ايدموز اويله اولسه
طالوتك حزن و ملالتى زياده اولدى جلاد انك اول حالنى كوريجك ديديكه سكا بن بر عالم خبر
و يردم لكن قورقريكه انى دخى اولدبره سن * طالوت ايتدى العياذ بالله كه شمدن كيرو
ناحق يره بر كسه بى اولدم اويله اولسه جلاد اكا اول عالمه يي خبر و يردى بعده جلاد طالوته
طوروب ايكي سى اكا وارديلر طالوت طشرده طوروب جلاد ايجرويه كيردى و عالمه يه ديديكه سنى
قتلدن قور تاروب كز لد يكمده اوزر كده حقم عظيم اولمى ديديكه بلى اولدبر جلاد ايتدى * ايمدى
سندن حاجتم اولدركه طالوت قپويه كلوبدر سندن ديلر كه اكا توبه يه چاره و ارميدر خبر و يره سن *
ديديكه بن اكا چاره بيلزم الابوكه اشمويل عليه السلامك قبرينى بيلور سكتزا كاوارم اوله كيم اندن

اولورسه ولد احوال
 اولور مش دیدگی
 حضور نبوی به حکایت
 اولندقه بو آیتله جواب
 ویردی (ولا تجعلوا الله
 عرضة لایمانکم ان تبوا
 وتفقوا وتصلحوا بین
 الناس والله سمیع علیم)
 بر تقوی و اصلاح ذات
 البین ایتکه یمینکزی ایچون
 الله تعالینک اسمنی مانع
 وحائل قلیک الله تعالی
 سزک یمینکزی ایشیدیچی
 وما فی الضمیر کزی
 بیلیخیدر عبدالله بن رواحه
 همشیره سنک زوجی بشیر
 بن نعمانه انجنوب انکله
 تکلم ایتماکه یمین بالله ایتکه
 بو آیت نازل اولدی بو آیتی
 استماعدنسکره بشیره
 شفقت و مرحمت اوزره
 اولدی (لا یؤاخذکم
 الله باللغو فی ایمانکم ولكن
 یؤاخذکم بما کسبت قلوبکم
 والله غفور حلیم) الله تعالی
 سزی لغو ایله اولان
 یمینلری کزده مؤاخذه
 ایتمز لغو بر ماده بی طوغری
 ظنیه یمین ایدوب صکره
 خلاف ظهور ایتسیدر
 یاخود بی اختیار اشای
 کلامده صدور ایتسیدر
 و مؤاخذه آخرتده عقاب
 یاخود دنیاده کفارت اوله

مقصوده ایره لم نعم دیوب اوچی اکا واردیلر * عالمه دعاء ایدوب انلر آمین دیو الله تعالی به یلو واردیلرانی
 کورسه لکه اشموئیل علیه السلام باشنک طراغن سانبکوب قبردن چیقدی * عالمه اکا دیدیکه
 طالوت کنددی ایچون توبیه چاره وارمیدر دیو سؤال ایتکه کلدی * اشموئیل علیه السلام
 طالوته بندنصکره نه ایشلدنک دیدی اول ایتدیکه شروردن برشی قالدیکه بن انی ایشلدنم شمدی
 توبیه چاره ایستوب سکا کلدن اشموئیل علیه السلام ایتدی توبه ک اولدرکه اوغلارکله غزایه
 واره سن وانلری ایلر و جنکه کوندره سن حتی که جمعی او ککده قتل اولنه لر بعده کیندک دخی جنکه
 چیقده سن آخرده سن دخی قتل اولنه سن * بعده اشموئیل علیه السلام قبرینه رجوع ایدوب میت
 اولدی او یله اولسه طالوت اولکیدن زیاده حزنه واردی اوغلاری اول امرده کامطاواعت
 ایتماری خوفی یاره اوزره یاره اولدی * چون اوغلاری اکا واردیلر حزنی زیاده لیش
 کوردیلر دیدیکه ای اوغلارم بن ناره براغاسم نیجه ایدردیکز بی خلاص ایچون جانکزی فداء
 ایدرمیدیکز * دیدیلرکه نعم بیورک انی ایدلم سنک محنتده اولمکه بزه راحت کرکز نیدهلم *
 او یله اولسه اشموئیل علیه السلام امر بی انلره خبر ویردی * دیدیلرکه چون سن قتل
 اولغنی اختیار ایندک سندنصکره بز حیاتی نیدرز قانده کیدرسک سندن آیرلنر یله کیدرز
 * او یله اولسه طالوت اون اوغلیله غزایه کتدی بر بر قتل اولدقندنصکره حق تعالینک
 رحمتی رجاسیله آخرده طالوت دخی جانی فداء ایتدی طالوت ملوکتمده قرق ییل قرار
 ایتدی * بعده بنو اسرائیلک جمعی داود علیه السلامه یونلندی نبوت و ملک انده جمع اولدی
 حالبوکه اندن اول نبوت و ملکدن هر بری بشقه برر کسه ده اولوردی * و بنو اسرائیلده
 ملوک کثیره و متفرقه ایدی اشبو معنای مبین بیورلدیکه (و آتاه الله الملك والحکمة) الله تعالی
 داود علیه السلامه ملک و نبوت ویردی و یاخود اکا علم و عمل بینتی جمع ایدوب ویردی (و علمه
 نمایشاء) و اکا دیلدیکی اشیا بی تعلیم ایتدی * دینلیدیکه اول درع دوزر وانی بیع ایدوب ید
 علمندن اکل ایدردی * و یا اول منطق الطیر و یا کتاب زبور و یا صوت طیب ایدی حتی
 اول زبور قرائت ایتسه و حوش انک قاتنه کاورلر بیونلرین اوزادرلردی و قوشلر انک
 باشی اوزره هواده قناد آچوب طوررلردی و اکا کولکه اووردی و صو آقارکن طورر
 ویل اسرکن ساکن اولوردی * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر حق تعالی اکا بر سلسله
 ویرمش ایدیکه بر طرفی آنک صومعه سنده طرف آخری بجرده ایدی قوتی حدیده و لونی ناره
 بکیزردی حلقه لری مدور و جواهرله مرصع و لالی ایله مدرس ایدی هواده بر امر حدوث
 ایتسه همان اول سلسله صدا ویرردی داود علیه السلام انکله انی بیلوردی * و بر مرصض انی
 مس ایتسه عافیت بیلوردی * و داود علیه السلامدن صکره ناس کلوب اکا تحاکم ایدردی
 بر کسه آخره تعدی ایتسه و یا حقنی انکار ایتسه ایکی خصم اکا کوردی صادق اولان اکا
 ایرر کاذبن اول چکیلوردی * بو حالت انده مستمر اولدی تاشول و قته دکن که ملوکک
 بری بر آغر بهالو جوهره سنی بر رجله امانت ویردی استرداد ایدیجک رجل انی انکار ایتدی
 ایکسی سلسله به تحاکم ایتدیلر مکر اول عندنده جوهره اولان رجل النده کی عصایی اویمش
 اول جوهره بی ایچنه قویمش اکا طیانهرق سلسله قاتنه واردی * ملک دیدیکه سنده امانت اولان

ولكن قلبك بكنز اسنانك
مطابق اوله رق خلافه
يمين ايدرسه كز حق تعالى
سزى مؤاخذه ايدر الله
عظيم الشان لغو ايله يمين
ايدنلرى مغفرت ايديجيدر
وعمله يمين ايدنلرى
توبه سنه تعليقا حلم ايديجيدر
(الذين يؤلون من نسائهم
تربص اربعة اشهر فان
فاؤا فان الله غفور رحيم)
نسوانلرينه تقرب ايتماكه
يمين ايدنلر ايجون درت ماه
انتظار واردر اكر يمين
ايدن كيمسه رجوعه
اول مدته زنه مباشرت
ايدرسه تحقيق الله عظيم
الشان بوصورته يمينى
شكست ايدنلرى مغفرت
ايديجيدر وبوبابده يمينه
مخالفت ايدنلره رحمت
ايديجيدر زمان جاهليتده
بر كيمسه مره سنه ميل
اوليوب وسايرينه تنكيح
اولسون ديو تطبيق دخی
ايتيوب يمين ايدرديكه
بر مدت اكا تقرب ايتيه
بووجهله اول زنه مطلقه
ونه خانه صاحبي اولوردی
انلره مرحة بوحكم وارد
اولدى (وان عزمو
الطلاق فان الله سمیع علم)
يمين ايدنلر اكر بو مدته
طلاقه عزيمت ايتسه

جوهره يميني بكاردا ايتكل * رجل ديديكه سنك بنم قائمه امانك بوقدر صادقك ساسله يميني
تناول ايت ديدى نم ديوب تناول ايتدى بعده اول انكار ايدن رجله ايمدى سن دخی ساسله يميني
تناول ايت ديدى نم ديوب عكازه سنى جوهره صاحبه ويردى شونی طوت صاقله غل كه
بن دخی ساسله يميني تناول ايدم ديدى * چون جوهره صاحبي عكازه يمينه آلدی انكار ايدن
ساسله قاته واروب ديديكه الهی سكا معلومدر كه بوكسه نك بدن دعوا ايتديكي شئ كنديه
واصل اولوبدر * ايمدى بكا ساسله يميني تقرب ايت اندن البني اوزادوب ساسله يميني تناول ايتدى
اويله اولسه ناس تعجب ايدوب شكه وارديلر * ايرتسى ساسله يميني رفع اولنش بولدير
(ولو ادفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض) اكر الله تعالينك جنود مسلمين ايله ناسي
دفع ايدراولميدى مشركون ارضه غالب اولوب مؤمنون قتل اولنه و مساجدو بلاد خراب اوليدى
(ولكن الله ذو فضل على العالمين) لکن الله تعالى عالمه فضل صاحبيدر مؤمن سبيله كافر دن و صالح
سبيله فاجر دن شرورى دفع ايدر * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان الله يدفع بال مؤمن الصالح عن
مائة اهل بيت من جيرانه البلاء * پیغمبر عز عليه السلام ايدر حق جل و علا بر مسلم صالح سبيله انك
جيراني يوزيت اهلندن بلايى دفع ايدر (تلك) اشبوذ كرسبق ايدن حديث الوفاء و تملك طالوت
واتيان تابوت و قتل جالوت (آيات الله تنلوهاعليك بالحق) حق تعالينك آتريدركه انى سكا
تلاوت ايدر زبروجه اوزره كه اهل كتاب و ارباب و اريح انده شك ايتزلر (وانك لمن المرسلين)
وسن يا محمد انبياء مرسليندن سن زبرا انى تعربف و استماع سز ناسه خبر ويردك (تلك الرسل)
اشبو سورده قصه لرى مذکور و يا محمد عليه السلامه معلوم اولان رسل (فضلنا بعضهم على
بعض) انلرك بعضى منقبه مخصوصه ايله بعض آخر اوزره تفضيل ايتدك (منهم من
كلم الله) انلردن بعضى واردر كه الله تعالى ايله سفير ناسز سوياشديكه انلكه مراد موسى عليه
السلام و يا اول محمد عليه السلامدر كه حق جل و علا موسى عليه السلامه ايله خيرده و وطورده
سويلدى و پیغمبر عليه السلامه ايله معراجده سويلدى شول حينده كه قاب قوسين دكلو و يا
اندن ادنى اولدى (ورفع بعضهم درجات) و انلرك بعضى غير اوزره وجوه متعدد و مراتب
متباعده ايله تفضيل ايتدى * ديديكه هر برنجي كيم اكا بر آيت ويرلدى الا اول آيتك مثلى
پیغمبر عز عليه السلامه دخی و يرلشدر و پیغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم غيريلر اوزره بر
نيچه آيتله تفضيل اولمشدر اشارتله قرك شق اولمى كبي و انك مفارقتنه جذعك حنين
ايتى كبي و شجر ك اكا سلام و ير مى كبي و بهائم انك رسالته شهادتى و پاره قلىرى
اراسندن صواقيتى كبي و بوكاكز نيچه آيات و معجزات كورلمى كبي و انك اظهر آياتى
قرآن ايديكه اهل سماء و اهل ارض انك مثلى ايتاندن عاجز اولديلر (وايتنا عيسى بن مريم
البنات ايدناه بروح القدس) و عيسايه معجزات و دلائل و اضحات ويردك كه احياء موتى
و ابراء اكه و ابرص و انى روح قدسه يعنى جبرائيل عليه السلام ايله تأيد ايتدك شول وقت كه
يهودانى قتل ايتك مراد ايتديلر * و يا خود بنانى حياه اللهله احياء ايتدك يوخسه ماه منى
ايله دكل (ولو شاء الله ما قتل الذين من بعدهم) اكر حق تعالينك مشيئتى اولسدر سلدن
صكره امتلر قتل ايتزلردى (من بعد ما جاءتهم البينات) انلره شول بينات كديكند نصكره كه

انكله اهتداء اولنور (ولكن اختلفوا) لكن انلر رسلدنصكره دينلرنده اختلاف ايتديلر
 (فمنهم من آمن) انلرك بعضى اول الله تعالىنك توفيقيله مؤمن اولوب دين اندياي التزام
 ايتديلر (ومنهم من كفر) وانلرك بعضى انك خذلانيله مرته اولوب دين اسلام اندياي ترك
 ايتديلر (ولو شاء الله ماقتلوا) اكر حق تعالى ديلسه انلر قتال ايتيوب جميعى هدايه اتفاق
 ايدرلردى (ولكن الله يفعل مايريد) لكن اول الله تعالى ديلديكن ايشار فضليله كينه ايماني
 توفيق ايدر وعذليله كين ضلالتده ترك ايدر * اشبو آيت دليلدركه انبياء متفاوتة الاقدار
 اوله ودليل قاطعه بعضى بعض اوزره تفضيل جائز اوله زيراكه ظنك اعتبارى عمله متعلق
 شينده اولور بوجسه حوادثده ذكل زيرا اول الله تعالىنك بدنددر مشيئته تابعدر اول كرسه
 ايمان ويا كفر دروخير وشردر بر رجل حضرت على كرم الله وجهه يه قدردن سؤال ايديجك
 ديديكه اول بر طريق مظلمدر اكا سلوك ايتمكل وبربحر عميقدر اكا لوج ايتمكل وسكا خفي
 برسر الهيدر اندن سؤال وتفتيش ايتمكل (يا أيها الذين آمنوا اتقوا عمارزقناكم) يامؤمنلر
 سرورديكمز مالدن اوزريكزه اتفاق ايجاب ايتديكمز شيىء ادا ايدك (من قبل أن يأتي يوم)
 شول كون ايرشمدنكه انده تفریطكز تدار كنه وعذابندن خلاصه قادر اوليه سز شول حيثيتدنكه
 (لا بيع فيه) انده بيع يوقدركه اتفاق ايده جك شيىء تحصيل ايده سز ويا برشيئكزى فداء
 ايدوب عذابندن قورتيله سز (ولا خلة) ومودت دخى يوقدركه اخلاكر سزى مؤاخذه
 ايتيرميه (ولا شفاعة) وحق تعالىنك اذنسز شفاعت دخى يوقدركه ذمكزده اولان شيىء
 حط ايتيرمكه انلرك شفاعتنه اتكال ايده سز (والكافرون هم الظالمون) زكاى ترك ايدنلر
 نفسلرينه ظلم ايديجيلدر زيراكه مالى موضعنه وضع ووجهى اوزره صرف ايتديلر * انلره
 كافرون ديندى زيراكه زكاة تركى كفار صفاتنددر حق تعالىنك * وويل للمشركين الذين
 لا يؤتون الزكاة * قول شريفى دلالتيله (الله لا اله الا هو) الله تعالى خلقك معبود بالحقيددر
 انك غيرى دكل (الحى) حيات صفتيله متصف باقى دائم ايديدر (القيوم) خلقك امورينه
 قائمدر (لا تأخذه سنة ولا نوم) انى نعاس ونوم اخذ ايتمزسنه اويقونك اوليدر اكا نعاس
 دخى دينور ونوم شول غشيه ثقيله دركه قاب اوزره واقع اولغله آنكله اشيائى معرفندن قالور
 * ديلديكه سنه راسده نعاس عينده ونوم قلبده در حق جل وعلا كنديدن نوحى نفي ايتدى زيراكه
 نوم آفتدر وتغيردر اول ايسه آفادن مزهدر واكا تغير عارض اواز (له ما فى السموات وما فى
 الارض) سموات وارضده اولان اشيائك كليسى انك ملكيدر هيچ احدك انده مشاركتى يوقدر
 خلق وملكده متفرددر (من ذا الذى يشفع عنده الا باذنه) نه كيدركه انك عندنده شفاعت ايده
 مكره انك اذنيه ايده زيرا هيچ احدا كاساوى ومدانى دكلدركه ديلديكى شيىء شفاعتله دفع
 ايده مستقل اوله عنادله اكا مقاومتدن فضله (يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم) اول الله تعالى
 ييلور انلرك امر دنيادن اوكلرنده اولانى وامر آخرتدن اردلرنده اولانى ويا اوكلرنده كى
 آخرتى كه زيرا اكا قدوم ايدرلر و اردلرنده كى دنيائى كه زيرا انى آردلرينه اليقورلر *
 وياخود اوكلرنده كى يكن امورلرى و اردلرنده كى انلردنصكره اوله جق امورلريد وياخود
 اوكلرنده كى الاثكه خلقتندن اول اولان اشيادرو اردلرنده كى ملائكه خلقتدنصكره اولان اشيادرو

الله تعالى انلرك عزم
 وقصدلرني ايشيديجى
 وييليجيدر (والمطلقات
 يتربصن بانفسهن ثلثة
 قروء ولايجل لهن ان
 يكتمن ما خلق الله فى
 ارحامهن ان كن يؤمن بالله
 واليوم الآخر ويعولتن
 احق بر دهن فى ذلك ان
 ارادوا اصلاحاً ولهن مثل
 الذى عليهن بالمعروف
 وللرجال عليهن درجة
 والله عزيز حكيم) تطبيق
 اولنان نسوان كندو
 نفسلريله اوج دفعه حيض
 و تطهير اولنجيه دك
 انتظارده اولورلر كه عدى
 تماميدر واول نسالر ايچون
 الله تعالىنك رحمنلرنده
 خلق ايتديكى اولادى كتم
 اتمك حلال اولمز اكر
 الله تعالى يه وآخرته ايمان
 كتور مشر ايسه وانلرك
 زوجلريله بو مدت
 انتظارده انلرى رجعت ايله
 يه الملق لابق واحقيدر
 اكر اول زوجلر
 او نسالرينك حاللرى
 صلاحنى مراد ايدرلر سه
 وزوجلرينك انلرده
 اولان حقوقى كى اول
 نسوانك دخى زوجلرنده
 عفت وصيائله حقوقلرى
 واردر وار ككلر ايچون

تقديم ايند كاري خير و شردر و آردلرنده كي اولدر كه اني ايشليسر لر در (ولايحيطون بشي
 من علمه الاباشاء) الله تعالىنك معلوما تندن برشي انلر احاطه ايتزلر ايتكه اول ديله (وسع
 كرسيه السموات والارض) اول الله تعالىنك كرسيسي سموات وارضى احاطه ايلدي *
 مفسرون كرسیده اختلاف ايتديلر حسن ديديكه اول عرشك كنيدير * ابوهريره رضي الله
 تعالى عنه ايدر كرسى عرشك او كنه وضع اولنوبدر سعتى سموات وارض وسعتجه اولوبدر
 اخبارده كلديكه سموات وارض كرسى جنبنده بر صحرا ده حلقه كيدير * و كرسى عرشك
 جنبنده كذاك صحرا ده حلقه كيدير * ابن عباس ايدر يدى سماء كرسينك ايچنده بر ترس اوزرينه
 برا غلش يدى درهم كيدير * حضرت علي و مقابل ايدر لر كه كرسيدن هر قائمه نك طولى يدى سماويدى
 ارضجه در عرشك او كنده در * و كرسى بي درت ملك كوتور و درت يوزلو لر در اياقلىرى
 ارض سابعه نك التند در بشيوز يلاق مسير در * اول درت ملائكه نك برى ابو البشر آدم عليه
 السلام صورتند در بريلدن بريله دكين آدميين ايچون الله تعالىدن رزق و مطر سؤال ايدر
 * و برى دخی سيد الانعام ثور صورتند در بريلدن بريله دكين انعام ايچون رزق طلب
 ايدر عجله عبادت اولناندنبر و يوزنده غصاعه واردر * و برى دخی سيد السباع اسد صورتند در
 بريلدن بريله دكين سباع ايچون الله تعالىدن رزق سؤال ايدر * و برى دخی سيد الطير نسر
 صورتند در بريلدن بريله دكين طير ايچون حق تعالىدن رزق سؤال ايدر * بعض اخبارده كلديكه
 جمله عرش ايله كرسى بيننده ظلمندن يتش حجاب و نوردن يتش حجاب واردر هر حجابك غلظتى بشيوز
 يلاق مسير در اكر اول حجابلر اولسه جمله عرش نورندن جمله كرسى محترق اوليدى * ابن عباس
 ايدر كرسى ايله مراد علم الهدر اول اجلدن علم صحيفه سنه كراسه دينور * ديلديكه كرسيدن مراد انك
 ملك و سلطنتيدر زيرا كه عرب ملك قديمه كرسى ديرلردى (ولا يؤده حفظهما) اول سموات
 و ارضك حفظى اكاثقات و يا مشقت و يرمز (وهو العلى العظيم) اول الله تعالى اشباه
 و اندادن متعاليدير * و ماسوى كا اضافتله مستحق و اول ايسه عظيمدر اشبو آيت كريمه مسائل
 الهيه نك امهاتنى مشتملدر زيرا اول دلالت ايدر كه * الله تعالى موجوددر الهيته
 واحددر * صفت حيات ايله متصف واجب الوجوددر * غيرى بي موجوددر * زيرا كه
 قيوم اولدر كه بنفسه قائم غيرى بي مقيم اوله تحيز و حلولدن منزهدر تغير و فتوردن مبرادر
 و اشباحه مناسب اولمز * ارواحه اعتراف ايدر اكا اعتراف ايتز مالك الملك و الملكوتدر مبدع
 الاصول و الفروعدر * بطشى شديدرو انك عندنده شفاعت ايتز مكر اولكه اكا ماذون اوله
 اشيانك كليسى جلى و خفيسى كلى و جزئىسى عالمدر ملك و قدرتى واسعدر هر شيكه اول
 اكا مالك و قادر اوله انك حفظى اكاشقت و يرمز وانى هيچ شان اشغال ايتز و هم و غصه
 ادرا كندن اول متعاليدير اني فهم احاطه ايده مر عظيمدر اول اجلدن پيغمبر عز عليه السلام
 ديديكه قرآنده اعظم آيت آية الكرسيدير بر كسنه كه حق تعالى اكا بر ملك كوندر رايثيه
 دكين تا او قودبغى ساعته اير شجه انك حسناتنى يا زار و سيئاتنى محو ايدر و دخی ديديكه بر كسنه
 هر فرض نماز اردنجه آية الكرسي بي اوقويه اتر جنته دخولدن موتدن غيرى شي منع
 ايتيه و اكا مواظبت ايتز مكر اولكه صديق و يا عابد اوله * و بر كسنه كه اني دوشكنه ياتديغنده

زوجه لرى اوزرينه مهر
 و نفقه و سائر جهته رتبه
 عليا واردر و الله تعالى
 حكيم و غالبدر كه رجاله
 عزت و نسايه فضيلت
 احسان ايدر * الطلاق
 مرتان فامساك بمعروف
 او تسريح باحسان ولايجل
 لكمن ان تأخذوا مما اتيتموهن
 شيئا الا ان يخافا الايقيا
 حدود الله فان خفتم الايقيا
 حدود الله فلا جناح عليهما
 فيما افدت به تلك حدود الله
 فلا تعتدوها و من يتعد حدود
 الله فاولئك هم الظالمون *
 طلاق رجعى ايكي كرهدر
 طلاق ثايند نصكره رجعت
 ايچون شرعده معروف
 شيثله طوبى يا خود احسانله
 عدتى تمامنه دك بر اقدر
 * بعدالعهده استرسه نكاح
 تازه لر و بر دها تطليق
 ايدرسه باين اولور *
 و مرأى ليكره و برديككر
 شي يعنى مهرى اخذ
 اتمك سرك ايچون حلال
 دكلدر مكر ايكيى دخی
 بينهماده الزم اولان حقوق
 و حسن معاشرت خصوصنده
 حدود و احكام الهيه
 مراعات ايده مامك خوفنده
 اوله لرمدي اى حكام اكر
 زوج و زوجه نك حقوق
 زوجيتي حكم الهى موجبجه

او قویه حق تعالی انک کندویه وجارینه وجارینک جارینه وچوره سنده کی بیوت اهلینه
آقاندن امن وبره (لا اکراه فی الدین) دینده اکراه یوقدر زیراکه اکراه حقیقتده غیر
برفعله الزامدرکه غیر اول فعلده خیر اعتقاد ایتیه اشو نهی معناسنده اخباردر یعنی دینه کسه بی
اکراهله ادخال ایتکز (قد تبین الرشد من الغی) آیات واضحه ایله ایمان کفردن تمیز ایتدی
وایمان رشد اولوب سعادت ابدیه ایرکورر وکفر غیّ الوب شقاوت سرمدیه مؤدی
اولور ایدوکنه دلائل دلالت ایتدی چقان باقله بوحالت متبیین اوله نفسی ایمانه مبادرت
ایدر تاکه سعادت ونجاته ایره اکراه والجاهیه احتیاج اولمز * دیندیکه اشبو حکم تامدر
* جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم * قولیه منسو خدر ویاخود بو حکم اهل کتابه
خاصدر زیرا روایت اولندیکه برانصارینک ایکی اوغلی مبعثدن اول نصرانی اولمشاردی
بعده نصارادن برجامعله طعام کتوروب مدینه یه کلدیلر انصاری اول ایکسینی طوتوب تاسلامه
کلمینجه سزی صالحیورمزمین دیدی انلر ایسه امتناع ایدیجک انلری پیغمبریمز علیه السلام
قاتنه ایلندی اشبو آیت کریمه حکمیه انصاری بی انلره تعرضدن منع ایتدی (فن یکفر
بالباطوت) اول کیمسه که شیطان ویا اصنامه ویا الله تعالیدن غیری عبادت اولنان ویا عبادتن
صد ایدن هر شینه کافر اوله (ویؤمن بالله) والله تعالینک الوهیت ووحدانیتنه مؤمن اوله
(فقد استمسک بالعروة الوثقی) دینده اول برحکم ووثیق عقده اعتصام وتمسک ایتشدرکه
انی رضاء الله ایرکورر (لا انفصام لها) که اکا انقطاع یوقدر (والله سمیع علیم) الله
تعالی اقوالی ایشیدر ویناقی بیلور (الله ولی الذین آمنوا) الله تعالی مؤمنلرک ناصر و معینی
ویامحیی و متولی اموریدر انلری غیریه اصمرلز ویاخود ولی هدا لیدر (یخرجهم من الظلمات
الی النور) انلری هدایت وتوفیق ایله ظلمات جهلدن واتباع هوا وقول وسوسدن وکفره
مؤدی اولور شبه لردن چیقارر اندن انی نور هدایتیه ادخال ایدرکه انکله ایمان کامل حاصل
اولور (والذین کفروا اولیاءهم الطاغوت) وشونلرکه کافر اولدیلر انلرک اولیاسی شیطاند
ویا هوی ویا شیطان وغیریدن مضلندر (یخرجونهم من النور الی الظلمات) انلری اول
اولیالر اعطاء اولندقلری نور فطردن کفره وفساد استعداد و انهماک شهواته ویاخود نور
یقیزایدن ظلمات شکره چیقارر * دیندیکه اشبو قول کریم برقوم حقنده نازل اولوبدرکه
انلر اسلامدن مرند اولدیلر (اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون) اعدی انلر اصحاب ناردر
انده خالدلردر (الم تر الی الذین حاج ابراهیم فی ربه) شول کافرک خبری سکا ایرمدیکه اول
رب تعالی حقنده ابراهیم علیه السلامه جدال وخصومت ایتدیکه اول نمرود درکه ربوزنده
ابتدا اول تجبر ایدوب ربوبیت ادعا ایتدی (ان آتاه الله المملک) حق تعالینک اکا ملک ویرمسی
انی بطره ایرکوردی ومحتاجه به تحمیل ایتدی اشبو جتدر معتز لدن انک اوزرکه الله تعالینک
کافر ملک ویرمسی منع ایلدی * مفسرون اشبو مناظره نک وقتنده اختلاف ایتدیلر *
مقاتل ایدر شول وقتده ایدیکه ابراهیم علیه السلام اصنامی کسر ایدوب نمرود انی زندانه
قویدی وچیقاردیکه انی آتشه یاقه دیدیکه یا ابراهیم ربک کیمدرکه بزی اکا دعوت ایدرسن
* وآخرون دیدیلرکه بمحتاجه نمرودک انی آتشه آتد یغند نصکرده ایدی شول وقتن که انک

ادایدیه جک لردن خوف
ایدرسه کز اول زوج
وزوجه ایچون اول مهری
ویرمک و آل مقارنده وبال
یوقدر بومذکور امر ونهی
الله تعالینک حدودیدر آنی
تجاوز ایتیه سز کیمکه
حدود اللهی تجاوز ایدرسه
آنلر نفسلرینه ظلم
ایدیجیلردر (فان طلقها فلا
تحل له من بعد حتی تنکح
زوجا غیره فان طلقها
فلا جناح علیهما ان یتراجعا
ان ظنا ان یقیما حدود الله
وتلك حدود الله یبینها
لقوم یعلمون) اگر زوج
زوجه سنی ایکنچی
طلاق صکره بردخی
تطبیق ایدرسه اول زوج
اول زوج ایچون حلال
اولمز تابری کیمسه اول
مراهی نکاح ایتمینجه اگر
صکره کی کیمسه بعد المباشره
انی طوعا تطبیق ایدرسه
بعده العده رجعتله اولکی
زوجیله نکاح منقلرنده
ایکیسنه دخی اثم یوقدر
اگر حقوق زوجیتی الله
تعالینک حکم وحدودی
موجبجه اقامت ایده
جک لرنی ظن ایدرلرسه
یلوب اینانان قوم ایچون
بونلر الله تعالینک بیان
ایلدیکی اوامر ونواهی

حدود و احكام را بدر
(و اذا طلعت النماء فبلغن
اجلهن فامسكوهن
معروف اوسر حوهن
معروف ولا تمسكوهن
ضرارا لتعتدوا ومن يفعل
ذلك فقد ظلم نفسه ولا
تخذوا آيات الله هزوا
واذكروا نعمت الله عليكم
وما انزل عليكم من الكتاب
والحكمة يعظكم به واتقوا
الله واعلموا ان الله بكل
شيء عليم) سز نسار ليكنزى
تطبيق ايتديك كنزده انلرى
عدتلرى تمامنه قريب
رضا وصلاحه رجعته
اليقوبك يا خود ايولاك ايله
عدتلرى تمام اولوب
نفسلرينه مالك اولنجيه دك
ترك ايدك وانلرى جبر
ورنجه ظلم واذى ايچون
اليقوميك كيمكه بوضر
واذيتى ايدرسه تحقيق
كندو نفسنه ظلم ايدر والله
تعالينك حكملرينى عملده
تهاون ايله افسانه اخذ
ايتيك والله تعالينك سزك
اوزريكزه اولان نعمتلرينى
ذكر ايدك وسزه
كوندرديكى قرآن واحكامى
دخى ياد ايدك كه انكه سزه
انصحت ايدر وخلافندن
اتقا ايدك و بيلك كه تحقيق
الله عظيم الشان سزك

عهدنده برسند ده قحط عظيم اولوب بغدادى وسائر حبوبات انك غيريده بولغزدى هر كه انى
اشترا ايچون اكا وارسه ربك كيمدر ديو سؤال ايدردى ربم سنسن دينه ويرردى چون ابراهيم
عليه السلام دخى بغدادى اشترا سنه اكا وارسه ربك كيمدر ديو سؤال ايتدى نمرودك سؤاله
جوابنده ربم اولدر كه دير كورر واولدر ديدى اويله اولسه ابراهيم عليه السلامه اول بغدادى
ويرمك سزىن دوندردى ابراهيم عليه السلام اهلى قلوبن تطيب ايچون برمل كتيبندن غرار
لربن طولديروب اهلنه ايتدى اهلى اول غرار لرى آچديغنده كورسه كه اول اجود طعامدر اتمك
ايدوب پشوردى ابراهيم عليه السلام او كنه كتوردى اهلنه ديديكه بوطعامى قنندن ايتديكنز
ديديكه كتورديك كنندن اويله اولسه ابراهيم عليه السلام حق تعالينك اول رحمتندن ايدوكنى
بيلدى اكاهم وشكر ايتدى (اذ قال ابراهيم ربى الذى يحيى ويميت) شول وقتن كه نمرود
ابراهيم عليه السلام ربك كيمدر ديو سؤال ايتدى ابراهيم عليه السلام ربم اولدر كه اجسادده
حيات وموت خلق ايدر (قال انا احى واميت) نمرود ديديكه بندخى انى ايدر ين قتلندن
عقوله احيا و قتله اماته ايدر ين اندن ايكي رجل كتوروب برينى اولدردى وبرينى صالحو ويردى
(قال ابراهيم فان الله بائى بالشمس من المشرق فأت بهامن المغرب) ابراهيم عليه السلام اكاديديكه
بنم ربم الله تعالى كوئشى مشرقدن كنورر ايمدى سن انى مغربدن كتوركل ابراهيم عليه السلام
انك معارضه فاسدده سنه اعتراضدن اعراض ايدوب شول انك قادر اوليه جفى شينله احتياجده انتقال
ايتديكه اول مثال خفيدن مثال جلى به انتقالدر تاكه نمرود كندوبى حق تعالينك فعلى جزمه قادر
زعم ايتديك كننده بحزى ظهوريله ملزم اوله (فبهت الذى كفر) اول كافر مبهوت اولوب ابراهيم عليه
السلام اكاهم اولدى (والله لا يمدى القوم الظالمين) الله تعالى هدايت ايتز شول قوم كه هدايتى
قبولدن امتناعله نفسلرينه ظلم ايتديار * دينديكه يعنى الله تعالى انلره محجة احتياجى ويا
سبيل نجاتى ويا يوم قيامته طريق جنتى هدايت ايتز (أو كالى مر على قرية) ويا شول كسه نك
خبرى كجى خبر سكاير مديكه اول برقيه به اوغرا دى اول اوغرايان نه كسه ايدو كنده اختلاف
اولندى دينديكه عزربن شرخيا ايدى ويا خضر عليه السلام ايدى ويا بعثى منكر بر كافر
ايدى واول قريه ده دخى اختلاف اولندى * دينديكه اول بيت المقدس ايدى شول
طاعونندن قاچوب كيدنلرك قريه سى ايدى ويا بيت المقدس دن ايكي فرسخ مسافه ده قريه العنب
ايدى (وهى خاوية على عروشها) حالو كه اول قريه نك سقفلرى دوشمش وديوار لرى اول
سقفلرك اوزره يقلمش ايدى (قال انى يحيى هذه الله بعد موتها) ديديكه الله تعالى بوموتايى
نيجه دير كورر * قائل اكر مؤمن ايسه بوقولى طريق احياء معرفتندن قصورينه اعتراف
والله تعالينك احياه قدرتنى استعظام ايچون اولور و اكر قائل كافر ايسه بوقولى انى
استبعادندن اولور (فأما الله فماتة عام ثم بعثه) اويله اولسه الله تعالى انى اماته ايدوب يوز
ييل ميت اولديغند نصكره دير كوردى (قال كم لبثت) قائل اكاديديكه ميت اولديغك جالده
ندكلو زمان لبث ايتدك قائل جائزدر كه الله تعالى اوله * زيرا اول اكر چه كافر ايسه ده
بعد البعث ايمانه كلديكى ويا ايمانه مشارف اولديغى چون الله تعالينك اكاهم تكلمنه مياغ اولور
ويا خود قائل ملك ويا نبيدر (قال لبثت يوما او بعض يوم) اول ايتديكه بركون وبركونك

بعض لبث ایتدم * دیندیکه انک موتی ضحی وقتنده ایدی وبعثی یوز ییلدنصکره غروب
شمسدن اوجکه ایدی اولیه شمسه نظر ایتکسزین برکوندردیدی بعدالالتفات آندن بقیه
کوریمچک برکونک بعضن دیدی (قال بل لبث مائة عام) قائل دیدیکه بلکه موت حالنده
یوز ییل لبث ایتدک (فانظر الی طعامک وشرابک لم یتسنه) ایدمی طعام وشرابکه نظر ایتکه
مرور دهورله نیجه متغیر اولیوبدر * دیندیکه طعامی تین ویا عنب ایدی وشرابی عصیر
ویا ابن ایدی (وانظر الی حمارک) وحمارکه نظر ایتکه عظامی نیجه طاغیلوبدر ویاخودانی
نیجه ربط ایتدکسه مکاننده صوسز و جوسز و عقلسز سالم قالوبدر لکن معنای اول حاله ادلدر
و ما بعدینه اوفقدر (ولنجعلک آیه للناس) بز بوفعلی ایتدک تاکه سنی ناسه آیت قبله وز روایت
اولدیکه اول حمارینه بنوب قومنه کلدی وبن عزیزین دیوانلره خبر ویردی انی تکذیب ایتدیله
و توراتی ازبر اوقیوب حالبوکه اندن اول هیچ کیمسه انی از برلش دکل ایدی انکله انی ییلدیله
وحاشا آنی ابن الله دیدیلر * دیندیکه اول منزلنه رجوع ایدیچک کوردیلرکه اول شایدر
اولادی ایسه شیوخ ایدی انلره بعض حدیث تحدیث ایدوب یوز ییلق حدیشر دیدیلر
(وانظر الی العظام) وحمارک ویا شول احیالینه تعجب ایتدیچک امواتک عظامنه نظر ایتکه
(کیف تشرها) انی نیجه احیاء ایدرز ویا بعضنی بعض اوزره رفع ایدوب نیجه ترکیب ایدرز
(ثم نکسوها لهما) بعده اول عظامه لحم کیوررز (فلما تبین له) وقتاکه حق تعالینک هر شیئه
قادر ایدوکی اکا ظاهر و بیان اولدی ویاخود وقتاکه اکا مشکل اولان شیئ متبیین اولدی
(قال اعلم ان الله علی کل شیئ قدير) دیدیکه بیلدمکه حق جل و علا احیاء و اماتیه وانک
غیری هر شیئه قدرنده بلیغدر (واذ قال ابراهیم رب ارنی کیف تحیی الموتی) ذکر ایت
شول وقتیکه ابراهیم علیه السلام الله تعالی به دیدیکه یارب بکا کوسترکه موتانی نیجه دیر کوررسن
* دیندیکه انک بوسؤالنه سبب اولدرکه بردیا کنارنده اول بر میتیه اوغزادی انی بروبحرک
دوابی توزع ایتشدی دریا انی ایچرویه چکسه حیطان و سائر دواب بحر اکا اوشوب یرلردی
وانلردن واقع اولان دریاه دوشوب طاغاوردی ودریا انی طشریه براقسه اکا سباع و طیور
اوشوب یرلردی وانلردن واقع اولان روزکار هوایه صاویردی دیدیکه یارب بومیتیه نک
اجزاسی بویه متفرق اولمشیکن بیلورینکه دیرر و دیر کوررسن لکن دیلرینکه انی نیجه ایدر
ایدوکلک بکا کوستره سن تاکه انی کوزمله کورم انکله یقینم ارتورم (قال اولم تؤمن) حق
تعالی اکا عتاب ایدوب دیدیکه یوخسه بنم احیایه قادر ایدوکه ایمان کتورم دیکی (قال بلی
ولکن لیطمئن قلبی) ابراهیم علیه السلام دیدیکه یارب ایمان کتوردم لکن دیلرینکه قلم معاینه
مشاهده ایله سکون بوله علم یقینم عین یقینه ایره * زیرا خبر معاینه کبی دکدر (قال فخذ أربعة من
الطیر) حق تعالی اکا دیدیکه ایدمی درت نوع قوشلردن برین آغل که اول طاوس و دیک و حمامه
و غراب ایدی اشبونده ایماء واردر که نفسنی حیات ابدیه ایله احیانک حصولی حب شهواتی اماته ایله در
حب زخارف که طاوس صفتیدر و صوات که دیک صفتیدر و ترفع و هوایه مسارعته که حمامه
صفتیدر و خست نفس و بعد امل که غراب صفتیدر ایدمی انسانیتده کمال اشبو خصلی قبلدن
ازاله و اماته ایله در (فصرهن الیک) ایدمی انلری کندیکه اماله و توجیه ایت ویا انلری جمع

اعمال کزدن هر شیئی
بیلیمیدر * ثابت بن یسار
مرأه سنی بعدالتطبیق عدته
اوج کون قاهر ق مراجعت
وینسه تطبیق ایدوب کذا
وکذا اوج کره طغوز ماه
عدت بکدوب رنجیده
ایتیکله بونهی صادر اولدی
(واذا طلبتم النساء فبلغن
اجلن فلا تعضوهن ان
ینکحن ازواجهن اذا
نراضوا ینهنم بالمعروف
ذلک یوعظ به من کان منکم
بؤمن بالله والیوم الآخر
ذلکم ازکی لکم واطهر
والله یعلم و انتم لاتعلمون)
سز مرأه کزی تطبیق
ایدوب عدتلی تمام
اولدقده ای مرأه نک
ویلیری سز انلری بینلرنده
راضی و حسن معاشرت
وجواز اولدیغی حالده
زوجارینه رجعتله نکاحدن
منع ایتیکل اشته بونهی منع
حکمی سزدن الله و آخرته
ایمان ایدلره و عظم
و نصیحت او لئلا یشر
بو نصیحت سز معاش
جهتیه اتفع و آثامدن
تطهر در الله تعالی
سز نک نفع و صلاح کزی
بیلور سز بیامز سکز
معقل بن یسار همشیره سنی
عبدالله بن عاصمه تزویج

وکنندیکه ضم ایت وشکلین تعرف ایت تا احیاد نصکره انلر سکا ملتبس اولیه (ثم اجعل علی کل جبل منهن جزءاً) بعده انلری جزء جزء ایدوب اجزالرینی حضرتنکده اولان جباله تقریق ایت (ثم ادعهن) بعده انلره باذن الله قائمه کک دیو چاغر کل (یا یتینک سعیا) انلر سرعتله سعی ایدرک طیران ویامشی ایدرک سکا کله لر (واعلم ان الله عزیز حکیم) و بیلکه الله تعالی عزیز در اراده ایتدیکی شیئدن عاجز اولمز هر ایشلدیکنده ویاترک ایتدیکنده حکمت بالغه صاحبیدر * مفسرون ایدر حق تعالی ابراهیم علیه السلامه امر ایلدیکه اول طیوری بوغازلیه و ریشارین یوله وانلرین طوغرایه و ریش و دماء و لحومن بری برلرینه خاط ایلیه بعده هر طیری در در جزء ایدوب هر برینی برر جانیه یعنی برر طاغک اوزرینه قویه و یاخود یدیشر جزء ایدوب هر برندن برر جزئی یدی طاغدن برر طاغک اوزرینه قویه و یاشارینی ابراهیم علیه السلام عندننده امساک ایده بعده باذن الله تعالی کک دیو چاغره چون بیورلدیغی کبی ایتدی کورسه که هر بر طائرک دمندن قطره قطره اخیایه و ریشهریشه اخیایه اوچه رق قاوشدی و عظم عظم آخره و بضعه بضعه اخیایه کیدوب بولشدی حتی که هوا یوزنده باشن درت جثه اولدیغندن صکره هر جثه باشنه واردی یئشدی * اشبو آیتده اشارت واردر اکا که بر کیمه کیم حیات ابدیه ایله نفسنی احیاء ایتک دلیله قوای بدیهه سنمه اقبال ایدوب قتل ایلیه و بعضنی بعضنه مزجله سورتن کسر ایلیه تاکه عقل قبول ایده و یا شرع داعیه سیله انی دعوت ایتدیکنده هر بری سرعتله اکا مطاوعت ایلیه ابراهیم علیه السلامک فضلنه بوشاهد بترکه دعاده یمن و ضراعت و سؤالده ادبه رعایت ایتسیله کور مسن مراد ایتدیکی شیء ایسر و جوه اوزره کوسرتلدی و اما که عزیر علیه السلامه یوزیل میت اولدیغندن صکره کوسرتلدی (مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله) الله تعالینک سبیلننده اول کرکسه جهاد و یا سائر خیراتدر نفقه لرینک مثلی (کمثل حبه) شول حبه یی بذر ایدنک مثلیدرکه (انبت سبع سنابل) اول یدی سنبله بتوره (فی کل سنبله مائه حبه) هر سنبلهده یوزر حبه اوله اشبو تمثیلدر و قوعنی اقتضا ایتمز و کاهی ذره و دخن و شعیرده و اراضی مغله نک برنده دخی اولور (والله یضاعف لمن یشاء) الله تمالی دیلدیکی کیمسه ایچون اشبو مضاعفه یی و یا بونک اوزره مضاعفه یی و برر * منفقک اخلاص و تعبدک حالی حسبجه نفقه یی ثوابی اوندن یتشه و بدی یوزه و اندن زیاده دکن بتوررکه مقدارینی اول الله تعالیدن غیری احدی لیه (والله واسع عابم) الله تعالی واسعدر فضلندن و یردیکی زیاده اکا ضیق و یرمز و علیدر منفقک نیتن و قدر اتفاقن بیلور (الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله) شونلرکه مال لرینی الله تعالینک طاعتنه اتفاق ایدرل * امبو آیت کریمه عثمان بن عفان و عبدالرحمن ابن عوف رضی الله عنهما حقارنده نازل اولودرکه عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه جیش العسرهده یک بعیری اقاب و احلاس یله کتوروب لله و یردی و عبدالرحمن ابسه درت بیک درهم صدقه و یردی (ثم لا یقبعون ما انفقوا منا ولا اذی) و اتفاق ایتدکری شیئه من و اذی اتباع ایتزلردی * من اولدرکه عطاسنی فقیر اوزره منت یوکده بن سکا شونک کبی شیء و یرمشن دیه و یا نعمت لری اکا عدا یله اعطاسنه کدر ایر کوره * و اذی اولدرکه نیجه بر سؤال ایدر و بزنی ایدنا لدرسن

ایتشیدی عبد الله انی تطلیق ایدوب عدتی تمام اولدن رجعتنه طالب اولدقده معقل راضی اولیبوب الله حقیقون بربریکزه ملاقات ایتدرم دیمکه بو آیت کریمه نازل اولدی (والوالدات یرضعن اولادهن حوالین کاملین لمن اراد ان یم الرضاعة و علی المولود له رزقهن و کسوتهن بالمعروف لا تکلف نفس الا وسعها لا تضار والدة بولدها ولا مولود له بولده و علی الوارث مثل ذلک فان ارادا فصلا عن تراض منهما و تشاور فلا جناح علیهما و ان اردتم ان تسترضعوا اولادکم فلا جناح علیکم اذ اسلمتم ما آتیتم بالمعروف و اتقوا الله و اعلموا ان الله بما تعملون بصیر) نسوان مطلقاتک کرک طلاقدن اول و کرک صکره طوغن چوجقارک اول والد لری و لد لرینی امزرمه سنی تمام ایتک مراد ایدن کیمسه ایچون ایکی سنه کامله امزبرر و اول چوجقک رزق و کسوه سی اعتدال اوزره و سعی قدر باباسنک اوزرینه در هیچ بر نفس و سعندن

زیاده به تکلیف اولمیز
والده ولدیه و بابا دخی
ولدیه اضرار اولمیز یعنی
ولدن اناسی راضی ایکن
نه اناسندن فک ایچون ونه
باباسنک اخذ و سائر
مرضعه و یرلمک ایچون
جبر اولمیز و بابانک قوتیه
ظهور ایدن وارث دخی
رزق و کسوه و اضرار
خصوصه ببا کبیردر
اکر آنا و بابا بینلرنده
مشاوره و رضالریله ایکی
سنه تمامندن مقدم ممدن
کسر لسه انلرک اوزرینه
هیچ وبال یوقدر اکر سز
اولادکیزی سود آناه
و یرمک مراد ایدر سه کز
اول سود آنانک رضاسیله
اجرتی تسلیم ایتدیکنکز
حالده سزک اوزریکنزه
هیچ کناه یوقدر
بو خصوصلرده حکم الیهک
خلافتندن حذر ایدر سز
ویله سز که تحقیق الله
عظیم الشان بواحوالده
ایشلدکریکنزی کور یچیدر
(والذین یتوفون منکم
و یدرون ازواجاً یتربصن
بأنفسهن اربعه اشهر
وعشرًا فاذا بلغن اجلهن
فلا جناح علیکم فیما فعلن
فی أنفسهن بالمعروف
والله بما تعملون خبیر)

دیو فقیری تعبیر ایده و یا آکا اتفاق ذکر ایده شول کسینه عندنده که فقیر انک وقوفن کراحت
ایلیه سفیان ایدر من واذی اولدر که بن سکا شونک کبی شیء و یردم سن اکا شکر ایتدک
دیه * عبدالرحمن بن زبیر ابن اسلم ایدر بابام بکا دیردیکه چقان برکیسه به برشیء و یروب
اکا ثقلت و یرر کوره سن اندن سلامنی کفایله کل حق جل و علا عباد اوزره فعل جمیلی
ایچون منی حرام ابتدی وانی کندویه مختص صفت قیلدی زیرا که عبادک منی تغیر و تکدیردر
* وحق تعالینک منی افضال و تد کیردر (لهم اجرهم عند ربهم) انلر ایچون رب تعالی
عندنده ثواب مهیا واردر (ولا خوف علیهم) و آخرته انلره خوف یوقدر (ولاهم
یحزنون) و امر دنیادن تخلیف ایتدکربنه محزون اولمزلر (قول معروف) کلام حسن
و یا سائلی قول جمیل ایله رد و یا وعدة حسنه و یا دعاء صالح که براخیچون ظاهر غیبده دعا
ایلیه و یا ذات البین اصلاهیچون اولان کلام (و مغفرة) و سائلدن تجاوز و الحاحی سببیه و یا
رد جمیل ایله الله تعالینک مغفرتیه میل و یا سائلدن عفو طلبی چنانکه انی رد ایده (خیر من صدقة
یتبعها اذی) شول صدقه دن خیر لودر که اکا من و یا تعبیر و یا اذی لاحق اوله (والله غنی حلیم)
الله تعالی من و اذی ایله اولان اتفاقدن غنیدر صدقه سیله من و اذی ایدنه عقوبتی تجمل ایتز
(یا ایها الذین آمنوا لا تبطلوا صدقاتکم بالمن والاذی) یا مؤمنلر صدقاتکنزک اجورینی من و اذی
ایله ابطال ایتکنز (کالذی ینفق ماله رياء الناس) شول منافقک ابطالی کبی که اتفاقیه ریا
ایدر تا که انک نفقه سنی کورملر و اکا کریم و سخی دیه لر (ولا يؤمن بالله والیوم الآخر)
والله تعالی به و یوم آخره مؤمن اولمزلر که انکله الله تعالینک رضاسن دیلیه و آخرته انکیچون
ثواب رجاء ایلیه (فتله کمثل صفوان) ایددی اول مرأینک مثلی شول حجر املس مثلیدر که
(علیه تراب) انک اوزرنده تراب اوله (فاصابه وابل فترکه صلدا) اول جبرک اوزرینه
مطر عظیم ایریشوب اوزرنده کی ترابی بویه انی ترابدن نقی حجر املس ترک ایلیه * ایددی
بو مثلدلر شول نفقه به کیم انی منافق و یا امرائی اعطاء ایلیه و یا شول مؤمنک نفقه سنه کیم انکله
من و اذی ایلیه (لا یقدرون علی شیء مما کسبوا) انلر یوم قیامتده دنیاده کسب ایتدکری اول
وصفلو عملاری اوزره ثوابه نائل اولمیلر بلکه جمله سی باطل و مضحک اوله * حجر املسده کی
ترابک مطرایله زائل اولمسی کبی اول اعمال دخی صاحبنه نفقی اولیبوب کیده (والله لا یهدی
القوم الکافرین) الله تعالی کافرلری خیر و ارشاده هدایت ایتز * اشبو قول کریمده تعریض
واردر که اتفاق اوزره ریا و من و اذی ایتک کافر صفتندن اوله * و مؤمنک اندن تجنبی لابد
اوله * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان اخوف ما اخاف علیکم الشریک الا صغر قالوا یا رسول الله
وما الشریک الا صغر قال الریاء یقول الله تعالی لهم یوم یحازی العباد باعمالهم اذهبوا الی الذین
کنتم تراؤن لهم فانظروا هل یجدون عندهم جزاء * پیغمبریمز علیه السلام ایدر معاصیدن
سزک اوزره زیاده خوف ایتدیکنم معصیت شرک اصغردر دیدیلر که یا رسول الله شرک اصغر
ندر دیدیکه ریا در حق جل و علا یوم قیامتده عبادہ اعمالرینک جزاسن ایتدیکنده مرأیلره
دیه که واریکنر شول دنیاده مرأیات ایتدیکنکز کسه لره انلرک عندنده جزا بولور میسن کورک
* پیغمبریمز علیه السلام ایدر حق جل و علا یوم قیامتده عباددن اول حساب ایده چکی اوج

سزدن اول کیمسه لر که
وفات ایدوب زوجه لرینی
ترك ایدرلر اول نسوانه
بلا تزیین نفسلریله درت ماه
اون کون عدت بکلمک
لازمدر عدتلری نهایت
بولدقده ای حکام و صلحاء
مسلمین سزک اوزریکزه
اثم یوقدرکه اول نسوانی
کندو نفسلرنده شرعه
موافق تزیین و تنکیجده
اولان فعالرینه مساعده
ایده سز الله تعالی سزک
اشلدکلریکزی ییلچی
و خبر آلیحیدر (ولا جناح
علیکم فیما عرضتم به من
خطبة النساء او التتم فی
انفسکم علم الله انکم
ستذکرونهن ولکن
لا تواعدوهن سرا الا ان
تقولوا قولا معروفا
ولا تعزموا عقدة
النکاح حتی یبلغ الکتاب
اجله واعلموا ان الله یعلم
ما فی انفسکم فاحذروه
واعلموا ان الله غفور
حلیم) زوجی وفات ایدن
مرأیتی بعدالعهده نکاحه
اخذه ینتکز اولدیغی
صورته عدتی حالده
سنگ کی برزوجه حسنایه
محتاج یاخود عدتک
انقضاسنده بکا خبر کوند
یاخود بوکا بکزر

صنف کیمسه لر اوله * بری شول رجدلرکه دنیاده قرآن لفظ و معناسیله جمع ایتشدی حق
تعالی اکادیه که سکا و یردیکم علم ایله نه عمل ایتدک دیه که یارب آناء الیلده سکا عبادت ایچون قیام
ایتدم حق تعالی و ملائکه انی تکذیب ایده حق تعالی اکادیه که یلکه انکله مرادک ناس سکا
قاری و عالم دیملری ایدی اول ایسه سکا دینلدی * و بری دخی صاحب مالدر حق تعالی اکا
دیه که سکا و یردیکم مالد نه عمل ایتدک دیه که یارب انکله صله رحم ایتدم وانی خیراته صرف
ایتدم حق تعالی و ملائکه انی تکذیب ایده و حق تعالی اکادیه که یلکه انکله مرادک ناس
سنی جود و سخا ایله ذکر ایتملری ایدی اول ایسه سکا دنیاده حاصل اولدی * و بری دخی شول
رجدلرکه غزاده قتل اولندی حق تعالی اکادیه که بنم ایچون نه عمل ایتدک دیه که یارب سنگ
سیلکده قتل ایدوب قتل اولندم حق تعالی و ملائکه انی تکذیب ایده و حق تعالی اکادیه که
بلکه انکله مرادک ناسک سنی جرأتلو و شجاعتملور دیملری ایدی اول ایسه سکا دنیاده
دینلدی * ایدمی یوم قیامتده اشبوا و یح صنف قومله جهنم قزدریلور (و مثل الذین ینفقون
اموالهم ابتغاء مرضاة الله) شول مالارین اتفاق ایدنلرک مثلی که اول اتفاقله حق تعالینک
رضاسن طلب ایدرلر (و تثبیتا من انفسهم) و دخی نفسلرنک بعضنی ایمان اوزره تثبیت
مراد ایدرلر * زیرا که مال روحک شقیقیدر اولکه مالنی لوجه الله بذل ایده نفسک بعضنی
تثبیت ایدر و اولکه مالنی و روحنی بذل ایده نفسک کلنی تثبیت ایدر * یا انلرکه زکا تارین
طیب نفسله اخراجده حق تعالینک ثوابنی تحقیق و وعیدنی تصدیق ایدرلر * زیرا که اول
اخراج ایتدکلری کندولرده قلاندن خیرلو ایدوکن یلورلر * حسن ایدر سلف چقان
بر صدقیه قصدایتسه لر تثبیت ایدرلردی اکر الله ایسه امضا ایدرلر و اکرا کاشک مخاط
اولورسه امساک ایدردی * اشبو آیتده تنبیه واردرکه اتفاقده حکمت نفسی بخلدن و حب
مالدن تزکیه اوله (کمئل جنة ربوة) شول بستانه بکزرکه اول یوکسک یرده اوله ایچنده
نهرلر جاری اوله بو وصفلو بستانک اشجاری احسن کورینور و میوه سی ازکی اولور (اصابها
وابل) اکامطر شدید عظیم القطره ایشیه (فأتت اکلهما ضعفین) اول مطر سبیلله میوه سی برسنده ایدی
سنده و یردیکدی دکلو و یادرت سنده و یردیکدی دکلو و یره (فان لم یصباها و ابل فطل) اکرا کامطر
ایرشمزسه ده طل ایریشور * زیرا یوکسک یرده اولدیغی سبیدن برودت هواسی و کرم منبتی ایلچون
طل اکا کافی اولور * ایدمی انلرک نفقاتی عندالله زاکیه در هیچ برحاله ضایع اولمز تنکیم بستان
مذکور هر حالده ربعدن خالی اولمز مطری کرکسه قلیل و یا کثیر اولسون * کذلک حق
جل و علامه من مخلصک صدقه سنی تضعیف ایدر اول کرکسه قلیل و یا کثیر اولسون مادامکه
انده من وادی اولمیه (والله بما تعملون بصیر) الله تعالی اعمالکزه بصیردر ایدمی دائما اخلاص
اوزره اولوب ریادن صاقلک (ابوداحدکم ان تکنون له جنة من نخیل و اعناب تجری من تحتها
الانهار) سزدن بریکز سورمیدیکه انک نخیل و اعناب و اشجاردن بر بستانی اوله انک التنده
نهرلر جاری اوله (له فیها من کل الثمرات) و انکیچون اول بستانده هر میوه لردن بولنه (و اصابه
الکبروله ذریة ضعفاء) حالبوکه اکا پرلک ایریشه و اولاد صفاری اوله لرکه انکیچون کسبه
قدرتلری اولمیه (فاصابها اعصار فیه نار فاحترقت) انلر اول حالده ایکن اول بستانه ریخ عاصف

ايريشه كه انده آتش اولديغندن اني احراق ايد * اشبو منافق و مرأيتك علمنه مثلدر كه
 حسنده بستانه بكمزه صاحبه بستانك بستانيله انتفاعي كبي اولدخي عمليله منتفع اوله چنانكه
 پير اولوب مجالي كيده و اولاد صفاري دخی اوله ودخی اول بستانه قاصرغه ايريشوب ياقه
 اكا غایت حاجتی وقتنده اول الندن كیده نه كندنده و نه اولادنده قوت يوقدر كه اني اصلاح
 ايدلر و ياميشلر يچون كسب ايتمه كیده لر منافق و مرأئي دخی انجلين ریا و من واذی ايله
 عانی حبط ايليه و يوم قيامته اكا كل احتياجي وقتنده عملن ضايع كوريجك سوء حالنه نادم
 اوله حالو كه انده كي ندامت اكا برشي مفيد اوليه (كذلك) اشبو بيان كبي كه ذكر اولندي
 (بين الله لكم الآيات) حق تعالى سزه توحيدى تحقيق و ديني تصديقه دلالات و اضحات
 اراد ايدر (اعلمكم تفكرون) تاكه اني تدبر ايدوب مقتضاسيله عمل طريقه كيده سزه
 (يا ايها الذين آمنوا اتقوا من طيات ما كسبتم) يامؤنلر كسب ايتديك كز اشيا نك حلال
 و يا جيا نندن الله تعالينك طاعتنه اتفاق ايدك * اشبو قول كريمه دلالت واردر كه تجارت
 و كرك صناعته كسب مباح اوله و كسب طيب و خبيثه منقسم اوله * قال النبي صلى الله تعالى
 عليه وسلم ان اطيب ما كل الرجل من كسبه و ان ولده من كسبه پيغمبر عمن صلى الله تعالى عليه
 وسلم ايدر كشينك اطيب ما كولى كسبندن اولانيدر و كشينك ولدی كسبندن * قال النبي
 صلى الله تعالى عليه وسلم لا يكسب عبد مالا حراما فيصدق به فيقبل منه ولا ينفق منه فيبارك له
 فيه ولا يتركه خلف ظهره الا كان زاده الى النار ان الله لا يعفو السيء بالسيء ولكن يعفو
 السيء بالحسن ان الحبيث لا يعفو الحبيث * پيغمبر عمن صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر عبدك مال
 حرام كسب ايدنه اندن تصديق ايتسه قبول اولنر اتفاق ايتسه انده برکت بولنر آردينه
 اليقور سه ناردنه انكيچون زاد اولور سيئي محو ايتنر بلكه سيئي حسنله محو اولور خيث خيثي
 محو ايتنر * معلوم اوله كه اكثر علماء عندنده مال تجارتده زكاة واجب اولور برسنه مرور ندر نصكره
 عروض بهايه طوتيلور اول بهادن ربع عشرى چيقاريلور اكر بهاسى يكر مى دينار ويا ايكيوز
 درهم اولور سه (و ما اخرجنا لكم من الارض) و يردن سز كيچون اخراج ايتديك كز حبوب
 و ثمار دن دخی اتفاق ايدك * علماء اتفاق ايتدیلر كه نخيل و كرومده و حبوب دن سقى اولنور اشيا ده عشر
 واجب اوله اكر سقى اولنمى شتاده يغمور لرله و يامؤنلر سز جارى اولان نهر صويله ايسه و اما كه سقى
 اولنمى سايه و يا نضج له ايسه انده نصف عشر و اردر تفصيلي فقه كتابلارنده مذکور در * و بر قوم
 ديديلر كه اشبو حكم صدقات تطوع حقنده در * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ما من مسلم بغرس غرسا
 او يزرع زرعاً فإكل منه انسان او طير او بهيمة الا كانت له صدقة * پيغمبر عمن صلى الله تعالى
 عليه وسلم ايدر بره مسلم كه بر اغاج ديكه ويا اكين اكه انسان ويا طير ويا بهيمه دن هر مخلوق كه
 اندن يه الا اول بين انكيچون صدقه اولور (ولا تيموا الحبيث منه) و مالدن رديي قصد
 ايتكز (تفقون) كه آنی اتفاق ايدنه سزه (ولستم بأخذيه) حالو كه حقك كز مقابله سنده
 اولردى سزه و ير سه آلمز ديكز (الا ان تمضوا فيه) مكر كه اني اخذده اغراض عين ايديديكز
 جميع حقكز فوت اولمى خوفيله اني المغنى اختيار ايديديكز * براء رضى الله تعالى عنه ايدر
 كانه حق تعالى دير كه اكر اولردى سزه اهدا اولنسه اني المزديكز مكر كه صاحبندن استحياء ايله

بلا تصریح نکاحی موهم
 کنایه و رمز و اشارتله
 تکلمده و یا خود نفسک زده
 مکنوم اوله رق سلام
 و هدیه کوندر مکزده سزه
 کناء یوقدر الله تعالی
 بیلور که سز انلری یاد ایتمه
 مجبور سز لیکن انلرله نکاح
 و مجامعت وعده سنی سرآ
 ایتیک مکر که تعریف اولنان
 رمز و کنایه ایله سويلیه سز
 و تا فرض اولنديغی اوزره
 عدتی تمام اولنجیه دك نکاح
 عقدینه قصد ایتیه سز و بیلک که
 الله تعالی نفسک زده جائز
 اولیان شئنه عز مکزى بیلور
 امدی الله تعالینک عقوبتندن
 صافکن و بیلک که تحقیق
 خدای متعال عقوبتندن
 خوف ایدنه فی مغفرت و حلم
 ایله تأنی ایدیدیکز (لا جناح
 علیکم ان طلقتم النساء
 ما لم تمسوهن او تفرضاوهن
 فريضة و متعهن علی الموسع
 قدره و علی المقتر قدره
 متاعا بالمعروف حقا علی
 المحسنين) اكر سز تقرب
 ایتیبوب طوقند یغکز
 و نکاحی ثمنی تقدیر
 ایتدیککز زوجه کزی
 تطایق ایتسه کز مادامکه
 انده فرض و سنت یوقدر
 سزه انده کوجلك اولنر
 و انلری شیء اعطاسيله فائده

مندایله سکنز اولوجهله که
اغنیایه قدرتی قدر و فقرایه
دخی قدرتی قدر اوله اوله
فائده که عیفاو شرعاً مستحسن
اوله واحسان ایدیکجیلر
اوزینه بو حکم حق اولدی *
بر انصاری حین عقدده مهر
بیان ایتیه رک بر مرأه الوب
قبل الدخول نطریق ایتیکله
فخر انبیا علیه السلام بو
آیت کریمه منطوقجه
* متعاهولو بقائمسوتک *
یوردیلر یعنی عمامک ایله
اولسون انی فائده نلندر
(وان طلقتموهن من
قبل ان تمسوهن وقد
فرضتم لهن فریضة نصف
ما فرضتم الا ان یعفون او
او یعفو الذی بیده عقده
النکاح وان تعفوا اقرب
للتقوی ولا تنسوا الفضل
بینکم ان الله بما تعملون بصیر)
اگر سز حین عقدده
مهرینک مقدارینی تعیین
ایتدیککنز نسایی طوقنمدن
مقدم تطریق ایدرسه کز
اول مهرک نصفی ویرمک
واجب اولور مکر اول
مرأه یاخود اول مرأه نک
ولیس اول مهرک جمله سنی
باغشلیه و سزک بوباغشامه کز
تقوایه زیاده قریبدر و سز
بو بخش وعطا ایله بینلر بکزده
اولان فضلی اونو تمیک الله

ایله ایدیککنز * ایددی کندیکنز ایچون اولسنه راضی اولمدیکنز شیء بنم ایچون نیمه راضی اولور سز
اشبو حکم چان مالک کلیسی جیدا و لسه رد بسن ویرمک جائز اولمز و اگر کلیسی ردی اولور سه
ردی ویرمسندده بآس اولمز (واعلموا ان الله غنی حمید) و بیلک که الله تعالی سزک
انفاقکنزدن غنیدر سزه انی امر ایتسی کندیکنزه نفع اولسون ایچوندر وانی قبول و ایتدیه
حمیددر (الشیطان یعدکم الفقر) شیطان سزی فقرله تخویف ایدر انسانه دیرکه مالکی
امساک ایت تصدیق ایدر سزک فقیر اولور سن (و یا مریکم بالفحشاء) و سز بخل و منع زکاتله امر ایدر
(والله یعدکم مغفرة منه وفضلا) وحق تعالی ایسه تصدیق و اخراج زکاتله سز ذنوبکنز
مغفرتن دنیاده ویا آخرنده انفاق ایتدیککنزدن افضل شیئی حلف ایتسی وعد ایدر (والله
واسع علیم) الله تعالی انفاق ایدن کشی به فضلی و اسعدر انک انفاقی بیلور آخرنده ثوابن
ویرر (یؤتی الحکمة من یشاء) حق تعالی دبلدیکی کسه به علم نافع ویرر و موجیبیله عمل ایتدیرر
حتی اول سبیلله انی رضاسنه ایر کورر (ومن یؤت الحکمة فقد اوتی خیرا کثیرا) اول
کسنه به حکمت ویریه خیر کثیر ویریلوبدیرکه اول خیر آخرنده در ارتار ا کسلیز (وما
یذکر الا اولوا الالباب) ذکر اولنان آیاتله متعظ اولمز مکر انلرکه عقول کامله صاحبیلر دیرکه
شائبه و همدن و متابعت هوایه رکوندن خالصه در (وما انفقتم من نفقة) نفقه دن اول
شیئکه سز انی انفاق ایدر سز اول کرکسه قلیله ویا کثیره در سرده ویا علانیه دده در حق ویا
باطله در (اوندرتم من نذر) ویا نذر دن اولکه انی نذر ایدر سز اول کرکسه شرطله ویا
شرطسز ویا طاعت ویا معصیتدر (فان الله یعلمه) حق تعالی انی بیلور انک اوزره
جزا کزی ایر کورر (و ما للظالمین من انصار) شول معاصی به انفاق ویا نذرله و صدقاتی
منعله ویا نذرده عدم و فائله نفسلرینه ظلم ایدنلره اعوان اولمز که انلری حق تعالی نیک عذابندن
قورتره (ان تبدوا الصدقات فنعماهی) اگر سز صدقاتی اظهار ایدر سکنز نه کوچک شیء
اولور که انی اظهار ایدر سز (وان تخفوها و تؤتوها الفقراء فهو خیر لکم) انی اخفا ایله
فقرایه ویرر سکنز اول اخفاء سزه خیر لودر * ایددی صدقه نک کرکسه اظهار ویا اخفاء
اولسون هر بری مقبولدر اگر نیت صادقه اولور سه لکن صدقه سرا افضلدر زیر احدیسه
* صدقه السر تطقی غضب الرب * اخفاء ایله اولان صدقه رب تعالی نیک غضبین سیونددر
دینلشددر * دینلدیکه اشبو آیت کریمه صدقه تطوع حقه در اما که صدقه مفروضه دده
اظهاری افضلدر تا که ناس انده ا کا اقتدا ایدلر * دینلدیکه اشبو صدقه مفروضه حقه دده
پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم زمانده انی اخفاء افضل ایدی اما که زمانزده انی اظهار
افضلدر مانع زکاتدر دیو ا کا سوء ظن اولنیه * ابن عباس رضی الله تعالی عنهن روایت
اولندیکه صدقه تطوعک اسراری اظهارندن یتیم مرتبه افضلدر و صدقه مفروضه نک اظهاری
اسرارندن یکر می بش مرتبه افضلدر (و یکفر عنکم من سیئاتکم) و انکله سیئاتکنزک بعضی
محو ایدر (والله بما تعملون خبیر) حق تعالی سزک اعمالکنزه خبیردر صدقه کزی اظهار
و یا اسرار ایدک ثوابن ویرر (لیس علیک هدیم) ناسک هدایتی سکا واجب دکادر بلدیکه
سکا واجب اولان انلری محاسن خصال اوزره حث وارشاددر و قیامندن نهی و ترهیبدر

* روایت اولندیکه صحابه دن بعضی لک یهوددن ذی قرابه واصهار لری اولوب اسلام لرندن
اول انلره اتفاق ایدر لردی اسلامه کلچک انلرک دخی اسلامک اراده ایتدک لرنده انلره اتفاقدن
کرا هت ایدر اولدیلر * سعید بن جبیر ایدر مسلمان اهل ذمتک فقراسنه تصدق ایدر لردی
فقراء مسلمان کثیر اولچق پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم انلره تصدقدن مسلمان نهی
ایتدی تاکه فقر وحاجت انلری اسلامه دخوله تحمیل ایده اولیه اولسه بو آیت کریمه نازل
اولدی یعنی یا محمد انلرک هدایتی اوزرینه واجب دکلدر انلری اسلامه تحمیل ایچون صدقه یی
انلردن منع ایده سن (ولکن الله یمدی من یشاء) لکن الله تعالی دیلدیکی کیسه یه هدایت ایدر که اول
هدایت توفیق در اما که بیان ودعوت هدایتی پیغمبر عز علیه السلام اوزره واجب ایدی اولیه اولسه
بو آیتک نزولند نصکره مسلمان انلره کما کان تصدق ایدر اولدیلر اشبو آیت کفار تصدق
اباحتنه دلیلدر (وما تفقوا من خیر فلا نفسمک) مالدن اولککه انی اتفاق ایدر سز انک نفعی کندی کزه
طأدر انی کیسه یه امتنان ایتکمز (وما تفقون الا ابتغاء وجه الله) و اتفاق کزنی حق تعالینک
رضامن استیور ایدک (وما تفقوا من خیر یوف الیکم) و مالدن هر شیکه انی طاعته اتفاق
ایدر سز انک ثوابی سزه اضعاف مضاعفه ایله توفیه اولنور (واتم لا تظلمون) اعمال کزه
ثوابندن هیچ برشیء نقصله ظلم اولنمز سز (للفقراء الذین احصروا فی سبیل الله) صدقات کزنی
شول فقرایه و یرک که انلر فی سبیل الله جهاد ایچون نفسلرین حبس ایتدیلر * دینلدی که
انلر که مراد اهل صفه در کیم فقراء مهاجریندن در تیوز دکلو کیسه ایدیلر پیغمبر عز علیه
السلامک مسجیدی صفه سنده ساکن اولور دیلر او قاتلرین تعلم و عبادته صرف ایدر لردی
پیغمبر عز علیه السلامک کوندر دیک سربیه قایلوب کیسدر دیلر * دینلدی که اول فقراء
ایل مراد طاعت الله تعالی اوزره نفسلرین حبس ایدن فقرادر و یا خود فقر وعدم
سبیل جهاددن حبس اولنلر در و یا خود جهادده ایریشن جراحتدن مرض وزمانه
ایر شیکه جهاددن حبس اولنلر در (لا یستطیعون ضربا فی الارض) که انلر اول
سیدن یروزنده کسب و تجارت کتکه استطاعتلری اولمز (یحسبهم الجاهل اغنیاء من التعفف)
انلرک حالی ییلین سؤال دن تعفف ایتدک لری ایچون انلری اغنیایان ایدر لر (تعرفهم بسیماهم)
سن انلری ضعف وراثت حالریله ییلور سن (لا یستلون الناس الخافا) انلر ناسدن سؤال
ایتمزل ضرورتله سؤال ایتدک لری تقدیر جه الحاح ایتمزل * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
لان یاخذ احدکم حبله فیذهب فیاثی بحزمة حطب علی ظهره فیکف بها وجهه خیر له من ان یسأل
الناس شیئا هم اعطوه او منعه * پیغمبر عز علیه السلام ایدر سز دن بریکز برایپ الوب کیده
انکله بردهت اودون بغایوب آرقه سنده کتوره انکله سؤال مذلتن یوزندن کف ایده اول
اکا خیر لودر برشیء سؤالندیکه انی اکا و یرهلر و یا منع ایدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم من سأل وله اوقیه او عدلها فقد سأل الخافا * پیغمبر عز علیه السلام ایدر که بر کیسه که
سؤال ایده حالبو که انک براوقیه طعاعی و یا انک عدلی اوله ایدر اول الحاحله سؤال ایتشد
* قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان المسئلة حرمت الا فی احد ثلاث فی رجل اصابته حاجة
فاحتاجت ماله فیسأل حتی یصیب قواما من عیسه ثم یمسک و فی رجل اصابته حاجة حتی

عظیم الشان سزک ایشلدیک کز
فضل و احسانی کور یجدر *
بو آیت کریمه ده اولان
* یعفو الذی یشده عقده
النکاح * کلام شریفی
محققین و لیسنه حمل ایتوب
اول تطایق ایدن زوجدر
وانک عفو ی مهرک جملة
تمامی و یرمکدر دیمشدر
زیرا آیتک اشاغیبی * اقرب
للتقوی ولا تنسوا الفضل
بینکم * کلام شریفی دخی
بو قولی ایما ایدر العلم
عند الله (حافظوا علی
الصلوات و الصلوة الوسطی
و قوموا لله قانتین) صلوة
مفروضه نک وقت وار کانه
رعايته ادا سنه مداومت
ایدک علی الخصوص صلوة
وسطایه دقت ایدک والله
تعالی ایچون اطاعتله نمازه
قائم اولک * بو صلوة
وسطاده کیمی فجر کیمی
عصر کیمی مغرب کیمی
عشا اورته نمازدر دیو صحابه
و علمانک دلیلریله قوللری
واردر کتب فقهده اولغله
واقع حال انلره دقتله
مطالع یوریلر (فان خفتم
فرجالا او ركبانا فاذا امنتم
فاذکروا الله کما علمکم
مالم تکنوا تعلمون) اگر
سز دشمن یا خود یرتیجی
و مضر حیوان و حشر اتدن

خوفده اولسه کز بورر کن
 و آت آرقه سنده کیدر کن
 و توجه کن نه جانبه اقتضا
 ایدر ه رکوع و سجوده
 ایما ایله نماز کزی ادا ایدک
 چنان بوخوفلردن امین
 اولدیغ کزده الهی ذکر
 و شکرله نماز کزی ارکانیله
 قیلک شه که ارکان صلوة
 واحکام شرایعندن
 بیامدکر کزی سزه تعلیم
 ایتدیکی کبی (والذین
 يتوفون منکم و یذرون
 ازواجاً وصیة لازواجهم
 متاعاً الى الحول غیر اخراج
 فان خرجن فلا جناح
 علیکم فیما فعلن فی انفسهن
 من معروف والله عزیز
 حکیم) سزدن وفات ایدوب
 زوجه لرینی ترک ایدن
 کیمسه لر وارثلرینه وصیت
 ایتسونلر که اول متروکه بی
 خانه لرندن چیقارمق سزین
 بر سنده دك نفقه لرینی
 ویرسونلر ای حکام و ورثه
 اکر اول نسوان
 اختیار لر یله چیقوب شرعه
 موافق نفسلر نده تزین
 و طالب زوج کبی عملده
 اولور لسه سز یکنون و بال
 یوقدر والله تعالی امرینه
 مخالفت ایدنلره انتقام
 ایدیمی و امور عبادینه
 حکم ایدیمیدر هر ویدر که

یشهد ثلاثة نفر من ذوی الحجج من قومه ان المسألة قد حلت له فیسأل حتی یصیب قواماً من
 العیش ثم یمسک و فی رجل تحمل تحمالة فیسأل حتی اذا بلغ امسک و ما کان غیر ذلک فانه سحت
 یا کله صاحبه سحتاً * پیغمبریز علیه السلام ایدر سؤال حرام اولدی مکرکه سائلده اوچ
 خصلتک بری بولنه * بری بودر که اکاشدت ایریشوب انکله مالی هلاک اوله ایدمی اکا
 جائز اولور که عیشی قوامنه دکیں سؤال ایدوب اندن امساک ایدم * و بری دخی بودر که
 اکا فقر و حاجه ایریشوب قومنک ذوی العقولندن اوچ کمسنه اکا سؤال حلال اولدی دیو
 شهادت ایدم * ایدمی اکا دخی جائز اولور که عیشی قوامنه دکیں سؤال ایدوب اندن نصکره
 امساک ایدم * سؤال ایتیمه * و بری دخی اولدر که برتحماله بی تحمل ایدم * ایدمی اولدخی عیشی
 قوامنه دکیں سؤال ایدوب اندن نصکره امساک ایدم سؤال ایتیمه و اول سؤال که بو اوچ خصلتک
 غیر یچون اوله اول حرامدر صاحبی حرام اکل ایدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
 من سأل الناس وله ما یغنیه جاء یوم القیامة ومسألته فی وجهه خوش او خدوش او کدوه فقیل
 یا رسول الله وما یغنیه قال خسون درهما و قیمتها من الذهب * پیغمبریز علیه السلام ایدر
 بر کمسنه که سؤال ایدم حالده یوم قیامتده کله * اشبو آیتده دلالت واردر که فقیرک ثیاب و کسوه
 و سلاحی انی فقر استمندن چیقار میه و ناسدن سؤال مذموم و تعفف ممدوح اوله (و ما تفقوا
 من خیر فان الله به علیم) مالدن اول شئی که انی اتفاق ایدر سزل الله تعالی انی بیلور اجورینی
 ویرر * اشبو قول کریمده اتفاقه ترغیب واردر علی الخصوص اتفاق مذکور ایله منفقرله
 (الذین یتفقون اموالهم باللیل والنهار سرا وعلانية) شونلر که حق تعالینک سبیلنده کیمده
 و کوندوزده و کزلوده و آشکاره ده مالیرن اتفاق ایدر لر * ابن عباس رضی الله عنه ایدر اشبو آیت کریمه
 حضرت علی ابن طالب کرم الله وجهه حقنده نازل اولوبدر که انک عندنده درت درهم
 بولنوب انک غیره مالک دکدی انک برینی کیمده و برینی کوندزده و برینی کزلوده و برینی
 آشکاره ده اتفاق ایدمی * ابوالدرداء رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیت کریمه جهاد یچون
 خیل ربط ایدنلر حقنده نازل اولوبدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من احبل فرسا
 فی سبیل الله ایمانا بالله و تصدیقا بوعده کان شعبة وریه ورثه و بوله میزانه یوم القیامة *
 پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر کمسنه که الله تعالی به ایمان و وعیدنه تصدیق ایدوب
 انک سبیلنده جهاد یچون فرس بسلیه اول فرسک یدیکی و ایچدیکی و روئی و بولی یوم قیامتده
 میزانه قونور (فلهم اجرهم عند ربهم) انلرک اجر لر ی رب لری عندنده حاضر در (ولا خوف
 علیم) زمان مستقبلده انلره خوف یوقدر (ولا هم یحزنون) و ماضی یچون محزون اولازلر
 (الذین یا کون الربوا لایقومون الا کما یقوم لذلک یخطبه الشیطان من المس) شونلر که
 رباه عامله سین اکل ایدر لر یوم قیامتده انلرک قبورندن قیامی شول کمسنه نک قیامی کبی اولور که
 شیطان انی مسندن عقلنه خلط و خلل ایدم * ایدمی اول انلره علامت اولوب اهل موقف انلری
 انکله بیلرله یا خود انلرک نهوض و سقوطی مصر و عار کبی اولوب اول حالت انلره عقلاری
 اختلالندن اولیه بلکه حق جل و علا انلرک اکل ایتدکر ی ربانی قارنلر نده بیو تمسندن اوله

(ذلك بانهم قالوا انما البيع مثل الربوا) عقاب مذکور انلره شول سبیدن اوله که بیع ربا کبیدر دیدیلر ایکسیدنخی ریجی اقتضا ایتکده اوله اولسه بیع کبی آنی دخی استحلال ایتدیلر اهل جاهلیتک بری دخی چقان غریبی اوزرنده کی مالنک اجلی ایریشوب مالنی طلب ایتسه غریب اکا دیردیکه سن اجلی آرتور بندخی سکا مالی آرتورهیم نم دیوب انجیلین ایدرلردی انلره بوفعلکزر ربارد دیناسه بیعک اولنده کی زیاده آخرنده کی زیاده کبیدر دیرلردی ربابی بیعه قیاس ایدرلردی ایکسیدنخی بری برندن فرق ایتزلردی حالبوکه ایکسی بدینده فرق ظاهر درکه ایکی درهمی بر درهمه ویرن کشی بر درهمی ضایع ایدر اما اوله که بر درهم دکر سلعه بی ایکی درهمه صاتون آله جائزدرکه اکا حاجتی مس ایتسیله اوله ویاخود اول آلدیغنک رواجن توقع ایدوب انکله رغبتی مجبر اوله اوله اولسه حق تعالی انلری تمکذیب وجهی اوزره دیدیکه (واحل الله البيع وحرم الربوا) والحال حق جل وعلا بیعی حلال و ربابی حرام قیلدی * معلوم اوله که تجارت طریق اوزره مالده زیاده طای حرام اولمز بلکه حرام اولان پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمک بیان ایتدیکی مال خصوصده صفت مخصوصه اوزره اولان زیاده در * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا تتبعوا الذهب بالذهب ولا الورق بالورق ولا البر بالبر ولا الشعیر بالشعیر ولا التمر بالتمر ولا الملح بالملح الاسواء بسواء عینا بعین بداید و لکن بیعوا الذهب بالورق والورق بالذهب والبر بالشعیر والشعیر بالبر والتمر بالملح والملح بالتمر یاید کیف شئتم فن زاد او استزاد فقد اربی الآخذ والمعطی فیه سواء * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر التونی التونه وکومشی کومشه وبقدایی بوغدایه وارپه بی ارپه یه وخرمای خرمایه و طوزی طوزه صاتمکز مکرکه النوب ویریلن برابر اوله وعین عینه اوله ایکسی دفعه تسلیم و تسلیم اولنه لکن التونی کومشه وکومشی التونه وبقدایی ارپه یه وارپه بی بغدایه وخرمای طوزه و طوزی خرمایه صاتک زیاده و نقصانله نیجه دیدلر سکز ایتکز جائز اولور اگر ایکسی برجنسدن دکل ایسه لکن مجلس عقدده تسلیم و تسلیم بولغق شرطیله اما که ایکسی برجنسدن ایسه زیاده سی ربا اولور و ربانک وبالنده آلان وورن برابر در * پیغمبر عز علیه السلام ربابی التی شیء اوزره نص ایتدی عامه علماء دیدیلرکه ربانک حکمی اشبوذ کراولنان التی شیئده ثابت اولور انلرده بولنان اوصاف اجلچون واول اوصافده اختلاف اولندی برقوم دیدیلرکه دراهم و دنانیرده اولان نقدیت ووصفیتدرکه اول مالک وشافعی قولیدر ائمه حنفیه دیدیلرکه انده ربانک ثبوتی وزن علی ایله در اوله اولسه جمیع موزوناتده ربابی اثبات ایدرلر اول کرکسه مطعوم و غیر مطعومدر حص و نوره و امثالی کبی و برجماعت ذهاب اولدیلرکه انده ربانک ثبوتی طعمدر کیل ایله ویا وزن ایله * ایمدی هر معطومکه مکیل ویا موزوندر انده ربا ثابت اولور مکیل ویا موزون اولمیانده دکل که اول سعید بن المسیب قولیدر و شافعیکن قول قدیمیدر و اما قول جدیدنده انده ربانک ثبوتی طعم و صفیله در اوله اولسه انک عندنده ربا ثابت اولور اشیاء مطعومه نک جمیعنده اول کرک شمار ویا فواکه ویا بقول ویا ادویه در اول کرکسه مکیل ویا موزونده در * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم الطعام بالطعام مثلاً بمثل * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه علماء مک مثلی طعامه بیعه حکم ایکسی برابر اولقدر اوله اولسه شافعی عندنده

اهل طائفدن حکیم بن الحارث ابوان وزوجه واولادیه مدینه یه هجرت وانه وفات ایدوب بوآیت کریمه نک نزولی حالنده پیغمبر علیه الصلوة والسلام ترکه سنی ولد ووالدیننه تقسیم و مرأیه بر شیء ویرمیوب برسنه زوجی خانه سنده اتفاق ایتلرینی امر پیوردیلر بناء علیه ابتداء اسلامده بوجمله برسنه نفقه سی ویریلور ایدی صکره میرات آتی نزولیه ترک اولندی (وللمطلقات متاع بالمعروف حقا علی المتقین) هر مطلقه ایچون شرع شریفده معروف فائده ایله فائده لندرمک متقیله حق اولدی (کذلك یشین الله لکم آیاته لعلکم تعقلون) بو امر کبی الله تعالی سزک ایچون محتاج اولدیتکز احکامی بیان ایدرکه شاید سز انلری تعقل و تفکر ایدر سز (الم تر الی الذین خرجوا من دیارهم وهم الوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم احیاهم ان الله لذو فضل علی الناس و لکن اکثر الناس لا یشکرون) یا محمد اول کیمسه لر طرفنه نگاه ایتدیکمی که انلر نیجه

بیکدن چوق کیمسه لر
موتدن احتراز ديار لرندن
چيقديلر ایدی الله تعالی
انلره جملة کز موتا اولک
پيوردی صکره انلری
ديرلندی تحقيق الله عظيم
الشان ناس اوزرينه فضل
ورجت صاحبدر ولکن
ناسک اکثری فرمان حقه
تسلیم ايله شکر ايتزلر
اکثر اهل تفسیر
بو خصوصی بویه تحریر
ایدرلرکه واسط حوالیسنده
داوردان نام قریه ده
طاعون ظهوريله انلردن
بعضیاری فراروبر مقداری
قریه ده قرار ایتدیلر
فراریلرک جملة سی سالم
وقراریلرک اکثری موتله
هلاک و متالم اولدیلر سنه
آیه ده ینه وبا وقوعيله
جمعی سکز اون بیک
مقداری کیمسه لر فرار
ایدوب بروادی به نزوللرنده
بر ملک یوقارولرندن وبر
ملک اشاغیدن موتا دیوندا
ایتماريله جملة سی هلاک
اولدیلر برمدت بویه موتا
قالدقلرند نصکره انبیادن
حضرت موسی علیه
السلامک اوچنجی خلیفه سی
حز قیل علیه السلام
اوزرینه تصادف ايله

مال ربانک جملة سی ثمن و یا مطعوم اولمقدور وبا ایکی نوعدر بری ربای فضل و بری ربای نسته در
* ایددی قچان مال ربای جنسنه بیع ایتسه ایکی نقدک بری جنسنه بیع ایتسی کبی و یا مطعومی
جنسنه مثلاً حنطه بی حنطه به بیع ایتسی کبی انده ربانک ایکی نوعی دخی ثابت اولور حتی معیار
شرعیله ایکسینک مساواتی شرط اولور اگر مکیلادن ایتسه حنطه و شعر کبی کیلک مساواتی
شرط اولور و مجلس عقدده تقابض دخی شرط اولور و قچان مال ربای خلاف جنسنه بیع
ایتسه اگر وصف رباده اکا موافقت اولیان شیئه بیع ایتدیسه مثلاً مطعومی دراهم و یادنایره
بیع ایتسی کبی انده ربای اولمزانی مال ربانک غیری به بیعتدن ربا اولمدیغی کبی و اگرانی وصفندن
اکا موافق شیئه بیع ایدرسه مثلاً دراهمی دنایره و یا بغدادی ارپه به و یا مطعومی مطعوم آخره بیع
ایتسی کبی ایکسی برجنسندن اولمه انده ربای فضل ثابت اولمز حتی تقاضل و جزاف طریق اوزره
بیعی جائز اولور اما که انده ربای نسته ثابت اولور حتی مجلس عقدده تقابض شرط اولور اگر بر
کیمسه برشی اقراض ایتسه اندن افضل ردا یتک شرطيله اول برقرضدرکه نفعی جرایدر و هرقرضکه
منفعی جرایدر اولر بادر (فن جاء موعظة من ربه فانتهی فله ماسلف) اول کیمسه که رب تعالیدن
اکاو عظم و زجر ایشور انکله ربا اکندن منتهی اوله انکیچون نهیدن اول پکن ذنبی مغفرت
اولنور و اخذ ایتدیکی ربا اندن استرداد اولمز (وامره الی الله) نهید نصکره شانی الله تعالی به
مفوض اولور دیلر سه عظمتيله انی انتهای اوزره ثابت ایدر و یا خذلایله منهی به عودت
ایتدیر (ومن عاد) اولکه ربا تحریمندن صکره استحلال وجهی اوزره انی اکل عودت ایده
(فالولک اصحاب النار هم فيها خالدون) ایددی اول وصفلو کسه لر اصحاب ناردر انده دائملردر
* قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لعن الله آکل الربا وموکلہ وکاتبه وشاهده وقال هم
سواء * روایت اولندیکه پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ربای آلانه و ویرنه و یازانه واکا
شاهد اولانه لعنت ایتدی و اول لعنته استحقاقده جمعی برابردر دیدی * وقال النبی صلی الله
تعالی علیه وسلم الربا سبعون بابا اھونها عند الله تعالی کالذی نکح امه * پیغمبر عز علیه السلام
ایدر ربا اکل ایدنه یتش مرتبه عذاب اولور انک اخفی اناسنه زنا ایدنه نک عذابی دکلودر
(بحق الله الربا ویربی الصدقات) الله تعالی ربانک برکتی کیدرر و ربا داخل اولان مالی
هلاک ایدر و صدقاتک ثوابن مضاعف ایدر و ایچندن صدقه چیقان ماله برکت ویرر *
قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله یقبل الصدقة ویربها کبیربی احدکم مهره * پیغمبر عز
علیه السلام ایدر حق جل و علا صدقه بی قبول ایدر و ارتوروب بیودر سزدن بریکز طایفی
بیوتسی کبی * وقال النبی علیه السلام ما نقصت زکاة من مال قط * پیغمبر عز علیه السلام
ایدر مالدن ویریلن زکاتی انی اکسملنز (والله لا یحب کل کفار اثم) الله تعالی راضی
اولمز و محبت ایتز هر کیمسه دنکه محرماک تحلیله اصرار و ارتکابه انھماک ایده (ان الذین
آمنوا و عملوا الصالحات) شونلرکه مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلدیلر (واقاموا الصلاة)
وصلوات خمسہ اوقاتده ارکان و آدابنه رعایت ايله ادا ایتدیلر (وآتوا الزکاة) و زکاة
مفروضه بی ویردیلر (لهم اجرهم عند ربهم) انلر ایچون رباری جل شانہ عندنده اجرلری
واردر (ولا خوف علیهم ولا هم یحزنون) زمان مستقبلده انلره خوف یوقدر و احوال

ماضيہ ليچون محزون اولزل (يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله) يا مؤمنلر الله تعاليدن قورقكز
(وذروا مابقي من الربوا) وناس اوزره شرط ايتديككز ربادن بقايابي ترك ايتديكز
(ان كنتم مؤمنين) اكر ربانك تحريمه ايمانكز وار ايسه * روايت اولنديكه عباس بن
عبدالمطلب و عثمان بن عفان رضی اللہ تعالیٰ عنہما خرما ايچون ناسه سلم وير مشلردی يولنسی
وقتی ايريشچك خرما صاحبلى ديديلر كه اكر سز خرماندن جمله حقكزى اورسكز كنديزه
وعيامزه كفايتز قالمز رضا كز اولور سه حقكز نصفى ويرم و نصفى كله حك سنه يه اليقوكز كه
انى زياده ايله ويرم راضى اولوب زياده يي تقدير ايتديلر چون مدت تأخير لى ايريشوب
حقارين الدقلىردن صكره زياده يي دخى استديلر اشبو آيت كريمه نازل اولوب پيغمبر يمز
عليه السلام انلرى اول شرط ايتدكزى زياده يي طلبندن نهى ايتدى انلر دخى سمعا و طاعة ديوب
رأس ماللى اخذله اكفاء ايتديلر (فان لم تفعلوا) اكر ربادن بقايي ترك ايتز سكز (فاذنوا
بحرب من الله ورسوله) سزك غيريلره اعلام ايدك كه سز الله تعالى يه ورسولنه محاربلر سز
* ابن عباس رضی اللہ تعالیٰ عنہ ايدر يوم قيامته ربا اكل ايدنلره سلاحكزى الك
حق تعالى ايله حرب ايتكه كلك دينور * دينديكه الله تعالىنك حربى نارد و رسولنك
حربى سيفدر (وان تبتم) و اكر استحلال ربادن توبه و رجوع ايدر سكز (فلكم رؤس
اموالكم) سز كيچون اخذى جائز اولان رأس مالريكزدر (لا تظلمون) رأس مال اوزره
زياده طلبيله غيرى يه ظلم ايتز سز (ولا تظلمون) رأس مالكزدر نقص اولمغله ظلم اولمز سز
* اشبو آيات نازل اوليچق ربا اكل ايدنلر ديديلر كه بز الله تعالى ورسولنه حربى قدرتمز
يوقدر و توبه ايدوب رأس مالريله راضى اولديلر و بو آيتدن فهم اولنور كه اول كيسنه كه
اكل ربادن توبه ايتيه اكا رأس مالى ويرليه * زيرا انى تحليل اوزره اصرار ايدن مرتددر
ومالى فيندر (وان كان ذو عسرة فنظرة الى ميسرة) ايمدى انده حكم اول غريمك بسارى
وقتنه دكين امهال و انتظاردر (وان تصدقوا خير لكم) و سزك غريم محسردن دينك كلنى
اسقاطله تصدقكز انتظاردن سزه خيرلودر * و دينديكه تصدقندن مراد انتظاردر * قال
النبي صلى الله تعالى عليه وسلم لا يحل دين رجل مسلم فيؤخره الا كان له بكل يوم صدقة *
پيغمبر يمز عليه السلام ايدر بر مسلم كيسه كه آخرك ذمتنده كي دينك اجلى حلول ايدوب اكا امهال
و تأخير ايده انكيچون هر كونده اول مالى تصدق ثوابى اولور (ان كنتم تعلمون) اكر انده
اولان ذكر جملى و اجر جزيل بيلور سكز * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من انظر
معسرا او وضع عنه انجاه الله تعالى من كرب يوم القيامة * پيغمبر يمز عليه السلام ايدر بر كيسه كه
بر غريم معسره امهال ايده ويا اوزرنده كي مالك بعضى ويا كلنى اندن حط ايده حق تعالى
انى قيامت كر بلرندن قورتاره (وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من انظر معسرا او وضع عنه
اخره الله تعالى في يوم لا ظل الا ظله) پيغمبر يمز عليه السلام ايدر بر كيسه كه غريم معسره امهال ايده
و يادينك بعضندن ويا كلندن فارغ اوله حق تعالى يوم قيامته انى عرسنك ظلمنده اظلال ايده حالوكه
اول كونده انك ظلمندن غيرى ظل اوليه * بر رجل پيغمبر يمز صلى الله تعالى عليه وسلمك
مهدم سنده كي حق ايچون تقاضى و اغلاظ ايتدى اصحاب انى زجر و عتاب مراد ايتدكلرنده

تعجب و حق تعاليدن
احيالرخى نياز و دعا ايتكه
جمله سى ديرلدى (وقالتوا
فى سبيل الله واعلموا ان الله
سميع عليم) الله يولنده
دشمنله مقاتله ايدك و بيلك كه
الله عظيم الشأن مقاتله كزى
ايشيديچى و قلبكزده اولانى
بيليجيدر (من ذا الذى يقرض
الله قرضا حسنا فيضاعفه له
اضاعافا كثيرة والله يقبض
و يبدط و اليه ترجعون)
كيدر اولكه الله تعالى يه
خلوص نيتله قرض حسن
ويره يعنى محتاج بنده لرينه من
واذا سز صدقه ويره خدای
متعال انكيچون اضعا ف كشره
ايله قات قات مكافات ايدر
الله تعالى علم و حكمتيله بعض
كيسه نك قلبنى طار لشدر مغله
خيره ساعى اولمز و بعضنك
قلبى بسط و توسعيله اقرض
و انفاق و خيرات مالى بدل
ايدر يا خود بعضنك قسمنى
تلك و بعضنك كشاده ايدر
و مجازات ايچون الله تعالى
طرفنه رجعت اولنه حق
سكز (الم ترالى الملاء من
بنى اسرائيل من بعده موسى
اذ قالوا لنبي لهم ابعت لنا
ملكا نقاتل فى سبيل الله قال
هل عسيتم ان كتب عليكم
القتال الا تقاتلوا قالوا وما لنا
الا نقاتل فى سبيل الله
وقد اخرجنا من ديارنا

پیغمبر میز علیه السلام انلری اندن منع ایدوب * ان لصاحب الحق مقالا * حق صاحبی ایچون
 حق طلبنده غریمنه سويلك واردر * دیدی قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم مطل الغنی ظلم
 فاذا اتبع احدکم علی مای فلیتبع * پیغمبر میز علیه السلام ایدر غنیک دینی ادادن تأخیری
 ظلمدر فچان بریکز غنی اوزرنده کی حقنی اخذ ایچون اتباع ایدر سه ایتمسون اندن اکا بأس
 یوقدر * وقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم نفس المؤمن معلقة بدينه حتی یقضی عنه * پیغمبر میز
 علیه السلام ایدر مؤمنک روحی معلقدر تادینی قضاسنه دکن مقامنه واصل اولمز (و اتقوا
 یوما ترجعون فیہ الی الله) شول کوندن خوف ایدوب قورقک که انده الله تعالی یه رجوع
 ایدر سز که اول یوم قیامت ویا یوم موتدر (ثم توفی کل نفس ما کسبت) هر کشی دنیاده خیر
 وشردن کسب ایتدیکنک جزاسی اول کونده اکا توفیه اولنور (وهم لا یظلمون) انلر نقص
 ثواب ویا تضعیف عقابله ظلم اولنزلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آخر آیتدر که
 جبرائیل علیه السلام انی پیغمبر میز علیه السلامه انزال ایتدی ویدیکه بوآیتی سورہ بقره دن
 ایکیوز سکسان آیتک رأسنه وضع ایت و بوندنضکره پیغمبر میز علیه السلام یکر می بر کون ویا
 طقوز ویا بدی کون ویا اوج ساعت حیاته اولوب هجرتک اون برنجی سنه سی ربیع الاولنک
 التنجی کونی یوم انینده کونشک زوالی وقتنده وفات ایتدی صلی الله تعالی علیه وسلم *
 ابن عباس ایدر آخر نازل اولان آیت کریمه ربا آیتی ایدی * ابن عباس رضی الله تعالی عنه
 ایدر حق جل و علا ربانی حرام ایدیچک سلمی حلال ایدوب دیدیکه (یا ایها الذین آمنوا
 اذا تدانیتم بدین الی اجل مسمی فاکتبوه) یا مؤمنلر قچان ایام ویا شهرله اولی و آخری معلوم
 اجله دکن بری بریکزله دین اخذی ویا اعطاسی معامله سن ایتسکز انی یازک اول دین کرکسه
 مبیع ویا سلم ویا قرضدر و اجل اگر نمده ویا یعده ویا سلمده ایسه رعایتی لازم اولور حتی حق
 صاحبی ایچون اجلک حلوئندن اول انی طلب جائز اولمز واکر اجل قرضده ایسه اکثر
 علماء عندنده رعایتی لازم اولمز اشبو کتابتک حکمنده اختلاف ایتدیلر بعضیلر دیدیکه اول
 واجبه در واما اکثرن عندنده اول امر استحبابدر ترکنده بأس یوقدر و بر قوم دیدیلر که
 دین و اشهاد و رهنک کتابتی جمله سی فرض ایدی (فان أمن بعضکم بعضا فلیؤد الذی اؤتمن
 امامته) قولیلر نسخ اولندیکه اول شعبی قولیدر (ولیکتب بینکم کتاب بالعدل) و مداین
 بیننده اختیار ایتدکری برکاتب فقه دینی زیاده و نقصانسر و اجل تقدیم و تأخیر نسز عدل
 اوزره یازسون (ولایاب کتاب ان یکتب کما علمه الله) و الله تعالینک امر و شرع ایتدیکه کیفیت
 اوزره کتاب انی یازمقدن امتناع ایتمسون کاتب اوزره کتابتک و شاهد اوزره تحمل شهادتک
 وجوبنده علماء اختلاف ایتدیلر بر قوم ایکیسنک دخی وجوبنه ذاهب اولدیلر که اول مجاهد
 قولیدر حسن ایدر وجوبی انک غیری کاتب و شاهد بولنر سه در و بر قوم دیدیلر که اول
 مندوبدر و مستحبدر ضحاک ایدر کاتب و شاهد اوزره اول واجب ایدی * ولایضار کاتب
 ولا شهید * قولیلر نسخ اولندی (فلیکتب ولیمال الذی علیه الحق) ایدی کاتب انی الله
 تعالینک امر ایتدیکه کیفیت اوزره یازسون و اوزرنده حق اولان کشی لسانیه نفسی اوزره
 اقرار ایتسونکه ذمتنده اولان شیئی بیلا (ولیتق الله ربه ولا ینحس منه شیئا) و کاتب ویا اوزرنده

و ابنائنا فلما کتب علیهم
 القتال تولوا الا قلیلا منهم
 والله علیهم بالظالمین)
 یا محمد موسادن صکره بنی
 اسرائیلدن ارباب رأیک
 بر جمعی مشاوره ایتدکرینه
 واقف اولمکیکه انلر
 * اشمویل * پیغمبر لرینه
 بزم ایچون بر پادشاه بعث
 و تعیین ایلر که انک اما نیله
 (جالوت) وانک عاقدمندن
 بقیه (عمالقه) قومیلر مقاتله
 ایدلم دیدیلر اول پیغمبر
 شاید که سزک اوزر یکزده
 قتال فرض اولنور سه
 مقاتله ایتسکز دیدی
 انلر نیچون الله یولنه
 مقاتله ایتیه لم که بزمساکن
 و اولادلر یزدن مهجورا
 اخراج اولنندق دیدیلر
 وقتا که انلر قتال فرض
 اولندقدہ اعراض ایدوب
 آنجق قلیل کیمسه لر که
 اوچیوز اون اوج کشی
 مطیع اولدیلر الله تعالی
 جهاددن تخلف ایدن
 ظالملری بلیحیدر * جالوت
 بنی اسرائیلک ملوک اوغلرندن
 در تیوز قرق کیمسه بی اسیر
 ایلدی و چوغنی دخی خانه
 لرندن چیقاردی بناء علیه
 حربه مباشرت ایتدیلر جالوت
 عمالقه دن بر جبار پادشاه
 ایدی مصر ایلر فاسطین

حق اولا كشي رب تعاليدن قورقسون او حقندن برشي نقص ايتسون (فان كان الذي عليه الحق سفيا) اكر اوزرنده حق اولان كشي ناقص العقل ويا مبذرايسه (اضعيفا) ويا شيخ كبير وعنه ويا جنون ويا غي سبيله ضعيف العقل ايسه (اولا يستطيع ان يعمل هو) ويا خروس ويا غي ويا جمه ويا حبس ويا غيبه ويا بوكا بكيزر بر عذر سبيله كندوسي غير بدن حقني طلبه ويا غيري ايچون اقراره استطاعتى بوغيسه (فليمل وليه بالعدل) ايمدى اول طلب ويا اقرارى انك مقامنه قائم اولان وصى ووكيل و مترجمدن هر قنغيسى ايسه حق وصدق اوزره اقامت ايتسون (واستشهدوا شهيدن من رجالكم) ورجال مسلميندن ايكي كيمسه طلب ايدك كه دين اوزره اتى اشهاد ايدسه (فان لم يكنوا رجلين فرجل واحد) اكر اول ايكي شاهد ايكي رجل اولمزه بر رجل ايله ايكي مرأيه اشهاد ايدك (ممن ترضون من الشهداء) شول شاهدلردنكه ديانم و اماننده راضى اولديغكز كيمسه لر اوله لر (ان تفضل احداهما فتذكر احداهما الاخرى) اول اشهاد اولنان ايكي مرأه نك برى شهادتن اونوتديغنده اخراسى اكا شهادتى تذكر ايدك * اشو قول شريف اشعار ايدركه نسانك عقللرنده نقصان وضبطلرنده قلت ونسيان اوله * معلوم اوله كه قبول شهادتك شرائطى يديدر اول اسلام و حریت وعقل وبلوغ وعدالت ومروت وانتفاء تهمتدر * ايمدى كافرك شهادتى مردوددر * زيرا ناس اوزره كذبله معروفلك شهادتى جائز اولمزه كفار ايسه الله تعالى به كذب ايتدكلرندن شهادتلى رد اولمغه اولى اولورلر وائمه حنفيه قنده اهل ذمتك برى برلرينك اوزرينه شهادتلى جائز اولور و عبيدك شهادتى مقبوله دكلدر الا شريح وابن مسعود تجوز ايتديكه اولانس بن مالك رضى الله تعالى عنك قوليدر و مجنون ايسه قولى معتبر دكلدركه شهادتى مقبول اوله و صبيانك شهادتى ايسه جائز اولمزه * زيرا كه حق تعالى (ممن ترضون من الشهداء) ديمشدر وعدالت ايسه شرطدركه اول كبا ثردن اجتناب وصفا و اوزره عدم اصراردر ومروت دخى شرطدركه اول آداب نفسه ايتصافدر هيبت وسيرت وعشيرت وصناعتك حسن اولمى كبي وانتفاء تهمت دخى شرطدر حتى كه عدونك عدو اوزره شهادتى مقبوله دكلدر اكر چه غير اوزره مقبوله ايسه ده وكشينك ولدى ووالدى ايچون شهادتى جائز اولمزه اكر اول شهادتن انلره منفعت اولورسه واما كه مضرت اولورسه شهادتى جائز اولور وكذلك شول كشينك شهادتى مقبوله اولمزه كه شهادتله كندويه نفع حاصل اوله * تنكيم وارث بر رجل اوزره كه مورثنى قتل ايتدى ديو شهادت ايدك ويا شهادتيله كندودن ضرر دفع ايدك تنكيم كندونك ضررينه شهادت ايدن كشينك جنسه نه شهادت ايدك * قالت عائشه رضى الله عنها لا تجوز شهادة خائن ولا خائنه ولا ذى غمز على اخيه ولا ظنين فى ولاد ولا قرابة ولا لقانع مع اهل البيت * عائشه رضى الله تعالى عنها ديديكه خائن وخائنه نك شهادتى وايكي خصمدن برينك آخر اوزره شهادتى وولاد ويا قرابتله بينلرنده ايتسابى اولانلرك برى برلر ايچون شهادتى وكشينك اهل بيتله معاملانده برى برلر ايچون شهادتى جائز اولمزه (ولا ياب الشهداء اذا مادعوا) وشاهدلر شول تحمل ايتدكلرى شهادتك اداسنه دعوت اولندوقده امتناع ايتسونلر * شعبي ايدر شاهد اداء شهادتنه بخيردر مادامكه اشهاد اولميه * حسن ايدر تحمل وكرك اداسنه دعوت اولنسه لرامتناع ايتسونلر (ولا تساموا)

بيننده وبخى اسرائيل اوزره مستولى ايدى (وقال لهم نبهم ان الله قد بعث انكم طالوت ملكا قالوا انى يكون له الملك علينا ونحن احق بالملك منه ولم يؤت سعة من المال قال ان الله اصطفيه عليكم وزاده بسطة فى العلم والجسم والله يؤتى ملكه من يشاء والله واسع عليم) نيسلرى اولان اشمويل عليه السلام انلره الله تعالى سزچكون طالوتى پادشاه كوندردى ديدى انلر انك پادشاهلغى بزه نيجه اولوركه مالدن اكا وسعت وپرلما مشدركه معاوتى اوله پادشاهلغى بز اندن مستحقز ديديلر اشمويل عليه السلام جوابلرنده تحقيق حق جل وعلا اتى سزك اوزريكزه اختيار ايلدى و علمده وجسمده سزدن زياده وسعتلو ايلدى ديدى الله عظيم الشان ملكنى ديديكى كيمسه به اعطا ايدر فقيرى وسعت ايله غنى ايديجيدر وملكه شايان اولانى بيليجيدر * حق سبحانه و تعالى بونلرك پادشاه استدلالنده اشمويل عليه السلامه بر ظرف ايچنده ياغ وبر عصا

ان تكتبوه صغيرا او كبيرا الى اجله) وحق حلولي وقتنه دكين يازمقدن اوشمكز امر
ايله حق كركسه قليل ويا كشير اولسون (ذلكم اقسط عند الله) اشبو يازمكز الله تعالى عندنده
اعدلدر * زيرا انكله امر ايدوبدر انك امر به اتباع ايسه تركندن اعدلدر (واقوم للشهادة)
وشهادتي اقامته اعوندر * زيرا يازمكز شهودي تذكير ايجوندر (واذني ان لا ترتابوا) ودينك
جنسنده و قدرنده واجلنده ومشهودنده شك ايتمكزه اقر بدير (الا ان تكون تجارة حاضرة
تديرونها بينكم فليس عليكم جناح ان لا تكتبوها) مكره تجارت حاضره اولوب تبابعكزي
يدايدايده سزاويله اولسه اني يازمكز ده باس اولمز تنازع ونسيانن بعيد اولديغچون (واشهدوا
اذا تباعتم) وچان تبابع ايتسكز تبابعكز اوزره شهاديدك اول كركسه تقدويم مؤجل اولسونكه
زيرا اول احوطدر * دينليكه اشبو آتدهكي اوامرا كثرأئمه عندنده ندب ايجوندر * زيرا
اشهادي ترك ايتسه بيعك جواز به خلل ايرمز (ولا يضار كاتب ولا شهيد) وكاتب وشاهد
انلردن طلب اولنان شينه اجابتي تركله حق صاحبه اضرار ايتسونلر كاتب كتابتدن وشاهد
شهادتنن ابائله وياخود كاتب وشاهده كسسه مضرت ايركور مسون كندى مهملر به مشغوللر
ايكن وانلرك مقامنه قائم اولور واريكن انلري مهملرندن اشغال ايتسونلر وياخود كاتبه جماعي
وشاهده مؤنت مجيئي ويرمكه اضرار ايدلسون (وان تفعلوا) اكر اضرار ونهي اولنديغكز
شني ايشلر سكرز (فانه فسوق بكم) اول طاعتدن خروج بدركه سزه لاحق اولويدر
(واتقوا الله) حق تعالينك امر به ونهينه مخالفتدن صاقتوب انك عذابنن قورقكز
(ويعلمكم الله) حق تعالى مصالحكزي متضمن اولان احكامني سزه تعليم ايدر (والله بكل
شيء عليم) الله تعالى هر شئي بيلور (وان كنتم على سفر ولم تجدوا كتابا فهران مقبوضة) اكر سز
مسافرين اولوب آلات كتابتي بولز سكرز انده استيثاق اولنان شيني ذمتنده مالكز اولان كسسه دن
رهن آلوب قبض ايتمكز در تاكه اول رهن اموال كزه وثيقه اوله اول اترنده سفر شرط دكلدر حتى
حضرده دخي كاتبك وجوديله رهن النسه جائز اولور * زيرا عائشه رضى الله تعالى عنان مرويدر كه
پيغمبر عز عليه السلام مدينه ده اهليچون برعويديدن يكرمي صاغ آريه آلوب در عني كارهن ويردي
حالبو كه اول نه سفرده ونه كاتب انعدامنده ايدى (فان آمن بعضا فليؤد الذئب ائمن امانته) اكر
ذمتنده حق اولان كشي صاحب حق عندنده امين اولوب اندن رهن آلمسه اول مديون امين
ذمتنده كي رهن سز ديني صاحب حقه قضاء ايتسون (وليتق الله ربه) والله تعاليدن قورقوب
خيانتدن وحق انكاردن صاقتسون (ولا تكتبوا الشهادة) وشهادته دعوت اولنديغكز ده اني
ادادن امتناع وكتم ايتمكز (ومن يكتمها فانه آثم قلبه) اولكه اني كتم ايدم انك قلبي فاجردر *
دينليكه يعنى اول مسموخ القلب در نمود بالله (والله بما تعملون عليم) الله تعالى سزك شهادتي
اقامت وكتمان ايتديككزي بيلور (لله مافى السموات ومافى الارض) سموات وارض وايكيسنك
ايچنده اولان اشاء خاقي وملكي الله تعالى به مخصوصدر (وان تبدوا مافى أنفسكم او تخفوه
يحاسبكم به الله) اكر قلوبكز ده اولان سوئي واكعز مي كركسه اظهار وياخفا ايدك حق
جل وعلا آنك اوزره سزه حساب وجزاء ايدر (فيغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء) ديلديكي
كسسه بي مغفرت ايدر وديلديكسه عذاب ايدر * حسن ايدر وقتاكه حق جل وعلا قلب

كوندروب پورديكه خانه كه
هر كيك دخولنده بوياغ
قاينار سته وبو عصا انك
قامتنه راست كلورسه
بو قومك پادشاهلغنه
اول كيسه سزاواردر
اشمويل عليه السلام بو
خبري اشاعه ايتكده هر
كس انك خانه سته كيكده
اولوب هيچ كيسه ايجون
نه روغن جوش ايلدى ونه
عصا كيسه لك قامتنه مساوي
اولدى بركون * شاول *
نامنده سفاياخود دباغ اوله كه
طويل القامه اولديغندن
طاوت ديرلر ايدى خانه
نجيه كيردكه في الحال ياغ
جوشه كلوب وعصا قامتنه
راست كلدى (وقال لهم نبيهم
ان آية ملكه ان ياتيكم التابوت
فيه سكينه من ربكم وبقية مما
ترك آل موسى وآل هارون
تحمله الملائكة ان في ذلك لآية
لكم ان كنتم مؤمنين)
نيلري اشمويل عليه السلام
انلره طاوتك سزه تابوتي
كتورمكلكي پادشاهلغه
نشاندريدى اول تابوتده
ربكز جل شانه طرفندن
سزه تسكين خاطر وآل
موسى وهرونك ترك ايلديكي
شيدن بقيه واردركه اني
ملكور تحمىلاكتورر تحقيق
بوتاوتك سزه كله سي پيغمبرك

ایچون کسب اثبات ایلدی * بما کسبت قلوبکم * دلالتیه * ایددی عبد جوارحی عملن
وقلبی همتن کرک اظهار و یا اخفاء ایتسون حق تعالی انی اکخبر و یرروانک اوزره اکاحساب
قبلیور بعده دیلدیکنه مغفرت و دیلدیکنه عذاب ایدر * ان السمع والبصر والفؤاد کل اولئک
کان عنه مسئولا * دلالتیه آخرون دیدیلرکه حق تعالی خلقی اعمالرندن اظهار و اخفاء
ایتدکارینک جمعی اوزره حساب ایدر بعده دیلدیکنی مغفرت و دیلدیکنه عقاب ایدر الا
بوکه اخفاء ایدوب عمل ایتدکارینک عقابی دنیاده انلره حدوث ایدن نوائب و مصائبه و دخی
حزن و یرر امورله دفع اولورکه اول حضرت عائشه رضی الله تعالی عنها قولیدر * قال النبی
علیه السلام ان اراد الله تعالی بعبد الخیر یعمل له العقوبة فی الدنیا وان اراد بعبد الشر امسک علیه
بذنبه حتی یوافیه یوم القیامة * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر حق جل و علا قیچان
بر عبدینه خیر اراتدی اولسه اکا ذنوبی عقوبتن دنیاده تعجیل ایدر و بر عبدینه شر اراتدی اولسه
ذنبی اوزره کاعقوبت ایتمز تاکه انی یوم قیامته ایده و بعضیلر دیدیکه یعنی اگر سز قلوبکزده
اولوب عزم ایتدیکک سز شیئی کرکسه اظهار و یا اخفاء ایدک حالبوکه سز اکا عازملر سز انکله
یوم قیامته حق تعالی سزی محاسبه ایدر و اما اولکه انی نفوسک سز تحدیث ایدر حالبوکه عازم
دکلر سز انکله مؤاخذه اولمز سز * زیرا که * لا یکلف الله نفسا الا وسعها * دلالتیه حق
تعالی هیچ کس نه یه و سعی اولمیان شیئی تکلیف ایتمز * دینلدیکه محاسبه دن مراد اخبار و تعریفدر
یعنی اگر قلوبکزده کی شؤنی اظهار ایدوب عمل ایدر سکز و یا انی اخفا ایدوب اضمار و نیت
ایدر سکز حق تعالی انک سببیلر سز محاسبه ایدر و انی سز خبر و یرر و تعریف ایدر بعده فضلی
اظهار ایچون مؤمنلری مغفرت ایدر و عدلی اظهار ایچون کافرله عذاب ایدر اشبو معنی
ضحاک قولیدر و بومعنائی مؤید ابن عباس رضی الله عنهم ایدر حق تعالی سزی
محاسبه ایدر دینلدی یوخسه مؤاخذه ایدر دینلدی محاسبه ایسه مؤاخذه نک غیریدر (والله علی
کل شیء قدير) الله تعالی مغفرت و عقوبتندن دینلدیکنه و هر اراتدی اولدیغنه قادردر (آمن الرسول
بما انزل الیه من ربه و المؤمنون) محمد علیه السلام و مؤمنلر رب تعالیدن اکا انزال اولنان آیات
قرآنییه تی تصدیق ایتدیلر (کل آمن بالله و ملائکته و کتبه و رسله) محمد علیه السلام و مؤمنلر دن
هر بری الله تعالینک و حدایتنه و ملائکه انک عباد مکرمنی ایدوکنه و کتابلر انک کلام قدیمی
اولوب انده کی حلالک حله و حرامک حرمتنه و رسوللرک امر و نهی و وعد و وعیدنی عبادینه
تبلیغ ایدیلجی و اجب الاتباع قوللر ایدوکنه تصدیق ایتدیلر (لا نفرق بین احد من رسله)
اول الله تعالینک رسوللرندن هیچ برینک بدینی یهود و نصاری ایتدیک کی کین تصدیق و کین
تکذیبله فرق ایتمز (و قالو سمعنا و اطعنا غفر انک ربنا و الیک المصیر) و دیدیلرکه یاربنا قولک سزی
ایشندک و امرینه اطاعت ایتدک سندن غفر انکی دیارز موتمز دنصکره مرجم سز سکا در (لا یکلف الله
نفسا الا وسعها) الله تعالی هیچ کس نه یه طاقی اولمیان شیئی تکلیف ایتمز (لها ما کسبت و علیها
ما اکتسبت) نفس ایچون کسب ایتدیک خیرک اجر و ثوابی اولور و اکتساب ایتدیک شریک انک اوزره
وزر و عقابی اولور خیرک نفعی کندویه درو شری کس نه یه ضرر ایتمز (ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا و
اخطانا) یارب سزی مؤاخذه ایتسکل شول شیء سببیلر کیم سزی تقویطو مبالا دن نسیمان و خطا ایتمز

قولنک صدقنه دلیلدر اگر
سز ایمان کتورلاردن
ایسه کز * بو تابوتک
وصفنده اقوال کثیره
واردر بعضیلر شمشاد
اغاجندن مطلا اولوب حق
تعالی آدم علیه السلامه
ایندر مشیدی اندن شیت
علیه السلامه اندن اولاد
آمدن بر برلینه انتقال
ایدرک ابراهیم علیه
السلامه اندن اسماعیل
علیه السلامه اندن یعقوب
علیه السلامه اندن بنی
اسرائیل بدینده تداول
ایدرک موسی علیه السلامه
واصل اولوب ایچنه توری
قودی اندن انبیایه نقل
ایدرک اشمویل علیه السلامه
واصل اولدی دیدیلر
و بعضیلر اول تابوت ایچنده
انسان چهره سنه مشابه ایکی
قنادلر حیوان شکنده بر
صورت و ارایدی حین قتالده
اندن بر صوت عظیم ظهور یله
دشمن متفرق اولوب نصرت
واقع اولوردی و (سکینه)
اول حیوانک اسمیدر دیدیلر
و آل موسی و هرونک بقیه سی
موسی علیه السلامک عصا
و ثیاب و نعلینی و هرون علیه
السلامک عمامه سی و بنی
اسرائیل تهیده این قدرت
خلواسندن بر مقدار موسی

مؤدی اوله و یا خود مراد نسیان و خطانک کندی اوله * زیرا ذنوب سمومه بکزرکه انک
تناولی اگرچه خطائیه ایسه ده هلاکه مؤدی اولمی کبی بعید اولزکه ذنوبک تعاطیسی
دخی عقابه مؤدی اوله اگرچه عزیمت دکل ایسه ده لیکن حق جل و علا فضل و رحمتندن
اندن تجاوزه وعد ایتدی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم رفع عن امتی الخطأ والنسیان
وما استکرها علیه * پیغمبریز علیه السلام ایدر بنم امتندن رفع اولندی شول کناهلرک
مؤاخذه سی که اول خطا و نسیانه و یا اگر او لثقله ایشلنه (ربنا ولا تحمل علینا اصرا)
و یاربنا اوزریمزه شول عهد ثقیل تحمل ایتسکل که انی اقامته استطاعتز اولمیحق ترکیله بزه
عذاب ایتیه سن (کما حمله علی الذین من قبلنا) تنکیم بزدن اول بنی اسرائیل انی تحمل ایدوب
اقامت ایتدکلرند عذاب ایتشدک * روایت اولندیکه حق جل و علا انلره کجهده و کوندزده
الی نماز و مالرینک ربعی زکاة فرض ایتشدی و ثوبلرینه نجاست بولشسه کسرلردی و بری
برذنوب ایتسه اول ذنبی صباحن قیوسنده یازلمش بولوردی و دخی بونک امثالی اثقال و اغلال
اوزرلرینه تحمل اولنشدی * دینلدیکه اصر برذنوبرکه اکا توبه اولمه اولیه اولسه معناسی
یارب بزی انک کبی ذنب ایشلکدن عصمت ایت دیمک اوور (ربنا ولا تحملنا مالا طاقة لنا به)
و یارب شول طاقتز اولمان اعمالی بزه تحمل ایتسکل دینلدیکه اول حدیث نفس و وسوسه
و یاشدت شهوت و یاحب و یاعشق و یاشمانه اعداء و یا فرقت و یا قطعه در نعوذ بالله من ذلک
(واعف عنا) و بزدن تجاوز ایت و ذنوبی محوایت (واغفر لنا) و ذنوبی سترایدوب بزی
رسوای ایتسکل (وارحنا) و بزه رحمت ایت زیرا سکا طاعتز توفیقکله و معصیتی ترکز سنک
رحمتکله در (انت مولانا) سن بزم ناصر و حافظ و ولی اموریمز سن (فانصرنا علی القوم
الکافرین) ایدمی قوم کافرین اوزره بزدن نصرت ایت * زیرا مولانک شانی موالیسنه اعداسی
اوزره نصرت ایتسکلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر پیغمبریز صلی الله تعالی علیه
وسلم اشبو دعواتله دعاء ایدیچک هر بریچون روا ایتدم دیو جواب ویرلدی * روی عن النبی
صلی الله تعالی علیه وسلم انزل الله تعالی آیتین من کنوز الجنة کتبهما الرحمن بیده قبل ان یخلق
الخلق بالقی سنة من قرأهما بعد العشاء الاخرة اجزأناه عن قیام اللیل * پیغمبریز علیه السلام دن
مرویدرکه حق جل و علا جنت کنوزندن ایکی آیت ایندیردیکه خلق خلق ایتزدن ایکی
بیک ییل اول انی یدقدرتیه کتب ایتشدی برکسنه یتسو نمازندنصکره اول ایکی آیتی او قوسه
قیام لیلدن اول اکا کفایت ایده * وعن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من قرأ الآيتين من آخر
سورة البقرة فی لیلۃ کفتاه * پیغمبریز علیه السلام دن مرویدرکه برکیمه کیم کجهده سورة
بقره نک آخری اولان ایکی آیتی او قوسه اول اکا کفایت ایلنه قیام لیل مقامنه اقامته
و یاشیطان مکرندن و یا آفادن حراستده * زیرا اول کتب و رسله ایمانی و ادعیه جلیله بی
مشتددر * وقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم السورة التي تدر فیها البقرة فسقاط القرآن
فتعلموها فان تعلمها بركة وترکها حسرة ولن تستطیعها البطلة قیل وما البطلة قال السحرة *
پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر شول ایچنده بقره قصه سی ذکر اولنان سوره قرآنک
فسقاط ایدر انی تعلم ایدک تعلمی برکت و ترکی حسرتدر انی اوقیانہ بطله یعنی ساحر لر سحره قادر اولز

علیه السلامه اعطا اولنان
الواح پارچه سی ایدی
دینلدی و بعضیلر بوتابوتی
عمالقه بنی اسرائیلدن
اخذله و لا یتربنه کتور دیلر
هر محله وضع ایتدیلر سه
اول موضعه آفت و بلا
ظهور ایتسکلہ آخر الامر
ناچار بر مزبله یه دفن
ایتدیلر حق تعالی ملکوره
امر ایدوب انی اولمکلدن
اخذ و اشمویل علیه
السلامه تسلیم ایتدیلر
دیدیلر (فلما فصل طالوت
بالجنود قال ان الله مبتلیکم
بنهر فمن شرب منه فلیس
منی ومن لم یطعمه فانه منی
الا من اغترف غرفة بیده
فشربوا منه الا قلیلا منهم
فلما جاوزه هو والذین
آمنوا معه قالوا لا طاقة لنا
الیوم بجالوت و جنوده
قال الذین یظنون انهم
ملاقوا الله کم من فئة قليلة
غلبت فئة كثيرة باذن
الله والله الصابرين *
وقناکه طالوت عسکرله
قدس شریفدن جهاد ایچون
آیرلدی نبینک اخباری
یاخود الهامله عسکرینه
طالوت دیدیکه تحقیق الله
تعالی سزی بر نهر ایلہ
انلا و تجربہ ایتدی کیمکه
اندن ابحر سه بدن یعنی

﴿سورة آل عمران وهى مائتا آية مدنية﴾

﴿بسم الله الرحمن الرحيم﴾

(الم الله لا اله الا هو الحى القيوم) الله تعالى اله معبود بالحق قدر الوهيته شريكى يوقدر باقى
دامد خلقك اموريه قائمدر * كلجى وربيع بن انس رضى الله تعالى عنه وغير يلى دخی دیدیلر که
اشبو صدر شو سکسان آیتدن زیاده دکن نزولنه سبب وفدنجران ایدیکه انلر نصارادن التمش
کیسه پیغمبر عز علیه السلامه کلوب مسجد شریفه کیردیلر ونمازه طور وب مشرقه استقبال ایتدیلر
ولی الامر لینه عاقب وسید دینوردی نمازلرندن فارغ اولیحق پیغمبر عز علیه السلامه سویلدیلر
پیغمبر عز علیه السلام انلره اسلامی تکلیف ایدوب انلر بز سنک ظهورندن اول اسلامه
کلتشرد دیدیلر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه حق تعالی به ولداسناد کز و صلیبه عبادتکنز و خنزیر
الحی الکلتکز اسلام ادعا کزی تکذیب ایدر * دیدیلر که عیسی ولدالله اولیحق انک ولدی کیم اولور
دیدیکه ییلز مسزکه ولدلابدو الدینه بکنز حالبوکه ربمز جل شانه حی لایموتدرو عیسایه فنا ایریسردر
ورب عز الله تعالی هر شیک حافظ ورازقیدر * وعیسی ایه بوندن هیچ بر شیه مالک دکدر * وحق
تعالی به ارض وسماده هیچ بر شیء خفی اولمز اما که عیسی هیچ بر شیء ییلز مادامکه حق اکافی ییلدیرمه *
ورب تعالی عیسایی اناسی رحمنده دیلدیکی کیفیت اوزره تصویر ایتدی ورب تعالی عز وایچمزدرد
حالبوکه عیساده اشبو خصالت هیچ بری یوق ایدوکنی بیلور سز اولیه اولسه ملزم اولوب
سکوته واردیلر (نزل عليك الكتاب بالحق) یا محمد حق جل وعلا سکا قرآنی عدل ایله
ویا اخبارنده صدقله ویا انک من عندالله ایدوکنی تحقق ایدر حجبجه تنزیل ایتدی (مصدقاً
لما بین یدیه) اندن اول نازل اولان کتابلری توحید و مشوبات اخبار و بعض شریاعده
تصدیق ایدر اولدینغی حالده (وانزل التوراة والانجیل من قبل) وقرآنی تنزیلندن اول
توراتی موسایه وانجیلی عیسایه انزال ایتدی (هدی للناس) انک هر بری وموسى وعیسایی
اتباعلرینه هادی اولدینغی حالده (وانزل الفرقان) وحق وباطلاک بیننی فرق ایدر سائر کتب
الهییه بی انزال ایتدی (ان الذين كفروا بآيات الله لهم عذاب شديد) شونلر که حق تعالی نیک
کتب منزله سندده وغیریده اولان آیاته کافر اولدیلر دنیاده و آخرتده آنلره کفرلری سببیه
عذاب شدید واردرد (والله عزيز ذو انتقام) الله تعالی غالبدر تعذیبدن منع ایدیلز کندویه
خاصی اولانه انتقام ایدر بروجهله که هیچ احدا کا قادر اولمز (ان الله لا يخفى عليه شيء في
الارض ولا في السماء) وحق تعالی به ارض وسماده بر شیء خفی اولمز جمیع اشیایی بیلور کافرک
کفرینه ومؤمنک ایماننه مطلعدر یوم قیامتده هر کشی به اعمالک جزاسین قیلور (هو الذي
يصوركم في الارحام كيف يشاء) اول الله تعالی سزى ارحامده صور مختلفه ده تصویر ایدر
ذکروا انی ایض واسود حسن وقبح تام وناقصدن دیلدیکنی ایدر (لا اله الا هو العزيز الحكيم)
اندن غیرى اله یوقدر انک بیلدیکنک جمله سنی انک غیرى احد ییلز انک ایشلدیکی مثلنه احد
قادر اولمز هر شیئه غالب اولوب قدرتی غایتده وحکمتی نهایتدهدر * قال النبي صلى الله تعالى
عليه وسلم ان خلق احدکم یجمع فی بطن امه اربعین یوما نطفه ثم یكون علقه مثل ذلك ثم یكون
مصفى مثل ذلك ثم یبعث الله الیه الملك باربع کلمات فیکتب رزقه وعمله واجله وشقی ووسعید

اتباعندن دکدر کیکه اندن
ایچمزه اول بوندن
مکرکه ایله بر آوج ایچه
امدی اول ایرمقدن کلیسی
ایچدیلر انجیق انلردن
آز کیسه که برر آوج
ایچدیلر چونکه طالوت
وایمان کتورن آز کیسه
برابر اول نهری کچدیلر
کندولری اقل قیل
وجالوتک عسکری زیاده
کلی اولدینندن بوکون یعنی
بو حالده بز انلره طاقت
کتوره میز دیدیلرینه
انلردن بوجهادله الله
تعالی به تقرب وملاقا نرینی
یقینا ییلنلر حق جل وعلا نیک
اذن وارادتیله آز عسکر
چوق عسکره غلبه ایده
کلتشدر دیدیلر الله عظیم
الشانک نصرتی صبر
ایدیجیلرلهدر * بو نهر
اردن ایله فلسطین بینندهدر
عسکرک بو نهری عبوری
زیاده ایام حاره وقتنه
تصادف ایتکله کلیسی
عدم تحمل ایله ایچدیلر
ایچدیکه طوداقلری قرا
روب صوسزقلری زیاده
وحرکتده قدرتلری قالمیهرق
ساحل نهرده قالدیلر
وبر آوج صویه قناعت ایدن
جزئی کیسه لکه اوج یوز
اون اوج کشی ایدی اول

بر غرغه ايله هم سیراب
هم مطهره لری طولدی
جالوتک عسکری التمش اتی
بیک ایدی دیور روایت
اولنشدیر (ولما برزوا
لجالوت وجنوده قالور بنا
افرغ علينا صبرا وثبت
اقدامنا وانصرنا على القوم
الکافرين) وقتاکه
طالوت و توابعی ظاهر
اولوب جالوت و عسکريله
مقاتله به مقابل اولدیلر
یار بنا اوزریمزه صبر افاضه
ایله و قدملرمزه قوت
و ثبات احسان ایله و قوم
کافرین اوزرینه بزه نصرت
عنایت ایله دیدیلر (فهزموهم
باذن الله و قتل داود
جالوت و آتیه الله
المک و الحکمة و علمه
مما يشاء و اولاد دفع الله الناس
بعضهم ببعض ففسدت
الارض ولكن الله ذو فضل
على العالمين) دما لربنک
اجابتی و الله تعالینک اذن
و نصرتی ایله اول کافر لری
بوزوب منهزم ایتدیلر
و داود علیه السلام جالوتی
قتل ایتدی و حق تعالی
داود علیه السلامه
پادشاهلق و نبوت و یردی
و اکا علم پیغمبرانی یاخود
رره صنعتنی یا لسان طیوری
یا زبوری یا صوت طیهی

وان احدکم لیعمل بعمل اهل الجنة حتی ما یکون وینه غیر ذراع فیسبق علیه الکتاب
فیعمل بعمل اهل النار فیدخلها وان احدکم لیعمل بعمل اهل النار حتی ما یکون یدنها وینه
غیر ذراع فیسبق علیه الکتاب فیعمل بعمل اهل الجنة فیدخلها * پیغمبریمز علیه السلام ایدر
سزدن بریکزک اصل خلقی اولان نطفه اناسی قرنده قرق کون جمع ایدیلور بعده قرق کون
علقه بعده قرق کون مضغه اولور بعده حق جل و علا اکا بر ملک کوندر حتی که انک رزقنی
و علمنی و اجلنی و شقی و یاسعید ایدوکنی یازار او یله اولسه بریکز اهل جنت اعمالنی ایشلیه انکله
جنت یدینده بر ذراع دکلو قالور اکا کتاب قدر ایریشوب اهل نار علمنی ایشلیوب ناره کیرر
و کذلک بریکز اهل نار علمنی ایشلیه انکله نار یدینده بر ذراع دکلو قالور اکا کتاب قدر ایریشوب
اهل جنت علمن ایشلیوب جنته کیرر (هو الذی انزل عليك الکتاب) اول قرآنک بعضی آیات مبینات
انزال ایتدی (منه آیات محکمت هن ام الکتاب) اول قرآنک بعضی آیات مبینات
مفصلا تدرکه اول آیتلر هر بریسی اصل قرآندرکه احکام انک اوزره حمل اولنور (واخر
متشابهات) و اول قرآنک بعضی آخری ایسه آیات بجمالاتدرکه اجمالی و یا ظاهره مخالفی ایچون
انکله قصد اولنان متضیع اولماز الا تفحص و نظرایله تاکه انده علمانک فضلی ظاهر اوله وانک
تدبیرنده اجتهدا حرصاری زیاده اوله * اکر دینور سه که بو محله محکم ایله متشابه یدینده
فرق ندر حالبو که موضع آخرده * کتابا متشابه * دیو قرآنک کلیسی متشابه قیلندی
و موضع آخرده ایسه * کتابا متشابه * دیو قرآنک کلیسی متشابه قیلندی دینور که اما انک
کلیسی محکم اولمسيله مراد انک کلیسی حقدرد انده عبث و هزل یوقدر و اما انک کلیسی متشابه
اولمسيله مراد صدق و حسننده بعضی بعضنه بکزه یویدر اما بو محله بعضی محکم و بعضی متشابه
اولمسيله مرادنه اولدیغنده مفسرین اختلاف ایتدیلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر که
محکمت اولان سوره انعامده * قل تعالوا اتل ما حرم ربکم علیکم * دن اوج آیت تمامنه
دکین در ودخی انک نظیری سوره اسمراده * وقضى ربك * دن بر نیجه آیتدر و اندن غیری
آیتلر ده متشابهاته مراد سوره لر اوللنده ذکر اولنان حروف تهجیدر مجاهدو عکرمه ایدر لکه
محکمت ایله مراد حلال و حرام بیانده اولان آیتلر در و متشابهاته مراد انک ماعداسیدر که
حقیقتده بعضی بعضنه بکزر و بعضنی تصدیق ایدر * وما یضل به الا الفاسقین *
* ویجعل الرجس علی الذین لا یعقلون * ودخی بونک امشالی آیتلر کبی * دینلدیکه
محکم ناسخدر که انکله عمل اولنور و متشابه منسوخدر که اکا ایمان کتوریلور
ویاخود محکمت ناسخ و حلال و حرام و حدود و فرائض و دخی هر اعتقاد و هر عمل اولنان
آیتلر در و متشابهات ایسه منسوخ و مقدم و مؤخر و امثال و اقسام و دخی اعتقاد اولنوب
عمل اولنمان آیتلر در و یاخود محکمت اولدر که الله تعالی انک معناسنی خلقه بیلدیره و متشابهات
ایسه انک علی الله تعالی به مختص اولوب غیری به بیلدیرمه اشراط ساعتدن خبر کبی و یاخود
محکمت اولدر که برو جهدن غیری تاویل محتمل اولمه و متشابهات ایسه علمی نظر ایله ادر الک اولنه اما که
عوام انده حقه تفصیانی باطلدن بیلیمه و یاخود محکمت اولدر که معناده مستقل اوله و مشابهات ایسه
معناده مستقل اولوب بلکه غیره دایله بیاننه (فاما الذین فی قلوبهم زینغ فیتبعون ما تشابه منه) اما که

انلرك قبلر نده حقدن عدول اولان مبتدعه كي اندن متشابه اولان شيتك ظاهرينه ويا تاويل باطله
تعلق ايدرلر (ابتغاء الفتنة) ناسي تشكيك و تلبيس محكم و متشابه بيني مناقضه ايله اضلال طلب
ايدوبدر (و ابتغاء تأويله) و اشهادلري اوزره اني تاويل طلب ايدوب و احتمال اولوركه
اتباعه داعي ايكي طلبك مجموعي اوله ويا ايكي سندن هر برى على التعاقب اوله اولكي سي معانده مناسب
ايكنجيسي جاهله ملايم اولور (وما يعلم تأويله الا الله والراسخون في العلم يقولون آمنة)
حالبوكه متشابهك تأويلني الله تعالى بيلور و علمده راسخلر بيلور و مع ذلك اكا ايمان كتوردك
ديرلر بومعنايي تايد ايدر كه ابن عباس رضي الله عنهن مرويدر كيم اول بن علمده راسخلر دئم ديردي
يعني متشابه تأويلني بيلمسه تعريض ايدردي و مجاهد ايسه بن متشابه تأويلني بيلور لر دئم ديو
تصريح ايدردي اما كه اكثر و ن عندنده معناسي متشابهك تأويلني انجق الله تعالى بيلور و علمده
راسخلر اكا مؤمنلر ديرلر و علمده راسخ انلر در كه علمي ايقان ايدله بر حيثيت دنكه مهر فتلر ينه شك
داخل اولميه * ديتاديكه علمده راسخ اول كس نه در كه انك علمده درت شي بولنه انكه الله تعالى
بينده تقواسي اوله و انكه خلق بينده تواضعي اوله و انكه دنيا بينده زهد ي اوله و انكه نفس بينده
مجاهده سي اوله (كل من عند ربنا) محكمات و متشابهات دن هر برى ربحر جل شانه عندندندر
(وما يدكر الا و الاوالباب) و قرآنده اولانله متعظ اولمز مكر انلر كه عقول كامله صاحب لري
اوله و دخی راسخون ديرلر كه (ربنا لاترغ قلوبنا بعد اذ هديتنا) يارب بزى دين اسلامه توفيق
و كتابندن محكم و متشابهات ايله تحقيق دنصكره متشابهاتي شول راضي اولمديغك تأويله قلوب عزي
ميل ايتدر مكل (و هب لنا من لدنك رحمة) و سنك عندندن بزه توفيق و ايمان و هدي اوزره
ثبات بغشله و يا ذنوب عزي مغفرت ايله (انك انت الوهاب) مؤمنلر كه هر سؤالنه اجابت ايله
مردلريني هبه ايد بچيسن اشبونده دلالت وارد كه هدي و ضلال الله تعالى دن اوله و عبادينه
انعامه متفضل اوله * زيرا اكا هيچ برشي واجب دكلدر (وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم مثل
القلب كريمة بارض فلاة تقبلها الرياح ظهر البطن * يغمبر بمن صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر قلبك
مشيت الهية عندنده مثلي ارض فلاتده ريشه مثليدر كه رياح اني هر جانبنه تقليب ايدله * وقال النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم ما من قلب الا و هو بين اصبعين من اصابع الرحمن ان شاء ان يقيمه اقامه و ان شاء ان
يزيغه ازاغه * يغمبر بمن صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر هيچ بر قلب يوقدر كه الا اول اصابع رحماندن
ايكي اصبع بينده در ديار سه اني طور غرر و ديار سه ايركورر * و كان النبي صلى الله تعالى عليه
وسلم يقول اللهم يا مقلب القلوب ثبت قلوبنا على دينك * يغمبر بمن عليه السلام دعا سنده اي قلب لري
حالدن حاله نحويل ايدر باري تعالى قلوب عزي مرضيك اولان دين اسلام اوزره تثبيت ايت ديردي
و كذلك راسخون ديرلر كه (ربنا انك جامع الناس ليوم لا ريب فيه) يارب سن ناسي جمع ايدرسن
شول كونده كه انك اوله جفنه مؤمن عندنده شك يوقدر (ان الله لا يخلف الميعاد) الله تعالى
و عدينه خلف ايتز * زيرا كه الهيت اني منافيدر (ان الذين كفروا ان تغني عنهم اموالهم
ولا اولادهم من الله شيئا) شونلر كه كافر اولديلر انلره كثر اموال و اولاد لري الله تعالى دنك
عذابندن برشيئي دفع ايتز نه دنيا ده و نه آخر ته (و اوائك هم و قود النار) انلر جهنمك
طوتشديره حق او طونيدر (كدأب آل فرعون) اول كفارك رسول الهى تكذيبده و حق

تعليم ايلدي اكر الله تعالى
ناسك بعضيسيله يعنى
مشركلري مؤمنلره دفع
ايتشيدى ير يوزى ظلمت
كفر ايله فاسد و باطل
اولوردى ولكن الله عظيم
الشان عالملا اوزرينه فضل
و رحمت صاحبيدر * داود
عليه السلام صپان طاشي
آتمقده زياده مهارتي
اولغله اول جنكده بولنشيدى
طاوت هر كيم جالوتى قتل
ايدرسه اكا قزى و نصف
ملكى ويريرم ديو وعد
ايتشيدى داود عليه السلام
جالوتى صپان طاشيله باشنه
اوروب طاغيدوب قتل
و عسكرى متفرق و منهزم
اولدقده بر وفق شرط
قزى و نصف ملكى
ويردى صكره جمله سنده
مالك اولدى (تلك آيات الله
تتلوها عليك بالحق و انك
لن المرسلين) بوقصه لر
الله تعالى دنك قدرت
نشانلر ايدر كه آنى سكانلاوت
ايدرز حق اولديغى اهل
كتاب تسليم ايدرلر و تحقيق
يا محمد سن جمله خلافة
كوندرلش يغمبر سن (تلك
الرسول فضلنا بعضهم على
بعض منهم من كلم الله و رفع
بعضهم درجات و آتينا عيسى
ابن مريم البينات و ايدناه

روح القدس و لو شاء الله ما
اقتتل الذين من بعدهم من
بعد ما جاءتهم البينات ولكن
اختلفوا ففهم من آمن
ومنهم من كفر و لو شاء الله
ما اقتتلوا ولكن الله يفعل ما
يريد (يوسوره ذكروا
اولئان پیغمبر لک بعضی
بعضی اوزرینه قصه خاصه
ایله تفصیل ایتدک واناردن
الله تعالی ایله بی واسطه
تکلم ایتش وار * طوره
موسی علیه السلام و معراجده
پیغمبر مز علیه الصلوة
والسلام کی * و حق تعالی
بعضارینک درجه لرینی رفع
و عالی ایلدی * یعنی بعضی
ناسک بر فرقه سنه و بعضی
تمامه و بعضی سنی بزم
پیغمبر مز علیه الصلوة
والسلام که انس و جنه بعث
ایلدی و کی رؤیا کیمی وحی
کیمی کتب ایله مبعوث
اولدی بعض مفسرین
رفعدن مراد ادریس علیه
السلام در دیش * و عیسی
بن مریم علیه السلام * ابرا
و امکه و ابرص و اخیاء
اموات کبی * مجزة
ظاهره لو یردک وانی روح
القدس * یعنی جبرائیل
علیه السلام * ایله تأیید
ایتدک اکر الله تعالی مراد
ایدی انبیاد نصکره اولان

انکارده عادتلی آل فرعونک عادتلی کبیر (والذین من قبلهم) واناردن او کدین پکن امتلک
کافر لری (کذبوا بایاتنا) بزم کتاب لریمزه ورسولرله ویردیکمز دلائلمزی تکذیب ایتدیلر
سنک قومک تکذیب ایتسی کی (فاخذهم الله بذنوبهم) حق تعالی انلره ذنوبری سببیه عقاب
ایتدی (والله شدید العقاب) الله تعالی شول انک ایتلرینه ورسولرینه تکذیب ایدنلره عقابی شدیددر
(قل للذین کفروا ستعذبون و تحشرون الی جهنم و بیس المهاد) یا محمد کافر لره دیگل که
سنز مغلوب اولیسرسنر و جهنمده بر یره کتوریلورسنر اول نه مپوس مقر و فراش اولور *
ابن عباس رضی الله عنهدن مرویدر وقتا که پیغمبر مز علیه السلام بدر غزاسنده قریش
اوزره غالب اولوب مدینهیه رجوع ایتدی بنو قینقاع سوقنده یهودی بی جمع ایدوب دیدیکه
یا جماعت یهود الله تعالینک عذابندن قورقوب اسلامه کلک که قریشه ایریشن مصیبت سزه
دخی ایریمه حالوکه بنم نبی مرسل ایدو کمی کتابکزده بولوب بیلورسنر * دیدیلر که یا محمد
سن اکا الدانغل شول حرب امرنده غافل بر قومه فرصتکله بزنی دخی انلره قیاس ایدوب
کندیک اوزریمزه غالب صانغل اوله اولسه بوآیت نازل اولوب دینلکه یا محمد یهوده دیگل که
سنز منزم اولیسرسنر و جهنمده بر یره کلیسرسنر اندنصکره قریضه قتل و بنو النضیر اجلاء
و خیر فتح و سائر لری اوزره جزیه و ضعه حق تعالینک وعد کریمی و فاء بولدی (قدکانکم
آیه فی فتنین النقتا) بزم صدق قولرزه سزه دلالت اولندی شول ایکی فرقه ده کی یوم بدرده
ایکیسی قاوشدیلر * دینلکه اشبو خطاب قریشه و یا یهوده و یا مؤمنلره در (فئة تقانل فی
سبیل الله) بر فرقه سی حق تعالینک طاعتنده قتال ایدر که اول رسول الله و اصحابی فرقه سی
ایدی مجموعی اوچبوز اون اوچ کشی ایدیلر یتش بدیسی مهاجریندن و ایکبوز اتوزالتیسی
انصاردن ایدی مهاجرینک صاحب رأی علی کرم الله وجهه ایدی و انصارک رئیس سعید
بن عباد ایدی انلرده یتش بعیر و ایکی فرس وار ایدی فرسک بری مقداد بن عمروک و بری دخی
مرشد بن ابی مرشدک ایدی اکثری بیان ایدیلر سلاحدن التی درعله سکنر سیقلری و ارایدی
(و اخری کافرة) و فرقه اخری ایسه کافر ایدیکه انلر مکه مشرکارندن طفوز بوزالی کشی
ایدیلر رئیس لری عتبه بن ربیع ایدی انلرک بوز فرس لری و ارایدی و بدر و قعه سی پیغمبر مز صلی الله
تعالی علیه و سلک اول غزاسی ایدی (یروهم مثلهم رأی العین) یا معشر یهود مشرکینی
مسلمینک ایکی دکلر سنجه کوررسنر زیرا یهوددن بر جماعت بدر غزاسنه حاضر اولمشلردی تاکه
نصرت ایکی فریقندن قنغیسنک اولور نظر ایله لر کورسه لر که مشرکین مسلمینک ایکی مثلجه در
ومع ذلك نصرت مسلمینک اولدی ایمدی بو حالت پیغمبر مز علیه السلامه و صدقنه دلالت
اولدی بعضیلر دیدیلر که مسلمون مشرکینی ایکی دکلر وجه کوردیلر باذن الله مشرکینک کوزلرینه
مسلمین قایل کورینوب مسلمینک اوزرلرینه هجوم ایتدیلر ملاقات ایتدکلر نده کوزلرینه مسلمین
چوق کورینور قلیلرینه مسلمیندن خوف کلوب بوزلدیلر (والله یؤید بنصره من یشاء) الله
تعالی دیلدی کیسهیه نصرت ایله تقویه ایدر انی عدوسی کوزلرینه تکشیر ایله کوستر (ان
فی ذلک لعلره لاولی الابصار) حق تعالینک قلیلی کثیر اوزره نصرتنده بصیرت صاحب لرینه موعظه
واردر (زین للناس حب الشهوات) ناسه مشتهیات محبتی تزین اولندی وانی تزین ایدن الله

تعالیدر زیرا که افعال ودواعی بی خلق ایدن اولدر وانی انلره تزیینی ابتلا ایچون رد ویا اول
انلرک سعادت اخرویه لرینه وسیله اولسون ایچوندر * چنانکه اول الله تعالینک راضی اولدیغی
وجه اوزره اوله * ویا اول تعیشه وبقاء نوعه سبب اولسون ایچوندر ویا انی تزیین ایدن شیطاندر
* زیرا که آیت کریمه معرض ذمده وارد اولوبدر (من النساء) نسا درکه انلرک فتنه سی
هرشینک فتنه سندن اشدر (والبنین) واولاددرکه انلرک سببیه انسان حلال وحرامدن
مال جمعنه حربص اولور حدودالهی محافظه دن قالور * دینلدیکه اولادمز بزه فتنه در
حیاتلریله مفتون ومانلرینه محزون اولور (والقناطر المقنطرة من الذهب والفضة) والتونون
وکومشدن مال کثیردرکه یوز بک دیناردر * ویا برثورک در بسی طلو سنجه در مقنطره ایسه
قناطری تا کیددر * یعنی اول قناطر محصنه محلد ویا مدفونه در ویا مضروبه منقوشه درکه
در اهرم ودنانیر اولوبدر ویا مضعفه در قناطر اوج اولوب مقنطره طقوز اولمیدر (والخیل
المسومة) وافر اسدرکه علامتیلرلر (والانعام) وابل وبقرو غنمدر (والحرث) وزرعدر
اشبواشیانک هر بری ناسه فتنه در اما نساء واولاد ناسک جیمعه عامدر والتون وکومش تجاره
فتنه در وخیل ایسه ملوک فتنه در و انعام ایسه بادیه اهلنه فتنه در وحرث ایسه قری اهلنه فتنه در
(ذلك متاع الحیوة الدنیا) اشبواشیای مذکوره حیاة دنیا متاعیدر (والله عنده حسن المأب) اما که حسن مرجع الله تعالی عندندر اشبونده دنیادن تریب و آخرته ترغیب وارددر (قل
انبلکم بخیر من ذلکم) یا محمد دیکل که ناسه تزیین اولنان اشیادن خیر لوسنی سزه خبر ویره یغی
(الذین اتقوا عند ربهم جنات) شرک و معاصیدن وزینت دنیا ایله تزیین صاقتانلر ایچون رب تعالی
عندنده جنتلر وارددر (تجری من تحت الانهار) انک انتندن ایر مقلر آقار (خالین فیها ابداء) انلر انده
اقامتده دائم اولدقلری حالده (وازواج مطهرة) انده عیوب ظاهره وباطنه دن طاهره زوجات وارددر
(ورضوان من الله) والله تعالینک انلردن رضایی وارددرکه اول نعمتک کبریدر (والله بصیر
بالعباد) الله تعالی عبادک اعمالنی کورر احسان اهلنه ثواب ویرر و اسائن اهلنه عقاب ایر کورر
پیغمبریز صلی الله علیه وسلم ایدر حق جل و علا جنت اهلنه بندن راضی اولدیگز می دیه انلر
دیه لرکه یاربز نیچون راضی اولمیه وز و الحال بزه ویردیگک کراماتی محض فضلکدن افضل
ویرسن اعمالزری اکا ایر کورر دکل ایدی دیه که ایمدی سزی اولدیگک کراماتدن افضل
رضاهه سزی محل قیلدم شمدنکر وابداسزه سخط ایتمیزن اشبو آیت کریمه ده الله تعالی نعمت لرینه
تنبیه ایتمیکه ادناسی متاع دنیادر و اعلامی رضوان الهدر و اوسطی جنت و تعیدر (الذین
يقولون) که انلر حق تعالی به تضرع ایدوب دیرلرکه (ربنا اننا آثمنا فاغفر لنا ذنوبنا وقنا عذاب
النار) یاربز سکا ورسولنه ایمان کتوردک ایمدی ذنوبی مغفرت ایشکل و بزدن عذاب ناری
دفع ایله کل (الصابرين) که انلر طاعاته و مصائبه و عصیان و مخالفتدن امتناعه صبر ایدیجیلردر
(والصادقين) و ایمانلرنده و اعمال صالحه لرنده و کندیلر ایله الله تعالی ویا ناس بینده کی و عدلرنده
صدق ایدیجیلردر (والفاتین) والله تعالی به اطاعت ایدیجیلردر (والمنفقین) والله تعالینک طاعتنده
ماللرین اتفاق ایدیجیلردر (والمستغفرین بالاسحار) و سحر لر دنماز قلیجیلردر ویا صباح نمازنی
جماعته قلیجیلردر سحرله قیدایتمی اول صبحه قریب اولدیغیچوندر ویا انلرکه تهجدلرین سحره

امتلر انلره هدایتیه باعث
بینات کلدکنصکره قتال
ایتمزردی لکن انلر دینلرنده
اختلاف ایستیلر انلردن
بعضیلری پیغمبرلری دینه
ملازمه مؤمن اولدیلر
وبعضیلری طریق حقدن
اعراضله کافر اولدیلر اکر
خدای متعال مراد ایدی
اختلاف و قتال ایتمزردی
ولکن الله تعالی مراد
ایتمیک شئی ایشار (یا ایها
الذین امنوا اتفقوا بما
رزقناکم من قبل ان
یأتی یوم لا یبع فیهِ ولا خلة
ولا شفاعة والکافرون هم
الظالمون) ای مؤمنلر سزه
ویردیگمز مالدن نفقه
وزکات ویرک اولکون
کلز دن مقدمه اولکونده
بیع اولنوب ویریه جک مال
و حمایت ایده جک دوست
وبلاذن الله شفاعة ایده جک
کیسه یوقدر که سزی
عذابدن خلاص ایده و کافرلر
* زکاتی ترکله * ظالملردر
(الله لا اله الا هو الحی
القیوم لا تأخذه سنة ولا
نوم له ما فی السموات وما فی
الارض من ذالذی یشفع
عنده الا باذنه یعلم ما بین
ایدیم وما خلفهم ولا
یحیطون بشئی من علمه الا
بما شاء وسع کرسیه السموات

والارض ولا يؤده حفظهما
وهو العلي العظيم الله تعالى
خلقه معبود بالحقد اندن
غیری عبادته مستحق یوقدر
الاودر حیات دائمیده باقی
ومخلوقات تدبیرنده قائمدر
انی یخونک اولی و آخری
اخذ ایتز یعنی امز غنمق
و او بومقدن منزهدر
کوکلرده ویرلرده اولانلرک
جمله سی انکیچوندر انک
ملکیدر کیمدر اول کیمسه که
قیامتده انک عندنده
بر کیمسه بی شفاعتله قورتره
اولمز مکرینه انک اذنیله
اوله آسمان وزمین اهلنک
* امر دنیاده * اولکرنده
اولانی * و امر آخرتده *
اردلرنده اولانی بیلور
وانک علمندن بر شیئی
مخلوقات احاطه ایتزلر
مکرکه بیلدره سنی اول
اراده ایده اول الله عظیم
الشانک کرسیسی یاخود
علی سموات وارضی
احاطه ایدر وکوکلری
ویرلری حفظ ایتک اکا
مشقت ویرمز واول الله
عظیم الشان وهم حدندن
اعلا وفهم ادراکنندن
اعظمدر * بو آیت کریمه
آیات قرآنیله انک اشرفیدر
حدیث شریفده کلمشدرکه
بو آیت ساق عرشک یاننده

دکین مدایدوب بعده استغفار ایدیبیلدر نافع ایدر ابن عمر رضی الله عنه کیجه بی احیاء ایدردی
وسحر اولیحق تاصباح اولنجیه دکین استغفار و دمایه مشغول اولوردی * قال النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم یازل الله الی سماء الدنیا کل لیله حین یقی ثلث الایل فبقول أنا الملک من الذی یدعونی
فاسجیب له من الذی بسأنی فاعطیه من الذی یستغفرنی فاغفر له * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
وسلم ایدر هر کیجه نک ثلثی قالدیغنده حق تعالینک امری سماء دنیایه نزول ایدوب درکه بن اول
ملکن وهر شیئک خالق و مالکی یم کیمدرکه بکا دعا ایده اکا اجابت ایدم کیمدرکه بندن سؤال ایده
اکا سؤالی ویرم کیمدرکه بندن کناهی مغفرتن دیلیله انی یار لغه یم * حکایت اولنورکه لقمان
حکیم اوغلنه دیدیکه خرو سدن اعجز اولملغنکه اول سحر لرده او تیجک من او یور بولمغل (شهد الله
أنه لا اله الا هو) الله تعالی کندودن غیر اله یوق ایدوکنه و وحدانیتنه دلالت ایدر دلائل
نصیبله وانی ناطق آیات کریمه انزالیلله تبیین ایتدی * کلبی ایدر شام احبارندن ایکی حبر مدینه یه
سفر ایدوب مدینه شهرینی کور یجک بری صاحبنه دیدیکه بوشهر آخر زمانده ظهور ایده جک
پیغمبرک شهرینه عجب بکزه بور چون پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم داخل اولدیلر صفتیله
انی بیلدیلر دیدیلرکه سندن بر شیء سؤال ایدهلم اگر انی بزه خبر ویررسک صدقکی بیلوب
سکا ایمان کتورلم کتاب اللهده اعظم شهادت ندر دیکلکه کورلم پیغمبریمز صلی الله تعالی
علیه وسلم انلره بو آیتی خرویر یجک ایکیسی دخی اسلامه کلدیلر (والملائکة) و ملائکه الله
تعالینک وحدانیتنه اقرار ایتدیلر (واولو العلم) و علم صاحب لری انک وحدانیتنه احتیاجله
ایمان کتوردیلر (قائم بالقسط) اول الله تعالی ارزاق و آجال قسمتنده واثابه و معاقبه ده و عبادده
امر و نهینده عدلی اقامت ایدر اولدیغی حالده (لا اله الا هو) اندن غیری اله یوقدر توحیدی
تأکید ایچون تکرار ایتدی تاکه انی برلیوب اکا غیری اشراک ایتیه لر (الغیر الحکیم) که اول
انی توحید ایتیمه انتقام ایدرکه انک مثلنه هیچ بر منتقم قادر اواز و خلقی اوزره دیلدیکن حکم
ایدر هیچ احد انی اندن تحویلده قادر اواز * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یجاء بصاحبها
یوم القیامة فبقول الله تعالی ان لعبدی هذا عهدی وانا حق من وفی بالعهده ادخلوا عبیدی
الجنة * پیغمبریمز علیه السلام ایدر یوم قیامتده اشبو شهادت صاحبی کتوریلده حق جل و علا
دیه که اشبو عیدمک بنم عندمده عهدی وارد و عهدده و فایه بن خلقمندن احقم ایددی عبیدی
جنته قویک دیوملائکه یه بیوره (ان الدین عند الله الاسلام) الله تعالی عندنده مرضی اولان
دین اسلام دینیدرکه اول توحیددر و پیغمبریمز علیه السلام کتوردیکی شرعیله تدرعدر
(وما اختلف الذین اتوا الکتاب) کتاب ویریلنلردن یهود و نصاری و یاساثر کتب متقدمه
اربابی دین اسلامده اختلاف ایتدیلر (الا من بعد ما جاءهم العلم) الا آیات و حججه
حقیقت امری بلکه تمکنلرندن صکره اختلاف ایتدیلر (بغیا بینهم) بیلنلرنده حسد و یا
طلب ریاست ایتدکلرندن یوخسه حقیقتده شبه لری اولقدن دکل انلردن بر قوم دین اسلامی
حقدر دیدیلر و بر قوم ایسه انی غیری یه مخصوصدر دیدیلر و بر قوم ایسه انی مطلقا انی
ایتدیلر ربیع بن انس رضی الله تعالی عنه ایدر موسی علیه السلام محتضر اولدیغنده بنی
اسرائیل احبارندن یتش کسنه بی چاغروب توراقی انلره ایداع ایدوب یوشع بن نون علیه

السلامی دخی پرینه خلیفه ابتدی قرن اول و قرن ثانی و ثالث کچمک اول یتیم احبارک
ایمانی بدینده تفرقه واقع اولوب قتال ایتدیلر و شرور و اختلافه دوشوب حتی که عزیر ابن
الهدر دیدیلر * دینلدیکه اشبو آیت کریمه وفد نجران حقنده نازل اولودرکه انلر عیسی
علیه السلام امرنده اختلاف ایدوب انی حاشا ابن اللهدر دیدیلر (ومن یکفر بآیات الله فان
الله سربیع الحساب) اول کسینه که الله تعالی آیتلرینه کافر اوله حق تعالی خیر و شرک جزاسن
ایتمکده سربعدر زیراکه خلقت اعمالنه عالمدر تذکرو تفکره محتاج دکدر و یاخود جمیع خلایقک
محاسبه سنی کور مکده سربعدر حتی جمیع برلمحه دن اقل زمانده حساب ایدر هر بری انجق
کندوبی حساب اولدی ظن ایدر (فان حاجوک فقل اسلمت وجهی لله ومن اتبعن) یا محمد
اگر دینک امرنده یهود و نصاری سکا محاصمه ایدر لر سه انلره دیکل که کنیدی بکا اتباع
ایدنار له یبله الله تعالی ایچون خالص ایتدم اکاغیری اشراک ایتزین (وقل للذین اتوا الکتاب
والامیین) یا محمد کتاب ویریلنلره و عربک مشرک لرینه دیکل که (ءاسلمتم) سز دین اسلامه
کدیکنمزی (فان اسلموا فقد اهتدوا) اگر توحیدده و محمد علیه السلامه تصدیقه اخلاص
ایدر لر سه ضالالتدن چاقوب هدایت ایدرلر (وان تولوا) اگر اسلامدن اعراض ایدر لر سه
(فانما علیک البلاغ) سکا واجب اولان رسالتکی تبلیغدر یوخسه هدایت دکل (والله
بصیر بالعباد) الله تعالی عبادندن مؤمن اولانه ده اولمانه ده عالمدر (ان الذین یکفرون
بآیات الله ویقتلون النبیین بغیر حق ویقتلون الذین یأمرون بالقسط من الناس فبشرهم
بعذاب الیم) شونلرکه حق تعالینک آیاته و پیغمبر لرینه و یردیکی معجزاته کافر اولدیلر
و آبارینک ناحق یره پیغمبر لرینی قتلرینه راضی اولدیلر و ناسدن عدلله امر ایدنلری دخی
اولدر دیلر ایدمی انلره عذاب الیمه تبشیر ایله کل (اولئک الذین حبطت اعمالهم فی الدنیا
والآخرة و مالهم من ناصرین) انلرک عملاری دنیا ده قبول اولنماغله و آخرته انکچون جزاء
بولماغله باطل اولدی و انلری عذاب اللهدن قورتارر کسینه ده اولدی ابن جریج رضی الله
تعالی عنه ایدر بنی اسرائیلک انبیاسنه کتاب کلز بلکه وحی کلور دی چآنکه اول کلان و حی
قوم لرینه تذکیر ایتسه لر قوملری انلری اولدیر لر دی و اول تابع اولوب تصدیق ایدنلردن
رجال طوروب انلره امر معروف و نهی منکر ایتسه لر انلری دخی اولدیر لر دی ابو عبیده
ابن الجراح رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز علیه السلامه دیدمکه یا رسول الله یوم قیامتده عذاب
زیاده شدید اولان نه کسینه لر در دیدی شول ر جلدلرکه پیغمبر اولدیر و شول ر جلدلرکه منکرله
امر ایده و معروفدن نهی ایده اندن اشبو آیت مذکور ه بی او قودی بعده دیدیکه یا اباعبیده بنی اسرائیل
اول نهاردن ساعت واحده ده قرق اوچ نی اولدیر دیلر بعده بنی اسرائیلک طاب لر ندن یوز اون
ایکی کسینه انلره امر معروف و نهی منکر ایدمک اول نهارک آخرته انلرک جمیعنی اولدیر دیلر
ایدی انلردرکه حق جل و علا کتاب کریمده ذکر ایلدی (الم تر الی الذین اتوا نصیباً من
الکتاب) شول توراندن و یا کتب سماویه دن نصیب ویریلنلره بزم اعلامزله علمک ایدمیدی
(یدعون الی کتاب الله لیحکم بینهم) انلر کتاب اللهه دعوت اولنورلرکه بدینلرنده حکم اولنه
* روایت اولندیکه پیغمبر عز علیه السلام بروفته یهودک مدارسنه کیردی نعیم بن عمرو و حارث

لسانیه حق تعالی بی تقدیس
ایدر (لا اکراه فی الدین
قد تبین الرشد من الغی فمن
یکفر بالطاغوت و یؤمن
بالله فقد استمسک بالعروة
الوثقی لا انفصام لها والله
سمیع علیم) دینی قبولده
اکراه یوقدر یعنی کیمسه
بی اکراهله دینه ادخال
ایتمک تحقیق بو دین
ضالالتدن طوغری یولی
یعنی کفردن ایمانی بیان
و تمیز ایتدی امدی هر کیمکه
طاغوته یعنی شیطان و اصنام
و سائر غیر الله طامعوب
انکار و الله ایمان ایدر سه
تحقیق اعتماد و امنیت اولنور
محکم بر قول قوی طوته کی
(اول قرأندر) انکچون
آیرماق یوقدر الله عظیم
الشان اول عروء و ثقای
نیت خالصه ایله طوته نی
ایشیدیحی و ییلچدر *
مر ویدرکه ابو الحصین نام
انصارینک ایکی اوغلی وار
ایدی شامدن مدینه یه
بر نصرانی کلوب بونک
اوغلار بنی اضلال و نصرانی
ایدوب شامه کیتدیلر
ابو الحصین پیغمبر علیه
السلامدن اجازت طلب
ایتدیکه کیدوب انلری
زور ایله راه شرعه کتوره
بو آیت کریمه نازل اولدیکه

کیمسه اکر اهله دینه ادخال
اولئیه * دیند کجه بو آیت
کریمه اشارتیه یهود
وناسی و مجوس جزیه
قبول ایتدکری حالمه
زور ایله دینه دعوت
اولئیبون انجق مشرکین
عربیه یا اسلام یاسقله معامله
اونوردی صکره آیت
قتال ایله منسوخ اولدی
(الله ولی الذین آمنوا
یخرجهم من الظلمات
الی النور والذین کفروا
اولیاءهم الطاغوت
یخرجونهم من النور الی
الظلمات اولئک اصحاب النار
هم فیها خالدون)
مؤمنلرک دین ونصرت
حیثیقله اقرب وولیلری
الله تعالیدر انلری ضلالت
ظلماتدن هدایت نورینه
اخراج ایدر کافرلرک
مقربلری اولان طاغوت
انلری فطرتلری اولان
نور اسلامدن ضلالت
ظلماتنه چیقارلر بو کفار
ومرتدلر جهنم آتشی
ملازملریدر انلر اول
آتشده مخلدودا ملردر
(الم ترالی الذی حاج ابراهیم
فی ربه ان آتیه الله انئک
اذ قال ابراهیم ربی الذی
یحیی ویمیت قال انا احیی
وامیت قال ابراهیم فان الله

بن زید دیدیلرکه یا محمد سن نه دین اوزره سن دیدیکه دین ابراهیم علیه السلام اوزره بن دیدیلرکه
ابراهیم یهودی ایدی دیدیکه کلک توراته مراجعت ایدلم اول بزمه سزک بیدنک زده حکم
اولسون اولیه اولسه اندن امتناع ایتدیلر (ثم تولى فريق منهم وهم معرضون) انلردن بر
فريق حق قبولدن معرضین اولدقلری خالده تولی ایدر * ابن عباس رضی الله تعالی عنہدن
مرویدرکه خیر اهلندن بر رجل و برأمره زنا ایتدیلر کتا بلر ندر رجیم ایجاب ایدر ایدوکن بیلورکن
اول ایکسی ارالرنده شریف اولدیفیچون انلری رجندن کراحت ایتدیلر ورخصت اولق
رجاسیله اول ایکسینک امرنده حکمی پیغمبریز علیه السلامه حواله ایتدیلر پیغمبریز علیه
السلام انلره رجمله حکم ایدیجک یهوددن نعمان بن اوفی ونبوی بن عروانلره رجیم یوقدر
دیدیلر * پیغمبریز علیه السلام دیدیکه بمله سزک اراک زده تورات حکم اولسون نعم دیوب
بجمله سی اکاراضی اولدیلر انلرک اعلمنه ابن صوری دینوردی انی کتوردیلر رجیم ذکر اولنان محلی
آچدی الی رجم آتی اوزره قیوب انک مابعدنی اوقودی عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنہ انده
حاضر ایدی دیدیکه یار سول الله رجم آیتن اوقومیوب یکمشد * اندن ابن صوری انک الین اول آیتک
اوزرندن قالدیروب آتی پیغمبریز علیه السلامه وانلره اوقودی بیورلمشکه * المحصن والمحصنة
اذا زنيا وقامت علیهما البینه رجما وان كانت المرأة حبلى تربص بها حتی تضع مافی بطنها * بچان
محصن ومحصنه زنا ایدوب اوزرلرینه بینه اقامت اولنه ایکسی دخی رجم اولنور اکر اول مرأة
زانیه حامل ایسه حملک وضعنه دکن توقف اولنور اولیه اولسه پیغمبریز علیه السلام اول زنا
ایدن رجل و مرأی رجم ایدی یهودا کا زیاده انجندیلر اول سبیدن اشوآیت کریمه نازل اولدی
(ذلک بانهم قالوا لن تمسنا النار الا یامامعدودات) انلرک حقندن تولی واعراضلری شول اعتقاد
زانیغ وطمع فارغلری سبیلله ایدیکه بزه نازک مس ایتمی ایام قلیله ده اولوردیو عقاب امرنی
تسهیل ایدرلر دیکه آنک ذکرى جزؤ اولک اوچنجهی حزبنده یکمشد (وغرهم فی دینهم
ماکانوا یفترون) وانلری دینلری امرنده افترا ایتدکری شیء مغرور ایتدیکه اول اباءلرندن
انبیاء انلرایچون شفاعت ایلده وحق تعالی یعقوب علیه السلامه وعدایتش اوله که انک اولادنی
تعذیب ایتیه مکرکه زمان قلیله ده تحله قسم ایچون ایلده (فکیف اذا جمعناهم لیوم لا ریب فیہ)
انلرک حالی نیحه اولور قچانکه بز انلری جمع ایدموز برکون ایچونکه انده ریب یوقدر * روایت
اولنورکه یوم قیامتده کفارکرایتلرندن اولرفع اولنان رایه یهودک رایه سی اوله خلالتی بیننده
افضاح اولندقلرندن صکره جهنمه سوریلر (ووفیت کل نفس ما کسبت) وهر نفس خیر
وشرندن کسب ایتدیکنک جزاسی توفیه اولنور (وهم لا یظلمون) انلر ظلم اولنزلر * اشبونده
دلالت واردرکه عبادت حبط اولئیه ومؤمن ناردنخلد اولیه زیرا ایمان وعتق توفیه سی نه ناردن
ونه اکا دخولدن اولده اولور بلکه اندن خلاصدن صکره اولور (قل اللهم مالک الملك)
یا محمد دیکل که یا الله بزى خیرله قصدایت ویا عبادک ومالک اولدقلرینک مالکی * حق جل
وهلاکتب سالفه نک بعضنده دیمشدرکه * أنا الله ملک الملوک ومالک الملوک قلوب الملوک ونواصیم
بیدی فان العباد اطاعونی جعلتهم علیهم رحمة وان عصونی فلا تشغلوا بسب الملوک ولیکن توبوا
الی اعطفهم علیکم * بن اول الله تعالی به که ملوکک ملکی ومالکن ملوکک قلوب ونواصیمی

بنم بدمه در اکر عباد بکا اطاعت ایدر لسه ملوکی انلره رحمت قیلورین واکر عصیان ایدر لسه
 ملوکی انلرک اوزره عقوبت قیلورین * ایدمی ملوک سینه اشتغال ایتکنز بلکه بکا توبه ایدک که
 انلرک قلوبنی سزه رحمتله اماله ایدم * ابن عباس وانس رضی الله تعالی عنهما ایدرلر پیغمبر عز
 صلی الله تعالی علیه وسلم مکه بی فتح ایدیک امتنه وعدایتیکه فارس وروم مالکی دخی باذن الله
 انلرک اوله * منافقون ویهود دیدیلرکه محمد علیه السلامه مکه مدینه یتدیمی که حتی فارس وروم
 مالکنه دخی طمع ایدمی اوله ا کافدن اولور زیرا که انلر قوتنه وعسکرلری کثرتنه در اوله
 اولسه اشوآیت کریمه نازل اولدی (توقی الملک من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء) ملکی دیدیلرک
 کسه ویررسن و دیدیلرکندن اتی نزع ایدرسن ملکی عرب و یروب و فارس وروم دن کیدرسن
 ویا خودملکی انبیاه ویررو جبار بدن کیدرسن ویا خودملکی آدم اولادینه ویرر و ابلیس
 و جنودندن کیدرسن (وتعز من تشاء وتذل من تشاء) و دیدیلرککی عزیز و دیدیلرککی ذلیل ایدرسن
 و اصحابی عزیز ایتدک حتی که غالبین اولدقاری حالد اولون بیک کشی مکه یه کیدرلر * و ابو جهل
 و اصحابی ذلیل ایتدک حتی که باشری کسیلوب جسدلری قلیبه براغلدی و یا ایمان هدايته عزیز و کفر
 وضلائله ذلیل ایدرسن و یا طاعتله عزیز و معصیتله ذلیل ایدرسن و یا نصرتله عزیز و قهر ایله
 ذلیل ایدرسن و یا غنا ایله عزیز و فقر ایله ذلیل ایدرسن و یا قناعت و رضا ایله عزیز و حرص
 و طمعله ذلیل ایدرسن (یدک الخیر) خیر و شرسنک یدکده در (انک علی کل شیء قدیر) اعزاز
 واذلالدن هر برینه قادرسن یا لکنز خیر ذ کریمه اکتفاء اولندی زیرا که اول مقتضی بالذاتدر
 واما که شر مقتضی بالعرضدر زیرا شر جزئی بولغز مادامکه خبر کلی بی متضمن اولمیه ویا
 خطابه ادبی مراعات ایچون اوله ویا کلام خیرده واقع اولد یغیچون اوله * زیرا روایت
 اولندیکه پیغمبر عز علیه السلام خندق غزاسنده خندق ایچون خط ایدوب صحابه دن هر
 اون کشی به اندن قرقر زراع فاز مغه تعیین ایلدی ماشاء الله تعالی قازد قلرندن صکره اندن بر صخره
 عظیمه ظاهر اولدی اکامعول تأثیر ایتدی اوله اولسه پیغمبر عز علیه السلامه اتی اخبار ایچون سلمان
 رضی الله تعالی عنیه کوندر دیلر هماندم پیغمبر عز علیه السلام کلوب معوله بر کره اتی اور دینی کبی
 اول پاره لندی شول بیت مظلومه مصباحک ضیاء ویرمسی کبی اندن برضوه پیدا ایدوب
 انک ایکی لابه سنه ضیاء ویردی پیغمبر عز علیه السلام وانکله بیله اولان مسلمان تکبیر ایتدیلر
 و پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه بکا حیره نک قصرلری و کلابنک انبای کوز کدی بعده ایکنجی
 کره معول ایله اور یجق دیدیکه بکا اندن ارض رومنک قره می قصرلری کوز کدی بعده
 او چنجی کره معوله اور یجق دیدیکه بکا اندن صنعانک قصرلری کوز کدی * و بکا جبرائیل
 علیه السلام خبر ویردیکه اتم اشبو کورد کلرینک کلنه غالب اولسر در ایدمی سزه بشارت
 اولسون * منافقون دیدیلرکه کور ککه بویله وعدایتله اول سزی نیجه الدادیور ویشدن حیره نک
 قصرلرینه الیکنز ایرسر در دیوسزه خبر ویرر و الحال سزایسه قورقکنزدن خندق قازه طورر
 سزاویله اولسه اشوآیت کریمه نازل اولدی (تولج الیل فی النهار) کیجه بی کوندزه ادخال
 ایدرسن حتی انکله کوندز اون بش ساعت اولور و کیجه طفوز ساعت قالور (وتولج النهار
 فی الیل) و کوندزی کیجه به ادخال ایدرسن حتی انکله کیجه اون بش ساعت اولور و کوندز

یاتی بالشمس من المشرق
 فأت بها من المغرب فبهت
 الذی کفر والله لا یهدی
 القوم الظالمین) ایا بصیرتله
 نظر ایتدکی شول کیسه
 طرفنه که * اول نمرود در
 الله تعالی اکا ملکی اعطا
 ایتکله طغیان و کبرندن
 بریسی حقننده ابراهیم
 علیه السلامه مخاصمه
 و مجادله ایلدی اولوقته
 ابراهیم علیه السلام بنم بریم
 قدرتیله امواتی احیا
 وزندهی اماته ایدر دیدکده
 نمرود بندهی دیرلدر
 و اولدر یرم دیدی ابراهیم
 علیه السلام انک تبلیستلکی
 فهم ایدوب تکرار ربم الله
 تعالی کونشی هر کون
 مشرقدن کتوررسن اتی
 مغربدن کتور دیمکه نمرود
 کافر میهوت متحیر و منقطع
 اولدی الله عظیم الشان قوم
 ظالمینه هدايت ایتدز
 دینلرکه نمرود بر واجب
 القتل آدمی کتورروب
 آزاد ایتکله اشتهه میتی
 احیا ایلدم و بریکناه آدمی
 قتل ایتکله اشتهه دیری بی
 اولدر دم دیدیکنده ابراهیم
 علیه السلام شمسک عکسی
 طلوعنی تکلیف ایلدی
 (او کالذی مر علی قرية
 وهی خاوية علی عروشها

قال انى يحيى هذه الله بعد موتها فاماته الله مائة عام ثم بعثه قال كم لبثت قال لبثت يوما ، بعض يوم قال بل لبثت مائة عام فانظر الى طعامك وشرابك لم يتسنه وانظر الى حمارك ولججك آية للناس وانظر الى العظام كيف ننشزها ثم نكسوها لحما فلما تبين له قال اعلم ان الله على كل شيء قدير آية اوله مربوط اولغله ياخود خبر المذكى اول مثلاو كيمسه دنكه اول كيمسه ديوارلرى سقفلرى اوزرينه ييقلمش زياده خراب بر قريه يه اوغراى * اول قريه يا قدس شريف يا اكا ايكي فرسخ قريه عنب اوله * اول كيمسه استعظام صورتيه الله تعالى بوامواق ياخود بوخراباتى بوخالدن صكره نجه احيا و آبادان ايدر ديدى حق جل وعلا اول كيمسه يي يوزسنه اماته ايدوب بعده احيا ايلدى و اكا بوخلدن نقدر اكلندك ديدى ياخود بر ملك واسطه سيله سؤال ايلدى اول كيمسه بركون ياخود بركونك بعض مقدارينى اكلندم ديدى بلكه يوزيل اكلندك طعامكه وشرابكه نظر ايله كه هيج

طقوز ساحت قالور (وتخرج الحى من الميت وتخرج الميت من الحى) واوليدن ديرى وديرين اولى چيقاررسن نطفه دن حيوان وحيواندن نطفه چيقاررسن ويايىضه دن طائر وطايردن بيضه چيقاررسن ويا كافر دن مؤمن و مؤمن دن كافر چيقاررسن زيرا كه مؤمنك قلبى ديريدر وكافرك قلبى ميتدر * او من كان ميتا فاحييناه * دلالتيله ويا تازه اوتلرى حب يابسدن وحب يابسى تازه اوتلردن چيقاررسن (وترزق من تشاء بغير حساب) وديلدى كنه مالى تضيق و تقير سز ويا حسيان و ظن اولنميان حيثيدن ويررسن * على بن أبى طالب كرم الله وجهه ورضى الله تعالى عنه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم دن روايت ايدر ديدى كه حق جل وعلا سورة فاتحه يي و آية الكرسي يي وشهد الله آيتى عند الله الاسلامه دكين وقل اللهم دن بغير حساب دكين انزال ايتك ديلدى عرشه تعلق ايتديلر حالوكه انلركله الله تعالى بيننده حجاب يوغيدى ديديلركه ياربنا بزي دارذنوبه وعصيان اهله ايندررسن بزياسه عرشه متعلقلر حق جل وعلا ديدى كه عزم وجلال حقيچون بر كسنه كه هر فرض نمازى اردنجه سزى اوقويه انك مكاتبى جنت ايدم وانى حظيره قدسده اسكان ايدم وهر كونده اكايتش كره نظر رحمت ايدم وهر حاجتن روا ايدم ادناسى مغفرت اوله وانى هر عدو وحاسدن حمايت ايدم انلرك اوزره نصرتم ايركوررم (لايتخذ المؤمنون الكافرين اولياء من دون المؤمنين) مؤمنلر مؤمنلردن غيرى كافرلرى قرابت ويا صداقت جاهليه ايچون دوست ايدنمسونلر تاكه حب وبغضلرى خاصة فى الله اوله * ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر منافقيندن عبدالله بن ابى اصحابى مشركون ويهودايله موالات ايدرلردى وانلره مسلمينك احوالى خبر ويرلردى انلرك پيغمبر عز عليه السلام حضرت تاربتك اوزره ظفر بوللر ين اميد نورلردى كه حتى بو آيت كريمه نازل اولدى مؤمنلر انلرك فعلى مثلندن نبى اولندى (ومن يفعل ذلك فليس من الله فى شيء) اول كسه كه كافرلرى دوست ايدينه الله تعالى دوستلغندن بر شينده دكلدر كه اكا دوستلق دينلسى صحيح اوله زيرا كه حق تعالى ايله وهم عدو سيله دوستلغى جمع ايتك ممكن اولمز (الا ان تقوامنهم تقاة) مكر كه كافرلردن خوف ايدسز انلر ظاهرده غالبين اولمسيله ويا مؤمنلر انلرك آراسنده اولغله ايمدى كندودن انلرك شرفى دفع ايچون قابى ايمانله مطمئن اولديغى حالده لسانله مدارات ايتمى جائز اولور لكن دم حرامى ومال حرامى استحلالمنسز وانلر عورات مسلمينى اظهارنسر (ويحذركم الله نفسه) حق تعالى سزى كفارله موالاتدن ومنه يي ارتكابدن ومأموره مخالفتدن عقوبتله تحذير ايدر (والى الله المصير) مرجعكز الله تعالى يدر اعمالكزك جزاسين ايدر (قل ان تخفوا مافى صدوركم او تبدوه يعلمه الله) يا محمد انلره ديكل كه اكر صدور كزده اولان موالات كفارى كرك اخفاء ويا اظهار ايدك حق تعالى انى بيلور (ويعلم مافى السموات ومافى الارض) سموات وارضده اولان اشيا يي دخى بيلور اويله اولسه كفارله موالاتكز اكا نجه خفى اولور (والله على كل شيء قدير) حق تعالى هر شئيّه قادر در عقابدن صاقنك (يوم تجد كل نفس ما عملت من خير محضرا وما عملت من سوء تود لو ان بينهما وبينه امدابعيدا) يوم قيامتده هر نفس خير وشر دن دنياده ايشلديكن حاضر بولور خيرينه سوينور وشرينه يرينوب تمنى ايدر كه نوليدى اول شرله انك بيننده مسافه بعيده اوليدى ويا اكا ابداء ملاقات ايتييدى ويا انى ايشلييدى (ويحذركم الله نفسه)

حق تعالی سزای عقوبتندن تحذیر ایدر (والله رؤف بالعباد) الله تعالی عبادینه رأفتلودر که انلرک صلاحتی مراعات ایچون نمی و تحذیر ایدر (قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله) یا محمد یهود و نصاریه دکل که اگر سزای تعالی بی سوز سکنز بکا اتباع ایدککه الله تعالی سزای سوه زیراکه بن انک سزه رسولین و اوزریکزه حجتی ایددی مؤمنلرک الله تعالی بی سومی امرینه اتباع اطاعتن ایشلر و رضاسنی ابتعالیدر و الله تعالینک مؤمنلری سومی اول خصال اوزره انلره شناسی و اثباتی ودخی (ویغفر لکم ذنوبکم) وذنوبکیزی مغفرت ایلیدیه دیو وعد کریمه انجایزیدر (والله غفور رحیم) الله تعالی مغفرت و رحمت ایدیمجیدر انلره که الله تعالی به طاعت و رسولنه متابعتله وبعثله سوبیلله * روایت اولندیکه اشبو نزوله سبب یهود و نصارانک بز الله تعالینک ابناء و احباسینز دیدیلر و یاخود و فدنجران بزم عیسی علیه السلامه عبادتمز الله تعالی به محبتمز دندر دیدیلر و یاخود پیغمبرمز علیه السلام زمانده بر قوم کندولرین الله تعالی بی سوز زعم ایتدیلر اولیه اولسه قوللرینی تصدیق ایدر عملله امر اولندیلر اشبوآیت کریمه نازل اولیحق عبدالله بن ابی اصحابنه دیدیکه محمد کندویه طاعتی الله تعالی به طاعت کبی قیلور و بزه امر ایدر که انی سوه بز نصاری عیسایی سومی کبی اولیه اولسه نازل اولدیکه (قل اطیعوا الله واطیعوا الرسول) دیکل که الله تعالی و رسولنه اطاعت ایدک (فان تولوا) اگر الله تعالی به و رسولنه اطاعتدن اعراض ایدر سکنز (فان الله لا یحب الکافرین) سز کافر لرسز حق تعالی ایسه کافر لری سوز فعلارینه راضی اولمز و انلری مغفرت ایتز * قال النبی صلی الله علیه وسلم کل امتی یدخلون الجنة الا من ابی قالوا و من یأبی قال من اطاعنی دخل الجنة و من عصانی فقد ابی * پیغمبرمز علیه السلام ایدر جمیع امتم جنته کیدر ابا ایدن کیرمز دیدیلر که کیدر که اندن ابا ایدر دیدیکه بکا اطاعت ایدن کیر ربکا عصیان ایدن جنته کیر مکدن ابا ایدر اشبونده دلالت واردر که شرعه اطاعتدن اعراض کفر اوله و الله تعالینک محبتنه منافی اوله و انک محبتی مؤمنلره مختص اوله (ان الله اصطفی آدم و نوحا و آل ابراهیم و آل عمران علی العالمین) حق جل و علا رسالت و خصائص روحانیه و جسمانیه ایلله آدم و نوح و آل ابراهیم و آل عمران طلمین اوزره اختیار ایلدی * اشبونککه انلرک ملائککه اوزره فضلی اولدیغنه استدلال اولندی اما آدم ابوالبشردر و آل ابراهیم و آل عمران ایلله مراد ابراهیم و عمران کنندیلر ایدر دینلدی و قول آخرده آل ابراهیم ایلله مراد اسماعیل و اسحاق و ایکسینک اولادیدر و انلرده پیغمبرمز علیه السلام دخی داخلدر و آل عمران ایلله مراد موسی و هاروند که ایکیمی دخی عمران بن یصهر بن فاخت بن لاوی بن یعقوب اوغلر ایدر و یاخود آل عمران ایلله مراد عیسی علیه السلامدر که اناسی مریم بنت عمران بن مائندر اولیه اولسه اشبوایکی عمران بیننده یک سکنز یوز سنه یکجودر (ذریة بعضها من بعض) انلر ذریة واحده در بعضی بعضیسندن منشعبدر و یادینده بعضی بعضیسندن (والله سمیع علیم) الله تعالی ناسک اقوالنی ایشیدر و اعمالنی بیلور قول و عملی مستقیم اولانی اصطفاء ایدر و یا امرأة عمران قولنی ایشیدر و نیتنی بیلور (اذ قالت امرأة عمران) عمران بن مائانک زوجه سی حنه بنت قافوز که عیسی علیه السلامک جده سیدر * اشبو موسی علیه السلامک باباسی اولان عمران دکلدر که انک مریم نام برقری

تغیر انلرک مشدر و حمار که نظر ایلله که سنی ناسه بر نشان و عبرت ایچون بویله ایلدک و حمارکک کموکلرینه نظر ایلله که انلری بربری اوزرینه وضعله نیچه ترکیب ایدره ز و انلره لحم کیدر و روب نیچه احب ایدره ز پیوردی وقتاکه اول کیمسه یه آثار قدرت الهی بیان اولدقده بیلدمکه تحقیق الله عظیم الشان احبای امواته و هر شیئه قادر در دیدی * بوآیت کریمه تفسیرینده کیمسه دیو تسطیر اولنان خضر علیه السلام یاخود بعضی منکر بر کیمسه ایدی دینش اما مشهور اولان عزیز بن شرحبندر اکا بر احباردن و توریة حفظنده ایدی بخت نصر بیت المقدسی خراب و اهالیسنی اسیر ایتدکده بودخی اسیر اولوب بابله کتشدیدی بعد زمان مدد باریله خلاص و قدس شریفه توجهنده انده یا قرة العینده اغاچلردن بر مقدار انجیر و اوزوم دوشیروب انجیردن برنبده اکل بقیه سنی برسیپته و اوزومی صیقوب طلومه وضع و مرکبی اوکنه ربط ایلله ارقه سنی بر دیواره و یروب بو خراپیتک

وار ایدی هارون علیه السلامدن بولک ایدی ایمدی امرأة عمران دیدیکه (رب انی نذرت
 لك مافی بطنی محررا) یارب قارنمده اولان شیئی سنك خدمتکله معتق اولسنی نذر ایلدم *
 روایت اولنورکه امرأة عمران قافر عجز ایدی بر اغاج کولکله سنده ایکن کورسه که برطاوس
 یاورسن یدرر اندن کولکی کشدینک بر ولدی اولسنن تمنی ایدوب دیدیکه الهی اکر بکا
 برولدروزی قیلورسك انی بیت المقدس خدمته قومعه نذر ایتدم اوله اولسه مریم رضی
 الله تعالی عنہا حامله اولوب زوجی عمران ایسه اول اشاده فوت اولدی * کلجی و محمد بن
 اسحق ایدر بر کسمنه اول زمانده ولدی نذرایتسه کنیسه یه قویاردی تابلوغنه دکن کنیسه
 خدمتدن زائل اولنرطور ردی بالغ اولدیغنده دیلر سه انده اقامت ایدر و یادیلدیکی بره کیدردی
 وقبل البلوغ کتمسی جائز دکلدرونذره غلمانن غیری جائز اولزدی وز کرایا علیه السلام و عمران
 ایکسی اختین تزوج ایتشلردی برینه اشاع بنت قاقوز دینور زکریا علیه السلام تحت
 نکاحنده اولوب یحیی علیه السلام اناسی ایدی و برینه دخی حنه بنت قاقوز دینوردی عمرانک
 تحت نکاحنده اولوب مریم رضی الله تعالی عنہا اناسی ایدی لیکن طوغرمقدن
 قالمشدی ذکر اولندیغی کیفیت اوزره نذر ایدینک مریم رضی الله تعالی عنہا حامله اولدی
 زوجی اکادیدیکه عجب مشکل ایشه اوغرا دک قارنکده کی قز اولور سه نیچه ایدر سنکه اول نذر که
 صالح اولنر ایکسی اول و همه دوشدیلر حنه مریمه حامله ایکن عمران فوت اولدی و قناکه
 حنه قارنده ایکن نذر ایلدی دیدیکه (فتقبل منی) ایمدی الهی اول نذر می قبول ایل کل
 (انک انت السميع العليم) زیرا که سن بنم قولی ایشیدر و نیتتی ییلورسن (فلما وضعتها قالت
 رب انی وضعتها اثی) و قناکه حنه انی طوغردی کورسه که قزدر تحسر و تخزن ایدوب
 دیدیکه یارب قز طوغردم اول ایسه انی ارکک اولسنن امیدلنوردی (والله اعلم بما وضعت) الله تعالی
 ایسه انک نه شی طوغردیغن ییلور (ولیس الذکر کالانثی) طاب اولنا ذکرایسه کنیسه
 خدمتده دیشی کبی دکلدن زیرا اکا حیض و نفاس و اذار نساء اعترا سندن خالی اولنر (وانی
 سميتها مریم) وانی مریم دیو تسمیه ایتدکه اول انلرک لغتده عابده و خادمه دیمکدر (وانی
 اعیزک و ذریتها من الشیطان الرجیم) یارب انی و ذریتنی سکا اعاده ایدرم شول شیطاننکه
 رحمتکدن طرد اولنشدنر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم مامن مولود یولد الا و الشیطان
 یمسه حین یولد فیسهل من مسه الامریم و ابنها * پیغمبر یمز علیه السلام ایدر هر ولده طوغار
 الا اول طوغار کن شیطان انی مس ایدر ابتدای ظهورندن تأثیرین طمع ایدوبدر اوله اولسه
 اصابندن ولد استمال ایدر الامریمی و اوغلو عیسای مس ایتوبدر الله تعالی حنه نک
 استعاذه سی سبیل اول ایکسین شیطاندن عصمت ایتدی (فتقبلها ربها بقبول حسن) رب
 تعالی حنه دن انی نذرنده ارکک برینه قبول ایتدی و ولادتق عقبنده انی مسلم ایتدی (وانبتها
 نیانا حسنا) وانی تربیه حسنه ایله تربیه ایتدی و یا خلقنی زیاده و نقصانن تسویه ایتدی سائر
 مولودک ییلده بیودیکی دکلو انی برکونده بیودی * روایت اولنورکه حنه انی طوغریحق
 بر خرقه یه صاردی و مسجد ایلنوب احبار قاتنه قودی اشو الله تعالی یه نذر درانی یلیدیکنر
 کبی ایدک دیدی احبار مریمک تربیه سی امرنده تنافس ایتدیلر زیرا که اماملرینک و صاحب

ابادانغی امکاتی تحیل
 و تحیرده ایکن ضعی وقتی
 نائم و یوز سنه دنسکره
 غروب شمسده صحوه
 کلکله برکون یا خودکونک
 بعضیسی ظن ایتشیدی
 و امر خدا ایله مرکبنک
 کوکلرینه نظر ایدرکن
 کوکلره و سائر منفرقه
 اجزاسنه جمع اولک دیو
 ندای ایشدکده فی الحال
 صورت بولوب قاقوب
 نعره اوردی و عزیری قوم
 و قبیله سنک اختیارلری
 طایبوب چونکه بخت نصر
 جملة ثورتی احراق ایتکله
 بونک توریة حافظی اولدیغی
 معلوم اولدیغندن انکله
 امتحان و معروف اولدی
 (واذ قال ابراهیم رب
 ارئی کیف تحبی الموتی
 قال اولم تؤمن قال بلی
 ولكن لیطمئن قلبی قال
 فخذ اربعة من الطیر
 فصرهن الیک ثم اجعل
 علی کل جبل منهم جزأثم
 ادعهن یأتینک سعیا واعلم
 ان الله عزیز حکیم) یاد ایله
 انی که ابراهیم علیه السلام
 یارب موتایی نیچه احیا
 ایدرسن بکا کوستردیدی
 حق جل و علامرده بی زنده
 ایلدیکنه اینانمز میسن دیدی
 ابراهیم علیه السلام بلی

قرابتی که قری ایدی و ماثان اولادی ایسه رؤس ملوکری ایدی ز کریا علیه السلام دیدیکه
بن انی تربیه احمق * زیرا که خالته سی بنم تحت نکاحه در اندن اباء ایدوب قرعه بی اختیار
ایتدیلر یکریمی یدی کشی ایتدیلر بر نهرک کنارینه واروب قلمری نهر ایچنه بر اقدیلر ز کریا
علیه السلام قلمی صویوزنده قالوب سائرینک قلمری ایچنه باتدی اولیه اولسه (و کفلهما ز کریا)
ز کریا علیه السلام مریم رضی الله عنہا کنندی کفالته آلدی وانکچون بر موضع
استبحار ایتدی بیویوب نساء حدیثه ایشیک مسجدده انکچون بر محراب بنا ایتدی
وانک قیوسین وسطنده ایدوب اکا نردبان ایله چیقیلوردی واکا ز کریا علیه السلام دن
غیرکسینه وارمزدی هر کون اول کاطعام و شرابن ویرردی (کلا دخل علیها ز کریا المحراب
وجد عندها رزقا) هر بارکه ز کریا علیه السلام اکا محرابنه وارسه که اول غرفه سیدر
و محراب ایسه بحالک اشرف مقامنده که اول دخی مسجددندر وز کریا علیه السلام انک قاتنه
واروب چیقیدیفنده اوزرینه یدی قیو برکیدردی انک قتنده قیشده یازیمیشین و یازده قیش
یمیشین بولوردی (قال یا مریم انی لک هذا) یا مریم بورزق سکا قندن کلوبدر حالبوکه
بو وقتده بو نوع یمیش بولمز و اوزریکه ایسه قبولر برکیدیلوبدر دیدی (قالت هو من عند الله)
دیدیکه اول الله تعالیدندر (ان الله یرزق من یشاء بغير حساب) حق تعالی دیلدیکی کسینه به
رزق حسابسز و یرویا حسابسز و یرر * اشبو احتمال اولورکه مریم کلامندن اول الله تعالی
کلامندن اولسی دخی احتمالدر * روایت اولنورکه بنو اسرائیله قحط ایردی مریم ایسه
اول حانده ایدی حتی که ز کریا به انی حملدن ضعف ایردی بر کون بنو اسرائیله دیدیکه ییلورسز که
بن پیر اولشم مریمی کتورمکه بی بحال قالمشم بریکز انک کفالتن عهد ایتسون بندن انی
آلوب کتسون قحط و فقردن هر بری اعتذار ایله کننیدن انی دفع و منع ایتدی آخر اکا
قرعه آتخی رأی ایتدیلر مکر مریمک عمیمی اوغلی یوسف بن یعقوب دینور بر رجل نجار وار
ایدی قرعه انک اوزرینه واقع اولوب مریمی کنوردی مریم انک یوزنده شدت مؤتندن
ملات کوروب دیدیکه یا یوسف حق تعالی به ظنکی حسن ایت اول سنی رزقندیرر اولیه
اولسه هر کونده یوسف کسبندن اکا کفایتی دکلور رزق کتورردی انی کیسه به قوبدبغی کبی
حق تعالی انی آرتورردی ز کریا علیه السلام اکا واروب قاتنده حاجتدن زیاده رزق بولوردی
یا مریم رزق سکا قندن کلوبدر دیسه الله تعالی عنندن دیو جواب ویرردی * اهل اخبار
ایدروقتا که ز کریا علیه السلام مریمدن بو کرامتی کوردی قلمندن دیدیکه مریمه وقتسز بو
فاکهملری و یرنرب تعالی قادردرکه بنم زوجه می اصلاح ایدوب ایکیز دخی مأیوسلر ایکن
بر ولدویره (هنالك دعا ز کریا به) اول حالتده ز کریا علیه السلام کنندی محرابنه کوروب
قولرین برکتدی واروب حق تعالی به مناجات ایدوب (قال رب هب لی من لدنک
ذریة طيبة) دیدیکه یارب بکا سنک عنندن بر ولد مبارک اتی رضی باغشلاغل
(انک سمیع الدعاء) که سن دهایه اجابت ایدیمسن (فنادته الملائکة) اکا جبریل
علیه السلام ندا ایتدی (وهو قائم یصلی فی المحراب) حالبوکه اول محرابده طوروب نماز
قیلوردی (ان الله یشرک ببحی) حق تعالی سکا بحی نام ولد ایله تبشیر ایدر (مصداق بکلمه

کالیه ایمان ایدهرم ولکن
قلب مطمئن اولسون ایچون
سؤال ایدهرم دیدی الله
تعالی بیوردیکه قوشاردن
درت جنس اخذ ایله * بو
قوشار طاوس و خروس
و کوکرچین و قارغه در
دینلدی * و اول قوشاری
صکره سکا شبه اولسون
ایچون اشکال و هیئتلرینه
کرکی کبی تأمل ایله کنندی
الکله پاره لیوب اجزالی
بر لرینه خاطر و جمع
و باشلری یانکده حفظ ایله
صکره اول مخلوط اجزادن
* درت یادی * طافه
بر مقدار تقسیم و وضع
ایله بعده اول قوشلری باذن
الله کلاک دیودعوت ایله انلر
سرعتله سکا کلورلر و بیلکه
الله عظیم الشان مراد
ایتدیکی شیده غلبه سی و هر
خصوصده حکمت بالقه سی
وارد * مریدرکه ابراهیم
علیه السلام بو سؤالنه
سبب بو ایدیکه بر کون
ابراهیم علیه السلام دریا
کنارندن پکرکن بر میتیه
راست کلدیکه دکزک
صولوغیله اولان لاشه کاه
دریاه کاه قرهیه کیدوب
کلکده قرهیه چیقیدقده
انواع حیوان بری و دکزه
کندکجه اجناس حیوان

من الله) حق تعالیدن عیسی علیه السلام رسالتله کله سنی تصدیق ایدر (وسیدا) وقومک
سید وفائی اولور (وحصورا) وشهوات وملاهییدن نفسنی حبسده مبالغ اولور (ونبیا من
الصالحین) وصالحردن ناشی نبی ویا کبیره وصغیره دن معصوم نبی اولدینی حالد * دینلدیکه
عیسی علیه السلامه کله دینلنک حکمتی زیرا که اول حق تعالینک کن کله سندن وجوده
کلدیکیچون انک اوزره کله اسمی واقع اولودر ویاخود کلام الله ایلله اهتداء اولدینی کبی انکله
دخی اهتداء اولدینیچون اکا کله دینلدی ویاخود اول مریم رضی الله تعالی عنیه کلام حق
جبرائیل علیه السلام تبلیغ وجهی اوزره بشارت اولدینیچون اکا کله دینلدی ویاخود حق
جل وعلا انبیایه انزال ایتدیکی کتابلرنده خبر ویردیکه اول باباسز بر نبی ارسال وخلق
ایدی سردر ایدی اول وهدا ایلله حاصل اولدینیچون اکا کله دینلدی ویحی علیه السلام ایسه
عیسی علیه السلامه اول ایمان کتوروب تصدیق ایلدی ویحی علیه السلام عیسی علیه السلامدن
التي آى بيوك ايدى بعده عيسى عليه السلامك رفعندن اول قتل اولندی (قال رب انى
يكون لى غلام) دیدیکه یارب بنم نیجه غلام اولور (وقد بلغنى الكبر) حالوکه بکا کبر سن
ایریشوب بنده اثر ایتدی زیرا اول کندی طفسان طقوز یاشنده و خاتونی ایسه طفسان سکز
یاشنده ایدی (وامراتى عاقرة) وخاتونم ایسه اولاد طوغر مقدر کس یلودر * اگر دینورسه که
زکریا علیه السلام نیچون حق تعالینک اکا ولد وعدی اولدیند نصکره بنم نیجه غلام اولور
دیدى حق تعالینک وعد ووعیدنده ایسه شک جائز اولمز دینورکه زکریا علیه السلام ملائکته نك
نداسین ایشتدیکنده شیطان اکا کلوب دیدیکه یازکریا اول ایشتدیکنک صوت الله تعالیدن دکلدر
بلکه شیطاندنر زیرا اول اگر الله تعالیدن اولسه اول سکا انی وحی ایدردی سائر
امورده وحی ایتدیکی کبی اویله اولسه زکریا علیه السلام سؤالی وسوسه یی دفع ایچون
ایدی ویاخود زکریا علیه السلام اول سؤالی وعد اللهده شکندن دکلدی بلکه انک کیفیتندن
ایدیکه یارب انی ایتک نبی وخاتونمى شاب ایتکله میدر ویا ایکنز دخی کبیر اولدینی حالد میدر
ویابکا انی مرأة اخرا دمی ویرسردر (قال كذلك الله يفعل ما يشاء) الله تعالی دیدیکه یازکریا
دیدیک کبی سن کبیر وخاتونک عاقر ایکن ایکیکزدن اول برولد ایجاد ایدر انک فعلنه اعتراض
اولمز (قال رب اجعل لى آية) زکریا دیدیکه یاربى بکا بر علامت تعیین ایتکه انکله خاتونک
حملی بیلم وسکا شکر ایچون عبادتمى آرتورم (قال آيتك الاتكلم الناس ثلاثة ايام) حق تعالی
دیدیکه علامتک اولدرکه اوج کون ناسله مکالمه به قادر اولیه سن تاکه اول مدته نعمت موعوده نك
حقنى قضا ایچون الله تعالینک ذکر وشکرینه مشغول اوله سن (الارمزا) مکرکه عین ویايد
اشارتله اوله وزکریانک اشارتی مسجحه ایلله ایدی (واذكر ربك كثيرا) وربك جل شانہ بی
چوق ذکر ایت (وسبح بالعشى) وانی تسبیح ایت زوالدن غروب دکین ویا عصر ویا غروب دن
صدر لیلک ذهابه دکین (والابکار) وطلوع فجر دن ضحایه دکین (واذقالت الملائكة) ذکر
ایت شول وقتیکه جبرائیل علیه السلام دیدی (یا مریم ان الله اصطفاك) یا مریم حق تعالی
سنی امکدن تقبل ایده لیدنبرو سنی اختیار ایتدی (وطهرک) وسنی ذنوبدن وحیض ونفاسدن
ومیسس رجالدن تطهر ایتدی (واصطفاك على نساء العالمين) وسنی زمانک نسا سى اوزره

بحری اندن لقمه لقمه
اکل ایلله متفرق ومحو
اولوردی ابراهیم علیه
السلام متخیر آ یلور مکه
عدمدن ایجاد وخلق قدر تک
وار ایکن بونی جمع واحیا
ایدر سن لکن استر مکه انی
احیا ایده جککى بکا
کوستره سن دیو استدا
ایلیش * قوشلر بحثنده
بویله نقل اولنورکه ابراهیم
علیه السلام امر الهیله اول
طوبوری ذبح وتوکلرینی
ولحومنی وکموکلرینی وجله
اجزالرینی پاره پاره وبلکه
هاونده کوفته ومزج ایدوب
تمام اختلاطدنصکره درت
یایدی جباله تقسیم وضع
وسرلرینی یاننده حفظ
ایدوب ای طاوس ای
خروس ای کوکر جین ای
قارغه باشکن طرفته کلک
دیو ندا ایتدکده فرمان
الهیله هر برینک اجزاسی
بر بردن آیریلوب کندو
بدنلرینه اتصاله هیئت
اصلیه لری تکمیل اولوب
سرعتله باشلری طرفته
کلدیله وتمام احیا اولدیله *
محقر بودرت طبرک ذبحنده
بویله اشارت ایتشلردرکه
طاوس جمع زینتدر انک
باشنی قوپار ویدیه همتی
زینت دنیادن قاپه وخروس

و یا جمیع نساء اوزره منی تفضیل ایندیکه بکرایکن بابا من عیسایی طوغرتدی و مهدده کی بر طفلی
انطاقله یهودک قذفدن انی تبره ایتدی و نسانک استقدار اولنور اشیائندن انی تطهیر ایتدی
وانی و او غنی علمینه آیت ایتدی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کمل من الرجال کثیر و لم
یکمل من النساء الا مریم بنت عمران و آسیه امرأه فرعون و فضل عائشه علی النساء کفضل الثرید
علی الطعام * پیغمبر یز علیه السلام ایدر رجالدن چوق کمنه کامل اولوبدر الا که نسادن
کامل اولان انجق مریم بنت عمران و آسیه امرأه فرعوندر و عائشه نك نساء اوزره فضلی
تریدک سائر طعام اوزره فضلی کیدر * وقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم حسبک من نساء
العالمین مریم بنت عمران و خدیجه بنت خویلد و فاطمة بنت محمد و آسیه امرأه فرعون * پیغمبر یز
علیه السلام ایدر نساء عالیندن کماله ایر مشاری بیلکه سکا کفایت ایدر که انلر مریم بنت
عمراندر که عیسی علیه السلامک اناسیدر و بری ام المؤمنین خدیجه بنت خویلددر که محمد علیه
السلامک زوجه سیدر و بری فاطمة الزهرا در که حضرت محمد مصطفی علیه السلامک
کریمه محترمه لیدر * یعنی قزیدر و بری ایسه آسیه بنت مزاحمه در که اول فرعونک خاتونیدر
(یا مریم ایتدی لربک) یا مریم ربک جل شانیه اطاعت ایت و یا نمازده قیامکی اطاله ایت *
اوزاعی ایدر و قناکه مریم رضی الله تعالی عنها بونکله امر اولندی نمازده طور مقدن ایاقلری
شیددی هر برندن قان و ایریک آقدی (و اسجدی و ارکعی مع الراکعین) نمازی جماعتله
قیلانلرله بیله سندخی رکوع و سجود آیت آیتده سجود رکوع اوزره تقدیمی زیراکه شریعتلرنده
نماز انجیلین قیلنوردی و یا اندن ایچونکه نمازلرنده رکوع اولمیانلر انلر مصلین دکلدرد و دینلدیکه
قوتله مراد طاعاته ادا مئدر * ام من هو قانت آناء الیل ساجدا و قائما * دلالتیله و سجود
ایله مراد صلاتدر * و ادبار العجود * دلالتیله مراد خشوع و اخباتدر (ذلک) یا محمد
سکا اشبو ذکر اولنان زکریا و یحیی و مریم و عیسی قصه سی (من انباء الغیب) اخبار
غیبنددر که اول وحیدن غیری شیئله بیلنر (نوحیه الیک) سکا اونی وحی ایدرز (وما
کننت لدیهم اذ یلقون اقلامهم) یا محمد سن انلرک قننده حاضر دکل ایدک شول وقتن که انلر
اقتراع ایچون تبرکا تورات یازدقلری قللرین صویه بر اقدیلر تبایله لکه (ایهم یکفل مریم)
انلرک قنغیسی مریمی حضانت و تربیه سنه آلور (وما کننت لدیهم اذ یختصمون) و کذلک
سن انلرک قننده دکل ایدک شول وقتن که انک کفالتنه تنافسا اختصام ایتدیلر (اذ قالت
الملائکة) ذکر ایت شول و قتیکه ملائکه دیدیکه (یا مریم ان الله یشرک بکلمه منه اسم
المسیح عیسی ابن مریم) الله تعالی سکا تبشیر ایدر بر اولدایله کیم اول کن کله سندن خلق اولنور
اسمی مسیح ابن مریمدر و اکا مسیح دیو تسمیه نك حکمتنده مفسرون اختلاف ایتدیلر * دینلدیکه
زیرا اول اقداردن مسیح و ذنوبدن تطهیر اولوبدر و یا اول اناسی قارندن چیقیدغنده دهنه
و یا برکتله مسح اولوبدر و یا جبرائیل علیه السلام انی قنایله مسح ایدوبدر که شیطان اکا یول
بولیه و یا قنغی طاهلتویه مسح ایتسه طافیت بولوردی و یا ربوزندن سیاحت ایدر بر مکانه قرار
ایتمزدی اما که دجاله مسیح دینلمی ایکی کوزینک بری مسح اولدیغیچون ایتدی (و جیهانی
الدنیا و الآخرة) دنیاده و آخرتده شریف و رفیع اولدغی حالده * دینلدیکه و جاهتی دنیاده

مائل شهوتدر انی بوغازله
و شهوت بندندن قورتول
و کوکر جین دائما انسانله
مأثوسدر انی اولدرو خلقدن
الفتی کس و قارغه منبع
حر صدر انی قتل ایله و صفت
حر صدن خلاص اول هر
کیمکه تیغ مجاهده ایله بو
درت صفتی ذبح ایدر سه
حیات ابدی واصل اولور
دیمشار * و دیمشار که عناصر
اربعه نك درت صفت
ذمیجه سی طبیعت آدمده
ظاهر اولور انلری
مخالفت تیغیله ذبح ایتک
لازمدر اولاصورت کبر که
نتیجه آشدر ثابا داعیه
شهوتکه ثمره هوا در ثالثا
تبرکی اما کدر که صفت
خاکدر رابعاً تکاپوی
حرصکه عادت آیدر بونلره
مخالفت اخلاق جمیده دن
اولور (مثل الذین ینفقون
اموالهم فی سبیل الله کمثل
حبة انبتت سبع سنابل فی کل
سنبله مائة حبة و الله یضاعف
لمن یشاء و الله واسع علیم)
اول کیمسه لکه ماللری
جهاد و سائر خیراته فی
سبیل الله انفاق و ابدال ایدر لر
انلرک ماللری شول بر تخم
دانه سنه بکزر که اکلدکده
یدی سنبله یعنی بشاق بتورر که
هر بر سنبله ده یوز حبه اولور

والله تعالى مراد ايتديكى
 كيمسه ايچون بوني قات قات
 زياده ايدر والله عظيم الشان
 فضل وعطاسنده واسع
 ومنفق انفاقى ونيتى
 عالمدر (الذين ينفقون
 اموالهم في سبيل الله ثم
 لا يتبعون ما اتفقوا منا ولا
 اذى لهم اجرهم عند ربهم
 ولا خوف عليهم ولا هم
 يحزنون) شول كيمسه لركه
 ماللى رنى جهاد وساخر خيرا ته
 الله يولنده تصديق وانفاق
 ايدى لركه صكره اول انفاق
 ايتديكى شئي سكا شوني
 ويردم ديو منت و فقر ايه
 نيجه برنجيز ايدر سن ديو
 اذيت ايتكه تابع اوليه لرانلر
 ايچون ربارى عندنده مكافات
 واردر وانلره بو مكافات
 ضايع اولور خوفى و ثوابدن
 محروم اولور حزننى بوقدر *
 عثمان بن عفان رضى الله عنه
 جيش العسره ده فى سبيل الله
 جميع آتيله بىك دوه
 وعبد الرحمن بن عوف
 رضى الله عنه درت بىك درهم
 تصديق ايتكليه انلرك حقنده
 بو آيت كريمة نازل اولدى
 (قول معروف ومغفرة
 خير من صدقة يتبعها اذى
 والله غنى حليم) فقر ايه
 طاتلو سويلك و صدقه
 طلبارنده اولان الحاح

نبوتله و آخرتده شفاعتله در (ومن المقربين) وعند الله مقريندن اولديغى حالده جنتده درجه سى
 رفعتله و سمايه رفع اولتمسيله و ملائكه صحبتيله (ويكلم الناس فى المهد و كهلا) وناسه سويليه
 حالبوكه مهده طفل ايكن سورة مرعده ذكر اولنديغى اوزره * روايت اولور كه مريم
 رضى الله تعالى عنها ايدر بن او غلم عيسى ايله طفوليتى حالنده تنها ايكن اولديغى زده سويلشوردك
 و كهمل ايكن دخى ناسه سويليه سمادن نزولند نصكره اشياء معجزه دن خبر ويره * دينلديكه انك
 مهده كلامى معجزه و كهولتده كلامى دعوت ايدى (ومن الصالحين) حالبوكه عباد صالحيندن
 (قالت رب انى يكون لى ولد ولم يمسسنى بشر) مريم ديديكه ياسيدى جبرائيله خطاب ايسه
 و يا خود يارب الله تعالى به خطاب ايسه بكا برولدنندن اولور و الحال بكا بر رجل مس ايتدى
 (قال) جبرائيل و يا الله تعالى ديديكه (كذلك) ديديكك كجى رجل سكا مس ايتدين (الله
 يخلق ما يشاء) الله تعالى ديديكى شئي خلق ايدر (اذا قضى امرا) چقان بر شئي خاق و حدوثى
 اراده ايدى (فانما يقول له كن فيكون) اكا ديركه اولغل اولدخى اسرع وقتده اولور * اشبونده
 اشارت واردركه حق جل و علا اشيائى اسباب و موادله مندرج خلق ايتكه قادر اولديغى
 كجى اسباب و موادسز دخى خلق ايتكه قادر اولور (ويلعله الكتاب والحكمة والتوريه
 والانجيل) و حق جل و علا اكا كتاب و دخى فقه و معرفت و تورات و انجيل تعليم ايدى
 (ورسولا الى بنى اسرائيل) و انى بنى اسرائيله پيغمبر ايدى و اول انلره ديكه (اننى قد جئتكم
 باية من ربكم) بن سزه ربكز جل شانده دن قولمى تصديق ايدر علامتله كلم ديديلركه اول
 علامت ندر ديديكه (اننى خلق لكم من الطين كهية الطير) بن سزه بالچقدن طير صورتى كجى رشى
 دوزرين (فانفخ فيه فيكون طيرا باذن الله) طير اولوركه اول يراسه در * امام عفيفده دينلديكه
 اول خلقده شكل طيوردى امام عافده عورت كيدى زيرا انك همه لرى و ديشلرى واردر حيفس
 كورر و طوغر * و هب ايدر اول اوچار مادامكه ناس اكا نظرايتسه قچان ناسك نظرنن غائب
 اولسه دوشوب ميت او اور حتى كه انكله فعل حقندن ممتاز اوله و هر شئيده كل الله تعالى به مختص
 ايدوكى بيلنه (وابرى الا كه والا برص) و اكمه و ابرص نام ايكى دائى باذن الله تعالى انى كيدرم * اكمه
 اولدركه اناسندن اعى طوغه و ياغش اوله و كوندزده كورر كچه ده كورر زاوله و ابرص اولدركه
 انده وضع اوله اشبوايكى دائى تخصيص ايتدى زيرا كه اطبا اكا علاجدن عاجز لدر * روايت
 اولور كه عيسى عليه السلام زمانده اطبا غالب ايدى اويله اولسه اول زمانك خلقته حق تعالى عيسى
 عليه السلام قتنه مرصادن بر كونده الهى بىك كيمسه جمع اولديلر انلردن طاقنولرى عيسى عليه
 السلام قتنه وارردى و طاقنزلر قتنه عيسى عليه السلام كندى كيدردى ايمان شرطى اوزره
 هر قنيسنه دعاء ايدر ديسه فى الحال اكا شفاء و عافيت ايزردى (واحي الموقى باذن الله)
 و موتايى باذن الله تعالى دير كورم * ان عباس رضى الله تعالى عنهما ايدر عيسى عليه السلام درت
 ميت دير كورديكه اول عاذر و ابن العجوز و ابنة العاشر و سام بن نوح عليه السلام ايدى اما عاذر
 عيسى عليه السلامك صديق ايدى وفات ايدى بىك يحيى عليه السلامه خبر كوندرديكه قرنداشك
 عاذر وفات ايدى و بدر حالبوكه انكله انك مايدى اوج كونلك مسانه ايدى عيسى عليه السلام
 اصحابيله سفر ايدوب اكا كاديلر و قبرى اوزره وارديلر * عيسى عليه السلام دعاء ايتديكى كجى

عازر قبرندن طور دی کدی و ماشاء الله دیناده قلوب اولادی اولدی و اما ابن العجوز وقتناکه وفات ایدوب میت اولدنی حالده عیسی علیه السلام قتنه اوغرا بچق عیسی علیه السلام انکیچون دعا ایتدیکی کبی سریر اوزره جلوس ایتدی او اعناق رجالدن ایندیریلوب ثیابن کیدی و سریری ارقه سنه الوب محله ایتدی و اولادی اولوب ماشاء الله معیشت ایتدی و اما ابنه العاشرکه ناسدن عشور اولور جلق قزی ایدی فوت اولوب برکوندن صکره عیسی علیه السلام اکا دعا ایتسمیله حیات بولدی و ولدی اولوب برمدت دیناده معیشت ایتدی و اما سام بن نوح علیه السلام انک قبرینه واروب اسم اعظمه اکا دعا ایدیجک قبرندن طور دی کدی قیامتک قیامی خوفیله باشنک یاری صاچی آغوش ایدی حالبوکه انلرک زماننده صاچ آغوش ایدی عیسی علیه السلام ایتدی یوخسه قیامت قویمدی دیلدیکی امردن اکا سوال وجوابلر دصکره ینه انک دعاسیله میت اولدی (وَأَنْبِئْكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ) و سزه خبر ویرم شول کورمدیکم شیئرلیکه انی اولریکزه برسزوانی که ادخار ایدرسز روایت اولندیکه عیسی علیه السلام هر کیمه ایسه کیمه نه بدوکن و اولکونده نه ایتدوکن و اخشامه نه الیقودیفن خبر ویردی * سدی ایدر عیسی علیه السلام صباوتی حالنده مکتبده ایکن انده کی غلامه باباری نه ایشلدیکن خبر ویردی حتی غلامک بعضنه دیردیکه اهلک شونک کبی شیئی یدیلر و اندن سکا دخی الیقودیلر و فلان ره صاقلادیلر اول دخی اهلنه واروب انکار ایتسه لر علامتیه انلری الزام ایدردی و صاقلنان یردن انی آلوب یردی چون انی غلامه خبر ویرن عیسی علیه السلام ایدوکنی یدیلر هر غلامی اندن منع ایدر اولدیلر اول ساحر در انکله ملاعبه ایتکنز دیدیلر اندن غلامی بریتنه قودیلر عیسی علیه السلام کلوب انلری بولمچق بویتده نه واردر دیدی دیدیلر که خنازیر واردر دیدیکه انجلین اولسون چون اول بیتک قپوسن آچدیلر جمعی خنازیر اولمش بولدیلر بنی اسرائیل بو حالتدن قی انجندیلر حتی عیسی علیه السلام حضر تلرینک قتلنه بورودیلر * مریم رضی الله تعالی عنها اندن خوف ایدوب عیسایی حمارینه بوکلتندی و قاچوروب اهل مصره ایلندی (ان فی ذلک لآیة لکم ان کنتم مؤمنین) اشبوذ کراولنانه عیسی علیه السلام نبوته علامت واردر اگر ایمانده موقنلر ایسه کز زیراکه انلردن غیری همزاتله منتفع اولاز و یاخود حتی تصدیق ایدر یوخسه عناد ایدر دکلر ایسه کز (و مصدقا لما بین یدی من التوریه) و بندن اول نازل اولان توراتی تصدیق ایدر اولدنی حالده سزه کلام (و لآحل لکم بعض الذی حرّم علیکم) و دخی لحوم و شحومدن سزه حرام اولانی حلال ایتمکیچون کلام (و جئناکم بآیه من ربکم) و ربکز جل شانده دن سزه ذکر اولنان آیتد نصکره آیات اخری ایله کلام (فاتقوا الله) الله تعالیدن قورقوکنز که بن سزه اندن همزات ظاهره و آیات باهره ایله کلمش * ایمدی اکا مخالفت ایتکنز (واطیعون) و سزی اکا دعوت ایتدیکم شیده بکا اطاعت ایلکنز (ان الله ربی و ربکم) الله تعالی بنم و سزک جمله مزک رییسیدر (فاعبدوه) اکا عبادت ایدک (هذا صراط مستقیم) اول برطوغری بولدرکه صاحبن معرفت الله ایر کورر (فلما احسن عیسی منهم الکفر) وقتناکه عیسی علیه السلام انلردن کفری حس ایلدی و انی قتله قصد ایتد کفری بیلدی انلرک اوزره استنصار ایدوب (قال من انصاری الی الله) دیدیکه الله تعالینک سیلنده کیملر درکه بکا انصار و احواندر (قال الحواریون نحن انصار الله) حواریون قوم کافرینه هدایت ایتن

و ابراملر بنی عفوایتک آزار و اذیتله سرزنش ایدرک صدقه و یرمکدن خیر لودر الله عظیم الشان منت و اذی ایله اتفاق ایدنلرک تصدقلرندن غنی و انلرک عقوبتلرندن حلم ایدیجیدر (یا ایها الذین آمنوا لا تبطلوا صدقاتکم بالمن و الاذی کالذی ینفق ماله رءاء الناس ولا یؤمن بالله و الیوم الآخر قتله کشل صفوان علیه تراب فاصابه و اعل فترکه صلدا لایق درون علی شیء ما کسبوا و الله لایهدی القوم الکافرین) ای مؤمنلر صدقه لر یکزک ثوابی من و اذی ایله ابطال ایتک شول کیمسه نک ابطالی کبیکه مالنی ناس کورسونده جوهر دایمش دیسونلر دیو اتفاق و تصدیق ایدر و الله تعالی به و آخرته ایمان ایتن انک بو کوسر تشنک مثالی بر دوز قیامتک اوزرنده بر مقدار طپراق اولوب اکا بر شدت لو یغمور اصابتیه اول طپراغی یقانون اول قیاسی قاتی طاش ترک ایدرکه انک کبی اول مرایی دخی تصدیق ایتدیکی شیدن بر ثوابه قادر اوله مز الله عظیم الشان قوم کافرینه هدایت ایتن

بوندن خیر لو ایشه مباشرت ایدوب ناس صیدین ایدلم دیدیلرکه سن کیمسک دیدیکه عیسی
 ابن مریم الله تعالینک عبدی و رسولین اندن ا کا جمله سی ایمان کتوروب و ا کا اصحاب و رفیق
 اولوب انکله یوله کیردیلر * دینلیدیکه حواریون صیادین ایدیلر ثوبلری بیاض اولدیغیچون
 انکله تسمیه اولندیلر و یاقضارین اولوب ثوب آغردیجیلر و یانیتلرنده خلوص و سیرتترلرنده
 نقاء اولدیغیچون انکله تسمیه اولندیلر * عطاء ایدر یعنی بویاجیلر ایدیلر مریم رضی الله
 تعالی عنها عیسی علیه السلامی انلرک رئیسنه و یردیکه اندن صباغت تعلم ایدم بروقتده اکاسفر
 عارض اولوب عیسی علیه السلامه دیدیکه ایشبو قاتمزدکی اولان ثوبلری هر برنده وضع
 اولان علامتله اوننه نظرایدوب هر نوع لونده اوله جغی محلته وضع ایدم سن تابن کانه هر
 ثوب صاحبنک دیلدیکی لونه بویانوب بن کلدکده هر ثوبی صاحبنه تسلیم ایدموز چون اول
 سفرینه کیدوب عیسی علیه السلام انک یرینه قالدی لون واحد اوزره اولان بر جبک
 ایچنه اثوابک جمعینی قویدی و هر ثوب باذن الله مراد اولنان لونده اولسون دیدی چون
 استاد اولان صباغ برقچ کوندنصکره چقکه کلدی و عیسی علیه السلام فعلنه مطلع اولدی
 دریغاکه ناسک اثوابی انساد ایتشمن دیدی عیسی علیه السلام ایتدی طور کورم ایتواب
 نه کونا لونه کیرمش ایسه صاحبلرینه و یرم اندن عیسی علیه السلام بسم الله دیوب اول
 جبدن اثوابی برر برر چیقاردی کورسه لکه انک کیمی قرمزی و کیمی صاری و کیمی مانی و کیمی
 یشبیل و بالجه هر ثوب صاحبنک دیلدیکی لونه کیر و بدر تعجب ایدوب حق تعالینک اکا ارادت
 کریمه سی اولدیغن بیلدی اول بویاجیلر اصحابی جمیعا ایمانه کلدی اون ایکی کسه ایدیلر جمله سی
 خلافتنه صالح و عیسی علیه السلام اصفیاسندن اولدیلر (و مکروا) عیسی علیه السلامه مکر
 ایتدیلر یهوددن شول قومکه اول انلردن کفری حس ایتشدی انک قتلنه تدبیر ایتلریله
 (و مکروا الله) الله تعالی دخی انلره مکر ایلدی شول وجهله کیم عیسایی سمایه رفع ایدوب انک
 قتلی قصد ایدنی انک صورتنه قویدی حتی کندی الریله عیسی در دیو صاحبلرین قتل
 ایتدیلر (والله خیر الماکرین) الله تعالی مکرده ما کرینک اقواسی و حسابان اولنیمان حیثیتدن
 ضرر ایصالنه انلرک اقدردیلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر عیسی علیه السلام
 یهوددن بر قومه استقبال ایدوب انلر انی کورینجک کندی و اناسنی قذف ایتدیلر عیسی
 علیه السلام انلره بددعاء ایدوب جمله سنک صورتلری خنازیر صورتنه تحویل اولندی اول
 قومک رئیسنه یهوذا دینوردی بو حالتدن قورقوب یهوددن اتباعی عیسایی قتل ایچون
 جمع ایلدی حق جل و علا جبرائیل علیه السلامی کوندردی حتی که عیسی علیه السلامی برخوخه یه
 قویدیکه انک سقفنده بر روزنه وار ایدی اول روزنه دن حق تعالی انی سمایه رفع ایتدی و یهوذا
 ایسه اصحابندن ططیانوس دینور بر رجله بیوردیکه اوخوخه یه کیره و عیسی علیه السلامی اولدیره
 کیره جک عیسی علیه السلامی انده بولدی راز وقت انده اکلنچک انی انده عیسی علیه السلام ایلد قتال
 ایدر زعم ایتدیلر حالبوکه اول عیسی علیه السلام صورتنه تحویل اولنمشیدی طشره چیقدیغی کبی
 انی عیسی ظن ایدوب قتل و صلب ایتدیلر * روایت اولنورکه وقتاکه اول عیسی علیه السلام
 صورتنه تحویل اولنان صلب اولندی مریم رضی الله عنها بر مرأه ایلد اول مصلوب قته

بین الله لکم الایات لعلمکم
 تفکرون) ایا سزدن بریکز
 سورمیسکیز که انک خرما
 و اوزوم اغاچلری و التندن
 ایرمقلر جاری بر بوستانی
 اوله و انده انکچون هر
 میوه لر بولسه و حال بوکه
 اکا اختیارلق کلوب و کسبه
 قدرتمز و اول بوستاندن
 تعیشه منحصر اولادلری
 اوله امدی آتشلو باد سموم
 اسوب اول بوستانی احراق
 ایلدی ایشته تصدق باینده
 بو مثللو آیات و علامات
 و مثاللری الله تعالی
 سزچون بیان ایدرکه
 شاید تفکرایدوب مقتضایله
 عمل ایدم سز * بو آیت
 کریمه دخی صدقه ارباب
 ریا و اصحاب من وادی ایچون
 بر تمشیلر (یا ایها الذین
 آمنوا اتقوا من طیبات
 ما کسبتم و ما اخرجناکم
 من الارض ولا یتموا
 الحیث منه تفقون و لستم
 باخذیه الا ان تغمضوا
 فیہ و اعلموا ان الله غنی
 حمید) ای مؤمنلر کسب
 ایتدیکم سز شئیک طیب
 و حالاندن و سزچون
 بردن اخراج ایتدیکم
 حیوایات و اثماردن الله بولنه
 تصدق و اتفاق ایدک و الحق
 و دنی شیدن نفقه و یرمکی

قصص ایتیک و حال بوکه
اول دنی شیئی سزه ویرسه لر
المز سکزمکر جمیع آله جفکیز
فوت اولور خوفیله اغماض
عینله اخذ ایدمه سزوبلیک که
تحقیق الله عظیم الشان
سزک تصدق کیزدن مستغنی
وانک قبولیله محموددر
(الشیطان یعدکم الفقر
ویامرکم بالفحشاء والله یعدکم
مغفرة منه وفضلا والله
واسع علیم) وقلت انفاقده
شیطان سزی فقرایله اخافه
ومنع صدقات و امساك ايله
امرايدر والله تعالی صدقه
وزکاة ویرمکزله دنیاده
فزونی مال و آخرته
مغفرته مجازات وعد ايدر
الله عظیم الشان منفقره
احسانی واسع و انفاق لرینی
یلجیدر (یؤتی الحکمة
من یشاء ومن یؤت الحکمة
فقد اوتی خیرا کثیرا وما
یذکر الا اولوا الالباب)
حق جل و علا دیلدیکنه
علم نافع احسان ايدر کیمه که
حکمت ویریلور تحقیق
خیر کثیر اعطا اولندی
بو آیات و موعظه لرینی
عقول کامله صاحباری
تذکر و تفکر ایدر لر (وما
انفقتم من نفقة او نذر ثم
من نذر فان الله یعلمه وما
لظالمین من انصار) آز

اغلیو کلدیکه اول مرآه عیسی علیه السلامک دعاسیله جنوندن قورتلش ایدی عیسی علیه السلام
انلره کلوب دیدیکه نیه آغاشور سز حق تعالی بکا هیچ کسنه دن ضرر ایر کور مکسزین بنی
سمایه رفع ایدوبدر * اشبو مصلوب ایسه بنم صورتیه تحویل اولنش بریهو دیدراندن حواریون
انک قتنه جمع اولدیلر * هر برینی نامی الله تعالی به دعوت ایچون بلاده تفریق ایتدی بعده
کندیسی سمایه رفع اولندی مریم رضی الله عنها عیسی علیه السلامه حامل اولدیغنده اون اوج
یاشنده ایدی وادی سلم ارضنده بیت الحمد انی طوغردی و عیسی علیه السلام اوتوز یاشنده
ایکن شهر رمضاننن لیلئه قدرده بیت المقدسه ایکن سمایه رفع اولندی انک رفند نصکره
اناسی مریم رضی الله عنها التی یل یشادی (اذ قال الله یاعیمی) ذکر ایت شول وقتیکه
حق جل و علا عیسی علیه السلامه دیدیکه (انی متوفیک) بن سنک آجالکی استیفاء ایدرم
وانلرک قتلندن سنی عاصم اولوب اجل مسماکه سنی یقورم و یاسنی ارضدن قبض ایدر و یا
نومک حالنده سنی توفیه ایدرم * زیرا روایت اولنورکه انک رفع اولمشی نومی حالنده ایدی
و یاسنی عالم ملکوته عروجدن عوق ایدر شنواتدن امساك ایدرم * دینلدیکه حق جل و علا
انی یدی ساعت توفی ایتدکن نصکره سمایه رفع ایتدیکه نصاری کا ذاهبدر (ورافعک الی)
وسنی محل کرامته و مقرب ملائکه مه رفع ایدرم (و مطهرک من الذین کفروا) وسنی کافر لک
اراسندن چیقار و شر لردن قورترم * دینلدیکه آیتده تقدیم و تأخیر واردر یعنی سنی
سمایه رفع ایدرم و کافر لردن سنی تطهیر و انجاء ایدرم و آخر زمانده سنی سمانن انزالدن نصکره
توفی ایدرم * پیغمبر عز علیه السلام حقنده دیدیکه انک زماننده اسلامدن غیری ادیان زائل
اوله و دجال هلاک اوله و یربوزنده قرق یل مکشدن صکره و فات ایدوب مسلمین انک نمازین
قیله لر * حسین بن فضل رضی الله عنهن سؤال اولندیکه عیسانک سمانن نزولی ذکرینی
قرآنده بولدکمی دیدیکه نعم * و کھلا * قولنده بولدیم زیرا اول دنیاده کهولت حدیسه
ایر مشدی بلکه سمانن نزولدن نصکره کهل اولیسردر (وجعل الذین اتبعوک فوق الذین
کفروا الی یوم القیامة) وسکا اتباع ایدنلری یوم قیامته دکیں سکا و دینکه کافر اولانلرک فوقده
قیلورم حتی که حجت و سیقله غلبه انلرک اولور * دینلدیکه اکا اتباع ایدنلر اهل اسلامدرکه
انی تصدیق و توحیدده دیننه متابعت ایتدیلر * ایددی انلر الی یوم القیامه کافر لر اوزره
عزت و منعه و جتنه ظاهر و قاهر درلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر انلر امت
محمد درکه اصل اسلامده متبوعلر در اکرچه شرائع مختلفه ایسه (ثم الی مرجعکم)
ایمدی اکا تابع و کرک کافر اولانلر یکزک آخرته رجوعی بکادر (فأحکم بینکم فیما
کنتم و فیہ تختلفون) ارا کزده حکم ایدرم انده که دینکیز امرنده اختلاف ایدردیکیز
(فاما الذین کفروا فاعذبهم عذابا شدیداً فی الدنیا و الآخرة و ما لهم من ناصرین) اما
شونلرکه کافر اولدیلر انلره عذاب شدید ایدرین دنیاده قتل و سبی و جزیه و ذله ايله
و آخرته عذاب نارایله حالبوکه عذاب نارای ایدر منع ایدر اولمز (واما الذین آمنوا
و عملوا الصالحات فیوفیهم اجرهم) اما شونلرکه مؤمن اولوب عمل صالح ایشلدیلر بز انلره
خیر عملرینک ثوابی بلا نقصان توفیه ایدرز (والله لا یحب الظالمین) الله تعالی کافر لره رحمت

آزیا چوق کیزلویا اشکار ریا
یا اخلاصا هر نه که نفقه دن
انفاق ایدرسز یا خود شرط
یا شرطسز طاعتده
یا مصیبتده نذر دن بر نذر
ایدرسز الله تعالی انی بلور
نفقه بی ریا و معاصیه ی بر نری
و نذر و فای تیوب نفسارینه
ظلم ایدنلر ایچون آخرتده
عذابدن تخلیصه هیچ یاردم
ایدن یوقدر (ان تبدوا
الصدقات فنعماهی وان
تخفوها وتوء توها الفقراء
فهو خیر لکم و یکفر عنکم
من سیئاتکم والله بما تعملون
خبیر) اگر صدقه کزی
اشکار ویرسه کز کوزل
شیدر که غیر یلره رغبتی
موجب و بخیلاره عبرتی
مستوجب اولور اگر صدقه
کزی فقرا یه کیزلوجه
ویرسه کز اول سز بچون
خیرلور و سزک بعض
کنا هکزی محو ایدر الله
عظیم الشان ظاهر و خفی
صدقه کزی و سائر
اعمال کزی بیلچیدر *
بو صدقه نک فرض اولانی
ز کوة و سائر کبی اشکار
و یرمک و تطوع اولانی
کیزلو و یرمک خیرلور
دیمشدر ابن عباس رضی الله
تعالی عنهما دن روایتاً
صدقه تطوعک اسرار ی

ایتمز و انلره ثناء جمیله دخی ایتمز (ذلک) اشبو سکا ذکر اولنان عیسی و مریم و حواریون
خبریکه (تلوه علیک جبریل علیه السلام تلاوتیله سکا خبر و یررز (من الآیات) نیوتکه
دلالت ایدر علامتدندر زیر انی بیتمز الا اولکه کتاب الله اوقیه و یا وحیله بیله سن ایسه
امیسن برشی اوقومش دکسن * (والذکر الحکیم) و ذکر دندر که حکمتلری مشتمل رویا
محکمدر که باطلدر ممنوعدر * دینلدیکه ذکر حکیمله مراد لوح محفوظدر که عرشه تعلیق
اولتمشدر (ان مثل عیسی عندالله) الله تعالی عندنده عیسانک باباسز خلق اولتمنده مثل (کذل
آدم) باباسز و اناسز خلق اولتمنده آدم مثل کبیدر (خلقه من تراب) اول آدمک قالبی ترابدن
خلق ایلدی (ثم قال له کن فیکون) بعده کابشر اول دیوب بشر اولدی (الحق من ربک فلا
تکن من الممترین) خبر عیسی وانک مثل ذکر اولنوبدر ربک جل شانہ دن ایدوکی ثابتدر *
ایمدی انده شک ایدنلردن اولغل اشبو خطاب کرچه پیغمبر یز علیه السلامه در لکن مراد
امیدر (فن حاجک فیه) نصارادن اولکه عیسی حقیقه سکا جدال اید (من بعد ما جاءک
من العلم) اول الله تعالینک عبدی و رسولی ایدوکنه علی ایجاب ایدر بیناندن صکره (فقل
تعالوا) اول جدال ایدنلره دیکل که کلک (ندع ابناؤنا و ابناؤکم و نساءؤنا و نساءؤکم و انفسکم)
بزدن و سزدن کندیمزی و اعزّه اهلزی و قلبه الصقمزی مباحله یه چاغرم و انک اوزره
جمله سنی تحمیل ایدم انلری نفس اوزره تقدیم ایلدی زیراکشی انلرا ایچون کندو بی مخاطره یه
اوغرا در * دینلدیکه انالله مراد فاطمة الزهراء رضی الله تعالی عنها ایدی و انفس ایل
مراد پیغمبر یز علیه السلام حضرت تارینک کندیبسی و حضرت علی رضی الله تعالی عنه ایدی (ثم بذل
فجعل لعنة الله علی الکاذبین) بعده بزوسز الله تعالی یه دعاء ایدوب یلوارم اندن الله تعالینک
لعنن بزدن و سزدن عیسی امرنده کذب ایدنلرک اوزرینه قیللم * وقتاکه پیغمبر یز علیه
السلام اشبو آیت کریمه یی و فدنجرانه اوقویوب انلری مباحله یه دعوت ایتدی دیدیلر که وارم
ارامزده مشورت ایدم ایرته جواب ویرم چون تنهایه واروب بریره درلدیلر صاحب
رأیاری اولان عافیه نه دیر سین دیدیلر دیدیکه یامعشر نصاری و الله محمد نبی و مرسل ایدوکن
بیلدیکنز بر قومکه بنی ایله ملاعنه ایدم انلرک نه کبیری و نه صغیری قالور جمله سی هلاک اولور اگر
عیسی علیه السلام امرنده سوزیکزدن دو نمز سکز اشبو رجله و داعلشوب بلادیکزه کیدک
ایرتسی پیغمبر یز علیه السلام قاتنه کادیلر حالبوکه پیغمبر یز علیه السلام حضرت امام حسین
رضی الله تعالی عنی قوجاغنه المش و امام حسنک الینه یابشمش و فاطمه رضی الله تعالی عنها
اندن علی رضی الله تعالی عنه آردینه اویمش کادی و دیدیکه ایمدی بن دعا ایتدیکمده سز آمین
دیکز نجرانک اسقفلری چون انلره نظر ایتدی دیدیکه یامعشر نصاری بن وجوه کوردیمکه بر
جبلی مکاندن ازاله ایچون حق تعالیدن دیلسه لر اول انلرک دیدیکینی رد ایتیوب ازاله ایدیدی
ایمدی ز نهار مباحله ایتمکز که هلاک اولور سز او یله اولسه هر سنه ده ایکی پیک حله و یرمک
اوزره پیغمبر یز علیه السلامی ارضا ایدوب کتیدیلر پیغمبر یز علیه السلام ایتدی و الله اگر
مباحله ایتسه لر دی جمله سی قرده و خنازیر صورتنه مسخ اولنوردی و اوزرلرینه وادی نار
اولوب اضطراب ایدیدی و الله تعالی نجرانه واهلنه حتی شجره اوزرنده طیره عذاب ایر کوریدی

ونصار اذن بريله دكين يريوزنده بر كمنه قالميه هلاك اوليدى (ان هذا) اشبوسكاذكر
اولنان عيسى عليه السلام و مريم رضى الله تعالى عنها خبرى (لهو القصص الحق) خبر صادق دركه
اول الله تعالى بك عدى و رسوايدر (و ما من اله الا الله) و الله تعالى دن غيرى اله يوقدر (و ان الله
لهو العزيز الحكيم) اول الله تعالى عزى و حكيمدر و قدرت تامه ده و حكمت بالغه ده اكا مساوى
يوقدر كه الوهيتده اكا مشاركت ايده (فان تولوا فان الله عليهم بالمفسدين) اكر انلر حقدن ابا
ايدر لر ايسه الله تعالى افساد ايدنلرى بيلور اشبو دليلدر كه حججندن تولى و توحيددن اعراض
نفسك فسادينه بلكه مالك فسادينه مؤدى او اور اعتقادى افساددر (قل يا اهل الكتاب) ديكل كه يا
اهل كتاب كه اول ايكي كتاب اهله عامدرو يا مراد و فدنجر اندرو يا يهود مدينه در (تعالى الى كلمة
سواء بيننا و بينكم) كلك بر قصه يه كه اول بزمه سرك بيشكزده امر مستويدر انده رسل و كتب
سمويه اختلاف ايتيودر كه اول (ان لا نعبد الا الله) الله تعالى دن غيرى به عبادت ايتيه وز
(ولا نتخذ بعضنا بعضا ربا من دون الله) و حق تعالى دن غيرى برى برلى عىزى ارباب ايدنميه وز
و احبارك تحريم و تحليلدن احداث ايتد كرينه اطاعت ايتيه وز و يا الله تعالى دن غيرى به
سجود ايتيه وز و ياهم عصيتده كسميه اطاعت ايتيه وز (فان تولوا) اكر توحيددن اعراض
ايدر لر سه (فقولوا) انلره ديكر كه (اشهدوا بانا مسلمون) سز شاهد اولك كه بز توحيدده
مخلصلر (يا اهل الكتاب لم تحاجون فى ابراهيم و ما نزلت التوراة و الانجيل الا من بعده فلا
تعقلون) يا يهود و نصارى نيچون ابراهيم عليه السلام حقدنه تازع ايدوب ايكي كز دن هر فريق
انى كندى دينده زعم ايدر حالبو كه يهوديت و نصرانيت موسى عليه السلامه تورات و عيسى
عليه السلامه انجيل نزلوند نصكره حادث اولوبدر و ابراهيم عليه السلام موسى عليه السلامه تورات
و عيسى عليه السلامه انجيل نزلوند نصكره حادث اولوبدر و ابراهيم عليه السلام موسى عليه السلامه تورات
يك ييل اول و عيسى عليه السلامه ايكي يك ييل اول كلوبدر او يله اولسه اول انلر دينى
اوزره اولق نيجه ممكن اولور قوايكر ك بطالانى ادراك ايتز ميسكز كه بيله سز (ها انتم هؤلاء
حاجتم فيما لكم به علم) ياشونلر كه تورات و انجيلده بولغله موسى و عيسى عليهم السلام امرنده
بيلدكرى شيده عناد طريقى اوزره جدال ايتديكر (فلم تحاجون فيما ليس لكم به علم) فاما كه
كتابكزده ذكرى اوليان دين ابراهيم بيلديكز شيده نيچون جدال ايدر سز (والله يعلم
وانتم لا تعلمون) سزك جدال ايتديكز شيى الله تعالى بيلور حالبو كه سز انى بيلز سز
(ما كان ابراهيم يهوديا ولا نصرانيا و لكن كان حنيفا مسلما و ما كان من المشركين) ابراهيم
عليه السلام نه يهودى و نه نصرانى ايدى بلكه عفاىد زايغه دن مائل الله تعالى به منقاد ايدى
و مشركر دن دخى دكل ايدى (ان اولى الناس بابراهيم) ناسك ابراهيم عليه السلامه اخص
واقربى (للذين اتبعوه) امتندن انلر در كه زمانده اكا اتباع ايتشاردى (و هذا النبي و الذين
آمنوا) دخى محمد صلى الله تعالى عليه و سلمدر و امتندن اكا ايمان كتور نارد (و الله ولى المؤمنين)
الله تعالى مؤمنلر و ليسيدر و انلره نصرت ايدر و ايمانلرى ايچون مجازات ايدر (و دت
طائفة من اهل الكتاب لويضلونكم) اهل كتابدن بر جماعت تمى ايتديلر كه سزى دين اسلامدن
يهوديه رد ايدلر * معاذ بن جبل و حذيفة بن اليمان و عمار بن ياسر حقدنه نازل اولوبدر شول

اظهارندن يتمش درجه
افضلدر و صدقه مفروضه
اظهارى اسرارندن يكرمى
بش مرتبه افضلدر ديشلر
(ليس عليك هديم و لكن
الله يهدى من يشاء ما تفقوا
من خير فلا تفكروا و ما
تفقدون الا ابتغاء وجه الله
و ما تفقوا من خير يوف
اليكم و انتم لا تعلمون)
ناسك هدايتى سنك اوزريكه
واجب دكلدر بلكه هدايته
دعوتدر و لكن الله تعالى
دليليكى توفيقيله هدايت
ايدر مال كز دن اول شيى كه
اتفاق ايدر سكز * كرك
اسلام كرك كافره * اول
سزك نفسكز ايچوندر
مؤمنلر اتفاق ايتديكز
شيى انجق الله تعالى دن
رضا و ثوابى طلب ايچون
ايتديكر و مالدن هرنه كه
اتفاق ايدر سكز انك اجرى
بتامها سزه ادا اولنور
و اصلا ثوابك نقصايله
ظلم اولنور سكز * روايت
اولنديكه انصار دن
بعضيلر اسلامدن مقدم
يهود ايله مصاهرت و رضا
هيترلى اوامغله بعد الاسلام
يهوديلره صدقه و نفقه
و يركى كريبه كوردلر
خصوص مذكور حضور
حضرت نبوى به عرض

وقت که یهود انلری دینارینه دعوت ابتدیلر (وما یضلون الا انفسهم) حالبوکه اضلاللرینک
وبالیینه کندیلرینه عودت ایدر (وما یشرعون) انلر ایشه انی یئلزلر (یا اهل الکتاب لم
تکفرون بآیات الله) یا اهل کتاب نیچون قرآنه و محمد علیه السلامک نعقته کافر اولورسز
(وانتم تشهدون) حالبوکه سزانی تورات وانجیلده کوررسز (یا اهل الکتاب لم تأتسبون
الحق بالباطل) یا اهل کتاب نیچون اسلامی یهودیت ونصرانیته خلط ایدرسز که اول
باطلدر و یا موسایه نازل اولان توراتی شول الکنزه یازدیغکنزی تحریف باطله خلط ایدرسز
(وتکتبون الحق وانتم تعلمون) وحقی کتم ایدرسز حالبوکه آنی بلورسز (وقالت طائفة
من اهل الکتاب آمنوا بالذی انزل علی الذین آمنوا وجه النهار وا کفروا آخره لعلهم
یرجعون) اهل کتابدن بر جماعت اخرایه دبیلرکه شول مؤمنلره نازل اولان قرآنه
اول نهارده ایمان اظهار ایدوب کعبه بی استقبال ایله نماز قیلک بعده آخر نهارده اول
قرآنه کافر اولوب نماز بکنزی صخره یه یونوب قیلک تاکه مؤمنلر دینارنده شک ایدوب
سزک دینکزه رجوع ایدلر * حسن وسدی ایدر خیر وقرای عریه یهودندن اون
ایکی خبر بر برلرینه دبیلرکه اول نهارده قلبکزه اعتقاد نسکنز ظاهر لسانله محمد دینه کیرک
آخر نهار اولیجی دیکزکه کتابلرمزه نظر و علمامله مشورت ایدوب بیلدککه محمد توارنده کی
دعوت انده بولمپدر دعواسنده کذب ایدوکی بیلنوبدر چآنککه سز بو ایشی ایشلیبه سز
محمدک اصحابی دینارنده شک ایدوب اندن دورلر اهل کتاب بزدن اعلدر دیوسزی دینارندن
دونملرینه اسوه ایدرلر (ولا تؤمنوا الا لمن تبغ دینکم) وتصدیق قبله اهل دینکزدن غیر یه
اقرار ایتکنز و یا خود وجه نهارده ایمان اظهار نی سابقده دینکز اوزره اولاندن غیر یه ایتکنز
* زیرا انلرک رجوعی ارجی واهمدر (قل ان الهدی هدا الله) دیکل که هدایت الله تعالینک
هدایتدر دبایدکنی ایمانه هدایت وانک اوزره تئیت ایدر سزه کیندو حبله کز اکا ضرر
ویرمز (ان یؤتی احد مثل ما اوتیتم) ودخی اعتقاد ایتکنزکه سزه ویریلان علم وحکمت
و کتاب و معجزات مثلی که من وسالوی وفاق بحر و غیریدر برکسنه یه ویرلش اوله (اویحاجو کم
عذر ربکم) و یا سزکه لر بکنز عندنده محاجه ایدوب بختکنزی ابطال ایدلر انی دخی اعتقاد ایتکنز
(قل ان الفضل بید الله بؤتیه من بشاء) دیکل هدایت وتوفیق وایته علم حق تعالینک
مشیت قدرتند در عبادندن دبایدکنه انی ویرر (والله واسع علیم) الله تعالی کثیر الفضلدر
اکا اهل اولانی بیلور (یختص بر حتمه من بشاء) اول الله تعالی دبیلدکی کمنه بی نبوته و یادی نه
مختص قیلور (والله ذوالفضل العظیم) اول من جزیل صاحبدر اکا که دین واسلام اعطاء
ایدر (ومن اهل الکتاب من ان تأمنه بقنطار یؤده الیک) اهل کتابدن بر کمنه واردر که
سن اکا ذهب وفضه دن بر قنطار امانت ویرسک جمعد و تقصیر سز اول کرکسه مطالبه
ویا ترافع ویا اقامت بینه ایله در انی سکا ادا ایدر عبدالله بن سلام کبی که بر رجل اکا بیک
ایکیوز وقیه ذهب ایداع ایتدکده ادا ایتسیله مدح اولندی (ومنهم من ان تأمنه بدینار لا یؤده
الیک) وینه کتابدن بر کمنه واردر که اکا بر دینار امانت ویرسک انی سکا ادا ایتز
خیانت ایدر مختص بن عاذورا کبی که قریشدن بر رجل اکا بر دینار ایداع ایتدکده انکار

اولندقه بو آیت نازل اولدی
(الفقراء الذین احصروا
فی سبیل الله لا یستطیعون
ضربا فی الارض یحسبهم
الجاهل اغنیاء من التّعفف
تعرفهم بسمیاهم لا یستلون
الباس الحافا وما تنفقوا
من خیر فان الله به علیم)
بوسزک صدقه ونفقته کز
حالی در فی سبیل الله طاعت
وجهاده منحصر اولوب
یریوزنده سیرایله تجارته
وقت قدرتلری اولمیان فقرا
ایچوندر انلرک سائله کدن
هفت واستغفارلری سبیلله
جاهلار انلری اغنیایان
ایدرلر یا محمد سن انلری
سمیالرینک صفر تندن
وبدنلرینک ضعفندن بیلور
سن انلر عفتلارندن ناشی
تاسدن ابرام والحاحله
صدقه استملر مالکزدن
بونلره اتفاق ایدر سه کز
تحقیق الله عظیم الشان
ویردیککنزی ونه ایچون
ویردیککنزی بیاور *
مر ویدر که بو وصف اولنان
کیمسه لر مهاجریندن عمار
وبلال وابن مسعود و امثالی
در تیوز قدر اصحاب رضی الله
عنهم اولوب مسکنناری
اولمافله کچه لرده پیغمبر
علیه الصلوة والسلامک
مسجدی صفه سنده ساکن
وکوندلرده اول حضرت

ملازم ایدیلر (الذین یفقدون اموالهم باللیل والنهار سرا وعلائیة فلم اجرهم عند ربهم ولا خوف علیهم ولا هم یحزنون) شونلرکه کیجه وکوندز کیزلو و آشکار مالربنی تصدق و اتفاق ایدرلر انلرک اجرلری که نعیم جاودانیدر رببری هندنده مهیادر انلر ایچون اول و آخر قطعاً خوف و حزن یوقدر * بو آیت کریمه حضرت علی رضی الله تعالی عنه حقننده نازل اولمشدر که درت درهمی و ارایدی برینی سراً برینی علنا و برینی شب ظلمانیده و برینی روز روشننده تصدق ایادی افندمز علیه السلام نیچون بومنوال اوزره تصدق ایلدک دیو سؤالنده شاید بری قبول اولور امیدیه و یردم دیو جواب ایادی * صاحب کشاف دیمشکه حضرت صدیق رضی الله تعالی عنه بیک التون سرا و بیک دخی علنا و بیک التون کیجه و بیک دخی کوندز بووجهله درت بیک التون تصدق ایتمکله هر نه ایهه سبب نزول آیت بونلر در دینلمش (الذین یا کلون الربوا

ایتمسیه ذم اولنیدی * دینلدیکه کثیر اوزره مأمونیتله مراد نصارادر که انلرده غالب امانتدر قلیل اوزره خیانتله مراد یهوددر که انلرده غالب خیانتدر (الامامت علیه قائماً) مکرکه انک اوزره تقاضیده مبالغ اولدیغک حالده اکا ملازم اوله من اول کرکسه مطالبه و یاترافع و یا اقامت بینه ایله در بعضراشبو کلامله سجن اتخاذهنی و انده حبسی استنباط ایتدی (ذلک بانهم قالوا لیس علینا فی الامیین سبیل) انلرک امانت و یریلان شیئک اداسنی ترک ایتملری شول سببدن ایدیکه اول خیانت ایدن اهل کتاب دیرلرکه بزه عربک مالنی اخذده و بال یوقدر زیرا انلر بزم دینزده دکلر در پس بووجهله دینلرینه مخالفت ایدنه ظلمی استحلال ایدرلر * کلجی ایدر یهود دیرلرکه اموالک کلیمی بزم ایدی عربک یدنده اولان انک بعضیدرکه اتی بزدن ظلم و غصبیه اخذ ایدوبدر * ایددی بزم انلردن مالزی اخذم زده و بال اواز * حسن ایدر یهوددن بر جماعت مسلیندن بعض رجالله جاهلیتنده مبايعت ایدوب اسلامه کلچک اول یهوددن بقیة اموالربنی تقاضی ایتدیلر یهود انلره دیدیلرکه بزمه سزک بینک زده حق یوقدر زیرا سزدینکیزی ترک ایتدیکز عهد کسیلوبدر کتاب زده بویه بولمشدر دبوادعا ایتدیلر (ویقولون علی الله الکذب وهم یعلمون) وانی ادعا ایله الله تعالی به کذب ایدرلر و الحال کندیلرک کاذب ایدوکنی یلورلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما اشبو آیت کریمه دن اهل ذمت اموالنی اخذک حرمتنی استنباط ایتدی و کتابی کافرک شهادتی مقبوله دکل ایدوکنه استدلال ایتدی زیرا حق تعالی انلری کذبیه وصف ایلدی (بی) بلکه انلرک اوزرلرینه شول ناحق یره الدقلری مالده و بال واردر (من اوفی بعده و اتقی) شول کسه که الله تعالی نک عهدیه و فایده و قرآن و محمد علیه السلامه ایمان کتوره و امانتن ادا ایده کفر و خیانت و نقض عهددن صافنه (فان الله یحب المتقین) ایددی الله تعالی اول امور منکره دن صاقنا نلری سور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اربع من کن فیه کان منافقاً خالصاً و من کانت فیه خصله منهن کانت فیه خصله من النفاق حتی یدعها اذا اؤتمن خان و اذا حدث کذب و اذا همد غدر و اذا خاصم فجر * پیغمبریم علیه السلام ایدر بر کسمنه که انده درت خصلت بولنه اول منافق خالص اولور و اولکه انده اول دردک بری بولنه اول نفاقک ربیعله صفتلنورانی ترک ایتمیجه نفاقدن قورتلز اول برشیته امین قیلنسه اکا خیانت ایده و برشیئدن خبر و یرسه عدا کذب ایدر و بر کسمنه یه عهدا یتهه اکا وفاء ایتیه و بر کسمنه ایله خصوصت ایتسه کلامنده فجر ایده (ان الذین یشترون بعهد الله و ایمانهم ثم ناقضوا) شونلرکه رسول الله ایمان و اماناته و وفای عهدینی و الله تعالی نک اسم شریفنه یمینلرینی متاع دنیایه استبدال ایدرلر (اولئک لا خلاق لهم فی الآخرة) ایددی انلر ایچون آخرت نعمندن نصیب یوقدر (ولا یکلمهم الله) و حق تعالی انلره سرور و یرر شیئله سولیز (ولا ینظر الیهم یوم القیامة) و دخی یوم قیامته انلره رحمتلده نظر ایتز (ولا یرکبهم) و انلره نادمی ایتز (ولهم عذاب الیم) و افعال سیئه لری اوزره انلره عذاب الیم اولنور * دینلدیکه اشبو آیت کریمه احبار یهود حقننده نازل اولوبدر که انلر محمد علیه السلامک شاننده الله تعالی نک تورانده کی عهدینی کتم ایتدیلر و تبدیل ایتدیلر و انک خلافتک یازوب ماکل و رشالری فوت اولنما مسیچون اول یازدقلرین من عند الله در دیو یمین ایتدیلر * قال

النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من اقتطع حق امرئ مسلم بيمينه حرم الله عليه الجنة و اوجب له النار قالوا وان كان شيئا يسيرا يا رسول الله قال وان كان قضيبا من اراك قالها ثلاث مرات * پیغمبر میز علیه السلام ایدر بر کسینه که یمین کاذبه بر مسک حقی ابطال ایدہ حق تعالی اکا عقاب و یا عفو ایتمیجہ انی جنتہ قومہ و جہنمی ایجاب ایلہ اکر چہ اول حق شیء یسر او لب ارا کدن بر قضیب ايسہ * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ثلاثة لا یکلمهم الله ولا ینظر الیهم ولهم عذاب الیم رجل حلف علی مال مسلم فاقتطعه و رجل حلف بعد صلاة العصر انه اعطی بسلعته اکثر مما اعطی و کذب و رجل منع فضل مائه فان الله يقول الیوم امنعک فضلی کا منعت فضل مائک * پیغمبر میز علیه السلام ایدر حق جل و علا یوم قیامتہ ناسدن اوج صنفہ رأفتہ تکلم و انظر ایتمز بلکه انلرہ عذاب الیم اولور * بری بودر کہ حلف کاذبه بر مسک مالنی ابطال ایدہ و بری دخی ایکندی نمازند نصکرہ یمین ایدہ کہ ساعہ سنہ و یریلاندن اکثر بها و یریلو بدر دیو کذب ایدہ و بری دخی اولدر کہ فضل مائی منع ایدہ حق تعالی یوم قیامتہ اکا دیہ کہ سن ایتمیک کبی بندہ بو کون سکا فضلی منع ایدرین دنیادہ فضل مائی منع ایتمیک کبی * دیندیکہ اشبو آیت کریمہ شول کسینه حقندہ نازل او او بدر کہ حلف کاذبه غیرک مالنی ابطال ایدہ و دخی ساعہ سنی ترویج ایچون اشترا مراد ایدہ نک و یردیک بیادن زیاده بها و یرلمشدر دیو حاف کذب ایدہ و بو دلیلدر کہ عند الله اوزریمہ اولسون دیمک کفارت ایجاب ایدر یمین اولہ (وان منهم لفریقا یلویون السنہم بالکتاب تحسبوه من الکتاب وما هو من الکتاب) اهل کتابدن بر طائفہ وارددر کہ اول کعب بن الاشرف و مالک بن الضیف و حی بن اخطب و ابویاسر و ثعلبہ بن عمرو و غیر یلدر کتاب الہی تغییر و تحریفہ السنہ لرینی امانہ ایدرلر تاکہ اول تحریف اولنان کتابدن ظن ایدہ سز حالبوکہ اول کتابدن دکلدر (و یقولون هو من عند الله وما هو من عند الله) و دیدیلر کہ اول الله تعالی عندندندر حالبوکہ اول انک عندندن دکلدر (و یقولون علی الکذب وهم یعلمون) و کذب ایدوب انی الله تعالی بہ اسناد ایدرلر و الحال انک کذب ایدو کنی بیاور (ما کان لبشر ان یؤتیہ الله الکتاب والحکمة والنبوۃ) هیچ بر بشرہ جائز اولمدیکہ الله تعالی اکا کتاب وفہم و نبوت و یرہ (ثم یقول للناس کونوا عبادا لی من دون الله) بعدہ ناسہ دیہ کہ حق تعالیدن غیر ی بکا عباد اولک * دلیلدر کہ یهوددن ابور افع القرظی و رئیس نصاری اهل نجران دیدیلر کہ یا محمد دیلر میسنکہ سکا عبادت ایدوب سنی رب ایدینہ وز دیدیکہ معاذ الله کہ الله تعالینک غیر ی بہ عبادت ایتمکہ امر ایدم بن انکلا نہ بعث ونہ امر اولمشین اولیہ اولسہ بو آیت کریمہ نازل اولدی (ولکن کونوا ربانیین) ولکن دیرز کہ علم و عملدہ کاملین اولک (بما کنتم تدرسون) شول شیء سبیلہ کیم کتاب الہی غیرہ تعلیم ایدرسز (وبما کنتم تدرسون) و دخی انی کندیکز قرائت و موجبیلہ عمل ایدرسز (ولا یأمرکم ان تتخذوا الملائکة والنبيين اربابا) کذلک هیچ بر بشر ایچون جائز اولمز کہ حق تعالی اکا کتاب و حکم و نبوت و یرد کند نصکرہ سزہ ملائکہ و انبیای ارباب ایدنمکہ امر ایدہ صائینک و قریشک ملائکہ بی حاشا بنات الہدر دیملری کبی و یهودک عزیر حاشا ابن الہدر و نصارانک حاشا مسیح ابن الہدر دیملری کبی (ایأمرکم بالکفر بعد اذانکم مسلمون)

لا یقومون الا کما یقوم الذی یخبطہ الشیطان من المس ذلک بانہم قالوا انما البیع مثل الربوا واحل الله البیع و حرم الربوا فن جاءه موعظة من ربه فانتهی فله ما ساف وامره الی الله ومن عاد فاولئک اصحاب النار هم فیہا خالدون) شول کیمسہ لر کہ ربا یعنی اچہ مرابحہ سی اکل ایدرلر انلر قبرلرندن انجق شیطان انلرہ طوقسبیلہ چار پلمش و صرعہ طوتمش کبی قالفارلر * کہ جملہ خلائق محشرہ رباخوار اولدقلری مشہود اولور * بونارہ بو عقاب و رذالت یسع دخی ربا کبیدر دیدکلری سبیدندر حال بوکہ الله تعالی بیعی حلال و ربانی حرام قیلدی کیمکہ ربسندن اکا نصیحت و زجر کلوب اندن منتهی یعنی ربا اکلندن رجوع ایدرسہ انکچون مقدم ایتمدیکی اخذ ربا کنہای عفو و مغفرت و انور بوند نصکرہ اول کیمسہ نک ایشی الله تعالینک حفظ و عصمتہ مفوضدر کیمکہ بو حرام اولان ربانی حلال طریقیلہ استعمالنہ عودت ایدرسہ اول کیمسہ لر جہنم ملازم لیدر کہ اول ناردہ ابدی داملردر (یعنی حق الله

هیچ اولور میکه سز مسلمان اولدیغکنز دینصکره اول سزه کفرله امرایده (واذا اخذ الله ميثاق النبيين لما آتيتكم من كتاب وحكمة ثم جاءكم رسول مصدق لما معكم لتؤمنن به ولتنصرنه) ذکر ایت شول وقتیکه حق جل و علا محمد علیه السلام حقنده انبیاء و امدن اخذ ميثاق ایتدیکه سزه و بر دیکم کتاب و حکمت اچلیچون من بعد که سز که اولان تورات و انجیلی تصدیق ایدر رسول کلدیکه اول محمد در ا کا ایمان کتوره سز و انک اعداسی اوزره دین حق اظهار اچون ا کا نصرت ایدمه سز چنانکه حیاته بولنانلری ا کا عون ایدمه (قال اقررتم واخذتم علی ذلکم اصری) حق جل و علا انبیایه دیدی شول وقتن که ذریقی صلب آدم علیه السلامدن استخراج ایتدی حالبوکه انبیاء انلرک بدینده مصاییح و سراج کبی ایدیلر ا کا اقرار و عهدیمی قبول ایتدی کز می (قالوا اقررنا) دیدیلر که اقرار ایلدک (قال فاشهدوا وانا معکم من الشاهدين) حق تعالی انلره دیدیکه * ایدمی سز کندیکز و اتباعکز اوزره شاهد اولک بندخی سز که بیله شهادت ایدنلردنم (فمن تولى بعد ذلك فاؤثک هم الفاسقون) اول کسنه که بواقرار دینصکره اعراض ایدمه انلر طاصیلر و ایماندن خارجلردر (افغیر دین الله یغنون) الله تعالی نیک عبادتیچون اختیار ایتدیکی دین اسلامدن غیری دینی طلب ایدرلر * دینلر دیکه اهل کتاب اختلاف ایدوب هر فریق کندیلرک دین ابراهیم اوزره اولق ادما سیله پیغمبریمز علیه السلام حضرتلرینه اختصاص ایتدیلر یاوزلنوب بزنسک حکمنه راضی اولمزلر و دینیکه کیرمزلر دیدیلر اول سیددن اشبو آیت کریمه نازل اولدی (وله اسلم من فی السموات والارض طوعا وکرها) اول الله تعالی به خضوع و انقیاد ایتدی اهل سموات طوعا و اهل ارضک بعضی سیف و سبی خوفیله کرها انقیاد ایتدی * دینلر دیکه اشبو حالت یوم میثاقده ایدیکه حق جل و علا انلره بن سزک ربکز دکلیم دیدکده جمعیسی بلی ربمزن دیدیلر لکن بعضنک آنی دیمسی طوعا و بعضنک کرها ایدمی * قتاده ایدر مؤمن طوعا انقیاد ایدوب اول ا کا نفع ایتدی و کافر یأس وقتنده انقیاد ایدوب اول ا کا نفع ایتدی * کلبی ایدر انقیاد طوعا اولان اسلامده طوغانلر و کرها اولان کفار دن مسییلردر که اسلامه زنجیرلر ایلر کتوریلور (والیه یرجعون) آخرتده جمعیسی اول الله تعالی به رجوع ایدر (قل آمنا بالله) یا محمد اهل کتابه دیکل که بن و مؤمنلر الله تعالی به و انبیاسنه ایمان کتوردک (وما انزل علینا) و بزه انزال اولنانه (وما انزل علی ابراهیم و اسمعیل و اسحق و یعقوب و الاسباط) و ابراهیم علیه السلامه انزال اولنانه و دخی اسماعیل و اسحق و یعقوب علیهم السلامه و انباء یعقوبه انزال اولنانه دخی ایمان کتوردک اول ابراهیم علیه السلامه انزال اولنانه کرکه انکله تعبد ایتدکر یچون کانه اول انلره دخی نازل اولمشدر (وما اوتی موسی و عیسی والنبیون من ربهم) و دخی موسی علیه السلامه و یریلان توراته عیسی علیه السلامه و یریلان انجیله ایمان کتوردک و سائر انبیایه ربک جل شانهدن و یریلان کتبلرک جمیعنه ایمان کتوردک (لانقرق بین احد منهم) اول انبیادن هیچ کسنه نک نبوتده بدینلر نده بعضنه ایمان و بعضنه کفر ایلر تقریق ایتدکر اهل کتابک تقریق ایتلری کبی (و نحن له مسلمون) اول الله تعالی به عبادتده منقاد و مخلصلر (و من یدفع غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه) اول کسنه که اسلامدن غیری دین طلب ایدمه اول مطلوبی اولان دین اندن قبول اولمزلر (وهو فی الآخرة من الخاسرین) اول کسنه آخرتده خاسرلردنلر ذریرا

الربوا و یربی الصدقات و الله لا یحب کل کفار ائیم) الله تعالی مال ربانی برکتی قطع ایلر محو ایدر و مال صدقه بی برکت اعطاسیله مز داد ایدر و الله عظیم الشان ربلا کفی مرتکب کفر کارلردن راضی اولمزلر (ان الذین آمنوا و عملوا الصالحات و اقاموا الصلوة و آتوا الزکوة لهم اجرهم عند ربهم و لا خوف علیهم و لا هم یحزنون) شونلر که مؤمن اولوب عمل صالح ایشلدیلر و صلوة مفروضه یه قائم اولدیلر و زکات ملزومه بی و یردیلر انلر اچون ربلی عندنده اجرلری واردر و انلره که جکده خوف و یکمشده حزن یوقدر (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله و ذروا ما بقی من الربوا ان کنتم مؤمنین) ای مؤمنلر اللهدن قورقک و خلقک ذمتنده مال ربادن بقیه کزی ترک ایدن اکر حرمت ربایه ایمان کتورنلردن ایسه کز بنی عمر و شقی ایلر بنی مغیره مخزومی بینارنده معامله ربا اولمقله حضرت رسول صلی الله تعالی علیه و سلم فتح مککه کونی حرمت ربایه فتوی و یرمشیدی بنی عمروک بنی مغیره ده آله جفی اولمقله

جنتدن بدل نار اختیار ایلدیلر و ایمان و اسلام ایکی اسم مترادفدر دیان بونکله استدلال ایتدی
 (کیف یهدی الله قوما کفروا بعد ایمانهم و شهدوا ان الرسول حق و جاءهم البينات) حق جل
 و علا نیجه هدایت ایدر شول قومه کیم ایمانلر ندنصکره کفره رجوع ایدر لر حالبوکه محمد علیه السلامک
 رسالتنک حقیقته شهادت ایتشاردی و انک صدقنه انلره قرآنن شواهد کلمشیدی (والله
 لا یهدی القوم الظالمین) حق تعالی هدایت ایتز شول قومه که نظرده اخلاصه و ایمان و اسلامه
 انصاف صورتک کوسرتوب بعده ارتدادایله نفسلرینه ظلم ایلدیلر و حق انکارایله ظالم اولدیلر
 الله تعالی بویله اولان ظالملره هدایت ایتز * اگر سؤال ایدر لر سه که بوائتک ظاهری اکا دلالت
 قیلور که اسلامدنصکره کافر اولنلره حق تعالی هدایت و یردی و چوق ظالمردخی کوردک که
 ظلمدن توبه قیلدیلر هدایت اوزره اولدیلر بونده توفیق نیجه اوله * جواب بودر که مراد
 بومعنادن اولدر که مادا که کافر کفر اوزره قائم اوله و ظالم ظلم اوزره قائم اوله و اول اسلامه و توبه یه
 اقبال ایتیه هدایت بواز لر اما چنانکه جهیدا یوب اول حالدن دونمکه قصدایتسه لر الله تعالی
 انلره توفیق و یروب هدایت کتورر بوندنصکره بیوردیکه (اولئک جزاؤهم ان علیهم
 لعنة الله و الملائکة و الناس اجمعین) یعنی انلر که اسلامدنصکره کافر اولدیلر اسلامدن غیری
 دین طلب ایتدیلر انلرک جزا لری الله تعالی قتنده لعنتدر یعنی غضب و سخطدر و رحمتدن
 بعید او اوب سور لمکدر و فرشته لردن دخی خلافتدن دخی نصیبی انک لعنتدر زیرا چنانکه برکشی
 برکسه یه لعنت قیاسه اول لعنت قیلدیفی کشی لعنته مستحق اولمشه اول لعنت دونر کافره وارر
 و دخی دنیاده شول کسه که اکا دینداش اولیه اول اکا لعنت قیلور اما اولکه دینداشی اوله
 آخرتده اولدخی لعنت قیلور پس جمیع خلقدن اکا لعنت حاصل اولور (خالدین فیها لا یخفف
 عنهم العذاب و لا هم یظرون) بوحالنده که اول لعنتله واجب اولان عذاب ایچنده محلد اوله لر
 هرگز اول عذابلری کسلیله و برابر وقت مهلت دخی و یرلمه ایدی اول قی عذاب ایچنده قالد لر
 (الا الذین تابوا من بعد ذلك و اصلحوا فان الله غفور رحیم) الا مکرکه اخلاصه اول حالدن
 دونوب توبه قیله و عملاری فساددن صلاحه و ظلمدن عدله و کفردن ایمانه و شردن خیره
 تحویل ایده الله تعالی غفوردر اول کفر ایچنده اولمیان یار لغچیدر توبه قیلاناری اسر کر بوندن
 صکره دخی بیوردیکه (ان الذین کفروا بعد ایمانهم ثم ازدادوا کفرا ان تقبل توبتهم و اولئک هم
 الضالون ان الذین کفروا و ماتوا و هم کفار فلن یقبل من احدهم مل الارض ذهابا و لو افندی به
 اولئک لهم عذاب الیم و مالهم من ناصرین) یعنی چونکه انلره رخصت ایتدی توبه ایدن قبول اولنه *
 حارثک قرنداشی حارثه مکتوب یازدیکه الله تعالی سزک اوزر یکزه توبه عرض ایلدی بو خبر مکده
 انک دوستلرینه ایرشدی انلر دیدیلر که تحقیق محمد علیه السلام نه ایدر سه ایتسونکه بز منتظر اولمشز
 زمانک واقعه لرینه اکا براووم ایریشه بز مکده طوره لم بو کفر اوزره وقتا که بزم کوکله
 شلک دوشه دونک دبیله و زاول وقت دونه وز حارثه اینن توبه بزم حقمنده دخی ایتسه توبه مز
 قبول اولنه الله تعالی بو آیتی ایتدیروب بیوردیکه شونلر کیم ایمانلر ندنصکره کافر اولدیلر دخی
 اول کفر اوزره ثابت اولدیلر بلکه دخی زیاده قیلدیلر انلرک توبه لری قبول اولمز * زیرا انلر توبه
 قیله حق دکلدردر * پس انلر که کفری آرتروب توبه قیلدیلر انلر اسلام یولنده کراه اولوب

وقتنده ربا طلب ایلدکده
 بن مغیره یه کران کلوب
 نه بدبخت کیمسه لر ایشز که
 خلقدن ربا قالقوب هنوز بز
 بویلا یه کرفتارز دیدکری
 مکله حاکمی اولان عتاب بن
 اسیده ایرشدکده اولدخی
 صورت ماجرای عمر ضحال
 ایله جناب نبوتآب جانبارینه
 تحریرده بوآیت کریمه
 نازل اولدی * تبیانده *
 حضرت عباس و عثمان بن
 عفان رضی الله عنهما ناسه
 سلف طریقیله خرما
 و یرمشلر ایدی و قی کلدکده
 اول سلف آنلر اگر سز
 خرما دن بجه حقه کزی
 آلور سکنز عیالز کفایتز
 قالز رضا کنز اولور سه
 نصفی و یره لم نصفی کله جک
 سنه یه ایقویک که اتی زیاده
 و یره لم دیدیلر بالتراضی
 زیاده یی تقدیر ایتدیلر
 چون وقی حلولیله اول
 زیاده یی مطالبه لرنده بو
 آیت کریمه نزولیه افندمز
 علیه الصلوة و السلام انلری
 اول زیاده طلبندن نهی
 ایدوب آنلر دخی سمعا
 و طاعة دیو رأس ماللریخی
 اخذایله اکثفا ایتدیلر دیو
 تسطیر ایدر (فان لم تفعلوا
 فاذنوا بحرب من الله و رسوله
 و ان تبتم فاکم رؤس اموالکم

لا نظامون ولا نظامون)
اگر بقیه ربا ترک کنی ایتمز سکنز
اکاه اولک که اللهدن نار
ورسولندن سیف ایله
محارب سکنز اگر اخذربادن
توبه ایدر سکنز مالکنزک
سرمایه سی سزک ایچوندر
رأس مالدن زیاده استیه رک
سز کیسه یه ظلم ایتمز سکنز
وسرمایه کنزه نقصان ترتب
ایتمه مکه سز دخی ظلم
اولتمز سکنز (وان کان ذو
عسرة فنظرة الى ميسره
وان تصدقوا خیر لکم ان
کنتم تعلمون) اگر اول
مدیون عسرت صاحبی
یعنی ادایه قدرت سز مفلس
اولور سه امدی حکم اکا
آسانق وقتنه مهلت
ویرمکدر وآله جفکزی
اکا تصدق ایتمک محل انتظار
وسز یکون خیر لودر
اگر انده اولان اجر جزایی
یلور سکنز (واتقوا يوما
ترجعون فيه الى الله ثم توفى
کل نفس ما کسبت وهم
لا یظلمون) شول کونندن
قورقک که یوم قیامتدر
اولکونده الله تعالی به رجوع
ایدر سکنز صکره جمله نفساره
دنیاده کسب ایتمدیکی
خیر لو وشر عملک جزای
ادا اولنور وآنلر نقص
ثواب وضعف عقابه

هلاک اولمشارد دخی شونلر که کافر اولدیلر اول کفر اوزره اولدیلر اگر دنیا طلوسی التونی
اواسه کندوبی قورتره قیچون ویرسه اندن قبول اوله حق دکل وانکه خلاص اوله حق دکل
انلره عذاب الیم اوله جقدر که هیچ برکسنه بولنیه که انلره نصرت ایدوب اول عذابدن قورتره *
پس بوآیت دلالت ایدر که یارین هیچ برکسنه بی عمل صالحدن غیر برکسنه خلاص قیلز ایمش عاقل
اولان باطلی ترک ایدوب اسلامی واران دینی محکم قیابو اخلاصله کوزل عله مشغول اوله وقتی
فوت اولدن کندوبه سعادت قیوسن آچه ودخی بیوردیکه (لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون
وما تنفقوا من شیء فان الله به علیم) یعنی سز ایرشتمز سز اول الله تعالی عندنده کی قوندیغی ثوابلره جنت
ایچنده تا اول سودیککنز مالدن صدقه ایتمینجه * بعضلر دیدیلر که بوآیتک حکمی منسو خدر
زکات آیاتیه اما اصحی بودر که منسوخ اولیه بو صدقه دن دخی مراد زکات اوله معنی بو اوله که
سز اوچقه کیروب سعادت ایرمز سز اول سودیککنز مالدن زکات ویرمینجه که انکه نفسکزی
بخلدن و محبت مالدن پاک ایدر سز ودخی بر آدمکه زکات ویردکن نصکره صدقه تطوع حقنده بوآیت
حکمی دخی ثابت اوله پس الله تعالی به کیزلونسنه یوق هر نسنه که سز انک بولنده اتفاق ایدر سز
الله تعالی انی بیلور دنیاده حقن ویروب آخرتده ثوابلری ودرجه لری زیاده قیلور و بوندن
اوتوری دینلر دیکه عربن عبدالعزیز بولکارله شکر آتوب صدقه ایدردی دیرلر دیکه بوشکره
ویردیکن اچقه لری نیچون صدقه قیلز سن بوشکری صدقه ایدر سن دیدیکه بوشکر بکا
اچقه دن سوکلودر * ودخی روایتدر که عبدالله بن عردن برکورکلو حسنا جاریه صاتون آلدی
انی غایت سوردی بر قاج کون بیله سنده طور دقنصکره انی آزاد ایلدی برکسنه یه تزویج ایتدی
اول کشیدن براوغلان ظهوره کادی اول اوغلاننجی آتوب کوکسنه قوجاردی و دیردیکه
اناکک قوقوسنی سنده بولورم دیرلر دیکه الله تعالی انک اناسنی سکا رزق ایتمش ایدی حالا که
چوق سوردکنه ایچون ترک ایلدک برکویکه به ویردک اول دیدیکه بوآیتی ایستمدیکز می کشی
سودیکن ویرمینجه سودیکی اله کیرمز * ودخی هارون الرشیدک خاتونی زبیده اوتوز بک
آلتون خرج ایدوب بر مصحف یازدیردی چون تمام اولوب انله الدقه اچوب بوآیت شریفه
ظهور ایلدی فی الحال قیابوب دیدیکه وارک بونی هدیه ویرک شمدی بکابو مصحفدن سوکاونسنه
یوقدر پس عاقل انلردر که فانی محبوبی ویره باقی محبوبی الهلر ودخی حق تعالی بیوردی (کل الطعام
کان حلالا لبني اسرائيل الا ما حرم اسرائيل على نفسه من قبل ان تنزل التوریه) کل طعام بنی
اسرائیل اوزره حلال اولمشدی قان وهر دار اولمشدن وخنزیر اتندن غیری الا شول نسنه که
اسرائیل انی نفسی اوزره حرام قیلدی تورات اینزدن اولککه انک حراملغی تورات ایچنده
یوقدر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یعقوب علیه السلام قرن دشی عیصدن قاچوب
حراندن بیت المقدسه کیدرکن اکا بر ملک قارشو کادی یعقوب علیه السلام انی لص ظن ایدوب
انی یقیمغه قصد ایلدی ملک بوکمز یعقوبک فخرینی غز ایتدی صکره سمایه صعود ایتدی یعقوب
علیه السلام ایسه اکا نظر ایدردی اول حینده اکا عرق النساء عارض اولدی کیجه اولیچ
وجعندن او یومز فریاد ایله یکوزردی اول حالتده نذر ایلدیکه اگر حق تعالی اکا اندن عافیت
ویرسه من بعد عرق اولان طعامی کندی به حرام ایده * پس بواجلادن ولدینی ذبح ایتمک

دیلدی ملک کلوب دیدیکه بن سنی غز ایتدیمکه نذرکه مخرج اوله * ایدمی اذکله نذرک و فاء
اولمشدر شمدنکرو ولدکذبحی اوزرکدن ساقط اولمشدر پس بواجلدن اوغلاری اندنصکره
عروقی لحدن تبع ایدوب چبقاردیلر * ضحاک ایدر اشبو ذکر اولناندن هیچ برشی
انلره حرام دکل ایدی اندن تورانده انلره حق تعالی حرام ایتشدی بلکه بابالری یعقوب
علیه السلام حضرتلرینه تبعیتله نفسلرینه حرام ایتدکاردننصکره تحریمی الله تعالی به کذابا
مضاف قیلدیلر (قل فاتوا بالتوریه فاتلوها ان کنتم صادقین) ایدمی انلره دیکلکه توراتی
کتوروب تلاوت ایدککه زعمکنز اوزره صادقلر ایسه کنز صدقکنز ظاهر اوله پیغمبریمز
علیه السلام انلره اتی دبیحک مبهوت اولوب توراتی کتوروب او محکک تلاوته جسارت ایتدیلر
(فن افتری علی الله الکذب من بعد ذلک) شول کیمسه که حجت قاطعه نرومندنصکره کذب ایدوب الله
تعالی به افتر ایده (فاولئک هم الظالمون) ایدمی اول و صفلوکسه لر ظالمدر مکابره و عنادلری سبیلله
نفسلرندن انصاف ایتمامشدر (قل صدق الله) دیکلکه حق تعالی انزال ایتدیکنده صادق وانلر
کاذبلردر (فاتبعوا ملة ابراهیم حنیفا) ایدمی ملة اسلامه اتباع ایدککه اول اصلده ملة ابراهیمدر
ویاملة ابراهیم کبیدر تاکه یهودیتدن خلاص اوله سزکه اول سزی اغراض دنیویه بی تسویه ایچون
تحریف و مکابره ابرام و ابراهیم و اتباعنه حلال اولان طیباتی تحریمنه الزام ایتدی (وما کان من
المشرکین) و ابراهیم علیه السلام مشرکاردن دکل ایدی (ان اول بیت وضع للناس للذی
بیکه مبارک و هدی للعالمین) اول بیت اللهکه ناسه عبادت ایچون وضع اولندیکه انک
واضحی الله تعالیدر مکده اولان بیت شریفدر اتی حج و اعتمار و انده اعتکاف و حوالی طواف
ایدنلره خیر و نفعی کثیر و عالمینه هدی اولدبغی حالده که اول انلره قبله و معبد اولمشدر * روایت
اولندیکه کعبه اول بیتدر کیم سماء خلق اولدیغنده اول صو یوزینه ظاهر اولدی حق جل
و علا اتی ارضدن ایکی بیک ییل اول خلق ایلدی اول صو اوزره زبده بیضا ایدی ارض
انک التنه بسط و مد اولندی * دینلدیکه حق جل و علا عرشک التنده بیت معموری وضع
ایدوب ملائکه به امر ایلدیکه اتی طواف ایده لر بعده سکان ارض اولان ملائکه به امر ایتدی
انک مثالی و قدرنده ارضده ضراح نام ییتی بناء ایدوب اهل سماء بیت معموری طواف ایتدیکی
کبی انلر دخی اول ضراحی طواف ایده لر * دینلدیکه حضرت آدم علیه السلامدن ایکی بیک
ییل اول ملائکه کعبه بی بناء ایدوب حج ایدرلردی آدم علیه السلام خلق اولنوب اتی حج
ایدیجک ملائکه کا دیدیلرکه حجک مبرور اوله بزنندن ایکی بیک ییل اول بوبیتی حج ایتدک
* روایت اولندیکه پیغمبریمز علیه السلام یرده اول وضع اولنان بیتدن سؤال اولندقد
دیدیکه اول مسجد حرامدر بعده مسجد اقصادر ایکسینک وضع اولغسی بیننده قرق ییل
پکمشدر (فيه آیات بینات مقام ابراهیم) انده علامات واضحه واردرکه اول جمله دن بری
مقام ابراهیم علیه السلامدرکه اول صخره صماء ایکن انده انک اثر قدیمی اولوب ایچنه کعبنه دکیکن
بامشدر و نیچه بیک بیلدنبرو حفظ و ابقاء اولغسیدر و مع هذا اعداسی کثیر ایکن وینه اول
جمله دن بری حجر اسود و حطیدر و سائر مشاعر در * دینلدیکه مقام ابراهیمله مراد حریم
کلیسیدر وینه آیات جمله سندن قوشلرک کعبه اوزرندن پکمدکلریدر و جارحه چقان برصیده

ظلم اولغزلر * ابن عباس
رضی الله عنهمادن
مرویدرکه بو آخر آیتدرکه
نازل اولدی بوندنصکره
پیغمبرمن علیه الصلوة
و السلام بکرمی بر یاطقوز
ویایدی کون یاخود اوج
ساعت حیاتده اولوب
ربیع الاولک ایکنجی کونی
یوم اثنینده وقت زوالده عالم
بقای شریف ایتدی
صلی الله علیه وسلم حین
نزول آیتده جبریل علیه
السلام بو آیتی سورده
یقره دن ایکوز سکسان
آیتک باشنه وضع ایله دیو
توصیه ایلس (یا ایها الذین
آمنوا اذا تدایتم بدن الی
اجل مسمی فاکتبه
ولیکتب بینکم کاتب بالعدل
ولایأب کاتب ان یکتب کا
علمه الله فلیکتب ولیملل
الذی علیه الحق ولیتق الله
ربه ولا یخس منه شیئا
فان کان الذی علیه الحق
سفیه او ضعیفا ولا یتطیع
ان یمل هو فلیمل ولیه
بالعدل واستشهدوا شہیدن
من رجالکم فان لم یکونا
رجلین فرجل وامرأتان
من ترضون من الشہداء
ان تفضل احدهما فتذکر
احدهما الاخری ولا یأب
الشہداء اذا ماعدوا ولا

تسموا ان تكتبوه صغيرا
او كبيراً الى اجله ذلکم اقسط
عند الله واقوم للشهادة
وادی الا ترتابوا الا ان
تكون تجارة حاضرة تدبرونها
بينکم فلیس علیکم جناح
الا تكتبوها واشهدوا
اذا تبایعتم ولا یضار کاتب
ولا شهید وان تفعلوا فانه
فسوق بکم واتقوا الله
وعلیمکم الله والله بكل شیء
عالم ای مؤمنان بر معلوم
ومعین وقتہ دک بر یکزلہ
اخذ وعطاءه بوج
معامله سی ایسه کزانی یازک
و اول سنہی مال و وقتہ
نقصان و زیاده اولیہ رق
عدله بینک زده بر کاتب
یازسون و کاتب الله تعالی نک
تعلیم ابتدکی کیانی یازمقدن
ابا و امتناع ایتمسون یازسون
و اوزرنده حق اولان
کیسه ذمتنده اولانی اقرار
و اما ایتمسون و ربی
اولان الله تعالی دن
قورقسون و اول حقدن
بر شی نقصان ایتمسون
اگر اول اوزرنده حق
اولان کیسه ناقص العقل
یاسفیه یا خود اختیار و معتوه
یا جنون ایله ضعیف العقل
ایسه یا خود دلسز یا سان
بیلز و بو مثل و کیسه لر
اولوب اقرار و املا

قصد ایدوب اول صید حرمه کیرسه جارحه نک اندن امتناعیدر و مکہ مکرمه بر بلده درکه انبیا
و مرسلین و اولیا و ابرار قبله سی اولوب انده صدور ایدن طاعات و صدقات سائر اما کن شریفه دن
زیاده مضاعف اولور (ومن دخله کان آمناً) بر کیسه که بیک حرمه داخل اوله اول قتل
و غارتدن امین اولور و یا اکا داخل اولانی ضرردن امنده قیلور پس بواجادن بر کیسه نک
اوزرنه قصاص و یا حد واجب اولدیغنده حرمه التجا ایتمسه اول انده اولدیغنجہ قصاص
و حداندن استیفا و انز الابوکہ ابوحنیفه عندنده خروجہ الجا اولنور اما که جریمه بی حرمه
ارتکاب ایتمسه بالاتفاق عقوبتی انده استیفا اولنور و بر قوم ذاهب اولدیکه شرعک ایجاب
ابتدیکی قتل انده استیفا اولنور که اول ابن عباس رضی الله تعالی عنه قولیدر * دینلدیکی یعنی
بر کیسه انی تعظیم و حق تعالی به تقرب ایدر اولدیغی حالده داخل اوله یوم قیامتده عذابدن امن
اوزره اولور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من صبر علی حرّ مکة ساعة من نهار تباعدت
عنه جهنم مسيرة مائت عام * پیغمبر عز علیه السلام ایدر بر کسمنه که مکہ نک حرمه نهاردن
بر ساعت صبر ایدر ایکوز یللاق مسافه جهنم اندن اوراق اوله * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
من مات فی احد الحرمین بعث یوم القیمة آمناً * پیغمبر عز علیه السلام ایدر بر کیسه که حرم
مکة و یاحرم مدینه ده وفات ایدر یوم قیامتک شایدندن امین اولدیغی حالده بعث اولنور
(ولله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلاً) الله تعالی ایچون ناس اوزره بیت شریفی
وجه مخصوص اوزره قصد زیارت فرض اولدی انلردن شول و صفلو کسمنه لر که اول بیتہ
ذهاب و رجوعه استطاعتی اوله * علما دیدیلر که حجک و جوبنه بش شرط واردر که اول اسلام
و عقل و بلوغ و حریت و استطاعتدرا و یله اولسه کافر و مجنون اوزره حج واجب اولمز زرا کافر
اهل قریبتدن دکل و مجنونک قری ایسه معتبر اولمز و صبی و عید اوزره دخی واجب اولمز اگر صبی
ماقل و یا عبد حج تطوع ایدر سه انکله فرض ساقط اولمز صبی بالغ اولدیغنده و عبد آزاد اولدیغنده
اگر وجوب حج شرائطی حقندہ جمع اوور سه ایکنجی کره حج ایتملی واجب اولور و استطاعتی
اولمیانہ دخی واجب اولمز و استطاعت ابکی نوعدر بری بدنله و بری بدنک غیری ایله در امابنله اولان
استطاعت اولدر که بنفسه کتمکه قادر اوله و زادور احله بوله بر احله که انک مثلنه صالح اوله و زاده
ذهاب و رجوعنه و فایده و اول زاد شول اوزرنه نفقه سی و کسوه سی واجب اولور کیسه نک
نفقه و کسوه سندن فاضل اوله و دینی وار ایسه اندن دخی زائد اوله و اهل بلده نک چه عاداتا
چقیملری و قمتنده رنقا بوله یوخسه اول وقتدن اولده و یا صکرده بولور سه خروجی لازم
اولمز و شرط اولور که طریقه امن اوله اگر عدودن خوف اولور سه اول کرک مسلم
و یا کافر در و یا لازم اولمیان شیئی طالب ایدر اولور سه خروجی لازم اولمز و اگر راحله
بولمیبو لکن مشبه قادر اولور سه و یا خود زاد بولیبو لکن طریقه اکتسابه امکان
اواسه اکا حج لازم اولمز لکن فعلی مستحب اولور امام مالک عندنده لازم اولور امابنک
غیریله استطاعت اولدر که رجل بنفسه کتمکه قادر اولیه زمن و یازوالی رجا اولنمز مرضی
اوله لکن کنندیک برینه آخری استیجار ایدر جک مالی اوله واجب اولور که استیجار ایدوب
برینه حج ابتدیره و اگر مالی اولیبو لکن ولدی و یا بر اجنبی انکچون حج ایتمکه مال بدل

ایدرسه لازم اولورکه انکله اکامرایده اکر صدقته اعتماد ایدرسه امام ابوحنیفه عندنده کا
 حج واجب اولمز * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر خشمندن برخاتون پیغمبریمز علیه السلامه
 کلوب دیدیکه یارسول الله بایام پیر فانی اولدبخی حالد اوزرینه حج فرض اولدی اول ایهسه راحله
 اوزرنده قرار ایدنم بن انک رینه حج ایدهیم می دیدیکده نم حج ایت (ومن کفر فان الله غنی عن
 العالمین) اولکله اوزرینه حج واجب اولدیفندنصکره عمدا حج ایتیه ویا حک و جوبنی
 اعتقاد ایتیه الله تعالی جی ایدنن وکرك ایتیان غنیدر * قال النبی صلی الله علیه وسلم
 من لم یحبسه حاجة ظاهرة او مرض حابس او سلطان جائر ولم یحج فلیت ان شاء یهودیا
 او نصرانیا * پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکیمسه که انی جندن حاجت ظاهره ویا مرض
 حابس و سلطان جائر حبس ایتزایکن حج ایتیه دیلرسه انک موتی یهودیت ویا نصرانیت اوزره
 اولسون (قل یا اهل الکتاب لم تکفرون بایات الله) دیکل که یا اهل کتاب نیچون الله تعالینک
 آیات سمعیه و عقلیه سنه کافر اولورسز حالبوکه اول محمد علیه السلام ادعا ایتدیکی حک
 و غیرک وجوبنده صدقه دلالت ایدر (والله شهید علی ماتعملون) والحال الله تعالی اعمالکزه
 مطلعدر انک اوزره سزه جزا ایدر تحریف واستسار سزه نفع ایتز (قل یا اهل الکتاب لم تصدون
 عن سبیل الله من آمن) دیکل که یا اهل کتاب نیچون ایمانه کلانلری دین اسلامدن صرف ایدر
 سز (تبغونها عوجا) حالبوکه انکله ناسی استقامتدن میل ایتک دیلر سز شول ایهمله کیم
 شریعت موتی نسخ اولنماش اوله (وانتم شهداء) والحال بیلورسز که اول اسلام دین اللهدر که
 انک غیری مقبول دکلدردندن صدومنع ضلالت واضلالدر (وما الله بغافل عما تعملون) الله تعالی
 سزک مؤمنینی اسلامدن صدویا اخفا واختیالکزدن غافل دکلدرد (یا ایها الذین آمنوا ان طیعوا
 فریق من الذین اتوا الکتاب یردوکم بعد ایمانکم کافرین) یا مؤمنلر اکر سز اهل کتابدن بر فریق
 اطاعت ایدر سه کز سزی ایمانکزدنصکره کفر مرد ایدر لرشو آیت کریمه اوس و خزر جندن
 بر جماعت حقنده نازل اولوبدر که انلر بر مکانه او طور و ب تحدث ایدر لر ایکن اوزر لرینه شاس
 بن قیس الیهودی او غریب تألیف واجتماعلری انی اویکلندردی یهوددن بریکته امر ایلدیکه
 انلر کاتنه او طوره و یوم بغاث وقعه سنی انلره اکدیره وانک امرنده دینلان اشعارای انشاد ایده
 اول کونده ایهه ظفر اوسک ایدی چون اول یکت اکا دینلانی ایدی ایکی قبیله اربابی نزاعه
 دوشدیلر و غضبه کلوب سلاحه دور شدیلر چون پیغمبریمز علیه السلامه خبر اولدی مهاجریندن
 بر جماعتی یانه آلوب اول ارایه کلدی و دیدیکه یا معشر مسلمین بن سزک ارا کزده ایکن جاهلیت
 افوا سنه می دوشرسز حالبوکه حق تعالی سزی اسلامه اکرام وامر جاهلیتی قطع ایدوب
 بدینکزه الفت و مودتله انعام ایلدی اولیه اولسه اول حالت انلردن کیدوب انلره کیدعدو و نزغه
 شیطان ایدوکن بیلدیلر سلا حلرین براغوب استغفار کلدیلر بعد بری بر لر یله معانقه ایدوب پیغمبریمز
 علیه الصلاوة والسلام ایله بیله منصرف اولدیلر * حضرت جابر رضی الله تعالی عنه ایدر هیچ اوکون
 کی اولی اقبیح و آخری احسن و افصح کون کور مدک (وکیف تکفرون وانتم تلی علیکم آیات الله
 ویکرم رسوله) سز نیمه کافر اولورسز حالبوکه سزه الله تعالینک آیتلری تلاوت اولنور وارا کزده
 اولان رسول ایدر سزه و عظم نصیحت قبولر * اشبو خطاب جائزدر که خاصه صحابه اوله و امتک جیمه

قدرتی اولمزسه و صی
 و وکیل و مترجمی صدق
 انصاف و عدله انک مقامه
 املا و اقرار ایتسون
 و بو معامله کزده رجال
 مسلمیندن ایکی کیسه می
 شاهد طلب ایدک اکر ایکی
 رجل اولمزسه برارکک
 ایکی مرأی شهاد ایدک که
 اول شاهد لر سزک مقبولکنز
 و راضی اولدیفکنز کسه لردن
 اوله لر اول ایکی مرأه
 شاهد لرک بری شهادتی
 اونودر ایه اول بریسی
 آنک شهادتی خاطرینه
 کتوره * غالباً عقل نسوانده
 قلت اولدیفندن ناشی
 بو کلام وارد اوله * و شاهد لر
 ادای شهادته دعوتلرنده
 ابا و امتناع ایتیه لر و کوچک
 و بیوک حق نه ایهه و قی
 حلولنه دک یازمغه او شمشیک
 بو سزک کتباتکزه عندالله
 زیاده عدالت و شهادتی
 اقامت ایچون دخی اهوردر
 و بورجک مقدار و مدتنده
 شک ایتامکنز ایچون اقریدر
 مکر بینکزده دائم دور
 ایتدیکنز آشکار تجارت
 اولدیفی حالد انی یاز مامقده
 سزچون بئس یوقدر
 و بیع و شرا کزده شاهد
 طوتک و کاتب و شاهد
 نوجهله ایهه رنج و اضراو

دخی اولمسی مندر زیرا که قرآن کما کان انزلده در و رسول علیه السلامک احادیث شریفه سی وجودیله کانه اول کندی ارالرنده در (ومن یعصم بالله فقد هدی الی صراط مستقیم) اول کیسه که دین الهی تمسک ایده و یاخود مجامع امورنده الله تعالی به التجا ایده اول انی جنته ایرکورر صراط مستقیمه اهتدا اولنور اکلیل نام کتابده ایدر اعتصام ایکی قسمدر بری اعتصام بالله درکه اول هر موهومدن ترقی وهر ترقیدن تخلص و ناسدن انقطاع ورفض علائقدر و بری اعتصام بحبل الله درکه اول طاعنی محافظه و اوامر موافقدر (یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حق تقاته) یا مؤمنر الله تعالیدن حق تقوی ایله اتقا ایدک که اول واجبه قیامده و سعی استقراغ و محارمندن اجتنابدر * ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدرکه اول اطاعت ایدوب عصیان ایتمکدر و شکر ایدوب کفران ایتمکدر و ذکر ایدوب نسیان ایتمکدر * دینلیدیکی اول کشی طاعتنه الثناتندن و طاعات اوزره مجازات توقعنندن تزهیدر * لواحق الانوارده ایدر تقوی الله ایکی قسمدر بر قسمی استطاعتز دکلو اتقامزدر * و بر قسمی ایسه حق تقوی ایله اتقامزدر که اول متقی تقواسنی الله تعالیدن کوروب کندیکن اندن انزالیدر لکن اکتکلیف نسبتندن دکل * زیرا آندن انعالی مع الله سواءی اقضالیدر اشوآیت کریمه صحابه غایتده صعب کلوبدر حتی تقواده آیت استطاعتز دکلو تخفیف اولندی تخیل ایتدیلر و الحال اندن اشدّه انتقال اولندیلر * زیرا غایتده عزیزدرکه انسان بملنده بجهله استطاعتن بدل ایده بلکه لابد کماله و یا تقوی اوزره تدایسه استطاعتندن فضله قالمور اما که حق تقواده اولیه دکادر * انس رضی الله تعالی عنه ایدر کشی حق تقوی ایله اتقا ایده من الامکر که لسان حفظ ایده (ولا تموتن الا وانتم مسلمون) و سزه موت ابرشیدیکننده حال اسلامدن غیری حالت اوزره اولمکنر (واعتصموا بحبل الله جمیعاً) جمیعکنر حبل الهی تمسک ایدک دینلیدیکه انکله مراد دین اسلامدر * ابن مسعود رضی الله تعالی عنه ایدرکه اول جماعتدرکه الله تعالینک اعتصامیله امر ایدر حب الله دن مراد اولدرکه سزک جماعات و طاعتده کراهت ایتدیکنر شیء سزه خیر لودر اندنکه فرقتدن اکا محبت ایدرسز دینلیدیکه اول قرآندر * قال النبی علیه السلام القرآن حبل الله المتین * پیغمبریز علیه السلام ایدر قرآن عظیم الله تعالینک حبل متیندر (ولا تفرقوا) یوخسه بینکنزده اختلاف و قوعیله اهل کتاب کبی دین حقدن تفرق ایتمکنر و یاخود بری بریکزله محاربه ایله زمان جاهلیتده کی تفرق لری کی تفرق ایتمکنر و یاخود تفرقی ایجاب و الفتی ازاله ایدر شیئی ذکر ایتمکنر (واذکروا نعمه الله علیکم) و حق تعالینک سزه اولان نعمتی ذکر ایدک انک جمله سندن بری سزی اسلامه هدایت و توفیقیدر انکله ارا کزدن غل و غش کیدوب بری برلریکنزه الفت و موادت ایتدیکنزدر (اذکنتم اعداء فالف بین قلوبکم) زیرا سز زمان جاهلیتده بری بریکز ایله قتال ایدر اعدا ایکن اسلام سببیه حق تعالی قلوبکزی تألیف ایتدی (فاصبحتم بنعمته اخواناً) انک اول نعمت و رحمتیله فی الله اخوت اوزره مجتمعین و متحابین اولدیکنر * دینلیدیکه اوس و خزرج لابوین ایکی قرداشار ایدیلر اولادلری بیننه عداوت دوشوب یوزیکرمی ییل دکلو زمان محاربه لری اوزاندی حتی که حق تعالی انی اسلامه کیدروب پیغمبریز علیه السلام بینلرین تألیف ایتدی (وکنتم علی شفا حفرة من

اولمسون اکر اضرار ونهی اولندیکنر شیئی ایشار سکنر اول فعل منی سزه طاعتدن خروجدر الله تعالیدن اتقا ایدک والله تعالی سزه مصالح دینیه و دنیویه کنزی تعلیم ایدر والله عظیم الشان هر شیئی بیلیجیدر (وان کنتم علی سفر ولم تجدوا کتابا فراهان مقبوضة فان امن بضعکم بعضا فلیؤد الذی اؤتمن امانته ولیتقی الله ربه ولا تکتبوا الشهادة ومن یکتمها فانه اثم قلبه والله بما عملون علیم) اکر سز سفرده اولوب کاتب بولمز سکنر سز یکون مدیوندن رهن قبض ایتمک واردر اکر بعضکنر بعضکنزدن یعنی بربریکزدن امین اولوب رهن آلمزسه اول مدیون امین ذمتنده کی امانت دینتی صاحبنه ادا ایتسون و ربی الله تعالیدن خوف ایتسون و سز شهادتی کتم ایتمک کیسه شهادتی کتم ایدرسه انک قلبی یعنی ظاهرا و باطنا کناهکاردر الله تعالی سزک شهادتی ادا و کتمانده اولان عملکزی بیلیجیدر (لله مافی السموات وما فی الارض وان تبدوا مافی انفسکم او تخفوه یحاسبکم به الله

النار فاخذكم منها) و سز یا معشر انصار جهنم بر حفره طرفنده ایدیکز کفریکز حالنده حتی
اگر سزه اول حالنده موت ایرشه جهنمه دوشردیکز لکن حق جل و علا اعلامکز سبیل
سزی اکا دشمنکدن قورتاردی (کذلک بین الله لکم آیاته لعلکم تهتدون) اشو تبیین کبی
حق جل و علا سزه دلائل تبیین ایدر تاکه هدی اوزره ثابت اوله سز (ولکن منکم امة
یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر) سزدن بر جماعات اولسونکه ناسی
خیره دعوت ایدر اول خیر کرکسه افعال دن و یا ترک دند و کرکسه اول صلاح دینی و یادنیویدر
ودخی معروفله امر و منکر دن نهی ایدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم والذی نفسی
بیده لتأمرون بالمعروف و تنهون عن المنکر اولوشکن الله عزوجل ان یبعث علیکم عذابا ثم
لتدعونه فلا یستجاب لکم * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اول الله تعالی حقچون که
نفسم انک یدنده در امر معروف و نهی منکر ایدک ایتز سکز قورقیلور که حق تعالی سزه عذاب
کوندره بعده انک دفعچون دعا ایتدیککزده دعا کزی کیر و کوندره * قال النبی صلی الله تعالی
علیه وسلم ان الناس اذاروا منکرا فلم یغروه یوشک ان یمهم الله بعذابہ * پیغمبر عز صلی الله
عزوجل انک ناس چن منکر کوروب تغییر ایتیلر قورقیلور که حق تعالی عذابنی انلره تعیم ایدر *
احیاده ابوذر الغفاری رضی الله تعالی عنه ایدر حضرت ابابکر الصدیق رضی الله تعالی عنه
دیدیلر که یارسول الله مشرکینله قتال دن غیری جهاد وار میدر دیدیکه نعم یا ابابکر حق تعالی انک
ریوزنده مجاهد قوللری وارد که انلر شهادت افضلدن و برلرده رزق لنورلر ریوزنده یوردرلر
حق جل و علا انلر که ستماده کی ملائکه به مباحات ایدر و انلر ایچون جنتی تزیین ایدر ام سلمه انک
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایچون تزیینی کبی ابوبکر رضی الله تعالی عنه دیدیکه یارسول
الله انلر نه وصفلو کسنه لر در دیدیکه امر معروف و نهی منکر ایدنلر در و صالحلره محبت و فاجرلره
بغض و اهانت ایدنلر در اول الله تعالی انک حق ایچونکه نفسم انک یدنده در انلر کبری شهداغر فله لر دن
اعلی غر فنده اولور که انک اوچبوز قپوسی وارد که هر بری بر نوع جوهر دن دوزیلور
وانلرک هر برینه اوچریوز حورا تزویج اولنور هر بار که نظر ایتسه حورا اکا دیر که ذکر
ایدر میسنکه فلان کون فلان یرده امر معروف و نهی منکر ایتشیدک (واولئک هم المفلحون)
وانلر کمال فلاحله مخصوصلر در امر معروف مأمور به حسبجه کاهی واجب و کاهی مندوب
اولور و اما نهی منکر ککلیسی واجب اولور * زیرا شرعک جمیع انکار ایتدیکی اشیاء حرامدر
واظهر اولان بودر که عاصی به واجب اولور که ارتکاب ایتدیکی منکر دن نهی ایدر * زیرا
واجب اولور که انی ترک وانی ایشلیانه انکار ایدر و انک برینی ترکله آخرک وجوبی ساقط اولز *
اشو آیت کریمه ده علم دین تعلیمه و امر معروف و نهی منکره حث و ترغیب واردر بو خصال
شریفه فرض کفایه اولوب انکله مخاطب انک بعضی اوله کلی دکل (ولا تکنوا کالذین
تفرقوا و اختلفوا من بعد ما جاءهم البینات) یهود و نصاری کبی اولز که انلره شول اتفاق
ایجاب ایدر آیات و حجج مبینه کلدیکند نصکره تفرق ایتدیلر و توحیدده و تزییده و احوال
اخترده اختلاف ایتدیلر اظهر اولان بودر که اشو نهی اصولده تفرق دن اوله یوخسه فروعه
دکل * زیرا پیغمبر عز صلی الله علیه و آله امتک اختلافی رحمتدر دیمشدر و دخی بر کسنه که اجتهاد

فیغفر لمن یشاء و یشاء الله علی کل شیء
قدیر) کوکده و یرده اولان
مخلوقات و ملک و اشیا جمله
الله تعالی به مخصوصدر
اگر سز نفسکزده اولان
سینه و نیات و عزم قصدی
اظهار یا اخفا ایدر سکز
دخی حق تعالی انکله
سزه حساب و جزا ایدر
دیدیکه کیمه بی مغفرت
و دیدیکه عذاب ایدر
الله عظیم الشان غفران
و تعذیب دن هر شیئه قادر در
* هر ویدر که بو آیت کریمه
نازل اولدقه صحابه کرام
مضمونی تأمل ایلر
بطاقت اولدیلر حضرت
صدیق و فاروق و معاذ بن
جبل و اعیان انصار دن
بعضیلری رضی الله عنهم
حضور حضرت پیغمبر
علیه الصلوٰة و السلامه
واروب یارسول الله
طاقت کتوره میه جکمز
عمل ایلر تکلیف اولندق
زیرا قلبک عنانی یدمزده
اولما غله اگرچه قوه دن
فعله کتور مزسک دخی
احیاناً خیال معاصی
خاطرره خطور ایدر
بو صورتده * بحاسبکم به الله *
کلام شریفله قلبه کلن ایلر
حساب اولنور ايسک

ایده اصابت ایدرسه اکا ایکی اجر اولور خطا ایدرسه اکا براجر اولور دیمشدر (واولئک لهم عذاب عظیم) ایمدی انلر ایچون تفرق واختلافلی سببیله عذاب عظیم وارد (یوم تبیض وجوه وتسود وجوه) ذکر ایت شول کونیکه انده مؤمنلرک ایمانله یوزلری بیاض اولور وکافرلرک یوزلری سیاه اولور * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یوم قیامتده هر قوم عبادت ایتدکاری شیئه وارمه امر اولور لچانیکه اکا وارمه لر محزون اوله لر حز نلرندن یوزلری قراره واهل قبله ویهود ونصاری قالمو نه شیئه کوندیریله جکلمن تبیله لر اوله اولسه حق تعالی انلره ارادت کریمه می اولدیغی وجه اوزره اتیان ایده دنیاده مؤمن مطیع اولدیغی حالده اکا سجده ایدنلر فی الحال سجده واره لر واهل کتاب و منافقون اکا سجده قادر اولیه بعده اذن الهی ایله باشلرین قالدیر یحق مؤمنلرک یوزلری تلج کبی بیاض اوله منافقون واهل کتاب انلرک یوزینه نظر ایدیک شت جز نلرندن یوزلری سیاه اوله دیه لرکه یاربنا بزه نه حالت ایردیکه مشرکین دکلمر ایکن یوزیمز سیاه اولدی * حق جل وعلا ملائکه یه دیه که نظر ایدک شونلره کیم نفسلری اوزره نیجه کذب ایتدیلر * اهل معانی ایدر یوزلرک بیاض اولدیغیلره مراد اعمال صالحیه و ثواب الله سرورلرندن اشراق و استبشار ایدر و یوزلرک سوادیلره مراد اعمال سیئه یه و عذاب الله جز نلرندن کابت و کسوفیدر (فاما الذین اسودت وجوههم اکفرتم بعد ایمانکم فذوقوا العذاب بما کتمت تکفرون) اما انلرکه یوزلری سیاه اولدی انلره دینورکه ایماندنصکره یوخسه کافر می اولدیکز ایمدی کافر اولدیغکز شیء سببیله سزه حاصل اولان عذاب ذوق ایدک * دینلرکه انلرکه مراد یوم میثاقده بن سزک ربکزدکی یم دیدیکده بلی ربمزن دینلردر و یا منافقوندرکه لسانلریله ایمان اظهار ایدوب قبللریله کافر اولدیلر * و یا اهل کتابدرکه انبیا لریه ایمانلری کبی محمد علیه السلامه بعثندن اول ایمان کتور مشیکن بعث اولدیغنده کافر اولدیلر و یا اهل قبله دن اقوامدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم آتی علی الخوض حتی انظر من یرد علی منکم و سبؤخذ ناس دونی فاقول یارب منی ومن امتی فیقال لی هل شعرت ماعلوا بعدک والله ما زالوا یرجعون علی اعقابهم * پیغمبریمز علیه السلام ایدر یوم قیامتده بن حوضه واریرین وسزدن انده ورود ایدنلره نظر قیلورین کورمه که بر طائفه بکا ورود ایتدین اخذ اولنه یم که یارب انلر بندن و بنم امتدندرلر بکا دینله که یلور میسن انلر سندن صکره ایشلدیلر والله آردلرینه دونمکدن زائل اولدیلر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم بادروا بالاعمال الصالحه قبل ان تجئی فتن کقطع الیل المظلم یصبح الرجل مؤمنا ویمسی کافرا ویمسی مؤمنا ویصبح کافرا یدسع دینه لعرض الدنیا * پیغمبریمز علیه السلام ایدر اعمال صالحیه مبادرت ایدک شول لیل مظلم قطع لری کبی فتنه لر ظهورندن اول که کشی مؤمن صبا حلیوب کافر اخشاملر و مؤمن اخشاملیوب کافر صبا حلیوب دینی دنیادن شیء سیره دکیشور (واما الذین ابیضت وجوههم فی رحمة الله هم فیها خالدون) اما انلرکه یوزلری بیاض اوله انلر حق تعالینک جنت و ثوابنده دائملردر حق تعالینک جنتدن رحمتله تعبیرنده تنبیه وارد که مؤمن عریخی طاعة الله استغراق ایدر سده دینه جنته دخولی حق تعالینک رحمت و فضلیله اولور (تلك آيات الله تتلوها عليك بالحق) اشبو الله تعالینک

حال مشکل اولور دیدیلر سید عالم علیه الصلاوة والسلام سزبنی اسرائیل کبی * سمعنا و عصینا دیمز سکر * سمعنا و اطعنا دیمز یور دقلرنده * سمعنا قوله و اطعنا امره * دیه رک مطمئن القلب اولدیلر * ابن عباس رضی الله عنهما دن مرویدر که حق تعالی سزبنی محاسبه ایدر دینلدی یوخسه مؤاخذه ایدر دینلمدی محاسبه مؤاخذه نک غیر ایدر بو تقدیرجه فعله کلیان عمل ایچون مؤاخذه اولنما مق فهم اولور (امن الرسول بما انزل الیه من ربه والمؤمنون کل آمن بالله و ما مکته و کتبه و رسله لا تفرق بین احد من رسله و قالوا سمعنا و اطعنا غفرانک ربنا و الیک المصیر) محمد علیه الصلاوة والسلام و مؤمنلر رب تعالیدن اکا انزال اولنسان قرآنی تصدیق ایتدیلر محمد علیه الصلاوة والسلام و مؤمنلرک کلیسی الله تعالینک و حدایتنه و ملک لرینه و کتب منزله لر و جمله پیغمبرلره اینانوب تصدیق ایتدیلر و الله تعالینک رسوللرندن برینک بیتی فرق ایتمز دیدیلر و یاربنا

وعد و وعیدنده وارد اولان آیاتیدر که انی سکا حق ملتبس اولدیفی حالدہ تلاوت ایدرز
(وما للہ یرید ظلما للعالمین) الله تعالی عالمینہ ظلم مراد ایتمرزیرا اندن ظلم مستحیلدر اکابرشیء خفی
دکدر بر شینک نقصیلہ ظلم ایدہ و بر شیندن منع اولنمز که فعلیلہ ظلم ایدہ زیرا اول علی الاطلاق
مالک الملکدر (ولله مافی السموات ومافی الارض) سموات وارضده اولان اشیانک جمیع الله
تعالینک خلق و ملکیدر (والی الله ترجع الامور) آخرتہ خیر و شردن عبادک اموری جمیعا
اکا رجوع ایدر هر برینہ جزاسنی ایدر (کنتم خیرامة اخرجت للناس) علم اللهده و بالوح
محفوظده و یا ائم متقدمین بدینده خیرامت اولدیکمز که ناسه اظهار اولندیکمز * دینلدیکه انلر
کله مراد مکهدن مدینہ به هجرت ایدن صحابه در و یا خود خاصه اصحاب محمددر که اروات
ورعاندلر حق تعالی مسلمینہ انلره اطاعتله امر ایلدی * عربن الخطاب رضی الله تعالی عنه
ایدر بوخصلت بزدن اولمز ایچوندلر آخریمز ایچون دکل * قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم خیرکم قرنی ثم الذین یلونهم الذین یلونهم * پیغمبریمز علیه السلام ایدر سزک خیر
لیکنز بنم قرنم اهلیدر یعنی بنم عصرمدن یوزیل ایچنده حیاتده بولنانلردر یعدہ بنم قرنم
ولی ایدن قرن اهلیدر یعدہ اول قرن اهلنه ولی ایدن قرن ثالث اهلیدر * راوی ایدر
بیلمز بن که پیغمبریمز علیه السلام کندی قرنندنصرکه ذکر ایتدیکی قرنمیدی و یا اوچ قرنمیدی
* قال النبی صلی الله علیه وسلم لا تسبوا اصحابی فوالذی نفسی بیدی لو ان احکم انفق مثل احد
ذهبا ما ادرك مداهم ولا نصفه * پیغمبریمز علیه السلام ایدر بنم اصحابه سب ایتمکز
اول الله تعالینک حقیقونکه نفسم انک یدنده در اکر سزدن بریکمز احد طاغنجہ فی سبیل
الله التون انفاق ایتسه کز سزک اول دکل و انفاقکز انلرک برمد بدیکه نصف مد انفاق ثوابه ایشیمه
* اکثر و ن دیدیلر که اشبو آیتله مراد مؤمنلرک جمعیدر * ابوهریره رضی الله تعالی عنه ایدر
یعنی سزنا سک خیرلوسیدسکز انلری سلاسل ایله کتوروب اسلامه ادخال ایدرسز * قتاده
ایدر که انلر امت محمددر که بر پیغمبرک امتی بولنلردن اول قتاله امر اولنمیدر اما که بوامت کفارله
قتال ایدرلر و کندی دینلریه قویارلر اول اجلدن ناسک خیر لیس ایلدیلر پیغمبریمز علیه السلام
ایدر اشبوایت کریمده دیدیکه * انکم لتتقون سبعین امهاتم خیرها واکرمها علی الله * سز
یتش امتی یتیم ایدو بسز سز اول امتلرک خیرلوسیسز و الله تعالی به زیاده کرامتلاوسز * قال النبی
صلی الله تعالی علیه وسلم مثل المطر لا یدری اوله خیرام آخره * پیغمبریمز علیه السلام ایدر
بنم امتی مثلی یغور مثیلدر بیلمز که اولمی خیرلوردن یوخسه آخریمی خیرلوردن * قال النبی صلی
الله تعالی علیه وسلم ان الجنة حرمت علی الانبیاء کلها حتی ادخلها وحرمت علی الامم حتی تدخل
امتی * پیغمبریمز علیه السلام ایدر انبیایه بندن اول و امتلریه بنم امتدن اول جنته کیرمک
حرام قیلندی * قال النبی صلی الله علیه وسلم اهل الجنة عشرون ومائة صف ثمانون من هذه الامة
* پیغمبریمز علیه السلام ایدر اهل جنت یوزیکرمی صف اولور سکسان صفی اشبو امت اولیسردر
(تأمرون بالمعروف) معروفله امر ایدر (وتنهون عن المنکر) و منکردن نهی ایدرسز * دینلدیکه
معروف اقامت سنت و جماعتدر و منکر اقامت بدعت و ضلالتدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم من امر بالمعروف ونهى عن المنکر فهو خليفة الله فی الارض وخليفة كتابه وخليفة رسوله *

قواکی اشتدک و امر که
اطاعت ایتدک سندن
معفرت استرز و بعده سکا
رجوع ایدیبجز (لا یکلف الله
نفسا ولا وسعها لهما کسبت
وعلیها ما کتسبت ربنا
لا تؤاخذنا ان نسینا و اخطانا
ربنا ولا تحمل علینا اصرآ
کاحملته علی الذین من قبلنا
ربنا ولا تحملنا مالا طاقه
لنا به و اعف عنا و اغفر لنا
وارحمانت مولینا فانصرنا
علی القوم الکافرین)
الله تعالی بر نفسه انجق
طاقتی مقدار تکلیف ایدر
یعنی کیمسه به قدرقی اولیان
شیئی تکلیف ایتمز نفسیچون
کسب ایتدیکی خیرک اجر
و ثوابی و اکتساب ایتدیکی
شرک و وزرک عقابی به
نفسنه در شری کیمسه به
ضرر ایتمز یا ربنا اکر بزدن
نسیانله عمل خیر فوت
اولدیمه یا خود خطا ایله
عمل شر و قوعبولدیمسه
بزی مؤاخذہ ایلمه یا ربنا
بزدن مقدم اولنلر * یعنی
یهود و سائر * تحمیل
ایتدیکی کبی بار کرانی
یا خود ذنب اصراری بزم
اوزیمزه تحمیل ایلمه
یا ربنا بزم اول جوله بی
تحمیلہ طاقتمز اولیان شیء
یعنی حدیث نفس و سبب

شهوته استیلاء شیطان
و شماتت اعدا کبی حالاری
بزه یوکلندرمه و بزدن
صدور ایدن خطا لمزی
عفو ایله و کناهار لمزی
مغفرت ایله و طاعت لمزی
قبولله بزه رحمت ایله سن
بزم ولی امور مز و حافظ
و ناصر مز سن ایمدی قوم
کافر اوزرینه بزه نصرت
و ظفر احسان ایله *
هر ویدر که معاذ بن جبل
بو سوریه بی ختم ایتدیکه
آمین دیر ایش * خبرده
وارددر که حضرت سید عالم
صلی الله علیه و سلم شب
معراجده بود کابی او قومش
ملکر آمین دیمش جناب
عن وجل اجابت پیورمش
* صحیح مسلمده ابن
مسعود رضی الله عنهدن
روایت وارددر که حضرت
فخر رسالت علیه السلامه
لیله معراجده اوج شی
اعطا اولندی بش وقت
نماز و سورة بقره نک
آخری و امت محمدن
شرك کتور میان کیسه نک
کنه کبارینک عفو
* ینایعهده * وارددر که
چونکه سید الکونین علیه
السلام معراجده عروج
و منزل قربه وصول ایله مقام
او ادنی و سلام و کلام

پیغمبر عز علیه السلام ایدر بر کسه که امر معروف و نهی منکر ایده اول الله تعالینک و کتابنک
و رسولنک خلیفه سیدر * دینلدیکه سنده اوج خصلت اولینجه امر و نهی اینککه مباشرت ایتیکل
که اول صحیح نیت و معرفت حجت و صبر علی المصیبه (و تؤمنون بالله) و الله تعالینک توحیدی اوزره
و هر ایمان واجب اولور شیء اوزره ثابت اولور سز (و لو آمن اهل الکتاب لکان خیر الهم) اکر
اهل کتاب کاین بنی ایمان کتور سه لر اول انلره خیر لو ایدی (منهم المؤمنون) انلرک بعضی مؤمنلردر
عبدالله بن سلام و اصحابی کبی (و اکثرهم الفاسقون) لکن انلرک اکثری متدردلر و طاعة الله بدن
خارجلردر که عب بن الاشرف و اصحابی کبی مقاتل ایدر رؤس یهود انلردن ایمانه کلنلره عبدالله بن سلام
و اصحابنه ایذا ایتدیلر * اشبوا یت کریمه نازل اولدی (لن یضروکم الاذی) یا مؤمنلر اول
یهود سزله لسانله و عید و طاعتدن غیری ضرره قادر اولملر (و ان یقاتلکم یولکم الادیار)
واکر سزکه قتاله چیقسه لر منہزم اولدقلری حالده کیرو دونوب چقارلر (ثم لاینصرون)
بوندنصکره کسنه دن انلره نصرت ایرشز بلکه انلرک اوزره نصرت سزک اولور (ضربت
علیهم الذلة ایما تقفوا) انلر قنده بولنورلر سه اوزرلرینه قتل و یاخود ذلت الزام اولندی
(الا یجیل من الله و حبیل من الناس) مکرکه ذمت الله و یا انلره کلان کتابه و یا ذمة مسلمین
و یادین اسلامه اعتصام ایدلر (و باؤ بغضب من الله) و الله تعالینک غضبنه مستوجبین اولدقلری
حالده رجوع ایتدیلر (و ضربت علیهم المسکنه) و دخی اوزرلرینه زی افتقار الزام اولندی
حتی انلر کندیلردن فقر اظهار ایدرلر تا که جزیه لر ی تضعیف اولنیه (ذلک) ذکر اولنان ذلت
و مسکنت اوزرلرینه الزام اولنمی و الله تعالینک غضبنه رجوع علری (بانهم کانوا یکفرون بآیات الله
و یقتلون الانبیاء بغیر حق) شول ایدیکه الله تعالینک آیتلرینه کافر اولدیلر و یاخود ناحق یره
پیغمبر لر ی اولدر دیلردی (ذلک بما عصوا و کانوا یعتدون) اشبو کفروقتل و عصیانلری
و حدود الهی اعتدالری سببیلله ایدی زیراکه صغائر اصرار کباره مفضی اولور و کباره استمرار
ایسه کفره مؤدی اولور * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر عبدالله بن سلام رضی الله تعالی
عنه و اصحابی اسلامه کلچیک احبار یهود دیدیلر که محمده ایمان کتورنلر بزم شرار مزدرا کر او یله
اولمسیدی آباء دینی ترک ایتزلردی او یله اولسه نازل اولدیکه (لیسوا سواء) اهل کتاب
عند الله درجه ده برابر دکلاردر (من اهل الکتاب امة قائمه) اهل کتابدن جماعت وارددر که
دین اللهده ایمانه مستقیمه و کتاب اللهله عامله و صلا و طاعته قائمه در (یتلون آیات الله آناء الیل
و هم یسجدون) کیجه نک ساعتده نماز قیلور اولدقلری حالده قرآنی تلاوت ایدرلر (يؤمنون
بالله و الیوم الآخر) الله تعالینک و حدایتنه و یوم آخرتک حقیته ایمان کتورلر
(و یأمرون بالمعروف) و معروفله امر ایدرلر (و ینهون عن المنکر) و منکردن نهی ایدرلر
(و یسارعون فی الخیرات) و اعمال صالحه یه مبادرت ایدرلر (و اولئک من الصالحین) اشبو صفاته
و صفلو کسنه لر عند الله احوالری صالح اولوب رضا و ثنسانه مستحقلردندر (و ما یفعلوا من خیر
فلن یکفروه) خیردن اول شیئی که انی ایشلر سز آخرتده انک ثوابدن محروم اولمز سز * قال النبی
صلی الله تعالی علیه و سلم البر لا یبلی و الاثم لا ینسی و الدیان لایفنی * پیغمبر عز علیه السلام ایدر
عمل خیر اسکیز و عمل شر او نودلز و حضرت قهار جل شانیه فنا یرمز هر عملک جزاسین ایدر

(والله عليم بالمتقين) الله تعالى تقوى اهلنى بيلور اشبونده بشارت واشعار واردركه خيرك مبدئى وملك حسنى تقوى اوله وعندالله فائز اهل تقوى اوله (ان الذين كفروا لن تغنى عنهم اموالهم ولا اولادهم من الله شيئا) شونلركه كافر اولديلر انلردن الله تعالىنك عذابن نه ماللرى فديه ايله ونه اولادلرى نصرته دفع ايتز (واولئك اصحاب النار) ايمدى انلر جهنم ملازملاريد (هم فيها خالدون) انلر انده داملردر اشبو آيت كريمه ده انلرك * نحن اكثرا موالا واولادا ومانحن بمعذبين * بزم مالز واولادمن چوقدر بز عذاب اولنغز ديو قوللرى رد واردر (مثل ماينفقون فى هذه الحيوۃ الدنيا) اشبو حياۃ دنيا ده كفره نك قربت ويا مفاخره وسمعه ايجون ومانفقونك رياء وخوف ايجون اولان انفاقلرينك مثلى (كمثل ريح فيها صرر اصابت حرث قوم ظلموا انفسهم فاهلكته) شول ريج مثليدركه انده سموم حاره ويا بارده شديده اولوب كفر و معصيتلريله نفسلرينه ظلم ايتش قومك زرعه انصابت ايدوب هلاك ايده * ايمدى انلرك انفاق دخی انجلين ضايع اولوب نه دنيا ونه آخرته صاحبنه تقى اوليسردر (وما ظلمهم الله ولكن انفسهم يظلمون) الله تعالى انلرك نفقاتى ضياعله انلره ظلم ايتيويدير بلكه انلر اعتداد اولنور وجه اوزره انفاق ايتدكلر ايجون نفسلرينه ظلم ايتشلردر (يا ايها الذين آمنوا لاتخذوا بطانة من دونكم) يامؤمنلر كندى جنسكز مؤمنلرك غيريدن صديق و خليل ايدنمكز تاكه انلكه انلر سرك اسرار كيزه مطلع اولميه لر (لا يالونكم خبالا) انلر سزه شر و فساد ايراث ايدر شيئده جهده و مقدورلرين بلده قصور ايتزلر (ودواماعنتم) سزه ضرر و هلاك اصابتيه مشقت ويررشى استيويديرلر (قد بدت البغضاء من افواههم) كلاملرندن مؤمنينه عداوتلرى ظاهر اولوبدركه صدورلرندهكى فرط بعضيلرين كتمه قادر اولمدقلرندن اسرار مسلمينى كفاردن اخوانلرينه بيلديرلر (وما تخفى صدورهم اكبر) انلرك صدورلرنده اخفا ايتدكلرى بعض وعداوت اظهار ايتدكلرندن اعظمدر زيراكه انى اظهارلرى اختيارله دكلدر (قد بينا لكم الايات) بز سزه شول آيات قرآنيه بى بيان ايتدك كه اول الله تعالىنك اولياسيله مصادقه و اعداسيله معادات وجوبه دلالت ايدر (ان كنتم تعقلون) اكر سزه بيان اولنلنلرى بيلور و موجيله عمل قبلورسه كز (ها انتم اولاء تحبونهم ولا يحبونكم) سزاي مؤمنلر انلرى سورسكز اراكزدهكى قرابت و رضاع و مصاهرت سبيله مع هذا انلره موالاتدن نهي اولنمشسكزدر انلرايسه سزى سومزلر دينلرينه مخالفتكز ايجون ويا انلركه مراد منافقين اوله مؤمنين انلرى سورلر ايماندن اظهار ايتدكلر ايجون حالبوكه قبلرندهكى كفري بيلزلر (وتؤمنون بالكتاب كله) و الحال سز كتابلكلنه ايمان كتور سز انلرايسه سزك كتابكزه ايمان كتورمزلر (واذا لقوكم قالوا آمنا) چقان انلر سزه ملاقات ايتسه لرنفاق و تعير ايدوب بز دخی سزك كجى الله تعالى به ورسولنه ايمان كتور مشزديرلر (واذا خلوا اعضوا عليكم الا نامل من الغيظ) وچقان برى برلريله تنها اولسه لر اويكه لرندن پارمقلى او جن اسرلر * زيراكه مؤمنلرك برى برلرينه الفت و محبت و اسلامك قوت و اهلنى عزنده كورلر و تشفى به ايسه هيچ بر وجهله چاره لرى اولمديغندن يرينورلر (قل موتوا بغيظكم) موتكزه دكبن اويكه دن قور تليوب اول حمر اتمه هلاك اولك (ان الله عليم بذات الصدور) الله تعالى انلرك قلوبنده اولان مؤمنلره عداوتلرين بيلور و آنك اوزره انلره جزا قبلور

الهيده مقابله نحيات حضرت رسالتپناهيده حق سبحانه و تعالى پيغمبرينى مدح ايله * آمن الرسول * بيوردى خواجسته عالم عليه السلام بو شربت كرم ايله بنم مؤمن امتلرم دخی مكرم اولسون ديو مناجات ايتمكه طرف باريدن * والمؤمنون كل آمن * الى آخره بيورلدى حق تعالى سؤال ايتديكه سنك امتك بو احكامى قبولده نه ديرلر مفخر كاشات عليه السلام * سمعنا و اطعنا ديرلديى خطاب كلديكه بن انلرى * لا يكلف الله نفسا الا وسعها * ايله تخفيف ايدرم بيورلدى * بضاويده * مسطور حديث شريفدركه حق تعالى خلايقي خلق ايتزدن ايكي بيك ييل مقدم بقره ذكر اولنان سورمه نك آخرندهكى ايكي آيتى يد قدرتيه كتب ايدوب انى جنت خزينه سندن انزال ايلدى كيجه اول آيتلرى يتسودن صكره او قورسه بتون كيجه عبادته قائم اولمش ثوابيله جزالنور وينه حديث شريفله مييكنه شول ايجنده بقره قصه سى ذكر اولنان

سوره خیمه قرآندر انی
تعلیم ایدک تعلیمی برکت و ترکی
حسرت در انی او قویانه
ساحر لر سحره قادر اولزلر

سوره آل عمران
مدینه و آتیه ما شان

(بسم الله الرحمن الرحيم)
(الم) مفتاح سوره یا اسم
سوره یا خود الف دنیاده
جمله به الای الهی و لام
حقابده مؤمنلره لقای
ذی الجلالی و میم هر آن
اخص خواصه محبت
لا یزالی اوله والحاصل
جمیع سوره اولنده اولان
حروف مقطعات حقنده
اقوال کثیره اولغله العلم
عندالله کافیدر (الله لاله
الا هو الحی القیوم) الله
تعالی معبود بالحقدر عبادته
مستحق هیچ کیمسه
یوقدر الایات باقیده
دائم و خلائقک امورنده
قائم بر الله تعالیدر *
اشبو سوره نك اولندن
سکسان آیت مقداری
کلام شریفک سبب نزولی
بو وجهله روایت اولمشدرکه
نصاری نجراندن الشمس
کیمسه باشری عاقب و سید
نام نصرانیار ایدی حضرت
عیسی علیه السلام حقنده
مناظره ایچون پیغمبر
علیه الصلوٰه والسلامه

(ان تمسککم حسنة تسوهم) اگر سزه ای مؤمنلر حسنه ایرشه اول کر کسه اعدا کنز اوزره
غلبه در. و یا نلردن غنیمه در. و یا ناسک اسلامه دخولده تنبهدیر یا اهل اسلامک معیشتنده خصصدر
انلری یریندر (وان تصبکم سیئه یفرحوا بها) و اگر سزه سیئه ایرشه اول کر کسه هنرمت
و یا ضرر و یا شددر اکا سوینورلر (وان تصبروا و تقوا لا یضرکم کیدهم شیئا) اگر سز انلرک
اذا سنه صبر ایدر و رب تعالیدن خوف ایدر سه کنز الله تعالینک صابرین و متقینه موعود فضل
و حفظیله سزه انلرک مکرری نقص و یرمز (ان الله بما یمعملون محیط) الله تعالی سزک صبر و تقوی
و سائر اعمالکیزی بیلور جزا کنزی ایرکورر (واذ غدوت من اهلک تبوی المؤمنین مقاعد لقتال
والله سمیع علیم) ذکر ایت شول وقتیکه مدینه ده برصباحن اهلک عائشه حجره سندن چیدقدکیکه
مؤمنلره قتال ایچون موطن تهیئه ایدهن سن الله تعالی سزک اقوالکیزی ایشیدوب ثباتکیزی
بیلور * روایت اولندیکه هجرتک او چنجی سنه سی شوالک اون ایکیمی اربعا کونده مشرکون
کلوب احد طاغنه قوندیلر پیغمبر عز علیه السلام مشورت ایچون اصحابی و انلرکله بیله عبدالله
بن ابی بنی دخی پاغردی حالبوکه اندن اول انی چاغرمش دکل ایدی بعدالمشوره اول و اکثر
صحابه دیدیلر که یار رسول الله مدینه ده اقامت ایدوب انلره جمیعا چیقیمه لم اگر چیقار سه وز
انلر بزدن اصابت ایدر و اگر انلر مدینه به کیرلر سه رجالز انلرکله قتال ایدر و نساء و صبیان عز
انلره حجاره رمی ایدر بز انلردن اصابت ایدر ز اقامت ایدر لر سه شر مجاسده اقامت ایدر لر و اگر
رجوع ایدر لر سه خائب و خاسر کیدر لر و انلرک بعضی چیقیمه اشارت ایتدی پیغمبر عز علیه
السلام دیدیکه بن منامده کورد مکه حوله صغر لر بوغاز لنورانی خیره تاویل ایتدم و کورد مکه
سیفمک زباننده ثلم وارانن هزیمته تاویل ایتدم اگر مدینه ده اقامتی رأی ایدر سه کنز رأی
و جیهدر که انلر کیره جک ز قافلرده قتال ایدر ز شول بدر غزاسنی فوت ایدن رجال که حق
تعالی انلری شهادتله اکرام ایده جک ایمش دیدیلر که یار رسول الله بزنی اعدامز اوزره چیقار
غل دیو قتاله رغبتدن زائل اولدیلر حتی که پیغمبر عز علیه السلام بیتنه کیروب سلاح قوشاندی
انی کور یجک نادم اولدیلر پیغمبر عز علیه السلام وحی کلورکن انک رأینی قیوب کندی
رأیمزی اکا الزام ایتدک اندن طوروب اکا اعتذار ایتدیلر دیلدیکن ایشله کل رأی سنکدر
یار رسول الله دیدیلر پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه هیچ بر پیغمبره لایق اولمز که سلاح قوشاند
یغند نصکره قتال ایتدین انی اوزرندن براغه اولیه اولسه مشرکون احد طاغنده اربعا و خیس
کونلر نده اقامت ایتدیلر جمعه نمازینی پیغمبر عز علیه السلام اصحابیله ادا ایتد کد نصکره مکر اول کونده
بر انصاری وفات ایتشدی نمازین قیلوب اندن احده کتدیلر یوم سبتک صبا حنده احدک شعبنده بولندیلر
(اذ همت طائفتان منکم ان تفشلا) زیرا سزدن ایکی جماعتکه اول خزر جدن بنی سله
واوسدن بنو الحارثدر قتالندن جبن و تخلف قصدین ایتدیلر حالبوکه انلر عسکر اسلامک ایکی
جناحی ایدیلر زیرا پیغمبر عز علیه السلام احده بیک کشی و یاطقوز یوزالی کشیله چیقیمشاردی
و مشرکون ایسه اوچ بیک کشی ایدیلر و قتاله شوط نام موضعه ایردیلر عبدالله بن ابی اوچوز
کشی ایله اردلرینه دوندیلر نیچون کندیلر عزی و اولادلر عزی قتل ایتدیر ز دیدیلر عرو
بن خزر ج الانصاری انلره ایریشوب پیغمبر یکیزی براغوب قنده کیدر سز الله تعالیدن قورقوب

بوفعلی ایتمکز دیو منع ایده کوردی چاره ایده مدی اگر قتال حق ایدوکن بیاسیدک سزه اتباع
ایدرک لیکن رأی خطا ایله اولمشدر قتال حق دکلدر او یله اولسه نیچون کندیزنی تهلکه یه
براغورز دیدیلر اول ایکی جناح اولان ایکی جماعت دخی عبدالله بن ایبه تبعیله کیرودونک
قصیدین ایتمشدر ایکن حق جل وعلا قلبلرین تثبیت ایدوب پیغمبر عز علیه السلام ایله بیله قالدیلر
(والله ولیهما) حالبوکه اول ایکی جماعتک قلبلرین حفظ وکندیلرینه نصرت ایدن الله
تعالیدر (وعلى الله فليتوكل المؤمنون) ایدمی مؤمنلر الله تعالی یه توکل ایتسونلرکه اول انلره
نصرت ایدر اندن حق جل وعلا انلره منت سابقه سنی تذکیر ایدوب دیدیکه (ولقد نصرکم
الله بیدو وانتم اذله) الله تعالی سزه بدرغز اسنده نصرت ایتدی حالبوکه سز عددده برجماعت
قلیله ایدیکز زیراتاکه مسلمون انده اوچیوز اون اوچ کشی ومشرکون ایسه طقوز یوز الی
کشی ایدمی (فاقولوا لله لعلمکم تشکرون) ایدمی ثباتده اتقا ایدک که تاکه تقوا کز سببیله سزه
انعام ایتدیکی نصرتیه شکر ایدم سز (اذ تقول للمؤمنین ان یکفیکم ان یمدکم ربکم بثلاثة آلاف
من الملائکة منزلین) شول وقتیکه مؤمنلره دیرسن که سزه کفایت ایتنمیکه ربکز جل شانہ
سمادن سزه اوچ بیک ملک انزالیلله امداد ایدم * دینلدیکه یوم بدرده حق تعالینک مؤمنلره امدادی
اولا بیک مالکله ایدمی بعده اوچ بیک بعده بش بیک اولدیلر (بلی ان تصبروا وتقاوا ویأتوکم
من فورهم هذا یمدکم ربکم بخمسة آلاف من الملائکة مسوّمین) بلی اگر عدویه صبر ایدر
ویپیغمبریکزه مخالفتدن صاقنور سه کز ومشرکون بدرده کی هزیمتلیرینه غضبلرندن سزه کلورلر
ایسه ربکز جل شانہ فی الحال سزه بش بیک مالکله امداد ایدر انلر علامتلور اولدقلمری حالده *
دینلدیکه اول باشلرنده صاری عمامه لر اولوب خیل ابلق اوزرنده طور ردیلر ویاعمامه لر
بیاض اولوب کشفلری اراسنه صالیور مشلردی ویا آتلیک آنلرینه وقولالقرینه صوف
علامت ایتشلردی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لاحبابه یوم بدر تسوّموا فان الملائکة
قد تسوّموا بالصوف الابيض فی قلائسهم ومغافرهم * پیغمبر عز علیه السلام ایدر یوم بدرده
احبابنه دیدیکه علامتلرکز زیرا که ملائکة قلائسوه لرینه ومغفرلرینه صوف ایض ایله علامتلر
ایتشلردر * حسن ایدر اشبوش بیک ملائکة یوم قیامته دکن مؤمنلره غزالرده عون ونصرت
ایدلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یوم بدر معرکه سنک غیریده ملائکة غزاله
وارلر لیکن قتال ایتلر مؤمنلره مدد اولوب طورلر (وما جعله الله الا بشری لکم) حق
جل وعلا سزه اشبو وعد وملائکة ایله امدادی بشارت قیلدیکه استبشار ایدم سز (ولتطمئن
قلوبکم به) وناکه قلوبکز اکا سکون ایله خوفدن قوریتله سز (وما النصر الا من عند الله
العزيز الحکیم) سز عدو کز اوزره نصر دکل الا الله تعالی عندندنرکه اول برغالبدرکه اکا
غلبه ایدلر وحکمتی مقتضاسنجه ایکی جنددن دینلدکن منصور ویامقهور ایدر ایدمی نصری
ملائکة وجنده حاله ایتمکز بلکه نصری الله تعالیدن بیلوب اندن استعانت واکا توکل ایدک
(لیقطع طرفا من الذین کفروا) حق تعالی یوم بدرده سزه نصرت ایتدی تاکه ارکان شرکدن
ایردوکنی قتل واسرله هدم ایده او یله اولسه اول کونده مشرکونک مقاتله ورؤساندن یتش
کشی مقتول ویتش کشی مأسور اولدی (اویکبتهم) ویا انلری جبهه ویوزلری اوزره

کمدیار اول حضرته
ملاقا نلرنده انلری اسلامه
دعوت ایلدی انلر بز مقدم
اسلامه کلشنر دیدیلر
پیغمبر علیه الصلوة والسلام
سزک حق تعالی یه ولد
اسنادیکز اسلامه مانعدر
پیوردی نصاری بزم
بواسنادده حقمن واردر
اگر عیسی انک اوغلی
دکلسه یاپردی کیمدر
دیدیلر رسول الله علیه
السلام سزک مذهبکزه
دخی الله تعالی یه موت
وفنا یوقدر ویلور سکز که
عیسی اجل شربتی ایچه
جکدر وعیسی اکل وشرب
ونوم ایدر ایدوکنی بیلور
وسویلر سکز وحق تعالی
بو جمله دن منزهدر
بیوردقلمرنده ساکت اولدیلر
(انزل علیک الکتاب
بالحق مصدقا لما بین یدیہ
وانزل التوریه والانجیل
من قبل هدی للناس
وانزل الفرقان ان الذین
کفروا بآیات الله لهم عذاب
شدید والله عز وذل انتقام)
حق جل وعلا قرآنی
سکا حقله واخبارنده
صدق ودلائل ایله تنزیل
ایتدی اندن مقدم نازل
اولان کتابلری توحید
ونبوت ومعاد وبعض

دو شوره و یا جگر لرینه خون و غیظ ابر کوره (فینقلبوا خائبین) اوبله اولسه آمالاری منقطع اولدینی حالدده منزه اولر (لیس لك من الامر شیء اوتوب علیهم اویعذبهم فانهم ظالمون) انلرک امرندن سنکچون برشی یوقدر بلکه جملة امورک مالکی الله تعالیدر دیلر سه انلری هلاک ایدر و یا اویکلندیرر و یا توبه لرین قبول ایدر اسلامه کلورلر سه و یا انلره عذاب ایدر کفرده اصرار ایدرلر سه زیرا که انلر ظالمدر بلکه سز انلری انذار و انلره جهادله مأمور عبدسز * اشبو آیت کریمه تک سبب نزولنده مفسرون اختلاف ایتدیلر * دینلدیکه اشبو بر معونه اهلنک حقنده نازل اولوبدر که انلر قرآن یتمش ر جل ایدیلر که پیغمبر عز علیه السلام بر معونه یه انلری کوندردیکه انده کی ناسه قرآن و علم تعلیم ایدلر * انلر ایسه انلری اولدر دیلر اول حالتدن پیغمبر عز علیه السلام زیاده الم کلوب بر آی هر صباح نماز نک رکعت نایه سندهر کو عندن رأسی رفع ایتدیکنده انلر بد دعا ایدیک اشبو آیت نازل اولدی * دینلدیکه یوم احدده پیغمبر عز علیه السلام مبارک باشاری یاره لنوب رباعیه سی کسر اولدیغنده مبارک یوزندن قانی سیلر و انلره بد دعا ایلر و دیردیکه نیجه فلاح بولور شول قومکه پیغمبر لرینک باشین یاره لر و دیشن قیره لر اوبله اولسه اشبو آیت نازل اولدی * دینلدیکه یوم احدده پیغمبر عز علیه السلام اصحابندن کیملرک یوزلری و کیملرک قولاقلری و مذا کیری کسلش کوردی و اول مسلمان دیدیلر که اگر حق جل و علا بزه فرصت ویر سه بزه ایتدکیری مثله مثانی بز دخی انلره ایدلم اندن منع و جهی اوزره اشبو آیت نازل اولدی * دینلدیکه پیغمبر عز علیه السلام انلره استیصال و جهی ایله بد دعا مراد ایدیک بو آتله اندن منع اولندی زیرا که انلردن جمع کثیر اسلامه کلجک ایدی (ولله ما فی السموات وما فی الارض یغفر لمن یشاء ویعذب من یشاء والله غفور رحیم) سموات و ارضده اولان اشیانک کلیمی الله تعالینک خلق و ملکیدر عبدندن دیلدیکنی ذنب کیره ایچون مغفرت ایدر و دیلدیکنی ذنب صغیره ایچون اصراری سببیه عذاب ایدر اول عبادینه مغفرت و رحمت ایتکده بلیغدر ایدمی انلردن هیچ کسنه یه بد دعا ایتکه مبادرت ایتکز (یا ایها الذین آمنوا لاتأکلوا الریبا اضعافا مضاعفه) یا مؤمنلر ربانی اضعاف کثیره متزایده ایله اکل ایتکز که اول دینک حلولی طلبی تأخیر ایچون مالی زیاده ایتکدر (واتقوا الله لعلکم تفلحون) ربا امرنده الله تعالیدن قورق که آخرت عقوبتدن امانده اوله سز (واتقوا النار الی اعدت للکافرین) وشول ناردن صاقتک که اول کافرلر ایچون اعداد اولمشدر اشبونده تنبیه واردر که نار کفار ایچون بالذات و عصات مسلمین ایچون بالعرض معده اوله (واطيعوا الله والرسول لعلکم ترحمون) والله تعالی یه ورسولنه اطاعت ایدک که رحمت اولنه سز (وسارعوا الی مغفرة من ربکم) ربکز جل شانک مغفرتن ایجاب ایدر اعمال صالحیه مبادرت ایدک اسلام توبه و اداء فرائض و جهاد و تکبیره اولی کبی (وجنة عرضها السموات والارض) وجنته مبادرت ایدک که انک عرضی سموات و ارضک عرضجهدر * روایت اولندیکه حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بعض اصحابیه بر مجلسده ایدیلر یهوددن بر جماعت کلوب دیدیلر که سز جنتک عرضی سموات و ارض عرضجهدر دیر سز اوبله اولسه جهنم قندهدر حضرت عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه دیدیکه کیجه کلجک کوندوز قنده اولور و کوندوز کلجک کیجه قنده اولور دیدیلر که تورانده

شرایعه تصدیق ایدیکی اولدینی حالدده و قرآنی تنزیلندن مقدم یهود و نصاریه رهنا اوله رق توریة و انجیلی موسی و عیسیاه انزال ایلدی و حقه باطلی فرق ایدر سائر کتب الهیه بی انزال ایتدی شونلر که حق تعالینک کتب منزله سنی و آیات و قدر تلرینی انکار ایله کافر اولدیلر انلر ایچون عذاب شدید وارد و الله عظیم الشان غالب عذاب کفارده قادر انتقام صاحبیدر (ان الله لا یخفی علیه شیء فی الارض ولا فی السماء هو الذی بصورکم فی الارحام کیف یشاء لاله الا هو العزیز الحکیم) تحقیق الله تعالی یه یرده و کوکده خفی برشی یوقدر جمله سنه عالمی محیطدر * عیسی علیه السلام بعض مغیباته واقف ایسه ده آنک تعلیمیلدر ربوبیتیه سزا دکدر * اول الله تعالی رحم مادرده ولدی ذکر و اشی حسن و قبیح دیلدیک کبی تصویر ایدر آندن غیری اله یوقدر بتیل و بینظیر غالب بی همتا حکیم و قادر و دانادر (هو الذی انزل علیک الکتاب منه آیات

دخی بونجلمین دینامشدر یعنی الله تعالینک دیدیکی مکانه در * انس بن مالک رضی الله تعالی عنہن سؤال اولندیکه جنت سماده ویا ارضده میدر دیدیکه قنغی سما وارضه جنت صغر بلکه سموات سبعه نك فوقده وعرش اعلا نك تحتنده در * فتوحات مکبه ده ایدر فلک مکوکب فلک اطلسک جو فنده خلق اولنوبدر اول ایکسینک اراسنده جنان وما فیہادر ایمدی فلک مکوکب جنتک ارضیدر و فلک اطلس سماسیدر (اعدت لائقین) اول متقیلر ایچون تہیہ اولنمشدر اشبونده دلالت واردر که جنت الآن مخلوقه اوله (الذین یفقدون فی السراء والضراء) که انلر رخاده وشدنده ویا حوالک کلیمسندہ انفاق ایدر لر زرا انسان مسرت ویا مضرتدن خالی اولمز یعنی انلر نہ حالده اولسه لر قلیل وکثیردن قادر اولدق لرینی انفاقدن خالی اولمز لر (والکاظمین الغیظ) و غیظلرین امساک ایدہ لر حالبوکه انی امضایہ قادر لر ایکن * قال النبی صلی الله تعالی علیہ وسلم من کظم غیظا و هو یقدر ان ینفذه دماہ الله یوم القیامۃ علی رؤس الخلائق حتی یختر من ای الحور شاء * پیغمبر یمز علیہ السلام ایدر بر کسمنه که عیظنی انفاذه قادر ایکن کظم ایدہ یوم قیامتہ خلأقی بینندہ حق تعالی قبلندقن چاغربلوب حورالردن دیدیکی اکویره (والعافین عن الناس) و ناسدن مؤاخذہ مستحق لک عقوبتن ترک ایدر لر * قال النبی صلی الله تعالی علیہ وسلم ان هؤلاء من امتی قلیل الامن عصم الله و قد کانوا کثیرا فی الامم الی مضت * پیغمبر یمز علیہ السلام ایدر ناسدن مؤاخذہ مستحق لری عفو ایدر بنم امتدن اذر مکر اولکه حق تعالی عصمت ایدہ یکن امتلرده چوق ایدی (والله یحب المحسنین) الله تعالی احسان ایدن لری سور (والذین اذا فعلوا فاحشه او ظلموا انفسهم) وشونار که فاحشه ابشاسه لر ونفسلرینہ ظلم ایتسه لر * دیندیکه فاحشه زنادر و ظلم نفس ایشہ زنا نك دونی قبله و معاقبه در * دیندیکه فاحشه مادون زنا قبله و لمسله و حلال اولمیان شیئہ نظردر و ظلم نفس صغایردر * ویاخود فاحشه فعل ایلہ و ظلم نفس قول ایلہ اولان معاصیدر * ابن مسعود رضی الله تعالی عنہ ایدر مؤمنون دیدیلر که یارسول الله بنو اسرائیل بزدن الله تعالی یه اکرم ایدیلر شول سبیدنکه بری برکنه ابشاسه انک کفارتن قپوسنک عتبه سنده یازیلور بولوردی پیغمبر یمز علیہ السلام سکوت ایدوب اندن بوآیت کریمه نازل اولدی * روایت اولندیکه ابومعید دینور بر کسمنه واریادی تمر بیع ایدردی بر مرأه حسنا اندن تمر المنعہ کلیمک دیدیکه اشبو دکاندیکی تمر جید دکادر لکن یتیمده بونک جیدی واردر سکا اندن ویریم دیوانی بدتنه ایلدی وکندوبه ضم ایدوب تقبیل ایتدی مرأه اندن امتناع ایدیچک نادم اولوب انی ترک ایلدی اندن پیغمبر یمز علیہ السلام حضر تلرینہ واروب ماجراسنی ذکر ایدیچک اشبو آیت کریمه نازل اولدی (ذکروا الله) حق تعالینک و عیدنی ویا حکمنی ویا حق عظمتنی تذکر ایدر لر (فاستغفروا الذنوبهم) ندامت وتوبه ایلہ الله تعالیدن مغفرتن طاب ایدر لر (ومن یغفر الذنوب الا الله) والحال الله تعالیدن غیری کیمدر که ذنوبی مغفرت ایدہ اشبونکله مراد حق تعالی بی سعت ورحمتله و عموم مغفرتله و صفدر واستغفار و صادر اولان توبه لرینی قبوله و عیدینه حث وترغیدر (ولم یصروا علی علی ما فعلوا) یوخسه ایشلدک لری ذنوب اوزره اصرار ایتزلر استغفاری نرکه زرا پیغمبر یمز علیہ السلام دیمشدر که * ما اصر من استغفر وان عاد فی الیوم سبعین مره * استغفار ایدن کشی

محکمت هن ام الکتاب
واخر متشابهات فاما الذین
فی قلوبهم زینغ قیتبعون
مائشابه منه ابتغاء الفتنة
وابتغاء تأويله وما یعلم
تأويله الا الله والراسخون
فی العلم یقولون آمنابه کل
من عند ربنا وما یدکر
الا اولوا الالباب
اول الله تعالی سکا قرأنی
انزال ایتدی اول قرآنک
بعضیسی نشان قوی
وعلامت مبین ومفصلدر
واول آیتلر قرآنک اصل
واساسیدر وبعض آخری
بجملاتدر که ظاهرده متشابه
ومعانی دقیقه بی شامل
اولمغله تأمل واعانتسه
محتاجدر اما قبلرندہ کلام
الهیده شک وشبهه لری
اولان کیمسه لر آیتلری
تأویل وفتنه طلبیلہ کندو
زعمنجه قرأندن آیات
متشابهاته تابع اولور لر
حال بوکه آیات متشابهاتک
تأویلنی اللهدن غیری کیمسه
بیلز وعلده ثبات ومتانی
اولنلر بز علمله ایانندق که
محکمت ومتشابهاتک کلیسی
ربمزک طرفسنددر دیرلر
بونلری انجق عقول تامه
صاحب لری تفکر وتدکر
ایدر (ربنا لا تزغ قلوبنا
بعد اذهبتنا وهب لنا

اصرار یتش اولزا کر چه بر کونده کنانه یتش کره عودت ایدر سه ده (وهم یعلون) و الحال انک کنانه اولوب اکا اصرار ضرر ایدو کنی ییلور لر و الله تعالی انک ذنوب مغفرتیه مالک ایدو کنی ویا انلرک ذنوب مغفرت ایدیحی ربرلی وار ایدو کنی ییلور لر ویا ذنوب ندکو کثیر اولسه انک عفوی الله تعالی به عظیم دکل ایدو کنی ییلور (اولنک جزاؤهم مغفرة من ربهم) اشبو صفات مذکوره اهلنک ثوابی ربرلی جل شانه دن مغفرتدر (وجنات تجری من تحتها الانهار) وجنتلر در که تحتندن نهر لر جاری اولور (خالدین فیها) انده دائمین اولدق لری حالده (نعم اجر العالمین) اشبو مغفرت وجنات طاعت اهلانه نه کو پکک اجر اولور * روی النبی صلی الله تعالی علیه وسلم عن ربّه تعالی انه قال ابن آدم انک مادعوته غفرت لک علی ما کان فیک ابن آدم انک ان تلقی بقراب الارض خطایا لقیته بقرابها مغفرة بعد ان لا تشرک فی شیئا ابن آدم انک ان تذب حتی یبلغ ذنبک عنان السماء ثم تستغفر فی اغفر لک * پیغمبر عز علیه السلام الله تعالی ذن روایت ایدر دیمشکه ابن آدم اگر سن بکا دعا ایدر و بندن رجایا لر سک سنی مغفرت ایدرین سنده کی ذنوب اوزره ابن آدم اگر سن بکا بر قریه طلوسی کنانه ملاقی اولور سک بن سکا انک طلوسی مغفرتله ملاقی اولورین مادامکه بکا برشی اشرک ایتیه سن ابن آدم اگر سن کنانه ایدر سک که عظیم و و فرتدن عنان سمایه اریشه بعده بندن انک مغفرتن دیلسک مغفرت ایدرین * قال النبی علیه السلام قال الله تعالی من علم انی ذو قدرة علی مغفرة الذنوب غفرت له ولا ابالی ما لم یشرک فی شیئا * پیغمبر عز علیه السلام ایدر الله تعالی دیدیکه برکسنه کیم ذنوب مغفرتیه بنم قدرتم اولدیغن بیله انی مغفرت ایدرم مبالات ایتیزن مادامکه بکا برشی اشرک ایتیه (قد خلت من قبلکم سنن) سزدن اول وقائع کچدیکه حق تعالی انی اتم مکذبه ده سنت ایتشیدی ویا هرامت ایچون سنت و منهاج کچدیکه اکا تابع اولدقارنده حق تعالی انلردن راضی اولوردی ویا خیر وشرده اتباع اولور طریق ایچون اهل کدی (فسیروا فی الارض فانظروا کیف کان طایفة المکذبین) ایمدی بر یوزنده اقدامله سیر ایدک که مکذبینک آثار هلاکن کوروب اعتبار ایده سز (هذا بیان للناس) اشبو قرآن عامه ناسه مکذبینک احوالی بیاندر (وهدی) وارواح بصائر لرین علم ویقین نوریه معرفه الله اهتدایه نوردر (وموعظة للنفین) وخاصة متقیاره موعظه درکه انلری نسک وخشوعه و طاعت اوزره ومصابب اوزره صبره دعوت ایدرم واثم وفسوقدن قوی وکرتک فعلیدر اقترا فدن انلری صرف ایدر (ولا تمنوا ولا تحزنوا) یوم احده سزه اصابت ایدن شیء سببیه جهاددن ضعیف اولمکز و سزدن قتل اولنانلرک اوزره محزون اولمکز زیرا اول کونده مهاجر بندن بش کسنه و انصار دن یتش کیمسه قتل اولندی (وانتم الاعلون) و الحال سز انلردن شانه اعلا سز که سز حق اوزره سز و قتال کز الله در و قتلا کز جنتده در و انلر ایه باطل اوزره در و قتالری شیطان ایچوندن و قتالری جهنمده در و یاسزک یوم بدرده انلردن اصابتکز انلرک یوم احده کی سزدن اصابتدن اکثردر ویا نصرت و ظفر ایله عاقبت سزک اولور (ان کنتم مؤمنین) زیرا که سز حق تعالی نک نصر و وعده مصدق سز (ان یمسکم قرح فقدمس القوم قرح مثله) اگر یوم احده انلردن سزه جراحت و الم ایدر یسه یوم بدرده انک مثلی سزدن انلره ایدر مع هذا انلر ضعف و جبن اظهار ایتیدیلر ایمدی سز اول خصلتله انلردن اولاسز

من لدنک رحمة انک انت الوهاب) اول علمده ثبات و متاتی اولنلر دیرلر که یاربنا سن بزی راه حقه هدایت ایتدیکدنصکره قبلر مزی شک وظنه میل ایتدرمه و بزه عندکدن رحمت محض اولان استقامت اوزره توفیق بخش و عنایت ایله تحقیق سنن جمله نک مراد لرینی ویریحیسن (ربنا انک جامع الناس لیوم لا ریب فیّه ان الله لا یخلف المیعاد) یاربنا شول وقوعنده هیچ شک اولیان کونده حساب ایچون سن ناسی جمع ایدیحیسن تحقیق الله عظیم الشان بعث ونشور و جمعه وعدنده خلف ایتز (ان الذین کفروا لن تغنی عنهم اموالهم ولا اولادهم من الله شیئا واولئک هم وقود النار) شونلر یعنی کفار قریش که انلر اموال و اولاد لرله تفاخر و پیغمبر علیه السلام مال و اولادی یوق دیو طعن ایدر لر دی اول کافر لک اموال و اولاد لری انلردن نه دنیا و نه آخرتده الله تعالی نک عذابدن برشیئی دفع ایتزلر انلر جهنمده حطب ناردر

شول سببدنكه انلر الله تعالىدن رجا ايتديكن سزر جا ايدر سزر (وتلك الايام ندوا لهابين الناس) ظفر
وغلبه ايامنى مسلمان و كافرون بيننده صرف ايدر ز برصنى بركون سويند يرز صنف آخرى
يرندير ز (وليعلم الله الذين آمنوا) و تاكه الله تعالى ايمان اوزره ثابتلى ثابت اولميا نلر دن تميز
ايد اشبونك امثالنده نقايصدن قصد الله تعالىنك علمى اثبات ونفى دكلدر بلكه قصد برهان
طريقه سى اوزره معلومى اثبات ونفيدر و ياخود معنى اولدر كه تاكه الله تعالى انلره بيلديره
انى كه اكاجز امتعلق اولور كه اول برشى موجود بيلنسيدير (ويتخذ منكم شهداء) و تاكه
سز دن بر طائفه بى شهادتله اكرام و ياخود سز دن شهود معدلين اتخاذ ايد شول سبيله كه
انلر ايمان اوزره قائمه و شداث اوزره صبره مصادف اولدير (والله لا يحب الظالمين) حق
تعالى ظالملى سومز كه انلر اضمار ايتدكر ينك خلافن اظهار ايدر لر * اشبونده تنبيه واردركه
الله تعالى كافر لره على الحقيقه نصرت ايتيه بلكه احيانده انلرك تغلبى انلره استدراج و مؤمنلره
ابتلا ايچون اوله و ليحصى الله الذين آمنوا) و تاكه الله تعالى مؤمنلى ذنوبدن تطهير
و نصفيه ايد اكر قتل اولور لره (ويمحق الكافرين) و كافر لرى افنا و اهلاك ايد اكر مؤمنلر
انلرى قتل ايدر سه (ام حسبتم ان تدخلوا الجنة ولما يعلم الله الذين جاهدوا منكم ويعلم الصابرين)
ظن ايدر ميسز كه جنته كيره سز حالبو كه حق جل و علا سز دن جهاد ايدنلرى و شداثده صبر
ايدنلرى بيليه اشبونده دلالت واردركه جهاد فرض كفايه اوله (ولقد كنتم تمنون الموت من قبل
ان تلقوه فقدر ايتوه وانتم تنظرون) سزا سباب موتدن حربى و يا شهادت اوزره موتى اكاملات
ايتزدن اول تمنى ايدر ديكز ايمدى سز معائب اولديشكز خالد اخوانكزك قتل اولنلرى
حيثنده انى كورديكز * اشبو خطاب شول بدر غزاسنه حاضر اولميا صحابه دركه انلر تمنى
ايتديلركه پيغمبر عز عليه السلام ايله غزايه حاضر اولوب شهداء بدرده نائل اولديغى كرامته
انلر دخی نائل اوللر اوليله اولسه يوم احد اوليحق اكاجز ايجون پيغمبر عز عليه السلامه
الحاح ايتديلر * اشبونده انلره توبخ واردركه حرب تمنى ايتدكر نند نصركره جبانلق ايدوب
منهزم اولديلر و يا ضمنا كفارك غلبه سنى تمنى ايتديلر (وما محمد الا رسول قد خلت من قبله
الرسل) محمد عليه السلام دكل الارسلدر كه اندن اول رسوللر پكوبدر اولدنى انلركى
پكيسردر (افان مات او قتل انقلبتم على اعقابكم) اكر اول وفات ايدر و يا قتل اولنوسه سز
دينده اعقابكزه مى منقلب اولور سز (ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا) اولكه ارتدادله
عقبه منقلب اوله الله تعالى به برشى ضرر ايتز بلكه ضررى يته كندوبه ايدر زى راكه حق تعالى به
ضرر و نفع ايدلركدن مزه و طاليدر (وسيجزى الله الشاكرين) نعمت اسلامه وانك اوزره
ثباتله شكر ايدنلره الله تعالى جزاء جزيل ايديسردر * اصحاب مغازى ذكر ايدر لره چون
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم يديوز كشيله احد طاغنده شعبه نزول ايتدى * عبدالله بن
جبير رضى الله تعالى عنى يياقلر اوزره رئيس ايتديكه انلر الى كشى ايديلر و ديديكه سز
طاغلك ذيانده طوروب كفارى زدن او قله دفع ايدك تاكه اردي زدن كليه لر غالب و يا مغلوب
اولم سز مكانكزدن آريشكز زى راسز انده ثابت اولدجه بز غالبين اولمقن زائل اولمز
اندن مسلمان مشركينه جنكه كيرشديلر پيغمبر عز عليه السلام مبارك الله بر سيف الوب ديديكه

(كذاب ال فرعون والذين
من قبلهم كذبوا باياتنا
فاخذهم الله بذنوبهم والله
شديد العقاب) اول
كفار ك رسول الهى تكذيبى
آل فرعونك موسى
عليه السلامى تكذيبلى كى
وانلر دن مقدم * قوم عود
وسائر * كه بز آيتلر مزي
تكذيب ايتديلر الله تعالى
انلره تكذيب وانكار لرى
سبيله عقاب ايتدى الله
تعالىنك كفاره عقابى
شديددر (قل للذين كفروا
ستقبلون وتحشرون الى جهنم
وبئس المهاد) يا محمد اول
شما ت ايدن كفار يهوده
يقينه سز مغلوب و جهمده
حشر اوله جقسكزدى اول
جهنم نه قبيح قرار كا هدر
* ابن عباس رضى الله
عنهم اذن مرويدر كه
پيغمبر عز عليه السلام بدر
غزاسندن غالبا مدينه به
رجوع عارنده يهوديلره
الله تعالىنك عذابندن
قورقك اسلامه كلك كه
قريشك بدرده او غزادىغى
مصيبتيه او غزه ميه سز
مع هذا بن نبوتى كتابكزده
كوروب بيلور سكزديدى
انلر يا محمد سن اكالدا نكه
انلر حرب امورندن غافلدر
زى انلره قياسله اوزر يمه

کیمدرکه بوسنی اله حقین یرینه کتوره * ابودجانه اقبال ایدوب انی الدی وبرقرمزی عامه
 صارینوب صالنه رق میدانه یوریدی پیغمبریمز علیه السلام ایتدی اشو بریوریمکدرکه حق
 تعالی انی سوهز مکر بونک کچی محله اوله اندن قتال شدید اولوب پیغمبریمز علیه السلام اصحابله
 مشرکون اوزره هجوم ایتدیلر حتی که مشرکونی صیندر دیلر * عبدالله واصحابی مشرکینک
 صندیقن کور بچک انلردن غنیمته سکر دشدیلر انلر مکانن قیوب کیدیچک مشرکیتدن خالد بن
 ولید ایکیوز الی فارسله شعب جانبدن ایریشوب عبداللهک اصحابندن بقیه قتل ایتدیلر
 انکله مسلمینه انزام ایردی * ابن قحافه برطاشله پیغمبریمز علیه السلام رباعیه سنی قیردی
 ووجه کریمک قان بوریدی * مصعب بن عمیر رضی الله تعالی عنه پیغمبریمز علیه السلام دن
 دفع ایچون ایلرو بور بچک ابن قحافه انی قتل ایتدی شول ظنله کیم اول پیغمبریمز علیه السلام
 اوله محمدی قتل ایتدم دیو ندا ایتدی مسلمون انی ایشدیچک هر برینه دهشت کلوب انزام
 وحیرت ایردی چون پیغمبریمز علیه السلام اول حالتی کوردی یا عبدالله قائمه کک دیو چاغردی
 * اوله اولسه اصحابدن اوتوز دکلو کشی قاته دیزلدیلر سائر ی ایسه انک حیاتده اولدیغن بیلیوب
 طاغلدیلر * حتی منافقیندن برجماعت دیدیلر که اول پیغمبر اولیدی قتل اولغزدی ایمدی اخوانکزه
 ایرکینه اولکی دینکزه کیرک انس بن الضمر رضی الله تعالی عنه انس بن مالک رضی الله تعالی عنهک
 عیسیدی دیدیکه یاقوم اگر محمد قتل اولندیسه محمدک ربی جل شانیه لایموتدر اول کیدیچک
 اندنصکره قتلان حیاتی نیدرسز ایمدی انک قال ایتدیکی امر اوزره قتال ایدک اندن سیفن آلوب
 میدانه کیردی حتی که قتال ایدرک جان وباشن حق تعالینک رضاسی یولنه فدا ویردی ایمدی
 پیغمبریمز علیه السلام قتل اولندی دینلسی عذر ایدوب منزم اولنانلری توبیخ ایچون حق
 جل وعلا حضرتلری اشو * واما محمد الارسل * آیت کریمه سن انزال ایتدی (وما کان
 لنفس ان تموت الا باذن الله کتابا مؤجلا) هیچ بر نفسه موت ایرمز الا الله تعالینک قضا
 ومشیته ایررز را هر نفس ایچون الله تعالینک علم از ایسندده اجل مسمی واردر اولنه بر ساعت
 قتال دن اجماله تأخیر ایدرونه قتاله اقدامله تقدم ایدر (ومن یرد ثواب الدنیاؤته منها) برکسه که
 طاعتله دنیا امر ادایده و دنیا ایچون عمل ایده زکادنیادن تقدیر ایتدی کمزدن دیلدی کمزی ویررز
 (ومن یرد ثواب الآخرة تؤته منها) واولکه طاعتله آخرت ثوابن مراد ایده بز انک ثوابندن
 اکویررز (وسنجزی الشاکرین) بز شا کرلره آخرتده جزا ایدیسرز * قال النبی صلی الله
 تعالی علیه وسلم من کانت نیته طلب الآخرة جعل الله غناه فی قلبه وجمع له شمله واتته الدنیا وهی
 راغمة ومن کانت نیته طلب الدنیا جعل الله الفقر بین عینه وشتت علیه امره ولا یأتیه منها الا
 ما کتب له * پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکسه که نیتی طلب آخرت اوله حق تعالی غناسن
 قلبنده ایدر امورنک متفرقائن انکچون جمع ایدر وانک دنیا به بر نیتی یوغیکن دنیا ده کاکلور
 واول کسه که نیتی طلب دنیا اوله حق تعالی فقری انک ایکی کوزی ارسندده قیلور و امور
 جمعه سنی تقریق ایدر و دنیاک حاصلی انجق انکچون ازله تقدیر اولنان اولور * قال النبی
 صلی الله تعالی علیه وسلم انما الاعمال بالنیات وانما اکمل امری مانوی فن کانت هجرته الی الله
 ورسوله فهجرته الی الله ورسوله ومن کانت هجرته الی دنیا بصیها او امرأة یتزوجها فهجرته

غالب اولور سن ظن ایته
 دیمار یله بو آیت کریمه نازل
 اولدی صکره قریظه قتل
 وبنو نضر اجالا وخیر
 فتح وسائرله جزیه وضع
 اولندقدده آیت کریمه ده
 مسطور و عبدالله برخی بولدی
 (قد کان لکم آیه فی فتنین
 التقتا ففئة تقاتل فی سبیل الله
 و اخری کافرة یرونهم
 مثلهم رأی العین والله
 یؤید بنصره من یشاء ان
 فی ذلک لبره لا ولی الا بصار)
 ای قریش مشرک لری
 و یهودیلری تحقیق یوم
 بدر ده ایکی فرقه نک
 بر برلینه ملاقی اولملری
 محمد علیه الصلوٰة والسلامک
 صدق نبوتنه سز چکون
 بر علامت ونشان اولدی
 بر فرقه سیکه مؤمنلردر
 الله یولنه مقاتله ایدرلر
 و آخر فرقه سی مشرکلردر
 مؤمنلر مشرک لری
 کندولرینک ایکی مثل
 ومقدار نجه رأی العین
 کوردیلر الله عظیم الشان
 دیاسدیکنه یاردمیله قوت
 ویرر بوقللی کثیر اوزره
 نصر تنده بصیرت
 صاحبارینه عبرت واردر
 بو بدر و قعه سی اهل اسلامک
 اول غزاسی اولغله
 مهاجرشدن پتش پدی

کیسه که صاحب علمری
 علی بن ابی طالب رضی الله
 تعالی عنه ایدی وانصاردن
 ایکوز اوتوز التی کشی که
 صاحب علمری سعد بن
 عبادہ رضی الله تعالی عنه
 ایدی مؤمنلر جمعاو چیوز
 اون اوچ کیسه اولوب
 مشرکر طقوز یوز الی
 کافر رئیساری عتبه بن
 ربیعہ ایدی اشبو
 (یروهم مثلیم) تفسیرنده
 مؤمنلر مشرکاری
 کندولرینک ایکی اوچ قاتی
 کوروب سورۃ انفالده
 یوز مسلمان ایکوز کافر
 ایله جنک و غلبه ایده جکاری
 منطوقجه غیرت و مقاتله
 و غلبه ایتدیلر یاخود مقدم
 مؤمنلر مشرکلیک کوزلرینه
 اقل قلیل کور نمکله بناء علیه
 جنکه جرأت ایتدیکاری
 حالده بعنایه الله المستعان
 مشرکله مؤمنلر اضعاف
 مضاعف کورینوب
 خوفلرندن مغلوب و منهزم
 اولدیلر * و بدایت آیت کر
 یمده اولان خطاب مؤمنین
 ایچون دیمش وار و یهود
 ایچون دخی دیمش وار
 دینلدیکه اول غزاده
 یهودلردن بر جماعت قنقی
 فرقه غالب اولور دیو
 حاضر و منتظر ایدیلر

الی ماهاجر الیه * پیغمبریمز علیه السلام ایدر اعمال دنیویه و اخرویه صحتی نیت خالصه
 ایله در و هرکشی ایچون عملندن حاصل اولان نیت ایتدیکی شیتدر اولکی هجرتی ایله قصدی
 الله تعالینک و رسولنک رضاسی اوله اجری الله تعالینک عهدہ سنه اولورو اولکه هجرتی ایله
 قصدی متاع دنیادن بر شیتہ نیل و یارمرأه بی زوج اوله حظی انجق اول قصد ایتدیکی شیء اولوب
 هجرتیچون آخرت ثوابندن اکا نصیب اولمز * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله تعالی
 لا ینظر الی صورکم و أموالکم و لیکن ینظر الی قلوبکم و أعمالکم * پیغمبریمز علیه السلام ایدر
 حق تعالی سزک خوب صورتلر یکزه و اموال و احتشامکزه نظر ایدوب آخرت ثوابن و کرامتن
 سزه اول حیثیتله و بر مز بلکه محل نیت و اخلاص اولان قلبکزه و شرعه موافق اعمال صالحه کزه
 نظر ایدوب ثواب و کرامتی سزه اول حیثیتله و برر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان العبد
 لیعمل اعمالا حسنة فیصعد بها الملائکة فی صحیفة یختتمه فتلقى بین یدی الله عزوجل فیقول الله
 تعالی ألقوا هذه الصحیفة فانه لم یرد بما فیها وجهی ثم ینادی الملائکة اکتبوا له کذا فیقولون
 یاربنا انه یعمل شیئا من ذلك فیقول الله تعالی انه نواه * پیغمبریمز علیه السلام ایدر عبد مؤمن
 بعض اعمال صالحه ایشلیوب ملائکة انی مهرلو دفترله یازلمش اولدیغی حالده درگاه حقه
 ایلتورلر حق تعالی اول ملائکة یه بیورده که اول صحیفه لرک بعضی براغه لر زیر ائده کی اعماله
 صاحبی بنم و جهمی مراد ایتوبدر اندن ملائکة یه امر ایدر که اول عبد ایچون شونک و شونک
 کی اعمال حسنه یازک ملائکة دیرلر که یاربنا اشبو یازمغه امر ایتدیکنک اعمالک هیچ برینی ایشلیوبدر
 حق تعالی دیر که انی ایشلر دیرسه لیکن ایشلمکه نیت ایتشدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
 اکثر شهداء امتی اصحاب الفرائض رب قتیل بن الصفین الله اعلم بذیتہ * پیغمبریمز علیه السلام
 ایدر اتم شهداسنک اکثری دوشکرلنده وفات ایدنلر در ایکی صف اراسنده قتیلک نیتی
 صحیحجه میدر دکلیدر الله تعالی یلور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذ التقی الصفان نزل
 الملائکة یکتبون الخلق علی مراتبهم فلان یقاتل فلان یقاتل حمیة فلان یقاتل عصبیة الا
 فلاتقولوا فلان قتل فی سبیل الله فمن قاتل لکنون کلمة الله هی العلیا فهو فی سبیل الله * پیغمبریمز
 علیه السلام قچان قتال ایچون ایکی صف بری برینه ملاقی اوله سعادن ملائکة اینوب اهل
 اسلام صفنده کی ناسی مراتبجه یازرلر فلان دنیا ایچون و فلان حمیت ایچون و فلان عصبیت ایچون
 قتال ایدر دیو یازرلر ایدمی فلان کشی فی سبیل الله قتل اولندی دیو تحقیق ایتکنز بلکه دین اسلام
 غالب و عالی اولسون ایچون اولان قتالدر که فی سبیل الله اولور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا
 التقی المسلمان بسیفیهما فقاتل و المقتول فی النار قیل یارسول الله هذا القاتل فقاتل المقتول قال لانه اراد قتل
 صاحبه * پیغمبریمز علیه السلام ایدر قچان ایکی مسلم سیفیلر یله بری برلرینه قاوشه لر قاتل و کرک مقتول
 ایکسیدخی نارد در دینلدیکه یارسول الله قاتلک نارد و اولسنک و جهنی بیلدک اما که آخری مقتول
 ایکن نارد و اولسنک و جهنی ندر دیندیکه زیر اولدخی صاحبی قتله قصد ایتشدی * قال النبی صلی الله
 تعالی علیه وسلم من تزوج امرأة علی صداق و هو لاینوی اداءه فهو زانی و من ادان دینا و هو لاینوی
 قضاء فهو سارق * پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکیسه برمرأه بی صداق معلوم ایله زوج
 ایدوب لیکن اول صداقک اداسنی نیت ایتسه اول عند الله زانیدر و برکیسه که آخردن استدانه

والله يعلم (زين للناس حب الشهوات من النساء البنين والقناطير المقنطرة من الذهب والفضة والخيل المسومة والانعام والحراث ذلك متاع الحياة الدنيا والله عنده حسن المآب) نسادن واولاددن وقطار لره التون وكشدين ونام الحلقه هنلو ونشانلو آتلدن ودوده وبقرو غنغن واكیندن اولان شهوت و آرزوی نفسه محبت ناس ایچون تزین اولندی بونلر ایسه حیات دنیا متاعیدر ونهایت قرارگاه الله تعالی عندنده در * کازرونی * بومشیتاک مباحاته محبتی تزین ایدن الله تعالیدر ومحرمانه تزین ایدن شیطاندر دیو نقل ایلش (قل اوئینکم بخیر من ذلکم للذین اتقوا عند ربهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدين فیها وازواج مطهرة ورضوان من الله والله بصیر بالعباد) یا محمد مؤمنلره دیکه بوزینت دنیادن خیرلو سنی سزه خبر ویره میمی اول تزینندن حذر ایدنلر ایچون رببری عندنده اشجاری التندن ایرمقلر آقار جنتلر وارددر انلر انده مؤبدلر در

ایتدیکی شینک قضاسنی نیت ایتسه اول عندالله سارقدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من تطیب الله تعالی جاء یوم القیامة وریحه اطیب من المسک ومن تطیب الله تعالی جاء یوم القیامة وریحه انث من الجلیفة * پیغمبر یمز علیه السلام ایدر برکسنه که الله تطیب ایده یوم قیامته وقوسی مسکدن اطیب اولدیغی حالده محشره کلور و برکسنه که لایع الله تطیب ایده یوم قیامته وقوسی چیغه دن انث اولدیغی حالده محشره کلور * ابوهریر رضی الله تعالی عنه ایدر توراته یازیلو بدر * حق تعالی دیمشکه اول شینکه انکه بنم وجه کریم قصد اولنه انک قلیلی کثیردرو اولکه انکه و جهنمک غیری قصد اولنه انک کثیری قلیلدراخباری اسر ایلده ایدر بر قحط ییلده بر رجل رملدن تپلره او غریب کوکلندن دیدیکه اکر بورمل طعام اولسه انی الله ناسه اولشدر بر دم الله تعالی اول قومک پیغمبرینه وحی ایتدیکه اکادیه کیم حق جل وعلا صدقه کی قبول وحسن نیتکی نحسین ایتدی واول رمل تپلری طعام اولوب انی تصدق ایتمک ثوابن سکا اعطا ایتدی * بعض سلف ایدر نیت صالحه عملک صغیرینی کبیر ایدر نیت غیر صالحه عملک کبیرین صغیر ایدر و بعض علما ایدر نیت طلبی عملک اولیدر مادامکه خبره نیت ایدر سن سن خیرده سن * دینلر دیکه استطاعتک اولدیغی خبری ایشکل قچان عملدن یوریله سن ویا عمل ایتمز اوله سن خیر عملی ایشکی قصد ایدر که خیر عمله قصد ایدن انی ایشلین کبیر ایمدی عملک عمادی نیتدر که عمل نیته محتاجدر که نیت سببیله عمل خیر اولور و نیتک کندوسی خیردر اکر چه علائق سببیله عملی متعذر اولور سهده اول اجلدن پیغمبر یمز علیه السلام * نیت المؤمن من عمله * مؤمنک نیتی عمندن خیرلوردر دیدی * یعنی هر طاعت نیت وعمله منتظم اولوب اول ایکسندن هر برینک مقصوده اثری واردلرکن نیتک اثری عملک اثرندن اکثردر * ایمدی مؤمنک طاعتندن نیتی جملة طاعتندن اولان عملدن خیرلوردر ینه اخبارده ایدر معلوم اولکه اعمال اوچ قسمدر معاصی و طاعات و مباحاتدر اما قسم اولکه معاصیدر نیتله موضوعاتندن متغیر اولمز لائق دکلدر که پیغمبر یمز علیه السلام * انما الاعمال بالنیات قول شریفی عمومندن نیتله معصیت طاعته منقلب اولور ظن اولنه تکیم بر کیمسه نک قلبی مراعات ایچون آخری انجیده ویا غیرک مالی ایل بر فقیری اطعام ایده ویا حرام مالله مدرسه ویا مکتب ویا مسجد بنایده وقصدی خیر اوله کلیسی جهلدر ظلم وعدوان ومعصیت اولمقدن اخراجده نیتک تأثیری اولمز بلکه مقتضای شرعک خلاقی اوزره شرله خیر قصد ایتیمی شر آخردر اکر انی یلوب ایدر سه شرعه معانددر * واکر یلوب ایدر سه جهل سببیله عاصیدر وقسم ثانی که طاعتدر اصل صحت واصل تضاعفده نیته مربوطدر اما اصلنک صحتی انکه در که حق تعالی به عبادتن ایده غیره دکل اکر ریا ایدر سه معصیت اولور و اما فضلنک تضاعفی نیت حسنه کثرتله اولور زیرا طاعت واحده ده ممکندر که نیت کثرتله اعمال مقربین درجه سنده ایریله مثلا مسجدده قعود طاعت ایکن نیت کثیر ایل اول طاعات متعدده ایدنیله بری بودر که مسجد بیت اللهدر اکا کبرن الله تعالی به زیارت قلور ایمدی مسجدده دخول ایله و لاسی زیارتن قصد ایدوب انکیچون وعد اولنان ثوابی رجا ایده ایکننجیسی بر نماز دنصکره نماز آخره انتظار قصد ایده اوچنجیسی سمع وبصر وسائر اعضاسن حرکات وترددن کف که صوم معانسنده در انی قصد ایده در دنجیسی مسجدده اعتزاله همتی الله تعالی به عاکف وسرنی آخرت فکریته ملازم قلیسنی

قصد ایده بشنجیسی انده الله تعالینک ذکرینه و یا ذکر الله استماعنه و یا تذکر ایچون تجرد قصد ایده التجیسی امر معروف ونهی منکر ایتمیله مسلمینه افاده علم قصد ایده یدنجیسی انده فی الله استفاده سن قصد ایده سکرنجیسی بیت الهده الله تعالیدن او تانوب هتک حرمت اقتضا ایدر شیئی ترک ایتک قصد ایده ایمدی سائر طاعات و مباحاتده دخی نیاتی تکشیرک طریق بودر زیرا هیچ بر طاعت یوقدرکه اول نیت متعددده احتمالدن خالی اوله هر عبدک قلبنه خیر طلبنده جد و تشریری دکلو نیاتدن حاصل اولور وانکله اعمالی آرتوب حسناتی مضاعف اولور * قسم ثالث مباحاتدر مباحاتدن بر شی یوقدرکه الا اول نیت واحده یی و نیت متعددده یی متحمل اولوب انک سبیلله اول محاسن قربات اوله و معالی درجته ایربشیله مثلاً بر کیمسه جمعه کونده و سائر اوقاتده تطیب ایتسه متصوردرکه نیت سیئه دن انده نیت متعددده بولنه مثلاً انکله قصدی لذات دنیا یله تنعم اوله و یا خود کثرت ماله تقاخر اظهار ایده کیم اقرانی اکا حسد ایده و یا خود انکله خلقه ریا ایده کیم قبلارنده انکچون جاه قائم اولوب طیب رایحه ایله ذکر اولنه و یا خود اجنبیه خاتونلره نظری استحلال ایدر اولدیغندن قبلارنده کشینک کنیدنک سونلینن دیلیه * ایمدی بو نیاتک هر قنغیسیله اولان نیت تطیبی معصیت ایدوب یوم قیامتده صاحبک قوقوسن جیفه دن انتن ایدر الاتلذذو تنعم ایچون اولان معصیت اولمز لیکن اندن سؤال اولنور و اولکله مباحاتدن اکابرشی و یریه انک اوزره کرچه اکا آخرتده عذاب اولمز لیکن اول و یریلن دکلو آخرت نعمیدن اکسیلور و اما تطیبدن نیت حسننه اولدرکه انکله جمعه کونده کی سنت نبویه اتباع اوله و مسجدده تعظیم و احترام و حق تعالینک زیارتیه دخولی رایحه طیبه ایله اوله و مسجدده یانته اوتورانلر رایحه طیبه سیله راحت بوله * و جوارنده کیلره رایحه کرپه ایله اذاسن کیدره و انکله غیبت اولنمی بانی سدایده و انکله دماغک معالجه ایده که فطنت ذکامی ارتورب مبهمات دینه دن اکا ادرا کی آسان اوله بعض سلف دیمشکه سورین کیم هر نیتده حتی اکل و شرب و نومده و خلایه دخولده دخی نیت اوله و بواسیانک هر بری ممکندرکه انکله وجه الله قصد اولنه زیرا هر شیئکه بدنک بقاسنه و قلبک فراغنه سبب اوله اول دینه معیندر ایمدی انکله قصدی عبادته قوتلنه و جماعله قصدی کندوبی تحصین و اهلنک قلبی تطیب اوله و اندن بر ولد وجوده کلوب کنندن نصکره حق تعالی به عبادت ایده و انکله امت محمد چوق اوله و مالی ضایع اولدیغنده حق تعالینک یولنه فدا اولسون دیه و غیرک انی غیبت ایتدیکی خبرین ایشتمه اول غیرک حسنا تندن انک دیوانه و انک سیئاتندن اول غیرک دیوانه نقل اولنسن تأمل ایدوب جوابدن سکوت ایده ایمدی اگر اولی النهادن ایسک ایرته حسابک تدقیق اولغزدن اول سن بو کونده حسابکی تدقیق ایت و احوالکله مراقب اولوب حرکات و سکونک تأمل ایتکله کورکیم نیه حرکت ایدرسن و نه یی دیلرسن و دیادن نیه ایدوب آخرتدن نه یی فوت ایدرسن و دیایی نه شی اوزره ترجیح ایدرسن چنانکیم اکاباعث دین ایدوکنی یله سن قلبکله خطور ایده فی امضالیت و اکرباعث دین دکل ایدوکنی یلورسک امساک ایت * روایت اولندیکه زکریا علیه السلامک صنعتی بالحقله دیوار پیاردی بر کون بر قومه اجیر اولوب ایکی رغیف کتوردیار زیر اول یدیه کسبندن غیر شی یزیدی انی یه طور رکن

و عیوب ظاهره و باطنه دن طاهر زوجه لر واردر و نعمت اعظم اولان رضاء الله و اردر الله عظیم الشان قولارینک احوال و اعمالی کور یچیدر (الذین یقولون ربنا انما آمانا فاغفر لنا ذنوبنا و قنا عذاب النار) اول متقیلر تضرعله یاربنا تحقیق بز ایمان و اطاعت ایتدک بزم کنه اهلرمزی مغفرت ایله و بز عذاب ناردن حفظ ایله دیرلر (و الصابرين و الصادقین و القانتین و المنفقین و المستغفرین بالاسحار) اول متقیلر شہواتی ترکله طاعات و مصیباته صبر ایدنجیلر در و قول و فعل و نیتلر نده صداقت ایدنجیلر در و الله تعالی به اطاعت ایدنجیلر در و فی سبیل الله ماللرینی مستحقینه اتفاق ایدنجیلر در و وقت اجابت اولان هنگام سحرده استغفار و اداء صلوٰة ایدنجیلر در (شهد الله انه لا اله الا هو و الملائکة و اولوا العلم قائماً بالقسط لا اله الا هو العزيز الحكيم) الله تعالی کندودن غیر عبادته مستحق کیمسه اولدیغنی و وحدانیتنی نصب دلائل ایله اظهار

اوبلدی و ملائکه دخی اقرار
ایتدیلر و علم صاحبی مؤمنلر
دخی ایمان کنوردیلر اول
الله تعالی امر ونهینده
عدالتی اقامت ایتدیکی حالد
یاخود اول علم صاحبلی
وحدانیت باری یه حجت
اقامت ایتدکلی حالد
اندن غیری آله یوقدر
الا اول الله عظیم الشانکه
توحید ایتیمه منتقم وحدانیتنه
شهادته حاکدر * شامدن
مدینه یه ایکی یهود عالمی
کلوب خواجه عالم علیه
الصلوة والسلامه کلام
باریده اعظم کله واشرف
شهادت ندر دیدیلر بوآیت
کریمه نازل اولوب ایکیسی
دخی اسلامه کلدیلر
(ان الذین عندالله الاسلام
وما اختلف الذین اوتوا
الکتاب الا من بعد ما جاءهم
العلم بغیا بینهم ومن یکفر
بایات الله فان الله سریع
الحساب) تحقیق عندالله
مقبول دین دین اسلامدر
اول دین اسلامده کتاب
ویریلن کیمسه لر اختلاف
ایتدیلر الا انلر انک
حقیقتی بیلدکرندنصکره
بیلنرنده حسد وحقددن
عدولارندن ناشی اختلاف
ایتدیلر کیمکه الله تعالینک
آیتلرینی انکار ایده تحقیق

استقامت ايله احسان ايدنلري الله تعالى سور (يا ايها الذين آمنوا ان تطيعوا الذين كفروا يردوكم على اعقابكم فتقتلبوا خامرين) يامؤمنلر اكر منافقلره اطاعت ايدرسه كنز شول قوللرينه كيم هزيمت عندنده مؤمنلره اخوانكنز يهوده رجوع ايدك ودينلرينه كيرك اويله اولسه انلر سزي ايمانلنصكره كفر وشركه دونديروب مغبونين اولديغكنز حالده منقلب اولورسز (بل الله موليكم) بلكه ناصر ووليكنز الله تعاليدر انك امرينه اطاعت ايدك (وهو خير الناصرين) اول ناصرلرك خير لوسيدر اندن استعانت ايدك كه اول سزي غيرك عون ونصرتنه احتياج ايتز (سنلتي في قلوب الذين كفروا الرعب) كافلرك قلوبنه خوف الفا ايدرز (بما اشركوا بالله ما لم ينزل به سلطانا) الله تعالى به اشراكلى سبيله آنيكه اكا شريك ايتلرينه انلره هجت وبرهان تنزيل ايتدى (وما يؤهم النار) انلرك قزاركاهى نارد (وبئس مثوى الظالمين) اول نار كافلره نه مبؤس مقام اولور (ولقد صدقكم الله وعده) حق تعالى سزه نصرت وظفر ايركورمكه وعدينه وفا ايتدى لكن سزدن تقوى وصبر شرطيله (اذ تحسونهم باذنه) اول الله تعالينك اذنبه شول وقتدهكه انلري قتل ايدرسز (حتى اذا فشلتم وتنازعتم في الامر) حتى كه چقان جبن ايدوب امرده اختلاف ايدلركز (وعصيتم) ورسول الله عليه السلامك امرينه مخالفت ايتديكنز (من بعد ما اريكتم ماتحبون) اول الله تعالى سزه استيوب ديدلديكنز ظفر وغنيمة كوسترديكندنصكره (منكم من يريد الدنيا) سزدن كيمكنز دنيا ديلوب نهب وغنيمة كندى (ومنكم يريد الآخرة) وكيمكنز ايسه آخرت ديلوب برنده ثابت اولور (ثم صرفكم عنهم ليبتليكم) بعده الله تعالى سزي انلردن صرف ايلدى تاكه هزيمت وجراح وقتلله سزه ايرن مصائبه صبركزي وايمان اوزره ثباتكزي اظهار ايجون سزكه اختيار ايديجبار معامله سن اينده (ولقد عفي عنكم) لكن حق تعالى سزك رسول الله عليه السلامك امرينه مخالفتكزه ندامتكزي بيلچك سزي عفو ايلدى (والله ذو فضل على المؤمنين) الله تعالى عفو له مؤمنلره فضل ايديجيدر محمد بن كعب القرظلى ايدر وقتاكه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم واصحابي ااحددن مدينه به مصاب اولدقلى حالده رجوع ايتديلر اصحابندن برجماعت ديديلركه بو مصائب بزه قندن ايردى والحال حق جل وعلا بزه نصر وظفر له وعدايتشيدى نازل اولديكه حق تعالينك انى سزه وعدى صبر وتقوى ايله مشروط ايدى سزايسه اول شرطه مخالفت ايتديكنز شول سببندنكه پيغمبر عز عليه السلام احده واريحق انى اردينه آلدى ومدينه به قارشو طوردى وعينين نام جبلى بسارينه آلوب رماق انك اوزرينه طور عردى وعبدالله بن جبير رضى الله تعالى عنهى انلرك اوزره امير ايدوب سز بزم ظهور عزي حمايت ايدك اكر بز غنيمة كيدرسه وز ويا قتل اولنورسه وز سزلى ريكرزده ثابت اولوب نه غنيمة كيدك ونه بزه نصرت ايدك چون مشركون قتاله طور شديلر رماق نبل ايله وسائر مسلمان سيفله انلره كيرشديلر حتى مشركون صنديلر وقاچغه باشديلر رماق انى كوريجك اختلافه دوشديلر بعضيلرى ديديكه بز بونده نه طور رز والحال مشركون صنوبر پيغمبر عز عليه السلامك امرينه مخالف غنيمة سكر دوشديلر وبعضيلرى ايسه اون دكلو كسنه ايدى عبدالله بن جبير رضى الله تعالى عنه ايله يرلرنده ثابت اولوب پيغمبر عز عليه السلامك امرينه اطاعته طور شديلر مشركون رماقك چوغى

الله عظيم الشأن انكار ايدنلرك مجازاتى ايجون حسابلرينه سرعت ايديجيدر (فان حاجوك فقل اسلمت وجهى لله ومن اتبعن وقل للذين اتوا الكتاب والاميين اسلمتم فان اسلموا فقد اهتدوا وان تولوا فانما عليك البلاغ والله بصير بالعباد) يامحمد اكر امر دينده يهودونصارى سنكله خصومت ايدرلرله انلره ديكه بن كندى بكا تابع اولنلرله بيله الله تعالى به تسليم ايتدم واول كتاب ويريلنلر وعرب مشركلى ايجون سزاسلامه كلديكنزى ديوسويله اكر انلر اسلامه امر حقه اتقياد ايدرلرله تحقيق ضلالتدن خلاصله هدايت بولديلر اكر اسلامدن اعراض ايدرلرله سنك اوزرينه لازم اولان آنجق تبليغ رسالتدر الله تعالى قوللرينك تصديق و توكيديني كوريجيدر (ان الذين يكفرون بايات الله ويقتلون النبيين بغير حق ويقتلون الذين يأمرون بالقسط من الناس فبشرهم بعذاب اليم) انلركه الله تعالينك ايتلرينه كافر اولديلر واندياي بغير حق قتل ايتديلر وناسدن عدله امر ايدنلري

دخی قتل ایلدیلر سن انلری
عذاب الیم ایله مژده ایله*
مرویدر که حضرت پیغمبر
علیه الصلوٰۃ والسلام
بو آیتی قراءتند نصکره
* بنی اسرائیل برکسونک
اولنده بر ساعتمده قرق
اوج پیغمبر اولدر دیلر
واولکونک آخرنده انلره
امر معروف ونهی منکر
ارائه ایدن زهاد و عباددن
یوز اون ایکی کیمسه قتل
ایتدیلر * دیو بوردی
(اولئک الذین حبطت
اعمالهم فی الدنیا والاخرة
ومالهم من ناصرین)
اول قائلرک عمارلری دنیاده
وآخرنده تباه و باطل اولدی
وانلر ایچون عذابی دفع
ایدر یاردجی یوقدر
(الم تر الی الذین اوتوا
نصیباً من الکتاب یدعون
الی کتاب الله لیحکم
بینهم ثم یتولی فریق منهم
وهم معرضون) کتایدن
یعنی توریتدن انلره بو
مقدار نصیب ویریلنلری
کورمز میسنکه بیلنرنده حکم
اولئق ایچون کتاب الله
دعوت اولنورلر صکره
انلردن برفرقه سی حقندن
اعراض ایدیجی اولدقلری
حالده یوز چورلر *
بونلر حکم رجعی انکار

کیدوب آزی قالدیقن کور یجک اول قلان رمانک اوزرینه هجوم ایتدیلر حتی که عبدالله
بن جبیر رضی الله تعالی عنہی واصحابی قتل ایتدیلر اندن سائر مسلمون اوزره یونلیدیلر
مسلمین صفوی اراسنه کیردیلر اول حالتدن مسلمینه دهشت ایردی و ابلیس لعین دخی بیلک که
محمد قتل اولندی دیو صوت شیدله چاغردی مسلمین انی ابشید یجک کرچک صاندیلر هر
جنکی قویوب حیرتلرندن صندیلر (اذتصعدون) ذکر ایدک شول وقتی که عدودن هاربین
اولدیفکیز حالد حبله صعود ایدرسز (ولانلون علی احد) و بردی بر لرلیکزه التفات وانتظار
ایتمزسز (والرسل یدعوکم فی آخریکم) و رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ساقکیزده جماعت
اخری ایله طوروب عباد الله بکا کلک بن رسول الله هر کیم بکا مطاوعت ایدرسه اکا جنت
اوله دیو سزی قاتنه چاغردی (فأتابکم غنا بغم) اولیله اولسه حق تعالی سزه شول رجا
ایتدیککیز ثواب یرینه غم اوزره غله مجازات ایتدی غم اول که فوت ایتدکلری ظفر و غنیت
وغم ثانی ایسه ایریشن قتل هزیمتدر و یاخود غم اول ایریشن قتل و جراح وغم ثانی ایسه
محمد علیه السلام قتل اولندی دیو ایشقلریدر اول غم ایسه انلره غم اولی اونوتدردی
(لکیلا تحزنوا علی ما فانکم ولا ما اصابکم) ناکه فوت ایتدیککیز فتح و غنیمته و اصابت ایدن
قتل و هزیمته محزون اولیه سز (والله خیر بما تعملون) الله تعالی سزک اعمالکزه و اعمالکز
ایله قصد ایتدیککیز شیئه عالمدر (ثم انزل علیکم من بعد الغم امنه نعاما یفشی طاقه منکم) اندن
حق تعالی سزه غن نصکره امن انزال ایلدی حتی که سزدن بر طاقه بی نعام اخذ ایلدی نعام ایسه
بر امن حصولنه سیدر ابو طلحه رضی الله تعالی عنه ایدر بز احده مصافده ایکن بز بر مرتبه
نعام اخذ ایتدیکه سیقم المدن دوشر بن آلورم اول ینه دوشردی ابو طلحه رضی الله تعالی
عنه ایدر احد کونده باشم قالدیروب قومه نظر ایتدم کور سیمکه هر بری نعامدن جحفه سی
التمه میل ایدردی زبیر بن العوام رضی الله تعالی عنه ایدر احده اوزریمزه خوف مشند
اولیق کندیمی کوردمکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ایله حق تعالی اوزریمزه
نوم القا ایلدی حتی که یانمده سویانن کلامی ناممده کی کبی ایشدرین (وطاقه فدا هم تم نفسهم)
و بو طاقه ایسه که انلر منافقوندر نفساری انلری همومه دوشردی رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلمک واصحابنک امری انلره حاجت دکایدی اول اجلدن سبب امن اولان نعام انلره
انزال اولمادی (یظنون بالله غیر الحق ظن الجاهلیة) که انلر الله تعالی به حق اولیان اهل جاهلیته
مختص ظن ایدرلر (یقولون هل لنا من الامر من شیء) رسول الله صلی الله علیه وسلمه دیرلر که
حق تعالینک امر ندن نصر و ظفر ایله وعدندن بزه نصیب وارمیدر و یاخود بزلر نفسلریمزک
تدبیر و تصرفندن اختیار مز منع اولنوبدر اولیله اولسه امر دن بزم ایچون برشیء قالموبدر
و یاخود بزدن بوقهر زائل اولوب امر دن برشیء اولورمی (قل ان الامر کله لله) دیکل که
نصرت و غلبه دن امرک کلیمی الله تعالینکدر * وان جندنا لهم الغالبون * مصداقجه غلبه انک اولیا
سنکدر و یاخود قضا و حکم اول الله تعالینکدر دیلدیکن ایشار و اراقتی و ادبغی وجه اوزره حکم ایدر
(یحفون فی انفسهم مالا یبدون لک) سکاظهار ایتدکلری شیء نفسارنده اخفا ایدرلر یعنی
ظاهرده بزمسترشدینز و طالبین نصر تر دیرلر و باطنده انکار و تکذیب ایدرلر (یقولون لو کان

ایدن خیبر یهودیلری
 قصه سیدرکه سورۃ مائده ده
 ذکر اولنه جقدر* دینلدیکه
 حضرت پیغمبر علیه السلام
 یهودیلردن بر جماعتی
 اسلامه دعوت ایلدی*
 نعمان بن ابی یامجد بن سنکله
 سنک دینک علماسی
 حضورنده مناظره ایدرم
 دیدی پیغمبر علیه السلام
 بنم نعت و صفتی مشتمل
 توری کتوردک انکله حکم
 اولسون پیورملریله
 قوللردن رجوع ایله
 توری کتورمدیلر (ذلک
 بانهم قالوا ان تمسنا
 النار الا اياما معدودات
 وغرهم فی دینهم ما کانوا
 یفترون) انلرک بوغراضی
 بزه نار مس ایتز انجق
 معدود ایام قلیله ایدر
 دیو عذابی تسهیل
 ایدرلردی انلری دینلرند
 بابالری شفاعت ایدر
 اقراراری مغرور ایلدی
 (فکیف اذا جمعناهم لیوم
 لاریب فیه ووفیت کل نفس
 ما کسبت وهم لا یظلمون)
 وقوعنده شک اولیان بر
 کون ایچون بز انلری جمع
 ایتدی کمزده حاللری نیجه
 اولور اولکونده هر نفسک
 کسب ایتدیکی عملک جزاسی

لنا من الامر شیء ما قتلنا ههنا) نفسلرند ویا بربرلریله تنها اولدقلرند دیرلرکه اکر محمدک
 وعد ایتدیکی کبی امرک کلیسی الله تعالینک واولیاسنکدر دیو زعی اوزره بزم ایچون امردن
 برشی اولیدی ویاخود بزم ایچون اختیار و تدبیر اولوب مدینه دن چیقمسیدق اشبو اراده
 حیاته اولانلریغز مغلوب و مقهور وقتالز قنیل و مقتول اولزدی (قل لو کنتم فی بیوتکم
 لبر الذین کتب علیهم القتل الی مضاجعهم) دیکلرکه اکر بیوتکنزده اولورسه کز وغزایه
 چیقمسه کز شول اوزرلرینه قتل مقدور لوح محفوظده مکتوب اولانلر مصارعلرینه چیقوب
 قتل اولنه لردی مدینه ده اقامت انلر نفع ایتیدی زیرا حق جل و علا سابق قضا سنده اموری
 تقدیر ایدوبدر* اولیه اولسه انک تقدیرینی تغییر ایدن اولمز (ولیدتی الله مافی صدورکم) الله
 تعالی اشبو ذکر اولنان کبی ایتدی تا که سرائرکنزده اولان اخلاص و نفاق اظهار ایده
 (ولیمحص مافی قلوبکم) وقلوبکنزده اولان شیئی وسواس شیطاندن تخلیص ایده (والله
 علیم بذات الصدور) الله تعالی قلوبکنزده اولان خیر وشری بیلور اشبو قولده وعدو وعید
 ودخی تنبیه واردرکه الله تعالی ابتلادن غنیدر بلکه انی ایتسی مؤمنلری قریب و منافق لک حالنی
 اظهار و تشهیر ایچوند (ان الذین تولوا منکم یوم التقی الجمعان انما استزلهم الشیطان بعض ما کسبوا)
 شونلرکه احد غزاسی کونده منزم اولدیلر انهم سبب شیطان انلرک زلن طلب ایدیچک
 انلر دخی اکا طاعت ایدوب مرکز ی ترک وغنیته حرص و رسول الله مخالفت ایتدیلر (ولقد
 عفا الله عنهم) حق تعالی انلردن عفو ایتدی توبه واعتذارلری اجلیچون (ان الله غفور حلیم)
 الله تعالی ذنوبی مغفرت ایدر و مذنبک عقوبتنه عجله ایتز تا که توبه ایده (یا ایها الذین آمنوا
 لاتکونوا کالذین کفروا) یا مؤمنلر منافقین کبی اولمکز (وقالوا لاخوانهم) که انلر نفاق
 و کفر و یا نسبده کی اخوانلری ایچون دیرلرکه (اذا ضربوا فی الارض) چنان یر یوزنده
 تجارت ویا برامرا ایچون سفرایدوب اول سفرده وفات ایتسه ل (اوکانوا غزا) ویاغزایه
 کیدوب انده قتل اولسه ل (لوکانوا عندنا ما ماتوا وما قتلوا) اکر مدینه ده بزم قاتمزده
 قاسه لردی وفات ایتزلردی و قتل وانزلردی (لیحمل الله ذلک حسرة فی قلوبهم) تا که حق
 جل و علا اول منافقینک بو قول و اعتقادی قلبلرند حسرت قیله (والله یحیی ویمیت) الله
 تعالی سفرده و حضرده قضاء و مشیئتیله کینی احیا و کینی اماته ایدر ایکیسنده دخی مؤثر اولدر
 یوخسه اقامت و سفر دکلدز* زیرا که حق جل و علا کاهی مسافر و غازی بی حیاته الیقور
 و مقیم و قاعده موت ایرکورر (والله بما تعملون بصیر) الله تعالی اعمالکنزه بصیردر (و انن قتلتم
 فی سبیل الله او متم لغفرة من الله ورحمة خیر مما یجمعون) اکر سز الله تعالینک سبیلنده قتل اولسه کز
 ویا فوت اولسه کز انکله نائل اولدیغکز الله تعالینک مغفرت و رحمتی سزک ایچون خیر لودر
 انلرک وفات ایتدکلری تقدیر اوزره شول دنیا منافعدنکه انلرانی جمع ایدرلر (و انن متم
 او قتلتم لالی الله نحشرون) اکر سز فوت اولور و یا فی سبیل الله قتل اولور سکز موتکنزهرنه کیفیت
 اوزره اولورسه عاقبت الله تعالی به حشر اولور سز جزا کزی ویرر و ثواب عظیمه ایرکورر
 (فبما رحمة من الله لنت لهم) الله تعالینک رحمتیله در کیم سن اخلاقده انلر سهوات و مخالفتلرینه
 صبر ایدر سن (ولو کنت فظا غلیظ القلب لاتنفضوا من حولک) اکر سن سیء الخلق قاسی القلب

اولورسك انلرسنك يانندن طاغلوب سكا سكون ايتيه لردى (فاعف عنهم واستغفر لهم) انلردن سكا يریشن سيئه لرى عفو ايدوب انلره مغفرت طلب ايدىكل (وشاورهم فى الامر) انلرك را يلرینی استخراج ايت انده كه الله تعاليدن غيريك عندنده عهد اوليه * ديلديكه الله تعالى پيغمبر عز عليه السلامه مشاوريه امر ايلدى تاكه انكله انلرك قلوبنى تطيب ايدو ومن بعد عبادده سنت اوله (فاذا عزمت فتوكل على الله) قچانكه برشى اوزره نفسكى بعد المشوره توطین ايدو سين سكا اصلح اولان شى اوزره امر كه امضاده الله تعالى به توكل ايت زيرا كه اصلحى الله تعاليدن غيرى احد ييلز (ان الله يحب المتوكلين) الله تعالى اكاتوكل ايدنلرى سور اويله اولسه انلرى نصرت وصلاحه هدايت ايدر (ان ينصركم الله فلا غالب لكم) اكر حق تعالى سزه نصرت ايدرسه يوم بدردهكى كې سزه غالب اولور اولمز (وان يخذلكم فخذلكم فمن ذا الذي ينصركم من بعده) واكر اول سزى مخذول ايدرسه يوم احدهدى كې انك خذلانده نصكره كيمدر كه سزه نصرت ايدو (وعلى الله فليتوكل المؤمنون) ايمدى مؤمنلر توكل ايدرلر سه الله تعالى به توكل ايتسونلر * زيرا بيلورلر كه انلرك اندن غيرى ناصرى يوقدر (وما كان لنبى ان يغفل) هيچ رنجى به صحيح اولديكه غنايمده خيانت ايدو زيرا كه خيانت نبوتنه منافيدر اشبونكله مراد ياپيغمبر عليه السلامى غلواله اتهامدن تبريه در زيرا روايت اولنديكه يوم بدرده برقرمى قطيفه غائب اوليحق بعض منافقين ديدلر كه ظن ايدر زكه انى رسول الله المش اوله وياخود يوم احدهدى رما تانى ظن ايدوب غنيمت ايجون مركزى ترك ايتديلر رسول الله عليه السلام هر كشينك آلدبغى كندينك اولسون ذيه وغنايمى قسمت ايتيه وياپيغمبر عز عليه السلامى غلوالدن نهيمده مبالغه اوله زيرا روايت اولنديكه اول طلائع كوندروب انلر حاضر دكل ايكن غنيمت واقع اوليحق انى ياننده اولان قومه قسمت ايدوب طلائه اندن برشى و يرمدى (ومن يغفل يأت بماغل يوم القيامة) اولكه غنيمته خيانت ايدو اول عنقنه تحمیل اولمش اولدبغى حالمه يوم قيامته كتوريله ويا وبال واثمندن ارتكاب ايتديكى شيله كتوريله (ثم توفى كل نفس ما كسبت) بعده هر نفس خير وشردن كسب ايتديكيه جزالنور (وهم لا يظلمون) انلر ظلم اولنمزله نه مطيعك ثوابى اكسيلور و نه عاصينك عقابى آرته بيلور (أفن اتبع رضوان من بآء بسخط من الله) اول كيمسه كه طاعتله الله تعالينك رضاسنه اتباع ايدو شول كيمسه كيميدر كه معاصى سبيله الله تعاليدن بسخط ايله رجوع ايدو (وماؤيه جهنم وبئس المصير) كه انك مقامى جهنمدر اول ايسه نه مبؤس مصير اوور (هم درجات عند الله) الله تعالينك رضاسنه اتباع ايدنلر عند الله درجات صاحبلىدر (والله بصير بما يعملون) الله تعالى انلرك اعمالنى بيلور وانلردن صدور ايدن اعمالك درجاتنى دحي بيلور انك حسبجه انلره جزا قيلور (ولقد من الله على المؤمنين) الله تعالى رسول الله عليه السلامك قومندن ايمانه كالانلره وسائر مؤمنلردن زياده انعام ايلدى (اذ بعث فيهم رسولا من انفسهم) كه انلره كنديلرك نسب وياجنسندن ويا انلرك اشرافندن رسول كوندردى زيرا كه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم قبائل وبطون عربك اشرافندن ايدى (يتلو عليهم آياته) كه اول انلره قرآن آيتارىنى او قور حالو كه انلر جاهلر وحى ايشتمش دكلار ايدى (ويزكهم) واول انلرى دنس طابعدن وسوء عقايد واعمالدن تظهير ايدر (ويعلمهم الكتاب والحكمة) واول انلره قرآن وسنت

ادا اولنور وانلر سيئاتندن زياده ايله ظلم اولنمزله (قل اللهم مالك الملك توفى الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بيدك الخير انك على كل شى قدير) يا محمد ديكه اى مالك الملك بارى خدا ديلديكه كه پادشاهلق ويررسن وديلديكه كدن ملكى آلورسن و ايتديكىكى عز يزايدرسن وديلديكىكى ذليل ايدرسن خير وشر سنك بدقدر تدهدر تحقيق اعزاز واذلاله وهر شينه قادرسن * روايت اولنديكه خندق غزاسنده پيغمبر مز عليه السلام هر اون صحابه يى قرقر ذراع بر قازمغه تعيين بيور مشدى برهقدار حفر دنصكره بر صخره عظيمه ظاهر اولديكه اكا قازمه كلنك تأثير ايتدى اولحضرت سلمان رضى الله عنه ايله خبر كوندركلر نده كلوب قازمه ايله بركره اورديغى كې برضوء پيدا اولوب طاغله ضيا ويردى واول قيا يارلدى جملة تكبير كتورديلر پيغمبر عليه الصلاة والسلام بكاحيره نك قصرلرى كوردن ايكنجى كره اوردقده بكاروم ارضنده قرمزى قصرلر كوردن ديدى اوچنجى

تعلیم ایدر (وان كانوا من قبل اني ضلال مبين) اگر چه انلر انك بعثتندن اول ضلال ظاهرده ایدیلر (اولما اصابكم مصيبة قد اصبتم مثلها فلتنم اني هذا) وقتا که یوم احده سزدن یتش کشی قتل اولنقله سزه مصیبت ایردی دیدیکیز که بو مصیبت بزه قندن ایردی والحال الله تعالی بزه نصرله وعد ایدویدر سزایسه یوم بدرده ایکی اول دکلوی اصابت ایتشدیکیز مشر کیندن یتش کشی بی قتل و یتش کشی بی اسیر ایتشدیکیز (قل هو من عندنا نسکیم) دیکل که یوم احده کی خذلان سزه رسول الله مخالفتمیز سبیلله یته کندیکیزدن ایرویدر زیرا که نصرله وعد اولنکیز ثباتله ونبیکیزه مطاوعته مشروط ایدی (ان الله على كل شيء قدير) الله تعالی هر شیئه قادر در کرک نصرته و کرک منعه دیلر سه مصیبتی سزدن انلره ویا انلردن سزه ایرکورر (وما اصابكم يوم النقي الجمعان فباذن الله) اول شیئکه سزه جمع مسلمین وجمع مشرکین التفایته کی احد غزانی کونده اصابت ایدی الله تعالی نك قضا سبیلله در (وليعلم المؤمنین وليعلم الذين نافقوا) مؤمنین و منافقین تمیز ایچوندن تاکه بونلرک ایمانی وانلرک کفری ظاهر اوله (وقيل لهم تعالوا قاتلوا في سبيل الله اودفعوا) اول منافقین حربدن قعود ایتدکلرنده انلره کلک الله تعالی نك سبیلنده قتال ایدک و یاسواد مجاهدین تکثیرله کفری انفس و اموال کیزدن دفع ایدک زیرا که کثرت سواد عدوی تخویف و شوکتلرین ضعیف ایدر (قالوا لو نعلم قتالا لاتبعناکم) دیرلر اگر قتال دینلکه صالح بر شیء یلسیدک سزه اتباع ایدرک لکن سز صدندده اولدیغکیز شیء قتال دکلدر بلکه نفسی تهلیکه به القادر رأی خطا ایله مباشرت اولمش قتالدر (هم لا کفر يومئذ اقرب منهم للايمان) ایدی انلر اول کونده نصرت حیثیتدن اهل ایمانه قریلرندن اهل کفره قریاری زیاده در (يقولون بافواهم ماليس في قلوبهم) قلیلرنده اولیمان شیئک خلافتی اسانلریله اظهار ایدرلر (والله اعلم بما یکتون) انلرک کتم ایتدکلری نفاقلرینه حق جل و علا مفصلا عالدر اما که سزک علمکیز اماراتله انک اجمالنده در (الذين قالوا لاخوانهم وقعدوا لو اطاعونا ما قتلوا) که انلر یوم احده قتل اولنان اقربالری حقنده کندیلر مدینه ده اوتوروب دیرلر که اگر انلر قتاله کتیبوب مدینه ده بزمه قلمش اولسه لر قتل اولنزلردی (قل فادرؤا عن انفسکم الموت ان کنتم صادقین) انلره دیکل که چون تقدیر اولنان قتلک دفعنه قدر تکز اولدیغنده صادقلر ایه کز کندیکیزدن موتی واسبابی دفع ایدک که سزاکا احراسز حالبوکه اول براعتقاد باطلدر بلکه موتک اسبابی کثیره در قتالک هلاکه و قعودک نجاته سبب اولسی کبی امر عکس اوزره دخی اولور (ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتا) الله تعالی نك سبیلنده قتل اولنانلری سز اموات ظن ایتکیز (بل احياء عند ربهم) بلکه انلر ربلری جل شاه عندنده احياء و مقربونلدر (برزقون) جنتدن رزقنورلر (فرحين بما آتاهم الله من فضله) مسرور و شاد اولدقلری حالده اکا که حق تعالی فضلندن انلره شرف شهادت و حیات ابدیه یه فوز و نعيم جنتله تمتع و کرامت قرب و یردی (وبستبشرون بالذين لم يلحقوا بهم من خلفهم) و قتل اولنلیوب کندیلر دنصکره یه قیلان اخوانلرینه تبشیر ایتک دیرلر انی که (الا خوف علیهم ولا هم یحزنون) انلر فی سبیل الله قتل اولنقله بر حیات ایردیلر که انی وقوع محذور خوفی و فوات محبوب حزنی تکدیر ایتز * اشبو آیت کریمه دلالت ایدر که اشبو

دفعه قازمه ایله ضربنده صنعانک قصرلری کورندی یوردی و بکا جبریل علیه السلام خبر و یردیکه بو کوردکلرک جمله سینه اتم غالب اوله جقدر دیو تبشیر ایلدی * منافقلر عجب وعد ایله سزی نیجه الدیور یتشدن حیرنک قصرینه الکنز یتشجک دیو خبر و یرر مع هذا سز خوفکیزدن خندق قازمه یور سز دیملریله بو آیت کریمه نازل اولدی * تبشیر بصائرده * مسطور در که سلطان محمود غزنوی سومات طرفه عزیمتده زمانک قطبی اولان امام مقری غزنوی یه دعا رجاسیله کیدوب صف نعالده نشسته ایکن * نعر من نشاء وتذل من تشاء تبشیرینک نکتهدن سؤال ایلدی خواجه امام جوابنده بو آیت کریمه نك روشن معناسی بودر که سنی بیک یدپوز جنک فیل و یوز بیک سوار ایله بشیدیک فرسخ محاسدن کتوروب بنم کبی کدانک صف نعالده اوتوردر و بکا بویله کهنه کلیم و پای برهنه ایله قناعت پادشاهلغنی احسان ایدوب صدر آزادیده یر و یرر

هیکل محسوس اولیه بلکه بر جوهر مدرک بذاته اولوب بدنک خرابیله فانی اولیه وانک ادراک وتالم والتذاذی اکامتوقف اولیه حق تعالینک آل فرعون حقه * النار برضون علیها * قول شریفی اول معنایی تأیید ایدر ودخی پیغمبریمز علیه السلام قولی که * ارواح الشهداء فی اجواف طیر خضر ترد انهار الجنة وتأکل من ثمارها وتأوی الی قنادیل معلقة فی ظل العرش * شهدانک ارواحی یشل قوشلر اجوافده در جنتک انهارینه وارلر و ثمارندن اکل ایدرلر وظل عرش شده اسیلو قنادیلده قرار ایدرلر ودخی بو آتده شهادته ترغیب وطاعتی ازدیاده بعث وکشی کندویه انعام اولنان شیء مثلی اخوانیچون تمنی ایتمکی احقاد ومؤمنلر فلاحله بشارت واردر (یتبشرون بنعمة من الله وفضل) الله تعالیدن جنتله واندکی کراماتله استبشار ایدرلر (وان الله لایضیع اجر المؤمنین) والله تعالی مؤمنلرک اجرینی ضایع ایتمز ایدوکنه تیقن ایدرلر بو قولده دلالت واردرکه انلاریچون ایمانلری اوزره اجر اولمی ایمانی اولمیانلرک اعمالی محبطله واجوری مضیه اوله (الذین استجابوا لله والرسول من بعد ما اصابهم القرح) که اول مؤمنلر شول صفاتله متصفلر درکه انلره یوم احده جراحات اصابیدن صکره الله تعالینک ورسولنک امرینه اجابت ایدرلر (للذین احسنوا منهم واتقوا اجر عظیم) انلردن رسول الله علیه السلامه طاعتله احسان ایدوب مخالفتدن اتقا ایدنلر ایچون اجر عظیم واردر * روایت اولنورکه وقتا که ابوسفیان اصحابله احددن مکبه رجوع ایتدیلر روحاء نام موضعه ایریشیچک نادم اولوب کیر و پیغمبریمز علیه السلامه واروب رجوعه قصد ایتدی اول خبر پیغمبریمز علیه السلام حضرتلرینه ایریشیچک اصحابنه امر ایلدیکه دونکی کون بزمه احده اولنلر بوکون ابوسفیان اوزره کتمکه چیقسونلر اولیه اولسه پیغمبریمز علیه السلام ایله اصحابدن بر جماعت چیقوب یوله کیردیلر حتی مدینه دن سکر میل مسافده حراء الاسد نام موضعه ایردیلر حتی که یاره لولری دخی اجره رغبتلرندن عاجزلر ایکن قالیوب یوله کتدیلر حق تعالی مشرکونک قلوبنه رعب القاء ایدوب پیغمبریمز علیه السلام اوزره رجوعی ترک ایتدیلر (الذین قال لهم الناس ان الناس قد جدواکم فاخشوهم) که انلره عبدالقیسدن ركب ویا نعيم بن مسعود الاشجعی یله سنج اولان ناسه دیدیکه ابوسفیان واتباعی سزه استیصال ایچون جمع اولوبدر صقوب انلرک اوزرینه وارمکن (فزادهم ایمانا) اول قول انلرک تصدیق ویقین آر توروب جهاده نیت خالصه ایله عزیمت ایتدیلر (وقالوا حسبنا الله) الله تعالی بزه کافیدر دیدیلر (ونعم الوکیل) اونه کوچک موکل الیه در * روایت اولندیکه ابوسفیان واتباعی احددن منصرف اولیچق ندا ایدوب دیدیکه یا محمد دیلر سک کلچک ییلده موعده موزم بدر اولسون پیغمبریمز علیه السلام ان شاء الله دیدی چون اول کله می ییلده ابوسفیان اهل مکه ایله چیقوب «مر الظهران» نام موضعه نزول ایتدیلر حق تعالی انلرک قلوبنه رعب القاء ایدوب اول ارادن کیر و دوندیلر مکر عبدالقیسدن بر کمنه تجارت ایچون مدینه به کیرد ایش ابو سفیان اکبر دوه یوکی قوری اوزوم ویرمکی وعد ایتدی تا که مدینه به واریمق مسیلمی خروجدن تثبیط اید * دینلریکه اول نعيم بن مسعود ملاق اولدیکه اول معمر اولدیغی خالده انلره قدوم ایتدی واکا اون دوه ویرمکی التزام ایتدی تا که مدینه به واریمق

دیدى * بو آیت کریمه ده * بیدک الخیر * کلام شریفنده خیر و شریقدر تنده ایکن شریفی اولدیغی خیر و شر اضداددن اولمغه * سر ایل تقیم الحر * کبی بریله اکتفا اولندی یاخود خیر وجودی و شر هدی اولمغه آمیز شاری اولدیغندن ونوعا مؤمنین بشارته مبنی اولدیغندن شر منزل اولمدی زیرا حضرت پیغمبر علیه السلام بعض ادعیه لرنده * الخیر که بیدک والشر لیس الیک * دیرلردی (توج الیل فی النهار وتوج الیل فی الیل وتخرج الحی من المیت وتخرج المیت من الحی وترزق من تشاء بغير حساب) کیجه بی کوندزه ادخال ایدرسن * حتی کونلر اوزانوب بعضا اون بش ساعت اولور و کیجه لطفوز ساعت قالور * وکوندزی کیجه به ادخال ایدرسن * حتی کیجه لر اوزا یوب اون بش ساعت اولور کونلر طقوز ساعت * قالور و میتدن دیری و دریدن میت چقار رسن مثلاً نطفه دن حیوان و حیواندن نطفه یاخود بمورطه دن قوش

و طبردن بیضه و یا خود
کافردن مؤمن و مؤمنند
کافر چپار رسن *
و دید یک که خزینة رحمت کدن
حساب رسن رزق و بر رسن
(لا یخذه المؤمنون)
الکافربن اولیاء من دون
المؤمنین و من یفعل ذلک
فلیس من الله فی شیء الا
ان تقوا منهم تقیه و یحذرکم
الله نفسه و الی الله المصیر)
مؤمنان مؤمنان ماعدا
کافر لری ولی و دوست اخذ
ایتمسونار کی مکسه انلره
بود و ستلخی ابشار سه
الهدن برشیده دکلدر
یعنی عدو الله دوستلق
دین حقدن دکلدر مکر
دار الحریده یا حسب
الضروره انلرک بیننده
بولنوب خوف اولند قدده
اسانامدارا اوله حق تعالی
سزی کفارله دوستلق
ایدوب منهی ارتکابدن
عذابله قورقودر و نهایت
مرجع مکنز الله تعالی ایه در
* ابن عباس رضی الله
عنہن روایة منافق لردن
عبدالله بن ابی و اصحابی
مشرک و یهود لره دوستلق
ایدوب مسلما نلرک
احوالی انلره خیر
و بر لردی بآیتک نزوایله
بوانالدن نهی اولندی

مسلمینی خرو جدن تثبیط ایده چون نعیم مدینه و واروب مسلمینی خروجه تجهیز ایدر بولدی
دیدیکه سن انلره چیققمی دیلرسن حالبوکه انلر موسمه سزک ایچون جمع اولوبدر لر اوزر
لرینه و ارسه کن هیچ بریکزن انلرندن قورقنلر سن انلرک کثرتنه نسبتله سن انلره ثرید اولنر
سز اول خبردن اصحابه فتور کلدی پیغمبر عز علیه السلام دیدیکه و الله بن انلره چیقمنجه
اولنر انلرک بئله هیچ بر کیسه کلز سه ده اولیه اولسه حسبنا الله و نعم الوکیل دیوب
پیغمبر عز علیه السلام ایلر بئش را کب چیقوب حتی که موسم بدره ایر دیلر انده ابوسفیانک
کلسنه منتظر اولدی لر حالبوکه اول مر الظاهر اندن کیر و دو نمشیدی مکر مسلمینک بیلر لرنجه تجارت
مناظری و ار ایدی انده صا دیلر (فانقلبوا النعمه من الله) اولیه اولسه اندن عافیت و ایمان اوزر ثبات
و زیاده ایمان ایلر (و فضل) و تجارتدر بخ ایلر دونیلر (لم یسمهم سوء) حالبوکه عدودن انلره
اذی و مکروه ایرمدی (و اتبعوا رضوان الله) و جرات و خرو و جاری ایلر الله تعالی رضاسنه
اتباع ایتدی لر که اول دنیا و آخرت خیرینه فوزک منا طیدر (و الله ذو فضل عظیم) الله تعالی
فضل عظیم صاحبیدر که انلره تثبت و زیاده ایمان و جهاد ایچون مبادرته توفیق و دینده تصلب
و عدو اوزره اظهار جرأت و هر سو دن حفظ و اصابت نفعله تفضل ایشدی (انما ذلکم الشیطان
یتخوف اولیاء) سزی تخویف ایچون ابوسفیان اتباعیله سزک ایچون جمع اولوبدر دیلر
شیطاندر که رسول الله ایلر جهاده چیقمیان اولیاسنی تخویف ایدر و یا خود شیطانک اولیاسی اولان
ابوسفیان و اتباعی سزی تخویف ایدر (فلا تخافهم) ایدمی انلردن خوف ایتمکنز (و خافون
ان کنتم مؤمنین) بلکه بنم امرمه محالفتدن خوف ایدوب رسول الله ایلر جهاد ایدک اکره مؤمنلر
ایسه کنز زیرا که ایمان خوف الهی خوف ناس اوزره ایشاری اقتضا ایدر (و لا یحزنک
الذین یسارعون فی الکفر) کفر حوصله سربعا واقع اولنلردن ضرر خوفی سنی مخزون
ایتمسونکه انلر متخلفیندن منافق لردر و یا اسلامدن ارتداد ایدنلردر (انهم لن یضرروا
الله شیئا) انلر کفره مسارعنلرله الله تعالینک اولیاسنه برشی ضرر ایتزلر بلکه ضرری
کندی لر ایدر لر (یرید الله ان لا یجعل لهم حظا فی الآخرة) الله تعالی دیلر که آخرتده انلر
ایچون ثوابدن نصیب ایتیه (ولهم عذاب عظیم) و ثوابدن حرمانلرله بیلر انلره عذاب
عظیم دخی واردر (ان الذین اشترؤا الکفر بالایمان لن یضرروا الله شیئا ولهم عذاب الیم)
شونلر که ایماندن بدل کفری اختیار ایتدی لر انلر الله تعالینک سلطنتنه و ملکتنه و عباد ایچون
اختیار ایتدی بکی دین اسلامه برشی ضرر ایتزلر و انلره عذاب الیم واردر (و لا یحسبن الذین
کفروا انما نملی لهم خیر لانفسهم) یا محمد و یا خود اصحاب محمد سز شول کافر اوللری ظن
ایتمکنز که بز انلره امهالز و عمر لری ن اطاله مز و شانلرین کندی لر غلبه مز انلره خیر اوله (و انما
نملی لهم لیزدادوا اثما) انلره امهال ایدر زکه اتملری زیاده اوله (ولهم عذاب مهین) و انلر
ایچون عذاب مهین اعداد ایتدی کمز حالد * قال النبی صلی الله علیه و سلم خیر الناس من طال
عمره و حسن عمله و شر الناس من طال عمره و سوء عمله * پیغمبر عز علیه السلام ایدر ناسک
خیر لوسی اول کسه دز که عمری طویل و عملی حسن اوله و ناسک شر لوسی اول کسه در که
عمری طویل و عملی سئ اوله (ما کان الله لیزر المؤمنین علی ما انتم علیه حتی یمیز الخبیث من

الطیب) یا مخلصار و یا منافقار حق تعالی سزى مختلطين ترك ایتز بر حیثیله که مخلصکن منافقکن دن
 بیلغیه تاکه مخلص منافقدن تمیز ایدر یار سولنه احوالکن بیلدر مکه و یا تکالیف شاقه ایله اکا
 صبروانی اذعان ایتز مکر انلرکه مخلصین اولر فی سبیل الله اموال وانفسلرین بذل کبی که
 انکله بواطن اختیار اولنور و عقاید اوزره استدلال اولنور او یله اولسه حق جل و علا یوم
 احده منافقینی مخلصیندن تمیز ایتدیکه منافقار رسول الله ایله غزاده تخلف ایتدیلر مؤمنلر
 ایسه نفس و ماللرین فی سبیل الله بذل قصدی اوزره انکله کتدیلر (وما کان الله لیطعکم
 علی الغیب) و حق تعالی سزى علم غیبه مطلع قیلدیکه انکله قلوبده اولان کفری و یا ایمانی
 بیله سز (ولکن الله یختبئ من رسله من یشاء) لکن الله تعالی رسوللرندن دیلدیکی کسه فی اختیار
 ایدوب بعض مغیباتی اکا بیلدیرر و یا غیبه دلالت ایدر شیء اکا بیان ایرکورر (فآمنوا بالله
 و رسله) ایدی صفات اخلاصه الله تعالی به و رسوللرینه ایمان کتورک و بیلک که انلرکه الله
 تعالیدن اخبارلری دکل الا انک انلره غیوبه اطلاعدهر (وان تؤمنوا و تقوا فلکم اجر
 عظیم) اکر حق ایمانله مؤمن اولور و نفاقدن صافقور ایسه کز سزیکچون جتنده اجر عظیم
 اولور (ولا یحسبن الذین یبخلون بما آتیهم الله من فضله هؤنیرا لهم) یا محمد سن ظن ایتکل
 و یا خود بخلا ظن ایتسونلر حق تعالی فضلندن انلره ویردیکی شیئی الله تعالینک سبیلنه امر
 اولندیکی کیفیت اوزره بذل و انفاقدن بخلاری انلره خیر اوله (بل هؤنیرا لهم) بلکه اول
 بخل انلره شر در زیرا که انلر اوزره عقابی استعجاب ایدر (سیطوقون ما یبخلوا به یوم القیامة)
 بخل ایتدکلی شینک و بالی طوفک الزامی کبی انلره یوم قیامته الزام اولدیردر (ولله
 میراث السموات و الارض) سموات و ارضک میراثی الله تعالی نکرده اهلاری هلا کند نصکره
 ملک اکا قاور * ایدی الله تعالینک اولان شیئی انک یولنه انفاقدن نیه بخل ایدرلر و یا خود
 انلرکه امساک ایدوب انک یولنه انفاق ایتدکلی شیئه هلا کلی ایله اول وارث اولوب انلره
 حسرت و عقوبتی قاور (والله بما تعملون خبیر) الله تعالی منع و اعطادن ایشلیدیکی کز ییلور
 اکا کوره سزه جزا قیلور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من آناه الله مالا فلم یؤد زکاته
 مثل له ماله یوم القیامة شجاعا اقرع له زبیتان بطوقه یوم القیامة ثم یأخذ بلهزمیتیه یعنی شدقیه
 ثم یقول انا مالک انا کنزک * پیغمبر عز علیه السلام ایدر برکسه که الله تعالی اکا مال و یروب
 اول ایسه انک زکاتن و یرمیه یوم قیامته اول مال اکا برکل باشلو ییلان صورتده کلور که انک
 زهر ناک ایکی دبی اولور و انک بوینونه طولانوب ایکی آردلریخی الی ماشاء الله چوق زمانه
 دکن صوقار طورر بن سنک مالک و کنزک ایدم دیو اکا بیلدر * قال النبی صلی الله تعالی
 علیه وسلم والذی نفسی بیده او والذی لاله غیره او کاحلف مامن رجل یکون له ابل او بقر
 او غنم لا یؤدی حقها الا اقی بها یوم القیامة اعظم مایکون واسمنه تطاه باخفافها و تنطحه بقرونها
 کما جات اخرها ردت علیه اولیها حتی یقتضی بین الناس * پیغمبر عز علیه السلام قسم
 ایدوب دیدیکه برکسنه کیم ابل و یا بقر و یا غنمی اولوب انک زکاتنی و یرمیه یوم قیامته
 اول اعظم واسنی خلقتده محشره کتور بیلور و یا قلیله صاحبن چکنلر و بوینوزلری ایله
 سوسرلر هر بار که اول حیوانلرک آخری اکا ایره ینه او کدینده کیلری دوندریله ناس یینی قضا

(قل ان تحفوا ما فی صدورکم
 او تبدوه یعلمه الله و یعلم
 ما فی السموات و ما فی
 الارض و الله علی کل شیء
 قدير) صدر کزده اولان
 کفار دوسلرکزی کرک
 اخفا کرک اظهار ایدر سکن
 الله تعالی بیلور دیوسویله
 و جمله کوکلرده و یرلرده
 اولان اشیایی بیلور و الله
 عظیم الشان هر شیئه قادر در
 و قدرتی جمیع مکوناتی احاطه
 و هر عمله مکافات ایدر
 (یوم تجد کل نفس ماعلت
 من خیر محضرا و ما عملت
 من سوء تود لو ان بینهما
 و بینهم امدابعدا و یحذرکم الله
 نفسه و الله رؤف بالعباد)
 یوم قیامته هر بر نفس
 دنیاده خیردن و شردن
 ایشلیدیکی شیئی حاضر
 بیلور مودت و تمنی ایدر که
 کاشکی انکله اول سوء
 عملک بیننده نهایت مسانه
 بعیده اولیدی الله تعالی
 سزى عقوبتدن حذر ایله
 امر ایدر الله عظیم الشان
 عبادته عقوبتدن حذر
 امر یله زیاده مهربان و امر
 کیمیدر (قل ان کنتم تحبون
 الله فاتبعونی یحببکم الله
 و یغفر لکم ذنوبکم و الله
 غفور رحیم) یا محمد یهود
 و نصاری سویله که اگر

اولنجه اكا بومنوال اوزره عذاب ايديله (لقد سمع الله قول الذين قالوا ان الله فقير ونحن اغنياء) حق جل وعلا شول كسمه لرك قواني ايشتيديكه انلر الله تعالى فقيردر و بزغنيبرز ديديلر * روايت اولنديكه پيغمبر عز عليه السلام بنو قينقاع يهودينه ابوبكر رضی الله تعالى عنه ايله نامه كوندروب انلري اسلامه كلديكه وصلاة مفروضه بي ادا ايتديكه ومالريك زكاتك و برمكه و حق تعالى به قرض حسن اقراض ايتديكه اول نامه ده بيوردی فخاص بن عازوراء نام يهودی ايدديكه الله تعالى فقيردر زيراكه بزدن قرض حسن استدی ابوبكر رضی الله تعالى عنه اكا ياوزلنوب برطابانجه اوردی اكر ييغزده عهد اولمیدی شمدی بونیوکی اورردم دیدی اندن كلوب پيغمبر عز عليه السلام حضرتلرينه شكایت ایلدی فخاص ايسه اول قولنی انكار ايديجك اشبو آیت كريمه نازل اولدی (سنكتب ما قالوا وقتلهم الانبياء بغير حق) انلرك اول قوللرين وناحق يره انديايي قتللرين كتيبه من صحيفه يازسون واهمال ايتيوب علمزده حفظ ايديسرز زيرا اول كلمه الله تعالى به كفردر وقرآن ورسول الله استزادر اول اجلدن قتل انديايه تفرين ایلدی * اشبونده تنبيه واردركه اول انلرك ارتكاب ايتديكي اول جريمه دكلدر واولكه قتل انديايه اجترا ايدر انك امثالي قولك اندن صدوری جدا استبعاد اولغز (ونقول ذوقوا عذاب الحريق) و بز انلري ناره ادخال ايدوب عذاب محرق ذوق ايدك ديرز (ذلك بما قدمت ايديكم) سزه اشبو عذاب ايديكز تقديم ايتديكي معاصي سبيله در (وان الله ليس بظلام للعبيد) والله تعالى عبيدنه ظلم ايدر دكلدر بلكه اول عادلدر احسان اهلنه اثابت ايدر عقاب ايدرسه اسائن اهلنه ايدر غيره دكل (الذين قالوا ان الله عهد الينا الانؤمن لرسول حتى يأتيانا بقرآن تأكله النار) رؤساء يهوددن برجماعت ديديلركه الله تعالى تورائده بزه امر ووصيت ايتديكه هيچ بررسولي تصديق ايتيه ووزكه اول كندويي من عند الله كلدم ديو زعم ايدمه مادامكه اول قربانه كلوب اني نار سماويه اكل ايتيه وقربان هر شيئدر كه انكه عبد الله تعالى به تقرب ايدمه اول كرك نسبيكه ويا صدقه ويا سائر عمل صالحدر * روايت اولنوركه قرابين و غنائم بني اسرائيله حلال دكل ايدى چنانكه قربان ايتسه لر ويا غنيمت السه لر سمدق دخانسن بياض بياض آتش اينوب اني احراق ايدردى وانكه قبول اولديغي بيلنوردى واولكه قبول اولميه حالى اوزره قاوردى * سدى ايدر الله تعالى بني اسرائيله امر ايتديكه چقان سزه كنديني رسول الله زعم ايدر كيمسه كلمه سز اني تصديق ايتيكز مكر كه قربانه كلوب اني سمدان اينز آتش يه الاعيسى ومحمد كلديكنده انلري قربان طلبسن تصديق ايدك (قل قد جاءكم رسل من قبلي بالبينات وبالذي قلتم فلم قتلتموهم ان كنتم صادقين) يا محمد انلره ديكل كه بدن اول زكريا ويحيى وشعيا و سائر قتل اولمان رسوللر همجزات ايله وديديككز قربانه سزه كلشردى قولكزده صادق ايسه كز نيچون انلري قتل ايتديكز (فان كذبوك فقد كذب رسل من قبلك جاءوا بالبينات والزبر والكتاب المنير) اكر انلرسنى تكذيب ايدلرسه اكا صبر ايلكل سندن اول كچن رسوللر حجج واضح و صحف و شرايع واحكامي متضمن كتابله كلشرايكن تكذيب اولشردى (كل نفس ذائقة الموت) هر نفس موتى طاعتيدر (وانما توفون اجوركم يوم القيامة) اعمالكز كرك خير ويا شر در جزاسي قبولدن قياكز كونده تام ووافي اولديغي حالده اعطا اولنورسز (فن

سز الله سوز سكر بكا تابع اولك كه الله تعالى دخي سزى سور و كنه اهر يكرزى مغفرت ايدر الله عظيم الشان مغفرت و رحمت ايديجيدر (قل اطيعوا الله واطيعوا الرسول فان تولوا فان الله لا يحب الكافرين) ديكه الله تعالى به ورسولنه اطاعت ايدك اكر بواطاعتدن اعراض ايدرسكز سز كافر لرسز تحقيق الله تعالى كافر لري سوز * مرويدر كه يهود و نصارى بز الله تعالى نيك ابنسا واحباسي يز ياخود و فديجران بزم عيسى عليه السلامه عبادت بزم الله تعالى به محبت سز دندر ديماريله * ان كنتم تحبون الله * آيتيله امر اولنديلر صكره عبدالله بن ابى اصحابنه محمد كندويه طاعتى الله تعالى به طاعت كي ايدوب نصارى نك عيسايه محبتى مثلاو كندويي سوزمزي بزه امر ايدر ديميله (قل اطيعوا الله) آيتي نازل اولدى (ان الله اصطفى آدم ونوحا و آل ابراهيم و آل عمران على العالمين) تحقيق الله تعالى آدم عليه السلامي ونوح عليه السلامي و آل ابراهيم عليه السلامي و آل عمرانى عالملا اوزرينه انتخاب و اختيار ايتدى *

زحزح عن النار وادخل الجنة فقد فاز) اول كسه كه ناردن تبعيد اولنوب جننه ادخال اولنه اول مطلوبه ظفر بولوبدر (وما الحیوة الدنيا الا متاع الغرور) دنیانك لذات وزخار فی دكل الا متاع باطلدر شول متاع مثیدركه انكاه مشام تدلیس اولنوراكا رغبتله اشترایدن الدانور اول زمانده زائل اولوب كیدر حافل اولان كشی كندویه قلیان شیئی آلوب نیدر (اتبلون فی اموالكم وانفسكم) والله سز اموالكزده تكلیف اتفاق واصابت آقاتله وانفسكزده جهاد و قتل ویا اسر وجراح وسائر مخاوف ومتاعب وامراضله اختبار اولنورسز (ولتسمعن من الذين اوتوا الكتاب من قبلكم ومن الذين اشرکوا اذی كثيرا) وسزدن اول ككتاب ویریلندر و مشركردن چوق اذی ایشیدر سز رسول الله هجر و دین اسلامه طعن وكفره بی مسلمین اوزره اغراء كبی حق تعالی اتی مسلمینه وقوعندن اول خبر ویردیكه نفسلرینی صبر واحتماله توطین ایدهل نزولی عندنده ارهاق ایتیموب لقاسنه مستعد اولهلر (وان تصبروا وتقا فان ذلك من عزم الامور) اعدی اكر انلرك اذاسنه قاتلنور وامراللهه مخالفتدن صفورسه كز اول قاتلانكز وصفتمكز معزومات امور دندركه انك اوزره عزم واجب اولور ویاخود الله تعالی انكاه امرایدوب امرنده مبالغه ایتدیكی اشیاندندر (واذا اخذ الله ميثاق الذين اوتوا الكتاب لتبيننه للناس ولا تكتمونه) ذكر ایت شول وقتیکه حق جل وعلا كتاب ویریلنلرك یعنی عالملرندن اخذمیشاق ایتدیكه اول كتابلرین ناسه تبیین وتعلیم ایدهلر واندن برشیء انلردن ستروكتم ایتیهلر (فنبذوه وراء ظهورهم) انلرایسه اول ميثاقی اردلرینه بر اقدیلرینه حقنی رعایت ونه اكا التفات ورغبت ایتدیلر (واشتروا به ثمنًا قليلًا) وانك رینه حطام دنیادن ثمن قلیل اخذایتدیلر (فبئس ما يشترون) نه مبؤس شیء اولور اولكه اتی انلر نفسلریچون اختیار ایدرلر * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم من كتم علما عن اهله الجمل بلجام من نار * پیغمبریمز علیه السلام ایدر بر كیسه كه دین علنی اهلندن كتم ایده يوم قیامتده اكا آتشدن لجام اوربله علی رضی الله تعالی عنه ایدر حق جل وعلا اهل جهل اوزره تعلی ايجاب ایتدی اهل علم اوزره تعلی ايجاب ایتزدن اول (لا تحسبن الذين يفرحون بما اوتوا ويحبون ان يمدوا بما لم يفعلوا فلا تحسبنهم بمفازة من العذاب ولهم عذاب الیم) ظن ایتكل شونلر یكه اشلدكلری تدلیس وكتمان حقه سونورلر وایشلدكلری ميثاقه ویاحق اظهار وصدق اوزره اخبار ایدر دیوحد اولنغنی سورلر عذابدن نجاتله فائزین اولهلر * ایدمی اول ظنلری باطلدر وانلره كفر وتدلیسلری سببيله عذاب الیم واردر * روایت اولندیكه پیغمبریمز علیه السلام بهوده تورانده اولاندن برشیء سؤال ایدوب انلر ایهه اكا اتی انده اولانك خلافی اوزره خبر ویردیلر واول خبرده كندیلرین اكا صدق ایدر كوستردیلر واول فعل باطلرینه سوندیلر اول سبیدن بوآیت کریمه نازل اولدی * دینلديكه اشبوآیتك نزولی شول قوم حقنده دركه پیغمبریمز علیه السلام ایلله غزادن تخلف ایدوب بعد تخلفده مصلحت كوردك دیو اعتذار ایتدیلر وانكاه حمد اولنغنی استدیلر ویاخود منافقین حقنده نازل اوایدركه منافقتلرینه سونورلر و مسلمینه شول حقیقتده حال وفعلری اولمین ایمان ایلله حمد اولنغنی دیلرلردی (والله ملك السموات والارض) سموات وارضك ملكی الله تعالی كنكر

بو آیت کریمه ده آل ابراهیمدن مراد ابراهیم علیه السلام كندیسیدر دینلدی یاخود اسمعیل واسحق علیهما السلام واولادلریدركه انلرده بزم پیغمبرمز علیه السلام داخلدر و آل عمران دن مراد موسی و هروندر بو ایکیسی عمران بن یصهر بن فاهت بن لاوی ابن یعقوب علیه السلام اوغلاریدر یاخود آل عمران دن مراد عیسی علیه السلامدر اناسی مریم بنت عمران بن مائندر اشبو ایکی عمران بیننده يك سكزبوز ییل پكمشدر (ذریة بعضها من بعض والله سميع عليم) بو پیغمبران بر ذریت اولدیغی حالد كزیده اوللرق بعضیسی بعضیسندن منشددر الله تعالی ناسك اقوالنی ایشیدیجی واعمالنی بیلیجیدر (اذ قالت امرأة عمران رب انی نذرت لك ما فی بطني محررا فتقبل منی انك انت السميع العليم) عمران بن مائانك زوجهمسی و عیسی علیه السلامك جسدہ سی حنه بنت فاقود دیدیكه یارب قارنمده اولان شیئی آزادلو قول اوللرق

ایکسندہ اولان خلفک امورینہ مالک اودر (واللہ علی کل شیء قدیر) اولہر شینہ قادر در
 ثواب و کرک عقابی اهلنہ ایرکورر (ان فی خلق السموات والارض و اختلاف الیل والنهار
 لآیات لا ولی الا اباب) سموات وارضک اجرام عظیمہ سی خلقندہ اولنکیدہ کی شمس و قمر
 و نجومیله بیلہ و ثانیہ کی بحار و جبال و اشجار ایله بیلہ لیل و نهارک بری کیدوب و بری کلسندہ
 بری آرتوب و بری اکسلسندہ حق تعالینک وجود و وحدت و کمال علم و قدرتہ شول شوائب
 حس و وھمدن خالصہ عقول کاملہ اصحابیچون دلائل واضحہ واردر * قال النبی صلی اللہ تعالی
 علیہ وسلم ویل ان قرأھا ولم تفکر فیھا * پیغمبریز علیہ السلام ایدر ویل شول کیمسہ کیم
 اشبو آیتی اوقیوب اندہ تفکر ایتمہ (الذین یدکرون اللہ قیاما و قعودا و علی جنوبھم) انلرکہ
 اللہ تعالی بی ہر حالہ قیام و قعود و اضطجاعده ذکر ایدر لزیرا کہ انسان بو اوج حالتک برندن
 خالی اولمز * ابن عباس رضی اللہ تعالی عنہ ایدر اشبو صلاۃ حقندہ درکہ مصلی صلاتی استطاعتی
 اولدبغی حالت اوزرہ ادا ایدر طوررکن والا اوتوررکن و یاخود یانی اوزرہ یا تورکن
 قیامور * سئل النبی صلی اللہ تعالی علیہ وسلم عن صلاۃ المریض فقال صل قائما فان لم تستطع فقعدا
 فان لم تستطع فعلى جنب * پیغمبریز علیہ السلام حضر تارندن مریض نمازی نیچہ قیامور دیو
 سؤال اولندقدہ دیدیکہ طوررکن قیلہ اکا قادر دکلسہ اوتوررکن قیلہ اکا دخی قادر دکلسہ
 یانی اوزرہ یا تورکن قیلہ (ویتفکرون فی خلق السموات والارض) واستدلال و اعتبار و جہی
 اوزرہ سموات وارضک خلقندہ تفکر ایدلر تاکہ انکله صانعک قدرتہ استدلال ایدلر
 وانک صانع قادر مدبر حکیم ایدوکن بیللر * ابن عون ایدر فکر غفلتی کیدرر و قلبہ خشیت
 کتورر * قال النبی صلی اللہ تعالی علیہ وسلم لا عبادة کالتفکر * پیغمبریز علیہ السلام ایدر
 تفکر کبی عبادت یوقدر * زیرا اول قلبہ مخصوصدر و خلقدن مقصود اولدر * قال النبی
 صلی اللہ تعالی علیہ وسلم * رب رجل مستاق علی فراشہ اذا رفع رأسہ ونظر الی السماء والنجوم
 فقال اشهد ان لا رب الا الله اغفر لی نظر الله الیه و عفی عنہ پیغمبریز علیہ الصلاۃ والسلام
 ایدر برکیمسہ فراشی اوزرہ چالقیون یا تورکن باشن قالدیروب سماہ و نجومہ نظر ابتدی سنک
 رب خالقک و ارغنه شہادت ایدرین یا الہی بنی مغفرت ایت دیدی اللہ تعالی اکا رحمتیله نظر
 ایدوب مغفرت ایتدی * اشبو قول کریم علم اصولک شرفنہ و اھانک فضلنہ دلیلدر (ربنا
 ما خلقت هذا باطلا) یارب اشبو مخلوقاتی عبث و ضایع یرہ خلق ایتوبسن بلکہ حکم عظیمہ
 ایچون خلق ایدوبسن زیرا انک جملہ سندن انسانک وجودینہ مبدأ و معاشنہ سبب اولہ
 و معرفتنہ اول دلالت ایدر دلیل اولہ و طاعتنہ تحریص ایدہ تاکہ عبد انکله حیات ابدیہ
 و سعادت سرمدیہ نائل اولہ (سبحانک) الہی سنی عبثدن و خاق باطلدن تنزیہ ایدرین
 (فقنا عذاب النار) ایددی بزی طاعتک توفیقکله نار عذابدن صاقلغل (ربنا انک من تدخل
 النار فقد اخذتہ) یارب اول کیمسہ کہ سن انی نارہ ادخال و اندہ تخلید ایدہ سن انی غایت اخزالہ
 اخزاء ایدر سن (وما لظالمین من انصار) شرک و معصیتلہ تفسلرینہ ظلم ایدلرہ نازل اولان
 عذاب ناری منع ایدر موانع اولمز و دخی دیرلرکہ (ربنا اننا سمعنا منادی ینادی للإيمان ان آمنوا
 ربکم فآمنوا) یارب بزر بر منادی ایشتدک کہ اول محمد صلی اللہ تعالی علیہ وسلم و یا قرآندر ربکنز

سنک خدمتکہ نذر ایتدم
 الہی اول نذر می بسدن
 قبول ایله تحقیق سن بنم
 نذر می ایشیدیحی و بو
 نذر دن نیتیم نہ ایدوکنی
 بیلیحی سن * بو حنہ ایله
 ایشاع فاقودک قزلری
 اولوب ایشاع زکریا
 علیہ السلامک و حنہ
 عمرانک زوجہ لری اولمغلہ
 یحناق ایدیلر اولوقندہ
 ارکک اولاد لری قدس
 شریف مسجورینہ و یرمکہ
 نذر ایتک و اولاد لری
 دخی انقیاد ایتک
 شریعتلرندہ ثواب عظیم
 ایدی حنہ اختیارہ و عاقر
 اولمغلہ بر قوش کندو
 یاور بیلہ کزدیکنی کوروب
 ولده آرزو کش و برولدم
 اولورسہ کینسایہ و یریم
 دیو نذر ایله حق تعالیدن
 نیاز مند اولمغلہ حاملہ
 اولمشیدی زوجی عمران
 حنہ یہ یازق سکا کہ
 طوغزدن مقدم نذر ایلدک
 اگر حمالک قز اولورسہ
 مسجده شایان اولمز دیدی
 اول انشادہ عمران وفات
 ایلدکدہ حنہ فتقبل منی
 نیازندہ اولدی (فلما
 وضعتھا قالت رب انی
 وضعتھا انی واللہ اعلم
 بما وضعت و لیس الذکر

جل شانہ یہ ایمان کتوردک دیوناسی ایمانہ دعوت ایدر اولہ اولسہ اکا اجابت ایدوب ایمانہ کلدک
 (ربنا فاغفر لنا ذنوبنا) ایدر یارب بڑہ مغفرت ایت کبار ترمزی (وکفر عنا سیئاتنا) وصغائر ترمزی
 تکفیر ایت (وتوفنا مع الابرار) وارواح ترمزی ارواح صالحین ایلہ بیلہ قبض ایت تاکہ انلرک
 صحبتیلہ مخصوصین وزمرہ لرینہ معدودیندن اولوز و دخی دیرلرک (ربنا و آتنا ما وعدتنا
 علی رسلک) و یارب رسولرک اسانی اوزرہ بڑہ وعد ایتدیکک ثوابی ویرکل (ولایتخنا یوم
 القیامۃ) ویوم قیامتہ بڑی رسوائی ایتسکل انی اقتضا ایدر شیئدن عصمتکله (انک لاتخلف
 المیعاد) مؤمنی اثابت وداعیہ اجابتہ اولان موعودک یارب سن خلف ایتزنسن (فاستجاب
 لهم ربهم) ربلی جل شانہ انلرک دعا سنہ اجابت ایدوب دیدیکک (انی لا اضعی عمل عامل
 منکم من ذکر او انشی) یامؤمنلر سزدن ذکر و کرک اشدن بنم طاعتم ایشیلانک اجر فی یوم
 قیامتہ کاملا و فاضلا و برین ضایع ایتزین (بعضکم من بعض) بعضکمز بعضکمز دندر دین ونصرت
 و هوالاتہ و یاخود جملہ کز آدم و حوادن کلوبدراندن حق جل و علا عمالک اعمالی تفصیل ایدوب
 دیدیکک (فالذین هاجروا) شوئرک شکرکن و یا دینلرین صیانت ایچون او طاندن هجرت
 ایتدیلر (واخرجوا من دیارهم) و دیار لرندن انلری چیقاردیلر (واودوا فی سبیل) و بنم
 طاعتمہ ایدلر اولندیلر (وقاتلوا و قتلوا) و کفارلہ قتال ایدوب اندن قتل اولندیلر و یا انلرک بعضی قتل
 اولینچق باقیسی قتال ایدوب ضعیف اولمدیلر (ولا کفرن عنهم سیئاتهم) انلرک سیئہ لرینخی محو ایدرین
 (ولادخلنهم جنات تجری من تحتها الانهار) و انلری جنتلرہ قویارینکہ التندن نهرلر جاری اولور (ثوابا
 من عند الله) اشبو تکفیر و ادخال الله تعالی عندندن انلرہ عذاب اولدینگی حالده (والله عنده حسن
 الثواب) الله تعالی عندندہ عباد ایچون طاعتلری اوزرہ حسن ثواب واردرکہ اول نعیب باقیدر
 (لا یغرنک تقاب الذین کفروا فی البلاد) یامحمد و یامؤمنیندن هر بریکمز کفرہ نک دنیاده کی سعت
 و حظنہ نظر ایتسکل و مکاسب و متاجر لرندہ تبسطلرینہ الدانغل * روایت اولنورکہ بعض مؤمنین
 مشرکینی رخاء و این عیشده کوروب دیدیلرکہ اعداء الاهی کوررزکہ خیرده درلر زیایسہ جوع
 وجهلہ هلاک اولبورز انلری تسلیہ ایچون اشبو آیت نازل اولدی (متاع قليل) کفرہ نک ذکر
 اولنان حالاتی مؤمنین ایچون اعداد اولنان کرامات اخیرویہ نسبتلہ قصر مدتی ایچون متاع قلیلدر
 بلغة فانیہ و متعة زائلہ در * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما الدنیا فی الآخرة الا مثل ما یجعل احدکم
 اصبعه فی الیم فلینظر یم یرجع * پیغمبریمز علیه السلام ایدر دنیانک آخرتہ نسبتلہ مثلی شول شی
 مثلیدرکہ بریکمز بر پار مغنی دریاه صوقسہ نظر ایتسونکی ندکلو صویله چیقارر (ثم ما واهم جهنم)
 بوندنصکرہ مستقر و مصیرلری جهنمدر (وبئس المهاد) اولنہ مہوس قرارکاه اولورکہ انلر
 انی کندیلر ایچون تمهید ایتدیلر (لکن الذین اتقوا ربهم لهم جنات تجری من تحتها الانهار
 خالدين فیها) لکن شوئرک رب تعالی بہ شرک و معاصیدن صافنوب اکا عبادت لرندہ اخلاص
 ایتدیلر انلر ایچون جنات واردرکہ تحتندن نهرلر جاری اولور ایدلر اندہ قالورلر (نلا من
 عند الله) اول انلرہ الله تعالی عندندن نزل اولدینگی حالده (وما عند الله خیر للابرار) الله تعالی
 عندندہ کی کرامات کثرت و دوام ایچون ابرارہ خیر لودر بخارہ و بریلن مناع دنیادنکہ قتلندن
 ماعدا تیز زائلہ اولور (وان من اهل الکتاب) اهل کتابدن بعضی واردرکہ (ان یؤمن بالله)

کلاشی وانی سیمتها مریم
 وانی اعین بابک و ذریتهما
 من الشیطان الرجیم
 و قنا کہ حنه حملی وضع
 ایتدکده یارب بن بونی
 قز طوغردم دیو محزون
 اولدی الله تعالی انک نه
 طوغردینگی بیلور و کنیسا
 خد متیچون ارکک قز کبی
 دکلد و اکا مریم تسمیہ
 ایلدم یعنی لسان لرندہ امه الله
 دیمکدر و یارب انی و ذریتنی
 رحمتکدن مطر و دشیطانک
 و سوسہ سندن سنک وقایہ
 که اصم لرلم دیدی *
 حنه نک بو دعاسیلہ مریم
 و عیسی علیه السلام
 و سوسہ شیطاندن محفوظ
 اولدیلر * حدیث شریفده
 هر مولودک ولادق وقتندہ
 شیطان مس ایدوب بکا
 ایدر الامریم اوغلانی مس
 ایتما مشدر پیورلدی
 (فقبلها ربها بقبول حسن
 و انتہا نباتا حسنا و کفلها
 زکریا کلما دخل علیها
 زکریا المحراب وجد عندنا
 رزقا قال یا مریم انی لک
 هذا قالت هو من عند الله
 ان الله یرزق من یشاء
 بغير حساب) مریمی
 ربی کوزل قبول ایلہ
 قبول ایلدی و برتدی یعنی
 کوزل نشو نما و تربیہ ایلہ

الله تعالی به ایمان کتورر (وما نزل الیکم) و سزده انزال اولنان قرآند (وما نزل الیکم) و انلره انزال اولنان تورات و انجیل (خاشعین لله) الله تعالی به عذابندن خوف و ثوابن رجائله متواضعین اولدقلری حالد (لا یشترون بآیات الله ثمنا قليلا) الله تعالی نیک تورات و انجیلده یازیلان آیاتی حطام دنیادن عرض بسیره رغبتله تحریف و کتم ایتمزلر رؤساء یهوددن انلرک غیری ایندیکی کبی (اولئک لهم اجرهم عند ربهم) ایدمی بوصفتلو کسنه لر ایچون رب تعالی عنده * اولئک یؤتون اجرهم مرتین * دلالتیلله اجر مخصوص و موعدلری وارد (ان الله سریع الحساب) الله تعالی خلقک حسابی سرعت اوزره ایدر زیرا که غلارین و جزالین بیلور تأمل و احتیاطدن مستغنیدر یعنی انلرک موعودی سریع الوصولدر زیرا که سرعت حساب سرعت جزایی مستعدیدر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیت کریمه ملک الحبشه اضححه حقنده نازل اولوبدر انک وفاتی اول کونده جبرائیل علیه السلام پیغمبریمز علیه السلامه خبر و یروب پیغمبریمز علیه السلام صحابه دیدیکه دین قرداشکنز نجاشی وفات ایدوبدر اندن انلرکله بقیعه کندی وارض حبشه اکا منکشف اولوب حتی که نجاشینک سریرینی کوردی و درت تکبیر ایله اوزرینه جنازه نمازین قیلدی و انک ایچون استغفار ایدمی منافقار بری برلرینه دیدیکه کورکه شونی کیم کور مدیکی و دیننده اولمیان برعلج کافر حبشی نصرانی نمازین فیلور اوله اولسه اشبو آیتی الله تعالی انزال ایله اتی وصف ایدمی * عطا ایدر اشبو آیت کریمه نجران اهلندن قرق کشی حقنده نازل اولوبدرکه انلرک اوتوز ایکیسی حبشه دن و سکرزی رومدن دین عیسی علیه السلام اوزره اولوب پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلمه ایمان کتور مشلردی ابن جریج رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیت عبدالله بن سلام و اصحابی حقنده نازل اولدی و مجاهد ایدرکه اول اهل کتابدن هرایمانه کلان حقنده نازل اولشدر (یا ایها الذین آمنوا اصبروا) یا مؤمنلر طاعتک مشقتلرینه و سزده اصابت ایدن شدتلره صبر ایدک (و صابروا) و شدائد حرب اوزره صبرده اعداء الله دن زیاده اولمغه جهد ایدک علی الخصوص اعدای عدوکنز هوای نفس مخالفتی اوزره صبرده اوله ((و رابطوا)) سرحدلرده اقامت ایدک غزا ایچون آتار بسار و انکله اعدا کزی ارباب ایدر اولدیغکنز حالد * پس بواجلدن هرکسه سرحدده مقیم اوله تاکه وراسنده اولان عباد و بلاددن کفار بحارینک شرنی دفع ایده اگرچه آتی یوغیسه ده اکا مرابط دیندی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم رباط یوم فی سبیل الله خیر من الدنیا و ما علیها * پیغمبریمز علیه السلام ایدر الله تعالی نیک سبیلنده برکون رباطک ثوابی دنیایی و اوزرنده اولان اشیایی لله بذل و انفاق ثوابندن خیر لودر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من رباط یوما و لیله فی سبیل الله کأن له اجر صیام شهر مقیم و من مات مرابطا جرى له ذلك الاجر و اجرى علیه من الرزق و او من من الفتانات * پیغمبریمز علیه السلام ایدر برکسنه که برکون برکیجه الله تعالی نیک سبیلنده مرابط اوله انکیچون مقیم برآی صائم اولسنک اجری دکلور اجر اوله و برکسنه که مرابط ایکن وفات ایده یوم قیامته دکن برآی اولان اجر انکیچون یازیلور و شهدایه و یریلان رزق هر دایم اکادخی و یریلور و آفات قبردن امین اولور و سلمه بن عبدالرحمن رضی الله تعالی علیه ایدر پیغمبریمز علیه السلام زمانده

نماندیردی و زکریا علیه السلامی اکا کفیل قیلدی هر چنانکه زکریا علیه السلام مریمک اولدیغی چارطاقه داخل اولسه مریمک یاننده رزق و وقتسز میوه لر بولوردی بوندردیو سؤالنده مریم بو الله تعالی طرفندندر دیر ایدی تحقیق الله عظیم الشان دیلدیکنی حسابسز رزقلسدیر * روایت اولندیکه حنه مریمی طوغردقده بیت المقدسه کورتوب احبارلره بو الله تعالی نذر در دیو تسلیم ایدمی انک تربسه سی خصوصنده احبار بیتمده منازعه اولوب غایت قرعه یه قرار و یردیلر یکریمی ایدی کیمسه توریه یازدقلری قلملرینی اخذله نهر اردنه واروب قلملرینی ایرمغه آتدیلر سائرلرک قلملری باتوب زکریا علیه السلامک قلمی صو اوزرنده قالمغه انک کفالتنده قالدی دایه ایله اتی بسلیوب حد طفولیت کچدکده انک ایچون بالکنز بر زردبان ایله چیقیلور بر چارطاق ترتیب ایدوب اکا وضعله کلیدلیوب مالزمه سنی کندو کورر ایدی واردقجه مریمک

رابطو غزا یوغیدی بلکه اول زمانده رباط نماز اردنجه بر آخر نماز انتظار ایدی شول دلیل ایلکه * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم الا خبرکم بما یحوال الله به الخطایا و یرفع به الدرجات اسباغ الوضوء علی المنکراه و کثرة الخطا الی المساجد و انتظار الصلاة بعد الصلاة فذلکم الرباط فذلکم الرباط پیغمبر عز علیه السلام ایدر آگاه اولک که سزه خبر و یریم انی که ایشلمسینه حق تعالی خطالری محو ایدر و درجاتی رفع ایدر که اول آبد سنن و آدابخی اکلدن نفسک آبدستی کراحتی حالنده مثلا صوو و غک شدتده و یا جسمک صودن المنده و اشغال و مصائب حالنده اولدینگی کبی و دخی اوراق یرده مسجد کتمکه تخطیلر کثرتیدر و دخی بر فرض نمازی ادا دنصکره بر آخر فرض نمازک ادا سنه انتظاردر * اشبو مرابطه حقیقه درکه ثواب و نفعی عظیم اولور زیرا که سرحدده مرابطه عبادتن نوع واحد در اما که بوذ کرا اولنان انواعدر (واتقوا الله لعالمکم تفحون) والله تعالینک غیریدن تبری ایله اتقاء ایدک که غایت فلاحه ایره سر و یا قبا یحندن اتقاء ایدک که ذکر اولنان مقامات ثلاثیه زبله فلاحه ایره سر که اول مضض طاعاته صبر و ررفض عادتده مصابرة نفس و جناب حق مرابطه سر در تا که انکله واردات الهیهیه مترصد اوله سر که اندن شریعت و طریقت و حقیقتله تعبیر اولنوبدر * عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من قرأ سورة آل عمران اعطی بکل آیه منها امنا علی جسر جهنم * پیغمبر عز علیه السلامدن مرویدر بر کسه آل عمران سورده سنی او قوسه اندن هر بر آیت مقابله سنده صراط اوزره امن و بریه * و عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من قرأ السورة الی یذکر فیها آل عمران یوم الجمعة صلی الله تعالی علیه و ملائکته حتی ینجب الشمس * پیغمبر عز علیه السلامدن مرویدر بر کسه که جمعه کونده آل عمران سورده سنی او قوسه تا کونش باتجه الله تعالی و ملائکته سنی ا کا صلاة ایده

سورة النساء وهی خمس و سبعون آیه مدنیة

بسم الله الرحمن الرحیم

(یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم من نفس واحدة) یا ناس ربکنز جل شانهدن خوف ایدوب شرک و معصیتدن صاقلک که اول سزی شخص واحددن یعنی ابوالبشر آدم علیه السلامدن خلق ایددی (وخلق منها زوجها) آدم علیه السلامک اضلاعنک برندن زوجی حوایی خلق ایددی (و بث منه مارجالا کثیرا و نساء) اول آدم علیه السلام و حوادن بنون و بنات کثیره نشر ایددی حق جل و علا تقوی ایله امرندنصکره اشبو قدرت عظیمه سنه دلالت ایدر شیئله کندوبی وصف ایددی تا که انکله انلری تعذیبه دخی قدرتن یلایوب اندن خوف ایدرلر و اکا برشیء اشرا کنیمز عبادت ایدرلر (واتقوا الله الذی تساءلون به) و اول الله تعالیدن خوف ایدک که بری بریکزدن برشیء ایستسه کز انی وسیله ایدینوب استرسز (والارحام) و دخی ارحامی وسیله ایدینوب استرسز و یاخود ارحامدن خوف ایدوب صله ایدک یوخسه قطع ایتمکن حق جل و علا انی اسم شریفنه تقریبله ننبیه ایتدیکه اول انک عندنده مکان و منزلته اوله * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم الرحم معلقة بالعرش تقول من وصلنی وصله الله و من قطعنی قطعه الله (پیغمبر عز علیه وسلم ایدر رحم عرشه معلقه در دیرکه

یاندده شتاده یاز و یازده قدش میوه سی بولور ایدی بوندردیو سؤالنده * هو من عند الله * دیمشدر (هنالك دعا زکریا ربه قال رب هب لی من لدنک ذریة طيبة انک سمیع الدعاء) زکریا علیه السلام بو میوه لری مشاهده ایتدکده همان کندو محرابه کوروب یارب سنک عندکدن بکا بولد طیب و مبارک باغشله دیو ربسنه دعا و نیاز ایددی تحقیق سن دعایه اجابت ایددیجیسن (فنادته الملائکة و هو قائم یصلی فی المحراب ان الله یشرک ببحی مصدقا بکلمة من الله و سیدا و حضورا و نبیامن الصالحین) زکریا علیه السلام محرابده قائم نماز قیلارکن ملائکته یاخود جبریل علیه السلام ندا ایلدیکه تحقیق الله تعالی سنی کندودن کنن کله بی یعنی عیسی علیه السلامی تصدیق ایدیحی و قومنک سیدی و نفسنی شنواتدن حبس ایدیحی و صالحاردن نبی اولدینگی حالده * یحیی نام برواد ایله * تبشیر ایلدی دیدی (قال رب انی یتولنی غلام و قد بلغنی السکبر و امرأتی عاقرة قال

بكا واصل اولانه الله تعالى جل شانہ رحمتن ابركوره و بنی قاطع اولانه الله تعالى جل شانہ رحمتی ابركورمیه * وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم مامن عمل حسنة اسرع ثوابا من صلة الرحم و مامن عمل سيئة اسرع عقوبة من البغي * پیغمبر میز صلی الله علیه وسلم ایدر اعمال حسنه دن صلہ رحم کبی ثوابی اسرع عمل یوقدر و اعمال سیئه دن قطع رحم کبی عقابی اسرع عمل یوقدر (ان کان علیکم رقیبا) الله تعالى جل شانہ اوزر یکزه حافظ اولدی (و اتوا الیتامی اموالهم) یتیملره ماللرینی و برک چانسه باغ اوللر و یتیم شول صغیردر که باباسی اولیه زیر پیغمبر میز صلی الله تعالى علیه وسلم * لایتم بعد الحلم * بلوغدن صکره یتیمک یوقدر دیدی * روایت اولندی که غطفاندن بر رجل عندده قرداشنک بر یتیم او غلنک مالی وار ایدی اول یتیم بالغ اولیحق اندن مالی استدی عم ایسه اکا مالی ویرمکدن امتناع ایلدی ایکسی پیغمبر میز صلی الله تعالى علیه وسلمه مرافعه اولیحق اشبو آیت کریمه نازل اولدی اویله اواسه عم سمعا و طاعة دیوب اکا مالی دفع ایتدی چون اول انده مالی قبض ایلدی جمله منی فی سبیل الله انفاق ایتدی پیغمبر میز صلی الله تعالى علیه وسلم دیدیکه اشبو غلام ایچون اجر ثابت اولوب والدی اوزره و زر باقی قالدی (ولا تبدلوا الخیث بالطیب) انلرک حرام اولان ماللرینی کندیکزک حلال ماللر یکزه استبدال ایتمکیز * علماء اشبو تبدیلده اختلاف ایتدیلر * دینلر که انلرک اولیاء اوصیامی انک مالندن جیدی آلوب یرینه زیوف اقچه قوردی اندن نهی اولندیلر و یاخود رزق حلال کلمنه قاتلیم دیوب رزق حرام اخذینه عجله ایتمکیز (ولا تأکلوا اموالکم الی اموالکم) و انلرک ماللرینی کندی مالیکزه ضم ایدوب اکل ایتمکیز زیرا که انلرک مالندن اجر مثلکزدن زیاده سی حرامدر حق تعالی جل شانہ نک * فلیأکل بالمعروف * قول شریفی دلالتیله (انه کان حوبا کبیرا) زیرا اول وجهله اکل عندالله ذنب عظیم اولدی ایدی اندن صاقلک (وان خفتن ان لا تقسطوا فی الیتامی فانکحوا ما طاب لکم من النساء مثنی و ثلاث و رباع) اگر خوف ایدر سکیز که نسادن یتامی تزوج ایتدیککیز تقدیر اوزره انلرک حقوقنده عدل ایتیه سن ایدی انلرک غیری نسان سنزه حلال اولانلری ایکیشر ایکیشر اوچراوچر دردر دردر تزوج ایدک و یاخود حقوق یتاماده عدل ایتیه مک خوفیله تخرج ایدر سکیز * ایدی نساء بیننده دخی عدل ایتامکدن خوف ایدوب حققی وقایه امکانکیز اولدیغی مقداری انلردن تزوج ایدک زیرا بر ذنبدن تخرج ایدن کشی به لایق اولور که ذنوبک کلندن تخرج ایده * روایت اولندی و قنا که حق جل و علی یتامی امرینی تعظیم ایتدی انلرک ولایتدن تخرج ایدر اما که نسائی تکثیر و اضاعتدن تخرج ایتز اولدقلرنده اشبو آیت کریمه نازل اولدی و اجماعت نسانک عددنده انک اوزره در که بوامتک هیچ برکسه به دردن زیاده بی جمع جائز اولیه بلکه درت اوزره زیاده بی جمع پیغمبر میز صلی الله تعالى علیه وسلمک خصائصندن ایدی امتندن هیچ کسه نک انده مشارکتی یوقدر اما عبد ایچون اکثر علما عندده ابکی حره دن زیاده بی جمع جائز اولمز * عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ایدر عبد ایچون نکاحده ابکی مرأی جمع جائز اولور و مرأی ابکی کره تطلیقه دن صکره زوج آخره وار میجه اکا هودت جائز اولمز ریمه رضی الله تعالی عنه ایدر عبده دخی حر کبی درت حرأری جمع جائز اولور (فان خفتن الا تعدلوا فواحدة) اگر نساء متعدده بیننده عدل ایتمک

کذلک الله يفعل ما یشاء قال رب اجعل لی آیه قال آیتک الا تکلم الناس ثلثة ایام الا رمزا و اذکر ربک کثیرا و سبح بالعشی و الابکار) زکریا علیه السلام یارب بنم نجه ولدی اولور که بکا پیرلک کلدی * زیرا طقسان طفوز یاشنده ایدی * و بنم زوجهم طوغرمز دیدی * زیرا طفسان سکیز یاشنده ایدی * الله تعالی یاخود جبرائیل علیه السلام دیدیکه یا زکریا بویلدر الله تعالی دیدیکنی ایشلر زکریا علیه السلام یارب بنم ایچون بر علامت تعیین ایله * که زوجتک همانندن آگاه اولیم * دیدی جبرائیل علیه السلام طرف باریدن دیدیکه سکا نشان و علامت اوچکون ناس ایله لسانکله تکلم ایتیکه قدرتک اولیم دیوب انجیق رمزله * که ال و کوز و باشله * اشارت ایده سن و ربکی چوق ذکر ایله و اخشام و صبا حده دائما تسبیح ایله (واذ قالت الملائکة یا مریم ان الله اصطفیک و طهرک و اضطفیک علی نساء العالمین) یاد ایله شول

وقتیکه جبرائیل علیه السلام دیدیکه یامریم تحقیق الله تعالی سنی عبادت و عصمتله انتخاب و اختیار ایتدی و سنی خصال ذمیمه و عادت قبیحه دن پاک ایتدی و سنی مالک نسلوانی اوزرینه ترجیح ایتدی (یامریم اقسنتی لربک و اسجدی و ارکعی مع الراکعین) یامریم ربکه طاعته مداومت ایله و سجده ایله و رکوع ایدنارله بیله رکوع ایله (ذلک من انباء الغیب نوحیه الیک و ما کنت لدیهم اذ یلقون اقسلامهم ایهم یکفل مریم و ما کنت لدیهم اذ ینحصرمون) اشبو قصه مریم وز کربا و یحیی و عیسی علیهم السلام غیب خبرلرندنرکه بزانی سکا و حی ایدرز سن انلرک یاننده دکل ایدک که انلر توریه یازدقلری قیلربی قرعه اولارق نهره بر اقدیلرکه قنغیسی مریمک تربیه سنه تکفل ایده جک و انلرک مختاصمه لری وقتنده دخی حاضر دکل ایدک (اذ قالت الملائکة یامریم ان الله یشرک بکلمة منه اسمہ المسیح عیسی ابن مریم و جیها فی الدنیا و الآخرة و من المقربین)

خوفن ایدر سکنز برین اختیار ایدوب اندن زیاده بی ترک ایدک (او ما ملکتم ایمانکم) و یاخود سراریدن اسرو طریق آخر له مالک اولدیفکیزی اختیار ایدن مؤمنلرنده خفت اولدیفکچون و مع ذلک دیلر سکنز اندن اکثر او یا اقلان ایدر سوزو دیلر سکنز قیملرنده عدل ایدر و دیلر سکنز عدل ایتمز سز (ذلک ادنی ان لا تهلوا) نسائی تقابلکیز و یامرأه و احدی بی و یاندری بی اختیار کنز جور و میل ایتکه اقریدر و یا الله تعالی نیک سزه فرض ایتدیکنی تجاوز ایتکه و عبالکیز کثیر اولمغه اقریدر (و آتوا النساء صدقاتهن نحلة) و نسایه مهر لرینی و برک طیب نفسله عوض توقع سز و یا الله تعالی دن عطیه و فضل اولدیفی حالد (فان طبن لکم عن شیء منه نفسا فکلوه هنیئا مرثئا) اگر نساکیز مهر لرندن طیب نفسلرله برشی هبه ایدر لر سه اول تبعه سز سزه حلال اولدیفی حالد انی الوب اتفاق ایدک (و لا تؤنوا السفهاء اموالکم الی جعل الله لکم قیاما) تحت ولایت تصرف کنزده اولان سفهایه ماللر بکنزی و بر مکنز که الله تعالی سزک قیام و اتعاشکنزی اول مال جنسندن قیلوبدر * ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر حق تعالی جل شانک سکا انعام ایدوب معیشتک اندن قیلدیفی مانی امرأه و یا ولدک و یروب قیام و اتعاشکی انلرک یندن اولسنه عد ایتکل انی کندنک امساک و اصلاح ایدوب رزق و مؤنلرینی انلر سن اتفاق ایدکل * کلبی ایدر قچان برکسنه مرأه و یا ولدنی سفیه مفسد ایدو کنی بیله لابق اولز که انی مال اوزره تسلیط ایده (و ارزقوهم فیها و اکسوهم) و انلر ایچون ماللرنده رزق تقدیر ایدک و انلری کیورک (و قولوا لهم قولا معروفا) و انلر و عده جمیله ایدک که انکله نفسلری طیب اوله (و ابتلوا الیتامی) سز تحت ولایت کنزده اولان یتامایی بالغ اولملرندن اول عقاللرنده و دینلرنده و مالی حفظلرنده احوالربن تبعله اختبار ایدک (حتی اذا بلغوا النکاح) قچانکه بلوغ حدینه ایریشه لر احتلام ایله و یا اون بش یاشنه ایر مکه * قال النبی علیه السلام اذا استکمل المولود خمسة عشر سنة کتب له و علیه و اقیمت علیه الحدود * پیغمبر عز علیه السلام ایدر قچان بر مولود اون بش سنه بی استکمال اید و اندنصکرده ایشلادیکی خیری و شرری یازیلور و اوزرینه حدود اقامت اولنور (فان آنستم منهم رشدا) اگر انلردن رشد کورر سکنز اگر سوقده تصرف ایدنلردن ایه الینه مالدن شیء یسریر و یروب کیفیت تصرفنه نظر ایده سزوا کر سوقده تصرف ایدر دکله خانه سنک لوازمی اشترا و تصرفده تیقفنه و تقطننه نظر ایده سز (فادفعوا الیهم اموالهم) تأخیر سز انلر ماللرینی دفع ایدک * اشبودیلدر که انلرده رشد یلمیجه انلر ماللرینی دفع جائز اولیه ابوحنیفه رحمه الله تعالی ایدر قچان سن بلوغدن یدی سنه بی تجاوز ایتسه اگر چه انده رشد کورلر سزده اکا مالی دفع اولنور زیرا که تغیر احوالنده اول مدت معتبره در که اندنصکرده صغارک ذکور ی انشدن تمیز اولنور و صلاتله امر ایدیلور * معلوم اوله که بلوغ درت شیئک بریه اولور ایکیسنده رجال و نساء مشترکدر و ایکیسی ایهه نسایه مختصدر اما رجال و نساء مشترکدر اولدیفی شیئک بری سن و بری احتلامدر اما سن قچانکه مولود اون بش یاشنه ایر شه اول کرکسه غلام و یا جاریه در بلوغنه حکم اولنور تکیم دلیلی کچدی اشبو اکثر علماک قولدر ابوحنیفه رحمه الله علیه ایدر که جاریه نک بلوغی اون یدی یاشنی و غلامک بلوغی اون سکنز یاشنی استکمال ایله در و اما احتلامکه انکله مراد نزول منیدر اولکه کرکسه احتلام و یا جماع

و یائی آخر له در * ایدمی قچان غلام و یا جابه طغوز یاشنی استکمالدنصکره انده نزول منی
 بوانسه بلوغنه حکم اولنور * و اذا بلغ الاطفال منکم الحلم فلیستأذنوا * دلالتیه و امانسایه
 مخص ایکی علامت بلوغک بری حول فرجده شعر خشن بتسیدرکه اول اولاد مشرکینده
 بلوغدر * عطیة القریظی رضی الله تعالی عنہن مرویدرکه ایدر بن بنی قریظه سبیدن ایدم
 مسلمین اول شعره نظر ایدر لردی شعری بتشی اولدر دیلر بتامشی اولدر مدیلر بنم ایسه
 بته ش ایدی و اولاد مسلمینده اول بلوغ ایدرکنده ایکی قول واردر * امانسایه مخص بلوغک
 بری حیض و بری ایسه جلددر قچان بر مرآه طغوز یاشنی استکمالدنصکره حیض کورسه بلوغنه
 حکم اولنور و كذلك طوغر مزدن التی آی اول بلوغنه حکم اولنور زیرا اول مدت حملک
 اقلیدر (ولائاً کلوها اسرافاً و بداراً ان یکبروا) یا معشر اولیاء یتامانک اموالی اسراف ایدر
 و یا انلرک کبرنه بمادرت ایدر اولدیغک زحالدیمک زشول حذرله کیم انلر بالغ اولوب ماللرین انلره
 تسلیمک لازم اوله اندن اول مالدن اولایه حلال اولانی بیان ایدوب دیدیکه (ومن کان غنیاً فلیستهفف)
 اولیادن اولکه غنی اوله مال یتیمدن امتناع ایدوب نه قلیل و نه کثیرا کل ایتسون (ومن کان فقیراً
 فلیأکل بالمعروف) و اولکه مال یتیمه محتاج اولوب حالبوکه انی حافظو متعهد اوله قدر حاجتی و اجرت
 سعید دکلواندن اکل ایتسون * روی انر جلالاتی رسول الله صلی الله علیه وسلم فقال انی لفقیر ایس لی
 شیء ولی یتیم فقال کل من مال یتیمک غیر مسرف و لامباذر و لامتأمل * روایت اولندیکه بر رجل
 یغمبر یز علیه السلامه کلوب دیدیکه بن فقیرم برشیم بو قدر و حجر مده بر یتیم وار انک مالندن اکل
 ایده یممی دیدیکه اکل ایت اسرافسز و انک کبرنه بمادرت ایتکسز و اندن برشیمی جمعسز و مال
 یتیمدن اخذاولانک قضاسی لزومنده علما اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلرکه موسر اولدیغنده قضا ایدر
 زیرا * فلیأکل بالمعروف * قولیه مراد اولدرکه مال یتیمدن محتاج اولدیغنده استقراض
 ایدوب موسر اولیحق انی قضا ایتسیدر * عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه ایدر کندیمی
 مال اللهدن اخذده یتیمک ولیسی منزله تزیل ایتشن استغنام حالنده استغفاف و افتقارم حالنده
 معروفله اکل ایدرین بعده بصره ایریشیمک اول اکل ایتدیکمی قضا ایدرین * شعبی ایدر میتیه
 اکنه اضطراری کبی اکا مضطر اولینجه اندن اکل ایتیه و بر قوم دیدیلرکه اندن اکل ایتدیکمی
 قضا ایتز بعده معروفله اکلک کیفیتنده علما اختلاف ایتدیلر * عطاء رحمة الله علیه و عکره دخی
 ایدر لکه اطراف اصابع ایله یه و اسراف و اندن اکتساء ایتیه (فاذا دفعتم الیهم اموالهم
 فاشهدوا علیهم) قچان سز تحت ولا یتکزده اولان یتامابه ماللرینی تسایم ایده سز انلرک قبضنه
 اشهاد ایدک که اول نهمتی کیدرر و خصوص و وجوب ضماندن بعید قیلور * اشجو اشهاد
 امری دینلدیکه ندب و بر قولده وجوب ایچوندن و اندن مستماد اولورکه دفعده قول صینیک
 اوله یوخسه ولینک دکل اولیه اولسه ولی قولنک قبولی یننه ایله اوله که اول شافعی و مانکی
 مذهبیدر اما که ابوحنیفه رحمه الله علیه انک خلافتی ملاسدر (وکفی بالله حسباً) الله تعالی
 جل شانہ سزه محاسب یترا ایدمی انک امرینه مخالفتدن و حدودینی تجاوزدن صافنک (لارجل
 نصیب مما ترک الودان و الاقربون و للنساء نصیب مما ترک الودان و اقربون مما قل منه او کثر
 نصیباً مفروضاً) و الدان و اقربون متوارثونک ترک ایتدیکمی مالک قلیل و کرک کثیرندن

و انی دخی یادایله که ملائکه
 «یا مریم تحقیق الله تعالی
 کن کله سیله خلق اولنور
 اسمی مسیح عیسی ابن
 مریم بر ولدله سنی تبشیر
 ایلدی» دیدیلر دیناده
 نبوت و آخرتده شفاعت
 درجه لرله تام القدر و نزد
 خداده مقربلردن اولدیغی
 حالده (ویکلم الناس فی المهد
 و کمالاً و من الصالحین)
 و ناسه بشکده کلام سوبلرکه
 مجزه ایدی و یکیتلککنده
 دخی یاخود سمادن نزولندن
 صکره سوبلرکه دعوتدر
 حالبوکه عباد صالحیندندر
 (قالت رب انی بکون لی
 ولد ولم یمسسني بشر
 قال كذلك الله یخلق
 ما یشاء اذا قضی امره فانما
 یقول له کن فیکون)
 مریم یارب بنم ایچون ولد
 نیجه اولورکه بکا بر رجل
 مس ایتدی دیدی جبرائیل
 علیه السلام کرچه بویله در
 رجل طوقمندی لکن
 الله تعالی بر امرک حدوتتی
 مراد ایدر سه دیلدکنی
 خلاق ایدر انجق انک
 یارادلسنده اول دیو امر
 ایدر عقبنده اولور دیدی
 (وعلمه الکتاب و الحکمة
 و التوریه و الانجیل و رسولا
 الی بنی اسرائیل) انی

قد جشتم بایه من ربکم انی
 اخاق لکم من الطین کهیمة
 الطیر فانفخ فیہ فیکون
 طیراً باذن الله و ابری
 الاکه والابرص و احی
 الموتی باذن الله و انبشکم
 بما ناکلون و ماتدخرون
 فی بیوتکم ان فی ذلک لآیة
 لکم ان کنتم مؤمنین
 حق تعالی اول مولوده
 صحف و کتاب منزله
 و حکمت شریعتی و خاصه
 توریة و انجیلی تعلیم ایدر
 و بنی اسرائیل پیغمبر ارسال
 ایدر وقتا که بنی اسرائیل
 انک رسالتندن سؤالرند
 انلره دیه که تحقیق ربکز
 طرفندن علامتله سزه کلد
 سزچون چاموردن قوش
 هیئتنده تصویر ایدوب
 اکا او فوررم الله تعالینک
 اذنبله اول طیر اولور
 و اادن طوغه اعما
 و برص علتی او کولدرم
 و باذن الله موتایی دیرلدرم
 و خانه کزده اکل و ادخار
 ایتدی بکنزی سزه خبر
 و یررم تحقیق بوبش مجزه
 سزچون علامت و ادعاه
 دلالتدر اکر سز بکا ایمان
 کتور نلردن اولور سکز
 * بو آیت کریمه ده اولان
 مجزه لک روایتلری
 مختصر بحثله بوجه

وارثلرینک ذکور و اناثچون نصیب مفروض ثابت اولدی * روایت اولندی که اوس بن ثابت
 انصاری رضی الله تعالی عنه وفات ایدوب زوجه سی ام که ایله اوچ بناتی تحلیف ایتدکده اول
 متوفانک ایکی ابن عیسی سوید و عرفه طوروب سنت جاهلیه اوزره انک مالنی الدیلر زوجه
 و بناته برشئی و یرمدیلر اکبناء که اهل جاهلیت نساء و صغاره برشئی و یرمز لردی بلکه میراث
 محاربه یه قادر اولانکدر دیرلردی اولیه اولسه ام که پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
 واروب انلردن شکایت ایلدی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه صبرایت که حتی
 حق تعالی نه امر ایدر کوره لم انک موجبجه هر حق صاحبنه ایری کورلم اول سبیدن بو آیت
 کریمه نازل اولیحق پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم سوید و عرفه یه تنبیه ایتدیکه اوسک
 مالندن برشئی تقریق ایتیه لریرا که حق جل و علا اول مالدن زوجه و بنات ایچون نصیب
 اثبات ایدوبدر لکن مقداریخی بیان ایتوبدر ایمدی بیان اولمیجه صبر ایدر اندنصکره
 (یوصیکم الله) آتی نازل اولوب زوجه یه ثمن و بناته ثلثان و ایکی ابن عمه باقی قلاخی
 و یردی (و اذا حضر القسمة اولوا القربی و الیتامی و المساکین فارزقوهم منه) چقان میراث
 قسمنته میت و ارث اولیوب لکن اکا قرابتی اولنلر و یتیملر و مسکینلر حاضر اولرلر اول
 مقسومدن انلره قلوبلرین تطیب ایچون برشئی و یرک (و قولوا لهم قولاً معروفاً) و انلره قول
 معروفا سو بلکنز انلره دعا ایتک و ویریلانی از غنم و انکله من ایتمک کبی * اشبو آیتک
 حکمنده علماء اختلاف ایتدیلر برقوم دیدیلر که اشبو حکم میراث آیتندن اول ایدی اول نازل
 اولیحق بونسخ اولندی و آخرون دیدیلر که بونسخ اولمیوبدر اهل میراث اوزره موجبله عمل
 و اجبدر و اگر ورثه نک بعضی طفل ایسه اول قسمنته حاضر اولان اصناف مذکورمه ولی
 اعتذار ایدوب دیه که بومال بنم مالکم دکلر بلکه صغار کدر بیودکلرند سزه حقوق کزی
 و یرسونلر و بعضیلر دیدیلر که اشبو صغار و کبارک اموالنده بزه حق و اجبدر کبارانی کندیلر و یر
 و صغارک و لیلری و یرر و بعضیلر دیدیلر که اشبو امر ندب و استحباب ایچوندر یوخسه حتم
 و ایجاب ایچون دکل اشبو اقاویلاک اولاسیدر دیدیلر (و لیخش الذین لو ترکوا من خلفهم ذریة
 ضاعفا خافوا علیهم) یتیمی امرنده اولیا الله تعالی جل شانهدن قورقوب اول یتیمیه
 ایشاسونلر انی که کندیلر وفات ایتدیکنده شول ذراری صغارلرینه ایشلمکنی سوه لکه اول
 ضعاف اوزره فقر و تکذف خوفی اوله و یاخود مر بضع و صیتنه حاضر اولنلر الله تعالیدن
 قورقوب کندیلرک اولادینه شفقتلری کبی مر بضع اولادینه شفقت ایدوب مر بضع اولادینه
 اضرار ایتمکدن منع ایدرلر و یاخود وصیت ایدنلر وصیتنده اسرافدن صاقتسونلر اکر چه خیر
 ایسه ده ذریة ضعاف تحلیف ایتدکلری تقدیر اوزره انلره ضیاع خوفی اوله اشبونده ارشاد
 واردز که کشی کندی اولادینه ایتدیکی ترجم و شفقتی غیرک اولادینه دخی ایده (فلیتقوا الله
 و لیقولوا قولاً سدیداً) ایمدی الله تعالیدن قورقوب کندی اولادلیچون سوبلدکلری قول
 سدید یتیمی ایچون دخی سوبلسونلر و یاخود مر بضعی وصیتنده اسرافدن منع ایتسونلر و اکا
 توبه و کلمه شهادت تلقین ایتسونلر (ان الذین یا کلون اموال الیتامی ظلماً انما یا کلون فی بطونهم
 ناراً و سصلون سعیراً) شونلر که یتیملرک مالرین ظلماً اکل ایدرلر قارنلری طولوسی برشئی

اكل ايدرلر كه اول انلرى ناره ايلتور وعاقبت انلر شول ياليلكو ناره كيرر * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم رأيت ليلة أسري بي قومالمهم مشافركشافر الابل احداها قالصة على منخرية والآخرى على بطنه وخزنة النار يلقمونهم جرجهم وصخرها فقلت يا جبريل من هؤلاء قال الذين يأكلون اموال اليتامى ظلما * ينغمزهم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر ليلة اسراده بر قوم كوردملكه دومنك كجى دوداقلرى وار انك برى بورنته بوكيلوبدر وبرى دخى قارنى اوزره صارقوبدر زبائيلر ايسه جهنم قورلرني وطاشلرني انلرك اغزلرينه صوقارلر ديدملكه يا جبريل بونلر كيلردر ديدملكه يتيلرك ماللرينى ظلمله اكل ايدنلردر (يوصيكم الله فى اولادكم لاذكر مثل حظ الانثيين) حق جل وعلا سزه اولادكزك ميراثى شاننده امر وعهد ايدر كه چنان سزذن رجل ويا مرأه وفات ايدوب ذكور وانانن اولادى ترك ايتسه هراين ايچون ايكى بنت سهى ويريله (فان كن نساء فوق اثنتين فلهن ثلثا مترك) اكر ميتك ترك ايتديكى اولادى ايكى ويا ايكيدن اكثر بنات اولوب انلر كه بيله ابن يوغيسه انلر ايچون ميراثك ثلثانى واردر (وان كانت واحدة فلهما النصف) واكر مولوده بنت واحد ايسه انكچون ميراثك نصفى واردر (ولا بويه لكل واحد منهما السدس مما ترك ان كان له ولد) وميتك اب وامندن هر برسيچون سدس واردر اكر اول ميتك ولدى يعنى ابن ويابنى وياخود ولد ابى وارايسه (فان لم يكن له ولد وورثه ابواه فلامه الثلث) واكر ميتك ابن ويابنى وياولد ابى اولوبوب اكا اب وامى وارث اولورسه جميع ميراثك ثلثى اك اولوب باقىسى عصوبت ايله ابك اولور (فان كان له اخوة فلامه السدس) واكر ميتك ايكى ويا ايكيدن اكثر قرنداشلى كرك جميعى ذكور واثانث ويا مختلف اولسون ويا جميعى اخوات لاب وام ويا لاب ويا لام مختلف اولسون ام ايچون سدس اولور (من بعد وصية يوصى بها او دين) اشبو نصابك ورثه قسمنى ميتك دينى قضاء ووصيتى تفيدندن صكره در (اباؤكم وابناؤكم لاتدرون ايههم اقرب ليكم نفعا) آباء وابناء كزكه سزه وارث اولدر بيلز سزه دنيا و آخرتده انلرك قنغيسى سزه انقدر بلكه سزه انفع اولانه الله تعالى اعلمدر ايمدى انلرك شاننده الله تعالىنك تدبيرنه اتباع ايدك يوخسه انلرك بعضنى تفضيل ويا حرمانه عمد ايتكز * ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر آباء وابنان قنغيسنك حق تعالى به اطاعتى زياده ايسه يوم قيامتده انك درجه سى آخردن ارفع اولور ايمدى اول درجه سى ارفعنك شفاعتيله حق تعالى اول درجه ده اسفلنك درجه سته ارفع ايدر تاكه برى برلريله قري العين اوللر (فريضة من الله) اشبو مواريدن ذكور اولنان الله تعالىدن فرض اولدى فرض اولماغله (ان الله كان عليما حكما) الله تعالى عبادنك اموريته عليهم وقضاء وتقديرنده حكيم اولدى (ولكم نصف مترك ازواجكم ازلم يكن لهن ولد) سزچون وفات ايدن زواجنكز تركه سنك نصفى واردر اكر اول زواجنك سزذن ويا زوج آخردن ذكرواثنى ولدى ويا ولد ابى يوغيسه (فان كان لهن ولد فلكم الربع مما تركن) واكر وفات ايدن زواجنك سزذن ويا زوج آخردن ولد ويا ولد ابى وارايسه اول زواجنك تركه سندن سزچون ربع واردر (من بعد وصية يوصين بها او دين) سزچون زواجنك ميراثدن نصف ويا ربع حصول اول زواجنك دينى قضا ووصيتى تفيد اولاندن صكره در (ولهن الربع مما تركن ان لم يكن لهن ولد) زواجنكز

اوزره دركه بالحقدن تصوير ايدوب جان ويرديكى يراسا قوشيدنر دينلمش * بعضيلرى بر قوش ايديكه خلكيك نظرنده پرواز ايدوب صكره دوشوب ميت اولديكه فعل حقدن ممتاز اوله ديمشيلر * موتاين احيا بختنده طازر وابن العجوز وابنة العاشر وسام بن نوح عليهم السلام درت موتادر اوچى بعد الاحيا اجلارى حلولندهك تعيش ايتديلر امام سام بن نوح عليه السلام عيسى عليه السلام دماسيله ديريلوب سؤال وجوابدن صكره پنه دماسيله ميت اولدى دينلدى * وبيتارنده اكل اولنان وكرويه صاقنانى خير ويرمى مكبتده اطفاله بوكون باباكز واناكز فلان شئي يديلر وفلان شئي يعنى طعاعى فلان محله وضع ايتديلر ديو خبر ويروب اطفال دخى اولمخلدن بولوب اكل ايدرلردى دينلدى (ومصدقا لما بين يدي من التوراة ولاحل ليكم بعض الذى حرم عليكم وجنتكم باية من ربكم فاتقوا الله واطيعون) وبنندن مقدم توريشده

ایچون ترکه کزدن ربع واردر چنانکه وفات ایدوب انلری ترک ایدرسه کنز لیکن صلیج ابن و بنسکیز ویاولد اینکیز یوغیسه (فان کان لکم ولد فلهن الثمن مما ترکتم) واکر سز وفات ایتد کزده ولد صلیکیز ویاولد اینکیز واریسه اولز و جانکیز ایچون ترکه کزدن ثمن واردر (من بعد وصیه توصون بها اودین) اول زو جانکیز ایچون ترکه کزدن ربع و یا ثمن حصولی دینکیز قضاء و وصیتکیز تنفیذ اولندقدنصکره در رجل ایچون حق از واجله اولان فرضی مرأه ایچون اولان حقه ضعیفدر نسیده کی کبی ایدمی هر رجل و مرأه قیاس بودر چچان جهت قریبه مشترک اولر بو حکمدن اولاد ام و معتق و معتقه مستثنالدر و زو جانک ربع و ثمنه استحقاق لری و اشتراک لری واحده و متعدده اولری بیننده فرق یوقدر (وان کان رجل یورث کلاله او امرأه) اگر مورث منه اولان میت که اول کرسه رجل و یا مرأه در کلاله اولورسه که اول ولد و والدن هیچ برین تخلیف ایتیاندر (وله اخ و اخت) حالوکه اول کلاله نک وارثی لام اخ و یا اخت اولورسه (فلکل واحد منهما السدس) اول ایکسیندن وجودده هر قنغیسی ایسه انکچون میراثدن سدس واردر یوخسه انلردن ذکرک انشاسی اوزره فضلی اولمز بلکه نصیب لری برابردر (فان کانوا اکثر من ذلک فهم شرکاء فی الثلث) واکر اول اخوت لری لام اولانلر وجودده بردن اکثر ایسه لر جمعی ثلث واحده استحقاقده شریک لدر ذکرک انی اوزره نصیبی زیاده اولمز (من بعد وصیه یوصی بها اودین) اول کلاله نک دینی ادا و وصیتی تنفیذدنصکره (غیر مضار) میت وصیتله ورثه سنه ضرار نسز یعنی وصیتندن ثلث اوزره زیاده ایتکسز و یا ذی قرابتک غیری به وصیتله ضرار قصدنسز و یا ذمتنده دین یوغیکن آخره دین اقرارنسز (وصیه من الله) اشبوامور مذکوره الله تعالینک سزه فرض و عهدی اولدینغی حالده (والله علیم حلیم) الله تعالی مضاری و غیری بیلور عقوبتنه عجله ایتز (تلك حدود الله) یتاهی و وصایا و موارث امرنده تقدم ایدن احکام الله تعالینک شرایعیدر که حدود محدودده کبی انی مجاوزه جائز اولمز (ومن بطع الله ورسوله یدخله جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها وذلک الفوز العظیم) اول کیمسه که الله تعالی به و رسولنه اطاعت ایده اول الله تعالی انی جنتلره ادخال ایدر که انک اشجاری تحتنده نهر ل جاری اولور اکادخول ایدنلر دائم انده قالور که اول فوز عظیمدر (ومن یعص الله ورسوله یتعد حدوده یدخله نارا خالدا فیها وله عذاب مهین) واول کیمسه که الله تعالی و رسولنه عصیان ایده و حدود الهی تجاوز ایده عصیان اصرار و حدودی انکار ایدر اولدینغی حالده اول الله تعالی انی ناره ادخال ایدر و انی انده دائم قیلور اکا عذاب مهین ایدر (واللاتی یأتین الفاحشة من نسائکم فاستشهدوا علیهن اربعة منکم) نساکزدن شونلر که زنا ایدلر ایدمی انلرک اول فعلی اوزره احرار مسلمین عدولدن درت شاهد طلب ایدک (فان شهدوا فامسکوهن فی البیوت حتی یتوفاهن الموت او یجعل الله لهن سبیلا) اگر اول درت شاهد شهادت ایدر لرسه سز اول زنا ایدن نساکیزی بیوتده حبس ایدک و بیوتی انلره سجن ایدک تاشول وقتنه دکین که ملک الموت روح لری قبض ایده و یا خود حق تعالی انلری زنادن تخلیص ایدر نکاحی سبیل ایده * اشبو حکم اوائل اسلامده حدود نزولندن اول ایدیکه بر مرأه زنا ایتسه بریده تاموته دکین حبس ایدیلور ایدی بعده

اولان شیئی تصدیق ایدینجی اولدینغ حالده سزه کلدیم و بعض شیکه بقر و غنک شحمی و تعظیم یوم سبت کبی سزه انلر حرام ایدی انلری سزه حلال ایتک ایچون کلدیم و ربکیز طرفندن سزه ذکر اولسان آیاندنصکره آیت اخر ایله کلدیم امدی الله تعالیدن قورقک و بکا دعوت حقه اطاعت ایدک (ان الله ربی و ربکم فاعبدوه هذا صراط مستقیم) تحقیق الله عظیم الشان بنم و سزک ربکیز در اکا عبادت ایدک اول بر طوغری بولدر که اصحابی مقصودینه نائل ایدر (فلما احسن عیسی منهم الکفر قال من انصاری الی الله قال الحواریون نحن انصار الله آمنا بالله واشهد بانا مسلمون) و قساکه عیسی علیه السلام یهودلردن کفر حس و فهم ایتدی الله تعالی بولنده بکا یاردم ایدر کیمدر دیدی حواریلر بز دین اللهک انصار یوز الله ایمان کتوردک سن شاهد اولنکه مسلمانلر دیدیلر (ربنا آمنا بما انزلت واتبعنا الرسول فاکتبنا مع الشاهدین) یاربنا انزال ایتدیکک انجیله ایمان

بكر حقننده جلد و تعزيره و ثيب حقننده جلد و رجله نسخ اولندي * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم خذوا عني قد جعل الله لهن سبيلا البكر بالبكر جلد مائة و تعزيب عام و الثيب بالثيب جلد مائة و الرجم * پيغمبر عز عليه السلام ايدر حكمي بدن اخذايديك برك بركايه زنانك جزاسي يوز جلد ايله تعزيب ماهر و ثيبك ثيبه زنانك جزاسي يوز جلد ايله رجدر بعده ثيب حقننده جلد نسخ اولنوب رجم باقي قالد يكه اول اكثر علماء عندنده در * پيغمبر عز عليه السلام ماعز و غامديه زنانچون جلد ايتدين رجم ايتدي و ابوحنيفه عندنده بكر حقننده تعزيب عام دخي منسو خدر لكن اكثر علماء عندنده ثابتدر (و اللذان يأتياها منكم فاذوهما) سزدن رجل و مرأه كه زنا ايدلر سز انلره توبنج و تعزيره و بر قولده تعزيب و جلد ايله ايذا ايدك اكر دينور سه كه آيت اوليده حبس ذكر اولنوب بو آيتده ايسه ايذاه بيور يلحق ايكي سي بنغي نيجه جمع اولور دينور كه آيت اولي نساء حقننده در و بو آيت كريمه ايسه رجال حقننده در و بر قولده آيت اولي ثيب حقننده در و بو آيت كريمه البته بكر حقننده در (فان تابا و اصلحا فاعرضوا عنهما ان الله كان توابا رحيم) اكر زاني و زانيه زندن توبه ايدوب صالح اولور لر سه انلردن اعراض ايدوب انلره ايذا ايتكز الله تعالى توبه بي قبول ايديجي و امرينه اطاعت ايدنه رحمت ايديجي اولدي * دينلديكه اشبو آيت نزولنده آيت اولي اوزره سابقه در و زنانك عقوبتي ايذا ايدى بعده حبس بعده جلد اولدي * دينلديكه آيت اولي سخاقت حقننده در و بو آيت ايسه لواطين حقننده در و الزانية و الزاني ايسه زنا حقننده در (انما التوبة على الله للذين يعملون السوء بجهالة ثم يتوبون من قريب) الله تعالى تأيبك توبه سني قبول ايتسي و عد كريمي مقتضا سنجه محكوم كيدر شونلر ايجونكه عمل سوئي جهالتله ايشليوب بعده زمان قريده اندن توبه ايدرلر (فاولئك يتوب الله عليه) ايمدي الله تعالى انلرك توبه سني قبول ايدر (و كان الله عليما حكيم) الله تعالى توبه ده اخلاص ايدنلره علم اولوب انلره عقاب ايتمكده حكيم اولدي * قتاده ايدر صحابه رضی الله تعالى عنهم اجماع ايتديلر كه هر شيئكم انكله الله تعالى به عصيان ايديله اول جهالتدر كر كسه عمد ايله و يا خطا ايله و اني ايشلين جاهلدر * كلبي ايدر كه يعني اول انك ذنب ايدو كني بيلور لكن انك عقوبتي بيلز * دينلديكه جهالتك معناسي لذت فانيه بي لذت باقيه اوزره اختياردر و زمان قريده توبه ايتلر يله مراد سيئته بي عقبنجه حسننه ايشليكله ضبط ايتسيدر و بر قولده اول زمان صحتنده مرض موتدن اول توبه ايتكدر * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ان الشيطان قال و عزتك يارب لا ابرح اغوى عبادك مادامت ارواحهم في اجسادهم فقال الرب عز وجل و عزتي و جلالي و ارتفاع مكاني لا ازال اغفر لهم ما استغفروني * پيغمبر عز عليه السلام ايدر شيطان ديديكه يارب عزتك حقيچون عبادكي اغوا دن زائل اولمزين مادامكه روحلري جسدلر نده اوله رب تعالى ديديكه عزت و جلالم و ارتفاع مكانم حقيچون بن دخي انلري مغفرتدن زائل اولمزين مادامكه مغفرتم دليله لر (وليست التوبة للذين يعملون السيئات حتى اذا حضر احدهم الموت قال اني تبت الآن) الله تعالى عندنده شول كيسه لرك توبه لري مقبوله دكلدر كه سيئاتي اصرار اوزره ايشلر لر چقان انلرك برينه موت حاضر اولوب حياتدن يأس مرتبه سنه

كتوردك و رسولنه تابع اولدق امدى بزى سنك و حدانيتكي و انبيا كي اقرار و تصديق ايدنلردن ياز * مرويدر كه عيسى عليه السلام يهوددن كفر و قتلنه قصه ايتدكلر بني حسن ايدوب قدس شريفدن هجرتله سياحتنده ايكن بر نره تصادفنده بر مقدار كيسه لر باقي صيد ايدرلر كوردكه كلك بكنا تبع اولك كه انسان صيد ايدلم ديدى انلر سن كيسه سين ديديلر بن الهك قولي و پيغمبري يم ديدكه ايمان كتوردلر كه حواريون انلردن دينلدي (و مكروا و مكر الله و الله خير الماكرين) اول كفر لر بني حسن ايتديكي يهودلر عيسى عليه السلام قتلنه مكر و تدبير ايتديلر الله تعالى دخي عيسى سماية رفع و آنلرك بر كن يده لر بني انك صورته وضعله قتل و مكر و مجازات ايتدي و الله عظيم الشان مكارلره مقابله و عقوبت و مكافات ايديجيدر (اذ قال الله يا عيسى اني متوفيك و رافعك الى و مطهرك من الذين كفروا و جاهل الذين اتبعوك فوق الدين كفروا الى يوم القيمة ثم

ايريشه الان سينامه توبه اولسون شمدنكيرو اني ايشمين دير (ولا الذين يموتون وهم كفار) وشونلره دخی توبه يوقدرکه کفر اوزره اصرار ايدر اولدقلری حالده فوت اولنلر کرکسه مشرکین ویاخود منافقیندر (اولئك اعتدنا لهم عذابا الیما) ایدمی بز انلرایچون عذاب الیم تهیته ایتشزدر * روایت اولندیکه زمان جاهلیتده واولل اسلامده چقان بر رجل فوت اولوب مرأه سنی ترك ایتسه اولر چلاک عصبه سی واریسه کلور و ثوبی اول مرأه نك اوزره براغور شمدنکیرو بن مرأه احقین دیوب من بعد دیلر سه انی صدق اول ایله یا کندی تزوج ایدر ویاغیریه تزویج ایدوب صدقن الور ویا زوجندن اكا انتقال ایدن میراثی النذن النجه انی تزویجندن منع ایدردی اویله اولسه حق جل وعلا حضرتلری مسلمینی افعال مذکورهدن نهی ایچون دیدیکه (یاایها الذین آمنوا لا یحل لکم ان ترثوا النساء کرها) یا مؤمنلر سزه حلال اولمزکه مورثکنز نسا سنی ارث طریق اوزره اخذ ایدوب اکراه ایله ویاخود کارهات ایکن انلری کندیکنز تزوج ایدرسز (ولا تعضلوهن لتذهبوا ببعض ما آتیتموهن) ودخی اول نسایی تزویجندن منع ایتکنز ناکه انلره ویردیکنز صدقک بعضی انلردن اله میزو یا صدققلری اوزره انلره خلع ایتدیره سز (الا ان یأتین بفاحشة مبینه) مکرکه اول نساء فاحشه مبینه ایشلیله لر نشوز و سوه عشرت وعدم تعفف کبی اویله اولسه سزه حلال اولورکه ویردیکنز صدق انلردن کیروا المنجیچون انلره عضل ایدره سز (وعاشروهن بالمعروف) ونسائکنز ایله فعلده انصاف و قولده اجمالله معاشرت ایدک (فان کرهتموهن فعسی ان تکرهوا شیئا ویجعل الله فیه خیرا کثیرا) اکر نسا کنز صحبتندن کراهت ایدر سه کنز مجرد کراهت نفسله انلردن مفارقت ایتکنز کاهی برشیئندن کراهت ایدرسز والحال الله تعالی انده سزک ایچون خیر کثیر قیلور ولد صالح والفت ومحبت وصلاح دین کبی * اشبو آیتده رجل زوجه سنی معروفله امساکک استحبانه ارشاد واردر اکرچه هوای نفسنه مخالف ایهده و طلاقک کراهتنه دلالت واردر (وان اردتم استبدال زوج مکان زوج و آیتیم احداهن فنظارا فلا تأخذوا منه شیئا) اکر بر مرأهی تطبیق ایدوب یرینه مرأه اخرایی تزوج مراد ایتسه کنز اندن نشوز وفاحشه سبقت ایتکنز بن والحال انلرک یرینه صدق ایچون مال عظیم ویرمش اولسه کنز زهار اندن برشیء اخذ ایتکنز (اتأخذونه بهتانا واثما مبینا) سز انی بهتان ایدر واثم اقتراف ایدر اولدیغکنز حالده اخذ ایدر میسر چقان انلرک بری بر مرأه جدیدیهی تزوج مراد ایتسه تحت نکاحنده اولان مرأهی فاحشه ایله بهتان ایدردی ناکه اول بهانه ایله اکا ویردیکی صدق آلوب جدیدیهی تزوجه صرف ایده اویله اولسه اندن نهی اولندی اشبونده صداقده مقالاتک جوازیه دلالت وار (وکیف تأخذونه وقد افضی بعضکم الی بعض) سز اندن صدق نیجه استرداد ایدوب اولور سز حالبوکه اول اکا ملامسه ودخوله واصل اولوبدر واول حالت ایه صدق تقدیر وایجاب ایدوبدر (واخذن منکم میثاقا غلیظا) واول نساء سزدن عهد وثیق اخذ ایدوبدرکه اول حق صحبت و نماز جهدر ویا حق تعالینک انلرک شاندده * فامساک بمعروف او تسریح باحسان * دیو ازواج اوزره اولان ایتاقیدر ویا عقد نکاحده کی ایجاب وقبولدر (ولا تنکحوا مانکح آبائکم من النساء الا ما قد سلف) آبا کنز نکاحلندیغی نسائی نکاحلنکنز مکرکه زمان جاهلیتده یکمش

الی مرجعکم فاحکم بینکم فیما کنتم فیه تختلفون) یاد ایله که حق تعالی عیسی علیه السلامه تحقیق بن سنی توفی یعنی تماما قبض ایدهرم ومقر ملائکه مه رفع ایدهرم وسکا قصد ایدن کافرلردن سنی تطهیر و خلاص ایدهرم) پیوردی وسکا تابع ومؤمن اولنلاری تاقیامتده ک کافرلرک فوقنده ایدیحییم صکره کرک تبعه وکرک کفارک رجوعی بنم طرفهدر جمله کنز امر دینده ایلدیکنز اختلافی بینکنزده عدله حکم ایدهرم * اشبو عیسی علیه السلامک توفیه بی یحشندده توفیه بی استیفا معناسنه تماما اخذ وقبض ایتک اولور وبوقدیرجه یهودک قتلندن حفظ ایچون یردن سنی قبض ایتدم دیمک اوله دینلمش * وعین موت معناسنه اولوب آخر زمانده زولندن صکره امامته ایدهرم دیمکدر دینلمش * وعلى قول نائما رفع اولنش اولمقله او آرالفده توفیه اوله دینلمش * یاخود سنی عالم ملکوته عروجه مانع اولور شهواتدن امساک یا اول شهواتی امامته ایدهرم

اوله انك اوزره مؤاخذه اولغز (انه كان فاحشة ومقتوا ساء سبيلا) زيرا اول نكاح عند الله فاحشه اولدى هيچ برامته اول رخصت و يرلدى و ارباب مروت عندنده عقوت اولدى و دينده طريقت سي اولدى * براء بن حازب رضى الله تعالى ايدر بروقتده حاكم الندلو ايله بكا اوغراى ديدمه كه قنده كيدر سن ديديكه پيغمبر عز عليه السلام بنى بر كسه يه كوندر ديكه اول باباسنك مره اسنى تزوج ايتش انك باشن كسوب كتورم * اشبو حكم اجداد نساينه دخى شامل اولور اول اجدادك درجه لرى ندكلو اعلا ايسه ده اول اجداد كر كسه نسا اب و يا ام جهتندن و يا خود رضا اب و يا ام جهتندن اولسون علمادن نكاحى عقدده حقيقتدر دين بابانك مزنيه سين تزوج حرام ايدو كنه استدلال ايدر نكاحى انكله بابانك ملك يمينيله و طئ ايتديكنى تزوج اكا حرام ايدو كنه استدلال ايدر حالو كه انده عقد يوقدر (حرمت عليكم) سزه نكاح حلقى حرام قيلندى (امهاتكم) انالريكزى و انده جدات دخى داخل اولور درجه سى ندكلو يوجه ايسه ده اول كر ك ام و يا اب قبيلىندن اولسون (و بناتكم) و دخى قزلىريكزى و انده بنات ابن و بنات بنت دخى داخل اولور درجه ده ندكلو اشاغه ايسه ده (واخوانكم) و دخى قيز قزندا شلىريكزى اول كر كسه لاب و ام و يا لاب و يالام اولسون (و عمتكم) و دخى بابا كز قيز قزندا شلىرى اوچ جهتندن هر قنغيسيله ايسه و انده آباء و اجداد اخواتك جمعى داخل اولور درجه لرى ندكلو يوجه ايسه ده (و حالاتكم) و دخى انا كز قيز قزندا شلىرى اوچ جهتندن هر قنغيسيله ايسه ده و انده امهات و جدات اخواتك جمعى داخل اولور درجه لرى ندكلو يوجه ايسه ده (و بنات الاخ و بنات الاخت) و دخى ار قزندا ش قيزلىرى و دخى قيز قزندا ش قيزلىرى انلرك قزندا شلى اوچ جهتندن هر قنغيسيله ايسه ده و انده اخ و اخت اولادىنك بناتى داخل اولور درجه لرى ندكلو اشاغه ايسه ده (وامهاتكم اللاتى ارضعنكم و اخواتكم من الرضاة) و دخى شول انالريكز كه سزه سودلرين امز رديلر * و دخى سز كه بر مرأمدن سود امن قيز قزندا شلىريكز نكاحى حرام قيلندى و بالجله نسبندن حرام اولانلر رضاعندن دخى حرام اولور * قال النبي صلى الله عليه وسلم يحرم من الرضاة ما يحرم من الولادة * پيغمبر عز عليه السلام ايدر ولادت جهتندن نكاحى حرام اولانلر رضاعه جهتندن دخى حرام اولور و حرمت رضاع ايكي شرط ايله ثابت اولور برى بودر كه مولود ايكي يلى استكمال ايتزدن اول اوله حق تعالىنك * والوالدات يرضعن اولادهن حولين كاملين * قول شريفى دلا تيله و برى دخى بودر كه او نا كثر علما قوليدر و احوطدر رضاعك قلىلى و كثيرى نكاحى حرام ايدر كه اول ابن عباس و ابن عمر رضى الله تعالى عنهما قوليدر و سعيد بن المسيب و سفيان ثورى و مالك و اوزاعى و ائمة حنفيه اكا ذاهيلدر (وامهات نسائكم) و نسائكز انالريكزى دخى نكاح حلقى سزه حرام قيلندى و بالجله بر كسسه كه بر مرأمدى عقد نكاح ايده كر كسه اكا داخل اولسون و كر ك داخل اولسون اول مرأمنك امهاتى و جداتى اكا حرام اولور اول جدات درجه ده ندكلو يوجه ايسه و اول امهات و جداتك اول مرأمه انتسابى كر كسه نسبندن و يا رضاعندن اولسون (و ربائبكم اللاتى فى حجوركم من نسائكم اللاتى دخلتم بهن) و دخى شول مجامعت ايتديكيز نسا كزك زوج سابقندن طو غوب تحت تربيه كزده كى صغيره

ديمنك اوله دينلمش * يا خود دى ساعت و فائندن صكره سمايه رفع اولندى دينلمش نصارى بوكا ذاهيلدر (فاما الذين كفروا فاعذبهم عذابا شديدا فى الدنيا والاخرة و ما لهم من ناصرين) اما شونلر كه كافر اولديلر انلر دنيا ده قتل و اسير و جزيه و اخترده مخلد نار ايله عذاب شديد ايده رم و آنلر ايچون عذابدن منعه هيچ يارديجى يوقدر (واما الذين آمنوا و عملوا الصالحات فيوفيهم اجرهم و الله لا يحب الظالمين) اما انلر كه مؤمن اولوب عمل صالح ايشلديلر بزانلره اجرلرينى تماما ادا ايدهرز الله عظيم الشان ظلمله كافر اولنلرى سوهز (ذلك نلوه عليك من الآيات و الذكر الحكيم) بو مذكور قصص انبيا كه علامت نبوت و دلالت رسالتدن سكا و ساطت جبريل ايله او قودق و تطرق خالندن خالى ذكر محكم كه قرأندر انى ياد ايدك (ان مثل عيسى عند الله كمثل آدم خلقه من تراب ثم قال له كن فيكون) تحقيق الله تعالىنك عندنده عيسى عليه السلامك باباسز ايجاد اولغنده مثل آدم

عليه السلام كبايسر وانا سر
 ايجاد اولمى كيدر
 حق تعالى آدمى طراقدن
 خلق ايدوب صكره اكا
 بشر اول ديدى در عقب
 بشر اولدى (الحق من ربك
 فلا تكن من الممترين)
 بحث عيسى عليه السلامه
 ربكدن سكا ويريلن خبر
 حق وثابتدر امدى انده
 شك ايدنلردن اولمه *
 بو خطاب كر چه پيغمبر
 عليه الصلوة والسلامه در
 لكن مقصد ايتريدن *
 مرويدر كه عيسى عليه
 السلام بو وجهله قصه سى
 بيان اولندقدن نصارى
 نجران يا محمد نيچون
 عيسايه بنده لك ناميله
 دشنام ايدنورسن ديديلر
 خواجه عالم عليه الصلوة
 والسلام عيذا بالله بنده لك
 اكا دشنام اولمز اول الهك
 قولى وپيغمبرى ومرتبه
 القا اولمش كله در بيوردي
 نصارى غضبانوب هيچ
 پدر سر خلق اولمش انسان
 كورلشميكة بوكا بنده
 دينيله ديدكرنده بو
 * ان مثل عيسى آيتى قرائت *
 اولندي (فن حاجك
 فيه من بعد ما جاءك من العلم
 فقل تعالى نذع ابنائنا
 وابنائكم ونسائنا ونسائكم

قيزلرني نكاحلنق سزه حرام قيلندى وبوحكمده اول تربيه كزده كي قيزلرك بنات اولادى
 داخل اولور ندكلو درجه لرى اسفل ايسه اول كرك رضاعدن ويانسبدن اولسون چقان اول
 منكو حبه به جماع ايدن حتى اول منكو حبه يي جماع ايتدين تطبيق ايتسه ويا اول وفات ايتسه انك
 قيزيني اول كسسه نكاحلنسه جائز اولور (فان لم تكونوا دخلتم بهن فلا جناح عليكم) اكر سر
 اول نسايه جماع ايتدين انلردن مفارقت ايدرسه كز ويا انلر فوت اولور لسه سزه حرج بوقدر كه
 انلرك قيزلرني نكاحلنسه سز * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم في رجل تزوج امرأة وطلقها قبل ان
 يدخل بها انه لا بأس ان يتزوج بابتها ولا يحل له ان يتزوج امها * پيغمبر عز عليه السلام ايدر شول
 رجل حقننده كه بر مرأه يي تزوج ايدوب اكا دخولدن اول انى تطبيق ايتسه لا بأسدر كه انك قيزيني
 تزوج ايدن اما كه اول مرأه نكاحلنسى تزوج اكا حلال اولمز (وحلائل ابناءكم الذين من اصلا بكم)
 ودخى صلب اوغلاريكزك زوجاني سزه حرام قيلندى وبالجملة كشي به ابناسنك وابناء اولادينك
 نسايي حلال اولمز اول ابناء اولاد درجه ده ندكلو اسفل ايسه كر كسه انلر رضاعدن ويانسبدن
 اولسونلر اما كشي به متبناسنك يعنى اوغل ايدنديكي كسسه نك زوج سنى تزوج حرام
 اولمز زيرا پيغمبر عليه السلام زيد بن حارثه رضى الله عنهي تبني ايتشيكن تطبيق ايتديكي
 زينب رضى الله تعالى عنهاي نكاحلنديكه قصه سى سورة احزابده كلور ان شاء الله
 تعالى * هر مرأه كه اكا عقد نكاحله حرام اوله ملك عيمله دخى وطى ايتسه اول واطئه موطوءه نك اناسى
 بر مرأه يي شبه ايله ويا بر جاريه يي ملك عيمله وطى ايتسه اول واطئه موطوءه نك اناسى
 وقيزي حرام اولور اول موطوءه واطئك باباسنه واولغله حرام اولور واكلر بر كيمسه
 بر مرأه ايله زنا ايتسه علما انده اختلاف ايتديلر بر جماعت ديديلر كه زاني به مزنيه نك اناسى وقيزي
 حرام اولمز واول زانيه زانينك باباسنه واولغله حرام اولمز كه اول على وابن عباس وسعيد بن
 المسيب وعروه وزهرى قوليدر ومالك وشافعى اكا ذاهيدر وبر قوم دخى انك تحريمته ذاهب
 اولديلر كه اول عمران بن الحصين وابي هريره رضى الله تعالى عنهمادن مرويدر كه اول جابر بن
 زيد وحسن قوليدر * وائمة حنفية اكا ذاهيدر واكلر بر كيمسه بر مرأه يي شهوتله لمس ويا تقبيل ايتسه
 انكله دخول كي حرمت مصاهره ثبوتده وعدم ثبوتده علما اختلاف ايتديلر اكلر علما انكله حرمت
 ثابت اولور ديديلر كه اول ايكي قولك اصحيدر وبعضيار انكله حرمت ثابت اولمز ديديلر شهوتله
 نظردن ثابت اولمديغي كي (وان تجمعوا بين الاختين) ودخى نكاحده ايكي قز قز نداش بيني
 جميع ايتك حرام قيلندى اول ايكي سنى بري برلر ينه اخوتى كر كسه نسبدن ويارضاعدن اولسون
 چقان بر كيمسه بر مرأه يي نكاحلنوب بعده طلاق باينله تطبيق ايتسه عدتى انقضاسندنصكره انك
 اختنى تزوج حلال اولور وكذلك ايكي اختى ملك عيمله مالك اولسه وطئه ايكي سنى بيني جمع
 جائز اولمز چقان انك بريني وطى ايتسه آخرينى وطى اكا حلال اولمز مادامكه اولكيسنى
 كندويه حرام ايتيه وكذلك جائز اولمز كه مرأه ايله عتمه سى ويا خالنه سى بيني جمع ايله * قال النبي
 صلى الله تعالى عليه وسلم لا يجمع بين المرأة وعمتها ولا بين المرأة وخالتها * پيغمبر عز عليه السلام
 ايدر بر كيمسه بر مرأه ايله عتمه سى بيني وكذلك مرأه ايله خالنه سنى تحت نكاحنده جمع ايتسى جائز
 اولمز (الا ما قد سلف) مكر كه زمان جاهليتده انى ايتش اوله كه اول مغفور * عطا وسدى

ایدر مکرکه اول فعل یعقوب علیه السلامدن صدور ایتش اوله که اول یهو ذانک اناسی لیا ایله
یوسفک اناسی راحیل یذنی جمع ایتشیدی حالوکه اول ایکسی ایکی قرداشار ایدیلر (ان الله
کان غفورا رحیما) الله تعالی عبدک زمان جاهلیتده کی فعل سیئنی غفور واسلامده رب تعالینک
امر به اطاعت ایدنی رحیم اولدی (والمحصنات من النساء) ودخی نسادن ازواجی اولانلر
کذلک سزه حرام اولدی * ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیت شول نساء حقنده
نازل اولودرکه مکه ده ازواجلر بن قیوب مدینه به پیغمبر یمز علیه السلام حضرتلری هجرت
ایتدکارنده مسلمون انلردن تزوج ایتدیلر بعده اول نسانک ازواجی دخی هجرت ایدیچک مسلمون
انلری تزوجدن نهی اولندیلر (الا مملکت ایمانکم) مکرکه سبایادن مالک اولدقلریکنز
جواری اوله دار الحریبه ازواجلری وار ایکن استبرادنصکره سزه انلری وطئکنز حلال
قیلندی زیراسی ایله نکاح مرتفع اولور * ابوسعید الخدری رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر یمز
صلی الله تعالی علیه وسلم یوم حنینده اوطاسه جیش کوندروب انده سبایاخذ ایتدیلر حالوکه
اول سبایانک مشرکیندن ازواجی وار ایدی مسلمون انلره قربان وغشیاندن کراحت ونخرج
ایتدیلر اولیه اولسه اشبو آیت نازل اولدی (کتاب الله علیکم) حق جل وعلا اشبو
مذکوراتک تحریمی فرض ایتکله اوزریکنزه الزام ایتدی ایمدی سز دخی اتی الزام ایدک
(واحل لکم ما وراء ذلکم) ایمدی اشبو ذکر اولنان محرمات که اون درتدر یدبسی نسبله
وایکیسی رضاعله ودردی ذوات صهریتله وبری ذوات ازواج اولغله در انک ماعداسی سزه
حلال قیلندی (ان تبتغوا بما مالکم) ماللریکنزی نسانک صداقنه ویا جوارینک ثمنه صرفله
طلب ایده سز (محصنین غیر مصاحفین) زنادن صاقنوب متزوجین متعففین اولدیغکنز حالده
(فا استمتع بهم منهن فآتوهن اجورهن فربضة) نسادن نکاح صحیحله جماع وخلوت وغیریدن
انتفاع والتذاذ ایدر سز ایمدی انلردن انتفاعکنز مقابله سنده تقدیر اولنان مهرلرینی انلره ویرک
(ولاجناح علیکم فیما تراضیتم به من بعد الفریضة) سزه حرج یوقدر مهری تسمیه ایتدیکیکنز دن
صکره تراضی ایله مهر مسمی اوزره زیاده ویا اندن خطایده سز یانک جمیعن مرأه زوجنه هبه
ایده (ان الله کان علیما حکیما) الله تعالی عبادک مصالحنه علیم وشرع ایتدیکی احکامه حکیم اولدی
(ومن لم یستطع منکم طولان ینکح المحصنات المؤمنات فمن ماملکت ایمانکم من فتیاتکم المؤمنات)
سزدن اول کمنه که حراثر مؤمنات نکاحلغنه غنا وسعتی اولیه ایمدی اول امام مؤمناندن
اخرک یمینی مالک اولدیغی امه بی مولا سی رضاسیله نکاحلغنون * اشبو دلیلدرکه حر ایچون
امه بی تزوج جائز اولیه الا ایکی شرطله که اول حره مهرینه قادر اولماق ونفسی اوزره
زنادن خائف اولمقدردکه اون جابر وطاوس وعمر بن دینار قولیدر ومالک وشافعی
مذهبیدر وائمه حنفیه دیدیلرکه حر ایچون امه بی نکاح جائز اولور مکرکه تحت نکاحنده
حره اوله اولیه اولسه اول حره نک اوزرینه امه نک نکاحی جائز اولما که عبد ایچون امه بی
تزوج جائز اولور تحت نکاحنده کرک حره ویا امه اولسون ابوحنیفه عندنده عبد ایچون دخی
امه بی تزوج جائز اولما اگر تحت نکاحنده حره وار ایسه حره ده کی کبی * اشبو دلیلدرکه
مسلم ایچون امه کنایه بی تزوج جائز اولیه (والله اعلم بما ناکم) الله تعالی ایمانکزه علمدرا ایمدی

وانفسنا وانفسکم ثم ندبزل
فتجعل لعنة الله علی
الکاذبین) عیسی علیه السلام
الله تعالینک قولی ورسولی
ایدوکی سکا علم وحننه
کلد کدنصکره اولبایده
کیمکه سنکله مجادله ایدر سه
سن انلره دیکه کلک
اولادلریکی واولادلریکی
واعزء اهلیزی واهلیکیزی
ونفسلریکی ونفسلریکیزی
کتوره لم صکره تضرع ونیاز
ایله عیسی علیه السلام
خصوصه نده کاذبلره الله
تعالینک لعنتنی قیله لم *
چونکه بو آیت کریمه نازل
اولدی پیغمبر یمز علیه السلام
نصارای نجرائی طلب
ایدوب (هر چند سزه
حجت کتوردم ایسه سز
عناد ونزاعی آرتوردیکز
شمدی کلک بو وجهله
بد دمایه چیقالم که صادق
کاذبدن تمیز اوله * پیوردی
نصارای بوضورته راضی
اولوب زمان ومکان تعیین
اولندی یوم اخرده حضرت
فخر رسالت علیه السلام
حسن وحسین وزهرا
ومرئضی رضی الله تعالی
عنهم ایله عازم وانلره
* بن دما ایده رم سز امین
دیه سز * پیوردی بو
طرفدن نصاری تأملات

کسمنه نك باطنه تعرض ايتز بلکه ظاهريله اخذايدك (بعضكم من بعض) احرار يکزو ارقا کنز کليکز
نفس واحده دن تناسل ايدوب دينده محملد سز بلکه بری بریکز اوزره فضلکز دينده و تقواده
زياده بلکه در (فانکحوهن باذن اهلهن) ايمدی امائی مولالری اذنيه نکاحلنک (و آتوهن
اجورهن) وانلره مولالری اذنيه و يام مولالرينه مهرليني وبرک (بالمعرف) معروفله مطل
وضرار و نقصانسن (محصنات غير مسافحات ولا متخذات اخدان) اول اماء عفائف اولوب زنا
ايتزل و سراً زنا ايچون احباب ايدنزل اولدقلری حالده (فاذا احصنن فان اتين بفاحشة
فعليهن نصف ما على المحصنات من العذاب) چان اول اماء تزويج اولدقلر ندنصكره زنا ايدرلر سه *
ايمدی انلره حرائر اوزره اقامت اولنان حدك نصفی اقامت اولنور اويله اولسه رقيق ورقيقه
زنا ايتدكلرنده الى جلدده اوريلور وانلره رجم يوقدر و اكثر علما عندنده مملوكك حدنده متزوج
اولمسيله اولماسی بيننده فرق يوقدر و بعضيلر ذاهب اولديلر كه ممالكيدن تزويج ايتين اوزره
زنا ايتديكننده حد لازم كليه اشبو آيت كريمه دلالتيله كه اول ابن عباس رضی الله تعالى عنهدن
مرويدر و آخرون عندنده احصانك معناسی اسلامدر اكر انككه مراد تزويج اولور سه تنبيه
اولور كه مملوكا كچه تزويجله محصن اولور سه ده اكار رجم يوقدر بلکه حدی جلددر و امه نك
حدی بو آيتله ثابتدر * قال عليه السلام اذا زنت امه احدكم فتبين زناها فلجلدها الحد ولا يثرب
عليها ثم ان زنت فلجلدها الحد ولا يثرب عليها ثم ان زنت الثالثة فتبين زناها فليبعها ولو بحبل من
شعر * پيغمبر عز عليه السلام ايدر چان بریکزك جاريه سی زنا ايدوب زناسی متبين اوله اكا
جلد حد اورسون اما كه اكنددن ثوبی چيقار مسون ايكنجی كره ينه انجلين ايتسون او چنجی
كره ايدر سه انی صانسون اكر چه قيلدن برايه ايسه ده (ذلك لمن خشي العنت منكم) حرائر نکاحنه
استطاعی اوليان ايچون اماء نکاحك اباحی سزدن شول كسه ايچوندر كه شهوت غلبه سيله زنايه
وقوعی خوفن ايده (وان تصبروا خير لكم) لکن اماء نکاحك تركنه صبر يکز سزه خيردر كه
ولديكز رقيق اولز (والله غفور رحيم) الله تعالى اكا صبر ايتينه غفور اولوب اكا رخصت
ويرمكه رحمت ايدنجيدر (يريد الله ليبين لكم) الله تعالى ديلر كه دينكز شرايعن و امور يکز
مصلحن سزه ايضاح ايده (ويهديكم سنن الذين من قبلكم) و تحريم و تحليلده سزدن اول چكن
اهل رشاد مسالكنه تسليك ايده (ويتوب عليكم) ذنوبكزي يارلقيه و يا سزی معاصيدن منع
ايدر شيئه ارشاد ايده (والله عليم حكيم) الله تعالى توبه ايدنه ييلور و انی قبول ايله حكمتن
اظهار ايدر (والله يريد ان يتوب عليكم) الله تعالى ديلر كه سزه توبه يي توفيقله ذنوب و خطايا كز دن
تجاوز ايده (ويريد الذين يتبعون الشهوات ان تميلوا ميلا عظيما) و شهواته اتباع ايدن يهود
ويانصاری و يا مجوسدن بر طائفه ديلر كه سز انلره اتباع شهوات و استمخال محرمات جهنمده موافقتله
حقدن باطله عدول ايدوب كفر و ضلالتده انلر كي اوله سز * ديتلديكه بو آيتك سبب نزولي
مجوس ديديلر كه سز عمه و خاله نك قيزليني نکاحلنور سز اويله اولسه اخ و اختكز قيزليني
دخی نکاحلنك زيرا كه انلر آيين باطللری اوزره انی نکاحلنورلر (يريد الله ان يخفف عنكم)
الله تعالى ديلر سزه دينكز امريني آسان ايده و ائقال عبوديني اوزريكز دن رفع ايده (وخلق
الانسان ضعيفا) انسان ضعيف خلق اولنديكه نه شهواته صبر ايدر و نه مشاق طاعته تحمل ايدر *

و افره دنصكره نادم اولديلر
ايسه ده ينه پيغمبر عليه
السلامه برابر كلوب
صف باغلديلر باشلری
اولان عاقب انلره * ای
دوستلرم بومباهله يعنى
لعنت بد دعا سندن صاقتك
بن بويله يقين ايده بورمكه
بونلر الله تعاليدن نیاز
ايشلر طاعی يرندن
قوپاره جقلر اكر مباهله
ايدر سکنز يريوزنده ديری
نصاری قلز * دیدي همان
سنده ده ايكي بيك حله
و اوتوز زره ويرملری
اوزره صلح و صلحنامه يي
يازوب منزلارينه كمتديلر
حضرت پيغمبر عليه السلام
اكر مباهله ايده لردي حق
تعالى انلری مسخ ايدوب
جمله اهل نجران و منزللری
سقفلرنده اولان طيور ايله
هلاک اولور لردي بيوردي
(ان هذا لهو القصص الحق
وما من اله الا الله وان الله
لهو العزيز الحكيم)
بومذکور قصه لر تحقيق
صادق و حق قصه لر در
والله تعاليدن غيری اله
يوقدر تحقيق الله عظيم الشان
غالب و قوی و حکم ايديجی
اولدر (فان تولوا فان الله
عليم بالمفسدين) اكر انلر
حقدن ابا و وحدانيتندن

ابن عباس رضی الله تعالی عنهما ایدر سورة نسا ده سکنز آیت کریمه وارد کره اشبوامته اول اوزرینه شمس طلوع وغروب ایدن اشیا دن خیرلودر * انک اوچی اشبو ذکر اولنادر (ان تجتنبوا کبار ماتنهون عنه * ان الله لا یغفر ان یشرک به * ان الله لا یظلم مثقال ذره * ومن یعمل سوء او یظلم نفسه * ما یفعل الله بعذابکم) آیتلیدر (یا ایها الذین آمنوا لاتأکلوا اموالکم بینکم بالباطل) یا مؤمنلر مالاریکنزی ارا کزده باطله شرعک مباح ایتدیکی وجهله یکنز ربواقار وغضب وسرقه وخیانت وعقود فاسده کبی (الا ان تکنون تجارة عن تراض منکم) مکرکه اول اموالکی ایکی حاقدک تراضیسندن صادر تجارت اوله * دینلدیکه انکله مراد ایکی متبایعک هر بری صاحبین یعدنصکره تخیر ایتسیدر * قال النبی علیه السلام المتبایعان کل منهما بالخیار علی صاحبه مالم یفرقا الا بیع الخیار * پیغمبریز علیه السلام ایدر متبایعاندن هر بری صاحبی اوزره خیاردده در مادامکه بری برلرندن ایریشیمه لر الا بیع خیاردده قنغینک ایسه انک مدتی انقضاسنه دکن خیاری باقیدر (ولاتقتلوا انفسکم) کندیلر کندیکیزی قتل ایتکنز ویاخود کندیکیزی تهلکه به القائله قتل ایتکنز ویاخود وجه باطل اوزره مال اکلیله کندیکیزی قتل ایتکنز * قال النبی علیه السلام من قتل نفسه بشیء فی الدنیا عذب به یوم القیامة * پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسنه که کندوبی دنیاده برشیء ایله قتل ایدیه یورم قیامتده اول شیشه کا عذاب ایدیلور (ان الله کان بکم رحیما) سزه یا امت محمد الله تعالی رحیم اولدیکه بنی اسرائیله کندیلرین قتله امر ایدوب سزی اندن نهی ایتدی (ومن یفعل ذلک عدوا ناولما) برکسنه که ذکر ی سبق ایدن محرقاتی حددن تجاوزده افراط و مستحق اولدیغی شیئی ایتان ایدر اولدیغی حالمه ایشلیه (فسوف نصلیه نارا) بزانی یوم قیامتده ناره ادخال ایدیسرز (وکان ذلک علی الله سیرا) الله تعالی به انی ایتک یسیر اولدی زیرا انی دیلدیکی شیئی ایشلیکدن صرف ایدر یوقدر (ان تجتنبوا کبار ماتنهون عنه نکفر عنکم سیئاتکم) اگر سز الله تعالی نیک ورسولک نهی ایتدیکی ذنوبک کبار نندن اجتناب ایدر سه کز صغائر یکیزی مغفرت ایدر واعمالکنز دفترندن محو ایدرز (وندخلکم مدخلا کریم) وسزی جنته ویا ثوابدن وعدا ولندیکنزه کرامتله ادخال ایدرز * قال النبی صلی الله علیه وسلم اجتنبوا السبع الموبقات قالوا یارسول الله وما هن قال الشریک بالله والمحر و قتل النفس الی حرم الله الابالحق واکل الربا واکل مال الیتیم والتولی یوم الزحف وقذف المحصنات المؤمنات الغافلات * پیغمبریز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر یدی مهلک کبار ذنوبدن اجتناب ایدک دیدیلر که یارسول الله اول ذنوبی بزه وصف ایتکه بیلوز دیدیکه الله تعالی به شرکدر وسحردر و قتل نفسدر که حق تعالی انک قتلی حرام ایدوبدر مادامکه شرع انک قتلی ایجاب ایتیه وربا اکلیدر ومال یتیمی بغیر حق اکلدر ویوم زحفده بر مسلم ایکی کافردن حیلله قصدنیز قاچسیدر وزنادن برینه اولان مؤمنه لره زنا اسناد ایتسیدر * احیاء علومده ایدر صحابه وتابعین رضی الله عنهم اجمعین کبارک عددنده اختلاف ایتدیلر * ابن مسعود درتدر وابن عمر دیدر وابن عمرو طغوزدر دیدی وقتاکه ابن عمرک کبار یدیدر دیدوکن ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایشندی کبارک یدی به قربندن یتشه قربی زیاده در دیدی وابن عباس مره اخراده دیدیکه هر شیئی کیم حق تعالی عبادنی

اعراض ایدر لرسه تحقیق الله عظیم الشان اول مثالو اعتقاد فساد ایدر مفسد لری یسلور وجزالینی ویرر (قل یا اهل الکتاب تعالوا الی کلمة سواء بیننا وبینکم الانعبد الا الله ولا نشرک به شیئا ولا یأخذ بعضنا بعضا ربا من دون الله فان تولوا فقلوا اشهدوا بانا مسلمون) سن سویله که ای اهل کتاب اولان یهود ونصاری کتب سماویه ورسولارده اختلاف اولیوب بزمله سزک دینکنزده برابر اولان کلمه طرفنه کلک که اول الله تعالی دن غیری به عبادت ایتیز وبرشیئی الله تعالی به شریک طوتمیز وبعضهم بعضی بی الله تعالی دن غیری ارباب اخذ ایتیز * حاشا یهودک عزیر ونصارانک مسیح کبی * اگر اهل کتاب بوکله دن عدول ایدر لرسه سزدیککه شاهد اولک بز تحقیق موحد مسلمانز (یا اهل الکتاب لم تحاجون فی ابراهیم وما انزلت التوریه والانجیل الامن بعده افلا تعقلون) ای یهود ونصاری ابراهیم علیه السلامی هر بریکز کندو دینکنزده زعمیله

(یا اهل الكتاب لم تلبسون
الحق بالباطل وتكتمون
الحق وانتم تعلمون)
ای اهل کتاب بچون
حق باطل ایله قارشیدررسز
یا کتابلریکنزی تحریف ایله
خلط ایدرسز وحق کتم
ایدرسز مع هذا سر
پیغمبرک وقرآنک حق
اولدینغی بیلورسز (وقالت
طائفة من اهل الكتاب
آمنوا بالذي انزل على الذين
آمنوا وجه الناروا كفروا
اخره لعلمهم يرجعون)
اهل کتابدن برکروه
دیگرلرینه دیدیلر که
مؤمنلر اوزرینه انزال
اولنان قرآنده کی شیئه کونک
اولنده ایمان ایدک وایمان
ایتدیکنکز خصوصی کونک
آخرنده انکار ایدک که
شاید مؤمنلر شکه دوچار
ایله دینلرندن رجوع
ایدهلر * هر ویدر که تحریف
قبله حالنده کعب بن اشرف
ومالك بن ضيف اصحابلرینه
اول نهارده کعبه یه توجه
ایدک اخر نهارده یه قدسه
طوغری نماز قیلک دیمکله
رجوعی مأمول ایده *
وعلى قول ابحار خیردن
اون ایکی کیسه سائر
یهودلرله مقاوله ایلدیلر که
اول روزده اسلامه داخل

مساعد اولسه و مسلمانلرک عرضلرینه اطلاق لسان ایتسه و مناظرده خصمی استحقار
قصیدیه کلامده حدی تجاوز ایتسه و جاء تحصیله توسل ایچون جدل و مناظره علمه
اشتعال ایتسه اشبونک هر بری بر ذنبدر که عالم انی ایشلیه ا کا اقتدا ایدیلور و اول شرایسه
نیچه ییلار بلاد و عبادده ایشلنوب قالور سعادت ا کا که اولدیکنده انکله بیه کنناهلری دخی
اوله و خسارت ا کا که اول اولدیکنده یوز ایکیوز ییله دکین انک احداث ایتدیکی
کنناهلر ایشلنوب قاله قرآنده یورلدیکه * و نکتب ماقدموا و آثارهم * بزنانلرک حیائلرنده
تقدیم ایتدکاری خیر و شر عملارین و دخی موتلرندن صکره ا کا اتباعله ایشلن خیر و شر عملارین
یازارز * قال النبي عليه السلام من سن سنة سيئة فعلیه وزرها ووزر من عمل بها لا ينقص من
اوزارهم شیء * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسنه که بر معصیتی احداث
ایده انک اوزره اول معصیتک وبالی و ا کا اتباعله انی ایشلنلرک وبالی یازیلور مع هذا اول
ایشلنلرک اول معصیت اوزره یازیلن و بالارندن برشیء ا کسلر * قصص بنی اسرائیلده وارد
اولدیکه زمان سابقده بر عالم ناسی بدعتله اضلال ایدردی بعده توبه ایدوب نیچه زمان نامی طریق
صلاحه دعوت ایتدی حق جل و علا اول قومک پیغمبرینه وحی ایتدیکه اول عالمه دیه که ا کر کنناهلرک
بنگله سنک بیننده اولسه عفو ایدردم لیکن نیچه ایدرسن انی که عبادمدن بر جاعتی سنک اضلالک
سببیله جهنمه قویمشم اشبونکله متضح اولور که علماک امری خطر در ایدمی آنلره ایکی وظیفه
واردر که بری ذنبک ترکیدر و بری ایسه ذنبک اخفا سیدر متابعت اولنملر یله سیدنه لرینک عقابی
مضاعف اولدینغی کی حسنه لرینک ثوابی دخی مضاعف اولور معلوم اوله که ذنوب ایکی
قسمدر بری عبد ایله الله تعالینک بیننده در صلاة و صوم و واجبات ترکی کی یعنی شول
واجباتکه عبدک کیندوبه مخصوصه در بر قسمی دخی حقوق عبادده متعلقدر ترک زکات
و قتل نفس و غضب اموال و شتم اعراض کی و دخی بدعته دعوت و معصیتی ترغیب و حق
تعالی یه عصیان جرات اسبابی تهییج کی شکیم بعض و عاظر رجا جانین خوف جانبی اوزره
تعلیب ایله انی ایدر قسم نایده امر اغاظدر و قسم اولده ا کر شرک یو غیسه عفو اولنمی ارجی
واقربدر * خبرده کلدیکه دفاتر ذنوب اوچ نوعدر بری مغفرت اولنور و بری مغفرت
اولنر و بری ایسه ترک اولنر اما مغفرت اولنان عبدالله الله تعالی بیننده کی ذنوبدر و مغفرت
اولنمیان شرکدر و ترک اولنمیب لابد مطالبه اولنان مظالم عباددر (ولا تتنوا ما فضل الله
به بعضکم علی بعض) حق تعالی بعضکزی بعضکز اوزره تفضیل ایتدیکی امور دنیویه
دن و مال مثلی تمی ایتکزر که علم الهده انک عدمی خیردر سر ایسه انی ییلر سرزیرا که
اول تحاسد و تعادلی یه ذریعه و حق تعالینک قسمتیه عدم رضایی معربه در و اول برشیتک طلبسز
حصوانی تشهید اول ایسه مذمومدر و تقدیر اولنمیان شیئی تمی قدر و حکمتیه معارضه در
و ا کا کسبله تقدیر اولنان شیئی تمی بطلاله و تضییع حظدر و کسبسز تقدیر اولنان شیئی تمی
ایسه ضایع و محالدر (لرجال نصیب مما اکتسبوا و لالنساء نصیب مما اکتسبن) رجال و نسادن
هر صنف ایچون اکتساب ایتدیکی شیء سببیله نصیب و فضل واردر ایدمی اول فضلی عملله
طلب ایدک یوخسه حمد و تمی ایله دکل و دینلدیکه معنایی رجال ایچون اکتساب ایتدکاری

جهاد ایچون نصیب واردر نساء ایچون دخی اکتساب ایتدکری طاعت ازواج وحفظ
فروج ایچون نصیب واردر یعنی رجال ایچون فضل جهاد وار ایسه نساء ایچون دخی
فضل طاعت ازواج وحفظ فروج واردر (واسئلوا الله من فضله) ناس ایچون اولان شیئی
تمنی ایتکنز بلکه حق تعالینک شول نافداولیان خزائن فضلندن انک مثلی ایتکنز وحق جل
وعلا تمیندن نهی ایتدی انده دواعی حسد اولدیغیچون وحسد اولدرکه کشتی صاحبنک نعمتی
زائل اولوب اول کندویه حاصل اولسنی تمئیدر اول ایسه حرآمدرو غبطه اولدرکه صاحبی ایچون
اولان نعمت مثلی کندویه دخی اولسنی دیلکدرکه اول جائزدر * کلبی ایدرکشتی صاحبنک
مالی ویا زوجہ سنی ویا خادمی کندویه اولمنی تمنی ایتسون لیکن دیسونککه الهی کاویردیکک
مثلی بکادخی ویرکل وتوراتده انجیلین ذکر اولنوبدر * سعید بن جبیر رضی الله عنه ایدر
یعنی الله تعالیدن عبادته توفیق استکنز * سفیان بن عیینہ ایدر انی سؤاله امر ایتدی الا انی
وبر مسین اراده ایتدی اشبونده الله تعالیدن سؤال ودعا یه حث وترعیب واردر (ان الله
کان بکل شیء علیم) الله تعالی هر شیئہ علیم اولدی هر انسانک مستحق اولدیغی بیلور
حکمتی مقتضاسنجہ فضلنی اهلنه ایرکورر * روایت اولنورکه ام المؤمنین ام سلمه رضی الله
تعالی عنہا دیدیکه یارسول الله رجال غزا ایدر بز ایسه انی ایتمرز و بزہ رجاله ویریلن
میراثک نصفی ویریلور دیو تمنی ایدیجک اشبو آیت کریمه نازل اولدی (ولکل جعلنا موالی
مما ترک الوالدان والاقربون) هر موالی قیلدیغیز قوم ایچون والدان واقربون ترک ایتدیکی
میراثدن نصیب واردر (والذین عقدت ایمانکم) شونلرکه انلرایچون ایمانکنز عقد ایتدی
(فآتوهم نصیبهم) انلره نصیبیلرین وبرک * روایت اولنورکه زمان جاهلیتده بر رجل
رجل آخرله معاقدہ ایدردیکه بر برلرینک جنایتنه عاقل اولوب قنغیسی اول وفات ایدر سه حیاتده
قلانی اکا وارث اوله ماینک سددسین اخذ ایدہ اکا بناء زمان جاهلیتده واولل اسلامده
بو حکم ثابت ایدی بعده * واولوا الارحام بعضهم اولی بعض * آیتله نسخ اولندی (ان الله
کان علی کل شیء شہیداً) الله تعالی هر شیئہ شاهد اولدی (الرجال قوامون علی النساء)
رجال نسلرینک تأدیبنه قیامه مسلطلردر ولاتک رعیت امورینه قیاملری کبی (بما فضل الله
بعضهم علی بعض) الله تعالی رجالی نساء اوزره قضیل سبیلکه اول کمال عقل وحسن تدبیر
واعمال و طاعتده مزید قوتله اول اجلدن نبوت وامامت وولایت واقامت شعائر وجماع
قضایاده شهادت ووجوب جهات وجمعه وبونک امنالی کبی ومیراثده تعصیب وزیاده سهم
وفراقله استبداددر (وبما انفقوا من اموالهم) ودخی ماللرندن انلره مهر ونفقہ ویرملریله
* روایت اولندیکه سعد بن الربیع الانصاری رضی الله تعالی عنہ مرأه می حبیبہ بنت زید
بن ابی زهری اکانشوز ایدیجک سعدا کابر لطمه اوردی اوله واسه باباسی زید پیغمبریمز صلی الله
تعالی علیه وسلمہ سعددن شکایت ایتدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم سعددن قصاص
اولنقله امر ایدیجک بو آیت نازل اولدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه بز بر امر
اراده ایدوب الله تعالی امر آخر اراده ایتدی ایمدی الله تعالینک اراده ایتدیکی خیر لودر * قال النبی
صلی الله تعالی علیه وسلم لو امرت احدا ان یسجد لاحد لامرت المرأة ان تسجد لزوجها *

اوله وکونک آخرنده
کتابعزه باقدق وعلمازله
مشاوره ایتدک توریتده
اولان نعت ونشانلری
سزک پیغمبریکزده بولدی
دیهرک ینہ انکار ایدک که
بوکیفیتله مؤمنلر شہیده
واروب دینلرندن رجوع
ایدهلر دیملریله حق تعالی
بوآیت کریمه ایله انلرک
مکرلرینی مؤمنلره بیان
ایلدی (ولا تؤمنوا الا لمن
تبع دینکم قل ان الهدی
هدی الله ان یؤتی احد
مثل ما اوتیتم اوبحاجوکم
عند ربکم قل ان الفضل
بیدالله یؤتیہ من یشاء
والله واسع علیم) چونکه
خبیر یهودیلری مکرلرینک
عدم نفوذینی فهم ایتدیلر
مدینه یهودیلرینه توصیه
جهتیهل دیدیلرکه کیسه یه
ایمان ایتیک الا سزک
دینکزه تابع اولان کیسه یه
ایمان ایدک سن انلره
سویلهکه تحقیق دین حق
دین اسلام واول هدایت
الله تعالی دندر بو * ان
الهدی هدی الله *
کلام شریفی جمعه معترضه
اولدی وبو خطاب الله اعلم
پیغمبر علیه السلامه اوله
واول یهود خیببریلر
توصیهلری تته سنده

قبلگزده اولان يهوديته ثابت اولئك كه سزه ويريلن علم و حكمت ومن وسلوى و فلق بحر مثللو معجزات بر كيمسه يه ويرلماهشدر ياخود مؤمنارك ربكز عند نده مخصوصه ايدو چكارينه اعتقاد ايتيك ديديلر سن ديكه تحقيق علم و حكمتده فضيلت و توفيق و هدايت الله تعالىك يد قدر تنده در ديلديكنه ويرر والله عظيم الشان هدايتك مستحقى ييلجى كثير الاحساندر (يختص بر حتمه من يشاء والله ذو الفضل العظيم) الله تعالى ديلديكنه نبوت يا اسلامى تخصيص ايدر والله عظيم الشان دين اسلام اعطا ايتديكنه فضل عظيم صاحبيدر (و من اهل الكتاب من ان تأمنه بقنطار يؤده اليك ومنهم من ان تأمنه بدينار لا يؤده اليك الا مادمت عليه قائما ذلك بانهم قالوا ليس علينا فى الاميين سبيل ويقولون على الله الكذب وهم يعلمون) اهل كتابدن كيمسه واردركه سن اكا امانتا بر قنطار التون و يرسيك بلا انكار انى سكا تاديه ايدر وانلردن كيمسه دخی

پيغمبر عز عليه السلام ايدر اكر بن بر كيمسه يي بر كيمسه يه سجده ايتكه امر ايدر اولسه م مرأه امر ايدر دمكه زوجته سجده ايدو (فالاصلحات قانتات) نسائك صالحه لرى الله تعالى به اطاعت و حقوق ازواجى اقامت ايديجيلردر (حافظات للغيب) و ازواجلى غيبتنده نفس و مالدو حفظى واجب اولان شئي حفظ ايديجيلردر * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم خير النساء ان نظرت اليها سرتك وان امرتها اطاعتك و اذا غبت عنها حفظتك فى مالك و نفسها * پيغمبر عز عليه السلام ايدر نسائك خير لوسى اول مرأدركه اكا نظرايتسك سنى مسرور ايدو امر ايتسك امركه اطاعت ايدو اندن غيبت ايتسك مالكده و نفسكده حقوقنى حفظ ايدو اندن * الرجال قوامون * آيتن او قودى (بما حفظ الله) الله تعالى انلرى حفظ ايتمى سبيله كه انلره حفظ غيبه امر و انك اوزره وعد و وعيدله حث و انلره انى توفيق ايتدى و ياخود شول شى سبيله كه حق تعالى انلرايچون ازواج اوزره حفظ ايلديكه اول مهر و نفقه و حفظلرينه قيام و انلردن ذبدر (واللاتى تحافون نشوزهن) شول نساكه سز انلرك طاعت رجالدن عصيان و تر فعلى خوفن ايدو سز (فعلوهن) سز انلره و عطايدك (واهجروهن فى المضاجع) و انلرى مر اقدده هجر ايدك بر حالف التنه كيرمكله و انلره جماع ايتمكله و يا فراشده انلره ارقه سين دو نمكله و انلركله كلامى تركله و يا فراش آخره تحوبله (واضربوهن) و انلرى ضرب ايدك بر ضربله كه مبرح و شائن اوليه * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم فى حق المرأة ان قطعها و اذا طعنت و تكسوها اذا اكتسبت و لا تضرب الوجه و لا تقبحه و لا تعجزها الا فى البيت * پيغمبر عز عليه السلام مرأه حقنده زوجه ديديكه چقان اول سندن طعام استيه بيديره سن كسويه احتياج اولورسه كيوره سن و امرينه مخالفت ايدر سه اورده سن ليكن يوزينه اورمغل تقبج ايتمكل هجر ايتديك تقديره بيسكده هجر ايلسكل (فان اطعنكم فلا تبغوا عليهم سبيلا) اكر انلر سزه اطاعت ايدر لسه انلردن تعرضى ازاله ايدك و انلردن صدور ايدن اعمال سيئه سنى ايدللك منزله سنده عد ايدك زيرا كه بر ذبندن توبه ايدن كسه انى ايشلدك كيددر (ان الله كان حليما كبيرا) الله تعالى على و كبير اولدى ايمدى انك عقابندن صافلك زيرا انك اوزر يكزه قدرنى سزك تحت يد يكزه اولان نساء اوزره قدر تكز دن اعلاوا كبر در بويه ايكن اول سزك سيئاته تكز دن تجاوز ايدر و توبه كزى قبول ايدر ايمدى سز ازواجكزك اسائننى عفو و احق سز (وان خفتم شقاق بينهما) اكر زوج ايله زوجه بيننده خلاف اولسننى يقن و ياظن ايدر سه كز (فابعثوا حكما من اهل و حكما من اهلها) ايمدى اول زوجاتك هر برى اهلندن بر رجل عدلى انلره حكم كوندر كزيرا كه اقارب انلرك احوالنه اعرف و صلاحلرينه ارغيدر * اشبو حكم استخباب وجهى اوزره در اكر حكمتى اجابندن نصب ايتسه لر جائز اولور اشبونكله تحكيم جوازينه استدلال اولور ليكن اظهر اولان بودركه اول حكمتك نصبي بينلرين اصلاح ايچون و يا امر لرى متبين اولسون ايچوندر و اول ابكى حكم جمع و تفرقه ولى ايتمه لر ازواجك اذنيه (ان يريدوا صلاحا يوفق الله بينهما) اكر اول ابكى حكم اصلاح قصدين ايدر لسه انلرك حسن سعى سبيله حق تعالى اول زوج و زوجه بيننه موافقت ايقاع ايدر اشبونده تنبيه واردركه بر كسنه نحرى ايتديكى شيئده نيئن اصلاح ايدر سه حق تعالى انك مبتغاسنى اصلاح ايدر (ان الله كان

علیما خیرا) الله تعالی ابیکی مختلف بدینی تألیفه علیم وایکی حکم نصیحتنه خیر اولدی (واعبدوا الله ولا تشركوا به شیئا) الله تعالی بی برلکیز وعبادتی یالکیزا کا ایلکیز جلی و خفیدن هیچ برشیئی اکا اشراک ایته کز * قال معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنه کنت ردف النبی صلی الله تعالی علیه وسلم فقال هل تدري یامعاذ ما حق الله تعالی علی الناس قلت الله ورسوله اعلم قال حقہ علیم ان یعبدوه ولا یشركوا به شیئا ادری یامعاذ ما حق الناس علی الله اذا فعلوا ذلك قلت الله ورسوله اعلم قال حق الناس علی الله ان لا یعذبهم قلت یارسول الله الا ابشر الناس قال دعهم یعملون * معاذ رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ک ردیفی ایدم بکا دیدیکه یامعاذ یلور میسنکه حق تعالینک ناس اوزره حق ندر دیدمکه الله تعالی ورسولی اکا اعلدر دیدیکه انی برلیوب یالکیزا کا عبادت ایدر ل عبادت لر ندن هیچ برشیئی اکا اشراک ایته لر و یامعاذ یلور میسنکه ناسک الله تعالی دن وعد کریمی مقتضاسیحه عهده سنده حقاری ندر دیدمکه الله تعالی ورسولی اکا اعلدر دیدیکه انلری عذاب ایته عبودیت حقوقی اقامت ایدر لر سه دیدمکه انی ناسه تبشیر ایدر یممی دیدی ایته که عمل ایتمونلر (وبالوالدین احسانا) ووالدینکزه احسان ایدک * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم بر الوالدین افضل من الصلاة والصوم والحج والعمرة والجهاد فی سبیل الله * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر کشینک والدینه اطاعت واحسانی صلاة وصوم وحج و عمره وجهادک نوانلندن افضلدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من اصبح مر ضیا لابیہ اصبح له بابان مفتوحان الی الجنة ومن امسى مثل ذلك فان کان واحدا فواحد ومن اصبح مسخا لابیہ اصبح له بابان مفتوحان الی النار ومن امسى مثل ذلك فان کان واحدا فواحد وان ظلما * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر کیمسه که والدینتی کندیدن راضی ایتمش اولدیغی حالده صبا حلیه ویا اخشاملیه انکچون جنته ایکی قپو آچلش صبا حلر و اخشاملر اکر راضی اولان وجودده انلرک بری ايسه آچیلان قپو بر اولور و بر کیمسه که والدینتی کندویه اسخا ط ایتمش اولدیغی حالده صبا حلیه ویا اخشاملیه انکچون جهنمه ایکی قپو آچلش صبا حلر و اخشاملر اکر اسخا ط ایتمش ووجودده انلرک بری ايسه آچیلان قپو بر اولور واکر انک انلری اسخا طی انلرک اکا ظنندن ايسه ده یه انکله عندالله معذور اولمز * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم بر الوالدة علی الوالد ضعفين * پیغمبر عز صلی الله علیه السلام ایدر کشینک والدسه سنه اولان بر وکرك عقوق والدینه اولان بر و عقوقی اوزره ایکی مرتبه تضعیف اولنور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما علی احد اذا اراد ان یصدق بصدقة ان یجعلها لوالديه اذا کانا مسلمین فیکون لوالديه اجرها ویکوزله مثل اجرهما من غیر ان ینقص من اجرهما شیء * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر هیچ کیمسه به حرج یوقدرکه برشیئی تصدق ایتمدیکنده ثوابی والدینه باغیشلیه اکر مسلمین ايسه لر ایددی اول والدینه اولان ثواب دکلو یالکیز اکا اولور اول والدینک ثوابدن برشیئی اکسلیکسزین * شرعهده ایدر ابوهریره رضی الله تعالی عنه والدسهی وفات ایتمیحه حج ایتمدی زیرا که فقیر ایددی اوزرینه حج فرض اولما مشیدی هر صبا حلین والدسهی قاته واروب سلام ویرردی حق تعالی بنم ایچون سکا خیر جزا ایدر نتکیم سن بنی کو چکلکمده بمیلیوب بیوتدک دیردی اندن والدسهی اکا رد سلام

واردرکه برالتون ویرسک انی سکا ادا ایتمز مکر انک اوزرینه دائما اقدامله قیام ایدر سن بونلر بو خیانتلرینه سبب انلر بزه بو جاهل عربلرک مالنی اخذده کنه یوقدر دیرلر و بو ادعالرنده الله تعالی یه کذب ایدرلر و حال بوکه انلر خیانت حرام اولدیغی بیلورلر * هر ویدرکه بو ادای امانت ایدن عبدالله بن سلام که قریشدن بریسی اکا بیک ایکی یوز و قیه التون امانت ویرمشیدی انک تماما اداسیله مدوح اولدی اول برالتونی ادا ایتمان قحاص بن عازورا کیمیکه قریشدن بریسی اکا بر دینار امانت ویرمشیدی انی انکار ایله مذموم اولدی و بونلر توریه بیلیمیان و دینلرینه مخالف اولنلرک مالنی اخذده و بال یوقدر اعتقادنده درلر (بلی من اوفی بعهدہ واتی فان الله یحب المتقین) انلرک اعتقادلری کبی دکدر بلکه شول کیمسه که الله تعالینک عهدینه وفا ایدر و امانتی ادا ایدر و حرامدن صاقلنه تحقیق الله عظیم الشان اول برهیز کارلری سور (ان الذین یشترون بعهد الله

و ایمانهم ثمنا قليلا واثك
لا خلاق لهم في الآخرة
ولا يكلمهم الله ولا ينظر
اليهم يوم القيمة ولا يزكهم
ولهم عذاب اليم (شول
كيسه لركه الله تعالى ايله
اولان عهدلرني و انك
اسمنه عيملرني دنيا نك
آز متاعنه استبدال ايدرلر
انلر ايچون نعيم آخرتدن
بهره يوقدر و الله تعالى
انلره فرح و يررشي سويلز
و انلره قيامتده مرحمت
نظريله باقز و انلري
كناهدن پاك ابتز و انلر
ايچون عذاب اليم واردر *
دينلديكه بو آيت كريمه
احبار يهود حقننده نازل
اولمشدركه انلر مأكل
و منفعلارني صميانت
واغتيالردن اخذر شوت
ايله توريتده اولان نعت
و عهدى كتم و تبديل
و انك خلافي كتب ايله
بو من عند اللهدر ديو
خلافه عيملر ايتلريدر
(وان منهم لفريقاً يلوون
السنتهم بالكتاب لتحسبوه
من الكتاب و ما هو من
الكتاب و يقولون هو من
عند الله و ما هو من عند الله
و يقولون على الله الكذب
و هم يعلمون) اهل كتابدن
بر فرقه واردر * يعني

ايدوب بنم ايچون حق تعالى سكا خير جزا ايتسون تنكيم پيرلكمده بكا بر واحسان ايدر سن
ديردي * حديثده كلديكه بر كسنه و الدني قبرنده صله ايتك ديلسه انك دوستلرينه صله ايتسون
و اولكه و الدينه عاق ايكن وفات ايتسه لر انلر ايچون استغفار و تصديق ايتسونكه عند الله انلره بار
يازيله * حديثده كلديكه بر كيسه و الدينك و ياخود برينك و ياخود اقربا و احباسندن هر جمعه ده
قبريني زيارت ايتسه اكابر يازيله * ربيع بن خثيم بولده مسلمينه ايداء ايدر طاشك بريني آلوب صاغنه
اتربونك ثوابي و الدمهك اولسون و بريني صولنه اتربونك ثوابي و الدمهك اولسون ديردي
و غيظي كظم ايدوب انككه و الدينك بريني قصد ايدردي ايمدي انك بو فعلي دلالت ايدر كه كشي
حسناتندن هر نوعي و الدينه برواحسان نيتيله ايشلك جائز اولور مع ذلك اول غلندن انلره
اولان اجر دكلو اكا دخي اولور * احياء علومده ايدر اكثر علما اتفاق ايتديلر كه شهبانده
و الدينه اطاعت واجب اوله حرام محضده دكل اكر سنك شبهه ايتديك طعاعي و الدينك
سنسزيمزه سكا واجب اولور كه اني يمكه انلره موافقت ايدسك زيرا شبهه لويي ترك ايتك
ورعدرو اماكه و الديني رضاسني رعايت واجبدر * و كذلك كشي به جائز اولمزه و الدينك اذنسز
مباح و يا نافله سفر ايدو و يا طلب علمه كيده مكر كه اول حالتده اوزرينه فرض اولمش علمك طلبنه كيده
بلندنه اكا تعليم ايدر بونيمه اول تقدير جه و الديني اذنسز اكا كتمشي جائز اولور * منيع الادابده
ايدر چقان و الديندن ايكي سنك حقني معا مراعات متعذر اولور سه مثلاً برينه مراعاته اخر متأذي
اولدغي تقدير جه تعظيم و احترامه راضي اولور شيئده و الدحقني ترجيح ايدو يرا كه نسب اندندر
خدمت و انعامه راجع اولور شيئده و الده حقني ترجيح ايدو حتى ايكي سي اكا كلسه لر و الدني
ايچون قيام ايدو و ايكي سي اندن برشي استسه لر اول و الدسه ويره (و بذى القربى) و دخي
صاحب قرابتكزه احسان ايدك * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم قال الله تعالى انا الله و انا الرحمن
خلقت الرحم و شفقت لهما اسما من اسمي فمن وصلها وصلته و من قطعها بانه * پيغمبر مز صلى الله تعالى
عليه وسلم الله تعالىدن روايت ايدر ديمشكه بن الوهيت و رحمانيت صفتيله متصفم رحمي خلق
ايتدم انكچون رحمان اسمندن رحم استني شق ايتدم بر كيسه كه اكا وصلت ايدو بن اكار حمتي
ايركوريرين و اولكه اندن انقطاع ايدو اندن رحمتي كسرم * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم
ما من ذنب احري ان يجمل الله له العقوبة في الدنيا مع ما يدخر له في الآخرة من البغي و قطيعة
الرحم * پيغمبر مز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر كنهالرده حق تعالى دنيا ده عقوبتن تعجيل
ايتكه بغيدن و قطيعة رحمن احري و احق كناه بوقدر آخرته ادخار اولنان عقوبتيله بيله
* قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم تعلموا من انسابكم ما تصلون به ارحامكم فان صلة الرحم محبة
في الال و مودة في المال منساة في الاثر * پيغمبر مز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر آباء و اجداد و اعمام
و اخوان و سائر اقاربكز اسملرني بيلك كه انككه صله رحم ايتكه امكانكز اوله صله رحم ايله
مراد اقاربه اعانت و احساندر اقاربني بيلين ايسه صله ايتكه امكاني اولمز چنانكه بينلرنده تواصل
و تعارف اوله بري برلرينه محبت و ماللرنده وفرت و عمرلرنده طول مدت اولور * قال النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم افضل الصدقة على ذي الرحم الكاشح * پيغمبر مز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر صدقه نك
افضل كشي نك شول ذي قرابتو و يرديكيدر كه اول اكا عداوتى اضممار ايدر اوله * قال

کعب بن الاشرف و مالک
بن الضیف و حی بن اخطب
و ابو یاسر و ثعلبه بن عمرو
کبی کیمسه لکه تحریف
ایستدکاری کتابی سزی
توریتدن ظن ایستون دیو
اغزلیخی اکهرک بوکهرک
او قورلر حالبوکه اول
کتابدن دکدر و بو الله
تعالی عندندندر دیرلر مع هذا
من عند الله دکدر و کلام
اللهدن غیر یی اکا اسنادله
یلان سویلر مع هذا انک
کذب و منحرف اولدیغی
کندولری دخی بیلورلر
(ما کان لبشر ان یؤتیه الله
الکتاب والحکم والنبوة
ثم یقول للناس کونوا عبادا لی
من دون الله و لیکن کونوا
ربانین بما کنتم تعملون
الکتاب و بما کنتم تدرسون)
الله تعالی کتاب و فهم و علم
و نبوت و یرد کدنصکره ناسه
اللهدن غیر یی بکابنده و باید
اولک دیمک بر بشر ایچون
اولمدی و لایق دخی اولمدی
ولیکن دینده و علم و عملده
کامل و ثابت اولک که کتاب
الهی سائر تعلیم و کندیکز
دخی درس و قرائت
و موجبیه عمل ایده سز
دیدى * دینلدیکه یهوددن
ابورافع القرظی و نصاردن
سید نام نجرانی یا محمد

النبي صلى الله عليه وسلم افضل الفضائل ان تصل من قطعك وتعطي من حرمك وتصفح عن ظلمك *
پیغمبر عز علیه السلام ایدر فضائلک افضلی سندن کسینلن ذی قرابتکه صله ایده سن و سنی
عطا سندن محزوم ایده اعطا ایده سن و سکا ظلم ایده فی عفو ایده سن * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم
الصدقة على المساكين صدقة وعلى ذي الرحم ثنتان * پیغمبر عز علیه وسلم ایدر مساکینه
و یریلان صدقه نک ثوابی بر مرتبه در اما که ذی رحم فقیره و یریلان صدقه نک ثوابی ایکی مرتبه در
(واليتامى) دخی یتیمله احسان ایدک * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم انا و کافل الیتیم فی الجنة
هكذا و اشار بالسبابة الوسطی و فرج بينهما شیئا * پیغمبر عز علیه السلام ایدر بن و یتیمی مرحمت
اوزره تربیه ایدن جنتده شویلجه اولور ز دیوب سبابه و وسطی پار مقارینی بری برلینه یقینلشدردی
* قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم من مسح رأس یتیم لم یمسحه الا الله کان له بكل شعرة تمر علیها
یده حسنات و من احسن الی یتیمه او یتیم عنده کنت انا و هو فی الجنة کهاتین و قرن بین اصبعیه *
پیغمبر عز علیه السلام ایدر بر کسه که الله تعالینک رضا سچون مرحمتله بر یتیمک باشن صفاسه
الینک اوزرینه اوغرا دیغی قیللر عددنجه انکچون حسنات اولور و بر کسمنه که یتیم اوغلافی
و یاقزی تربیه سنه الوب اکا احسان ایده بن و اول جنتده شویلجه اولور ز دیوب ایکی پارمعن
بری برینه یقلشدردی (و المساکین) و دخی مسکینلره احسان و انعام و اطعام ایدک اگرچه
باشت و جهله و طیب کلامله ایسه ده (والجار ذی القربى والجار الجنب) و دخی احسان ایدک
شول جاریه کزه کیم سزه قرابتی اوله و دخی شول جاریه کزه کیم سزه اجنبی اوله قرابتی اولیه
* قالت عائشة رضی الله تعالی عنها یا رسول الله ان لی جارین قالی ایهما اهدی قال الی اقر بهما منک بابا *
عائشه رضی الله تعالی عنها دیدیکه یا رسول الله بنم ایکی جارم و ارقمغیسنه اهدا ایده بن دیدیکه قیوسی
سکا قرب اولانه * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم لا تحقرن من المعروف شیئا و لو ان ثاقب اخطب بوجه
طالق فاذا طلجت مرقه فاكثر ماءها و اغرف لجیر انک منها * پیغمبر عز علیه السلام ایدر معروفدن
هیچ برشیئی تحقیر ایتمکل اگرچه بر مسلم قرنداشکه طلاق و جهله تلاق ایتمک ایسه ده ایمدی
آنشده قوقولی طعام بشر دیدیکده صوبن و یاغن چوق ایدوب اندن جیرانکه برر مقدار
و یرکل * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم مازال جبریل یوصینی بالجار حتی ظننت انه سیورثه *
پیغمبر عز علیه السلام ایدر جبریل علیه السلام بکا جار حققی رعایت امرنده ایصادن زائل
اولزدی حتی ظن ایتدیمکه اول جاری جاره وارث قیلور * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم
اذا مات المؤمن و قال رجالان من جیرانه ما علمنا به الا خیرا و هو فی علم الله علی غیر ذلك قال الله
تعالی للملائکته اقبلوا شهادة عبیدی و تجاوزت عن علمی فیه * پیغمبر عز علیه السلام
ایدر چانکه بر مؤمن و فات ایدوب جیرانندن ایکی کسه بز انک حقنده بیلدیکمز دکل الاخیردر
دیه لر و الحال حق تعالینک علمنده اول انلر دیدیکنک خلاقی اوزره در حق تعالی ملائکه یه
دیرکه اول عبدکم حقنده خیر شهادة ایدن عبیدکم شهادتلیخی قبول ایدک بندخی انلرک
یتلیوب بن بیلدیکم سیئاتدن یکدم * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم احسن مجاورة من
جاورک تیکن مسلما * پیغمبر عز علیه وسلم ایدر جار اولدیغک کسمنه ایله مجاورتکی
کوچک ایتکه مسلم کامل اوله سن * قال النبي صلى الله تعالى علیه وسلم خیر الاصحاب عند الله

دیلر میسنکه سکا عبادت
ایده لم دیدیلر فخر رسالت
علیه السلام معاذ الله که الله
تعالیدن غیر ی به عبادت امر
ایده یم بنم بعث و ما موریم
یا الکنز بر الله تعالی به عبادت در
یور دیلر بناء علیه بو آیت
کرمه نازل اولدی
(ولا یأمرکم ان تتخذوا
الملائکة والنبيين اربابا
یأمرکم بالكفر بعد اذ انتم
مسلمون) و اول کتاب
و نبوت و یریلن بشر سزک
ملائکه و نبیلری ارباب
اخذ ایتمکزی امر ایتمز
هیچ سزه مسلمان
اولدقد نصکره کفرله امر
ایدر می (واذ اخذ الله
میثاق النبین لما آتیتکم من
کتاب و حکمة ثم جاءکم
رسول مصدق لما معکم
لتؤمن به و لتصبرنه قال
ء اقرتم و اخذتم علی
ذلکم اصری قالوا اقرنا
قال فاشهدوا وانا معکم
من الشاهدين) و یاد ایدک
شول وقتیکه الله تعالی انبیا
و امترندن بو وجهله عهد
و میثاق الدیکه سزه و یردیکم
کتاب و علم و فهمدن صکره
سزکله اولان کتاب و حکمتی
تصدیق ایدر سزه بر رسول
کلدی که محمد علیه السلام در
حیاتده بولسانلریکنزی

خیر هم لصاحبه و خیر الجیران عند الله خیر هم لجاره * پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر الله تعالی
عندنده صاحبک خیر لوسی صاحبنه خیر لو اولانیدر و الله تعالی عندنده جارلرک خیر لوسی جارینه
خیر لو اولانیدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم الجیران ثلاثة حقوق حق الجوار و حق القرابة
و حق الاسلام و جارله حقان حق الجوار و حق الاسلام و جارله حق واحد حق الجوار و هو المشرک
من اهل الکتاب * پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر جیران اوج صنفدر بر صنف ایچون اوج
حق واردر که اول حق جوار و حق قرابه و حق اسلام در * و بر صنف ایچون ایکی حق واردر که
اول حق جوار و حق اسلام در و بر صنف ایچون انجق بر حق واردر که اول اهل کتابدن مشرک
حق جواریدر * احیاء علومده ایدر پیغمبر یمز علیه السلامه دینلدیکه فلائه خاتون کوندز صیامده
و کیچه قیامده در الابوکه جیرانه ایدا ایدر دیدیکه اول جهنمدر پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه
و سلم ایدر بیلور میسزکه جارک حق ندر سندن استعانت ایتسه اعانت ایدهن سن قرض ایستد کده
و یره سن احتیاجی اولور سه حاجتن بتور سه سن خسته اولدیغنده خاطرین صور معده واره سن
وفات ایتمدیکنده جنازه سیله قبرینه کیده سن مسرتنه تمنیه و مصیبتنه تسلیه ایدهن سن و اندن
روزکاری منع ایدر انک اذن سز بو کسک یا پویا پیغمبر یمز و یمش الدیغنده اکادخی و یره سن و یره سن
مراد ایتمز ایسه انی اول کور مدین او یکه کیره سن وانی و لدیکک الینه و یره سن طشره کوندز میه
سن بلیکه انی و لدکه تنهاده یدیره سن و چوملک قینا مغله اکا ایدا ایتیه سن مکرکه اکا اندن
بر مقدار و یره سن اول الله تعالی حقچو نکه نقسم انک یدنده در جار حقنی کال اوزره قضایه
قادر اواز مکر اولککه حق تعالی اکا رحمت ایتش اوله (و الصاحب بالجنب) و دخی امر
حسنده سزه رفیق اولانه احسان ایدک تعلم و تصرف و صناعت و سفر کبی * دینلدیکه اول مرآه
درو ناسدن نفع رجاسیله صاحب اولاندر (و ابن السبیل) و دخی مسافر و یا ضیفه احسان
ایدک * قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم من کان يؤمن بالله و الیوم الآخر فلیکرم ضیفه جائزته
یوم و لیلته و الضیافة ثلاثة ايام فما کان بعد ذلك فهو صدقة و لا یحل له ان یشوی عنده حتی یشرحه *
پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر اول کسمنه که الله تعالی به و یوم آخره ایمان کتوره
قوتغنه اکرام ایتسون جائزه سی برکون بر کیچه در و ضیافت اوج کوندز انک اوزره زیاده سی
صدقه در و ضیفه حلال اولمز که مضیف عندنده معتاددن زیاده اقامتله اکا مشقت و یره * روایت
اولندیکه عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه بر قونق کلیمک اکا اکرامندن کندی خدمت
ایدردی و دیدیکه پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه و سلمدن ایشتمد مکه دیر قونق اولان اوده ملائکه لر
قائم اولور لر اویله اولسه او تانورین بن او توروب انلر قائم اوله لر (و ماملکت ایمانکم) و دخی
ملک یمینکنز ده غلمان و جوار ی به احسان ایدک * قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم اخوانکم جعلهم الله
تحت ایدیکم فن جعل الله اخاه تحت یدیه فلیطعمه مایاً کل و یلبسه مایلبس و لا یکلفه من العمل مایغلبه فان
کلفه مایغلبه فلیعینه علیه * پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر ملوکلریکنز سزک دیندش قراندش
یکز در حق جل و علانلری تحت حکمکنزده قیلاو بدیر بر کسمنه که قرداشنی حق تعالی انک تحت حکمکنده
قیله کندی یدو کندن و کیدیکندن اکا یدیره و کیوره و طاقی اولمیان علی اکا تکلیف ایتسون تکلیف
ایدر سه کندی اکا یاردم ایتسون * قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم من قذف ملوکه و هو

بری، ماقال جلدیوم القیامة الا ان يكون كما قال * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر
کسنه که مملوکنی قذف ایده خالوکه اول مملوک مولا سنک دیدو کندن بریدر یوم قیامته اول
مولایه حد اوریلور مکرکه اول مملوک مولا سنک دیدو کی کبی اوله * منبع الادابده ابن رفاعه دن
هر ویدر که ایدر برکسنه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه یار رسول الله نه دیرسن
مما یکمز امرنده که انلر مسلمون اولوب بزم کبی انلر دخی نماز قیلور لر واورج طوتر لر بز ایسه
انلری ضرب ایدرز دیدیکه انلرک جنایتی و سزک عقوبتکنز وزن اولنور سزک عقوبتکنز
انلرک جنایتندن اکثر اولور سه اول زیاده سزدن اخذ اولنورینه اول کیمسه دیدیکه یار رسول الله
بزم انلری سب ایتمز که امرنده نه دیرسن دیدیکه انلرک ذنبی ایلر سزک اذا کنز وزن اولنور
اگر اذا کنز انلرک ذنبندن اکثر اولور سه اول زیاده دکلر عملکنزدن آلتوب انلره ویریلور
* عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه بر وقته غلامنک قولاغنی علفله چکوب بوردی بعده
نادم اولوب غلامه امر ایتدیکه اولدخی انک قولاغنی انجلین چکوب بوره غلام امتناع ایدیک
کرهانی ایتدردی (ان الله لا یحب من کان مختلا فخورا) الله تعالی سومز او کسه بی که مشکر
اوله و کبرندن ناحق بره ناس اوزره تفاخر ایده * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
یلما رجل یتجتر فی بر دین وقد اعجبته نفسه خسف به الارض فهو یتججل فیها الی یوم
القیامة * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر وقته بر رجل ایکی برده کیوب عجله
صالنوردی اول سبیدن اول بره پکوردی ایمدی یوم قیامته دکین اول اندن تحرک ایدرک
اشاغه کتمکده در * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا ینظر الله یوم القیامة الی من جر ثوبه
خیلاء * پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم ایدر حق جل و علا نظر رحمت و رأفته نظر ایتمز
یوم قیامته اول کسه به کیم کبرندن ثوبن اوزون ایدوب سوریه (الذین یجخلون ویأمرون
الناس بالجخل) که انلر مالارنده کی حق الهی ادادن و یاسائله اعطادن بخل ایدر لر و اول
فعل قبیحی ایشلیکه ناسه امر ایدر لر شول کسه لر حقنده نازل اولدیکه عادتلری اخذو منع ایدی
حی بن اخطب و کردم ابن زیدو بحر بن عمرو انلرک امثالی کبی (ویکتون ما آتاهم الله من فضله)
والله تعالی فضلندن انلره و یردیک غنا و علمی کتم ایدر (واعتدنا لکافرین عذابا مهینا)
کافر لر ایچون عذاب مهین اعداد ایندک زیرا که بر کیمسه نعمه الله کافر اوله بخل و اخفا ایلر
اکا اهانت ایتدیک کبی اولدخی عذابه اهانت اولنور (والذین ینفقون اموالهم رئاء الناس)
ودخی انلرکه ماللرین ناسه ریاه ایچون تصدق و انفاق ایدر لر (ولایؤمنون بالله ولا بالیوم
الآخر) خالوکه الله تعالی به و یوم آخره ایمان کتور مز لر ایمدی انلرک قرینی شیطاندر که
انلری اول عمله تحمیل ایتدی تاکه نارد اول انلره قرین اوله (ومن یکن الشیطان له قرینا
فساء قرینا) بر کیمسه که شیطان قرین اوله شیطان ایسه نه بمؤس قرین اولور (وماذا علیم
لو آمنوا بالله والیوم الآخر و انفقوا مآرزقهم الله) انلرک اوزر نه وبال و مضرت ایرردی
اگر الله تعالی به و یوم آخره ایمان کتور سه لر و الله تعالی انلرک ایدیک مال و نعمتندن فی سبیل الله
انفاق ایتسه لر (وکان الله بهم علیم) الله تعالی انلرک اسرارینه علیم اولدی اشبو آیتده انلره
مکان منفعتی بیلدکیرینه و برشیء خلافته اعتقاد ایتدکیرینه توبیخ وارد و دخی فواید جلیله

دعوت ایدر * اکا
البته ایمان ایدر سز و حق
اظهار ایچون اکا نصرت
ایدر سز حق جل و علا
« انبیایه اقرار ایتدیکیزی
و بونک اوزرینه بنم عهدی
قبول ایتدیکیزی » پیوردی
انلره * اقرار ایدک * دیدیلر
حق تعالی « امدی سز
کندیکیز و اتباعکیز اوزره
شاهد اولک بندخی سزکه
بیلر شهادت ایدیکیلردنم »
پیوردی (فن تولی بعد ذلک
فاولک هم الفاسقون)
کیمکه بو اقرار دنصکره
اعراض ایدر سه انلر
عاصیلر و ایماندن خارجلر در
(افغیر دین الله یغفون وله
اسلم من فی السموات
والارض طوعا و کرها
والیه یرجعون) آی الله
تعالینک انتخاب ایتدیک
دین اسلامدن غیری
دینی طلب ایدر لر مع هذا
کوکلرده ویرلرده اولنلر
طوعا و کرها الله تعالی به
تسلیم و انقیادده اولدیلر
و جمله سی آخرتده اکا
رجوع ایدر لر (قل آمنوا بالله
وما انزل علینا و ما انزل
علی ابراهیم و اسمعیل
واسحق و یعقوب و الاسباط
وما اوتی موسی و هیمسی
والنبیون من ربهم لا نفرق بین

و عوائد جمیله علمه مؤدّی اولور علمه جواب طلبچون فکره تحریض واردر و ضرر سر
امر دعوت اولنان کشی به لایق احتیاطا اکا اجابت ایدوکنه تنبیه واردر فکیف که منافعی
متضمن اوله (ان الله لا یظلم مثقال ذرة) الله تعالی نمله صغیره دکلو هیچ کسنه نک اجرندن
نقض و عقابنده زیاده ایتمز * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله لا یظلم المؤمن حسننه
یثاب علیها الرزق فی الدنیا و یجزی بها فی الآخرة و اما الکافر فیطعم حسناته فی الدنیا حتی
اذا افضى الی الآخرة لم یکن له حسنة یعطى بها خیرا * پیغمبر عز علیه السلام ایدر حق جل
و علا هیچ کیمسه ظلم ایتمز مؤمن حسننه سی اوزره دنیاده رزقه ثوابنور و مع ذلك انکله
آخرته دخی جزا اولنور و اما کافر حسناتی سببیله دنیاده اطعام اولنور آخرته وارد یغنده
حسنه سی بولنوزکه مقابله سنده اکا خیر و یرله (وان تک حسنة یضاعفها) اکر ذره دکلو حسننه
اولور سه حق تعالی اتی اضعاف کثیره قیلور (و یؤت من لدنه اجرا عظیما) و کندی قبلندن
اول حسننه مقابله سنده وعد اولنان اوزره زائد اجر عظیم و یرر ابوهریره رضی الله تعالی عنه
ایدر چنانکه حق تعالی بر کیمسه اجر عظیم و یره انک مقدارنی کیم تقدیر ایده یلور (فکیف
اذا جئنا من کل امة بشهید) کفره نک حالی نیجه اولور چنانکه هرامتدن پیغمبر لرین شاهد
کتوره و زکه انلرک فساد عقائدینه و قبح اعمالنه شهادت ایلله (و جئناک علی هؤلاء شهیدا)
وسنی یا محمد اول امتلری اوزره شهادت ایدن پیغمبر لک صدقنه شاهد کتوره و ز (یومئذ
یود الذین کفروا و عصوا الرسول لوتسوی بهم الارض) اول کون اولدیغنده ایستیوب
دیلله شونلر که کافر اولدیلر و رسوله عصیان ایدیلر نولیدی موتی کبی دفن اولنه لر اوزر لرینه
طریق اورتله لر دی و یابعث و یا خالق اولنیه لر انلر که بر حکمده برابر اوله لر دی (و لایکتون
الله حدیثا) تا که محمد علیه السلام امرنی و نعتنی کتم ایتش اولیه لر دی و یا خود کفره الله
تعالیدن هیچ بر حدیث شریفک کتمه قادر اولیه لر زیرا که حق تعالی به هیچ برشی خفی
دکدر جوار حارینی انطاق ایدوب اعمال قبیحه لرینه اول شهادت ایدیسردر * روایت اولنور که
مواطنک برنده کفره و الله بزشرک ایتمشدک دیدکلرنده الله تعالی اغزلری مهرلیوب جوارحی
انلرک شرک لرینه شهادت ایلله اوزر لرینه حال مشد اولیحق ارضک تسویه اولنسن تمی
ایله لر (یا ایها الذین آمنوا لا تقربوا الصلاة و انتم سکاری حتی تعلموا ما تقولون) یا مؤمنلر سر
نمازه طور مکنز حالبوکه سرنوم و یاخر مثلندن سکرانلر سر تاشول وقته دکین که نماز کزده
دیدیکزی بیله سر * روایت اولنور که خر حرام اولمزدن اول عبدالرحمن بن عوف رضی الله
تعالی عنه طعام پشروب صحابه دن بر جماعتی چاغردی طعام پیدر و بخر ایچوردی حتی که
سکران اولدیلر صلاة مغربه ایشوب بررجلی امامته پکوردیلر رجل * قال یا ایها الکافرون
اعبدوا ما تعبدون * دیو لاک حذفیله او قیچک اشبو آیت کریمه نازل اولدی * ضحاک بن
مزامر رضی الله تعالی عنه ایدر انکله مراد سکر نومدر اولیه اولسه نومک غلبه سی عندنده
صلاتدن نهی اولندی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا نعت احدکم و هو یصلی فلیرقد
حتی ینذهب عنه النوم فان احدکم اذا صلی و هو ینعس لعله یتستغفر فیسب نفسه * پیغمبر عز علیه
السلام ایدر قیچان بریکز نماز قیلور کن اکا او یقو غلبه ایتسه نمازی قیلیوب او یقوسی کیدنجه

احد منهم و نحن له مسلمون)
یا محمد سن دیکه بز الله
تعالی به ایمان کتوردک و بزه
انزال اولنان قرآنه و ابراهیم
و اسمعیل و اسحق و یعقوب
علیهم السلامه و ابناء یعقوبه
انزال اولنانه دخی ایمان
کتوردککه بو جمله سی
ابراهیم علیه السلامه منزل
صحف اولوب انک شریعتنده
اولغله اکا تابعلر ایدی کانه
انلر نازل اولمشدر و موسی
و عیسی علیهما السلامه
و یریلن توریة و انجیله سائر
انبیا علیهم السلامه رببری
طرفندن و یریلنلره ایمان
کتوردک اول انبیانک
نبوتلرندن برینک بدینی
برندن تقریق ایتمز و اول
الله تعالینک قولوغنده
مسلملر (و من یتبع غیر
الاسلام دینا فلن یقبل منه و هو
فی الآخرة من الخاسرین)
کیکه اسلامدن غیری
دین طلب ایدر سه اول
مطلوبی اولان دین اندن
قبول اولنمز اول کیمسه
آخرته زیان کور یچار دندر
(کیف یریدی الله قوما
کفروا بعد ایمانهم و شهدوا
ان الرسول حق و جاءهم
البینات و الله لا یریدی القوم
الظالمین) الله تعالی اول
قومه نیجه هدایت ایدر که

یا تسون * زیرا اول حالده نماز قیلور سه احتمالدر که کندوی استغفار ایدر ظنیه سب ایلیه
 * احباء علومده * لا تقربوا الصلاة وانتم سکاری تعلموا ما تقولون * قول شریفنده ایدر یعنی
 کثرت هم و یا حب دنیا ایلیه سکرانلر سز وانکه مراد ظاهری اولدیغی تقدیرجه ینه انده سکر
 دنیا به تنبیه واردد زیرا که نمیه علت بیان اولندیکه حتی دیدیکزی بیلور اوله سز نمازی اول
 وقتده قیلک و دیدیکنی بیلامک ایسه وسواس وافکار دنیویه مستغرق غافل حقنده مطرد
 در نیجه مصلی واردد که شرب خمر ایتمشیکن نمازده نه دیدیکن بیلمز * قال النبی صلی الله تعالی
 علیه وسلم لا ينظر الله سبحانه وتعالى الى صلاة لا يحضر الرجل قلبه فیها مع بدنه * پیغمبر یمز
 صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر حق تعالی نظر ایتز شول نمازده کیم کشی انده قلبنی بدنیله بیله
 احضار ایتیه * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان العبد لیصلی الصلاة لایکتب له نصفها
 ولا ثلثها ولا ربعها ولا خمسها ولا سدسها ولا عشرها وكان یقول انما یکتب للعبد من صلاته ما عقل منها *
 پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر عبد نماز قیلور حالبوکه اول نمازک اکا نه نصفی ونه ثانی ونه
 ربحی ونه خبی ونه سدسی ونه عشری یازیلور بلکه عبد ایچون نمازندن اول شی یازیلور که قلبی انده
 حاضر اوله * تنکیم برکسنه عین ایتسه که فلانه شکر و ثنایدیم ویانندن حاجتم دیلیم بعده کاد لالت ایدر
 الفاظ او یورکن لسانته جاری اولسه یمیننده بار اولمز و یاخود الفاظ مذکور ظلمت لیلده لسانته جاری
 اولسه و اول فلان دخی انده حاضر اولوب لیکن اول انک انده حاضر ایدوکن بیلمسه وانی کور مسه کذلک
 یمینده بار اولمز زیرا کلام نطقی انکه اولمز مادامکه اول قلبنده حاضر اولیه و یاخود الفاظک لسانته
 جاری اولسی اول فلانک حضورنده بیاض نهارده اولسه لیکن افکاردن بر فکره مستغرق اولمغه اول
 تافظ ایتدیکی الفاظک معناسندن غافل اولوب نطقی عنندنه اکا توجیه خطاب قصدین ایتسه
 کذلک یمیننده بار اولمز (ولا جنیا الا عاری سبیل حتی تغتسلوا) و جنب اولدیغکز حالده
 دخی نمازده طور مکز مکرکه غسل ایدیه سز الامسافرن اولوب صوبولدیغکزده غسل ایتکسزین
 نیمله نمازده طور مکز جائز اولور (وان کتم مرضی) اگر سز مرضه مبتلا اولوب انک
 وجودیه صو استعمانندن خوف ایدر ویاسزی صویه وصولدن منع اولسه (او علی
 سفر) و یاخود مسافرن الوب انده صو بولسه کز (او جاء احد منکم من الغائط)
 و یاخود احد سبیلیندن خارجک خروجیه حدث ایتسه کز (اولامستم النساء) و یاخود
 نسایه ملامسه ایتسه کز لمس و ملامسه نک معناسنده علما اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلر که
 انکه مراد مجامعه در جماعتن لمسه کنایه ایتدی زیرا که جماعه وصول لمسه اولور
 و بر قوم دیدیلر که انکه مراد ایکی بشره نک التقایدر اول کرکسه جماعله و یا جماعن سزدر بعده
 انک حکمنده دخی اختلاف ایتدیلر بر جماعت ذاهب اولدیلر که چقان رجل بدندن برشی مرأه نک
 بدندن بر شیننه حائل سز افضا ایتسه ایکی سکنده دخی آبدستی بوزیلور که اول ابن مسعود و ابن عمر
 رضی الله تعالی عنهما قولیدر زهری و اوزاعی و شافعی اکا ذاهبلردر * امام مالک و لیث ابن
 سعد و احمد و اسحق رضی الله تعالی عنهم دیدیلر که اگر لمس شهوتله ایسه آبدستی بوزیلور
 شهوت سز ایسه بوزلنز و بر قوم دیدیلر که لمسه هیچ بر حاله آبدست بوزلنز که اول ابن
 عباس رضی الله تعالی عنه قولیدر و حسن و ثوری اکا ذاهبلردر امام ابو حنیفه رضی الله تعالی

ایمانلر ندن صکره کافر اولدیلر
 حال بوکه تحقیق محمد علیه
 السلامک رسالتنه و حق
 اولدیغنه شهادت ایتشلر
 ایدی وانک صدقنه انلره
 قرآن کشیدی الله عظیم الشان
 ایمان صفتنی کوسه تروب
 صکره ارتداد ایله نفسلرینه
 ظلم ایدن قومه هدايت ایتز
 (اولئک جزاؤهم ان علیهم
 لعنة الله و الملائکة و الناس
 اجمعین) اول مرتد لک
 جزا الی تحقیق الله تعالیدن
 و ملکردن و جمیع ناسدن
 اوزر لرینه لعنت و رحمتدن
 طرددر (خالدین فیها
 لا یخفف عنهم العذاب ولا هم
 یظفرون) انلر اول لعنتک
 عقوبتنده محلد اولوب
 انلردن عذابده خفت
 و مهلت و نظر مرحمت
 اولمز (الا الذین تابوا من
 بعد ذلك و اصلحوا فان الله
 غفور رحیم) الا انلر که
 بو حاللر ندن صکره خلوصله
 توبه و فسادندن رجوعله
 صلاحه انابه ایدلر تحقیق
 الله عظیم الشان کفر ایچنده
 اولمیان مغفرت و خلوصله
 توبه ایدنلره مرحمت
 ایدیچیدر * مرویدر
 بو آیتک شرف نزولنده
 ارتدادده بولنان حارث
 بن سوده قرن دانی جلاس

بوايت كريمه نك مؤدده سيله
مكه يه برامين آدم كوندردى
وصولنده حارث بوايتى
قرائت وتاملد نصكره اول
امين آدمه ديديكه بن سندن
هيچ خلاف كلام ايشتم
وبرادرم دخى رسول الله
افترا اينلز ورسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم
دخى خلاف سويلز والله
تعالى بجله وعدنده صادق
وقولارينه رحيمدر بوجمله
ايله بن نچون نااميد اوله يم
ديو توبه ايله مدينه يه
كلدكده توبه سى شرف قبول
اولدى * ديديكه حارث
مكده دن توبه ايله مدينه يه
عنيتنده احبابندن اون بر
كيسه يه دخى توبه تكليف
ايتدكده انلر بز مكده ده
حالا محمدك مغلوبيتنه
منتظرز ديو توبه دن ابا
ايتلرله اشبو آيات آتبه
انلرك حقنده منزل اوله
والله اعلم (ان الذين كفروا
بعدايمانهم ثم ازدادوا كفرا
ان تقبل توبتهم واولئك هم
الضالون) شوناركه
ايمانارند نصكره كافر اولديلر
وكفرلرند ثباته دخى
زياده ايلديلر انلرك توبه لرى
قبول اولنلر انلر طريق
هدايتدن باديء غوايته
دوشمش هالكدر در

عنه ايدر كه مكر كه اندن انتشار حدوث ايله امامسله آبدست بوزلمز دينلر احتياج ايدر كه عائشه
رضى الله تعالى عنها ايدر كچه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم او كنده او يوردم اياقلم ايسه انك
قبلة سنده ايدى سجده يه وارديغنده بنى غزايدر بن ايسه اياقلمى چكردم اول قيام ايتديكده ينه
اياقلمى اوزادردم اول زمانده ايسه كچه اولرده مصباحلر بوغيدى وينه عائشه رضى الله تعالى عنها
ايدر بر كچه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم يانده ياتوردم اويانچق انى يانده بولدم المله انى
يوقلر كن اليمى انك قدمى اوزره قوميشم حالوكه اول ساجدايدى امام شافعينك قولى مختلف اولدى
چنانكه بر رجل محارمندن بر مرأه يى لمس ايتسه ام و بنت و اخت كى و يا خود بر اجنبية صغيره يى لمس
ايتسه ايكي قولنك اصحنده انكله آبدستى بوزلمز زيرا كه اول محل شهوت دكلدر وينه شافعينك
قولى مختلف اولدى اولمس اولنان شخصك آبدستى بوزلمسند بر قولنده بوزيلور التذاذده
مشترك اولدقلىچون وبر قولنده ايسه بوزلمز عائشه رضى الله تعالى عنها انك ذكر اولان
حديثنده بن پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم قدمى اوزره اليمى قوميشم حالوكه اول
ساجدايدى ديو قولى دلالتيله اكر مرأه نك شعرنى و ياطفرنى لمس و يامس ايتسه انك عندنده
آبدستى بوزلمز و كذلك علما اختلاف ايتديلر چچان بر كسسه كندينك و ياغيرينك فرجنى مس
ايتسه بر جماعت ديديلر كه انكله آبدستى بوزيلور كه اول عمرو بن عباس وسعد بن ابى وقاص
وابو هريره وعائشه رضى الله تعالى عنها قوليدر اوزاعى وشافعى واجد واسحاق رضى الله
تعالى عنهم اكا ذاهبلر در الابوكه شافعى رضى الله تعالى عنه بطن كفله و يابطن اصابعه مس
ايتمينجه بوزلمز دير شول دليل ايله كيم * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم اذا مس احدكم ذكره
فليتوضأ * پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر چچان بريكرز ذكرينى مس ايدى آبدست
آلسون و بر جماعت ايسه مس ذكر ايله آبدست بوزلمز ديديلر شول دليل ايله كيم (سئل النبي
صلى الله تعالى عليه وسلم عن مس الرجل ذكره فقال هل هو الا مضغة او بضعة منه * پيغمبر عز
صلى الله تعالى عليه وسلم رجل ذكرينى مسله آبدستى بوزيلورمى ديو سؤال اولندقدده ديديكه
اول كشيدن دكل الا مضغه در ايمدى مس فرجه آبدست بوزيلور دينلر بو حديث شريفى
منسوخدر ديديلر (فلم تجدوا ماء) طهارت ايجاب ايدن حالات مذكور نك هر قنغيسنده
ايسه صونك استعمالنه امكان بولمزه كز (فيمموا صعيدا طيبا) ايمدى وجه ارضدن بر شى
طاهره قصد ايدك اول اجلدن حنفيه ديديلر كه اكر ميمم البنى جرح صلد اوزره ضربله تيمم ايتسه
جائز اولور شافعيه ديديلر كه تيممه بدنه بر شى تعلقندن لابددر (فامسحوا بوجوهكم
وايديكم) و بوزلريكزى والريكزى ديرسكاريكزله ييله اول وجه ارضدن قصد ايتديككز
شى طاهرله مسح ايدك (ان الله كان عفوا غفورا) الله تعالى عفوو غفور اولدى اول اجلدن
امرى سزه تيسر و ترخيص ايتدى * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم فضلنا على الناس ثلاث
جعلت صفوفنا كصفوف الملائكة وجعلت لنا الارض كلها مسجدا وجعل ترابها لنا طهورا
اذا لم نجد الماء * پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بز ناس اوزره اوچ خصلته تفضيل
اولندقكه اول صفوف ملائكه نك صفوفى كى قيلندى و ارضك كليسى بزه مسجد قيلندى
وطهارت ايجون صو بولمغمزده ارضك ترابى طهور قيلندى * قال ابو الصممه مررت على

الذي صلى الله تعالى عليه وسلم وهو يبول فسلط عليه فلم يردّ على حتى قام الى جدار فحفته بعصا كانت معه ثم وضع يده على الجدار فمسح وجهه وذراعيه ثم ردّ على * ابو صه رضي الله تعالى عنه ايدر پيغمبر يمز صلى الله تعالى عليه وسلم قاتنه او غرايوب سلام ويردم اول ايسه تبول ايدردي بكا ردّ سلام ايتدي حتى كه طوروب قربنده بر جدار دن عصا سيله حت ايتد كنصكره البني جدار اوزره قيوب غباريله يوزيني وقولاريني مسح ايلدي اندن بكا رد سلام ايتدي * روايت اولنديكه بر رجل عمر بن الخطاب رضي الله تعالى عنه كلوب ديديكه بكا جنابت ايريشوب غسل ايتكه صو بولدم عمار انده حاضر ايدى عمر رضي الله تعالى عنه ديديكه ذكر ايدر ميسنكه ايكييز سفرده ايدك ايكييزه دخي جنابت ايريشيچك صو بولدم سن نماز قيلدك بن ايسه طراغه بولانوب نمازى قيلدم پيغمبر يمز صلى الله تعالى عليه وسلم حضر تليينه اني ذكر ايدىچك ديديكه * انما يكفيك هذا فضر ب النبي صلى الله تعالى عليه وسلم بكفيه الارض ونفخ فيهما ثم مسح لهما وجهه وكفيه * سكا شويله ايتديكك كفابت ايدر اندن ايكي كفني يره اوروب بعده الاريني نفخ ايتدي واول ايكي سيله يوزيني وقولاريني مسح ايلدى اشبو حديث شريف دليلدر كه جنب صو بولمديغنده يتيمله نمازين قبله كذلك حائض ونفسا طاهر اولدق لنده صو بولمسه لر يتيم ايدلر * قال عمران بن حصين رضي الله تعالى عنهما ان النبي صلى الله تعالى عليه وسلم امر رجلا كان جنبا ان يتيمم ثم يصلي فاذا وجد الماء اغتسل * ابن حصين رضي الله تعالى عنه ايدر پيغمبر يمز صلى الله تعالى عليه وسلم بر جنب كمسه امر ايلديكه يتيم ايدوب نمازين قبله صو بولمديغنده صو بولمديغنده غسل ايدلر * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم الصعيد الطيب وضوء المسلم الى عشرين سنين * پيغمبر يمز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر تراب طاهر مسلك وضوئدر اكر چه اون ييله دكبن صو بولمز ايسه ده * معلوم اوله كه يتيمده يوزيله قوللري بر كره مسح ايتك جنب وحائض ونفساء وميت حنفته جميع بدن غسلنه بدل اولور ومحدث حنفته اعضاء اربعه نك غسلنه بدل اولور وطهارتي لازم اولان بعض اعضاء مجروح اولوب غسلنه امكاني اوليان حنفته اول بعضك غسلنه بدل اولور وصلاة مكتوبه ايجون وقتندن اول يتيم جائز اولمز وبرتيمله ايكي صلاتي دخي جمع جائز اولمز كه اول علي وابن عباس وابن عمر وشعبي ونحعي وقتاده قوليدر ومالك وشافعي واجمداً واحق رضي الله تعالى عنهم اكا ذاهلدر ورجاعات ديديلر كه يتيم صو ايله طهارت كبيدر صلاة مكتوبه وقتي اوزره تقديمي وانكله فرائضدن ديديلكي دكلوبي برتيمله ادا جائز اولور كه اول سعيد بن المسيب وحسن وزهري وثوري وائمة حنفيه رضي الله تعالى عنهم قوليدر واتفاق ايتديلر كه برتيمله قيلنان فريضة ايله بيله اولده و صكرده نوافل دن ديديلكي قيسلي جائز اولور (الم تر الى الذين اوتوا نصيبا من الكتاب نظر ايتزميسن شونلره كيم علم تورادن حظ يسير وريديلر كه الراحبار مدينه در) (بشترن الضلالة) ضلالتى هدى اوزره اختيار ايدرلر كه رشوت آلوب توراتي تحريف ايدرلر (ويريدون ان تضلوا السبيل) واراده ايدرلر كه اى مؤمنلر سز سبيل حقدن طارينه سز (والله اعلم باعدائكم) الله تعالى اعدا كزه سزدن اعلمدر چون اول سزه انلر ك عداوتن وسوء ارادن خبر ويردى ايمدى انلردن حذر ايدك (وكفى بالله وليا) الله سزك امر كزه

(ان الذين كفروا وما توارهم كفار فلن يقبل من احدهم ملء الارض ذهباً ولو افترى به اولئك لهم عذاب اليم وما لهم من ناصرين) انلر كه كافر اولديلر وكفرلري حالنده فوت اولديلر انلر ك برينك دنيا طلوسى التونى اولسه و انى كندوبى قورنارمق ايجون فدا ايتسه قبول اولوب خلاص اوله حق دكلدر انلر ايجون عذاب اليم واردرو انلري اول عذابدن تخليصه ياردم ايديجي بر كيسه يوقدر (لن تالوا البر حتى تتفقوا مما تحبون وما تفقوا من شئ فان الله به عليم) سز خير واسعه ياخود جنته نائل اوله مز سكر تاكه سوديك كنز شيدن اتفاق و صدقه ايتمينجه وهر شيدنكه اتفاق و تصديق ايدر سكر تحقيق الله عظيم الشأن اول شيدن و نيت كنز دن بيليجي و مكافات ايديجيدر * مرويدر كه بو آيت كريمه نك نزولدنصكره ابو طلحه انصاري جناب رسالتپناه عليه السلامه كلوب يارسول الله بنم يانمده زياده سوكلو بر بوستانم واردر الله تعالينك حكيمى اوزره

ولی اولغه کافی اولدی (وکفی بالله نصیرا) وسزه اعانت ایتکه دخی کافی اولدی ایدی
 ا کاوثوق ایدوب غیریدن انکه اکتفا ایدک (من الذین هادوا) شونلردنکه یهودی اولدیلر
 (یحرفون الکلم عن مواضعه) کلمی الله تعالینک وضع ایتدیکی مواضعندن ازاله ایدوب انک
 یرینه غیری اثبات ایدرلر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی
 علیه وسلم حضرتلرینه یهود کلوب امردن سؤال ایدرلردی ظن ایدردک که انک قولنی
 اخذ ایتدیلر انک قنندن کیدیجک انک کلامنی تحریف ایدرلردی (ویقولون سمعنا وعصینا)
 و دیرلر که قولکی ایشتدک و امرینه عصیان ایتدک (واسمع غیر مسمع) و سن بزدن ایشت
 بزسنی ایشتمز کلامک بزه مقبول دکدر دینلدیکه یهود پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
 ایشت دیوب قبللرله ایشتمز اوله سز دیرلردی (وراعنا) ودخی بزه نظر ایتکه سکا سویله لم
 و کلامنی فهم ایلیم دیرلردی (لیا بالسنتهم و طعننا فی الدین) لسانلرینی سبه مشابه کلامه صرف
 و دینی استهزاء و سخریه ایدر اولدقلری حالده زیرا که راعنا قولی مراعاتدن ایکن انلر انی
 رعونه تحریفی اراده ایدرلردی (و لو انهم قالوا سمعنا و اطعنا و اسمع و انظرنا لکن خیرا لهم
 و اقوم) اگر انلر اول قوللرینک یرینه ایشتدک و اطاعت ایتدک بزنی ایشت بزه نظرایت دیسه لر
 اول انلره خیر او و صوابلوایدی (ولکن لعنهم الله بکفرهم) الا بوکه کفرلری سببیله حق
 تعالی انلری محذول و هدادن ابعاد ایتدی (فلا يؤمنون الا قلیلا) اوله اولسه انلردن ایمانه
 کلور آزا ولور (یا ایها الذین اوتوا الکتتاب آمنوا بما نزلنا مصدقا لما معکم) یاشونلر که کتاب
 ویرلدیلر که انکه مراد یهوددر بزم محمد علیه السلامه تنزیل ایتدی کمز قرآنه ایمان کتورک که
 اول سزکله اولان توراتی تصدیق ایدر اولدبغی حالده (من قبل ان نطمس وجوها فزدها
 علی ادبارها) صورتلرینک تخطیطنی محو ایدوب قفالری هیئتنده قیلزدن اول و یاخود
 کوزلرینی قفالرینه رد ایدوب اردلرینه یوتمزدن اول * روایت اولندیکه عبدالله بن سلام
 رضی الله تعالی عنه بوآیتی ایشدیجک اهلندن اول الن یوزینه طوته رق و پیغمبریمز صلی الله
 تعالی علیه وسلمه کلوب اسلامه کلدی و دیدیکه یار رسول الله قورقرمکه سکا واصل اولمزدن
 اول یوزم ققامه تحول ایده و کذاک کعب الاحبار رضی الله تعالی عنه دخی بوآیتی ایشدیجک
 عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه زماننده اسلامه کلدی و دیدیکه یارب بوآیتک و عیدندن
 قورقوب سکا ایمان کتوردیم * اگر دینورسه که انلر ایمانه کلزلرسه انلره طمسله ابعاد ایتدکدن
 صکره انلره انی ایتدی دینورکه بووعید باقیدر قیام ساعتمدن اول یهودده طمس و مسخ
 اولیسردر * دینلدیکه بووعید شرطله ایدی عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه و اصحابی
 اسلامه کلچیک باقیلرندن رفع اولندی مجاهد ایدر یعنی بزائلرک قبللری وجهنی بصائر هدادن
 طمس ایدوب ادبار کفر و ضلالتله رد ایده رز (و نلعنهم کالعنا اصحاب السبت) و یاخود
 مسخله انلری اخزا ایتمزدن اول اصحاب سبتی اخزا ایتدی کمز کبی (و کان امر الله مفعولا)
 الله تعالینک برشیئی ایقاعه امری و یاو عیدی و یا حکم و قضاسی نافذ و کائن اولدی اوله اولسه
 ایمانه کلزسه کز ابعاد اولندبغکز شیء لابد واقع اولور (ان الله لا یغفر ان یشرک به) الله تعالی
 ا کا اشراک اولتقی ذنبی مغفرت ایتز * زیرا انک عذابی خلودنه حکمن قطع ایدوبدر شول

انی تصدیق ایدیم دیدی
 حضرت پیغمبر علیه السلام
 جوابنده بک خوش بک
 خوش نفعلو برمالدر دیو
 اول باغی طلحه نک اقرباسنه
 تقسیم یوردی (کل الطعام
 کان حلالا لبني اسرائيل الا
 ما حرم اسرائيل علی نفسه
 من قبل ان تنزل التوریه
 قل فاتوا بالتوریه فاتلوها
 ان کنتم صادقین) طعامک
 کلیسی بنی اسرائیل ایچون
 حلال ایدی الا یعقوب
 علیه السلامه توریه نازل
 اولمزدن مقدم کندونفسنه
 بعض شیئی حرام ایتدی
 سن انلره « صحیح توریتی
 کتور او قویک اگر سز
 صادقلردن ایسه کز » دیو
 سویله * مرویدر که یعقوب
 علیه السلامه مرض عارض
 اولوب اگر باری تعالی بکا
 شفا کرم ایدرسه محظوظم
 اولدبغی طعاملری اکل ایتیم
 دیو نذر ایتدی حق سبحانه
 ا کا افاقت کرم ایتکه
 سودیکی طعاملردن دوه نک
 لم و سودی اکلنی کندویه
 حرام ایدوب نذرینه وفا
 ایلدی یهودیلر کویا ا کا
 متابعتله بعض شیء اکلندن
 اجتناب ایدوب بو حرمت
 حکمی توریتده مسطوردر
 دیدیلر الله تعالی اوله دکدر

سبیدنکه انک اثری صاحبندن منمیی اولمز اولیه اولسه اول عفوہ نیجه مستعد اولور سائر
 ذنوب انک خلافدر (ویغفر مادون ذلک لمن یشاء) وشرکدن ماعدا ذنوبی صغیر وکرکسه کبیر
 اولسون دیلدیکی کیمسه ایچون فضل واحسانندن مغفرت ایدر (ومن یشرک بالله فقد افتری اثما عظیما)
 اول کیمسه که الله تعالی برشیئی اشراک ایده اول برذن عظیمی ارتکاب ایدرکه سائر ذنوب انک
 جنبنده استحقار اولنور * ابن عمر رضی الله تعالی عنه ایدر پیغمبر من صلی الله علیه وسلم زمانده
 یحان برکیمسه که کبیره اصرار اوزره فوت اولسه بزانی اهل ناردن دیوشهادت ایدردک بو آیت
 کریمه نازل اولیحق اول شهادتدن وازکدک * علی رضی الله تعالی عنه ایدر قرآنده اشبو آیت
 ارجی آیتدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من مات لا یشرک بالله شیئا دخل الجنة ومن مات
 یشرک بالله شیئا دخل النار * پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکیمسه که الله تعالی یه
 برشیئی اشراک ایتز اولدینی حالده وفات ایده اول جنته کیرا کرچه سائر ذنوبی ارتکاب
 ایتش ایسه ده عفو اولمدینی تقدیرجه ناردده ماشاء الله جزا اولندیغند نصکره اندن چیقوب الله
 تعالینک فضل ورحمتیه جنته کیرر واکیمسه که الله تعالی یه برشیئی اشراک ایدوب اکا مصر
 اولدینی حالده وفات ایده اول ناره کیرر وابدانده قالور (الم ترالی الذین یزکون انفسهم)
 کورمز میسین شونلریکه کندیلرینه تزکیه ایدرلر * یعنی یهود ونصاری اولان کیرر دیرلر * دینلدیکه
 و احبائیوز دیرلر و دخی جنته کیرمز الایهود ونصاری اولان کیرر دیرلر * دینلدیکه
 یهوددن برجماعت اطفالرلیه پیغمبر من صلی الله تعالی علیه وسلم کلوب دیدیلرکه هیچ بونلرک
 اوزره ذنب وارمیدر دیدیکه یوقدر دیدیلرکه والله ایدمی بزبونلرکی یزکوندزده ایشلیدیکمز
 کناهرلر کیمجه اولدیغنده یارلغنور وکیمجه ده ایشلیدیکمز کناهرلر کوندز اولدیغنده یارلغنور
 وانلرک معناسنده در اول کیمسه که نفسنی تزکیه وانک اوزره ثنا ایده * ابن مسعود رضی الله
 عنه ایدر کشتی صباحن طورر حالبوکه دینی کندی ایله در بعده اکا بررجل کلورکه اولنه
 کندویه ونه اکا نفع وضره قادر اولور والله سن شویله سن بویله سن دیوانی وصف
 ایدر بعده اول رجل اوینه دونیچک اول کشیده دیندن برشیئی قالمز کیدر * بعده * الم تر
 الی الذین یزکون انفسهم * آیتن او قودی (بل الله یزکی من یشاء) بلکه حق تعالی دیلدیکی
 کیمسه بی ذنوبدن تطهیر و تبرئه ایله اصلاح ایدر (ولا یظلمون قتیلا) انلر کندیلرین بغير حق
 تزکیه لری اوزره ذم وعقابله قتیله دکلو ادنی ظلم اولنزلر و قتیله شق نوانده کی خیطدرکه
 حقارتده انکله ضرب مثل اولنور اشبو نده تنبیه واردرکه تزکیه ده معتد بها اولان الله تعالینک
 تزکیه سیدر غیرینک دکل زیر اول حسن وقبحدن انسانک منطوی اولدین بیلور حالبوکه اول
 انلری ذم وعباد مؤمنیندن راضی اولدقلرین تزکیه ایتدی و تزکیه نک اصلی قول وفعلدن مستقیج
 اولان شیئی نفیدر (انظر کیف یفترون علی الله الکذب) یا محمد نظرایت انلره کیم کندیلرین
 عندالله ازکیاء زعمیه الله تعالی یه کذبی نیجه اختلاق ایدرلر (وکفی به اثما مبینا) اول زعم
 فاسد لری ویا اول کذب لری آثاملری بیننده اثم مبین یتر (الم ترالی الذین اوتوانصیبا من الکتاب
 یؤمنون بالحبیب والطاغوت) نظرایتمز میسین شونلره کیم علم تورادتدن نصیب ویرلدیلر جبت
 و طاغوتی تصدیق ایدرلر (ویقولون للذین کفروا هؤلاء اهدی من الذین آمنوا سبیلا)

بلکه یعقوب علیه السلام
 نذری سبیلله کندو نفسنه
 حرام ایلمشدر توریتی
 کتورسونلر بیوردقده
 توریتی کتوره میوب کذب لری
 جمله آشکار اولدی (فن
 افتری علی الله الکذب من بعد
 ذلک فاولئک هم الظالمون)
 کیمکه بو جتند نصکره حل
 وحرمت حقنده الله تعالی یه
 کذب وافترا ایدرسه انلر
 نفسلرینه ظلم ایدیجیلر در (قل
 صدق الله فاتبعوا ملة ابراهیم
 حنیفا وماکان من المشرکین
 سن دیککه خبر تحلیل
 وتحرمده الله تعالی صادق
 ویهودیلر کاذبدر دین
 اسلامده ثابت وغیریدن مائل
 اولان ابراهیم علیه السلامک
 دیننه تابع اولک که اول
 مشرکردن اولمدی (ان
 اول بیت وضع للناس
 للذی ببکة مبارکا وهدی
 للعالمین) تحقیق ناسه عبادت
 و زیارت ایچون اول وضع
 اولنان بیت مکده اولان
 بیتدرکه نفع وخیری چوق
 عین برکت وعالملر ایچون
 قبله وعبادتخانه اولغله محض
 هدایتدر (فیه آیات بینات
 مقام ابراهیم ومن دخله کان
 آمنا والله علی الناس حج
 البیت من استطاع الیه سبیلا
 ومن کفر فان الله غنی حمید

العالمین) اول بیت یا حرمده
آشکار علامات وارد که
بجمله دن بری مقام ابراهیم
علیه السلام و کیمکه اکا
داخل اولسه امین اولور
ویول جهتیه اول بیت شریفه
کیمکه قدرتی اولانه الله
ایچون آنی زیارته تصد
و توجه و حج ایتک ناس
اوزرینه فرض اولدی کیمکه
حجک و جو بنی اعتقاد ایتیه
یا خود حج اوزرینه واجب
اولدقدن صکره عمدا حج
ایتیه تحقیق الله عظیم الشان
عالمک حج وعدم بچندن
مستغیدر * دینلدیکه بیت
شریفه اولان علامات
کرچه لایق و لا یحصادر
اولا مقام ابراهیم علیه
السلامه اولان طاشده
قدم مبارککینک اثری
ومت مدیده بقاسی
واعادین محفوظ اولسی
واکا النجا ایدن دست
تطاو لدن امین اولسی نهایت
علامت واضحه که سوره
فیلده مصر حذر * و بیت
شریفه عزیمته قدرت شول
وجهله بیان اولنمشدرکه
اولا طریقه امنیت اولق
شرط قلنمش بوند نصکره
وجوبنده نزد مالکیده
مشیه قدرتی اولدیفی حالد
طریقه اکتساب ممکن

مشرکین حقنده دیرلر که اشبونلر شول ایمانه کلنلردن دینده اقوم و طریقهده ارشددرلر *
جبت اصلده اسم صغیر * بعده الله تعالیدن غیری هر عبادت اولنان شیئده استعمال اولندی
ویا خود اصلی جبت ایدیکه اول هر شیئدرکه انده خیر اولیه بعده سینی تابه قلب اولندی و طاغوت
ایسه معبود و یا غیریدن هر باطله اطلاق اولنور * دینلدیکه اشبو آیت یهود حقنده نازل
اولدیکه انلر دیرلر دیکه اصنامه عبادت عندالله محمدک دعوت ایتدیکی دیندن ارضادر و یا خود کعب
ابن الاشرف و حی ابن اخطب حقنده نازل اولوبدرکه انلر یهوددن برجماعته مکّه یه کیتدیلر
تا که قریشله محمد صلی الله تعالی علیه وسلم اوزره محاربه یه موافقت ایچون معاهده ایده لر چون
انلر مکّه یه واردیلر قریش انلره اکرام ایدوب اولرینه قوندردیلر و مقصودلرین قریشله عرض
ایدیجک قریش انلره دیدیلر که سز اهل کتابسز و محمد دخی صاحب کتابدر سز اکا بزدن
اقر بسز اولیه اولسه نرسزک مکر کزدن امین دکلرلر چون محمد ایله محاربه یه بزه نصرت و موافقت
ایتک دیلر سز بزم آلله مزه سجده ایدک تا که سزه مطئن اولوز * نعم دیوب سجده ایتدیلر
بعده کعب بن الاشرفه دیدیلر که سز کتاب او قوریلور سز بزیسه امیلرلر بیلمرز طریق جهتمندن
بزی اهدا بزوخسه محمدی * کعب دیدیکه و الله سز محمدن اهداسز (اولئک الذین انعم الله) ایمدی
انلر شول قومدرکه حق تعالی انلری رحمتندن طرد ایتدی (ومن یعلن الله فلن تجده نصیرا)
اول کسه که الله تعالی انی رحمتندن طرد ایده انکچون نصیر بوله مرسنکه اندن عذابی منع ایده
(ام لهم نصیب من الملك فاذا لایؤتون الناس نقیرا) یهود ایچون ملک اللهدن نصیبی واردر
زیرا انلر ملک کندیلره عودت ایتمین زعم ایدرلر بلکه انلره ملکدن برشی یوقدر اکر انلره
اندن نصیب اولسه هیچ کیمسه یه تقدیره موازی اولور شیء ویرمز لر دی نقیر ایسه ظهر نواتده کی
نقره در اشبو انلرک کال شکنی یاندرکه انلر ملوک ایکن نقیر بخل ایدیکه اذلاء متفقرین اولدقلرنده
شکاری نه حده ابردیکنی انکله بیلور سز (ام یحسدون الناس علی ما آتاهم الله من فضله) الله تعالی
فضلندن ناسه ویردیکنه یهود حسدی ایدرلر * ناسدن مراد رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
واصحابیدر و یاعربدر و یاناسک جمیعیدرلر زربنوبه حسد ایدن کشی کانه جمیع ناسک کال ورشدنه حسد
ایدر حق تعالی یهود قومنی بخلله اندن حسدله ذم ایلدی زیرا ایکسیدخی شرر ذانلدر کانه ایکسی
ییننده تلازم و تجاذب واردر اول ناسه ویریلندن مراد نبوت و کتاب و نصرت و اعزاز در و یابی
موجود انلردن اولسیدر (فقد آتینا آل ابراهیم الکتاب والحکمة و آتیناهم ملکا عظیما) حالبوکه
بز محمدک اسلافی و ابناء عی اولان آل ابراهیمه که مراد داود و سلیمان علیهما السلامدر کتاب
و نبوت و ملک عظیم و یردک * بعید اولانلر که انلره ویردیکمز امثالی محمد علیه السلامه دخی ویره وز
(فمنهم من آمن به و منهم من صد عنه) یهودک بعضی محمد علیه السلامه و آل ابراهیم حدیثندن
ذکر اولنانه ایمان کتوردی و بعضی ایسه اندن اعراض ایدوب اکا ایمان کتورمدی *
دینلدیکه معنایی آل ابراهیم بعضی اکا ایمان کتوردی و بعضی ایسه کافر اولدی
(و کفی بجهنم سعیرا) انلره جهنم نار مسعوره یترکه انده تعذیب اولنه لر * یا خود عقوبت لری
تعجیل اولنلر سده انلره سعیر جهنمن اعداد اولنان کفایت ایدر (ان الذین کفروا بایاتنا
سوف نصلیهم نارا) شونلرکه بزم آیتلر مزه کافر اوللرلر بز آنلری ناره ادخال ایدیسدر

اولسیدر شافعیده قدرت
 زاد و راحله در حنفیده زاد
 و راحله و صحت ایل و واجب
 اولور (قل یا اهل الکتاب
 لم تکنفرون بایات الله والله
 شهید علی ما تعملون) سن دیکه
 ای اهل کتاب الله تعالینک
 وجوب حج حقنده اولان
 آیتلرینی نیچون انکار
 ایدرسز حالوکه الله عظیم
 الشان سزک اعمال وانکار کزده
 مطلعدر (قل یا اهل الکتاب
 لم تصدون عن سبیل الله من
 آمن تبغونها عوجا وانتم
 شهداء وما الله بغافل عما
 تعملون) دیکه ای اهل
 کتاب ایمانه کلان کیسه لری
 نیچون الله یولندن صرف
 واستقامتدن میل ایتک
 ایسترسز مع هذا دین حق
 اسلام اولدنیغی بیلورسز
 الله عظیم الشان سزک
 مؤمنلری اسلامدن صرف
 ایچون ایتدیککنز حیلهدن
 غافل دکدر (یا ایها الذین
 امنوا ان تطيعوا فریقا من
 الذین اتوا الکتاب یردوکم
 بعد ایمانکم کافرین) ای
 مؤمنلر اگر سز اهل کتابدن
 بفرقه یه اطاعت ایدرسکنز
 سزنی ایمانکنزدن صکره
 کفره رد ایدرلر * بو
 آیتک سبب نزولی بو وجهله
 منقولدرکه * اوس و خزرچ *

(کما فضحت جلودهم بد لناهم جلودا غیرها لیدوقوا العذاب) هر بارکه دریلری انده یانه
 انک برینه یکی دریلر خلق ایدرز * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمدن مرویدرکه هر
 ساعتده یوز کره دریلری یکیلنور تا که عذابی ذوقلری دائم اوله (ان الله کان عزیزا حکیم)
 الله تعالی عزیر اولدی اراده ایتدیکی شیئدن منع اولغز حکیم اولدی حکمتنک وفقی اوزره
 عقاب ایدر (والذین آمنوا وعملوا الصالحات سندخلهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین
 فیها ابدا) شونلرکه ایمانه کلوب اعمال صالحه ایشلیه لر بز انلری جنتلره قویه رزکه اغاچارینک
 التند نهرلر جاری اولور انده خالدین اولدقلری حالده (لهم فیها ازواج مطهرة) انلر
 ایچون اول جنتلرده ازواج واردرکه عیوب ظاهره و باطنه دن پاکلردر (وندخلهم ظلا
 ظلیلا) ودخی انلری ظل ظلیله قویه رزکه اکاشمس ایرمز حر و بردن انده ذره اذا کورمز
 (ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها) الله تعالی سزه امر ایدرکه اماناتی اهلنه رد
 ایده سز * اشبو خطاب جمیع مکلفین و اماناته عامدر اول کرکسه حقوق اللمدن و یا حقوق
 عباددن اولسون اگر چه نزولی مکه نک فتحی کونده عثمان بن طلحه رضی الله تعالی عنه حقنده
 ایسه ده که اول کعبه نک قیوسن برکیدوب اکا دخول ایچون مفتاحی و بر مکدن اباء ایتدی
 اگر محمدک رسول الله ایدوکنی یاسم مفتاحی و یرردم دیدی * اوله اولسه علی رضی الله تعالی
 عنه عثمانک الین بوکوب مفتاحی اندن الدی قیوی آچوب پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
 کعبه یه کیردی و ایکی رکعت نماز قیلدی حقیق عباس رضی الله تعالی عنه اندن دیلدیکه مفتاحی
 اکا ویره تا که سقایه و سدانه بی دیره * اوله اولسه اشبو آیت کریمه نازل اولدی نزولیه
 بیورلدیکه مفتاح ینه عثمان بن طلحه یه و یریه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دخی علی رضی الله
 تعالی عنه امر ایلدیکه مفتاحی کیر و عثمانه و یروب اعتذار ایده اشبو سبیل عثمان اسلامه کلدی
 و سدانه امر الی ایل ایلدا آنده و اولدنده قالدی (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لایمان لمن
 لایمانه له و لادین لمن لاعهد له) پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر کمال اوزره ایمانی یوقدر اول
 کسه نک که امانته رجایتی اولیه و کمال اوزره دینی یوقدر انک که عهدینه و فاسی اولیه (واذا
 حکمتم بین الناس ان تحکموا بالعدل) و ناس بینه حکومت ایتدیککنزده انصاف و عدله
 حکم ایده سز * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم المقسطون عند الله علی منابر من نور علی یمین
 الرحمن و کلتا یدیه یمین و هم الذین بعدلون فی حکمهم و اهلهم و ما ولوا * پیغمبر عز صلی الله
 تعالی علیه وسلم ایدر و لاة و قضاتدن عدل ایدنلر یوم قیامتده یمین رجمانده نوردن منبرلر
 اوزره اولورلرکه انلر حکملرنده و اهللرینک حقوقنده و تحت و لاینلرنده کی امورده عدل
 ایدنلردر قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان احب الناس الی الله یوم القیامة و اقربهم منهم
 مجلسا امام عادل و ان ابغض الناس الی الله یوم القیامة و اشد هم عذابا امام جائر * پیغمبر عز
 صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر یوم قیامتده ناسک الله تعالی یه احبی و انک رحمتنه اقرب امام عادلدر
 و ینه یوم قیامتده ناسک الله تعالی یه ابغضی و عذاب جهنندن اشدی امام جائردر (ان الله نعماء
 یعظکم به) نه کو یکک شیئدرکه الله تعالی سزه انی ایشلیکه و عظ ایدرکه اول اداء امانات و عدل
 فی الحکوماتدر (ان الله کان سمیعا بصیرا) الله تعالی سزک اقوال و احکامکنزده سمیع و امانتده کی

افعالکزه بصیر اولدی (یا ایها الذین آمنوا اطیعوا الله واطیعوا الرسول واولی الامر منکم) یا مؤمنلر الله تعالی یه ورسولی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم و سزدن امر صاحبزینیه اطاعت ایدک که انلرکه مراد امراء مسلمیندر و انلر کرک خلفاء و یاقضاة و یا امراء سربهدر الله تعالی عدله امر ندنصکره اولوا الامر لینه دخی اطاعتله امر نده تنبیه و اردرکه انلره اطاعتک و جوبی مادامکه حق اوزره اولورلر سه * دینلدیکه انلرکه مراد علماء شرعدر * ولور دوه الی الرسول والی اولی الامر منهم لعلمه الذین یستنبطونه منهم * آیتی دلالتیه * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من اطاعنی فقد اطاع الله و من عصانی فقد عصی الله و من یطع الامیر فقد اطاعنی و من یعص الامیر فقد عصانی * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسته که بکا اطاعت ایده الله تعالی یه اطاعت ایدر و اولکه بکا عصیان ایده الله تعالی یه عصیان ایدر و اولکه امیره اطاعت ایده بکا عصیان ایدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم السمع والطاعة علی المرء المسلم فیما احب وکره مالم یؤمر بمعصیه فاذا امر بمعصیه فلا سمع ولا طاعة * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر مرء مسلم اوزره امیرینه سمع و اطاعتی واجب اولور امیرینک امری کرکسه انک محبوبه و یا مکروهنه اولسون مادامکه معصیت ایتیمکی اکا امر ایتیمه شویله که معصیتله امر ایده انده اکا اطاعته رخصت یوقدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا بی ذرا سمع و اطع ولولعبد حبشی کان رأسه زبیده * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ابی ذر رضی الله تعالی عنیه دیدیکه امیرکه سمع و اطاعت ایت اگرچه اول عبد حبشی اولوب رأسی زبیده ایهده (فان تنازعتم فی شئ فردوه الی الله و الی الرسول) اگر دینکزامورندن بر شینده اختلاف ایتسکز سز انده الله تعالی نک کتابنه مراجعت ایدک انده بوانز سکز رسول الله صلی الله علیه وسلمه مراجعت ایدک حیاتنده کینیدن سؤاله و فائنده ستینه عرضله * ایددی امور دینیده کتاب و سننه مراجعت واجبدر اگر اول ایکیسنک برنده بولنور سه فیهما بولنر ایه انک سیبلی اجتهددر (ان کنتم تؤمنون بالله و الیوم الآخر) اگر الله تعالی یه و یوم الآخره مؤمنلر ایه کز زیرا که ایمان انی ایجاب ایدر (ذلک خیر و احسن تأویلا) ایددی دینکزامورنده اول ایکیسنه مراجعتکز عاقبتکزه خیر و سزک تأویلکزدن احسندر * لواقح الانوارده ایدر اگر مکلف مقلد اولوب اکا حدیث صحیح و یا خود رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه مسند حدیث ضعیف ایشتمد کدنصکره ائمه و یا صحابه دن برینک قولنی اکا معارض بولسه لکن اول قولک دلیلی بولسه ایددی اول قولی ترک ایدوب حدیث ضعیفله عمل ایتیمی واجب اولور زیرا اول حدیثک ادنی رتبه سی اول قول درجه سنده اولمقدر * ایددی معلوم اولدیکه صحابی و یا امام قولیه آیت و حدیثک ترکی جائز اولمز که ترک ایدن کشی ضلال مبینه ایرر اول خصوصده دیندن چیفار سورة احزابده وارد اولان * وما کان لمؤمن و لا مؤمنة اذا فزی الله و رسوله امرا ان یكون لهم الخیرة من امرهم و من بعض الله و رسوله فقد ضل ضلالا مبینا * آیت کریمه سی دلالتیه (الم تر الی الذین یزعمون انهم آمنوا بما انزل الیک و ما انزل من قبلک) نظرا یتز میسین شونلره کیم سکا انزال اولنان قرآنه و سندن اول انزال اولنان کتب سماویه یه کندیلرین تصدیق ایتدی زعم ایدرلر (یریدون ان یتحاکوا الی

ایکی قبیلهدن بر مقدار کیمسه لر بر محله اوتوروب صحبتده ایتکن اوزرلرینه شاس بن قیس الیهودی کلوب القتلرینه حسد ایتیمکه مقدا بو ایکی قبیله بدینده بغاث نام محله حرب واقع اولوب اوس غاب اولمشیدی صکره مسلمان اولملریله اول خصومت محبته مبدل اولغه شاس یهودی اکا حسدنن ناشی بر کیمسه یه امر و تعلیم ایلدیکه واروب یا نلرنده اوتوروب اول حرب بغاثک قصیده سنی اوقیه اول کیمسه بوجه تعلیم ادا ایتدکه قصیده مذمت خزر جده اولغه خزر جلویه کران کلوب کفتکو دیر ایتکن مجادله و مقاتله یه باعث اولدی در عقب پیغمبر علیه السلامه خبر و برلکه مهاجریندن بر جماعتی استحبابه انلره واروب یا معشر مسلمین بن سزک بینکزه ایتکن الله تعالی سزه اسلام احسان و سزی جاهلیتدن روگردان و الفت و مودت فرمان ایلشیکن بونه خالد دیو بو آیت کریمه یی قرائت و بیان ایلدکه کیدعدو اولدیغنی اذعان و سلاحلری طرده استغفار و معافیه

الطاغوت وقد امروا ان يكفروا به (طاغوته تحاكم ايتكم مراد ايدرلر حالبوكه انلر طاغوته مخالفته امر اولنديلر) ويربدا الشيطان ان يضلهم ضلالا بعيدا (وشيطان ايسه انلرى طريق هدادن ضلالته ايركورمك ديلر * ابن عباس رضى الله عنه ايدر بر منافقه بريهودى بيننده خصومت او اوب يهودى اكا سنكله محمده تحاكم ايدلم ديدى * زيرا بيلوركه اول رشوت آلز وحكمده حقدن ميل ايتز منافق ايسه آنى كعب بن الاشرفه تحاكم ايدلم ديدى * زيرا بيلورديكه اول رشوت الور وحكمنده ميل قيلور چون منافق آنى تحويل ايدم ميحك ناچار رسول الله عليه السلامه احتكام ايتديلر پيغمبري صلى الله عليه وسلم ايسه يهودى ايجون منافق اوزره حكم ايتدى منافق اكاراضى اوليوب عمر بن الخطاب رضى الله عنه تحاكم ايدلم ديدى * چون ايكيسى اكارا ديلر يهودى عمر رضى الله عنه ديديكه بونكله ايكمز محمده تحاكم ايدوب اول ايسه بنم ايجون بونك اوزرينه حكم ايتمشكن انك حكمنه راضى اوليوب بنى سنك قاتنه كتوردى عمر رضى الله تعالى عنه منافقه حال بويه ميدر ديدى منافق ايتديكه نعم اويله در * عمر رضى الله عنه ديديكه يريكزده طورك تاكيم ايجرو واروب كله بن اندن اوندن سيفى آلوب كيرو طشره چيقدى ومنافق بوينن اوروب الله تعالىنك ورسولنك حكمنه راضى اولميانه بنم حكمم بويه در ديدى * اول سببدن بوآيت نازل اولدى وجبريل عليه السلام ديديكه عمر حقه باطل بينى فرق ايلدى اول اجلدن اكارا فارق ديندى * وآيتك نزولنه سبب بو اوليحق طاغوتله مراد كعب بن الاشرف اولوب واول معنده در اول كسنه كه باطله حكم ايدوب انى اختيار ايدر اول فرط غيانچون ويا شيطانه تشبيهى ايجون اكا طاغوت دينلدى ويا خودا كانه تحاكم شيطانه اولديغى ايجون شول حيثشدينكه انى اول فعله اول حمل ايدوبدر (واذا قيل لهم تعالوا الى ما انزل الله والى الرسول رايت المنافقين يصدون عنك صدودا) چنان انلره الله تعالىنك ازال ايتديكى امرينه ورسولنك امرينه كلك دينسه منافقلى كوررسنكه حقدن اعراضلى سبيله سندن اعراض ايدرلر (فكيف اذا اصابهم مصيبة) حاللى نيجه اولور چنانكه انلره مصيبت ايريشه عمر رضى الله عنه منافق قتل ايتمى ويا الله تعالىدن نعمت ايرمى كى (بما قدمت ايديهم) عمل قبحلى سبيله كه اول سنك غيرى به تحاكم ايدوب حكمكه راضى اولدقلريدر (ثم جاؤك يخلقون بالله ان اردنا الا احسانا وتوفيقا) طاغوته تحاكم ايتكلر ندنصكره اعتذار ايجون سكا كله لروياقتل اولنان منافقك ديتن استيو كلورلر الله تعالىنك اسم شريفنه يمين ايدرلر كه انكله مرادمز دكل الا ايكى خصم بينى وجه احسنله فصل وتوفيق ايدى يوخسه سكا مخالفت دكل * ويا اصحاب قتيل انك دمنى طالبين اولدقلرى حالده كلوب ديديلر كه بزم عمره تحاكمله مرادمز دكل الا صاحبزه احسان وانكله خصمى بينى توفيق ايتسون ايجون ايمدى (اولئك الذين يعلم الله ما فى قلوبهم) ايمدى الله تعالى انلرك قبايلرنده كى نفاق بيلور كتمانلى وحلف كاذبلى انلرى عقاب الهندن قور ترمز (فاعرض عنهم) ايمدى انلرك معذرتى قبولندن ويا عقابلرندن اعراض ايت (وعظهم) وانلره وعظ ايدوب اضمار ايتكلرى نفاقدن كف ايت (وقل لهم فى انفسهم قولا بليغا) وانلرى الله تعالىنك عذاييله تخويف ايت ويا اوزرينه اولدقلرى حالتدن توبه ايتزرسه قتله وعيد ايت ويا خود ملاده انلردن

شتابان ايديلر جابر رضى الله تعالى عنه ديركه هيچ اولكون كى اول افبح آخرى احسن بركون كورمدم (وكيف تكفرون وانتم تتلى عليكم آيات الله وفيكم رسوله ومن يعتصم بالله فقد هدى الى صراط مستقيم) سز نيجه كافر اولورسكنز حال بوكه سزه الله تعالىنك ايتلىر يعنى قرآنى او قونور رسول الله ايجكزده در كيكه دين الهى محكم طوته تحقيق صراط مستقيمه هدايت اولمش اولور (يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسلمون) اى مؤمنلر اتقايه حق وسزا اولان تقوا ايله الله تعالىدن اتقا ايدك وسز انجق مسلمان اولديكز حالده موتى بولك * بعضيلر عندنده بوآيت منسوخ دينلمش كه زيرا حق اوزره تقوايه كيسه نك قدرقى يوقدر عنايت الهى بو مشقتى دفع ايجون * فاتقوا الله ما استطعتم * آيت كريمه سيله نسخ بيلردى ديمشار لكن بوقول صحيح دكلدر والعلم عندالله (واعتصموا بحبل الله جميعا ولا تفرقوا واذكروا نعمت الله عليكم اذ كنتم اعداء فالق بين قلوبكم فاصبحتن

بنعمته اخوانا وكنتم على
شفاحفرة من النار فانقذكم
منها كذلك بين الله لكم
آياته لعلكم تهتدون (حبل
الهي كه دين اسلام ياقراندر
جميعكمز اني محكم طوتك
واندن آيرليك وسرك
اوزر يكزده اولان الله
تعالينك اسلام نعمتي ذكر
ايدك كه زمان جاهليتده بر
برليكنز ايله عدو اولوب
مقاتله ايدر ديكز حق تعالى
اسلام سبيله قلوبكزي
تأليف ايدوب انك نعمتيله
اخوت اوزره جمع اولديكنز
وسز ناردن بر چقور
طرفنده ايديكز اكر سز
اولخالده فوت اولسكنز اول
جهنمده دوشرديكز اسلامكنز
سبيله حق تعالى سزي اكا
دوشمكن قورتاردى بو
مذكور لكى دلائلى حق
جل وعلا سزه بيان
ايتديكه شايد طريق هدايتده
ثابت اوله سز (ولتكن منكم
امة يدعون الى الخير
ويأمرون بالمعروف وينهون
عن المنكر واولئك هم
المفلحون) سز دن ناسى
خير ده دعوت ايدر بر جماعت
اولسونكه معروفى يعنى
كتاب وسنته موافقى امر
ايدر ومنكرى يعنى قرآن
وحديثه مخالفتى نهي ايدر

اعراض وانلره وعظ ايدوب سرت وخلاصه قول بليغ ايتكه اول مدلولى مقصوده مطابق
اولور قولدر * حق جل وعلا پيغمبري عز صلى الله تعالى عليه وسلمه امر ايلديكه انلرك
ذنوبندن نجافى وانلره نصح ايدو وانصحنده ترغيب وترهيبيله مبالغه ايدو زيرا اول انبياء عليهم
السلامك مقتضاي شفقتر ايدر (وما ارسلنا من رسول الا ليطلع باذن الله) هيچ بر رسولى
بزارسال ايتدك الا انكچونكه انك بعث اولنديغى قوم الله تعالىنك امرييله اكا اطاعت ايدر لر
* زيرا اكا اطاعت الله تعالىيه اطاعتدر و اكا مخالفت الله تعالىيه مخالفتدر (ولو انهم
اذ ظلموا انفسهم جاؤك فاستغفروا الله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله توابا رحيم)
اكر انلر نفاقله وياطاغوته تحاكمه نفسلرينه ظلم ايتدكلر نده تائبين اولدقلرى حالده سكا كلوب
توبه و اخلاص ايله الله تعالىدن مغفرت ديلسه لر وسكا اعتذار ايدوب سنى شفييع ايدنسه لر
الله تعالى توبه لر ينى قبول ايدر و رحمتيله انلره فضل ايدر ايدو كن بيله لر دى * اشبونده نثيبه
واردركه رسولك شاننه كيم تائبك اعتذار ينى قبول ايدو اكر چه جرمى عظيم ايسه ده وانكچون
شفاعت ايدو اكر چه ايشلديكى كباثر ذنوبدن ايسه ده (فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما
شجر بينهم) ربك جل شاننه حقيچون يا محمد انلر مؤمن اولزلر مكر كه بيلر نده اختلاف ايتدكلرى
شئنده سنى حاكم قلوب حكمكه راضى اوله لر (ثم لا يجدوا فى انفسهم حرجا مما قضيت) بعده سنك
حكمكدن قلدلر نده ضيق ويا حقيقتنده شك بوليله لر (يسلموا تسليما) و ظاهر و باطنلريله سكا
انقياد ايدو لر (ولوانا كتبنا عليهم ان يقتلوا انفسكم) اكر بز انلرك اوزره كندو لر ين قتل ايتكى
فرض ايتسيدك بنواسر بيله انى فرض ايتديكمز كى (و اخرجوا من دياركم) وياخود ديار كزدن
چيغنى فرض ايتسيدك انلره ايتديكمز كى شول وقتن كه عجله عبادت لر دن توبه طلب ايتديلر
(ما فعلوه الا قليل منهم) انى ايشلر انلر دن ناس قليل اوليدى * روايت اولنديكه زير بن العوام
رضى الله تعالى عنه انصار دن حاطب بن ابى بلتعنه ايله حرمده بر شر اجدو نزاع ايدوب پيغمبري عز
عليه السلامه مرافعه اولديلر كه اندن ايكيى بستانلر بن سقى ايدر لر دى پيغمبري عز صلى الله تعالى عليه
وسلم ديديكه يازير سن اول سقى ايدوب اندن انى جار كه ارسال ايت * حاطب ديديكه يار رسول
الله اول سنك عمتك اوغلو اولديغچون بويله حكم ايتدك پيغمبري عز صلى الله تعالى عليه وسلمك اول
سوزدن وجه كرمى متلون اولوب ديديكه يازير انككه سقى ايدوب اندن صوبى صالحو بر مكل
تاجدار لر ينه ايريشچك وانككه زير رضى الله تعالى عنه حقنى استيعاب ايتدى اندن اوليكى
حكمى ايسه رى ايله ايكي سنه بيله توسعه ايجون ايدى اندن ايكيى چيقوب مقداد رضى الله
تعالى عنه اوغز اديلر اول ديديكه قنغيكزه حكم اولندي حاطب ديديكه انك عمته سى اوغلنه
ودوداغن بوكدى مكر مقدادك ياننده برهودى وارايدى انى تظن ايدوب ديديكه حق تعالى
بونك كبيلارى هلاك ايدو كيم انى رسول الله در ديو شهادت ايتدكلر نده نكره قضا سنده اتهام ايدر
* والله بز موسى عليه السلام زماننده بر كناه ايدوب موسى عليه السلام بزى اندن توبه ايجون
كنديكزى قتل ايدك ديدكه ربمزل جل شاننه انك امرييله اطاعت ايدوب قتيلمزي يتمش بيكه
اير كوردك حتى كه ربمزل بزدن راضى اولدى * عمرو يسار وعمار بن وثابت بن قيس و عبدالله
بن مسعود رضى الله تعالى عنهم ديديلر كه اكر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بزه كنديكزى

قتل ايدك ديسه امرينه مخالفت ايتيوب اطاعت ايدردك پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ديديكه
 بنم امتده رجال واردر كه قبلارنده ايمان جبال رواسيدن ايتندر (ولو انهم فعلوا ما يوخطون
 به لكان خيرا لهم واشد تثبيتا) اكر انلر رسول الله متابعت ومطاوعدن وعظ اولدقلرين
 ايشلسه لر عاجل وآجلارنده انلره خير لو ودينلرينه زياده تثبيت اوليدى (واذا لايتناهم من
 لدنا اجرا عظيما) وثابت اولدقلرى تقدير اوزره بز انلره اجر عظيم ويرزكه اول جنتدر
 (وله ديناهم صراطا مستقيما) وانلرى صراط مستقيمه هدايت ايدرزكه اكا سلوكه جناب قدسه
 ايريلور وانلره ابواب غيب آچيلور * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من عمل بما علم ورثه الله
 علم ما لا يعلم * پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر بر كيمسه كه بلديكيه عل ايده حق تعالى اكا
 بيلديكني بيلديره (ومن يطع الله والرسول) اول كيمسه كه او امر ونواهيده الله تعالى به ورسولنه
 اطاعت ايده (فاولئك مع الذين انعم الله عليهم) ايمدى اول حالو كيمسه لر الله تعالىنك انعام
 ايتديكي كيمسه لر ايله در انلرك رؤيت و مجالستن فوت ايتزلر (من النبيين والصديقين والشهداء
 والصالحين) كه اول انعام اولنلر علم وعلمده منازللرى حسب نجه درت قسمدركه كافه ناس انلردن
 تاخر ايتيمكه حث اولنديلر * بر قسمي ايتيادر كه علم وعملك كالنه فائزلر وحد كالدن درجه
 تكميله متجاوزلردر * وبر قسمي صديقوندر كه نفوسلرى كاهى حجج وآياته نظر مراقبسنه
 صعود ايدرو كاهى تصفيه ورياضات معارجندن اوج عرفانه صعود ايدوب اشيايه مطلع اولورلر
 وماهيتندن خبر ويرلر * وبر قسمي دخی شهدادر كه طاعته اهتمام وحقی اظهاره اقداملرى
 اعلاء كلة الله همچون مبعده لرینی بنده مؤدى اولمشدر * وبر قسمي دخی صالحيندر كه
 عمر لرینی الله تعالىنك طاعته و ماللرينك جملة سنی انك رضا سنه صرف ايدرلر * ويا خود اول
 انعام اولنلر انلر عارفین باللهدن درت قسمدر * اول عرفانده مبالغین اولدقلردن درجه
 علميايه نائل اولملر ايله بيله قربة دخی ايردیلر كه انلر انديادر شول كيمسه كه شیئی قریب كورر
 * وقسم ثانی عرفانده انلرك حديثه ايرمديلر بلكه انلردن اسقل درجه ده قالدیلر كه انلر صديقوندر
 شول كيمسه كه شیئی بعيد كورر * وقسم ثالث عرفانی براهین قاطعه ايله در علمده راسخلردر كه
 انلر یر یوزنده الله تعالىنك شهداسيدر * وقسم رابع عرفانی اماراتلدر نفسلرى اكا مطمئن
 اولوبدر كه انلر صالحوندر (وحسن اولئك رفقا) انلر هر بری نه كوچك رفيق اولور (ذلك
 الفضل من الله) اطاعت اهلنه اولان اجر و مزید هدايت و مرافقت منعمین و یا خود اول متعیننه
 و یریلان مراتب و كرامات الله تعالىدندر (وكفى بالله علما) الله تعالى اكا اطاعت ايدنلرك جزاسنه
 ریا فضلنك مقادیرينه و یا فضل اهلنك استحقاقنه علیم اولدى * روايت اولنديكه پيغمبر عز
 صلى الله تعالى عليه وسلمك مواليسندن ثوبان رضی الله تعالى عنه پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمه
 زياده محبت ايدر فرقنه صبر ايدى بر كون اول پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمه كادى حالو كه
 اونی متغیر و جسمی نحیل اولمشيدى پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم انك حالندن سؤال
 ايدىچك ديديكه یا رسول الله نه وجع ونه مرضم وار ابو كه سنی كورمسم سكاه مشتاق اولورم
 و وحشت شديد ايريشورم بعده آخرتی فكر ايدوب قور قدمكه انده سنی كورمسم زیرا كه
 سن انده درجات نينك اعلاسنه رفع اولنور سين بن ايسه جنته كيرديكم تقدير جه دون منزله ده

اوله انلر فلاح بولمیلر در
 (ولا تكونوا كالذين تفرقوا
 واختلفوا من بعد ما جاءهم
 اليينات واولئك لهم عذاب
 عظيم) ای مسلمان بهود
 ونصاری کبی فرقه فرقه
 اولمك كه انلره كتابلارنده
 دلائل ظاهره كلكد كنصكره
 دينلرنده اختلاف ايتديلر
 انلر ايچون عذاب عظيم
 واردر (يوم تبض وجوه
 وتسود وجوه فاما الذين
 اسودت وجوههم اكفرتم
 بعد ايمانكم فذوقوا العذاب
 بما كنتم تكفرون) يوم
 قيامته بوزلرك كيمى پياض
 كيمى سياه اولور اما بوزلرى
 سياه اولنلره دينور كه
 سزايمانكز دنصكره كافر
 اولديكز امدى كافر
 اولديكز شى سبيله عذاب
 جهنمى دادك * دينلديكه
 ايماندن صكره كفردن مراد
 اهل كتابلر كك پيغمبر عليه
 السلامه كافر اولديلر يا خود
 يوم ميثاقده الست بر بكم
 خطابنده بلى ديوب صكره
 كافر اولنلردر يا خود
 مرتدلردر (واما الذين
 ابضت وجوههم ففي رحمة الله
 هم فيها خالدون) واما
 انلر كه بوزلرى پياض اولدى
 امدى انلر الله تعالىنك
 رحمتنده يعنى جنتنده در انلر
 اول جنتنده دائم و محلدلردر

(تلك آيات الله تلوها عليك بالحق وما الله يريد ظلماً للعالمين) بو الله تعالىك احكامي مبين آتليدركه اني سكا وحى واسطه سبله حقله او قور ز الله عظيم الشأن جالمه ظلم اراده اتمز (ولله مافي السموات ومافي الارض والى الله ترجع الامور) كوكلرده ويرلرده اولان اشيا جملله الله تعالىك مخلوقيدر وجميع امور عباد الله تعالى به رجوع اولنوب جزاسي ويريلور (كنتم خير امة اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتؤمنون بالله ولو آمن اهل الكتاب لكان خير الهم منهم المؤمنون واكثر هم الفاسقون) سز ناس ايچون خلوتخانه غيبدن ياخود اوح محفوظدن اخراج اولنمش خير امت اولديكز كه شرعه مستحسن اولان معروفله امر ايدرسكز وشرعه مستقبح اولان منكردن نهى ايدرسكز والله تعالىك وحدانيته ايمان ايدرسكز اكر اهل كتاب دخي ايمان ايدله لردى انلر ايچون خير لو اولوردى انلردن بعضيلري مؤمنلردر * عبدالله بن سلام واصحابي كي * واكثرى دائرة

اولورم واكر اكا كير مزسم نعوذ بالله ابداسني كور مز قالورم اويله اولسه بو آيت كريمه نازل اولدى * روى ان رجلا قال يا رسول الله الرجل يحب قوما ولم يلحق بهم قال صلى الله تعالى عليه وسلم المرء مع من احب * روايت اولنديكه بر رجل ديديكه يا رسول الله كشي بر قومي سور لكن علمده انلره لاحق اولمز آخرتده انك انلره لقاسي نوجهله اولور ديديكه كشينك آخرتده مجالسه ومعاشرتي سوديكى قوملدر اكر اول علمده انلره لاحق اولمز ايسه ده (يا ايها الذين آمنوا خذوا حذركم) يامؤمنلر تيقظ واعدا كز ايچون عده وآلات احتراز كزي اعداد ايدك (فانقروا ثبات وانقروا جميعا) عدويه جهاد ايچون چيقديكز ده جماعت متفرقه يعنى بلوك بلوك چيقك وياخود مجتمعين اولديكز حالده دفعة چيقك * اشبو آيتك نزولى اكر چه حرب حقنده در لكن لفظنك اطلاق اقتضا ايدركه خير انك كانه كيف ما امكن مبادرت واجب اوله فواتدن صاقلنه (وان منكم من ليبطن) يامعشر مسلمين سز دن كيمسه واردر كه ثنائل ايندوب الله تعالى به قسم اينديكه غزادن تأخر وتخلف ايدله انكه مراد منافقين ايدى (فان اصابكم مصيبة قال قد انعم الله على اذالم اكن معهم شهيدا) يامسلمون اكر سزه غزاده بليه ويا هزمت ايرسه اول تأخر ايدن منافق ديركه حق تعالى بكا انعام ايلديكه انلركه غزايه حاضر اولدم زيرا انلره ايريشن بكا دخي ايريشوردى (وائن اصابكم فضل الله ليقولن كائن لم تكن بينكم وبينه مودة ياليتنى كنت معهم فافوز فوزا عظيما) واكر سزه الله تعالىدن غزاده قح و غنيمت مثلي فضل ايرسه اول منافق ديركه كانه سز كه انك بيلنده مودت يو غيدى نوليدى بن انلره اولدم غنيمتن حفظ وافر اخذ ايددم (فليقاتل في سبيل الله الذين يشرون الحياة الدنيا بالآخرة) ايمدى حياه دنيابي بيع ايدوب آخرتي اختيار ايدن مخلصلر وياخود دنيابي آخرت اوزره اختيار ايدن منافقلى في سبيل الله قتال ايتسونلر (ومن يقاتل في سبيل الله فيقتل او يغلب فسوف نؤتيه اجرا عظيما) بر كيمسه كه في سبيل الله قتال ايدوب قتل اولنه وياظفر بوله بزا كا جنتده اجر عظيم ويررز اشبونده تنبيه واردر كه مجاهده لابق اولان معر كه ده ثابت اولمقدر تا كه كندوبى شهادتله وياديني ظفر و غلبه ايله اعزاز ايدله وقصدى بالذات قتل اولنق اولميه بلكه اعلاء كلمه حق واعزاز دين اوله * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم تكفل الله تعالى لمن جاهد في سبيله لايخرجه من بيته الا الجهاد في سبيله وتصديق كلمته ان يدخله الجنة او يرجعه الى مسكنه الذى خرج منه مع مانال من اجر او غنيمه * يغمبر مز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر الله تعالى تكفل ايندى شول كيمسه ايچونكه انك سبيلنده جهاد ايدله بيلنده خروجي في سبيل الله جهاد وكلمه الهى اعلايچون اوله انده قتل اولنورسه آنى جنته قويو يانائل اولديغى اجر و غنيمته كير ومسكنته ايركور * وقال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم مثل المجاهد في سبيل الله كمثل القانت الصائم الذى لا يفتر عن صلاة ولا صيام حتى يرجعه الله الى اهله بما يرجعه من غنيمه واجر او يتوفاه فيدخله الجنة * يغمبر مز صلى الله تعالى عليه وسلم ايدر في سبيل الله جهاد ايدن كشينك مثلي شول قائم وصائم مثليدركه اكا صلاة وصومدن فتور كلمه تا اهلنه رجوعنه دكين بوفضيلتدن زائل اولمز ومع ذلك يا غنيمت واجرله رجوع ايدر ويا وفات ايدوب الله تعالى انى جنته ادخال ايدر (ومالكم لا تقنانون في سبيل الله والمستضعفين من الرجال والنساء والولدان)

سزہ نولدیکه قتال ایتمز سر الله تعالینک سبیلندہ ورجال و نساء و ولداندن مستضعفینک
 سبیلندہ کہ اول انلری اسردن تخلیص وعدودن صیانتدر زیر مسلیندن بر جماعت مشرکینک
 صدرلری ویا هجرتدن ضعفلری سبیلله مکده دلت و محنتده مشرکینک یدلری آلتندہ قالمشلرایدی
 * اشبوندہ دلالت واردر کہ قتال فی سبیل الله ابواب خیرک جمیعنه عام اوله وضعفه مسلینی ایدی
 کفاردن تخلیص ابواب خیرک اعظم و اخصی اوله (الذین یقولون ربنا اخرجنا من هذه القرية
 الظالم اهلها) اول مستضعفین حق تعالی به یلواروب دیرلر کہ یارب بزى اشبو اهلی ظالم
 بلده دن چیقار کہ اول مکده در (واجعل لنا من لدنک ولیا واجعل لنا من لدنک نصیرا) و بزم
 ایچون سنک عندکدن ولی و نصیر قیل کہ امور رمزی اصلاح و اعدامن اوزره بزه نصرت ایله
 * اولیله اولسه الله تعالی انلرک دعاسی بر کاتیلله مکده بی فتح ایدوب پیغمبر عیض صلی الله تعالی علیه
 وسلم عتاب بن اسید رضی الله تعالی عنہی انده والی ایتدی انکله مظلومینی ظالملرک شرورندن
 قورتاردی ظالمینی اذلاء قیلوب عزت و نصرتی مظلومینه دوندردی (الذین آمنوا یقاتلون
 فی سبیل الله) مؤمنلر الله تعالینک طاعتندہ قتال ایدرلر (والذین کفروا یقاتلون فی سبیل
 الطاغوت) و کافرلر شیطان طاعتندہ قتال ایدرلر (فقاتلوا اولیاء الشیطان) ایدمی ای مؤمنلر
 سز شیطانک حزب و جنودی اولان کافرلر قتال ایدک (ان کید الشیطان کان ضعیفا) زیرا
 الله تعالینک کافرلر اولان کیدینه اضافتله شیطانک مؤمنلر اولان کیدی ضعیف اولدی *
 ایدمی شیطانک حزب و جنودندن خوف ایتمکز زیرا که اعتمادلری اضعف شیئدر (الم تر
 الی الذین قیل لهم کفوا ایدیکم) یا محمد نظر ایتمیز سن شونلر کم ایدی کمزی قتالندن کف ایدک
 دینلدی * روایت اولندی که پیغمبر عیض صلی الله تعالی علیه وسلمک هجرتدن اول اصحاب
 مکده ایکن مشرکیندن انلر اذای کثیر ایر مسیلله پیغمبر عیض صلی الله تعالی علیه وسلمدن انلر
 قتال ایچون اذن دیرلرایدی پیغمبر عیض صلی الله تعالی علیه وسلم ایسه بن قتاله امر اولندم
 دیوب انلری قتالندن منع ایلدی (واقیموا الصلوة و آتوا الزکاة) بلکه امر اولندی بکمز صلوات
 مکتوبه بی اقامت و اموالکمز زکاتی و یرمکه اجابت ایدک دیردی (فلما کتب علیهم القتال اذا
 فریق منهم یخشون الناس کخشیه الله او اشد خشیه) و قنا که مدینه به هجرت ایدوب
 اوزلرینه قتال فرض قیلندی شول قتاله اذن دیلیوب منع اولنلاردن بر فریق مشرکیندن
 قورقدیلر اهل خشیتک الله تعالیدن قورقلری کبی بلکه دخی الله تعالیدن قورقلرندن زیاده
 انلردن قورقدیلر (وقالوا ربنا لم کتبت علینا القتال لولا اخر تنالی اجل قریب) و دیدیلر که
 یاربنا نیچون اوزریمزه قتالی فرض ایتدک بزى تأخیر ایتسیدک که آجالمزله فوت اولیدق بو
 قولک قائلندہ اختلاف اولندی * دینلدی که انلر منافقین ایدیلر و یا مؤمنندہ علمده راسخ دکل بر
 جماعت ایدی که خوف و جبنلرندن انی دیدیلر یوخسه اعتقاد ایله دکل بعده اندن توبه ایتدیلر *
 و انلر مؤمنیندن بر قوم ایدی قتال فرض اولنیچق جبنلرندن نفاق ایدوب جهاددن تخلف
 ایتدیلر (قل متاع الدنیا قلیل) دیکل که دنیانک منفعتی و انکله استمتاع قلیل و انقضاسی سریعدر
 (والآخرة خیر لمن اتقى) و آخرت ثوابی خیرلودر شول کسه ایچونکه شرک و معصیتدن
 ساقنه (ولا تظلمون فتیلا) اعمالکمز ثوابندن قلیل دکل و ظلم اولمز سز * قال النبی صلی الله

دیندن خارجلردر (ان
 یضروکم الا اذی و ان یقاتلکم
 یولوکم الادبار ثم لا ینصرون)
 انلر سزہ ضرر ایدمه من مکر
 لسان و طعنله اذیت ایدملر
 اکر سز کهه مقاتله ایتسار
 منهن ماعودت ایدرلر بوندن
 صکره انلر کیمسه دن یاردم
 اولمز (ضربت علیهم الذلة
 ابن ماتقوا الا یجبل من الله
 و جبل من الناس و باؤا
 بغضب من الله و ضربت
 علیهم المسکنه ذلک بانهم
 کانوا یکفرون بایات الله
 و یقتلون الانبیاء بغیر حق
 ذلک بما عصوا و کانوا
 یعتدون) انلر نه محله
 بولنورسه قتل و سبی ایله
 اوزرلرینه ذلیلک وضع
 اولندی مکر که جزیه ایله
 الله تعالیدن عهد و امان
 و اذن باریله مؤمنلردن دخی
 امنیت اوله و انلر حقندن
 رجعت و غضب الهیده
 متمکن اولدیلر یعنی سزاوار
 غضب الهی اولدیلر و انلر
 فقر و احتیاج دخی وضع
 اولندی بوزلت و مسکنت
 و غضب الهی به رجوعلرینه
 سبب الله تعالینک قرآن
 و صحیح توریتتی انکار و بغیر
 حق انبیایی قتل ایتدکلری
 اولدی بو کفر و قتل انلرک
 عصیانلری و حدی تجاوز

تعالی علیه وسلم ما دنیا فی الآخرة الامثل ما يجعل احکم اصبغه فی الیم فلینظر یم یرجع .
 پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر دیناک آخرته اضافتله مثلی بریکز پارمغنی دریاه
 صوقوب چیقاردیغنده اکا بولشان مثلیدر نظر ایتسونکه اکا بولشان ندکلودر (ایما تکنونوا
 یدرکم الموت) قنده اولور سکنز سزه موت ایریشور (ولو کنتم فی بروج مشیده)
 اگر چه قصور ویا بروج مرتفعده اولور سکنزده (وان تصبهم حسنة یقولوا هذه من
 عند الله وان تصبهم سيئة یقولوا هذه من عندک) اگر یهود و منافقینه خصب ویا سرده رخص
 ایرسه دیرلرکه الله تعالی دندر * واکر انلره جذب ویا غلاء سحر ایرسه دیرلرکه یا محمد بوسنک
 واصحابک شؤمندندر * پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم مدینه یه قدوم ایدیچک انلر دیدیلرکه
 بو رجل واصحابی قدوم ایدلنبرو بز ثمار و مزار عزمده نقصدن زائل اولدق اول سیددن بو
 آیت کریمه نازل اولدی * دینلدیکه حسنه ایله مراد یوم بدرده کی ظفر و غنیمتدر و سیئه ایله
 مراد یوم احدده کی قتل و هزیمت کبی (قل کل من عند الله) یا محمد انلره دیکلرکه حسنه
 و سیئه نک جمعی الله تعالی عنندندر اراده سی حسنه بسط و قبض ایدر (قال هؤلاء القوم
 لا یکادون یفقهون حدیثا) اشوقومه نولدیکه قرآنی فهمه قریب اولزلر آنی فهم و معانیسی
 تدبرایتسه لر کلیسی الله تعالی دینلیدیکی یلورلردی (ما صابک من حسنة فن الله) یا انسان نعمتدن
 اول شیکه سکا ایرر الله تعالی نک فضلندندر * زیرا انسانک طاعتده ایشلدیکی وجودی
 نعمته مکافات اولمز فکیفکه انک غیرنی قضاء ایده یله * اول اجلدن پیغمبر یمز صلی الله
 تعالی علیه وسلم دیدیکه هیچ برکسنه نک جنته کیرمی دکل الا الله تعالی نک رحمتیلدر *
 دینلدیکه یار رسول الله سندخی اوله میسن دیدیکه بندخی انک رحمتیله کیره ین (وما اصابک
 من سيئة فن نقصک) وبله دن اول شیکه سکا ایرر ایشلدیکک ذنب سییلدر اول سکا
 عقوبتدر * اشبو قول شریف * کل من عند الله * قولنه منافی دکلدرکه ایجاد و ایصال
 جهمندن کلیسی اندندر الا بوکه حسنه اندن احسان و امتحاندر و سیئه ایه مجازات و انتقامدر
 (وارسلناک للناس رسولا) و سنی کافئه ناسه رسول ارسال ایلدک (و کفی بالله شهیدا) الله
 تعالی سندن معجزات ظهاریلر رسالت و صدقکه شاهد کفایت ایدر (من یطع الرسول فقد
 اطاع الله) اول کیسه که الله تعالی رسوله اطاعت ایده الله تعالی یه اطاعت ایدر * زیر احقیقته
 اول مبلقدر و امر ایدن الله تعالی دندر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من احبنی فقد احب الله
 و من اطاعنی فقد اطاع الله * پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر کیسه که بکا محبت ایده
 الله تعالی یه محبت ایدر و اول کیسه که بکا اطاعت ایده الله تعالی یه اطاعت ایدر (و من تولى فما
 ارسلناک علیهم حفیظا) اولکه انک اطاعتندن اعراض ایده الله تعالی نک اطاعتندن خروج
 ایدر * اوله اولسه بز سنی انلرک اوزره حافظ و رقیب ایتمشزکه سن انلرک اعمالنی حفظ وانک
 اوزره انلره حساب و عتاب ایده سن بلکه سکا لازم اولان ابلاغدر حسابلر ین زکوررز (و یقولون
 طاعة) چان سن انلره برشیء امر ایتسک دیرلرکه امر و شانمز سکا اطاعت و اتباعدر (فاذا
 برزوا من عندک بیت طائفة منهم غیر الذی تقول) چانکه سنک قاتندن کیده لر انلردن بر
 طائفه سنک انلره دیدیکک شیک خلافتی تزویر ایدرلر (والله یکتب ما یتنون) الله تعالی

ایشدکری سییله ایدی
 (لیسوا سواء من اهل
 الکتاب امة قائمة یتلون
 آیات الله آناء اللیل وهم
 یسجدون) اهل کتابک
 مؤمنلری کافر لریله درجه ده
 برابر دکلدر اهل کتابدن
 برکروه واردرکه عبادت
 و طاعته قائملر کیمه نک
 ساعتلرنده نماز قیام اولدقلری
 حالد آیت الهی اوقورلر
 (یؤمنون بالله والیوم الآخر
 و یأمرون بالمعروف و ینهون
 عن المنکر و یسارعون
 فی الخیرات فاؤلئک من
 الصالحین) الله تعالی نک
 وحدانیتنه و آخرته حقیقت
 ایمان ایدرلر و معروفله یعنی
 تصدیق رسالت علیه السلامه
 خلقه امر ایدرلر و منکردن
 یعنی تکذیب پیغمبر علیه
 السلامدن نهی ایدرلر و عمل
 خیراته سرعت ایدرلر و بو
 صفقه متصف اولنلر عند الله
 صالحلردندر (و ما یفعلوا
 من خیر فلن یکفروه والله
 علیم بالمتقین) خیردن اول
 شیکه ایشلرلر کتم و نقصان
 اولویوب مکافات و یریلور
 الله تعالی اهل تقوائی یلور
 (ان الذین کفروا لن تغنی
 عنهم اموالهم ولا اولادهم
 من الله شیئا و اولئک اصحاب
 النار هم فیها خالدون)

شونلرکه کافر اولدیلر انلرک
اموال و اولادی الله تعالی‌نک
عذابیدن بر شیء دفعه
کفایت ایتز و انلر نارجه‌نم
ملازم‌لر بدر و انده داغلردر
(مثل ما ینفقون فی هذه
الحیوة الدنیا کثیر ریح فیها
صراصات حرث قوم ظلموا
انفسهم فاهلکته وما ظلمهم
الله ولكن انفسهم یظلمون)
بودنیاده کافرلرک ریا و فخر
و امثالی ایچون ویردکری
نقعه‌نک مثلی شول کفرله
تفسیرینه ظلم ایدن قومک
اکینلرینه بر باد سخت اصابت
ایدوب هلاک ایتدیکی
کی در الله تعالی انلرک
اکینلری هلاکیسه انلره
ظلم ایتدی و لکن انلر
کفرلریله تفسیرینه ظلم
ایتدیلر (یا ایها الذین امنوا
لا تأخذوا بظانة من دونکم
لایألوکم خبالا و دوما عنکم
قد بدت البغضاء من افواههم
وما تخفی صدورهم اکبر
قد بینالکم الآیات ان
کنتم تعقلون) ای مؤمنلر
سزدن اولان مؤمنلردن
غیری کفار و یهود و منافقلری
دوست و سرداش اخذ
ایتمک که انلر سنک حالکزی
افساده قصور ایتزلر سزه
رنج و مشقت اصابتی تمی
ایدلر انلرک اغزلرندن سزه
اولان بغض و عداوتلری

انلرک تزویر ایتدیکی شیئی صحایفلرینه مجازات ایچون تثبیت ایدر (فاعرض عنهم) ایدمی انلردن
اعراض و نجافی ایت (وتوکل علی الله) و جمیع امور کده لاسیم انلرک شاننده الله تعالی‌یه
توکل ایت (وکنی بالله وکیلا) الله تعالی سکا وکیل یتز سنکچون انلردن انتقام ایدر (افلا
یتدبرون القرآن) انلر قرآنک معناسنی تأمل و انده اولان اشیایی تبصر ایتزلری و تدبر
امرک اخیربه نظر در (ولوکان من عند غیر الله اوجدوا فیہ اختلافا کثیرا) اگر اول قرآن
الله تعالی‌نک غیریدن یعنی کلام بشردن اولیدی انده اختلاف کثیر بوله‌لردی تناقض معنی
و تفاوت نظم کبی * و بعضنده فصاحت و بعضنده رکاکت کبی * و بعضنده معارضه صعب
و بعضنده سهل اولمق کبی * و بعض اخبار مستقبله سی واقعه مطابق و بعض مخالف اولمسی کبی
و احکامنک بعضنده عقلک موافقی و بعضنده مخالفی کبی (واذا جاءهم امر من الامن او الخوف
اذاعوا به) چقان منافقینه امن و یا خوف ایجاب ایدر بر امر کلمه انی افشاء ایدرلر * روایت
اولندیکه پیغمبر یمز صلی الله علیه و سلم اطرافه سرایا کوندر ردی غالبین و یا مغلوبین اولسه لر
منافقین انلرک حالندن خبر اولوب پیغمبر یمز صلی الله علیه و سلم انی تحدیث ایتدین انلرانی افشاء و ناسه
تحدیث ایدوب انکله قلوب مؤمنینه ضعف و یرلردی (ولو ردوه الی الرسول والی
اولی الامر منهم لعلیه الذین یستنبطونه منهم) اگر انلر انی تحدیث ایتدوب تحدیث امرنی
رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلمک راینه و صحابه‌نک کبراسندن اموره بصیرلرک راینه ردایتسه لر
انک نوجهله ذکر اولمسی علمنی فطنت و تجاربله انلر جهتمندن استخراج ایدنلر بیله‌لردی کتم
و افشادن قغیسی اولی ایهه انی ایشلیه‌لردی (ولو لافضل الله علیکم ورحمته لاتبعم الشیطان الا
قلیلا) اگر الله تعالی‌نک سزه ارسال رسول و اتزال کتابله فضل و رحمتی اولسه کفر و ضلاله
شیطانله اتباع ایدیدیکنز الا سزدن آز کسه لر اکا اتباع ایتیدیکه حق تعالی انلره عقل راجح
تفضل ایدوب انکله انلری حق و صوابه هدایت و متابعت شیطاندن صیانت ایتدی * زید بن
عمر بن نفیل ورقه بن نوفل و انلرک غیری جماعت کبی که پیغمبر یمز صلی الله علیه و سلمک ظهورندن
اول اهتداء اولتمشلردی * اشبو آیتده دلالت و اردرکه قیاس جائز اوله و علمک بعضی تلاوت
و روایت ایله ادراک اولنه که اول نصدر و بعضی دخی استنباطله بیلنه که اول نصوصده ایداع
اولنان معانی اوزره قیاسدر (فقاتل فی سبیل الله لاتنکف الا نفسك) یا محمد عدویه جهادی
و مؤمنیندن مستضعفینه انتصاری ترک ایتسکل اگرچه یا لکنز اولوب هیچ کیمسه سکا متابعت
ایتز سه‌ده زیراکه حق جل و علا سکا انلر اوزره نصرتی و عدایتدی و مؤمنینی جهاد ترکری اوزره
عتاب ایتدی * روایت اولندیکه پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه و سلم احد جنکندن نصرکره ابوسفیانله
مواعده ایتدیکه بدر صغری موسنده بولشه لر اکا کیده جنک وقت ایریشیچک پیغمبر یمز صلی الله تعالی
علیه و سلم ناسی اکا کتمکه دعوت ایتدی بعضلری اندن کراحت ایدیشیچک بو آیت نازل اولدی * اولیه
اولسه پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه و سلم چیقوب اکا یتمش کسنه موافقت ایتدی (و حرض المؤمنین)
و مؤمنلری جهاده تحریض و ثوابه ترغیب ایت زیراکه انلرک شاننده سکا واجب اولان شیء النجی
تحریددر (هسی الله ان یکف بأس الذین کفروا) تا که الله تعالی انلردن کافرلرک باسنی کف
ایده قبللرینه رعب القاسیله و یا انک دبلدیکی بر شیئله (والله اشد بأسا و اشد تنکیلا) الله تعالی

ظاهر اولمقددر مع هذا
قبلرنده كنز لدكرى دخی
زیاده بیوكدركر سز تعقل
ایدر سكر مؤمنلر ایله
دوستلق و منكر لر ایله
عداوتك وجوبی آیاتی سزه
بیان ایتدك * بوآیت کریمه
طائفة یهودك دائما اهل
اسلام بیننه القای فساد
و مشركلرك صورت ایمانده
اهل اسلامدن اسرار
استرا قیلله اخوانلرینی
اخبار ایتدوكنی مؤمننده
بیان و تحذیر اوله والله اعلم
(هانتم اولاء تحبونكم ولا
یحبونكم و تؤمنون بالكتاب
كله و اذا لقوكم قالوا آمنا
و اذا خلوا حضوا علیكم
الانامل من الغیظ قل موتوا
بغیظكم ان الله علیم بذات
الصدور) ای مؤمنلر
كندیكز دن و اول دوست
و سر داش اولدیغكز كفار
و مشركلرك حالندن آگاه
اولك كه سز انلری سور سكر
انلر سزی سوم سز كتابلرك
كلیسنه ایمان ایدر سز
انلر سزه ملاقی اولدقد بز
دخی ایمان ایتدك دیرلر
قیان برلر لیه خلوت
ایتدكلرنده سزه عداوت
و خشم و كینلر ندن
پار مقلربك اوجنی ابصر لر
یا محمد سن دیکه بوخشم
و کینه كزه هلاك اولك تحقیق

صولت و سلطنتده و تعذیب و عقوبتده انلردن اشددر * اشبونده اكا اتباع ایتیانلره تقریر
و تهدید وارددر (من یشفع شفاعة حسنة یکن له نصیب منها) برکیسه كه شفاعت حسنه ایدكه
انكله برمسلك حققی رعایت ایده و یا انكله برمسلدن ضرری دفع ایده و یا برمسله نفع جلب ایده
و الحال بواموردن هر قنعلسی ایسه انكله حق تعالینك وجه کریمن اراده ایده اول شفاعت ایدن
ایچون اندن نصیب واردركه اول شفاعت ثوابدر و برخیره سبب اولان اول خیری ایشلین
کیدر و مسلم ایچون دعا دخی شفاعت حسنه دندر (قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم و من دعا
لاخیه المسلم بظهر الغیب استجب له و قال الملک و لك مثل ذلك) پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
ایدر برکیسه كه برمسلم ایچون ظهر غیندن خیر دعا ایده اول دعاسی مستجاب اولور و برملک
ا کادر كه سنکچون دخی انك مثلی اولسون (و من یشفع شفاعة سیئه یکن له کفیل منها) و برکسه كه
شفاعت سیئه ایدكه انكله حقوق الله و یا حقوق عباددن برشی منع ایده و بالجلله انكله فعلی حرام
اولان شیء ایشلنه اول شفاعت ایدن ایچون اول سیئه نك و بالندن نصیب واردركه قدرده اكا مساویدر
* و برمسلم اوزره شرله دعا دخی شفاعت سیئه دندر (و كان الله علی كل شیء مقیتا) الله تعالی هر شیء
اوزره مقتدر و مجازی و یا شاهد و یا حفیظ اولدی و یا هر حیوانه قوتن ایرکورر اولدی (و اذا حییتم
بتحیة فخیوا باحسن منها و ردوها) چان سزه برمسلم سلام و یرسه سزا کاناك سلامندن احسن
وجهله و یا انك سلامی مثللهر دایدك * ایدمی اکر اول سكا السلام علیکم دیرسه سن اكاو علیکم السلام
و رحمة الله دیکل * و اکر اول سكا السلام علیکم و رحمة الله دیرسه سن اكاو علیکم السلام و رحمة الله
و برکاته دیکل * و اکر اول سكا السلام علیکم و رحمة الله و برکاته دیرسه سن اكا انك مثلی دیکل *
روایت اولنور كه بررجل ابن عباس رضی الله تعالی عنه السلام علیکم و رحمة الله و برکاته دیدی
ابن عباس دخی مذکور دیوب انك اوزره برشی زیاده ایلدی و دیدیکه سلام برکته نهایت
بولدی * عمر بن حصین رضی الله تعالی عنه ایدر بررجل پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
السلام علیکم دیدی * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم رد سلام ایدوب سكا اون حسنه اولوبدر
دیدی بعده رجل آخر كلوب السلام علیکم و رحمة الله دیدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم رد
سلام ایدوب سكا یکر می حسنه اولدی دیدی * بعده رجل آخر كلوب السلام علیکم
و رحمة الله و برکاته دیدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اكا رد دنصکره سكا اوتوز حسنه
اولدی دیدی * معلوم اوله كه سلام سنت کفایه در ورد سلام ایسه فرض کفایه در چان
جماعتدن بری سلام و یرسه سنت اقامتنه اول کفایت ایدر * چان برجماعته بری سلام
و بروب انلرك بری رد ایتسه جمیعندن فرض ساقط اولور * قال النبی صلی الله تعالی علیه
وسلم و الذی نفسی بیده لا تدخلوا الجنة حتی تؤمنوا و لا تؤمنوا حتی تحابوا ألا ادلكم علی شیء
اذا فعلتموه تحاببتم افشوا السلام بینکم * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اول الله
تعالی حقیچونكه نفسم انك یدنده در مؤمن اولینجه جنته کیرم سز و مؤمن کامل اولم سز
بری برلریکزه محبت ایتمینجه * سزه برشی دلالت ایدم كه انی ایشلیدیكز ده بری برلریکزه
محبت ایدر سز * ایدمی ارا كزده سلامی افشا ایدك * قال ابن عمر رضی الله تعالی عنه ان
رجلا سأل النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ای الاسلام خیر قال تطعم الطعام و تقرأ السلام علی من

عرفت ومن لم تعرف * ابن عمر رضی الله تعالی عنه ایدر بر رجل پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم خصال اسلامیه نک قنغیسی خیر لودر دیو سؤال ایتدکده پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه فقر آء و مساکنه طعام یدیره سن و آشنا و یکانه ینه سلام و یره سن * دینلیدیکه اکر سلام و یرن مسلم ایسه انک سلامندن احسنله رد ایده و اکر سلام و یرن کافر ایسه انک مثلیله رد ایده * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الیهود اذا سلم علیکم احدھم فانما یقول السام علیک فقل علیک * پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر یهودک بری سزه سلام و یره السام علیک دیر ایددی اکا رده علیک دیسون * سفیان بن عیینہ رضی الله تعالی عنه ایدر سز بو آتی یالکز سلام حقنده وارد در یر سز بلکه اول انجلین هر احسان ایده دخی شاملدر بر کسنه که سکا احسان ایده سندخی اکا احسان و مکافات دخی ایت و اکر اکا قدر تک اول سزه اکثنا ایت * بر کسنه که کندویه احسان ایده ثانیله اول احسانک شکرین ایدر و اول که آتی کتم ایده کفران ایدر (ان الله کان علی کل شیء حسیبا) الله تعالی هر شیئه محاسب و مجازی و یاحفیظ و یا کافی اولدی (الله لاله الا هو لیمحکم الی یوم القیامه لاریب فیه) اول الله تعالی حقچونکه اندن غیری اله یوقدر سزی قبور کزدن یوم قیامته حشر ایدر سردو که انک اول سنده رب یوقدر قیامته قیامت دیو تسمیه او اندی زیرا که ناس اول کونده حساب اولنمچون قبرلندن قیام ایدر لر در (ومن اصدق من الله حدیثا) کیدر که قول و وعدده الله تعالی ایدن اصدق اوله (فالکم فی المنافقین فتنین) سزه نولیدیکه منافقین امرنده ایکی فرقه اولوب کفر لری اوزره اتفاق ایتز سز * بو آیتک سبب نزولنده مفسرین اختلاف ایتدیلر * بر قوم دیدیلر که اول منافقین حقنده نازل اولوبدر که احد غرا سنده تخلف ایتشاردی * و یاخود اکا چقد قارندن صکره دو نمشاردی * و یاخود بر قوم حقنده در که مدینه ینه قدوم و اسلاملر ندن صکره مرید اولدیلر و مکده بضا ایتیمز وارد دیو بو بانه ایله کیدوب انده قالدیلر و یاخود قریشدن بر قوم حقنده در که مدینه ینه قدوم و اسلاملر ندن صکره نادم اولوب متزهین هیئتنده مدینه دن چقدیلر تباعد ایدیمک پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم نامه کوندردیلر که بز سندن مفارقتز حیننده کی ایمان اوزره ین لکن مدینه نک هواسنه الشیوب و طمزه اشتیاقزدن کتمشزد دیدیلر و یاخود بر قوم حقنده در که مکده اسلامه کلدکلرندن صکره هجرت ایتبوب مشرکینه مظاهرت ایدردیلر اوله اولسه انلردن هر قنغیسی ایسه اسلاملرنده صحابه اختلاف ایدیمک بو آیت نازل اولدی (والله اراکسهم بما کسبوا) الله تعالی انلری اعمال خبیثه لری سببیه کفره رد ایلدی (اتریدون ان تمهدوا من اضل الله) الله تعالی انک ضالانده قودین سزارشاد ایتکم دیلر سز (ومن یضل الله فلن تجد له سبیلا) اول کسه که حق تعالی انی ضالانده قویه انکچون هدایتیه طریق بولمز سن (و دوا لوتکفرون کما کفروا فتکونون سواء) انلر تمنی ایدر لر که کندیلر کبی سزدخی کافر اولوب کفرده انلر که برابر اوله سز (فلا تخذوا منهم اولیاء حتی یهاجروا فی سبیل الله) ایددی انلر که موالات ایتکمز مکر که الله تعالی به و رسولنه اطاعت ایچون اولان هجرتی ایدلر یوخسه اغراض دنیا ایچون اولانی دکل * معلوم اوله که هجرت اوچ وجه اوزره در بری اول

الله عظیم الشان انلر که قبلرنده خشم و کین و حسد لری یلور و جزا لری و یرر (ان تمسکم حسنة تسؤهم وان تصبکم سيئة یفرحوا بها وان تصبروا وتقوا لایضرکم کیدهم شیئا ان الله بما یعلمون محیط) اکر سزه دشمنه علیه و غنیمت کبی بر حسنه واقع اولسه انلر منفعل و غناک اولورلر و اکر سزه هزیمت و مضرت کبی بر سیئه اصابت ایتسه انلر انکله مسرور و فرخناک اولورلر اکر سز انلر که اذاسنه صبر و الله تعالی دن خوف ایدر سکز انلر که مکرو کیدی سزه هیچ ضرر ایتز تحقیق الله عظیم الشانک علی سزک صبر و تقوی کز عانی محیطدر (واذ غدوت من اهلک تبوی المؤمنین مقاعد القتال و الله سمیع علیم) یا محمدیاد ایله انیکه اهلک عایشه رضی الله تعالی عنہا نک خانه سندن مؤمناره قتال ایچون مکان حاضرملغه بر صباح چقدک الله تعالی سزک اقوال کیزی ایشیدر و یتلری کیزی یلور * روایت اولندیکه هجرتک اوچنجی سنه سی شوالنک اون ایکنجی اربعا کونی ابوسفیان اوچ بیک سوار و پیاده که بدیوز زره و ایکوز

اسلامده مؤمنك مدینه یه هجرتیدر وبری منافقارک پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمله غزایه خروجیدر * وبری سائر مؤمنك * المهاجر من هجر ما نهی الله عنه * حدیثی دلائله الله تعالینک نهی ایتدیکی اشیا دن منتهی اولوب هجرت ایتلریدر (فان تولوا فخذوهم واقتلوهم حیث وجدتموهم) اکر انلر توحید و هجرت دن اعراض ایدرلرسه انلری اسیر ایدک وحل و حرم دن قنغیسنده بولورسکنز انلری قتل ایدک (ولا تخذوا منهم ولایا ولا نصیرا) وانلر دن مجانبت ایدوب ولایت و نصرتلرین قبول ایتکمز (الا الذین یصلون الی قوم بدینکم و بینهم میثاق) الاشونلری اسیر و قتل ایتکمز که انلر سز که معاهد و محارب دینکزدن مفارق اولان قومه النجا و اتصال ایدلر که اول قومه مراد خزاعه و یا اسمیوندر * زیرا پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم مکّه یه خروجی وقتنده هلال بن عویمر الاسلمی ایله معاهده ایتدیکه اول نه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اعانت ایده و نه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمه محارب اولانه اعانت ایده و اولیکه اکا النجا ایده انکچون جوار اوله هلاک کندی ایچون اولان جوار ی کبی (اوجاؤکم حصرت صدورهم ان یقاتلوکم اویقاتلوا قومهم) و یاخود سزه کله لر حابوکه قلبلری سز که و کرک قوملریله قتال دن منقبض اولوبدر که انلر بنومد لجدر که مسلمینه و کرک قریشله قتال ایتماکه معاهده ایتشاردی (ولو شاء الله لسلطهم علیکم فلقاتلوکم) اکر الله تعالی دیلسه انلر کقلوبن قوی و صدرلرین بسط و رعیلرین ازاله ایتکله انلری اوزر یکزه تسلیط ایدوب سز که قتال ایدلردی (فان اعتزلواکم فلم یقاتلوکم و القوا الیکم السلم فاجعل الله لکم علیهم سبیلا) اکر انلر قتال کزدن تباعد ایدوب سز که قتال ایتزلرسه و سزه استسلام و انقیاد ایدرلرسه الله تعالی سز که ایچون انلری اخذ و قتله اذن و برمدی (ستجدون آخرین یریدون ان یأمنوکم و یأمنوا قومهم) بر قوم آخرینی بولورسز که سزه اسلام اظهار ایله سزدن امنده اولملرینی و قوملرینه رجوعلرنده کفرلرین اظهارله انلر دن امنده اولملرینی اراده ایدرلر ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر انلرله مراد اسد و غطفاندر که مدینه یه حاضر اولدقلرنده ریا ایله اسلام اظهار ایدوب انلرک برینه قومی نیچون اسلامه کلدک دیسه اشبو قرده و عقربه و خنفسایه ایمان کتوردم دیردی و صحابه یه ملاقی اولدقلرنده بز سز که دینکزدن دیرلردی و انکله ایکی فریق دن امن اوزره اولمق دیرلردی (کما ردوا الی الفتنة اركسوا فیها) هربار که انلر شرکه دعوت اولنسلر اکا عدوت ایدرلر (فان يعتزلوکم ویلقوا الیکم السلم و یکفوا ایدبهم) اکر انلر سز که قتال دن امتناع و سز که مصالحه و قتال کزدن یدلرینی کیف ایتزلرسه (فخذوهم واقتلوهم حیث ثقتموهم) اعدی انلری اسیر ایدک وقتنده بولورسکنز قتل ایدک (واولئکم جعلنا لکم علیهم سلطانا مبینا) واول صفتلو کسه لر اوزره سز که ایچون قتل و سبیله تعرضه بخت واضحله قیلدق عداوتلرینک ظهوری و کفر و غدرلرینک وضوحی ایچون و یاخود سز که ایچون انلر اوزره تسلط ظاهر قیلوب قتال برینه اذن و یردک (و ما کان لمؤمن ان یقتل مؤمنا الا خطا) هیچ بر مؤمنه صحیح اولمدیکه مؤمن آخری احوال دن بر حانده ناحق بره قتل ایده مکر که خطا حالنده قتل ایده * روایت اولمدیکه عیاش بن ابی ربهیة المخزومی رضی الله تعالی عنه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمه هجرت دن اول مکّه ده ملاقات ایدوب اسلامه

اسب ایله احد طرفه کلدیلر حضرت پیغمبر علیه السلام دیلدیکه مدینه ده توقفله شهر ده مقاتله ایده بدر غزاسنده بولمئین دلیر اصحاب مدینه دن چیقلمق رأینده مبالغه ایتدیلر و حضرت علیه الصلوٰة و السلام مهاجر و انصار دن بیک کشیله مقاتله یه توجه بیوردیلر اشای طریقه عبدالله بن ابی اوچیوز منافقار ایله رجعت ایدوب سبید عالم صلی الله تعالی علیه وسلم یدییوز کیسه ایله دشمن برابرنده صف چکدی و عبدالله بن جبیر رضی الله تعالی عنهی الی تیراندازیله احد طاغنک کدیکنه تعیین و اول محلی محافظه خصوصنده دقتله تنبیه بیوروب کندولری تسویه صف عسکره اقدام بیوردیلر * بو آیت کریمه ده مسطور قتال ایچون خانه لر دن خروجی حالی و کونی مختصرجه تحریر اولندی تفصیلی سیر و توارینجه کوریله (اذ همت طائفتان منکم ان تفشلا والله ولیهما و علی الله فلیتوکل المؤمنون) سزدن ایکی طائفه مقاتله دن خوفله رجعت قصدینی ایتدیلر حال بوکه حق تعالی انلرک

کدی و اسلامی اهلنه اظهاردن خوف ایدوب مدینه قاجدی و انده بر اطمه تحصن ایتدی
 « اناسی انک فراقنه زیاده جزع ایدوب ایکی اوغلی حارث و ابو جهل ابن هشامه دیدیکه انلر
 عیاشک لام قرداشاری ایدی سز بکاعیاشی کتور مینجه نه بیرونه ایچرم ونه کونشدن کولکجه
 واررم اوله اولسه ایکیسی انی ایستیویوله کیردیلر * وانلرکله حارث بن زید قوشیلوب حتی که
 مدینه ایردیلر و عیاشی اطمه بولوب کل کیدلم که اناک سنک فراقکه صبر ایده میوب
 جزعه درسن اکاوار مینجه میکی و ایچمیکی و کولکجه ده قرار ایتکی نفسی اوزره الزام ایدوبدر
 والله بز سنی هیچ برشی اوزره اکراه ایتیه لم و کیردیک کیدندن سنی دوندر میه لم دیدیلر * اوله
 اولسه عیاش انلرک قولنه ایناندی و اطمدن چیقوب انلرکله یوله کیردی براز مسافه کیدیک
 اوچی انی محکم باغلدیلر و هر بری اکا یوزر جلده اوروب باغلو انی اناسنه ایرکوردیلر اناسی
 اکا دیدیکه والله ایمان کتوردیک دینه کافر اولمینجه سنی صالیویرمزم بعده انی باغلو کونشه
 بر اقدیلر الی ماشاء الله طور دیغند نصکره انلرک مرادینه موافقت ایدیک انی صالیویردیلر * بعده
 حارث بن زید کلوب اکا دیدیکه یا عیاش سنک صد دنده اولدیغک دین محمد هدی ایدیه هدایی ترک
 ایتدک ضلال ایدیه ضلالتده ایدک عیاش اکا یاوزلنوب دیدیکه والله هر قنده که یا حارث
 سنی تنها بولم قتل ایدرم بعده عیاش اسلامه کلوب مدینه هجرت ایلدی بعده حارث دخی
 اسلامه کلوب پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم هجرت ایلدی حالوکه اول وقتده عیاش
 حاضر دکل ایدی و حارثک اسلامه کلدیکنی بیلزدی * بر وقتده عیاش قبائک ظهر نده کیدرکن
 حارثه راست کلوب قتل ایتدی ناس اکا نه ایشلدک بر مسلمی ناحق یره قتل ایلدک دیدیلر *
 اوله اولسه عیاش پیغمبر صلی الله تعالی علیه وسلم کتدی ماجراسینا کا ذکر ایتدی و بن انک
 اسلامه کلدیکنی بیلزدم حتی قتل ایلدم دیدی اول سبیدن بو آیت کریمه نازل اولدی (ومن
 قتل مؤمنًا خطأً فخر بر رقبه مؤمنه و دینه مسلمة الی اهله الا ان یصدقوا) بر کسه که بر مؤمنی
 خطا ایله قتل ایده انک کفارتی بر رقبه مؤمنه اعتاقیدر و اول قتیلک وارثلرینه دیت کامله
 تسلیمدر که سائر مواریث کبی بینلرنده قسمت ایدرلر مکرکه انلر اول دیتی قائله تصدق ایدرلر
 * اوله اولسه انلر اول دیتی اکا ترک و کندی عفو ایتیش اولورلر (فان کان من قوم عدولکم
 و هو مؤمن فخر بر رقبه مؤمنه) واکر قتل اولنان مؤمن کفار محاربین قومندن اولورسه
 انک کفارتی انجق رقبه مؤمنه اعتاقیدر * یقین بر رجل دار الحریده کفار ایله مخالط مسلم
 اولوب انک اسلامی بیلان مسلم آخر انی قتل ایتسه قابل اوزرینه دیت واجب اولمز بلکه
 اکا انجق کفارت واجب اولور * دینلرکه انکله مراد دار الاسلامده قتل اولنان مسلم
 دار الحریده مسلمینه محارب قوم کفاردن نسب و قرابتی اولسه انده انجق کفارت وارد دیت
 یوقدر زیرا که بینلرنده وراثت اولمز (وان کان من قوم بینکم و بینهم میثاق فدیه مسلمة الی
 اهله و تحریر رقبه مؤمنه) واکر قتل اولنان قوم معاهدین و یا اهل ذمتدن اولورسه انک حکمی مسلم
 حکمی کیدرکه قاتلک اوزره انک ورثه سنه دیت کامله تسلیمدر و کفارتی رقبه مؤمنه اعتاقیدر
 معلوم اوله که کفارتک رقبه مؤمنه اعتاقی اولمق مقتولی کرکسه مسلم و یا معاهده در و کرکسه رجل
 و یا مرأه در و کرکسه حرو یا عیددر * و قاتلک مالندن اولور (فن لم یجد فصیام شهرین متتابعین)

قلبلرینک حافظیدر مؤمنلر
 الله تعالی به توکل ایتسونلر که
 انلره نصرت ایدر *
 هر ویدر که بوا یکی طائفه نک
 بری اوسدن بنو الحارث
 و خزر جسدن بنو سلمه در
 عبدالله ابن ابی کیر و دوند کده
 بوا یکی طائفه دخی کاتبعتله
 دونمک قصه دینی ایتدیلر
 حق تعالی قلبلرینه ثبات
 احسان ایدوب پیغمبر علیه
 السلامه برابر قالدیلر (ولقد
 نصرکم الله بدر وانتم اذلة
 فاتقوا الله لعلکم تشکرون)
 تحقیق الله تعالی بدر غن اسنده
 سزه نصرت ایتدی حال بوکه
 سز انده دشمنه نسبتله
 حقیر و قلیل ایدیکر الله
 تعالیدن اتقا ایدک و منافق لرك
 رجعتلرندن کدر ایتیک
 شایدکه سزه انعام اولنانه
 شکر ایده سز (اذ تقول
 للمؤمنین ان یکفیکم ان
 یمدکم ربکم بثلاثة آلاف من
 الملشکة منزلین) چونکه
 سن مؤمنلره دیر سنکه ربکسز
 سزه و یوچ بیک مدکلر انزالیه
 امداد ایتدیک کفایت ایتدی
 (بلی ان تصبروا و تقبوا
 و یاأتوکم من فورهم هذا
 یمدکم ربکم بخمسة آلاف
 من الملشکة مسومین) بلی
 اکر سز صبر ایدر سکز
 و پیغمبر علیه السلامه

مخالفتند صافور سکنز
 و دشمنان یکس سزه غضبه
 کلور لسه شمیدی ربکنز
 سزه بشبک نشاندو ملکر
 ایله امداد ایدر * هر ویدر که
 یوم بدرده حق تعالی اول
 بیک صکره اوچ بیک و آخر
 بشبک ملائکه کوندر دیکه
 بیاض عمامه و طلیسمان ایله
 نشاندو ایدیلر (و ما جعله الله
 الا بشری لکم و لنظمئن
 قلوبکم به و ما النصر الامن
 عند الله العزيز الحکیم) الله
 تعالی سزه بوامدادی انجق
 فحی تبشیر و وعد نصرته
 قلبکنز مطمئن اولسون
 ایچون قیلدی نصرت انجق
 اول غالب یکتا و حکیم بی
 همتا اولان الله عظیم الشان
 طرفندیلر (ليقطع طرفا
 من الذین کفروا و یکتبهم
 فی قلبه و اخائین) کافر لدن
 بر کروهی قطع و هلاک
 یا خود سر نکون و آلوده خاک
 اولق ایچون بدرده الله
 تعالی سزه نصرت ایلدی که
 خائب و خاسر منزه ما عودت
 ایلدیلر (لیس لك من الامر
 شیء و ایتوب علیهم و یعذبهم
 فانهم ظالمون) انلرک استیصال
 و استصلاح امر ندن سنکچون
 برشی یوقدر مالک امور
 انجق الله تعالی بدر انلری
 دیلر سه هلاک ایدر یا اسلامه

اول کسه که رقبه بولیه اکا مالک اولما غله و یا اکا توصل ایده جک شیء بولما غله * ایدی
 اکا واجب اولان ایکی آی متتابعاً صائم اولقدر اگر قاتل رقبه بولور سه و یا غنی وجودیه
 تحصیلنه قادر اولور سه اول ثمن کنديک و عیالک نفقه سندن و حوائج اصلیه سندن فاضل اوله
 اکا اعتاق رقبه واجب اولور صومه انتقالی جائز اولمز * اگر انک تحصیلندن عاجز اولور سه
 ایکی آی متتابعاً صوم واجب اولور اگر اول ایکی آیک خلا نده عدا افطار ایدر سه و یا نیتی
 اونودر سه و یا صوم آخره نیت ایدر سه اول ایکی آی استئناف واجب اولور و اگر مریض
 اولور و یا سفر عذریله بر کون افطار ایدر سه متتابعاً انتقطاعنده علماء اختلاف ایتدیلر
 * بعضار منقطع اولوب استئنافی واجب اولور دیدیلر زیرا اختیار یله افطار ایدو بدر که
 اول نخی و شافینک احد قولیندر و بعضار ایسه منقطع اولمز بلکه انک اوزره بناء ایدر که
 اول سعید بن المسیب و حسن و شعبی رضی الله تعالی عنهم قولیدر * اگر بر مرأه اول
 ایکی آیک خلا نده حائض اولسه ایام حیضنده افطار ایدر و انکله تنابعی منقطع اولمز ظاهر
 اولدیفنده صائم اولدیغی اوزره بقیه سنی بناء ایدر زیرا اول نساء اوزره بر امر مکتوبدر
 اندن احتراز ممکن اولمز * و اگر صوم ندن عاجز اولور سه التمس مسکین اطعام یله عهد ندن
 خروجنده ایکی قول واردر * بر قولده خروج ایدر کفارت ظاهرده کبی * و بر قولده
 خروج ایتمز زیرا که شرع انکیچون بدل ذکر ایتوبدر (توبه من الله) اشبو امور خطائیه
 قتل ایدنه الله تعالی دن توبه قیلندی (و کان الله علیماً حکیم) الله تعالی خطائیه قتل ایدنه
 حالنه علیم و انک اوزره حکم ایتدیکی شیئده حکیم اولدی * معلوم اوله که قتل اوچ نوعدر
 اولکیسی عمد محضدر که اول بر انسانک انجق قتلنه قصددر بر شیئله که غالبده انکله قتل
 قصد ایدیلور * ایدی انکله قاتل اوزره قصاص واجب اولور چنانکه مکافی بولنه و یا مال
 قاتلده حاکم دینه مغالطه لازم اولور * ایکنجیسی شبه عمددر که اول بر شیئله ضربی قصددر که
 غالبده انکله انسان قتل اولور اولیه * مثلاً عصای خفیفه و حجر صغیرله بر کره و یا
 ایکی کره ضربندن فوت اولسه انده قصاص اولمز بلکه اوچ سنهیه دکن مؤمنر عاقله سی اوزره
 دینه مغالطه واجب اولور * اوچنجیسی خطاء محضدر که اول بر شیئله قتلدر که انکله قتل
 قصد اولمیه بلکه شیء آخر قصد ایدوب اصابت ایدیجک اول سبیدن مصاب فوت اوله
 ایدی انده قصاص یوقدر بلکه عاقله اوزره اوچ سنهیه دکن دینه مخففه واجب اولور
 و کفارت قتلک جمیع انواعنده قاتلک مالندن لازم اولور * اما ابو حنیفه عندنده قتل عمد
 کفارت ایجاب ایتمز * زیرا اول سائر کبار کی بر کبیره در (و من یقتل مؤمناً متعمداً فجزاؤه جهنم
 خالد فیها و غضب الله علیه و لعنة و اعد له عذاباً عظیماً) اول کسنه که بر مؤمنی عدا قتل ایده
 انک جزاسی جهنمدر انده خالد اولدیغی حالده و الله تعالی اکا غضب و لعنت ایدر و انکیچون
 عذاب عظیم تهیئه ایدر * دینلدیکه اشبو آیت کریمه مقیس ابن حبابه حقهنده نازل اولوبدر که
 اول قرن دانی هشام اسلامه کلدکر ندن صکره قرن دانی هشامی بنو النجارده قتل بولوب
 پیغمبر عزلی الله تعالی علیه و سلمه انی ذکر ایدیجک پیغمبر عزلی الله تعالی علیه و سلمه انی
 بنی فهر دن بر رجل ایله بنی النجاره کوندر دی و دیدیکه رسول الله سزه امر ایدر که اگر هشامک

قاتلن بياورسكز قرنداشی مقيسه ويرك كه قصاص ايده * واكر قاتلك بيلز سكرز اكا مقنولك
 ديتن ويرك * ديديلر كه سمعا وطاعة والله انك قاتلن بيلز ايمدى ديتن ويرم ديوب يوز
 دوه ويرديلر چون آنى آلوب فهرى ايله ايكيلى مدينه يه دونديلر يولده كيدر كن شيطان
 مقيسه القاء ايتديكه قرنداشی يرينه اول فهرى يى قتل ايدوب ديت كندويه فضله قاله * اويله
 اولسه مقيس اول فهرى يى اغفال ايدوب برطاشله باشن ياروب قتل ايتدى ودوه لرى سوروب
 ارتداد اوزره مكه يه كيتدى اهل سنت مذهبي انك اوزره دركه ا كثر علماء اكا ذاهبلر دركه مسلمى
 عدا قاتلك توبه سى مقبوله اوله حق تعالى حضر تارينك * وانى لغفارة لمن تاب وآمن وعمل
 صالحا * ودخى * ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء * قولى دلالتيله
 * وابن عباس رضى الله تعالى عنهن روايت اولنان مؤمنى عدا قتل ايدنه توبه يوقدر ديديكى
 قتلدن زجر دن تشديد ومبالغه ايجوندر * وكباىرى ارتكاب ايدن نارد مخلددر دين ايجون
 بو آيت دليل اولمز * زيرا كه بو آيت مقيس بن حبابه حقنده نازل اولوبدر كه اول كافر قاتل ايدى
 ديتديكه بو آيت وعيددر شول كيمسه يه كه مؤمنك قتلنى ايمانى سبيله مستحل اوله * واولكه اهل ايمانى
 ايمانلى ايجون قتلى استحلال ايدو كافر اولوب نارد مخلد قالور * ديتديكه انك جزاسى جهنمه مخلد
 اولمسيه مراد اكر حق تعالى اكا قتلى اوزره مجازات ايدرسه جزاسى اولدر ليكن ديلرسه اول ذنبه
 اكا عذاب ايدر وياديلرسه كرميله آنى مغفرت ايدر زيرا كه شركدن مادونى ديتديكى كيمسه ايجون
 مغفرت ايتيكى وعدا يتشدر * قال عبادة بن الصامت رضى الله تعالى عنه ان رسول الله صلى الله
 تعالى عليه وسلم قال وحوله عصاة من اصحابه باديونى على ان لا تشركوا بالله شيئا ولا تسرقوا
 ولا تزنا ولا تقتلوا اولادكم ولا تأثوا بهتان تقرونه بين ايديكم وارجلكم ولا تعصوا فى معوف من
 وفى منكم فاجره على الله ومن اصاب شيئا من ذلك فعوقب فى الدنيا فهو كفارة ومن اصاب شيئا
 من ذلك ثم ستره الله فهو الى الله ان شاء عفا عنه وان شاء عاقبه فبايعناه عن ذلك * عباده رضى الله
 عنه ايدر پيغمبر بن صلى الله تعالى عليه وسلم احوالنده اصحابدن برجماعت وار ايدى انلره ديديكه
 بكامبايعت ايدك شول شرطله كيم الله تعالى يه بر شىء اشراك ايتيه سز وسرقه وزنا وقتل اولاد
 ايتيه سز وبره ولدى النقاط ايدوب بو بنم ولد مدر ديو افترا ايتيه سز وحق تعالى يه ورسولنه
 اطاعت اولان شينده مخالفت ايتيه سز * اول كيمسه كه اشبو عهدده وفايده انك اجرى الله تعالى انك
 عهدده سنه در * واولكه اندن بر شينده مخالفت ايدوب دنياه عقاب اولنه اول اكا كفارت
 اولور * واولكه مخالفتند نصكره الله تعالى انى ستر ايدو انك امرى ارادته قالور ديلرسه عفو
 ويا جزا قيلور اويله اولسه اشبو شروط اوزره اكامبايعت ايتدك (يا ايها الذين آمنوا اذا ضربتم
 فى سبيل الله فتيبنوا) يا مؤمنار چقان جهاد ايجون مسافرت ايتسكز مؤمنى كافر دن تميز امرنده
 بيان وثباتى طلب ايدك يوخسه مجله ايتكز * ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر اشبو آيت
 بنو مره دن مرداس بن نهبك حقنده نازل اولوبدر كه اول فذك اهلندن ايدى قومنده اندن
 غيرى مسلم يوغيدى * وفتا كه اول قوم كنديلر اوزره غزا ايجون پيغمبر بن صلى الله تعالى
 عليه وسلم سريره سى چقديغن ايشيدوب قاچديلر وانلردن اول مسلم قاچيوب قالدى
 * بعده اول سريره اصحابك غيرى اولق خوفن ايدوب غمى جلدن بر طاقوله الحياء ايدوب

كلور لرسه توبه لرينى قبول
 ايدر يا كفر لرنده مضر
 اولور لرسه عذاب ايدر
 زيرا انلر ظالم لردر *
 بو آيت كريمه نك سبب
 نزولنده مفسرين اختلاف
 ايتش لردر بر معونه اهلنك
 حقنده يا خود يوم احدده
 اعدا حقنده بدعا ايتدكه
 يا ايتك مراد ايتدكه
 نازل اولدى ديتلش
 (والله مافى السموات وما
 فى الارض يغفر لمن يشاء
 ويعذب من يشاء والله
 غفور رحيم) سموات
 وارضه اولان اشياك
 كليلى الله تعالى انك خلق
 وملكيدر قوللردن ديتديكى
 مغفرت ايدر ديتديكنه
 عذاب ايدر الله عظيم الشان
 مغفرت ومرت ايتديكيدر
 (يا ايها الذين آمنوا لا تاكلوا
 الربوا اضعافا مضاعفة
 واتقوا الله لعلكم تفلحون)
 اى مؤمنار قات قات ربانى
 اكل ايتيك الله تعالى دن
 قورق كه عقوبت آخر تدن
 فلاح بوله سز (واتقوا النار
 التى اعددت للكافرين)
 وكافر لرايجون آماده اولان
 ناردن قورق * نار جهنم
 كفار ايجون بالذاتدر كه
 تعذيب دائمدر وعصاة
 مؤمنين ايجون بالعرضدر كه

تأديب و مروری در (واطیعوا
الله و الرسول لعالمکم
ترجمون) الله تعالیٰ تک
حکم ایلدیکنه و رسولنک
امر ایلدیکنه اطاعت ایدک
که شاید مرحت اولنشاردن
اوله سز (و سارعوا الی
مغفرة من ربکم و جنة عرضها
السموات و الارض اعدت
للمتقين) ربکنز جل شانہ نک
مغفرتی موجب اسلام
و اداء فرائض و جهاد کبی
اعمال صالحه به مسارعت
ایدک و جنته لایق عملہ دخی
مبادرت ایدک که انک عرضی
سموات و ارض قدر در اول
مقبول ایچون تہیتہ اولنشار
* بوکا و یوقار و کی آیتہ
(اعدت) کلام شریفہ
نظرا جنت و جہنم حالا
موجود و مخلوق اولدیفی
استدلال اولنور (الذین
یفقون فی السراء و الضراء
و الکاظمین الغیظ و العافین
عن الناس و الله یحب المحسنین)
اول کیمسه لر که مسرت
و مضرتہ کثرت و قلندہ
و احوالک کلیسندہ اتفاق
ایدرلر و غضب لر بنی هضم
ایدرلر یعنی طارغینا غنی
اجرایہ قادر ایکن صبر
و ترک ایدرلر و ناسدن
مؤاخذه به مستحق لر
حقو ایدرلر یعنی کنندی

و کنندی جبلہ صعود ایتدی * وقتا که سریہ جبلہ ایریشوب تکبیر ایتدیلر مسلم انی
ایشدیجک انلری اصحابدن ایدوکن یلوب تکبیر و تحلیل ایدرک کلوب انلرہ سلام و یردی
* اسامہ بن زید رضی الله تعالیٰ عنہ انک مقالہ سنہ التفات سز آنی قتل ایدوب غنمی مدینہ به کتوردی
پیغمبر عز صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم آنی ایشدیجک قاتی یاوزلندی بر مسلمی مانی اخذ ایچون
قتل ایتدیکزمی دیدی * بعده اسامہ به اشبو آتی او قودی * لاله الا الله * دینی نجه قتل ایتدک
دیو مرارا اکا عتاب ایتدی * اسامہ ایتدی یار رسول الله انک انی دیمسی سلاح خوفندن ایدی
پیغمبر عز صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم دیدیکه * افلا شقت عن قلبه حتی تعلم اقالهاله ام لا * نیچون
قلبی یار مدک که انی دیمسی سلاح خوفندن ایدوکنی و یادکل ایدوکنی بلیدک بعده اکا رقبہ اعتاقک
امر ایلدی (ولا تقواوا لمن اتی الیکم السلام لست مؤمنا) و سزہ مسلمین تحیتن القا ایدنه یعنی
السلام علیکم دینہ سن مؤمن دکلسن دیمکز (تبتغون عرض الحیوة الدنیا) که انکله غنم
و غنیمتدن دینانک متاع و منافعن طلب ایدرسز (فعد الله مغنم کثیرة) الله تعالیٰ عندندہ
مغنم کثیرہ واردر که اول سزی انک امثالنی مالچون قتله احتیاج ایتمز (کذاک کنتم من
قبل) سز دخی اسلامه داخل اولدیکمزلک اولندہ انجلین ایدیکمزلک شهادت کله سن
تقوله دماء و اموالکزی تحصین ایتشدیکمزلک حالوکه بری برلریکنزک قلوبی السنہ سنہ
مواطئنی ییلزدیکمزل (فمن الله علیکم) بعده حق تعالیٰ سزہ ایمانله اشتہاری و دیندہ استقامتی
من و احسان ایلدی (فتبینوا) ایدمی سز دخی اسلامه داخل اولنرہ ایدک آنیکه سزہ ایدلدی
بوخسه قتلرینه مبادرت ایتکنز شول ظنله کیم اسلامه دخولاری اتقا و خوفلرندن اوله پس
بواجلدن پیغمبر عز صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم برقومه غزا ایدوب اندہ اذان ایشتمه انلرہ
تعرض ایتزدی و ایشتمه غارت ایدردی * روی ان النبی صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم کان اذا
بعث سریة یقول اذا رايتم مسجدا او سمعتم مؤذنا فلا تقتلن احدا * روایت اولندیکه پیغمبر عز
صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم قچان برقومه سریہ کوندرسه دیردیکه قچانکه انلرہ مسجده کوره
سز و یا اذان ایشیدہ سز زہار انلردن هیچ کیمسه بی قتل ایتکنز (ان الله کان بما تعملون خبیرا)
الله تعالیٰ سزک اعمالکزه و انکله غرضکزه عالم اولدی ایدمی قتله تهاقت ایتکنز اشبو آیتہ
دلالت واردر که مکرهک ایمانی صحیح اوله و مجتهد خطا سنده مغفور اوله (لا یستوی القاعدون
من المؤمنین غیر اولی الضرر و المجاهدون فی سبیل الله باموالهم و انفسهم) مؤمنلرک عذر نسز
جهاددن قاعدلری شول مؤمنلرہ مساوی اولمزلکه انلر ماللریله و نفسلریله فی سبیل الله جهاد
ایدرلر اما که بدندہ و یا بصرده ضعف ایله قعود ایدنلر مجاهدلرہ مساوی اوورلر روی عن انس
بن مالک رضی الله تعالیٰ عنہ ان النبی صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم لما رجع من غزوة تبوک و دنامن المدینة
قال ان بالمدينة لا قواما مسرتم من مسیر و لا قطعتم من واد الا كانوا معکم فیه قالوا یارسول الله
وهم بالمدينة قال نعم و هم بالمدينة حبسهم العذر * انس بن مالک رضی الله تعالیٰ عنہن مرویدر که
ایدر وقتا که پیغمبر عز صلی الله تعالیٰ علیہ وسلم تبوک غزاسندن دونوب مدینہ به قریب اولدی
دیدیکه مدینہ ده اقوام واردر که هر مسیر و وادیکه سز آنی سیر و قطع ایتدیکمزل الا انلر اندہ سز که
یله ایدیلر * دیدیلر که یار رسول الله حالوکه انلر مدینہ ده ایکن دیدیکه انلر مدینہ ده ایکن که

اناری عذر حبس اید و بدر (فضل الله المجاهدین باموالهم و انفسهم علی القاعدین درجه) حق جل و علا
 شول مالریله و نفسلریله فی سبیل الله جهاد ایدناری شول عذر ایله جهاددن قعود ایدنار اوزره بدرجه
 تفضیل ایتدی * زیرا که مجاهدک جهاده یتبیلله مباشرتی دخی واردر اما که عذر ایله قاعدک انجق
 نیقی واردر مباشرتی یوقدر (و کلاوعد الله الحسینی) حق جل و علا مجاهدو قاعد معذوردن هر برینه
 امانلری سبیل جهنت و عدا ایتدی (و فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجر اعظیما) حق جل و علا
 مجاهدینی عذر نسز قاعده لر اوزره اجر عظیمه تفضیل (درجات منه و مغفرة و رحمة) اول اجر
 عظیمکه الله تعالی ایدن درجاتدر و دخی اول مجاهدینه مغفرت و رحمت ایدر (و کان الله غفورا
 رحیما) الله تعالی انلرک تقریطنه غفور و انلره و عدا ایله رحیم اولدی * حق جل و علا مجاهدینی
 تفضیلین تکرار ایلدی و جهادی تعظیم و ناسی اکا تحریض ایچون اجمال و تفصیل ایلدی *
 دینلدیکه اولکی تفضیل ایله مراد دنیاده انلره و یریلان غنیمت و ظفر و جمیل ذکر ایدر و ایکنجیسیله
 مراد آخرتده و یریلور اجور جزیه در * و دینلدیکه درجه اولی ایله مراد عند الله ارتفاع
 منزلت لریدر و درجات ثانیه ایله مراد جنتده کی منازل لریدر * و دینلدیکه اولکی قاعدینه مراد
 معذور لردر و ایکنجیسی ایله مراد شول قاعدیندر که غیر یلرله اکتفا اولنوب انلره تخلفه اذن
 و یریله * و دینلدیکه اولکی مجاهدینه مراد کفار جهاد ایدنلردر و ایکنجیسیله مراد نفسلریله
 جهاد ایدنلردر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلمک * رجعتنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر *
 بز جهاد اصغر اولان جهاد کفاردن رجوع ایدوب جهاد اکبر اولان جهاد نفسه کلدک دیو
 قول شریفی انک اوزره مبنیدر * معلوم اوله که جهاد ایکی قسمدر فرض عین و فرض کفایه در * اما
 فرض عین اولسی شول وقتده در که چقان عدو مؤمنلردن بر قومک دارینه داخل اولسه اول بلده
 اهلنک عذری اولمیان رجالدن هر مکلف اوزره واجب اولور که اول عدو اوزره غزیه حقیقه لر
 و اول رجال کر کسه حرو یا عبد و یا فقیر و یا غنیدر تا که اول عدوی کندیلرندن و جیر انلرندن دفع
 ایدلر * و انلردن بعید اولنلر حقنده فرض کفایه در و اگر اوزر لریله عدو داخل اولان
 مسلمینک کندیلری انی دفعه قادر اولزلر سه انلردن بعید اولان مسلمین اوزره عون واجب
 اولور * و اگر کندیلر انی دفعه کفایت ایدر لسه ابعین اوزره جهادک فرض اولسی
 اختیار طریق اوزره اولور (ان الذین توفاهم الملائکة ظالمی انفسهم) اهل مکه دن شونلر که
 اسلامه کلوب هجرت واجب اولدیغنده هجرت ایتدیلر و مشرکینه موافقتله بدره چیقوب
 اول وجهله و یادار شرکده اقامتله نفسلریله ظلم ایدر اولدقاری حالده انده قتل اولندیلر *
 ملائکه روحلرین قبض ایدیچک توبیخ و جهی اوزره (قالوا فیم کنتم) دیدیلر که ایکی فریقک
 قنغیسندن ایدیکنز مسلمیندن و یا مشرکیندنمی ایدیکنز (قالوا کننا مستضعفین فی الارض) انلر
 اول ملائکه به ضعفله و هجرت و یا اظهار دیندن مجزله اعتذار ایدوب بزارض مکده عاجزلر
 ایدک دیدیلر (قالوا ألم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیها) ملائکه انلری تکذیب ایدوب
 الله تعالی نک ارضی واسعة دکلدیکه انک بر قطر آخرینه هجرت ایدیکنز مهاجرینک مدینه به
 و حبشه به هجرت ایتلری کبی دیدیلر (فاوانک مأوهم جهنم) ایدمی انلر واجبی ترک
 و مشرکینه مساعده لر ایچون منزللری جهنمدر (وساءت مصیرا) اول جهنم نه مبؤس مصیر

تبعه لرندن و مستحق
 عقوبت اولنلری عفو ایدر لر
 الله عظیم الشان احسان
 ایدیچیلری سور *
 مرویدر که امام حسین بن
 علی رضی الله تعالی عنه
 مسافر لریله طعام باشنده
 ایکن کوله سی بر کاسه
 سیحاق طعام ایله کلور کن
 ایغی دوشه میه طولاشوب
 طعام مذکور حضرت
 حسینک مبارک باشنه
 دو کلکله کوله سنه تأدیب
 یوزندن نظر ایتدکده
 بنده سی (والکاظمین الغیظ)
 دیدی حضرت امام غضبی
 هضم ایتدم دیدی کوله
 تکرار (والعافین عن الناس)
 دیدی اول حضرت عفو
 ایلدم پیوردی عبد مذکر
 (والله یحب المحسنین)
 او قودقده امام حسین
 رضی الله تعالی عنه سنی
 مالدن آزاد ایلدم پیوردیلر
 (والذین اذا فعلوا فاحشة
 او ظلموا انفسهم ذکروا الله
 فاستغفروا لذنوبهم و من
 یغفر الذنوب الا الله و لم
 یصروا علی ما فعلوا و هم
 یعلمون) و دخی شونلر که
 فاحشه ایشلدکلری یا خود
 نفسلریله ظلم ایتدکلری زمان
 الله تعالی نک و عبد و عقابی
 تذکر ایدوب کنه لرنندن

اولور * اشبو آئنده هجرتك وجوبه دلالت واردر بر موضعدنكه كشي انده دينى اقامته
تمكنى اوليه * روى عن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من فرّ بدينه من ارض الى ارض وان كان
شبرا من الارض استوجب الجنة وكان رفيق ابيه ابراهيم ونبه محمد عليهما الصلاة والسلام *
پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلم دن روايت اولندي بر كسه كه دينى حمايت ايچون برارضدن برارضه
فرار ايده اكر چه فرارى بر شبر دكلو مسافه ايسه ده اول جنته دخوله مستوجب اولور و رفيق ابراهيم
عليه السلام و محمد صلى الله تعالى عليه وسلم اولور * بعده الله تعالى انلر دن اهل عذرى استثناء ايدوب
ديديكه (الا المستضعفين من الرجال والنساء والولدان) الارجال ونساء وولدان مستضعفين
مقهورينك مأوالرى جهنم دكلدر (لا يستطيعون حيلة) كه انلر خروج ايچون حيله و تنفقه
وقويه قادر دكلدر (ولا يفتدون سبيلا) و مدينه و غيرى به كيدر يولى دخی بيلزلر (فاوائك
عسى الله ان يعفو عنكم) ايمدى الله تعالى انلر دن تجاوزى كرمى مقتضا سنجه واجب اولور * حق جل
وعلى لفظ اطماع و لفظ عفو ذ كريله ايدان ايتديكه هجرتى ترك امر مخطى اوله حتى مضطرك حقنلدر كه
فرصتى كوزليه و قابن اكا تعلق ايله (وكان الله عفوا غفورا) الله تعالى انلرى عفو و ذنبلىرى
مغفرت ايدرا اولدى (ومن يهاجر فى سبيل الله يحدف الارض مرانغا كشي) اول كسه كه فى سبيل
الله مهاجرت ايده ير بوزنده مهاجر و ملجأ بولور كه قومي انقارنى رغبم ايدر * ويا كفرن
ايمانه متحول بولور كه انكله كراحت ايتديكى شئ كيدر (وسعة) و رزقه و دينى اظهارده
وسعت بولور (ومن يخرج من بيته مهاجرا الى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع اجره
على الله) بر كسه كه الله تعالى به و رسولنه مهاجر اولديغى حالده بيشندن چيقوب قصد ايتديكى
مكانه ير شمدن اكا موت ايريشه اجرى عندالله ثابت اولور امر واجب ثبوتى كبي (وكان الله
غفورا رحيم) الله تعالى غفور و رحيم اولدى اشبو آيتك نزولى جندب بن ضميره حقنده دركه
اول مستضعفين آيتن ايشيديك ديديكه والله بن استثناء اولنان صنفدن دكلم زيرا بن حيله
بيلورم و مدينه بولين بيلورم والله بن بوكجه مكده ياتزم بوله كيررم حالبوكه مريض و شيخ
كبير ايدى اوغلارينه امر ايلدى حتى كه انى سرير اوزره بنديروب بوله كيرديلر و مدينه به
متوجه اولدقلى حالده تنعيم نام موضعه اير كورديلر اكا ايريشيك موته مشرف اولدى يعين
يسارى اوزره قيوب ديديكه الهى بوسنك ايچون و بوسنك ايچون اولسون رسولك عليه
السلام مبايعت ايتديكى شئ اوزره سكا مبايعت ايدرم ديوب تسليم روح ايتدى (واذا ضربتم
فى الارض فليس عليكم جناح ان تقصروا من الصلاة) چقان سزير بوزنده مسافر اولسك سزيره
خرج يوقدر كه ظهر و عصر و عشاءه فرضلىر ايكيشر ركعت قيله سز (ان خفتم يفتنكم الذين
كفروا) اكر خوف ايدرسكز كه كفارسز نمازده ايكن قتال ويا بر امر مكر وه ايله تعرض ايده
(ان الكافرين كانوا لكم عدوا مبينا) زيرا كافرلر سزيره عدوى ظاهر العداوه اولديلر *
معلوم اوله سفرده قصر صلاة بالاجماع جائزدر لكن اتمامى جوازنده علما اختلاف ايتديلر *
اكثرون قصرى واجبدر ديديلر كه اول عمرو على وابن عمرو جابر وابن عباس رضى الله تعالى
عنهم قوليدر * و حسن و قتاده و عمر بن عبدالعزيز رضى الله تعالى عنهم انجلين ديديلر * و مالك
و ائمة حنفيه اكا ذاهب اولديلر شول دليل ايله كيم (روى عن عائشة رضى الله تعالى عنها قالت

توبه ايدرلر و كنهائى
مغفرت ايدر انجى الله تعالى
ايدوكنى بيلورلر و بو
ايشلدكلىر كنهاه بعدازان
مصر اولوب ايشلمزلر
وانلر كنهاهك عذابندن
اصرارك عقوبتى زياده
ايدوكنى بيلورلر *
فاحشه دن مراد كنهاه كباثر
و ظلم نفسدن مراد صغائر
ياخود فاحشه فعلله اولان
و ظلم نفس قولله اولان
معاصيدن ياخود برى قصد
برى خطا اوله دينلمش
* مرويدر كه انصار دن
خرما صاتيحي بنهادن نام
كيمسه نك دكانته بر حسنا
مرأه كلوب خرما اخذينه
طالب اولدقده بنهانك
كوكلى اكامل ايله خانه مده
تازه اهلا خرما واردر
ديو كتدكارنده مرأه
بوسه زن اولمغله مرأه
يا بنهان اللهدن قورق
بنم عرضمه تسلط ايمه
ديمسيله بنهان ندامت كلوب
مجله ايله حضور نبوى به
روان و عرض احوال
ايتدكده سيد عالم عليه
السلام بن سزك اراكزده
ايكن سز بيله ايش ايدرسكز
ديو تهديدنده حق تعالى
طرفدن ايمد ضممنده بو
آيت ازل اولدى (اولئك

الصلاة اول ما فرضت ركعتان فاقرت صلاة السفر وامت صلاة الحضر عائشه رضي الله تعالى
 عنهن روایت اولنديکه ايدر نماز اول فرض اولنديغنده ايكيشر ركعت فرض اولمشیدی اخشام
 نمازندن غير يسي * اوليه اولسه انك ماعداسی سفرده ابقاء وقصر وحضرده اتمام اولندی *
 و بر قوم سفرده اتمامك جوازیه ذاهب اولديلكه اول عثمان وسعد بن ابی وقاص رضي الله تعالى
 عنهم دن روایت اولدی * شافعی دخی انجلین دیدیکه ديلرسه قصر وديلرسه اتمام ایتسون لكن
 قصری افضلدر (قالت عائشه رضي الله تعالى عنها كل ذلك قد فعل رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم
 قصر الصلاة واتم) عائشه رضي الله تعالى عنها ايدر پیغمبر عز صلی الله تعالى علیه وسلم سفرده نمازی
 قصر و اتمامدن هر بری ایشلدی * ظاهر قرآن دخی انکا دلالت ايدر زیر اتی قصره سزه جناح
 یوقدر * دینلدی که جناحك نفي ایسه رخصته استعمال اولنور یوخسه حتمه دکل * و ظاهر
 آیت ایجاب ايدر که قصر خوف حالنك غیریده جائز اولیه حالبوکه امر اولیه دکلدر زیر اکه آنک
 نزولی پیغمبر عز صلی الله تعالى علیه وسلم ک غالب اسفاری حقننده نازل اولوبدر که اکثری خوف
 عدودن خالی دکل ایدی * والحال قصر عامه علماعندنده سفر ک امنی حالنده دخی جائز اولور * هر
 رضي الله تعالى عنهن مرویدر که ايدر نمازك سفرده قصر اولنمی عدودن خوفله مشروط ایکن
 امن حالنده نیجه جائز اولور دیو تعجب ایدوب پیغمبر عز صلی الله تعالى علیه وسلم دن سؤال ایتدم
 دیدیکه * صدقه تصدقها الله علیکم فاقبلوا صدقته * اول بر صدقه در کیم الله تعالى اتی سزه تصدق ایتدی
 ایدی انک صدقه سنی قبول ایدک * ابن عباس رضي الله تعالى عنه ايدر پیغمبر عز صلی الله تعالى علیه وسلم
 مکه ومدینه بیننده امن اوزره سفر ایدوب الله تعالی نك غیریدن خوف ایدلر ایکن درت رکعتلو فرضاری
 ایکیشر قیلور دی * و مسافه قصرده علما اختلاف ایتدیلر بر طائفه دیدیلر که سفر ک طویلنده وقصیرنده
 قصر جائز اولور که اول انس رضي الله تعالى عنهن مرویدر اما که عامه فقها سفر قصیرده قصری
 تجویز ایتلر و قصر جائز اولان مسافه نك حدنده دخی اختلاف ایتدیلر اوزاعی دیدیکه بر کونلك
 مسیره در * ابن عمر وابن عباس رضي الله تعالى عنهما ايدر اون التي فرسخ مسافه ده قصر
 ایدلر دیکه اول مالک واحمد واسحاق مذهبدر * وحسن وزهري دیدیلر که ایکی کونلك
 مسافه در اول شافعی مذهبدر * وثوري وائمة حنفيه دیدیلر که اوج کونلك مسافه در
 (واذا كنت فيهم فاقت لهم الصلاة) یا محمد چان سن عد وحضر تنده اصحابکدن خائفن قتنده
 حاضر اولوب صلاة مکتوبه نك هر قنغیسن انلره قیلور اولسک (فلنقم طائفة منهم معك)
 انلری ایکی طائفه قیلوب بر طائفه خلفنده نمازده وطائفه اخرى عدو قارشوشونده طور سون
 (ولیاخذوا اسلحتهم) وسلاحلردن دیلدکلرین اخذ ایتسونلر و یاخود نمازده اولنلر شول
 انلری اشغال ایتنر سلاحلردن اخذ ایتسونلر (فاذا سجدوا فلیکونوا من وراءکم) چان سنکله
 نمازده اولنلر بر رکعت قیللر عدو قارشوشونه کیتسونلر قتالندن و نمازی منافی اعمالدن صاقدسونلر
 (ولتأت طائفة اخرى لم یصلوا فلیصلوا معك) اندن عدو قارشوشونده اولغلر سنکله نماز قلیان طائفه
 کلوب ایکنجی رکعتی سنکله قلسونلر و تشهدی سنکله او قوسونلر سن سلام و یروب انلر سلام و بر مدین
 عدو قارشوشونه کیتسونلر (ولیاخذوا احذرهم واسلحتهم) او عدو قارشوشونه کیدنلر و یا نمازده
 اولنلر حذر آلنلرین وسلاحلرین اخذ ایتسونلر اندن اولکی رکعتی قیلوب عدو قارشوشونه کیدنلر
 کاسونلر * و ایکنجی رکعتی قیلوب تشهد وسلامله اتمام ایتسونلر و عدو قارشوشونه کیتسونلر *

جزاؤهم مغفرة من ربهم
 وجنات تجرى من تحتها
 الانهار خالدين فيها ونعم
 اجر العالمين (بوصفته
 متصف کیمسه لرك مکافاتی
 ربلرندن مغفرت واشجاری
 تحتلرندن نخلر جرین
 ايدر جنتلردر که انده دائم
 اولدقلری حالده مخلصلر
 در بومذکور لری
 ایشلییلر نه کوزل اجره
 نائل اولورلر (قد خلت
 من قبلکم سنن فسیروا
 فی الارض فانظروا کیف
 کان عاقبة المكذبین)
 سزدن مقدم انواع ادیان
 وسنن شرایع یکدیکه کیمی
 رضا و کیمی هلاکده
 اولدی امدی بر یوزنده
 اقدامله کزوب * قوم عاد
 و ثمود ولوط کیمسارک
 محاربه * عبرتله نظر ایدک
 که کاذبلرک عاقبتی نه کیفیتده
 اولدی (هذا بیان للناس
 وهدی وموعظة للمتقين)
 اشبو قرآن کریمده اولان
 قصص عامه نامه کلام حق
 بیاندر وارواح وبصائر
 هدايت و مقبیلر ایچون
 نصیحتدر (ولاتهنوا ولا
 تحزنوا وانتم الاعلون
 ان کنتم مؤمنين) بوم احمدده
 اصابت ایدن شیدن ضعف
 کتور مکز و مقتولر یکز

بعده ایکنجی رکعتی امام ایله قیلانلر دخی کلوب سبقت ایدن بر رکعتی قیلوب تشهد و سلامله اتمام
ایتسونلر * عبدالله بن عمر رضی الله تعالی عنہن روایت اولندیکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
بونجیلین قلدیکه اول ائمه حنفیه مذهبیدر * اما امام مالک و شافعی و احمد و اسحاق دیدیلرکه امام
قومی ایکی طائفه قیلوب بر طائفه بی عدو قارشوسنه حراست ایچون کوندیره و بر طائفه ایله نمازه
شروع ایده بر رکعت قیلجق امام یرنده طور ووب قاله جق حتی که انلر منفرد اولدقلری حالده نمازلرین
اتمام ایدوب عدو قارشوسنه کیده لر اندن طائفه آخری کلوب انلره ایکنجی رکعتی امام قیلوب
و یردیکند نصکره یرنده او تور ووب قاله حتی که انلر دخی نمازلرین اتمام ایدیچک امام انلرکله بیله
سلام و یره * سهل بن ابی خیمه رضی الله تعالی عنه روایت ایتدیکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه
وسلم ذات الرقاعده صلاة خوفی بونجیلین قیلدی * مالک ایدر صلاة خوف حقهده ایشندیکم اخبارک
بواحسنیدر واکر امام ایکی طائفه دن هر بیره ایکی شکر رکعت قیلورسه جائز اولور * جابر بن
عبدالله رضی الله تعالی عنه ایدر ذات الرقاعده ایدک نمازه اقامت اولوب پیغمبر عز صلی الله تعالی
علیه وسلم بر طائفه ایله ایکی رکعت نماز قلدقلر ند نصکره تأخر ایتدی و طائفه آخری ایله دخی ایکی رکعت
قیلدی * او یله اولسه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کندیچون قیلدیغی ایکی رکعت و قومچون
قیلدیغی ایکی شکر رکعت اولدی وینه جابر رضی الله تعالی عنہن روایت اولندیکه پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم بطن نخلمده خوف حالده او یله نمازی بر طائفه ایله درت رکعت قیلوب سلام و یردی
و طائفه آخری ایله دخی ایکی رکعت قیلوب سلام و یردی و حذیفه رضی الله تعالی عنہن روایت
اولندیکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم خوف حالده بر طائفه ایله بر رکعت و طائفه آخری ایله دخی
بر رکعت قیلدی صکره بقیه بی قضا ایتدیلر * زید بن ثابت رضی الله تعالی عنہن روایت اولندیکه قوم
ایچون بر رکعت و پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایچون ایکی رکعت اولدی * بر قوم انی شدت خوفه
حمل ایدوب اول حالده فرض بر رکعتدر دیدیلر * اما که اکثر علما خوفله رکعات عددی اکسلر
دیدیلر (ودالذین کفروالوتغفلون عن اسلحتهم وامتعتکم فیملون علیکم میله واحده) کافر لرتمی
ایدرلرکه سزاسلحه وامتعه کزدن غافلر ایکن اوزر بکزه جمله هجوم ایدلر * ابن عباس رضی الله
تعالی عنه ایدر وقتا که مشرکون پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت نلرینی و اصحابینی جماعت
واحده ایله نمازی قیلور کوردیلر دریغا که غفلت ایتشمنیچون بونلرک اوزره هجوم ایتدک دیدیلر
بعده مشاوره ایدوب دیدیلرکه بوفرستی فوت ایتدک ایسه بونلرک بوند نصکره بر نمازلری دخی
واردرکه اول ایکندی نماز یدر آباء و ابناءلرندن اول کندولره سوکلوردر انی قیلغه شروع
ایتدکلر نده اتفاقله جمله مز اوزر لرینه هجوم ایدلم دیدیلر * او یله اولسه او یله ایله ایکندی اره سنده
صلاة خوف آتی نازل اولدی * معلوم اوله که عامه علما عندنده صلاة خوف پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم نصکره دخی قلمی جائز اولور ابو یوسف و مدنی دیدیلرکه * و اذا کنت
فیهم * قول شریفی دلالتیه صلاة خوف پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم عهدینه مخصوصدر
اند نصکره ده جائز اولمز زیرا انک امامتیه عدیل یوقدر * اما که عامه فقها دیدیلرکه حق جل
و علا انی رسولنه تعلیم ایتدیکه اند نصکره ائمه آتی تمام ایده لر زیرا که انلر انک نوباید انلرک
حضوری انک حضوری کبیدر * و احمد بن حنبل رضی الله تعالی عنه ایدر صلاة خوف حقهده

ایچون محزون اولمکنز
مع هذا شانه سز انلردن
اعلی وحق اوزره سز که
قتالکزلر الله و مقتولکزلر
جنتده در اگر سز وعد
نصرتیه مؤمنلر ایسه کز
(ان یمسکم قرح فقد مس
القوم قرح مثله و تلك الايام
ندا ولها بین الناس و لیعلم الله
الذین آمنوا و یتخذ منکم
شهداء والله لا یحب الظالمین)
اگر سزه * احدده * جرح
والم اصابت ایتدیه انلره
دخی * بدرده انک کبی *
جرح و الم مس ایتدی
بو حیات دنیاده اولان
فرح و غمی ناس یلنیده
نقل و دور ایتدیررز
والله تعالی مؤمنلرک ثباتی
تمیز و معرکه ده صابر بنلر
ایچون سزدن شاهدلر
اخذ ایدر الله تعالی
ظالملری سوز (و لیحص
الله الذین آمنوا و یمحق
الساکفرین) الله تعالی
مؤمنلره واقع اولان غم
واکدار سببیه ذنوبلرندن
تطهیر ایدر و کافرلری
رفته رفته محو و هلاک ایدر
(ام حسبتم ان تدخلوا الجنة
ولما یعلم الله الذین جاهدوا
منکم و یعلم الصابرن)
آیا جنتیه کیره کلک کیزی
ظن ایدر میسکنز الله تعالی

وارد اولان حدیثه عمل جائز درانده اتی و یادی وجه روایت اولنوبدر و آیتده دلالت واردر که
 حضرده و سفرده صلاة خوف جائز اوله و قضای واجب اولیه و انده سلاح کتورلمسی عذر
 اولدجه مندوب اوله بهضار دیدیکه انده سلاح کتورلمسی واجبدر شکم مابعدندکی * و لاجناح
 علیکم ان کان بکم اذی من مطر او کنتم مرضی ان تضعوا اسلحتکم * قول شریفی عذر اولمدیغی
 محمله جناحک اثباتی افاده ایدر * و صلاة جماعتک مشروعیته دلیل اوله زیراکه خوف حالنده
 جماعتله قلنسنه امر اولیحق غیری حالنده اولمسی بالطریق الاولی اولور * و لاجناح علیکم
 ان کان بکم اذی من مطر او کنتم مرضی ان تضعوا اسلحتکم و خذوا حذرکم * سزه حرج یوقدر که
 اگر مطردن متأذی اولور و یا خسته اولور سگزر سلاحلریکزی وضع و حذر کزی اخذایدک * اشبو
 ایکی حالنده وضع سلاحه رخصت ویرلدی زیرا که انده سلاح حملی ثقیل اولور * و اخذ حذر
 ایله یورلدیکه اول عدودن اتقاء اولنور شیثله انلردن غافل اولیه لر * ابن عباس رضی الله تعالی
 عنه ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابله محارب و بنی انماره غزا ایچون کیدوب
 واردیلر و انلردن کسه کوره میوب سلاحلرین براقدیلر * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم دخی
 سلاحن راقوب بعض حاجته کتدی حتی وادی بی قطع ایدوب اول حالنده هوا بولوتلو ایدی
 وادی آقوب انکله اصحاب بیننه حائل اولدی اولیه اولسه براغاج التنه واروب اوتوردی
 غورث بن الحارث المحاربی انی یالکزر کور یحکاکر بن انی قتل ایتزمم الله تعالی بنی قتل ایتسون
 دیوب یالین قلیج ایله پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم و سیک اوزرینه یوریدی سنی بندن کیم قور تارر
 یا محمد دیدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم الله تعالی به دعا ایدوب الهی بو کافردن بنی تخلص
 ایت دیدیکک وجهله بکا کافی اولغل دیدی * چون اول کافر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
 وسلم اوزره هجوم ایتدی طایرنوب یوزی اوزره یقلقله قلیجی النندن دوشدی پیغمبریمز
 صلی الله تعالی علیه وسلم طوروب اول قلیجی الدی ایمدی یا غورث بنی سنک شرکدن الله تعالی
 قور تاردی اما که بنم المذن سنی کیم قور تارر دیدی اول ایتدیکه هیچ کیمسه قور تاریمز پیغمبریمز صلی الله
 تعالی علیه وسلم دیدیکه ایمدی الله تعالی نک و حدایتنه و بنم رسالته شهادت ایتکه سکا قلیجک و بریم *
 دیدیکه اگ شهادت ایتن لکن سن شاهد اولغل که سنکله ابد اقبال ایتیم و سنکله قتال ایدنه اعانت ایتیم
 * اولیه اولسه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اکا قلیجین ویردی غورث دیدیکه والله سن بندن
 خیر لوسن اندن غورث اصحابنه واریحق دیدیلر که سکا نولدی که انی قتل ایتدک اول دخی ماجرا سین انلره
 حکایت ایلدی اندن و ادینک سبلی کسیلوب پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابنه واردی و اول
 کافرا یله اولان ماجرای خبر و یروب اشبو * (ولاجناح علیکم) آیتن آنلره تلاوت ایلدی (ان الله
 اعدّ للکافرین عذابا مهینا) حق جل و علا کافرلریچون عذاب مهین اعداد ایتدی حق جل و علا
 مؤمناره حزمه امر ندنصکره کفار اوزره نصرله و عدا ایتدی تا که قلبلری قوتلنه و حزمه امری
 ضعفاریچون دکل ایدیکی بیانه بلکه امر لرنده مراسم تیقظ و تدبر اوزره اولملری وجوبن بیلوب
 الله تعالی به توکل قیلنه * ابن الغرس رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیتدن اخذ ایدیلور که بر
 کیمسه طینده اولوب اکا وقت ضیق اولور سه جائز اولور که اول نمازی ایما ایله قبله شکیم سجوده
 امکان اولمیان مریض ایچون ائمه جائز اولور زیرا که حق جل و علا مرض و مطر بیننی تسویه

سزدن جهاد ایدنلری
 و مصائبه صبر ایدنلری
 بیلدیمی (ولقد کنتم تمنون
 الموت من قبل ان تلقوه فقد
 رأیتوه و انتم تنظرون)
 تحقیق سز جنکله ملاقی
 اولزدن مقدم شهادت
 موتی تمی ایتدیکز آرزو
 ایتدیکز مقاتله بی
 و اخوانکزک شهید
 اولدقلرینی معاینه و نظر
 ایدردیکز * بونده بدر
 غزا سنده بولمیب مدینه دن
 خروج الحاح ایدنلره تو بیخ
 واردر دینلدی (و ما محمد
 الا رسول قد خلت من قبله
 الرسل افان مات او قتل
 انقلبتم علی اعقابکم و من
 یقلب علی عقبیه فلن یضر الله
 شیئا و سیحزی الله الشاکرین)
 محمد علیه السلام انجق اندن
 مقدم یکن رسوللر کبی
 رسولدر اگر اول وفات
 ایدر یا قتل اولنور سه سز
 دینکزدن یا جهاددن
 او یکچه کز اوزره دونه
 جکیمسکز کیمکه بویه
 انقلابه اوله الله تعالی به بر
 ضرر ایتز بلکه ضرری
 کندویه اولور الله عظیم
 الشان اسلام و ثباته شکر
 ایدنلره یقینده مجازات
 ایدر * هر ویدر که یوم

احدده مشرک کر منزوم
اولمشیکن دربنده مأمور
بیوریلن عبدالله بن جبر
رضی الله تعالی عنک توابی
غنیمت طمعیله پراکنده
اولمربله خالد بن الولید اول
در بنددن کیروب مسلمینه
انزرام واقع اولدیغندن ابن
قنم الحارثی بر طاشله پیغمبر
علیه السلام دیشنی شکست
ایتدی مصعب بن غیر
رضی الله تعالی عنه انی دفع
ایچون مقابله ایتدکده ابن
قنم انی شهید ایتدکله پیغمبر
علیه السلام ظنیله محمدی
قتل ایتدم دیوندا ایتدی
مسلمون انی ایشتمدکده
پراکنده اولوب اوتوز قدر
کیمسه نزد پیغمبر علیه
الصلوة والسلامه جمع
اولدیلر بوند نصکره فرار
ایدنلر کلوب اعتذارلرنده
حق تعالی انلری توبیح
ضممنده بو آیت کریمه بی
انزال بیوردی (وماکان
لنفس ان تموت الا باذن الله
کتابامؤجالو من یرد ثواب
الدنیا نؤته منها ومن یرد
ثواب الاخرة نؤته منها
وسنجزی الشاکرین)
بر نفس ایچون موت کلز
الا الله تعالینک مشیت
وفرمانیله که لوح محفوظده
موقتیا زلدیغی اوزره اولور

ایتدی * کیا * دخی انجلین دیدی * امام سیوطی رضی الله تعالی عنه ایدر اشبوتسویه دن بکا
استنباط احسن ظاهر اولدیکه اول مطرایله ایکی صلاتک جمعی جائز اولدیغی کی مر ضله دخی جائز
اوله زرا که حق تعالی ایکسی بیئنی تسویه ایتدی (فاذا قضیت الصلاة فاذا کروا الله قیاما و قعودا علی
جنوبکم) چنانکه صلاة خوفی ادا و اندن فارغ اوله سر صلاتی الله تعالی ایچون حال صحتک زده طور رکن
و حال مر ضک زده او تور رکن و حال حرج و زما تکزده یا تکز اوزره یا تور رکن قیلوک * و یا خود مراد
هر حالده تسبیح و تحمید و تهلیل و تمجیدله حق تعالی بی ذکر ایدک * قالت عائشة رضی الله تعالی عنها
کان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم یذکر الله علی کل احواله * عائشة رضی الله عنها ایدر پیغمبر یمز صلی الله
تعالی علیه وسلم جمیع احوالنده الله تعالی بی ذکر ایدردی (فاذا اطمأنتم فاقیموا الصلاة) چنانکه قلوبک ز
خوفدن سکون ایدر صلاتی ارکانی تعدیل و رکعتی اتمامله ادا ایدک (ان الصلاة کانت علی المؤمنین کتابا
موقوتا) زیرا که صلاة مؤمنلر اوزرینه اوقات محدودده فرض اولدی احوال دن هیچ بر
شیئده انی اوقاتدن اخراج جائز اولم زکه اول احادیث صحاحده بیان اولنشدیر * اشبود لیلدر که
ذکر ایله مراد صلاة اوله و حال مسابقهده و حال اضطرابده اداسی واجب اوله (ولا تنهوا فی
ابتغاء القوم) کفار ی طلبده ضعیف اولمکنز * و فناکه ابو سفیان و اصحابی احددن رجوع
ایتدیلر پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم انلرک آثار نجبه مسلمیندن کوندردیکی طائفه المجر احادن
شکوی ایدیکک حق تعالی بو آیتی انزال ایتدی (ان تکونوا تاملون فانهم یاملون کما تاملون و ترجون
من الله ما لا يرجون) اگر سزمؤمنلر جراحندن توجع ایدر سکنز کفار دخی سزک کی اندن
توجع ایدر لر حالبوکه سز آخرتده انلرک رجا ایتدیکی اجر و ثوابی رجا ایدر سز * اوله اولسه
لابق اولور که حربیه سز انلردن رغبتلووالم و مشقته صبر لو اوله سز (وکان الله علیما حکیما) الله
تعالی اعمال و ضمائر یکنزه علیم و امر و نهیئده حکیم اولدی (انا انزلنا لیک الکتاب بالحق لتحکم
بین الناس بما اراک الله) یا محمد بز سکا قرآنی احکام و حدودنده عدله انزال ایلدک تاکه ناس
بیننده حق تعالینک سکا الهام و یاو حی ایتدیکیلر حکم ایدر سن (ولا تکن للفاشین خصیما) بو خصیه
اماتده خیانت ایدنلر ایچون خصومت ایتمکل * سبب نزولی اولدر که بنی ظفردن طعمه بن
ایبرق قو کشوسی قتاده بن النعمان دن بر دقیق جرابنک ایچنده کزلودرعی سرقت ایتدی او
جرابنک بر دلوکی و ارایمش کتوروب کیدرکن دقیقن یوله دو کیلوردی حق انی زید بن سمین
الیهودی عندنده کیزلدی چون درع طعمه عندنده التماس اولنوب بولندی و انی الدیغنه و یتدیکنه
یمین ایدیکک انی ترک ایتدیلر و دقیقک اثرین تبیع ایدرک انی یهودینک منزلنه ایر کوردیلر و درعی
انده بولوب اخذ ایتدکر نده دیدیکه بکائی طعمه و یردی و انکیچون یهوددن بر جماعت شهادت ایتدی
* اوله اولسه بنو ظفر پیغمبر یمز صلی الله علیه و سلمه و اروب طعمه ایچون جدال ایتدی دیلدیلر
اگر اتمز سک اول مفتضح و بز هلاک اولورز * پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم دخی انی
قصدا ایدیکک بو آیت نازل اولدی (واسغفر الله) و یهودینک معاقبه سنه و یا طعمه ایچون جدال
قصدک سببیلر حق تعالیدن مغفرت دیله (ان الله کان غفورا رحیما) الله تعالی اندن مغفرت دیلیله نه
غفور و رحیم اولدی (ولا تجادل عن الذین یختلون انفسهم) و نفسلرینه خیانت و سرقت
ظلم ایدنلردن اوتوری جدال ایتمکل (ان الله لا یحب من کان خوآنا اثیما) الله تعالی سومز

اول کسی بی که خیانتده مبالغ و اتک اوزره مصر اوله واکا انهمک ایده * معلوم اوله که انبیانک نبوتار ندنصکره حقلارنده استغفار وجوه ثلاثه نک بری اوزره محمولدر یا نبوتدن اول کچن ذنبه و یا امت و قرابتی ذنوبه و یا بر مباحه کیم شرع انک تحریمنه وارد اوله ایدمی اتی استغفارله ترک ایدرو استغفار ایسه حکم شرعه سمع و طاعتدر (یتستخفون من الناس ولا یتستخفون من الله وهو معهم) ناسدن خوف و حیاء ایدوب استتار ایدرلر و حق تعالی خوف و استحیا اولنغه احق ایکن اکا مبالغات ایتزلر حالبوکه انلرک سری اکا خفی دکلدر (اذ یتبتون مالا یرضی من القول) زیراکه انلر تدبیر و تزویر ایدرلر اتی که رمی بری و حلف کاذب و شهادت زور دن حق تعالی اکا راضی اولمز * روایت اولندیکه طعمه نک قومی ازالرنده دیدیلر که اندن امرینی پیغمبر عزصلی الله تعالی علیه و سلمه رفع ایده لکه زیر اول طعمه مسلم اولدیغیچون قول و یمینه اعتبار ایدر اما که بهودینک کفریچون قول و یمینه اعتبار ایتز لکن الله تعالی اکا راضی اولدی (وکان الله بما یعملون محیطا) الله تعالی انلرک اعمالنه محیط اولدی اکا بر شیء خفی اولمز * بعده حق جل و علا طعمه سارق اجلچون خصومت ایدن قومنه خطاب ایدوب دیدیکه (ها اتم هؤلا مجادلتم عنهم فی الحیاة الدنیا) یا شونلر که حیات دنیاده خائاردن اوتوری خصومت ایدرسز (فن یجادل الله عنهم یوم القیمة) اما یوم قیامتده انلره عذاب اولدیغنده کیمدر که انلردن اوتوری الله تعالی یه خصومه قادر اوله (ام من یرکون علیهم وکیلا) و یا کیمدر که انلری الله تعالی نک عذابندن حمایت ایده یله (و من یعمل سواء او یظلم نفسه) برکسه که بر عمل قبیح ایشلیه که اول انک غیر یی یه ده تعدی ایدرو یا اتی که اول کندویه مختص اولوب غیر یی یه تعدی ایتز دینلر که سوء ایله مراد شرکک مادو نیدرو ظلمه مراد شرکدر و یا اولکیسی صغیره و ایکنجینی کبیره در (ثم یتستغفر الله یجد الله غفورا رحیما) بوندنصکره الله تعالی دن مغفرت دلیله الله تعالی بی ذنوبه غفور واکا افضالیله رحیم بولور * ابو بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه ایدر بر کیمسه یوقدر که برکناهی ایشلر دیکندنصکره ایدست آلوب ایکی رکعت نماز قیله و اول کنهاک الله تعالی دن مغفرتن دلیله الا اول اتی فضلیله مغفرت ایده * و بوآیت کریمه بی تلاوت ایشدی (و من یکسب اثما فانما یکسبه علی نفسه) بر کیمسه که برکناهی ایشلیه اول اتی نفسی اوزره ضرر کسب ایدر انک ضرری غیر یی یه تعدی ایتز (وکان الله علیم حکیم) الله تعالی فعلنه علیم مجاز اتنده حکیم اولدی (و من یکسب خطیئة او اثما) بر کیمسه که خطیئه ایشلیه که اول صغیره و یا عمدنمز اولان کنهادر * و یا اثم ایشلیه که اول کبیره و یا عمدله اولان کنهادر (ثم یرم به ربنا) بعده اول ایشلر دیکی کنهای اندن بری کیمسه یه اسناد ایده (فقد احمل برتنا واثما مبینا) اول کیمسه انکله بهتان و ذنب ظاهر یوکنور برینه افتراسی و نفس خاطئه سنی تبرئه سی اجلچون (واولا فضل الله علیک ورحمته) یا محمد اگر حق تعالی سکا نبوت عصمتیله فضلی و انلرک اسرار یته سنی اطلاع ایله رحمتی اولسه (لهمت طائفة منهم ان یضلوا) بنو ظفردن بر طائفه سنی حق اوزره قضا دن خطایه تحویل ایده لردی (و ما یضلون الا انفسهم) حالبوکه انکله انجق نفسلرین اضلال ایدرلر (ما یضرونک من شیء) و سکا برشی ضرر دخی ایتزلر زیراکه حق تعالی سنی ناسک ضرر و شرندن عصمت ایدوبدر (و انزل الله علیک الکتاب و الحکمة) حق تعالی سکا قرآن و وحی ایله قضاء ازال ایشدی (وعلک ما لم تکن تعلم)

کیمکه دنیا ایچون سعی ایدر سه بز اکا دنیاده تقدیر ایتدیکمزی و یررز و کیمکه طاعتیله آخرت ثوابی استر سه آرزو ایتدیکجی جنتی و یررز و نعمته شکر ایدنلره بز آخرتده مکافات و یررز * بو آیت کریمه ده اهل اسلامی جنک و جهاد و ثباته تحریض واردر که عمر مقرر و اجل مقدر اولدیغنی بیلوب عمرک نقصان اولمیه جغنی جزمله مقاتله ده ثابت اولر (وکاین من بی قاتل معه ربیون کثیر فماتوا و هو اما اصابعهم فی سبیل الله و ما ضعفوا و ما استکانوا و الله یحب الصابین) انبیلادن چوق کیمسه لر بیلنجه اولان سپاه فراوان ایله راه حقه ده مقاتله ایلدیلر فی سبیل الله انلره اصابت ایدن جهاد شدتدن عجز ایتدیلر و حربک کثرتدن ضعیف اولدیلر و اعدایه ذل و خضوع ایتدیلر الله عظیم الشان جهاده صبر ایدنلری سور (و ما کان قولهم الا ان قالوا ربنا اغفر لنا ذنوبنا و اسرافنا فی امرنا و ثبت اقدامنا و انصرنا علی القوم الکافرین) اول ربیون اولان سپاهک کلاملری

انجق شونی دیمیلر بدرکه یارب
کنهار مزى و فعلمزده واقع
اسرافزى مغفرت ايله
واعدا ايله مقاتله مزده
قدملر مزه ثبات کرم ايله
وقوم کافرين اوزره بزه
نصرت احسان ايله (فاتيم الله
ثواب الدنيا و حسن ثواب
الآخرة و الله يحب المحسنين)
بودعالمى و جنکده صبرلى
سبيله الله تعالى انلره دنياده
نصرت و غنيمت و بردى
و آخرتده احسن نعمت
اولان جنتى و بردى الله عظيم
الشان صبر و طاعت ايدن
محسنلى سور (يا ايها الذين
امنوا ان تطيعوا الذين كفروا
يردكم على اعقابكم فتنقلبوا
خاسرين) اى مؤمنلر اكر
سز کافرله اطاعت
ايدرسكز سزى كيرو
دينارينه دوندرلر ايمدى
ايكى جهانده خسرا نه
منقلب اولور سزه يضايوده
منافقلرك احد هزيمتمده
مؤمنلره * اخوانكز ديننه
رجعت ايدك اكر محمد
نبى اوليدى قتل اولغزدى *
كلاملرنده بو آيت كريمه
نازل اولدى ديوتيجر ايدر
(بل الله مولكم و هو خير
الناصرين) بلكه الله تعالى
سزك مولى و ناصر كزدر

و خفيات اموردن بيلدكلى سكا تعليم ايلدى (و كان فضل الله عليك عظيما) حق تعالينك سكانوت
و تعليم و عصمتله فضلى عظيم اولدى (لا خير فى كثير من نجويتهم) انلرك تاجيلرينك كثير نده خير
يوقدر (الامن امر بصدقة) مكر كه صدقه ايله امر ايديه (او معروف) و ياشر عده فعلى جميل اولور
هر شى ايله امر ايديه قرض و اغانه ملهوف و صدقه تطوع كى و اعمال برك كليسى معروفدر (او
اصلاح بين الناس) و ياناس بيننده اصلاحله امر ايديه كه انكله بينلرنده كى عداوت و بغضا
رفع اوله (قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ألا اخبركم بافضل من درجة الصيام و الصدقة
و الصلاة قلنا بلى قال اصلاح ذات البين و افساد ذات البين هى الحافقة) پيغمبر عزم صلى الله تعالى
عليه وسلم ديديكه سزه بر خبر و يره عيسى بر على كه اول صيام و صدقه و صلاة نوافلدن افضل اوله
ديديلركه بلى يارسول الله خبر و يركل ديديكه اول عداوتلورل بيننى اصلاحدر اما كه انلر بيننى
افساددى تراش ايديجيدر * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم ليس بالكذب من اصرح بين الناس فقال
خيرا او فنى خيرا * پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلم ايدركذب ايتش اولان اول كيسه كه ناسك
عداوتلورل بيننى اصلاح ايجون خير لو كلام سويليه و يا خير آرتوره اكر چه كذب كلام ايله
ايسه ده * اشبو حديث شريف دلالت ايدركه اصلاح مذكور واجب اوله زيرا كذبك تركى
واجبدر بروا جب ايسه ساقط اولانلاندن او كده واجب ايله (ومن يفعل ذلك ابتغاء مرضات الله
فسوف نؤتيه اجر عظيم) بر كيسه كه اشبوذ كر اولنان اشياى حق تعالينك رضا سين طلب ايدوب
ايشليه بزا كا آخرتده اجر عظيم و يرز (ومن يشاقق الرسول من بعد ما تبين له الهدى) بر كيسه كه
اكا توحيد و حدود ظاهر اولديغندن صكره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه مخالفت ايديه
(ويبيع غير سبيل المؤمنين) و اعتقاد و يا علمده مؤمنلر طريقك غيرى به اتباع ايديه (نوله ماتولى) انى
ضاللدن تولى ايتديكى شيئه و الى قيلورز * و يا خود انى آخرتده شول دنياده تولى ايتديكى شيئه
اصمارلرز (و نصله جهنم) و انى نارده داخل ايدهرز (و ساءت مصيرا) نار ايسه نه چير كين قرارگاه
اولور * اشبو آيت طعمه ابن ابيرق حقنده نازل اولوبدر كه اول اوزرينه سرقه ظاهر اوليجق
يدى قطع و فضيحه خوفيله مكهيه قاچوب مرتد اولدى * دينلديكه اول مكه ده بنى سليمين حجاج
بن علاط دينور بر رجل قتنه نزول ايتدى كچه اوليجق انك بيتنى نقب ايدركن اوزرينه برطاش
دوشوب نه ايجر و كير مكه و نه طشره چيقمغه چاره سى اولدى حتى كه صباح اوليجق انى ناس اخذ
ايدوب قتلى مراد ايتديلر انلرك بعضيلرى ديديلركه بر غربب كلوب سزه التجاء ايتمشيكن روادكلدر كه
انى قتل ايديه سز اوله اولسه انى مكه دن سورديلر اول دخى قضا عه دن شام جانبنه كيدر تجاره قوشيلوب
كتدى بر منزله نزول ايتدكلى نده بعض متاعلرين سرقه ايديجك انى اخذ ايتديلر و اكا طاش او شوروب
اولدرديلر اول طاشلرك اتنده كو ملدى طاش اكا قبر اولدى * امام شافعى و اتباعى رضى الله تعالى عنهم
(ويبيع غير سبيل المؤمنين) قولنى اجماعك صحتمنه و اكا مخالفتك حرمتنه استدلال ايتديلر زيرا كه
مخالفت ايدن كشى سبيل مؤمنينك غيرى به اتباع ايدر حالبو كه انك اوزره وعيد شديد وارد اولدى
(ان الله لا يغفر ان يشرك به و يغفر ما دون ذلك لمن يشاء) الله تعالى اكا شرك اولغفى مغفرت ايتز و اندن
ماعد اذنوبى ديديكى كيسه ايجون مغفرت ايدر * ابن عباس رضى الله تعالى عنه ايدر اشبو آيت اعر ايدن
بر پير حقنده نازل اولوبدر كه اول پيغمبر عزم صلى الله تعالى عليه وسلمه كلوب ديديكه يارسول الله بن ذنوبه

انهم ايتش بر پيرين الابوكه الله تعالى بي يلوبا كايمان كيتورلدنبرو هيچ برشي اكاشر اك ايتمشين
واندن غيري اولياء ايدنمشين واكاجر اءله معاصي به دو شمشين و طرفه عين دكلوز مان الله تعالىدن
قاچقوله قور تلق توهمن ايتمشين و ذنوبه نائب و مستغفر اولديغ حالد سكاكشين بنم حالم عند الله نجه در
ديوسؤال ايدنچك * اشبو آيت ايله اكا جواب ويرلدی (و من يشرك بالله فقد ضل ضلالا بعيدا)
بر كسه كه الله تعالى به اشراك ايدو اول طريق حقدن بعيد ضلاله ايرر (ان يدعون من دونه الا انا)
اهل مكه نك الله تعالىدن غيري به عبادت لري دكل الاشواصنامه دركه اسماء انا لله تسيمه اولنمشدرلات
و منات وعزى كي (وان يدعون الا شيطانا مريدا) وانلرك اول اصنامه عبادت لري دكل الاشول
شيطانه دركه اول طاعتدن خارج عاقي تمر دركه انكله مراد ابليسدر (لعنه الله) كه آنى
الله تعالى رحمتندن طرد ايتدى شول وقتنكه آدم عليه السلامه سجده ايتدى (وقال لا اتخذن
من عبادك نصيبا مفروضا) و شيطان ديديكه يارب عبادكدن حظ معلوم انخاذ ايدو *
ديلديكه عبادكهر بكنندن برى الله تعالىنك و طقوز يوز طقسان طقوزى شيطاندركه (ولا
ضلنهم) وانلري اضلال ايدوب طريق حقدن تزيين و وسوسه ايله ايرغوره ين (ولا منيهم)
وانلرك قلوبنه اهواء باطله دن تمنى ابتدكار بنى القاء ايدو ينكه اول طول و بلوغ امل و ذنب اهلنه
توبه سز الله تعالىدن وصول رحمت و ناردن خروج اريچون نيل شفاعت اولمسي كي (ولا منيهم)
فليبتكن اذان الانعام) وانلره امر ايدو ينكه انعامك قولاقارين قطع ايدو لرك اول عربك
فعل باطليدر كيم الله تعالىنك حلال ايتديكي شئي حرام ايتميچون اني ناقه لرينه ايدرلر نيكيم
سورة مائده * ما جعل الله من بحيرة ولا سائبة * آيتده تفصيلي كلور (ولا منيهم)
فليغيرن خلق الله) ودخى كذلك انلره امر ايدو ينكه حق تعالىنك خلقنى تغيير ايدو لري يعنى حق
تعالىنك دينه وضع ايتديكي حرامى تحليل و حلالى تحريم ايدو لري * و مفسريندن بر جماعت
ديديلرك انكله مراد احصاء و وشم و قطع آذاندر * پس بواجلدن بعضيلري اخصايى حرامدر
ديديلر اماكه به ايمده تجويز ايتديلر زيرا انده عرض ظاهر وارد * ديلديكه تغيير خلق الله
ايله مراد حق تعالى انعامى ركوب و اكل ايجون خلق ايتمشين انى تحريم ايدو لري و شمس و قمر
واحجار منافع عباد ايجون خلق اولنمشين اكا عبادت ايدو لري (و من يتخذ الشيطان وليا من دون الله)
بر كسه كه الله تعالىدن غيري شيطانى ولي ايدو لري الله تعالىنك امر ايتديكي شئ اوزره انك دعوت
ايتديكي شئنه اجابى ايتارله (فقد خسر خسرا مبينا) اول خسارت ظاهره ايله خاسر اولور
* زيرا كه رأس مالن يتورر و جنتده كي مكانندن بدل جهنمده مكان آلور (بعدهم) اول انلرك
قلوبنه طول عمر و نيل دنيايى القاء ايدوب انلره آخرتى اونوتديلر و كاهى فقردن تخوفله فى
سبيل الله اتفاق و صلوة رحى ترك ايتديلر (و منيهم) وانلرك قلوبنه بعث و جنت و نار بو قدر
ديوسوسه ويرر (و ما بعدهم الشيطان الاغورا) شيطان انلره وعده ايتارله انيكه غروردركه
اول ضرر اولان شئده نفع اظهار ايدو و بو وعده يا خواطر فاسده ايله و يا اولياسى اسانيله در (اولئك
مأوبهم جهنم) اول طائفه نك آخرتده مستقرى نار جهنمدر (ولا يجدون عنها محيصا) اندن
معدل و مهرب بولمزلر (والذين آمنوا و عملوا الصالحات) شونلركه مؤمن اولوب اداء فرائض
وانتهاء محارمله اعمال صالحه ايشليه لري (سندخلهم جنات تجري من تحتها الانهار) بز انلري

و اول ناصر لرك خير لوسيدر
(سنلقى فى قلوب الذين
كفروا الرعب بما اشركوا
بالله ما لم ينزل به سلطانا
و مأوبهم النار وئس مشوى
الظالمين) الله تعالى انلرك
شركارينه حجت و برهان
تنزيل ايتامشكن شريك
كتورملرى سبيله يقينده
اول كافر لرك قلبارينه خوف
الفايدرز انلرك مكافى ناردر
اول نار ظالملره نه قبيح
آرامكاه اولور * يوم
احدده كفارده غلبه وار
ايكن حق جل و علا قلبارينه
القائى رعبله كيرو دونديلر
(ولقد صدقكم الله وعده
اذ تحسونهم باذنه حتى اذا
فشلتم و تنازعتم فى الامر
وعصيتم من بعد ما اريكتم
ما تحبون منكم من يريد
الدنيا و منكم من يريد
الآخرة ثم صرفكم عنهم
ليبتليكم و لقد عفا عنكم و الله
ذو فضل على المؤمنين)
تحقيق حق تعالى سز اولان
و عدنى تصديق ايدوب
اذنيه سز عديوه استيصالى
وظفرو غنيكى كوستردكن
صكره پيغمبر كزه و امير كزه
عصيانله امر حربه منازعه
و جسانت ايتديكن سز دن
بعضكن دنيايى مراد ايدوب
نهب و غارت كيدرو بعضكن

جنتلره قویارز که التندن صوو سودو سچی و بال ایرماقلری اقرار (خالدین فیها ابداء) آنده مخلد اولدقلری حالده عمرلرینه نهایت اولاز و احوال حسنه لری غایت بولمز (وعدالله حقاً) که الله تعالی انی وعدحقله وعدایدوبدر (ومن اصدق من الله قیلاً) کیمدرکه قولنده الله تعالی دن اصدق اوله * الله تعالی تأکیدده مبالغه ایلدی تاکه مواعید شیطانیه دن رهبت و مواعید رحمانیه به رغبت ایدملر (لیس بامانیکم ولا امانی اهل الکتاب) الله تعالی نیک وعد ایتدیکی ثوابه ایریشلمز یا مسلمین نه سزک نفسکیزده تقدیر ایتدیکی کیز شهوات باطله ایله اهل کتابک تقدیرات فاسده سیله بلکه اکا ایمان و عمل صالحله ایریشیلور * دینلدیکه ایمان تمنی ایله دکلدر بلکه اول قلبده توقیر اولنش بر شیئدرکه عمل انی تصدیق ایدر * روایت اولندیکه مسلمین ایله اهل کتاب افتخار ایتدیلر اهل کتاب دیدیلرکه بزم نبیز سزک نبیکیزدن اول کتابکیزدن اولز که نبیز خاتم النبییندر و کتابکیز سزک کتابکیز اوزره قضاء اولنور و یا خود خطاب مشرکینه درکه ذکر لرینک تقدیمی اکادالات ایدر یعنی امر مشرکینک امانیسیله دکلدرکه انلر جنت و نار یوقدر دیرلر * و امر انلرک زعم ایتدیکی کبی ایسه بز انلردن خیرلر و حالده احسن اولورز دیرلر * و امر اهل کتابک امانیسیله دخی دکلدرکه یهود و نصاری اولمیان جنته کیرمز دیرلر و بزه نازک مس ایتمی ایام معدوده در دیرلر * ایدمی امر آنک هیچ بریله دکلدر بلکه ایمان و عمل صالح ایله در (من یعمل سواء یجز به ولا یجدله من دون الله ولیا ولا نصیرا) بر کیسه که بر عمل سیی ایده اول دیناده و یا آخرتده انک سببیلر جز اولنور و اول کیندویه عذاب دفعنده ولی و نصیر بولمز چنانکه الله تعالی نیک موالات و نصرتک تجاوز ایده * اشبو آنک نزولی مسلمینه مشقت و یروب دیدیلرکه یا رسول الله سندن غیری قنغیز درکه سوء ایشلیه اکا جزا نه کیفیت اوزره اولور دیدیکه اول جزانک کیمی دیناده اولور که چن بر حسنه ایشلسه آنکچون اون حسنه اولور انک بری اول ایشلدیکی سوئه جزا قیلنور سه آنکچون طقوز حسنه قالور و یل اول کیسه به که آحادی اعشارینه غالب اوله و اول جزانک کیمی دخی آخرتده اولور شول وجهله کیم حسنات و سیئاتی بری برینه مقابل قیلنور هر بر سیئه برینه بر حسنه القا اولنور حسنه دن فاضلک جزاسی جنتده و یریلور روایت اولنور که بوآیت نازل اولیحتی ابو بکر رضی الله عنه دیدیکه یا رسول الله اندن کیم قور تیلور * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه حزن و مرض و بلا و مکاره دن هر نه که سکا ایرالا اول اکا جزاء اولور (ومن یعمل من الصالحات من ذکر او اشی و هو مؤمن) و بر کیسه که اعمال صالحدن بر شیئی مؤمن اولدینی حالده اول کر کسه ذکر و یا ائشار ایشلسه (فاؤلنک یدخلون الجنة) اول حالو کیسه لر جنته کیره لر (ولا یظنون فقیرا) و عللری ثوابدن ظاهر نواتده کی نقره دکلو شیئی نقص ایدلمز * مطیعک ثوابدن نقص ایدلمحک عاصینک عقابی دخی زیاده اولنمائی بطریق الاولی اولور (ومن احسن دینا من اسلم وجهه لله و هو محسن و اتبع ملة ابراهیم حنیفاً) دینده اول کیسه دن احسن کیمدرکه موحد اولدینی حالده علمنی الله تعالی ایچون خاص ایده و یا امرینی اکا تقویض ایده مسلم مخلص اولدینی حالده ابراهیمه اتباع ایده که اول دین اسلامه موافق درو جمیع امک اول مقبولدر و پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ملت ابراهیم اوزره بعث

آخری استیوب جنکده ثبات ایدر بعده یعنی سزک دشمنه غلبه کیزد نصکره مصائب هزیمته صبرکیزی تجربیه معامله سیچون دشمندن سزی دوندردی و رسول الله مخافتدن ندامتکیزی بیلوب سزی استیصالدن عفو ایلدی الله عظیم الشان مؤمنلر اوزرینه فضل و رحمت صاحبیدر * دینلدیکه احددن مدینه به رجوعلرنده اصحابدن بعضیلر الله تعالی نیک بزه نصرتله وعدی و ارایکین بو مصیبت بزه ندن اولدی دیملریله پیغمبر علیه الصلاة والسلام امرینه مخالف و عدم ثباتلرینی بیان ضمننده بو آیت کریمه نازل اولدی (اذ تصعدون ولا تلون علی احد و الرسول یدعوکم فی اخریکم فاثابکم غما یغ لکیلا یخزنوا علی ما فاتکم ولا ما اصابکم و الله خبیر بما تعملون) شول وقتکه سز هزیمته قاچوب طاغیه چیقیدیکیز بر بریکیزه باقدیکیز و رسول علیه السلام یاننده اولان صحابه ایله سزک حقیقیکیزده بن رسول اللهم بکا کلک دیو چاغردی کلدیکیز امدی حق جل و علا سزه غم اوزره غم ایله

اولوب انکچون اشیاء زیاده ایددی (واتخذ الله ابراهیم خلیلاً) الله تعالی ابراهیم علیه السلامی اصطفاء
 ایدوب برخلیک خلیلی عندنده کی کر امته بکزر کر امتله تخصیص ایددی * ابن عباس رضی الله تعالی عنه
 ایدر ابراهیم علیه السلام ابوضیفان ایدی منزلی یول اوزره اولوب ناسدن اکامرو ایدنه ضیافت
 ایدردی برسنه قحط اولوب ناس انک قیوسنه درلدیلر طعام دیلدیلر مکر ابراهیم علیه السلام مصرده
 برصدیق وار ایدی غلمانن اکا کوندر دیکه مصردن اکا طعام البویره غلانه اول دیدیکه اکرا ابراهیم
 علیه السلام انی کندی ایچون مراد ایدرسه تدارک ایدرز زیرا که ناسه ایریشن شدت بزه دخی
 ایریشوبدر * چون ابراهیم علیه السلام رسولاری تی رجوع ایدوب بطحایه اوغرا دیلر غرارلری
 اندن طولدر دیلر تا که ناس انلری بوش کلور کور میه لر قلبلرینه هم وانکسار ایر کور میه لر چون
 ابراهیم علیه السلامه کلوب انی بیلدر دیلر ناس ایسه اندن طعام رجاسیله قیوسن بکلیوب طور لر
 اول حینده ساردر رضی الله تعالی عنها و یوردی ابراهیم علیه السلام دخی اندن مهمت اولوب اویقویه
 واردی ساره غرارلره واروب باغلرین چوزدی کورسه که دقیق کزیده سیدر اندن عادی
 اوزره وافر اتمک دوزدی ابراهیم علیه السلام اویانچق بورنه تازه اتمک رایحه سی کیدی
 یاساره بونعمت بزه کیدن ایدی دیو سوال ایدیچک دیدیکه مصرده کی خلیک کوندر و بدر
 ابراهیم علیه السلام ایدی اول دکل بلکه اول خلیلم الله تعالی عندندن اول بکا ایر و بدر اول سیدن
 الله تعالی انی خلیل ایدندی لقبه خلیل الله دینلدی و خلیک معناسی اولدر که محبتنده خلل
 اولمه و خله صداقتدر الله تعالی انی سوب اصطفاء ایتدی کیچون اکا خلیل دینلدی و یاخود خله دن مراد
 حاجتدر ایدی اول فقر و فاقه سین الله تعالی انک غیری به عرض ایتدی کیچون اکا خلیل دینلدی (ولله
 مافی السموات و مافی الارض) سموات وارضده اولان اشیانک جمعی خلق و ملک الله تعالی به مختصدر
 (وکان الله بکل شیء محیط) الله تعالی انک علم و قدرتی هر شیء محیط اولدی اویله اولسه عبادنک
 اعمالنه عالم اولوب خیرینه و شرینه جزاء ایدر (و یستفقونک فی النساء) نسانک میراثی امرنده سندن
 استخبار ایدر لر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر اشبو آیت کریمه ام که نک بناتی و ایلرندن میراثی
 حقنده نازل اولوبدر که قصه سی اشبو سوره اولنده یکمشر * عائشه رضی الله تعالی عنها
 ایدر اول شول یتیمه در که بر رجل حجرنده در که اول آنک و ایسیدر اول یتیمه ذات جمال و مال
 اولورسه مهر مثلندن اقل ایله اول رجل آنک نکاحنه رغبت ایدیه جمالی و مالی قلیل اولورسه
 انک نکاحندن رغبت ایده * و بررو ایدیه شول یتیمه در که بر رجل حجرنده اوله که اول رجل
 انی مالده کندویه شریک ایدینه و دما میچون تزوج ایتیه و غیری به ده تزویجدن کراحت ایلله
 بلکه موته دکن حبس ایده تا که میراثه کیروب انک غیری به نقل ایتیه (قل الله یفتیکم فیهن
 و ما یتلی علیکم فی الکتاب) دیکل که اول نساء حقنده الله تعالی حکمنی سزه تبیین ایدر و کتابده
 تلاوت اولنان دخی سزه انی تبیین ایدر (فی تاجی النساء اللاتی لا تؤتونهن ما کتب لهن)
 نسادن شول تاجی حقنده که صداق و میراثدن انلر ایچون تقدیر اولنان شیئی و برمز سز
 (و ترغبون ان تنکحوهن) و مال و جمال ایچون اقل صداقله انلر نکاحنه رغبت ایدر سز تا که
 ماللری اکل ایدیه سز و یاخود انلرک دما میچون نکاحلرندن رغبت ایدوت غیره دخی انلری
 نکاحندن منع ایدر سز فوت اولدقلرنده و لایتکز حسیلله میراثلرینک اکثرینی کندیکنز

مجازات ایتدی * که غم اول
 هزیمت غم ثانی اندن اشد
 اوله رقی محمد علیه السلام
 قتل اولندی صحیح سی
 اوله * صبر و ثبات معتاد
 ایدینوب فوت اولمش فتح
 و غنیمتکز و اصابت ایدن
 هزیمت و مقتولاریکزر اوزره
 محزون اولمه سز الله عظیم
 الشان سزک اعمالکزی خیر
 و علیمدر (ثم انزل علیکم
 من بعد الغم امانه ناعسا بغشی
 طائفة منکم و طائفة قد
 اهتمهم انفسهم یظنون بالله
 غیر الحق ظن الجاهلیة
 یقولون هل لنا من الامر من
 شیء قل ان الامر کله لله
 یخفون فی انفسهم ما لا یبدون
 لک یقولون لو کان لنا من الامر
 شیء ما قتلنا ههنا قل لو کنتم
 فی بیوتکم لبرز الذین کتب
 علیهم القتل الی مضاجعهم
 ولیدتلی الله مافی صدورکم
 ولیمحص مافی قلوبکم والله
 علیم بذات الصدور) بو
 غدنصکره الله تعالی سزک
 اوزر یکززه امنیتی موجب
 بر خفیف او یخو انزال
 ایدیکه اول نوم سزدن بر
 طائفه بی استیغاب ایتدی
 دیندیکه بونوم خفیفه یدی
 کیسه یه واقع اولندیکه
 مهاجریندن صدیق و فاروق
 و مرتضی و طلحه و سعد بن

وقاص و انصار دین حارث
بن الصمه و سهل بن حنیف
ایدی و بعضی از زبیری دخی
دیش رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین بوازم غمخوار
اندره عود قوت و دفع کلال
اولش * و منافع لردن بر
طافه کند و نفساری مهمنه
دو شوب الله تعالی به ناحق
ظنه اهل جاهلیت * محمد
علیه الصلاه والسلام
ایشی باشه چیقز * ظنی
ایدوب دیرلردیکه بوو عده
نصرت امرنده بزم ایچون
برشی اولیدی بزه هزیمت
و احبابلر مژه قتل واقع
اولزدی دیرلر سن انلره
دیکه اگر سز خانه لر یکزده
اولیدی کز سزدن انلر
ایچونکه قتل مقدر و لوح
محفوظده یازلمشدر انلر
خانه لرندن چیقوب مقتلگاهه
کیدرلردی الله تعالی سزک
قلبکزده اولان اخلاص
و نفاق اظهار و درونکزده
اولان نیتلری کزی پاک
و خالص ایتک و وسواس
شیطاندن تخلص ایچون بویه
اراده ایلدی الله تعالی
قلبلر یکزده اولان سرائری
یلچیدر (ان الذین تولوا
منکم یوم التقی الجمعان انما
استلهم الشیطان بعض
ما کسبوا و لقد عفا الله

اکل ایده سز * پس بواجلدن عمر رضی الله تعالی عنه یتیمه نک و لیسنه دیردیکه اگر تحت
ولا یتکزده کی یتیمه جمیل و غنیه ایه غیری به تزویج ایت و اگر قبیحه و فقیره ایه انی کندک
تزویج ایت (و المستضعفین من الولدان) و کذلک الله تعالی ولداندن صغار حقنده دخی
حکمی سزه تبیین ایدرکه انلره دخی میراثدن حقارینی ویره سز زمان جاهلیتده عرب صفاری
میراثه ادخال ایتدکری کبی (وان تقوموا الیتامی بالقسط) و کذلک سزه تبیین ایدرکه یتامانک
صدای و میراثی ایفاده عدله قیام ایده سز (وماتعوا من خیر فان الله کان به علیم) خیردن
اول شیتکه انی ایشلر سز الله تعالی اکا علیم اولدی انک اوزره سزه جزاء ایدر (وان امرأه
خافت من بعلمها نشوزا و اعراضا) اگر بر مرأه زوجندن ایذاء و جفاء و ترک مضاجعه ایله
نشوزین و یافلت مجالسه و محادثه ایله اعراضدن توقع ایتسه و یابیلسه (فلا جناح علیهم ان یتصلا
بینهما صلحا) اول زوج و زوجه به حرج یوقدرکه ایکسی بیلنرند تصالح ایدرلر زوجه مهرینک
و یاقسمتک بعضی حطله و یا اکا برشی هبه ایتکله * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر اگر
مرأه قسم و تنقه دن بعض حق اوزره زوجنی اصلاح ایتسه جائز اولور مادامکه اول صلح اوزره
مرأه ثابته اوله صلی منکره اولور سهینه حقنه رجوع ایدر * مقاتل بن حبان ایدر انکله
مراد اولدرکه برر جلک تحت نکاحنده بر مرأه کبیره وار ایکن انک اوزرینه بر مرأه شابه
زوجن مراد ایتسه اول کبیره به دیکه مالندن سکا شود کوشی ویره بن تا که قسمکدن شود کلو
سن اشبو شابه ترک ایده سن کبیره دخی اکا راضیه اولور سه فیه و الازوج اوزره واجب
اولورکه اول ایکسی اوزره بیننده قسمده عدل ایده * علی رضی الله تعالی عنه ایدر انکله مراد
برر جلک بردهیمه و یا کبیره مرأه سی اولوب اندن کراحت ایده اولیه اولسه مرأه اولانی
تطریق ایتسی ایچون مالندن برشی اکا ویره و یاقسمندن ترک ایده انک ایکسی دخی اول زوجه
حلال اولور (و الصلح خیر) فرقه و یاسوء عشرت و یا خصوصتدن صلح خیر لودر تنکیم
ام المؤمنین سوده رضی الله تعالی عنها مرأه کبیره اولدیغیچون پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم
اندن مفارقت مراد ایتدکده دیدیکه بنم مرادم نسا کز ایله یوم قیامتده بعث اولتم قسمی عائشه به
و یردم بنی تطریق ایتسکل پیغمبر یمز صلی الله علیه وسلم دخی انک اوزره صلح اولوب او
سبیدن سائر نسا سنک قسملری برر کون و عائشه نک ایکی کون ایدی (واحضرت الانفس
الشح) نفوسه جبلتده بخل الزام اولندی اول اندن ایدا مفارقت ایتز اول واجلدن مرأه کندیدن
اعراض و یا حقنده تقصیر و انفعه مسامحه ایتز ورجل دخی قچان مرأه دن کراحت و یا غیری به
محبت ایتسه انی امساک و حقنی علی ماینفی اقامته مسامحه ایتز (وان تحسنوا و تقوا) اگر
عشرته احسان ایدر و نشوز و اعراض و نقص حقندن صاف نورسکز (فان الله کان بما تعملون
خبیرا) الله تعالی سزک اعمالکزه و انکله اولان غرضکزه علیم اولدی انک اوزره سزه جزا
ایدر (وان تستطیعوا ان تعدلوا بین النساء و لو حرصتم) سز نسا کز بیننده محبت و میل قلبده
عدل و تسویه به قادر اولمز سزا کر چه کل و سهکزی اکا صرف ایله جهد ایدر سکزده سزا که عدل
هیچ رجانبه میل اولما قدر اول ایتسه متعذر در * اول واجلدن پیغمبر یمز صلی الله تعالی علیه وسلم نسا سی
بیننده قسمده عدل ایدر کن دیردیکه الهی بنم مالک اولدیغیمده کی قسم بودر اما بن مالک اولیوب

سنگ مالک اولدیغکده بنی لوم و مؤاخذه ایتمکل (فلا تمیلوا کل المیل فتذروها کالمعلقة) ایدمی
 نسا کیزدن محبت ایتمدیکنزه قسم و تنقه ده افعالکنزی اهو اکرزه اتباع ایتمکزه اول محبت ایتمدیکنزی
 نه ذات بعل و نه مطلقه ترک ایدرسز * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من کان له امرأتان قال الی
 احدهما جاء یوم القیامة و احدشقیه مائل * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسه که ایکی
 مرأسی اولوب برینه میل ایدمه یوم قیامتده بر شقی مائل اولدیغی حالده کاور (وان تصلحوا و تنقوا)
 اکر نسا کز امورنده افساد ایتمکزی اصلاح ایدرو مستقبلده جوردن حذر ایلر سکیز (فان الله
 کان غفوراً رحیماً) الله تعالی میلکزدن یکنی مغفرت ایدر (وان یفترق فایغن الله کلامن سعتیه) اکر
 زوج و زوجه بری لرلندن مفارقت ایدر لر سه الله تعالی اول ایکیسندن هر برینی صاحبندن غنا
 و قدر تیله غنی قیلور مرأیی زوج آخر له ورجلی مرأه آخری ایله (وکان الله واسعا حکیماً) الله تعالی
 فضل رحمتده واسعه و امر و نهینده حکیم اولدی * الحاصل چقان بر جلاک تحت نکاحنده ایکی مرأه و یا
 اکثر اولسه اکا واجب اولور که قسمده انلرک بیننی تسویه ایدمه اکر تسویه بی ترک ایدر سه الله تعالی یه
 عاصی اولور و واجب اولور که مظلومه یه قسمنی قضاء ایدمه * و تسویه نک و جوبی بلیتوده در یوخسه
 جماعده دکل * زیرا اول نشاطه دائر در نشاط ایسه انک اختیارنده دکلر * اکر تحت نکاحنده
 حره و امه اولور سه حره عندنده ایکی کچه و امه عندنده بر کچه اوله * و اکر زوجات
 قدیمات اوزره زوجة جدیده زوج ایسه اکر اول بکر ایسه عندنده علی التوالی بدی کچه اوله
 ثیب ایسه اوچ کچه اوله * بعده کلیسنگ بیننده تسویه ایدمه * و قدیمات ایچون اول کچه لری قضاء
 ایتمه * قال انس رضی الله عنه ان من السنة اذا تزوج البکر علی الثیب اقام عندها سبعة و قسم و اذا
 تزوج الثیب اقام عندها ثلاثاً ثم قسم * انس رضی الله تعالی عنه ایدر سئندندر که ثیب اوزره بکر
 تزوج ایتمه اولی بکر عندنده بدی کچه اقامت ایدوب اندن قسم ایدمه * و اکر تزوج ایتمدیکی ثیب ایسه
 عندنده اوچ کچه اقامت ایدوب اندن قسم ایدمه بعضیلر اشبوخبری پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه
 وسلمه رفع ایتمدی * و اکر رجل سفر مراد ایتمکده بعض نسائی بیلرلنده قرعه ایتمکدن صکره
 بیله سنجه کو تور سه جائز اولور * بعده باقیات ایچون مدت سفر دکلوبی قضاء واجب اولور اول
 مدت اکر چه طویل اولور سه ده * اکر بر بلده ده اقامتی مدت مسافرین اوزره زیاده اولور سه
 * قالت عائشة رضی الله تعالی عنها کان النبی صلی الله تعالی علیه وسلم اذا اراد سفراً اقرع بین نسائه
 فایتمن خرج سهمها خرج بها * عائشة رضی الله تعالی عنها ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
 سفر مراد ایتمکده نسائی بیننده قرعه ایدوب قنغیسنگ سهمی چیقار سه سفره انی کو تور ردی
 (والله مافی السموات و مافی الارض) سموات و ارضده اولان اشیانک خلقی و ملکک الله تعالی یه
 مختصدر (ولقد وصینا الذین اتوا الکتاب من قبلکم و ایاکم ان اتقوا الله) سزدن او کدین کتاب
 و بریلنر ده سزده امر ایتمکده که الله تعالی دن قورقوب انی برلیه سز و شر اعیله عمل ایلیه سز (وان
 تکفروا فان الله مافی السموات و مافی الارض) و اکر کافر اولور سکیز الله تعالی سموات و ارضک
 و ایکیسندنه کی اشیانک مشارک و منازع سز مالکیدر سزک کفر و عصیانک زایلر متضرر اولور شکر
 و تقوا کزله منتفع اولدیغی کی بلکه سزده تقوی و طاعتله امر ایتمی سزده رحمت ایتمنر ایچوندر
 یوخسه اکا احتیاجی ایچون دکل (وکان غنیاً حمیداً) الله تعالی خالقدن و عبادتلرندن غنی و ذاتنده

عنهم ان الله غفور رحیم)
 سزدن شول کیمسه لر که
 ایکی جمک ملاقاتی یعنی
 احد جنکی کونی یوز
 چور دیلر انلر پیغمبر علیه
 السلامه مخالفت و غنیمته
 حرص کی بعض عللری
 سببیه انجق شیطان انلرک
 ذلله طالب و انلر دخی انک
 رأینه راغب اولدیلر الله
 تعالی انلرک توبه و اعتذار لری
 جهنمه کنساهرینی عفو
 ایتمدی تحقیق الله عظیم الشان
 ذنوبی مغفرت ایدر و مذنبک
 توبه سنه تأخیر ایلر عقوبته
 عجله ایتمز (یا ایها الذین
 امنوا لا تکنوا کالذین
 کفروا و قالوا لاخوانهم
 اذا ضربوا فی الارض او
 کانوا غزاً لو کانوا عندنا
 ماماتوا و ما قتلوا لیجعل الله
 ذلک حسرة فی قلوبهم والله
 یحیی و یمیت والله بما تعملون
 بصیر) ای مؤمنلر سز کافر
 و منافقار کی اولمک که انلر
 تجارتیه کیدوب انده فوت
 یاخود جنکه کیدوب انده
 قتل اولان قرداش
 و احبابلر ایچون اکر بزم
 یا نمزده اولیدیلر اولمزلر
 و قتل اولمزلردی دیرلر
 الله تعالی انلری بو قول
 و اعتقادلرینی قلمارنده غم
 و حسرت اولاق ایچون قیلدی

الله تعالى مشیتله کینی کاه
سفر و غزاده احیا ایدر
و کینی اقامت و حضرده
اماته ایدر الله عظیم الشان
اعمالکزه بصیردر (وائن
قتلتم فی سبیل الله او متم
لمغفرة من الله ورحمة خیر
مما یجمعون) اگر سز الله
تعالی بولنده قتل اول نور سکنز
یا خود فراشکزه ایمانکزه
فوت اولور سکنز کافر لک
دنیا منافعی جمعنده اولان
حیاتلرندن البته سزه خیر لو
الله تعالی دن مغفرت و رحمتدر
(وائن متم او قتلتم لالی الله
تخشرون) اگر سز فوت
اولور یا خود فی سبیل الله
قتل اول نور سکنز البته عاقبت
الله تعالی به حشر و ثوابه نائل
اولور سکنز (فبما رحمة من الله
لنت لهم ولو کنت فظا
غلیظ القلب لانتقضوا من
حوالک فاعف عنهم و استغفر
لهم و شاورهم فی الامر
فاذا عزمت فتوکل علی الله
ان الله یحب المتوکلین) الله
تعالیدن سکا بو کرم
و رحمتدر که احدمنز ملرینه
ملایمت ایتدک اگر بد اخلاق
اولوب سخت دل و مرتسز
اولیدک انلر البته سنک
اطرافندن برا کنده
اولور لردی امدی انلردن
تقصیراتلرینی عفوایله و انلر

حمید اولدی (ولله مافی السموات و مافی الارض) سموات و اراض و مافیهما الله تعالینک خلق
و ملکیدر جمیع مخلوقاتک اکا احتیاجی انک غناسنه دلالت ایدر و مخلوقاته افاضه ایتدیکی وجود
و انواع خصایص و کالات انک حمیدیتنه شهادت ایدر (و کفی بالله وکیلا) سموات و اراض و مافیهنما انک
امرینه الله تعالی وکیل اولمغه کافی اولدی امدی انی وکیل ایدینوب غیری به توکل ایتمکنز
(ان بشأ یدهبکم ایها الناس ویأت بآخرین) یاناس اگر الله تعالی سزی دیلر سه افناء ایدوب
قوم آخرین ایجاد ایدر * و یا خود سز انک امرینه عصیان ایدیحک سزی اهلانک ایدوب ریکنزه انک
امرینه زیاده اطاعت ایدر قوم ایجاد ایدر (وکان الله علی ذلک قدیرا) الله تعالینک اعدام و ایجادده
قدرتی بلیغ اولدی (من کان یرید ثواب الدنیا فعند الله ثواب الدنیا و الآخرة) بر کیمسه که
اعمال آخرتدن ایشلیدیکی عملله حطام دنیا و بالذاتن دلیله مجاهد کچی که جهاد ایله غنیمت دلیله
یوخسه ثواب آخرتی دلیله امدی ثواب دنیا و ثواب آخرت ایکسیدخی الله تعالی عندنده
در اکا نولدیکه اول ایکسیدن انقسی قیوب اخسی دیلر * زیرا بر کیمسه که الله اخلاصله
جهاد ایدره اکا آخرتده و یریلر جک ثوابک جنبنده غنیمت لاشیء مثابه سنده اولور دلیلک سزین دخی
غنیمتک حصولی مقدر ايسه آخرت ثوابی طلب عندنده اولدخی اولور * اما که مقصود
بالذات ثواب دنیا اولیجی انکله ثواب آخرت حاصل اولمز * و یا خود مراد اول نیچون
ایکسین بیلر طلب ایتز شول کیمسه کچی که * ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة *
دیو ایکسین بیلر طلب ایدر (وکان الله سمیعا بصیرا) الله تعالی انلرک اقوالنه سمیع و اعمالنه
و نیاتلرینه بصیر اولدی هر صنفه قصدلری حسبجه جزا ایدر (یا ایها الذین آمنوا کونوا
قوامین بالقسط) یا مؤمنلر عدل اوزره قیامه اجتهد ایدک (شهداء الله) شهادتلیک سزی لوجه
الله حقله اقامت ایدر اولدینکزه حالده (و لوعلی انفسکم) اگر چه اول شهادت کندیکنز
اوزره ايسه ده اقرار ایتمکنزه * زیر شهادت حق پیاندر کر کسه اول بیان نقسی اوزره و یا غیری
اوزره اولسون (او الوالدین و الاقربین) و یا خود اول شهادت و الدینکزه و یا قاربکزه اوزره
ايسه ده (ان یکن غنیا او فقیرا) مشهود علیه و یا اول مشهود له دن هر بری کرک غنی و یا فقیر
اولسون شهادتکزی اقامت ایدک مشهود علیه اگر چه غنی ايسه ده غناسیچون اندن هیبت
ایتمه کنز * ودخی مشهودله اگر چه فقیر ايسه ده فقری ایچون اکا مرحمت ایتمه کنز (قالله
اولی بهما) الله تعالی غنی به و فقیره و حالرینه نظره اولیدر (فلا تتبعوا الهوی ان تعدلوا)
ایمدی هوایه تابع اولمه کنز که حقدن عدول ایتمه سز * زیرا اکا تابع اولان لابد حقدن عدول
ایدر (و ان تلوا او تعرضوا) و اگر شهادت حقدن و یا حکومت عدلدن السنه کنزی تحریف
ایدر سکنز تا که حق ابطال ایده سکنز * و یا خود اداء شهادتدن اعراض ایدوب کتم ایدر سکنز
(فان الله کان بما تعملون خبیرا) الله تعالی سزک اعمالکزه خبیردر انک اوزره سزه جزا ایدر
(یا ایها الذین آمنوا) یا اهل کتابدن شونلر که ایمانه کلدیلر * روایت اولندیکه عبدالله بن
سلام و اصحابی پیغمبر یز صلی الله تعالی علیه و سلمه کلوب دیدیلر که بز سکا و کتابکه و موسایه
و توراته و عزیره ایمان کتوروب انلردن ماعدا رسوللره و کتابلره کافر اولوروز او یله اولسه
بو آیت نازل اولدی * و یا خود مراد یهود و نصاری اوله یعنی شونلر که موسایه و عیسایه

ایمان کتوردیلر * ویاخود مراد منافقین اوله یاشونلرکه لسانلریله ایمان کتوردیلر ویاخود مراد مسلمین اوله یعنی یامؤمنلر (آمنوا بالله ورسوله والکتاب الذی نزل علی رسولہ والکتاب الذی انزل من قبل) الله تعالی به ورسولی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم واکاتزیل ایتدیکی قرآنه واندن اول انزال ایتدیکی تورات وانجیل وزبور و سائر کتب متقدمه به ایمانکن اوزره ثابت و دائم اولک (ومن یکفر بالله و ملائکته و کتبه ورسوله وایوم الآخر فقد ضل ضلالا بعیدا) کیسه که الله تعالی به و ملائکته سنه و کتابلرینه و رسوللرینه و یوم آخره ویا جموعندن برینه کافر اوله بر ضلاله ایررکه اول همدادن بعیددر (ان الذین آمنوا ثم کفروا ثم آمنوا ثم کفروا ثم ازدادوا کفرا) یهوددن شونلرکه موسی علیه السلامه ایمان کتوردیلر * بعده عجله عبادت لریله کافر اولدیلر * بعده توراته ایمان کتوردیلر بعده عیسایه کافر اولدیلر * بعده محمد علیه السلامه کفرله کفرلرین آرتوردیلر * ویاخود اهل کتابک جمعی که نبیلرینه ایمان کتوردیلر بعده اکا کافر اولدیلر * بعده نبیلرینه نازل اولان کتابلرینه ایمان کتوردیلر اکا کافر اولدیلر ترک ایتلریله * بعده محمد صلی الله تعالی علیه وسلم دخی کفرلرین آرتوردیلر ویاخود قوم مرتدینکه مؤمنلر ایکن مرتد اولدیلر بعده ایمانه کلوب بعده مرتد اولدیلر * بعده ردت اوزره موتله کفرلرین آرتوردیلر (لم یکن الله لیغفر لهم) الله تعالی انلری مغفرت ایدر دکلدن مادامکه انک اوزره اقامت ایدلر (ولا یهدیهم سبیلا) وطریق حقه دخی هدایت ایدر دکلدن * زیرا بعیددرکه انلر کفردن توبه ایدوب ایمان اوزره ثابت اوللر * دینلدیکه چقان بر کافر اول مره اسلامه کلوب انک اوزره دائم اوله الله تعالی انک کفر سابقک مغفرت ایدروا کر اسلامه کلوب بعده کافر بعده مسلم بعده کافر اولورسه الله تعالی انک شول کفر سابقن مغفرت ایتزکه اسلامه اوزره دائم اولسه اول مغفور ایدی (بشر المنافقین بان لهم عذابا ایما) یا محمد منافقلره خبر ویرکه انلر ایچون عذاب الیم اعداد اولنشددر (الذین یخذون الکافرین اولیاء من دون المؤمنین) انلرکه یهود و نصاری ای صدقاء ایدینورلر مؤمنلری دکل (ایبتغون عندهم العزة) یوخسه انلردن محمد علیه السلام و اصحابی رضی الله تعالی عنهم اوزره معونه و ظهور ویا انلرک عندنده قوت و غلبه می طلب ایدرلر (فان العزة لله جمیعا) عزت ایه جمیعا الله تعالی به مخصوصه در تعزایتز مکر اول کسه که الله تعالی انی عزیز ایده تشکیم * ولله العزة ولسوله وللمؤمنین * قول شریفیله اولیاسی ایچون انی تقدیر ایلدی (وقد نزل علیکم فی الکتاب) والحال حق جل و علا قرآنده سزه یا منافقین تنزیل ایتدیکه (ان اذ اسمعتم آیات الله یکفربها ویستزأ بها) چقان الله تعالی انک آیتلرینه کفر ایدیلور واستزأ اولنور ایشیده سز (فلا تقعدوا معهم حتی یخوضوا فی حدیث غیره) ایدمی انی ایدن قومله مجالسه ایتمکن مکرکه انی ترک ایدوب حدیث آخره شروع ایدلر (انکم اذا مثلهم) شویله که سز انلر کله مجالسه ایدرو کفر واستزأ لرین استماع ایلر وانی انکار ایتیموب رضا صورتن اظهار ایدر سکنز کفرده سز دخی انلرک کبیسز * بعض علماء اشبو آیتله اهل معاصی واهواء دن اجتنابک وجوبه استدلال ایتدی عمر بن عبدالعزیز رضی الله تعالی عنه بر قومی شرب خمر ایدر بولوب انلرک جمیعن ضرب ایتدی مکرار الرنده صائم بر رجل صالح واریدی انی اکا

ایچون بندن مغفرت طلب ایله وانلری تطیب ایچون امر محاربه ده مشاوره ایله اندن صکره ایشکه عزیمت ایلد ککده الله تعالی به توکل ایله تحقیق الله عظیم الشان توکل ایدنلری سور * دینلدیکه احد غزاسنده رجعتده حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام انلره نوازش والتفات بیورمغله حق تعالی بوآیت کریمه ده سنک انلره حسن خلق و ملائمت و نوازشک بنم کرم و رحمتدنلر بیوردی (ان ینصرکم الله فلا غالب لکم وان ینخذلکم فن ذالذی ینصرکم من بعده وعلی الله فلیتوکل المؤمنون) اگر الله تعالی یوم بدرده کی کبی سزه نصرت ایدر سه سزه غلبه ایدر اولمز واکر اول سزری یوم احدده کی کبی عدم نصرتله خوار و ذلیل ترک ایدر سه صکره کیم سزه نصرت ایدر امدی مؤمنلر نصرت و کرم خدایه توکل ایتسونلر (وما کان لنبی ان یغلّ ومن یغلّ یات بما غلّ یوم القيمة ثم توفی کل نفس ما کسبت وهم لا یظلمون) بر نبی ایچون مال غنایمه خیانت ایتمک اولمادی کیمکه

بو خیانتی ایدر سه قیامته
 بوغازنده اول خیانت زنجیرله
 کتوریلور بعده نفسک
 کلیسی کسب ایتدیکی خیر
 و شر ایله جزالنور و اول
 کونده کیمسه لر ظلم اولغزلر*
 مرویدرکه غنایم بدرده
 بر قرمزی قطیفه غائب
 اولغله بعض منافقار ظن
 ایدر زک انی رسول الله
 آلمش اوله دیدیلر الله تعالی
 حبیبک و سائر انبیانک
 خیانتدن ذمتلرینی تبریه
 ضمننده * وما کان لنبی ان
 یغل * پیوردی (افن اتبع
 رضوان الله کن باء بسخط
 من الله و مأویه جهنم وئس
 المصیر) الله تعالینک رضاسنه
 تبعیتله خیانتدن صافتن
 کیمسه خیانتله الهک غضبته
 اوغرایان کیمسه کبی اولور
 میکه انلرک مکانلری محل
 قبیح اولان نار جهنمدن
 (هم درجات عند الله والله
 بصیر بما یعملون) اول
 خیانتدن محترز امین کیمسه لره
 عند الله درجات رفیععه واردر
 الله تعالی امین و خائن
 کورچی و جزالینی
 ویرنجیدر (لقد من الله
 علی المؤمنین اذ بعث فیهم
 رسولا من انفسهم یتلو
 علیهم آیاته و یزکیهم و یعلمهم
 الکتاب و الحکمة و ان

تعریف ایتدکرنده اول دخی انلردن در دیوب بو آیتله استدلال ایتدی (ان الله جامع المنافقین
 و الکافرین فی جهنم جمیعا) الله تعالی منافقاری و کافرلری جهنمده جمع ایدرا کر موتلری تفاق
 و کفر اوزره اولور سه (الذین یتربصون بکم) اول منافقار که سزک احوالکنز تغیرنه
 منتظر اولورلر (فان کان لکم فتح من الله) اکر الله تعالیدن سزه ظفر و غنیمت ایر سه (قالوا
 الم نکن معکم) دیرلر که بزرک دینک زده و سزکه بیله جهادده دکلیدک بزه دخی غنیمتدن حصه
 و یرک (وان کان لکافرین نصیب) و اکر کافرلر ایچون دولت و مسلمین اوزره نکبت ظاهر ایدر سه
 (قالوا الم نستخوذ علیکم و نمنعکم من المؤمنین) کافرلره دیرلر که بزاوزریکزه غالب و قتلکزه
 متمکن دکلیدک و مؤمنلرک صولتن اوزریکزدن دفع ایتدیکی انلرک قلوبنه ضعف و یرر شیء
 تخییلله و انلره مظاهرته توانی ایله ایدمی انلردن نائل اولدیغکنز شیئه بزی دخی شریک ایدک
 (فالله یحکم بینکم یوم القیمة) الله تعالی یوم قیامتده مؤمنلر ایله منافقار بیننی فصل ایدر (وان
 یجعل الله لکافرین علی المؤمنین سبیلا) الله تعالی کافرلر ایچون مؤمنلر اوزره جتنله غلبه به مجال
 و یرمدی اشود لیدلر که کافرلرک عبد مسلمی اشتراسی باطل اوله (ان المنافقین یخادعون الله
 و هو خادعهم) منافقار الله تعالی ایله خادعین معامله سن ایدرلر لسانلریله اظهار ایمان
 و صدرلرنده کفری کتمانله الله تعالی دخی انلره خدعه لرینک جزا سن ایدر که اوزرلرینه احکام
 مسلمینی اجرا ایدر حالبوکه عنندنه اخبت کفار اولوب ناریک درک اسفل اهلندندر و یوم
 قیامتده مؤمنلره و یریلان نور کبی انلره دخی و یریلور مؤمنلر نورلر ایله صراطی کچه لر انلرک
 نوری انده سیونوب ظلمته قالر (واذا قاموا الی الصلاة قاموا کسالی) چقان نمازه قالمسه لر
 مکزه کبی متعاقبن و کسالا اولدقاری حالد قالمسه لر کسه کوررلر سه نمازی قبولرلر * والا
 قیلوب کیدرلر اشوب دیلدر که نمازه نشاط اوزره دخول مستحب اوله و کشی کسلانه دیمک
 مکروه اوله (یراؤن الناس) انی ناسه مرایات ایچون ایدرلر یوخسه امر الله اتباع ایچون
 دکلر (ولا یدکرون الله الا قلیلا) الله تعالی بی از ذکر ایدرلر انک از اولاسی زیرا که ریا
 و سمعه ایچون ایدرلر اکر اول آزیله الله تعالینک وجهن اراده ایتسه لر چوق اولوردی
 و یاخود از اولسی الله تعالی انی قبول ایتدیکیچوندر هر شیئکه قبول اوله اول چوق اولور
 (مذبذبین بین ذلک لالی هؤلاء و لالی هؤلاء) انلر ایمانله کفر بیننده تردد ایدرلر نه مؤمنلره
 و نه کافرلره منسوبلردر تصدیق ایتزلر که مؤمن اوله لر کفرلرین اظهار ایتزلر که کافر دینلر
 (ومن یضلل الله فلن تجد له سبیلا) اول کسه که الله تعالی اکا هدایت ایتیه سن انکچون
 حق و صوابه طریق بولیمز سن (یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا الکافرین اولیاء من دون المؤمنین)
 یا مؤمنلر اخوانکنز مؤمنلری قیوب کافرلره موالات ایتیکز که اول منافقار ضعیفدر ایدمی
 انلره تشبه ایتکنز (أتریدون ان تجعلوا الله علیکم سلطانا مبینا) دیلر میسز که عذابکنزی ایجاب
 ایدر الله تعالینک اوزریکزه حجت بینه سی اوله زیرا انلرک موالاتی نفاقه دیلدر (ان المنافقین
 فی الدرك الاسفل من النار) منافقار ناردن درک اسفلده عذاب اولورلر * ابن مسعود رضی الله
 تعالی عنه ایدر انده کلیدی تیوردن تابوتلر ایچنده اولورلر منافقارک عذابی سائر کفره دن
 اشد اولسنک حکمتی بودر که انلر کفره ک اخبیدر کفرلرینه اسلامی استزاء و مسلمینی خداع

شرینی دخی ضم ایتشاردر (ولن تجدلهم نصیرا) سن انلر ایچون عذابدن منع ایدر نصیر
 بولمیزسن (الا الذین تابوا) مکر شونلرکه نفاقدن توبه ایدلر (واصلحوا) وحال نفاقده کی
 اسرار واحواللرندن افساد ایتدکربی اصلاح ایدلر (واعتصموا بالله) والله تعالی به
 وثوق ایدوب دین مختاری تمسک ایدلر (واخلصوا دینهم لله) وطاعتلرین لله خالص
 ایدلر (فاؤلئک مع المؤمنین) ایمدی انلر دنیا و آخرتده مؤمنلر ایلهدر (وسوف یؤت
 الله المؤمنین اجرا عظیما) آخرتده ایسه الله تعالی مؤمنلره اجر عظیم و یرسردر اویله
 اولسه انده انلره مشارک و مساهم اولورلر (ما یفعل الله بعذابکم ان شکرتم و آمنتم) اگر الله
 تعالی به ایمان کتوروب سزه و یردیکی نعمتلره شکر ایدر سکنز سزه عذابه نه دیلر سزه غیظیمی
 واردر انکله تشفی ایده و یا انکله بر ضرری دفع ایده و یا انکله بر نفعی جلب ایده حالبوکه اول
 نفع و ضرردن غنی متعالدر بلکه کفره مصر اولانه عقاب ایدر زیرا اکا اصرار سوء مزاج
 کبیدرکه مرضی مؤدی اولور چنانکله اول ایمان و شکرله زائل اوله و اندن نفسی تنقیه ایده
 تبعه سندن قورتلور * شکر ی ایمان اوزره تقدیم ایلدی زیرا که ناظر اولان نعمتی ادراک ایدوب
 شکر بمبملله شکر ایدر بعده امان نظرله منعمی پابوب اکا ایمان کتورر * دینلرکه آیتک
 معنایی الله تعالی مؤمن شا کره مذاب ایتز زیرا انک عبادینه تعذیب نه منکن ارتوررونه انلره
 عقوبتک ترکی ملکینه نقص و یرر و شکر کفرک ضدیدر کفر ایسه ستر نعمتدر و شکرانی اظهار
 اولور (وکان الله شا کر علیم) الله تعالی عبادنه ثوابک یرکورر انلردن عمل قلیله راضی اولوب
 مقابله سنده اجر جزیل و یرر و شکر و ایمانلرینک حققی یلور (لایحب الله الجهر بالسوء من القول
 الا من ظلم) الله تعالی قول قبیح ایله جهرا یتکی سو من مکرکه مظلوم ظالمینه بددعا ایله ویا اندن
 تظلمه جهرا ایده واکر ظالم انی شتم ایتدکده اول دخی انک مثلله زیاده سز شتم ایتسه جائز اولور
 * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم المتسaban ما قالوا فعلى البادی مالم یعتد المظلوم * پیغمبریمز
 صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر ایکی کشینک سب اید شملرینک و بالی اول سب بدأ ایدنک اوزره در
 مادامکه مظلوم سیده ظالم اوزره تجاوز ایتیه * مجاهد ایدر اشبو آیت ضیف حقنده درکه بر
 قومه نزول ایتدیکنده اکاضیافت و یا ضیافتده احسان ایتیلر انکیچون انلردن شکایت و یا سوء
 صنیلرین حکایت ایتسی جائز اولور * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان نزلتم بقوم
 فامروا لکم بما ینبغی للضیف فاقبلوا فان لم یفعلوا فخذوا منهم حق الضیف الذی ینبغی لکم *
 پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر چقان بر قومه نزول ایتدیکنکزه ضیفه لایق اولورشی
 سزه کتورر لرسه انی قبول ایدک والا ضیفه لایق اولور حق انلردن اخذ ایدک (وکان الله سمیعا
 علیم) الله تعالی مظلومک دعاسن ایشیدر ظالمک مستحق اولدیغی عقابی یلور (وان تبدوا خیرا
 او تخفوه) اگر طاعت و بری اظهار و یا اسرار ایدر سکنز (او تعفوا عن سوء) و یا سزه ایشلن
 اسامتی عفو ایدوب مؤاخذه ایتز سکنز (فان الله کان عفوا قذیرا) الله تعالی انتقامه قدرتی
 کامله ایکن عصاتک کشرین عفو ایدر ایمدی سز اکا اولی سز که یوم قیامتده * هل جزاء الاحسان
 الا الاحسان * فواستجبه سز دخی عفو له جزا اولور سز * اشبو ونده مظلومی مکارم اخلاقه
 رغیب واردر (ان الذین یکفرون بالله ورسوله) شونلرکه الله تعالی به و رسولرینه کافر

کانوا من قبل انی ضلال
 مبین) تحقیق الله تعالی
 مؤمنلر اوزرینه زیاده انعام
 ایلدی زیرا انلرک کندو
 جنسندن رسول کوندر دیکه
 انلره آیات قرآنیه بی تلاوت
 ایدر و انلری دنس طبیعه
 و سوء عقایدن تطهیر
 ایدر و انلره معارف شرعیه
 و عقلیه بی تعلیم ایدر حالبوکه
 انلر بعثت رسولدن مقدم
 ضلال ظاهرده ایدیلر (او
 لما اصابکم مصیبه قد اصابکم
 مثلها فاتم انی هذا قل هو
 من عند انفسکم ان الله علی
 کل شیء قذیر) یوم احدده
 سزه اصابت ایدن مصیبتده
 سزدن یتیش کشی قتل
 اولند قدده یوم بدرده
 مشرکلردن ایکی قات که
 یتیش کشی مقتول و یتیش
 کیسه اسیر اولشیکن سز
 پیغمبر علیه الصلاة والسلام
 بزمله و بز مسلمان ایکن
 یوم مصیبت بزه ندن اولدی
 دیدیکز سنن انلره دیکه
 یونفسکزدنلرکه رسول الله
 مخالفت ایتدیکنز تحقیق الله
 عظیم الشان نصرت
 و هنرمتدن هر شیئه قادردر
 (وما اصابکم یوم النقی
 الجمعان فباذن الله ولیعلم
 المؤمنین) ایکی جمعلک یعنی
 مؤمنین ایله مشرکینک

احدده ملاقاتی کوئی سزه
 اصابت ایدن الله تعالینک
 قضاسیله در و مؤ منلرک
 ثباتی اظهار و تمیز ایچوندر
 (و لعلم الذین نافقوا و قیل
 لهم تعالوا قاتلوا فی سبیل الله
 او ادفعوا قالوا لولعلم قتالا
 لا تبعنا کم هم لکفر یومئذ
 اقرب منهم للإیمان یقولون
 بافوا هم مالیس فی قلوبهم
 والله اعلم بما یکتمون)
 ودخی منافق لک تفیق
 و خصوصت لری اظهار و تمیز
 ایچوندر که انلره کلک فی
 سبیل الله مقاتله ایدک یا خود
 مجاهد لک ایچنده بولنوب
 عسکرده کثرت کور نمکله
 دشمنی اموال و اولادیکز
 اوزرندن دفعه سبب اولک
 دینلکده انلر اگر رسم
 حربی بیلیسک سزه تابع
 اولور دق دیدیلر اول منافق
 اولکونده نصرت جهتیه
 اهل کفره تقرباری اهل
 ایمانه تقربلرندن زیاده در انلر
 قبلرنده اولیان شیء لسانلریله
 سوبلرلر الله عظیم الشان
 انلرک کتم ایتدکاری شیء
 بیلور (الذین قالوا لاخوانهم
 و قعدوا لوطاعونا ماقتلوا
 قل فادرؤا عن انفسکم الموت
 ان کنتم صادقین) اول
 منافق لک یوم احدده
 مدینه ده قاعدلر ایدی

اولور لریهود کبی که موسی علیه السلامه و توراته و عزیره ایمان کتوروب عیسی علیه السلامه
 و انجیله و محمد صلی الله تعالی علیه و سلمه و قرآنه کافر اولدیلر (و یریدون ان یفرقوا بین الله
 و رسله) و الله تعالی ایلر رسولر بیدنی تقریق اراده ایدرلر (و یقولون نؤمن ببعض و نکفر ببعض)
 و رسوللرک کینه مؤمن و کینه کافر اولور زدرلر (و یریدون ان یتخذوا بین ذلک سبیلا) و انکله
 ایمان و کفر بیننده طریق وسط اتخاذین دیلرلر حالبوکه واسطه بوقدر زیراکه حق مختلف
 اولمز شول سببدنکه الله تعالی به ایمانک تمامی رسوللرینک جمیعنه ایمانله و تبلیغ ایتدکارینک
 تفصیل و اجمالنه تصدیق ایلدر زیراکه انک بعضنه کافر اولان ضلالده کشته کافر کبیدر
 (اولئک هم الکافرون حقا) ایدمی انلره کفرده کاملردر بعضنه اولان ایمانلری معتبر اولمز
 و اعتدنا لکافرین عذابا مهینا) رسوللرک جمیعنه و کفرک بعضنه کافر اولنلر ایچون بزعذاب مهین
 اعداد ایتدک (والذین آمنوا بالله و رسله و لم یفرقوا بین احد منهم) و شونلرکه الله تعالی به
 و رسوللرینک جمیعنه ایمان کتوردیلر یوخسه بعضنه ایمان و بعضنه کفرله بیدلرک تقریق ایتدیلر
 (اولئک سوف یؤتیم اجورهم) ایدمی الله تعالی انلر اجور موعوده لری یوم قیامتده
 و یریسردر (و کان الله غفورا رحیما) الله تعالی انلره تقریطلرینی مغفرت و حسناتلرینی
 تضعیفله رحمت ایدر (یسألك اهل الکتاب ان تنزل علیهم کتابا من السماء) یا محمد اهل کتاب
 سندن دیلرلر که انلر اوزره سمادن کتاب تنزیل ایدسه سن * روایت اولندیکه احبار یهود پیغمبر عز
 صلی الله تعالی علیه و سلمه دیدیلر که اگر نبوت دعوا عنده صادق ایسک سمادن بزه جمله بر کتاب
 کتور موسی علیه السلام کتوردیکی کبی و یا خود الواح اوزره خط سماوی ایله یازیلو بر کتاب
 کتور موسی علیه السلامک توراتی کبی و یا خود بر کتاب کتور که نزول ایدرکن بر آئی کوره وز
 (فقد سأوا موسی اکبر من ذلک) اگر انلرک بوسؤالن استکبار ایدرسک انلر بوندن اکبر شیء
 موسی علیه السلامدن سؤال ایتشاردی اشو سؤال ایدن انلرک آبائی ایکن انلرک کندولرینه اسناد
 اولندی * زیرا که آبآلرینک مذهبین اخذ ایتشاردر و آبآلرینک اول عرق فاسدی کندیلرده
 راسخ اولمشدر یا محمد انلرک سکا اشواقتراحی اول جهالات و خیالاتلری دکدر (فقالوا ارنا الله
 جهرة) الله تعالی بی بزه آشکاره کوسترکل دیدیلر (فاخذتم الصاعقة بظلمهم) تعنتلری و اول
 حالده انلره حصولی محال اولان شیء سؤاللری سببیه سمادن برنار کلوب انلری اهلاک ایتدی
 (ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البینات) بوسؤالدن و موسی علیه السلامک نبوتنه دلالت
 ایدر آیات و معجزات مجیدندن صکره موسی علیه السلامک غیبتی حالنده عجلی آلهه اتخاذ ایدوب
 اکا عبادت ایتدیلر (ففعلوا عن ذلک) بوجهلری توبه ایتلریله انلری عفو ایتدک یوخسه استیصال
 ایتدک ایدمی بونلر دخی توبه ایتسونلر که آبآلری کبی انلری دخی عفو ایدده وز (و آتینا موسی
 سلطانا مهینا) و موسایه انلرک اوزره تسلط ظاهر و یردک شول وقتکه عجلی آلهه اتخاذ ایتدکارینه
 توبه ایچون کندیلرینی قتله امر ایددی (ورفعنا فوقهم الطور بميثاقهم) و میثاق قبول ایتسونلر
 ایچون فوقلرینه ظله کبی طور ی رفع ایتدک شول وقتکه توراتی تصدیق ایدوب شرایعنی قبولدن
 ابا ایتدیلر (و قلنا لهم ادخلوا الباب سجدا) و موسی علیه السلامک لسانیه انلره اریحا قپوسندن
 بیلر یکزی اکش اولدیغکنز حالده کبرک دیدک (و قلنا لهم لا تعدوا فی السبت) و داود یاموسی

لسانیه انلره یوم سبتده سمک اخذندن و سائر اعمالدن سزه حرام ایتدیکمزی استحلالله امریهزه
 مخالفت ایتدیکزدیدک (واخذنا منهم میثاقا غلیظا) وانک اوزره انلردن عهد شدید اخذایدک که
 اول انلرک الله تعالینک امرینی ایشدک واکا اطاعت ایدک دیملری * بعده اول عهدی صیدیلر
 و میثاقی نقض ایتدیلر (فبما نقضهم میثاقهم) بز انلره ایشلدیکمزی ایشدک شول سبیلدنکه میثاقلرین
 نقض ایتدیلر (وکفرهم بآیات الله) والله تعالینک آیتلرینی انکار ایتدیلر (وقتلهم الانبیاء بغیر
 حق) و پیغمبرلرین ناحق یره قتل ایتدیلر (وقولهم قلوبنا غلف) و قلوبن ذات غلافدر سنک
 حدیث و دعوتکی فهم ایتزدیدیلر (بل طبع الله علیها بکفرهم) بلکه الله تعالی کفرلری سبیلله
 قبلرین علمدن محجوبه قیلدی و آیات تدبیریه و مواظ تذکریه توفیقن منع ایتدی (فلا یؤمنون
 الا قلیلا) ایمدی انلردن ایمانه کلز الا آز کسه لر کلور (وبکفرهم) و عیسایه کفرلری (وقولهم
 علی مریم بهتاناً عظیماً) و مریم اوزره زنا به نسبتله بهتان عظیم اسنادلری سبیلله دخی قبلرین علمده
 محجوبه قیلدی (وقولهم) و دخی شول قوللری سبیلله که (انا قتلنا المسیح عیسی ابن مریم رسول
 الله) بز عیسی مسیح ابن مریم رسول الهی قتل ایتدک یعنی که اول انلرک زعمنده رسول اللهدر
 و یاخود اکا رسول الله دیملری استهزاء طریق اوزره اوله و یاخود اول انک مدحنی الله تعالیدن
 استثناف اوله و یاخود انلرک ذکر قبیحی مکانه ذکر حسنی وضع اوله (وما قتلوه وما صلبوه واکن
 شبه لهم) حالبوکه انلرانی نه قتل و نه صلب ایتدیلر بلکه انک قتلی قصد ایدنلردن برینک صورتی
 عیسانک صورته بکزدیلوب انی عیسی زعمیلله قتل ایتدیلر * روایت اولندیکه وقتا که یهوددن
 برجماعت عیسی علیه السلامه و اناسنه سب ایتدیلر عیسی علیه السلامک بددعاسیلله حق تعالی انلرک
 صورتلرینی قرده و خنازیر صورته تحویل ایتدی او یله اولسه یهودانک قتلنه اتفاق ایتدیلر
 حق تعالی اکا انلرک اول اتفاقن یلدریوب وانی سمایه رفع ایدر ایدوکنی خبر و یردی عیسی علیه
 السلام اصحابنه دیدیکه قنغیکز راضی اولور که بنم شبهم اکا القاء اولنوب قتل و صلب ایدیله و جسته
 کیره ارالردن بری اکا راضی اولیحق حق تعالی انی عیسایه بکزر صورته تحویل ایتدی یهود
 انی عیسی ظنیلله طوئیلر قتل و صلب ایتدیلر * دینلدیکه انک شبهی برجل منافقه القاء اولندیکه
 عیسی علیه السلامدن چیقوب یهوده انی دلالت ایتدی اول قتل و صلب اولندی * دینلدیکه
 یهوددن ططیانوس نامرجل عیسی علیه السلام اولدیغی بپته کیروب انی انده بولدی حق تعالی
 عیسانک شبهن انک اوزره القاء ایدوب چیقوبنغنده عیسی ظنیلله انی اخذ و صلب ایتدیلر (وان
 الذین اختلفوا فیه انی شک منه) عیسی علیه السلامک شاننده اختلاف ایدنلر اندن تردده
 درلر وقته مذکوره واقع اولیحق ناس انک امرنده اختلاف ایتدیلر * یهودک بعضی
 دیدیلر که اول کاذب ایدی بز انی حقا قتل ایلدک و آخرون تردد ایدوب بعضلری دیدیکه
 بوقتل اولنان عیسی ایسه یابزم صاحبز نیجه اولدی و بعضیلر دیدیکه بو مقتولک وجهی
 عیسی وجهیدر و بدنی صاحبز بدیدر و عیسانک حق تعالی بنی سمایه رفع ایدر دیدیکینی ایشیدن
 دیدیکه اول سمایه رفع اولندی و برقوم دیدیلر که ناسوت صلب اولنوب لاهوت صعود ایتدی (مالهم
 به من علم الا اتباع الظن) حق تعالی ایدر انلرک عیسانک قتلنه و یا عدم قتلنه یقینلری یوقدر بلکه انی قتل
 ایتدی دیملری ظنه اتباعله در (وما قتلوه یقیناً) انلر عیسی علیه السلامی زعمرنجه متیقنین اولدقلری

او ایسکونده مقتول افربا
 و همحالی حقنده دیدیلر
 که اکر انلر بزه اطاعت
 ایدوب مدینه دن کتمش
 اولساردی قتل اولنزلر
 دی سن انلره دیکه امدی
 نفسلریکزدن موتی دفع
 ایلدک اکر صادقلردن
 ایسه کنز * کشفاده * منافقلر
 بو کلامی سوبلدکاری کون
 انلردن یتش کشی فوت
 اولدی دیو تسطیر اولمش
 (ولانحسبن الذین قتلوا فی
 سبیل الله امواتا بل احياء
 عند ربهم یرزقون فرحين
 بما اتيهم الله من فضله
 ویستبشرون بالذین لم
 یلحقوا بهم من خلقتهم الا
 خوف علیهم ولا هم یحزنون)
 صدق نیتله فی سبیل الله
 قتل اولنلری سز اموات
 ظن ایتدیک بلکه انلر
 رباری عننده دیریلدر
 والله تعالی فضل و کرمندن
 انلره و یردیککی شرف
 و نعمتدن فرح و مسرتده
 اوله رق جنت میوه لر یله
 رزقنورلر و قتل اولنلوب
 کندولردن نصکره قلان
 اخوانلرینه کندولرینک
 نائل اولدقلری دولتارنده
 قطعاً خوف و حزن اولمدیغی
 تبشیر و تعریف ایتدک استرلر

* ابن عباس رضی الله
عنهمادن می ویدر که حضرت
رسالت پناه علیه السلام صحابه به
بیور مشر که ارواح شهدا
یشل قوشار جو فلر نده جننک
نهر لر بنه کیدوب انمار جنتدن
اکل وظل عر شده معلق
قندیلارده قرار ایدر لر *
بو آیت کریمه دلالت ایدر که
انسان هیکل مخصوصه اولیوب
بلکه بذاته بر جوهر مدرک
اوله که بدنک خرابیله
فانی اولیه وانک ادراک
وتألم والتذادی اکامتوقف
اولیه حق تعالینک آل فرعون
حقنده * النار بعرضون
علیها * قول شریفی اول
معنایی تأیید ایدر (بستبشرون
بنعمة من الله وفضل وان الله
لا یضیع اجر المؤمنین)
الله تعالیدن احسان اولنان
جنت ونعمت وفضل ایله
شادمائی واستبشار ایدر لر
والله تعالی مؤمنلرک اجرینی
ضایع ایتدیکنی تیقن ایدر لر
(الذین استجابوا لله والرسول
من بعدما اصابهم الفرح
للذین احسنوا منهم واتقوا
اجر عظیم) اول مؤمنلر که
یوم احسده مجروح
اولدقلر ندنصکره انلر الله
تعالینک ورسولنک امرینه
اجابت ایتدیلر انلردن
احسن اطاعتله مخالفتدن

حالده قتل ایتدیلر و یا خودانی یقین اوزره یتمیلر (بل رفعه الله الیه) بلکه الله تعالی فی سماده حفظنه
رفع ایلدی * دینلر که اول شهر رمضانده ایله قدرده ایلدی و یا یوم عاشوراده بین الصلواتینده ایلدی
(وكان الله عزیزاً حکیمًا) الله تعالی عزیزدن انی منع ایدر اولمز و حکیمدر هر امرنده حکمتن
اجراء ایدر (ومن اهل الکتاب الا لیؤمنن به قبل موته) یهود و نصارادن هیچ ریکسه اولمز که الا
اول موتدن اول اکر چه روحنک زهوق حیننده ایهده عیسی علیه السلام الله تعالینک عبدی
ورسولی ایدوکنه لابد ایمان کتورر لر حالبوکه اول ایمانلری کندولر نفع ایتز * دینلر که یعنی
عیسی علیه السلام سمادن نزول ایتدیکننده هر مائک اهل اکایمان کتوره * روایت اولندیکه دجال
حقیقندنده عیسی علیه السلام سمادن نزول ایدوب انی اولدیره بعده قرقیل ربوزنده مکث
ایدوب وفات ایدمسلون جنازه سی اوزره نمازین قیلر لر * دینلر که یعنی هر اهل کتاب وفات ایدر
اولدیننده لابد محمد صلی الله تعالی علیه وسلم ایمان کتورر سردر و یا خود هر کتابی معاینه عندنده
الله تعالی به ایمان کتوره حالبوکه اول ایمان انلر نفع ایتیه (ویوم القیامة یکون علیهم شهیداً) و یوم
قیامته عیسی علیه السلام اهل کتاب اوزره شاهد اولی سردر یهود اوزره انلر رسالتن تکذیب
ایتدیکرینه و نصاری اوزره اکابن الله دیو افتراء ایتدیکرینه شهادت ایدر سردر (فبظلم من الذین
هادوا حرمانا علیهم طیبات املت لهم) یهودنقض میثاقلری و آیات الله کفرلری مریم اوزره
بهتانلری و عیسانی قتل ایتدیکر دیوقوللری ایله ایتدیکرلی ظلم سببیلر انلر حلال اولان طیبائی حرام
ایتدیکر اول سورده انعامده * وعلی الذین هادوا حرمانا * آیتنده ذکر اولناندر (وبصدهم عن سبیل الله
کثیراً) و دین الله دن کندیلر بن و ناسک کثیر بن صرفلری سببیلر (واخذهم الربوا وقد نهوا عنه)
وربائی اخذلری سببیلر حالبوکه انلر اندن نهی اولمشیدی (واکلهم اموال الناس بالباطل) و ناسک
اموالنی رشوت و سائر و جوهر مخرمه ایله کللری سببیلر انلر حلال اولان طیبائی حرام ایتدیکر
هر بار که انلر بر کبیره بی ارتکاب ایتسه لر طیباتدن برشی انلر حرام قیلنوردی (واعتدنا
للسکافرین منهم عذاباً الیماً) بزکافر لر ایچون عذاب الیم ایتدیکر (لکن الراسخون فی العلم منهم)
لکن انلردن علمده راسخار عبدالله بن سلام و اصحابی کبی (والمؤمنون) و مهاجرین و انصار دن
مؤمنلر (یؤمنون بما نزل الیک وما نزل من قبلک) سکا انزال اولنان قرآنه و سندن اول انزال اولنان
کتیب متقدمه به ایمان کتورر لر (والمقیمین الصلاة) و نمازی اقامت ایدنلر یعنی انبیاه دخی ایمان
کتورر لر (والمؤمنون الزکاة) و زکاتلر بن اداء ایدنلر (والمؤمنون بالله و الیوم الآخر) و الله تعالی به
یوم آخره ایمان کتورنلر (اولئک سنؤتیهم اجر عظیماً) ایلدی انلر ایمان صحیحله عمل صالح بیدنی
جمعلری اوزره انلر اجر عظیم و یرسرن (انا احینا الیک کما و حینا الی نوح و النبیین من بعده) یا محمد
بزسکا و حی ایتدیکر نوح نبی به اندنصکره کلان انبیاء و مرسلیندن برجماعتنک ذکرینی حق جل و علا نوح
علیه السلامه بدأ ایلدی زیر آدم علیه السلام کبی اولدخی ابوالبشر در و انبیاء شریعتنک اولیدر
و شرکدن امتن اول اندار ایدن دعوتن رد ایتدیکر ایچون بددعاسیلر امتن اول هلاک ایدر اولدر و عمرده
انبیائک اطو ایدر و معجزه سی انک نفسنده ایدیکه یکیل ممر اولمشیکن نه بر دیشی دوشدی
ونه بر قیلی آغاردی و نه قوتی اکسلدی و نه طول عمرنده قومنک اذاسنه انک کبی هیچ بر پیغمبر صبر
قیلیدی (واو حینا الی ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و الاسباط) و دخی ابراهیم علیه السلامه

وحی ایتدک که اول اولوا العزم انبیاک اولیدر ودخی اشراف انبیان اسماعیل واسحاق
و یعقوب و اولاد یعقوبه وحی ایتدک (وعیسی وایوب و یونس و هرون و سلیمان) و اولوا
العزم انبیاک آخری عیسیاه ودخی یونس و هارون و سلیمان وحی ایتدک (و آینادود زبور) و
داود علیه السلامه زبور نام کتابی وردک که اول تحمید و تمجید واللہ تعالیٰ به ثنای
مشتل ایدی * دینلدیکه داود علیه السلام بریه چیقاردی طورب زبورى او قوردی
وانک خلفنده بنو اسرائیلک علماسی و علم خلفنده ناس و ناس خلفنده جن و جن خلفنده
شیاطین طورردی و جبالت دوابی قارشوسنده طوروب تعجبله دیکشورلردی و قوشلر
ایسه باشلری اوزره قناد آچوب هواده قرار قیلورلردی (ورسلا قد قصصناهم
علیک من قبل ورسلا لم نقصصهم علیک) و دخی شول رسوللره وحی ایتدی که کبی که
انلرک کیمیارینی بوندن اول سکا ذکر ایتدک و کیمیارینی سکا ذکر ایتدک * اوزدررضی الله
تعالیٰ عنه ایدر دیدمکه یارسول الله انبیاک و مرسلینک عددلری ندکو ایدی * دیدیکه
انبیاک عددی یوز یکرمی درت بیکدر انلردن رسالتله ممتاز اولنلر اوچوز اون اوچدر
(و کلم الله موسی تکلیما) واللہ تعالیٰ موسیاه سوبلیدیکه اول مراتب وحیک منتها سیدر
الله تعالیٰ انی کلامله تخصیص ایتدی حالبوکه انک غیره دخی سوبلشدر زیرا که حق تعالیٰ
کلام ووحی واسطه سز ایدی و یاخود بر کلامله ایدیکه اول انی قومنه تبلیغ ایتدی وانی
تبلیغه امر اولنمدی (رسلا مبشرین و منذرین) شول رسوللره وحی ایتدک که انلر
ایمان اهلنه جنتله تبشیر ایدر و کفر اهلنی نارله انداز ایدردی (لئلا یکون للناس علی الله
حجة بعد الرسل) تا که ناسک یوم قیامتده الله تعالیٰ به رسل ارسالندن صکره منازعه به
جنتلری اولیه شول وجهله کیم یاربنا اگر دنیاده بزه رسول ارسال ایتش اولسیدک
سکا ایمان کتورر و امریکه اطاعت قیلوردق اگر حق تعالیٰ ناسه رسول کوندر مسه
عدل اولوردی زیرا که عقل انک وحدانیتی تعریف ایدر لیکن رسول ارسالیله فضل ایلدی
تا که نظره تنبیه اوله * اشبو آیتده تنبیه واردرکه ناسه انبیاء بعثتی ضرورتله اوله جزئیات مصالح
ادرا کندن کلک و کلیات مصالح ادرا کندن اکثرک قصوری اولدیغیچون * فی الحدیث لا احد
احب الیه العذر من الله و من اجل ذلك بعث المندرين و المبشرين و لا احد احب الیه المدحة من الله
و من اجل ذلك وعد الجنة * حدیث شریفنده وارد اولدیکه الله تعالیٰ دن زیاده عذری سورا حد
یوقدر اول اجلدن ناسه اندازو تبشیر ایچون رسوللر کوندردی وینه اندن زیاده مدحه بی سور
احد یوقدر اول اجلدن مؤمنلره جنت و عدا ایلدی (و کان الله عز و احکما) الله تعالیٰ ارادتده
غالب و تدبیرنده حکیم اولدی (لکن الله یشهد بما نزل الیک) مکه نك رؤسای پیغمبریمز
صلی الله تعالیٰ علیه و سلمه کلوب دیدیلرکه یهوده بز سنک شانکدن وانلرک کتابلرنده سنک
وصفن کیفیتندن سؤال ایدوب بزه بلرز دیو جواب ویردیلر ودخی یهوددن بر جماعت
پیغمبریمز صلی الله تعالیٰ علیه و سلمه کلچک اولانلره واللہ سز بنم رسول الله ایدی که بیلور سز
دیدى انلر ایسه بلرز دیکک اشبو آیت نازل اولدی یعنی انلرکا شهادت ایتلر سه لکن الله تعالیٰ
انی اثبات و تقریر ایدر سکا انزال ایتدیکی قرآن مجزله که اول سنک نبوتکه دلالت ایدر

اتقا ایدنلر ایچون اجر عظیم
واردر (الذین قال لهم
الناس ان الناس قد جمعوا
لكم فاخشوهم فزادهم ايمانا
وقالوا حسبنا الله ونعم الوكيل
* اول اجابت ایدن مؤمنلره
تخويف ایچون ناس * یعنی
عبد قیسدن ركب یا نعم بن
مسعود الاشجعی * آدم لریله
دیدیلرکه ناس سزکله مقاتله
ایچون * یعنی ابی سفیان
و اصحابی * جمع اولمشلردر
انلر ایله مقاتله به قدر تکمز
یوقدر حذر اوزره اوله سز
انلرک اول تخويف ضمننده
اولان کلاملری مؤمنلرک
ایمان یقینلرنی و جسارتلرنی
زیاده ایدوب الله عظیم الشان
بزه کافیدر وانک نصرت
و عنایتی بزه نه کوزل و کیلدر
دیدیلر قانقلوبا بنعمة من
الله و فضل لم یسسمهم سوء
واتبعوا رضوان الله واللہ
ذو فضل عظیم) اولجلدن
بر ضرر مس ایتکمزین
الله تعالیٰ دن سلامت نعمتی
و تجارت ربیمله دوندیلر
و جرأتله رضاء الله تابع
اولدیلر الله عظیم الشان فضل
عظیم صاحبیدر * مرویدرکه
سید عالم صلی الله علیه و سلم
معركة احد که شوالک یدنجی
سبت کونی ایدی مدینه به
کلوب فرداسی بازار کونی

(انزله بعلمه) انی علم خاصنه ملتبس اولدینی حالد انزال ایتدیکه اول انک نظمی تألیفنه علمدرکه اول نظمدن هر بلیغ حاجز اولور و یاخود شول کسه نك حالنه علمدرکه اول نبوته مستعد اولور و یا اكا کتاب نزولنه اهل اولور و یاخود انی شول علمیه انزال ایتدیکه ناس معاش و معادلرنده اكا محتاج اولور (والملائكة يشهدون) و ملائکه دخی کذلک سنک نبوتکه شهادت ایدرلر اشونده تنبیه واردرکه ملائکه استرلرکه دعوی نبوتک صحتن بیلرلر بروجه اوزره کیم نظر و تأملدن استغنا اولنه اشبو نوع ملک خواصندندر یوخسه انسان ایچون انک امثالیه نظر و تأملک غیر بیلر علمه سبیل یوقدر ایمدی انلر نظر صحیحله نظرایتسه لردی سنک نبوتکی بیلوب اكا شهادت ایدرلریدی ملائکه نك انی بیلوب شهادت ایتلری کبی (و کفی بالله شهیدا) الله تعالینک حججدن صحت نبوتک اوزره اقامت ایتدیکی کافی اولوب غیر ایله استشهاددن غنا و یردی (ان الذین کفروا و صدوا عن سبیل الله قد ضلوا ضلالا بعيدا) شونلرکه کافر اولوب نامی طریق هدادن صرف ایتدیلر حقدن بعید ضلاله ایردیلر زیرا که ضلال و اضلال بیننی جمع ایتدیلر مضل ایسه ضلاله اغرق و ضلالدن انقلاعی ابعدر (ان الذین کفروا و ظلموا) شونلرکه الله تعالی به کافر اولوب و محمد صلی الله تعالی علیه و سلمک نبوته انکارله و یا ناسی طریق صلاح و خلاصدن صده انلره ظلم ایتدیلر اشبو آیت دلالت ایدرکه کفار فروعله مخاطب اولرلر زیرا انلرکه مراد کفرله ظلم بیننی جمع ایدنلر (لم یکن الله لیغفر لهم) الله تعالی انلری مغفرت ایدر دکدر مادامکه کفر و ظلملری اوزره اصرار ایدرلر (ولا یهدیهم طریقا) و طریق حقه ارشاد ایدر دخی دکدر (الاطریق جهنم) الاجهنم طریقنه جرایدر کفر و علی تیسیر ایدر حتی که انکله یوم قیامتده اكا ایردینلدیکه موقفده اهل ایمانه بر طریق کوستر بیلوب اكا سلوکلر جتنه ایرلر و اهل کفره دخی بر طریق کوستر بیلوب آکاسلوکلر نار ایرلر (خالدین فیها ابدا) انده عذابده دائمین اولدقاری حالد (وکان ذلک علی الله یسیرا) انلرک انده عذابده دوام و خلودلری الله تعالی به آسان اولدی (یا ایها الناس قد جاءکم الرسول بالحق من ربکم) یا ناس ربکز جل شاه دن سزه رسولی محمد صلی الله تعالی علیه و سلم صدق و یا شرعی و یا کلمه توحیدی ملبس اولدینی حالد کلدی (فآمنوا خیر الکم) ایمدی ایمانه کلک که سزه ایمان خیر لو اوله (وان تکفروا فان الله مافی السموات و الارض) واکر کافر اولور سکنز الله تعالی سزدن غنیدر کفر کزدن متضرر اولمز ایمانکزله منتفع اولدینی کبی زیرا سموات و ارضده کی اشیانک جمعی انک خالق و ملکیدر (وکان الله علیم حکیم) الله تعالی انلرک احوالی بیلور و امرلرنده حکمتن اجرا قیلور (یا اهل الکتاب لا تغاوا فی دینکم) یا یهود و یا نصاری دینکزده غلو ایتکز اما یهودک غلوسی عیسی علیه السلام حقنده حاشا زندان حاصل اولمشدر دیمایدر و نصارانک غلوسی انک امرنده درت صنف اولمایدر * اول یعقوبیه و ملکائییه و نسطورییه و مرقسیه در اما ایکی اولکی انی حاشا الهدر دیدیلر * و نسطورییه عیسی ابن الهدر دیدیلر و مرقسیه انی ثالث ثلاثه در دیدیلر * اشبو اعتقادات باطله نك اوچنی دخی بهوددن بولس نام رجل انلره القاء ایلدی * روایت اولندیکه عیسی علیه السلام سمایه رفعدن صکره نصاری سکسان بریل دین اسلام اوزره اولدیلر تاشول و قته دکین که انلر ایله یهود بیننده حرب واقع اولدی مکر بهودده

یا لکنز احد معرکه سنده بولنان عسکره امر و فرمان ایدوب اول امره اطاعتله مجروحلر دخی معا جیقوب تعقیب دشمن ایچون مکه طرفنه توجه و مدینه دن سکنز میل حمراء الاسد نام محله نزول ایله بازار ایتسی کجه سی عظیم آتشلر یاقوب افشای جلادت ایلدیلر که عدم فتور و انکسارلری آشکار اولدی اوته طرفده ابوسفیان احدثن رجوعندن صکره نادم اولوب تکرار عسکر اسلام اوزرینه غزیمته قصد ایتشیدی حضرت پیغمبر علیه السلام حمراء الاسد کلدکریخی ایتشدکده انزام صورتده مکه به کیدرکن مدینه به تجارت ایچون کیدن عبدقیسدن بر کیسه به یاخود نعیم بن مسعوده راست کلوب دیدیکه سکا اون دوه و یرم محمد یانی نحمده بولور سک بزم عسکر مزک کثرت و قوتندن بحث و انلری تخویفله تأخیر ایله دیو سپارش ایلدی نعیم کلوب هر چند اعظام ایلدیهسه مؤمنلر (حسبنا الله و نعم الوکیل) جوابنی و یردیلر علی قول پیغمبر علیه السلام حمراء الاسد دن مدینه به

بولس دینور بر رجل شجاع وار ایدی عیسی علیه السلام قومندن بر جمله بی قتل ایلدی بعده
 یهوده دیدیکه اگر حق عیسایک دینی ایسه بز کافر اولوب و مصیریمز نار اولور انلر جنته کیروب
 بز ناره کیررز ایمدی بن دیلرین که انلری حیلله ایله ضالاته ایر کورم تا که انلر دخی دین حق
 تر کله ناره کیره لکر مکرانک عقاب دینور بر فرسی وار ایدیکه انک اوزرنده قتال ایدردی فی الحال
 انی سکر لیوب بوغزلدی و باشنه طپراق صاچوب ندامت اظهار ایلدی نصاری اکا دیدیلر که
 سکانلر دیکه بویه ایدرسن دیدیکه سمادن بکا بر ندا کلدیکه سکا توبه یوقدر مکر که یهود دینی
 ترک ایدوب نصرانی اوله سن بویه اولسه ایشلدیکم افعاله نادم اولوب توبه ایتدم نصاری اکا
 سونوب انی کنیسه یه ایلندیلر بر سنه انده قالوب خلقه عبودیت و طاعت اظهار ایلدی و انجیلی
 تعلم ایدوب انلر اندن سویلدی حتی که اکا اعتقاد ایدوب درون دلدن انی سودیلر بعده بر کون
 انلر چیقوب دیدیکه بکاندا کلدی که توبه ک مقبول اولدی اندن رومه کتمکه یونلدی و نستور
 نام نصرانی بی خلیفه ایدوب اکا دیدیکه آلهه اوچدر عیسی و مریم و الهدر و یعقوب نام
 نصرانی یه دیدیکه عیسی نه انس و نه جسمدر بلکه ابن الهدر بعده ملکا نام نصرانیه دیدیکه
 آله لم یزدر و عیسی لایزالدر بعده هر برینی فرادی چاغروب سن بنم ولی خاصمن دیومداهنه
 ایله انی تغیر ایتدی و ایرتسی بن کنندی عیسی علیه السلام رضا سیچون ذبح ایدیسرین ایمدی
 سن نصاری بکا بیلدر دیکم طریقه دعوت ایلکل دیوب اندن مذبحه واروب کندوی ذبح
 ایتدی بعده اول اوچندن هر بری خلقی کنندی طریقه سنه دعوت ایدوب هر برینه طوائف
 اتباع ایتدکدنصکره نصاری اعتقاد باطلده اوچ صنف اولدیلر هر صنف ایکی آخر صنفلی
 تحفته ایدوب اختلافه دوشدیلر (ولا تقولوا علی الله الاحق) والله تعالی بی تنزیه ایدوب
 اکا صاحبه و ولد اسنادیله افترایتمکز (انما المسیح عیسی ابن مریم رسول الله و کلمته القاهاالی
 مریم و روح منه) زیرا که مسیح عیسی مریم او غلبدر الله تعالیکن رسولیدر و کن قولندن
 وجوده کلمش خلقیدر که انی مریمه القاء ایتدی والله تعالیدن سائر ارواح کبی بر روحدر الا
 بکه الله تعالی انی کندویه مضاف قیلدی زیرا که اول انک امریله اولدی دینلر دیکه روحدن
 مراد شول نفخدر که جبرائیل علیه السلام انی مریمک در عنه نفخ ایتدی انکله مریم باذن الله
 حامل اولوب اول نفخه روح دینلدی زیرا اول بر ریخدر که روحدن چیقار و دینلر دیکه
 یعنی عیسی علیه السلام الله تعالیدن رحمتدر اکا تابع و مؤمن اولانه و یاخود روح الله تعالیدن
 وحیدر مریمه بشارتله و جبریل علیه السلامه نفخله و عیسیایه کن دینلمسیه (فآمنوا بالله
 و رسله) ایمدی الله تعالی یه و رسوللری لسانیه سزه خبر و یریلنه ایمان کتورک که اول الله تعالی
 واحددر و لدی و الوهیتده شریکی یوقدر و عیسی مریمدن بر جزءدر ابر خلق اولنوبدر الله
 تعالی ایله انک بیننده نسبت یوقدر (ولا تقولوا ثلاثة) آلهه اوچدر و الله تعالی ثالث ثلاثه در دیمکز
 (انتهواخیر الکیم) تثلیثدن منتهی اولک که اول قولدن انتها کز سزه خیر لودر (انما الله اله واحد)
 الله تعالی بالذات اله واحددر هیچ بر وجهله انده تعدد یوقدر (سبحانه ان یكون له ولد) انی تنزیه ایدر ینکه
 انکچون ولد اوله (له ما فی السموات و ما فی الارض) سموات و ارض و ما بینهماده کی اشیاکن خلق
 و ملک جملله انکدر انده بر مائلی شی یوقدر که انی ولد انخاذایده (و کفی بالله وکیلا) الله تعالی وحدانیتنه

عودت لرندنصکره ابو سفیان
 کله جک سنه بدر صغرا ده
 محاربه بی بیان ایتکله
 او یله اولسون ان شاء الله
 جوابی و یرلدی نعیمک
 اخافه سی بو ماده ده اوله
 دینلش نه ایسه هر حال
 مؤمنلرک جوابی (حسننا الله
 و نعم الوکیل) در سنه آیه ده
 حضرت پیغمبر علیه السلام
 محاربان احد و سائر دن
 یک بشیوز مجاهد ایله
 بدره کیدوب سکز کون
 انده توقف و مسیلمک
 تجارت متاعلری اولمغله
 اخذو عطا ایله وافر سودمند
 اولدیلر ابو سفیان جرأت
 ایدمه یوب «مرا الظهر اندن»
 کیر و دوندی اشبو آیات
 مبشرات سابقه لک سبب
 نزول لرینی بووقوعات اشعار
 ایدر الله اعلم (انما ذلکم
 الشیطان یخوف اولیاءه
 فلا تخافوهم و خافون ان
 کنتم مؤمنین) سزی تخویف
 ایچون ابوسفیان اتباعیه
 سزچون جمع اولمشدر
 دینلر شیطاندر که رسول
 الهله جهاده چیقیمان
 اولیاسنی یعنی یقین دوستلرینی
 اخافه ایدر یاخود شیطانک
 دوستی اولان ابوسفیان
 و اتباعی سزی تخویف ایدر
 ایمدی انلر دن خوف ایتیمک

سز مؤمنلر سکنز بسندن
خوف ايدك (ولايجزنك
الذين يسارعون في الكفر
انهم لن يضروا الله شيئا
يريد الله الا يجعل لهم حظا
في الآخرة ولهم عذاب عظيم)
اهل كفر طر فندن اولنلرك
جنكيدن تخلفده مسارعنلرى
سنى محزون ايتسون انلر
الله تعالينك دوستلرينه
برشى ضرر ايتزلر انلر ايجون
آخرته هيج بهره اولمقانى
الله تعالى مراد ايدرو انلر
ايجون عذاب عظيم وارد
(ان الذين اشترؤا الكفر
بالايمان لن يضرؤا الله
شيئا ولهم عذاب اليم)
انلرك ايمانن بدل كفى
اختيار ايتديلر انلر الله
تعالينك عبادينه احسان
ايتديكى دين اسلامه هيج
ضرر ايتزلر بلكه ضرر لرى
كندولره عائدرو انلر ايجون
عذاب اليم وارد (ولا
يحسبن الذين كفروا انما
نملى لهم خير لانفسهم انما
نملى لهم ليزدادوا اثما
ولهم عذاب مهين) اول
كافر لرى ايجون ويرديكمز
مهلت وعمرى كندولره
خير لودر ظن ايتسونلر
انجق انلره امهالز
كناهلرينك زياده لكى
ايجوندر وانلر ايجون

كندى شاهد بتركه اكر چه انك غيرى شهادت ايتز سه ده وياخود خلقك امورينه اول وكيل
بتركه جمه سى اكا محتاجدر اول ايسه انلردن غنيدر (لن يستنكف المسيح ان يكون عبد الله) عيسى
عليه السلام الله تعالى به عبد اولمقندن انقه وتعظم ايتز زيرا عبوديت اكا نهايت شرفدرو مذلت
واستنكاف الله تعالينك غيرى به عبوديتده اولور روايت اولنديكه وفدنجران پيغمبر بزم صلى الله
عليه وسلمه ديد بلكه يا محمد سن بزم صاحبز عيسى عليه السلامه عيب اسناد ايدوب اول الله تعالينك
عبيددر دير سن پيغمبر بزم صلى الله تعالى عليه وسلم انلره عيسى عليه السلامه عارو عيب دكلدركه
اول الله تعالى به عبد اولددي اويله اولسه انك اشبو قولنى مصدق آيت مذكور ه نازل اولدى
(والملائكة المقربون) وكذلك الله تعالى به عبيد اولمقندن ملائكة مقربين دخى انقه وتعظم
ايتزلر اشبو آيتله استدلال ايدر ملائكة فى انبياء اوزره تفضيل ايدنلر زيرا كه عيسادن ملائكة به
ارتقاء بيورلدى ارتقاء ايسه ادانن اعلايه اولور لكن بونلر ايجون حجت دكلدر زيرا كه حق
تعالينك انى ديمسى ملائكة نك مقامى بشر مقامندن ارفع اولسنى بيان ايجون دكلدركه بلكه
ملائكة فى آلهه در دينلرك قولنى رد ايجوندر تنكيم مسيح ابن الله دينلرك قولنى مسيح الله تعالى به
عبد اولمقندن استنكاف ايتز قوليله رد ايلدى (ومن يستنكف عن عبادته ويستكبر فسيحشرهم
اليه جميعا) شول كسه كه الله تعالينك عبادتندن ترفع ايد ه اول الله تعالى انلرى جميعا حشر ايدر
(فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فيوفيهما اجرهم) اماشونلركه الله تعالى به ايمان كتوروب
اعمال صالحه ايشليه لر انلرك اعمالى ثوابن تتم ايدر (ويزيدهم من فضله) وجنده كوزلر كور مدك
وقولا قلىر ايشتمك وبشر قلبنه خطور ايتدك اجور وكراماتى فضلندن زياده ايدر (واما الذين
استنكفوا واستكبروا فيعذبهم عذابا اليم) اماشونلركه الله تعالى به عبادتندن ترفع ايد ه اول
انلرى عذاب وجيع ايله تعذيب ايدر (ولايجدون لهم من دون الله وليا ولا نصيرا) حالبوكه انلر
كنديلرين الله تعالينك غضب وقهرندن تخليصه قادر بر قريب ويا بر مانع بوليمزلر (يا ايها الناس
قد جاءكم برهان من ربكم وانزلنا اليكم نورا) ياناس ربكز جل شانهدن محمد صلى الله تعالى
عليه وسلم معجزات ظاهره ايله كلديكه اندن بشر عاجز اولور وسزه قرآن انزال ايتديكه اول
حلال وحرامى وهدى وضلالى بيانده شفاء صدر ويرر يعنى سزه دلائل عقل وشواهد نقل كلدى
اويله اولسه سزه نه عذر نه علت قالدى (فاما الذين آمنوا بالله واعتصموا به) اماشونلركه الله
تعالى به ايمان كتوروب انكله كنديلرين زيغ شيطانندن منع ايتديلر (فسيدخلهم في رحمة منه وفضل)
الله تعالى رحمتندن ايمان وعمللرى اراسنده تقدير ايتديكى ثوابه وانك اوزره زائد احسانه ادخال
ايدر (ويهديهم اليه صراطا مستقيما) وانلره وعد اولنان صراط مستقيمه ارشاد ايدر كه اول دنيا ده
اسلام وطاعتدر و آخرته طريق جنتدر (يستفتونك) يا محمد سكا كلاله دن سؤال ايدر لر روايت
اولنديكه جابر بن عبدالله رضى الله تعالى عنه مريض اولوب پيغمبر بزم صلى الله تعالى عليه وسلم
انك عبادته وارد قده ديديكه يا رسول الله بنم كلالتم وارددر مالى نجه ايد ه اوله اولسه بو آيت
نازل اولدى دينلديكه احكامدن آخر نازل اولان اشبو آيت كريمه در (قل الله يفتيك في الكلالة)
ديكه الله تعالى سزه كلاله حقه ده افتا ايدر كه اول موروث منه اولان ميتك ورثه سنده والد
وولدندن هيج برى اولماقدر (ان امرؤ هلك ليس له ولد وله اخت فلها نصف ما ترك) بر كسه كه

خوار و رسوای ایدیحی
عذاب واردر (ماكان الله
ليذر المؤمنين على ما انتم
عليه حتى يميز الخبيث
من الطيب وما كان الله
ليطلعكم على الغيب ولكن
الله يجتبي من رسله من يشاء
فامنوا بالله ورسوله وان تؤمنوا
وتتقوا فلكم اجر عظيم)
اي منافقار مؤمنلرى
كزلوده طعن و ظاهرده
استهزا اوزره اولديغكز
حاله الله تعالى سزى ترك
ايتز تاكه خبيث ايله طيبي
تميز ايدر وسزى قلوبده
اولان اكفر و ايمان غيبنه
مطلع ايتز ولكن
يغمبرلرندن ديلديكى
انتخابه بعض مغيباتى
اكا بيلدر امدى مغيباتى
بين الله تعالى و بيلدر ديكى
رسوللرینه ايمان ايدك اكر
بووجهله ايمان وشرك
وتفاقدن اتقا ايدر سكرز
سزىكون اجر عظيم واردر
* منافقار بربرينه محمد بويله
بيوك دعواده مع هذا بزم
قلبزدن غافل كه كيم مخلص
كيم منافقار ديماريله
بو آيت كريمه نازل اولدى
يعنى يوم احدثه خبيث ايله
طيب تميز اولندى (ولا
يحبس الذين ينجلون بما
آتيهم الله من فضله هو خير

فوت اولديغنده اوغلى اوليوب لاب و ام و يالاب اختنى ترك ايدى اول اخت ايچون اول متوفى
تركه سنك نصفي واردر (وهو يرثها ان لم يكن لها ولد) و اكر امر عكس اولورسه يعنى برمرأه
فوت اولديغنده اوغلى اوليوب لاب و ام و يالاب اختنى ترك ايدى اول اخت ايچون اول متوفى
تركه سنك جميعه وارث اولور (فان كانتا اثنتين فلهما الثلثان مما ترك) و اكر فوت اولديغنده اوغلى
اوليان كشينك لاب و ام و يالاب ايكي و يا اكثر اختلرى قالورسه انلرك جميعيچون متوفى تركه سنك
ثلثانى حقلى واردر (وان كانوا اخوة رجلا ونساء فلهذا كرم مثل حظ الانثيين) و اكر فوت اولديغنده
اوغلى اوليان كشينك لاب و ام و يالاب اخوة و اخواتى قالورسه انلردن هر براخ ايچون ايكي اخت
نصيبى واردر (بين الله لكم ان تضلوا) ان تعالى سزه بيان ايدر شول ضلالكز يكه تخليه اولنسكر اول
سزى شان و طباعكز دندر تاكه اندن صاقنوب خلافن ايشليه سزى و ياخود سزه حق و صوابى بيان ايدر
ضلالته و قوعكز كراهتيله تاكه ضلالته واقع اوليه سزى (والله بكل شى عليم) الله تعالى هر شئيه عالمدر

سورة المائدة وهي ثلاث وعشرون ومائة آية مدنية الا * اليوم
اكلت لكم دينكم * آتى عرفاته نازل اولمشدر *

بسم الله الرحمن الرحيم *

(يا ايها الذين آمنوا افوا بالعقود) يامؤمنلر الله تعالىنك عبادى اوزره عقد و الزام ايتديكى
تكليفه و فائديك و ياخود برى برلر يكرينندهكى امانات و معاملات عقودنه و فائديك اول ايكي نوع
عقودك هر برينه وفا كرسه واجب و يا مندوب اولسون (احلت لكم بهيمة الانعام) سزه
بهيمة انعام حلال قيلندى بهيمة هر صيددر كه يميز اوليه و انعام ابل و بقر و غنم و معزدر ابن عباس
رضى الله تعالى عنه ايدر بهيمة انعام ايله مراد شول اجنه دركه امهاللى ذبح و يا نحر اولنديغنده
بطنلرنده اول ميتة بولنور اكثر علماء انك حلتنه ذاهبلردر * قال ابو سعيد قلنا يارسول الله نحر الناقة
و نذبح البقرة و الشاة و نجد فى بطنها الجنين نلقيه ام نأكله قال كلوه ان شئتم فان ذكاته ذكاته * ابو سعيد
رضى الله تعالى عنه ايدر يغمبر يمز صلى الله تعالى عليه و سلمه ديدك كه يارسول الله بزناقه يى نحر و بقره
و شاتى ذبح ايدوب قانلرنده جنين بولور زانى براغه لمى و ياخود يه لمى بيورد يكه ديلر سكر زانى
يكر اناسنك ذبحى اكا ذبحدر و بعضلر ايدر اناسنك ذبحى اكا ذبح اولماسى اكر خلقى تمام
اولوب قيللرى بتمش ايسه دركه اول سعيد بن المسيبك دخی قوليدر ابوحنيفة رضى الله تعالى
عنه ايدر جنينك اكلى حلال اولمز اكر اناسنى ذبحند نصكره اول ميت چيقارسه * كلجى ايدر
بهيمة الانعامله مراد انعامك و حشيسيدركه اول ظبا و بقر و وحشى و حمر و حشيدر اكا بهيمة
ديلمسى تميزدن مبهم اولمسيدر (الاماتلى عليكم) الاشول اشيا كيم سزه (حرمت هلككم
الميتة) آينده نحرىمى ذكر اولور (غير محلى الصيد و انتم حرم) محرمين اولديغكزده صيدى
حلال ايتز اولديغكز حالده يعنى سزه انعامك كليسى حلال قيلندى الا انعامدن وحشى
اولان دكل زيراكه اول صيددر حال احرامده اول سزه حلال اولمز (ان الله يحكم ما يريد)
الله تعالى تحليل و تحريمدن ديلديكيكه حكم ايدر (يا ايها الذين آمنوا لا تاكلوا شعائر الله)
يامؤمنلر الله تعالىنك شعائرى حلال ايتكز اول شعائره مراد اعمال سجدر و يا محرمات
احرامدر و يا حرمدر و يا الله تعالىنك اوامر و نواهيسيدر ديلديكه شعائر الله ايله مراد شول

هدا يادركه بعيرك سناحي صفحه سته طعن اولوب اندن دم اساله ايديله تاكه انكله اول هدى ايدوكي بيلنه امام شافعي هدي اشعارده بقر ايله قياس ايندى اماكه غنم جرحله اشعار اولنيز زيراكه اول ضعيف اولديغندن جرحي متحمل اولمز * وامام ابو حنيفه عندنده هدى اشعار اولنيز اكرچه اول ابل وبقر ايسهده (ولا الشهور الحرام) ودخى اشهر حرمده قتالي حلال ايتكز (ولا الهدى) ودخى بيت شريفه اهدا اولناني حلال ايتكز اول كرك بعير ويا بقر ويا غنمدر اشوقول شريف بيت الله اهداده وهديه اعاده نك تحريمنده وهدى محله ايركور مدين ذبحي حرمته اصلدر وهديدن اكلك منعنه دليلدر (ولا القلائد) وهديدن ذوات قلايدى دخى حلال ايتكزكه اول شول هديدركه نعل ويا لحاء شجر ويا غريدن اكا برشي تقليد اولنه كيم انكله اول هدى ايدوكي بيلنوب اكا كسه تعرض ايتيه (ولا آمين البيت الحرام) ودخى بيت حرامك زيارتن قصد ايدنرك قتان حلال ايتكز انلر كركسه مؤمنلردن حجاج ويا عماردر ويا مشركلردن زعمارنده ثواب قصدى ايچون ويا خود معاش حجاجه توسعه ايچون نعم كيره ايله كلنلردر بعده مشركين حقنده * اقتلوا المشركين حيث وجدتموهم * آيتيله نسخ اولندى (يلتقون فضلا من ربهم ورضوانا) انلر ربلى جل شانهدن تجارتله رزق وزعمارنجه رضاسين ديلر اولدقلرى حالده (واذا حللتم فاصطادوا) قچانكه احرامدن چيجه سز سزه صيد مباح اولورديلر سگن صيد ايدك (ولا يجر منكم شأن قوم ان صدوكم عن المسجد الحرام ان تعتدوا) سزى مكه مشركلرينك مسجد حرامدن صد ايتكز ايچون اوزلرينه بغض و عداوتكز قتل واخذ اموال ايله اعتدايه سزى تحمیل ايتسون (وتعاونوا على البر والتقوى) اوامره متابعت و مناهيدن مجانبته برى برلريكزه نصرت و اعانت ايدك (ولا تعاونوا على الاثم والعدوان) اماكه كفرو ظلمه و يا معصيته و بدعته اعانت ايتكز اشونكله مالكيه استدلال ايتديلركه كشي كندوبى خرمشلى حل ايچون ايجارى باطل اوله و كذلك خماره عنب و باغى به سلاح بيعى باطل اوله و بالجهل معاصى اهلنه مبتلا اولديغى معصيته عون اولورشي و يرمك حرام اوله اكرانى اول صددنده اولديغى معصيتي ايتك ايچون آلور ايدوكي بيلنورسه (سئل النبي صلى الله تعالى عليه وسلم عن البر والاثم فقال البر حسن الخلق والاثم ما حاك في نفسك وكرهت ان يطلع عليه الناس * ينغمز صلي الله تعالى عليه وسلم حضرتلرينه بر و اعدن سؤال اولندقه ديديكه بر حسن خلقدر و اثم اول شيدركه نفسكده اول را سخ اوله و ناسك اكا مطلع اوللرنده كراحت ايدسه سن (واتقوا الله) الله تعالىدن قورقوب امرنه اطاعت ايدك كه (ان الله شديد العقاب) زيرا الله تعالىنك عقابي شديد و انتقامي اشدر (حرمت عليكم) سزه حرام قيلندى (الميتة) شول ما كول اللحم حيوانك اكلكى كه موتى ذكات شرعيه ايله اوليه (والدم) و دمكه مسفوح اوله يوخسه انهارد نصكره عروقه قلان و مسفوح اوليان كبده و طحال كبي مباحدر (ولحم الخنزير) و خنزيرك لحم و سائر اجزاسى (وما اهل لغير الله به) و اول شيتكه انك ذبحي اوزره اسم الهك غيري ذكر اولنه اشوقوله استدلال ايدراول كسه كه اهل كتابك اعياد و كنائسلى ايچون و يا مسيح اسمنه ذبح اولنان شيتك اكلنى تحريم ايدر (والخنقة) و اول حيوانكه خنقه اماته ايديله (والموقودة) و اول حيوانكه خشيله اورملغله

لهم بل هو شر لهم سيطوقون ما بخلوا به يوم القيمة والله ميراث السموات والارض والله بما تعملون خبير) الله تعالىنك فضل وكرمندن و يرديكى شئي اتفاق ايتوب بخل و امساك ايدنلر ظن ايتسونلركه اول بخل انلره خير لودر بلكه انلر ايچون شر دركه اول امساك ايتدكلرى مال قيامت كوننده بيونلرينه آتشدن حلقه اولور سموات وارضده اولان مال وملك و ارثى الله تعالىدر * اول امساك هلاك اولنلره همان حقوبى قالور * الله عظيم الشأن منع واعطادن ايشلديكز على بيلور * حديث شريفده واردركه بر كيمسه به الله تعالى مال و يروب انك اول كيمسه زكاتنى و يرميه قيامته اول مال اكابر كل باشلو بيلان صورتده كلوركه انك زهرانك ايكي ديلي اولور و اول كيمسه نك بوينه طولانوب بن سنك مال و خزينه كم ديهرك ايكي يكافلرني الى ماشاء الله صوqqه در (لقد سمع الله قول الذين قالوا ان الله فقير ونحن اغنياء سنكتب ما قالوا وقتلهم الانبياء بغير

قتل اولنه اشبو موقوده دندر شول صیدکه سهمک عریضیه و یابندقه ایله و یا کلک بک صدمه سیله
 قتل اولنه (و المتعدیه) و اولکه یوکسک یردن دوشمکه مقتول اوله و بو معناده درکه صید
 اکاسهم اصابندن یره دوشمکه مقتول اوله (و النطیحة) و اولکه اتی بر آخری سوسمکه مقتول
 اوله (و ما اکل السبع) و اولکه اندن سبع اکیله مقتول اوله و بو معناده درکه کلب ارسل اولنوب
 امساک ایتدیکی صیدین اکل ایده (الا ما ذکیم) مکرکه اشبو ذکر اولنان اشیدان اوله که انک
 ذکاسنه ایریشه سزکه اول فری اوداج و انهار دمدر * و اقل ذکاة قطع مرئ و حلقو مدر
 و اول جائز اولور که هر محدودله که جرح ایده اول کرکسه حدید و یا قصب و یا زجاج و یا جردر
 الاسن و ظفر ایله دکل زیر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم سن و ظفرله دنجدن نهی ایدوبدر
 و سبعک جرح و یا اندن برشی اکلند نصکره ذبح اولناتک اکل حلال اولور اگر انده حیات
 وار ایکن ایریشیلوب ذبح اولنور سه و اما که سبعک جرحیله اول مذبوح حالتنه ایرسه
 اول میتة حکمنده اولوب اکل حلال اولز اگر چه ذبح اولنور سه ده و متردیه و نطیحه دخی
 انجیلندر که مذبوح حالتنه ایرمدین حیاته ایریشیلوب ذبح اولنور سه اکل حلال اولور علی
 رضی الله تعالی عنهن مرویدر که اگر موقوده و متردیه و نطیحه ذکاسنه ایریشیلور سه حالبوکه
 اول یدنی و یا رجلی تحریک ایدر اکل حلال اولور و اگر هواده کی صیدر می ایتدیکی سهمک
 اصابندن یره دوشوب اولسه اکل حلال اولور زیر انک یره دوشمی ضرور یدر و اما اول
 جبل و یا شجر اوزره دوشوب بعده تردیدن میت اولور سه اول متردیه دن اولوب اکل حلال
 اولز مکرکه سهم انک هواده ایکن مذبحنه اصابت ایده اوله اولسه وقوعی هر نه کیفیت اوزره
 اولور سه اکل حلال اولور زیر سهمک مذبحنه اصابتیه اکاذبح حاصل اولوبدر (و ما ذبح
 علی النصب) و اولکه نصب اسمنه ذبح اولنه روایت اولندیکه بیت شریفک حولنده او چیوز
 الشمس حجر منصوبه و ارا یدیکه اهل جاهلیت اکاعبادت و تعظیم ایدر لر دی و انلر ایچون ذبح دخی
 ایدر لر دی (و ان تستقسموا بالاذلام) و ازالامدن قسم و حکم طایب دخی حرام قیلندی دینلیدیکه
 انکله مراد اهل جاهلیت قحان بر فعلی قصدا یتسه لر اوج اقداح احضار ایدوب برینه ربم امر
 ایتدی و برینه ربم نهی ایتدی و برینه غفلت یازر لر دی بعده انلری ضرب ایدوب اگر امر قدحی
 چیقار سه اتی ایشلر نهی چیقار سه ترک ایدر لر غفلت چیقار سه اتی تکرار ضرب ایدر لر دی
 و استقسامک معناسی دینلیدیکه جاهلیت عادت اوزره جزوری اقداحله قسمت ایتدیکی طلبدر اشبو قول
 شریف دلالت ایدر که قار و نجیم و رمل و انک مشاکلی حرام اوله (ذلکم فسق) اشبو استقسام فسقدر
 زیرا که علم غیبه دخولدر و اتی علم غیبه طریق اعتقادی ضالدر و الله تعالی به افترا در مجاهد ایدر
 انکله مراد فارس و رومک که ایدر که انکله قار ایدر لر * و شعبی و غیری دیدیلر که ازلامکه
 حصای بیضله ضرب اولنور فعلمدر عرب مختصدر و کهاب ایسه بمجمکدر سفیان بن و کیم ایدر که
 انکله مراد شطرنجدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من تکهن او استقسم او تطیر
 طیره ترده عن سفره لم ينظر الى الدرجات العلی من الجنة يوم القيامة * پیغمبر عز صلی الله تعالی
 علیه وسلم ایدر بر کسمنه که کاهنک ایده و یا استقسام ایده و یا بر شیشه تطیر ایدوب سفردن
 رجوع ایده يوم قیامته اول جنتندن درجات عالییه نظر ایتز (اليوم یئس الذین کفروا

حق و نقول ذوقوا عذاب
 الحریق) تحقیق حق جل
 و علا شول کیسه لک
 الله تعالی فقیر و بز اغنیاز
 دیدکری قولنی ایشندی
 انلرک اول کلامنی و بغیر
 حق انبیانی قتل ایتدکری
 حفظه ملکرینه امر ایله
 یازارز و انلری ناره ادخال
 ایله عذاب محرقی دادک
 دیرز * مرویدر که
 پیغمبر عز علیه السلام
 بنو قینقاع یهودیلرینه
 ابوبکر رضی الله عنه ایله نامه
 کوندروب اسلامه کلکه
 و صلوة مفروضه بی ادا ایتکه
 و ماللرینک زکاتی ادا ایله
 قرض حسنی ایفا ایتکه امر
 ایلدی «فخاص بن زاوراء»
 نام یهودی بدایت آیت
 اولان کلامی سویلدکه
 صدیق رضی الله عنه اکا
 بر طینجه اوروب اگر
 بینمزه عهد اولمیددی
 شمدی بو یتکی اورردم
 دیدی اندن کلوب پیغمبر
 علیه السلامه شکایت ایلدی
 قحاص اول قولنی انکار
 ایتکه بو آیت کریمه نازل
 اولدی (ذلکم بما قدمت
 ایدیکم و ان الله لیس بظلام
 للعبید) سزه بو عذاب
 الریکزک یعنی فعللر یکزک
 تقدیم ایلدیکی قتل انبیا

وسائر کبی وبالریکزک
سببیلہ در واللہ عظیم الشان
قولاریسہ ظلم ایدر دکلد
(الذین قالوا ان الله عهدنا
الا نؤمن لرسول حتى
يأتينا بقربان تأكله النار
قل قد جاءكم رسل من قبلي
بالبينات وبالذی قلتم فلم
قتلوه ان كنتم صادقین)
رؤساء يهوددن برجماعت
دیدیلرکه اللہ تعالیٰ بزه
توریتده امر و وصیت
ایتدیکه بر رسولہ ایمان
ایتمه لم تاكه نار سماویه
انی اكل ایدر قربانله بزه
کلمینجه یا محمد سن انلره
دیکه بندن مقدم زکریا
و یحیی و شعیا و سائر
رسولر معجزات
و دیدیککز قربانله سزه
ککشلر ایدی اکر سز
صادقار ایسه کز نیچون
انلری قتل ایتدیککز *
مرویدرکه بنی اسرائیله
قربان اکلی حرامیدی
چقان بر ماده ایچون قربان
ایتسه لر انی بر سقفسز
خانهیه وضع ایدوب اول
زمانک پیغمبری درون
خانهده مناجاتده ایکن
رؤسای بنی اسرائیل انک
قبولنه انتظارا خارج
خانهده باش اکوب متوجه
اولورلردی کوکدن

من دینکم) اشبو زمان حاضرده و مستقبله دینکزی ابطالدن و یا آتی ترک ایدوب دین
کفارہ رجوعدن کافرلر مایوس اولدیلر زیراکه کفار طمعه ایدیلرکه مسلمین انلرک دیننه
عودت ایده اسلامه قوت کلچک اندن مایوس اولدیلر (فلا تخشوه و اخشون) اعدی سز
انلرک اوزریکزه غلبه ایتلرندن خوف ایتککز بلکه خوفکزی خاصه بندن ایدک (الیوم اکملت لکم
دینکم) اشبو کونده دینکزی اکال ایتدک نصارا و سائر ادیان اوزره اظهارله و یا قواعد
عقاید اوزره تنصیب و اصول شرایع و قوانین اجتهاده توفیقله * ابن عباس ایدر اشبو آیتدن
صکره حلال و حرامدن و فرائضدن برشی نازل اولمدی اندن برروایتده ریا آتی بوندن صکره
نازل اولدی (واعتم علیکم نعمتی) و هدایت و توفیقله و یا اکال دینله و یامکه فقیله و منار
جاهلیتی هدمله نعمتی سزه اکال ایتدم (و رضیت لکم الاسلام دینا) و سزک ایچون ادیان
ببندن دین اسلامی اختیار ایتدم * عربن خطاب رضی الله تعالی عنهن مرویدرکه یهوددن
بررجل اکا دیدیکه یا امیر المؤمنین سزک کتتابکزده برآیت واردرکه انی اوقورسز اکر اول
معشر یهوده نازل اولسه اول کونی بزعیده اتخا ایدردک که * الیوم اکملت لکم دینکم *
آیتدیر عمر رضی الله تعالی عنه دیدیکه بزاول کونی پیغمبریز صلی الله تعالی علیه و سلمه انک
نازل اولدینگی مکانی بیلورزکه اول جمعه کونده عرفهده قائم ایکن ایدی یعنی اول برعیدمز
کونده ایدوکنه اشارت ایدی ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر اول کونده بش عید جمع اولدیکه
اول جمعه و عرفه و عید یهود و عید نصاری و عید مجوس ایدی حال بوکه اندن اولده و نه صکرهده
برکونده اهل ملل اعیادی نه جمع اولش و نه اولیسردر روایت اولندیکه بوآیت نازل اولچق
عمر رضی الله تعالی عنه آغلدی * پیغمبریز صلی الله تعالی علیه و سلم کانیه اغلر سن دیکک دیدیکه
دینز امرنده خیرمز زیاده اولقده ایدی برشی کامل اولچق من بعدن قصه عودت ایدیسردر
پیغمبریز صلی الله تعالی علیه و سلم انی تصدیق ایتدی اویله اولسه بوآیتک نزولندن صکره پیغمبریز
صلی الله تعالی علیه و سلم سکسان برکون معمر اولوب هجرتک اون برنجی سنه سی ربیع اولنک
اون ایکنجی کیمه سی یکدکده زوالدن صکره و یا ایک اون ایکنجی کونده وفات ایتدی صلی الله تعالی
علیه و سلم (فن اضطر فی محضه) برکسه که مجامعه حالنده اشبو ذکر اولنان محرماتدن برشی
تناولنه مضطراوله (غیر متجانف الاثم) اثمه مائل و منحرف اولدینگی حالده اکلی تلذذ ایچون
ویاحد شعبی تجاوز ایچون اولماغله (فان الله غفور رحیم) الله تعالی غفور و رحیمدر انی اول
محرماتدن اکلی اوزره مؤاخذه ایتز (یسئلونک ماذا احل لهم) سکا سؤال ایدرلرکه مطاعدن
انلره نه شیء حلال قیلندی (قل احل لکم الطیبات) دیکل که سزه طیبات حلال قیلندیکه اول
هر شئیدرکه طباع سلیمه آتی استنباط ایتیه اندن متنفر اولیه (وما علمتم من الجوارح) و دخی سباع
بهائم و سباع طیردن تعلیم ایتدکریککز صیدی سزه حلال قیلندی (مکلبین) اکا صیدی تعلیم ایدر
اولدیککز حالده (تعلونهن مما علیکم الله) اول سباع بهائم و سباع طیره تعلیم ایدر سز شول علمدنکه
الله تعالی انی سزه رسول علیه السلام لسانیه تعلیم ایلدیکه اول جارحک صاحبی ار سال ایله صیده
اتباعیدر و صاحبی زجریله مزجر و عودتیه انصرافیدر و صیدی صاحبیچون امساک ایدوب
انی اکلدن امتناعیدر (فکلوا مما مسکن علیکم) اعدی جوارحک سز یکون امساک ایتدکری

صیدن اکل ایدک که اول جوارحک اندن یدیدیکدر زیر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
 عدی بن حاتم رضی الله تعالی عنه دیدیکه * وان اکل منه فلا تأکل انما امسک علی نفسه * اگر
 کلبک صیدندن اکل ایدر سه سن اندن اکل ایتسکل زیر اول اتی کندی ایچون صید ایدوبدر
 یوخسه سنکچون دکل بعضیلر دیدیکه سباع طیرده بوخصلت شرط دکلدر زیر اتی تعلیمده بوخده
 ایرکورمک معتذر در (واذکرو اسم الله علیه) اتی صیده ارسالکزو ذکاته ادرا ککزن عندنده
 الله تعالینک اسمنی ذکر ایدک (واتقوا الله) الله تعالیدن قورقوب حرام ایتدیکی اشیایی تناولدن
 صاقنک (ان الله سریع الحساب) الله تعالی حسابده سرعدر اعمالکزنک دقیق و جلیلنده مؤاخذه
 ایدر اشهود دلیلدر که حیوانی تعلیم و لاجل المصلحه اتی ضرب جائز اوله و صید ایچون کلب اتخاذه
 مباح اوله و بر قوم تسمیه امریله استدلال ایتدیلر که صیددن اوزرینه تسمیه اولنیمان حلال اولیه
 و تسمیه اوزره اقتضاردن اکا پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمه صلاة ضمی جائز اولیه (الیوم
 احل لکم الطیبات) اسم الله اولان ذبایح سزه حلال قیلندی (وطعام الذین اتوا الکتاب
 حل لکم) و اهل کتابک ذبایح و سائر اطعمه سی سزه حلالدر (وطعامکم حل لهم) و سزک طعامکزدخی
 انلره حلالدر اولیه اولسه سزه حرج یوقدر که طعامکزدن انلره اطعام و یایع ایده سز (و المحصنات
 من المؤمنات و المحصنات من الذین اتوا الکتاب من قبلکم) و دخی سزه مؤمنه لردن و یهودیه
 و نصرانیه لردن حرائر عفاف نکاحی حلال قیلندی (اذا آتیتموهن اجورهن) چن انلره مهر لرین
 ادایا التزام ایده سز علماء محصناتک معناسنده اختلاف ایتدیلر اکثر و ن ذاهب اولدیلر که انکله مراد
 حرائر اوله اولیه اولسه هر حره نکاحی جائز اولور اول کرکسه مؤمنه و یا کتابیه در
 و کرکسه فاجر و یا عقیقه در و دیدیلر که حر مسلم ایچون امه کتابیه یی تزوج جائز اولمز
 * مما ملکتم ایمانکم من فتیاتکم المؤمنات * دلالتیه که امه نکاحنک جواز نه مؤمنه اولمغی شرط
 ایلدی و بر قوم دیدیلر که محصنات ایله مراد عفافدر اول کرکسه مؤمنه و یا کتابیه دن حرائر
 و یا اماء در اولیه اولسه امه کتابیه نکاحنی تجویز ایدرلر و بغیه نکاحنی تحریم ایدرلر
 اول کرکسه مؤمنه و یا کتابیه در * شعی ایدر کتابیه نکاحنی احصانی زنادن استعفاف و جنابتدن
 اغتسال ایله در (محصنین غیر مسافین و لا متخذی اخدان) نکاحله عفا اولوب زنا یی مجاهرین
 اولمدیفکنز و صدیقه اتخاذه زنا یی مسرین دخی اولمدیفکنز خالد یعنی محصنات نکاحیه زنا یی
 اعلان و اسرار دن متعففین اولک (و من یکفر بالایمان) اول کسه که شرایع اسلامی انکار
 و اندن امتناع اید (فقد حبط عمله و هو فی الآخرة من الخاسرین) انک عملی حبط اولوب
 آخرتده خسارات اهلندن اولور (یا ایها الذین آمنوا اذا قتم الی الصلاة) و یا مؤمنلر چنان
 صلاته قیام اراده اید سز حالوکه محدثلر سز ظاهر آیت اقتضا ایدر که هر بار صلاته قیام
 اراده ایدنه تجدید وضوء واجب اوله لکن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمک قول و فعلیه
 یلیدک که مراد ذکر اولندبغی اوزره اوله * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لا تقبل صلاة
 احدکم اذا حدث حتی یتوضأ * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر سزدن بریکزنک
 نمازی قبول اولمز مکر که حدث ایتدیکنده آبدست آلوب اتی آبدستله قیل * روی عن
 النبی صلی الله تعالی علیه وسلم انه صلی یوم فتح مکة الصلوات الخمس بوضوء واحد و مسح علی

دخانسنز بیاض آتش مهیب
 صدا ایله اینوب اول قربانی
 یاقر ایدی و قبولنه علامت
 اولوردی (فان کذبوک
 فقد کذب رسل من قبلک
 جاؤا بالبینات و الزبر
 و الکتاب المنیر) اگر
 انلر سنی تکذیب ایدرلر سه
 ماول اولمه سندن مقدم
 اولان رسوللر حجتلر
 و معجزه لر و صحف و احکام
 شرایعی مبین کتابله کلشدر
 ایکن تکذیب اولنشلردی
 (کل نفس ذائقة الموت
 و انما توفون اجورکم یوم
 القيمة فن زحزح عن النار
 و ادخل الجنة فقد فاز و ما
 الحیوة الدنیا الا متاع الغرور)
 هر نفس موتی دادیچیدر
 خیر و شر دن اعمالکزنک
 جزاسی قبوردن قیامکزده
 تماما اعطا اولنور کیمکه
 ناردن تبعید و جنته ادخال
 اولنور تحقیق نجات و راحت
 بولدی و بو دنیانک
 حیاتی انجق غرور و خیالدر
 (لتبلون فی اموالکم و انفسکم
 و لتسمعن من الذین اتوا
 الکتاب من قبلکم و من
 الذین اشرکوا اذی کثیرا
 و ان تصبروا و تقوا فان
 ذلک من عزم الامور)
 بحق خداسز اموالکزده
 تلف و صرفله و نفسلر یکزده

جهاد و مرض و قتل و سائر له
تجربه اول نور سکنز و سزدن
مقدم اولان اهل کتاب
و مشرک کردن هجو و طعن
و رنج خاطره دائر چوق
اذیت ایشیدر سز اگر
یونله صبراید سکنز و امر
اللهه مخالفتدن صافقور سز
تحقیق بو صبر و اتقا امور
دینه حقله عزم و قصدند
* اهل شرک مکده بعد
الهجره مهاجرینک مالنه
تعدی و یهود و نصاری
اهل اسلامی هجو و طعن
ایده جکریخی الله تعالی قبل
الوقوع خبر و یروب صبر
و اتقا ایله امر پیوردی
(و اذا اخذ الله ميثاق الذين
اوتوا الكتاب لتبيننه للناس
ولا تكتمونه فنبذوه وراء
ظهورهم و اشتروا به ثمنا
قليلاً فبئس ما يشترون) یاد
ایله شول وقتیکه الله تعالی
کتاب ویریلندردن یعنی
علمالزندن عهد و پیمان
الدیکه اول کتابلرنده اولان
شان محمد علیه السلامی بلا
کتم ناسه بیان و اعلان
ایدهلر انلرایسه اول عهده
عدم التفات ایله آردلرینه
براقدیلر ورشوت اوله رق
ثمن قلیل ایله اول میثاقی
صا تبدیلر نعیم جاودانی یه
خطام فانی بی بدل ایتمک

خفيه * روایت اولندیکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم مکه نك فتحی کوننده صلوات
خمسی وضوء واحد ایله ادا ایتدی و خفی اوزره مسح ایتدی و بعضیلر دیدیکه امر مذکور
نذب طریق اوزره در او یله اولسه نماز قیلق مراد ایدنه مندوب اولور که آبدست اله اگر چه
آبدستی و ارایسه ده * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من توضأ علی طهر کتب الله له عشر
حسنات * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر برکسه که آبدستی و ارایکن تکرار آبدست
آله انکیچون اون حسنه یازیلور و بعضیلر دیدیکه اشبو قول شریف الله تعالی دن رسولنه
اعلامدر که اکا وضوء واجب اولمق نماز قیلقی اراده ایتدکده اوله یوخسه انک غیری اعمالده
دکل او یله اولسه نمازدن غیری اعمالی آبدستسز ایشلمسی جائز اولور * قال ابن عباس
کنا عند رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم فرجع من الغائط فأتی بطعام وقيل الاتوضأ فقال
لم اصل فأتوضأ * ابن عباس رضی الله عنه ایدر بز پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم قننده
ایدک قضاء حاجتدن کلچک اوکنه طعام کتورلدی دینلدیکه یار رسول الله آبدست المزمیسز
دیدیکه نماز قیلق اراده ایتدکده آبدست الام (فاغسلوا وجوهکم یوزلریکزی یوکز
ویوزک حدی طولاباش قیلنک بتدیکی محلدن چکه نك التنه و ارنجه در و عرضا ایکی قولاق
اراسیدر ایدمی وضوءده بوجھو عک غسلی واجب اولور و دخی صوبی قاشارک قیللری دینه
و کرپکرینه و بیق دینه و عذار و عنقه یه ایرکوره ک واجب اولور اگر چه کثیفه ایه ده
و اما عارض و لحیه اگر کثیفه اولوب تختمنده کی بشره کور نمزسه وضوءده انک باطنی غسل
واجب اولمز ظاهرینی غسل کفایت ایدر و لحیه دن ذقندن اشاغیه مسترسلک ظاهری اوزره
مائی امرارک حکمنده ایکی قول واردردن امام ابوحنیفه عنندنه اول واجب اولمز زیرا حد
رأسدن نازل اولان شعرك حکمنی غسل وجوبنده وجه حکمی کبی اولمز و قول آخرده انک
ظاهری اوزره مائی امرار واجب اولور زیرا که الله تعالی وجهی غسله امر ایلدی وجه
ایسه اول عضودن مواجهیه واقع اولاندر (و ایدیکم الی المرافق) و دخی اللریکزی
دبر سکر یکزله بیله جه یوکز (و امسحوا برؤسکم) و باشلریکزی مسح ایدک علماء مسح رؤسک
قدر واجبنده اختلاف ایتدیلر امام مالک دیدیکه جمیع رؤسک مسحی واجب اولور تیمده
جمیع وجهک مسحی واجب اولمسی کبی * ابوحنیفه دیدیکه ربع رؤسک مسحی واجب اولور
* و شافعی دیدیکه رأسدن شول دکلونک مسحی واجب اولور که اکا مسح اسمی منطلق اوله
مسح رأسده بعضنی تجویز ایدن احتجاج ایتدی آنیکه مغیره بن شعبه دن مرویدر که (توضأ
النبي صلی الله تعالی علیه وسلم فمسح علی ناصيته و خفيه * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
آبدست آلوب ناصیه سی و خفینی اوزره مسح ایلدی اشبو دلیلدر که جمیع رؤسک مسحی واجب اولیه
(و ارجلکم الی الکعبین) و دخی ایاقلریکزی طپو قلیکزیله بیله یوکز او یله اولسه فراض وضوء
غسل وجه و غسل بدین و مسح رأس و غسل رجلیندر و علماء نیتک وجوبنه اختلاف ایتدیلر اکثری
انک وجوبنه ذاهب اولدیلر زیرا که وضوء عبادتدن او یله اولسه سائر عبادات کبی اولدخی
نیتسز صحیح اولمز و بعضیلر ایه انی واجب دکلدر دیدیلر اول امام ثوری و ائمه حنفیه قولیدر
و کذلک ترتیبنک وجوبنده دخی اختلاف ایتدیلر که اول اعضاء وضویی علی الولا الله تعالینک

ذکر ابتدیی ترتیب اوزره غسلدر بر جماعت انک وجوبه ذاهب اولدیلرکه اول مالک شافعی
واحد واسحاق قولیدر * زیراکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمدن ترتیبسز توضی
ایتدیکی بزه نقل اولنمیشدر انک اکا دواچی وجوبه دلیلدر (وان کنتم جنباً فاطهروا) اگر
جنب اولسه کنز غسل ایدک (وان کنتم مرضی او علی سفر او جاء احد منکم من الغائط ولا مستم
النساء) واکر خسته ویا مسافر اولسه کنز ویا بریکز قضاء حاجتدن کسه کنز ویا نسیاه جماع
ایتسه کنز (فلم تجدوا ماء) بعده اشبو طهارت ایجاب ایدر حالانک هر قنغیسی ایتسه اکا وفاء ایدر
ویا استعمالنه امکانسز ایرر صوبولز سکز (فتميموا صعيدا طيبا) ایددی وجه ارضدن بر شیئی
طاهره قصد ایدک (فامسحوا بوجوهکم وایدیکم منه) اندن یوزلریکزی والیریکزی دیرسکارکنزله
بيله وجه ارضدن قصد ایتدیکیکنز شیئی طاهرله مسح ایدک تنکم تیم بحثک ذکر ی بشنجی
جزئک اولکی جز بنده یکمشدر (ما یرید الله لیجعل علیکم من حرج) حق تعالی سزه صلاة
ایچون مائک وجودی عندنده انی استعماله تطهر امری ومائک عدی عندنده تیمله امری
سزه تضییق اراده ایتر (ولکن یرید لیطهرکم) بلکه احداث وجنابات وذنوبدن تطهیریکزی
اراده ایدر (ولیم نعمته علیکم) وابدانکزی مطهره وذنوبکزی مکفره اولان شیئی سزه
تکلیف ایله اوزریکزه دینکزه نعمتک اتمامن اراده ایدر (لعلمکم تشکرون) تاکه انک نعمتنه
شکر ایدسز * روی ان عثمان رضی الله تعالی عنه توضاً بالمقاعد ثلاثاً ثلاثاً ثم قال سمعت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم یقول من توضاً وضوئی هذا خرجت خطایاه من وجهه ویدیه ورجلیه
روایت اولندیکه عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنه توضی ایدوب یوزین والیرین وایاقرین
اوچر اوچر بودغند نصکره دیدیکه بن پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلمدن ایشتمکه دیر
بر کیسه که بنم اشبو وضوئم کبی توضی ایده یوزندن والیرندن وایاقرندن خطالری چیقه
* وقال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ما من امرئ يتوضأ فیمسح بوجهه ثم یصلی الصلوات
الا غفر الله له ما بینہ وما بین الصلوة الاخری حتی یصلیها * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم
ایدر بر کسه که آبدست آلوب وشروط وادابی رعایتله انی تحسین ایده بعده مکتوباتدن وقتی
داخل اولانی اداء ایده حق تعالی انک اول اداء ایتدیکیلر اندن اول اداء ایتدیکی مکتوبه بیننده
ایشلیدیکی خطالری یارلغار (واذکروا نعمة الله علیکم) الله تعالینک سزه ویردیکی اسلام
نعمتی ذکر ایدک که اول سزه منعمی آکدرزوشکرنه قندرر (وميثاقه الذی واثقکم به) ودخی
شول عهدنی ذکر ایدک که سزکه معاهده ایتدی (اذ قلتم سمعنا واطعنا) شول وقتن که محبوب
و مکر وهدن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه وسمع و طاعه ایده لم دیدیکز دینلیدیکی اول میثاق
ایله مراد ذریه آدمک عالم ذره دهکی عهد و میثاقلیدر (واتقوا الله) الله تعالیدن قورقوب
نعمتلرین اونو تمکز و میثاقنی نقص ایتسه کنز (ان الله علیم بذات الصدور) الله تعالی قلوبده
اولان خیر وشری بیلور انک اوزره سزه جزاء قیلور (یا ایها الذین آمنوا کونوا قوامین لله
شهداء بالقسط) یا مؤمنلر الله اعمالکزده عدله قائم اقوالکزده صدقه قائل اولک (ولا یجر منکم
شئان قوم علی الا تعدلوا) ومشرکینه شدت بغضکنز انلرک امرنده عدل ترکنه سزی
تحمیل ایتسون حلال اولیان شیئی ارتکابه مثله وقذف و قتل نساء و قتل صبیان ونقض عهد

قیح شی اولور (لا تحسبن
الذین یفرحون بما آتوا
ویحزون ان یحدوا بما لم
یفعلوا فلا تحسبنهم بمفازة
من العذاب ولهم عذاب الیم)
ظن ایتسه شونلریکه خدعه
ایله کلوب حق کتمله عهد
وفا ایلامشکن کندولره
حمد اولنغی استیوب
سویورلر ظن ایتسه که انلر
دنیاده اسیر وجزیه وحقارت
عذابندن نجاته بر محل بولر
وانلر ایچون آخرتده دخی
دردناک والمو عذاب واردر
* مرویدرکه پیغمبر عز علیه
السلام یهوده توریتدن بر
شیء سؤال ایتدکنده صحتی
کتم ایلدوب خلافی جواب
ویرمکه تصدیق اولندی
زعیمله فرحاندیلر اول
سبیدن بو آیت کریمه نازل
اولدی (ولله ملک السموات
والارض والله علی کل شیء
قدیر) سموات وارضک
ملکی وانلرده اولان
مخلوقاتک اموری الله
تعالینکدرو الله عظیم الشان
کل شیئه قادردر (ان فی
خلق السموات والارض
واختلاف الیل والنهار
لآیات لا ولی الا الباب)
سموات وارضک وانلردهکی
موجوداتک حلقنده وکیچه
ایله کوندزک کلوب کتمسند

ونور وظلمتی و نقصان
وزیاده لکی اختلافند عقول
کامله اصحاب چون جناب خالق
الموجودات و حدانیت
و کامله قدرته اشکاره نشان
و قطعی برهان واردر
(الذین یذکرون الله قیاما
و قعودا و علی جنوبهم
و یتفکرون فی خالق السموات
والارض ربنا ما خلقت
هذا باطلا سبحانک فقنا
عذاب النار) بو عقول
کامله صاحب بری الله تعالی
قیامده و قعودده و یاتورکن
یعنی دائما ذکر ایدرلر
و استدلال یوزندن
سموات و ارض خلقندده
صانع قدیمی قلبا تفکر ایدرلر
ولسانا دخی دیرلر که یارب
بو آسمان وزمینده اولان
مخلوقات عبت خلق ایتدک
الهی سن که عبت و باطل
شی یار اتمقلقدن منزمن
امدی بزی اطف
واحسانکله نار جهنمدن
حفظ ایله (ربنا انک
من تدخل النار فقد اخزیته
وما للظالمین من انصار)
یارب سن اول کسه بی که
ابدی ناره ادخال ایدرسن
تحقیق اکاخوار و رسوایقله
عقوبت ایدرسک و شرک
و کفرله نفسارینه ظلم
ایدنلر ایچون عذابلرینی

کبی (اعدلوا هو اقرب للتقوی) اولیا کز و کزک اعدا کز امرنده عدل ایدک که عدل تقوایه
اقربدر (واتقوا الله ان الله خبیر بما تعملون) الله تعالیدن قوزقکز که اول سزک اعمالکزه
خبیردر سزه جزا کزی ایدر (وعد الله الذین آمنوا و عملوا الصالحات لهم مغفرة و اجر عظیم)
الله تعالی مؤمن اولوب اعمال صالحه ایشلینلره مغفرت و اجر عظیم وعد ایتدی (والذین کفروا
و کذبوا بآیاتنا اولئک اصحاب الجحیم) شونلر که کافر اولوب آیتلریمیزی تکذیب ایتدیلر
واندن توبه ایتدین فوت اولدیلر انلر اصحاب جحیمدر (یا ایها الذین آمنوا اذکروا
نعمة الله علیکم اذ هم قوم ان یبسطوا الیکم ایدیهم فکف ایدیهم عنکم) یا مؤمنلر الله
تعالینک سزه نعمتن ذکر ایتدک شول وقتنکه بر قوم سزک قتلکزه یدلرینی بسط ایتدی
قصد ایتدکرنده اول انلرک یدلرینی سزدن کف ایلدی روایت اولندیکه اشبو آیت
نازل اولدی شول وقتنکه پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابیه عسفانده صلاة ظهره
طور مشارددر مشرکین انلر اوزره اکبابه مشورت ایتدیلر اول خالد انلر ایسه صلاتدن
منصرف اولیحق مشرکین اول فرصتی فوتلرینه نادم اولدیلر بعده اول قصدلرین مسلمین
صلاة عصره شروعلرنده اجرایه تأخیر ایتدیلر الله تعالی صلاة خوفی ازالله انلرک اول
کیدنی دفع ایلدی * حسن ایدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم نخل نام محله غطفانی
محاصره ایلدی و سیفنی قوشانمش ایدی مشرکیندن بر رجل اکا دیدیکه یا محمد سیفنی بکاو برکه
کورهیم اولدخیانی اکا ویریکج بر کره انی سلسکدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم نظر
ایدوب یا محمد شمدی بنم المدن سنی کیم قورتر دیدی اصحاب اوزرینه هجوم ایدیکج سببی
بر اخوب کندی اول سبیدن بو آیت نازل اولدی (واتقوا الله) الله تعالیدن قورقوب
امرینه وفاء و اکا توکل ایدک (و علی الله فلیتوکل المؤمنون) مؤمنلر توکل ایدرلر ایسه الله
تعالی یه توکل ایتسونلر (ولقد اخذ الله میثاق بنی اسرائیل وبعثنا منهم اثنا عشر نقیبا)
الله تعالی بنی اسرائیلدن اخذ میثاق ایتدی و انلرک اون ایکی سبطنک هر برندن بر شاهد
بعث ایتدیکه قوم جیارین احوالی کورهلر و اندن خبر کتورهلر روایت اولندیکه وقتا کیم بنو
اسرائیل فرعون امرندن فارغ اولدیلر و مصرده استقرار ایتدیلر الله تعالی انلره امر
ایتدیکه ارض شامده اریحایه کیدهلر و انده قرار ایدهلر حالبوکه انده جبارۀ کنعانین ساکن
اولوردی و حق تعالی انلره موسی علیه السلام لسانیه دیدیکه بن سزه انی دار قرار تقدیر
ایتشن ایددی اکا کیدک و انده اولان کفار جهاد ایدک بن سزه انلر اوزره نصرت ایدرین
و شرلرین دفع ایلرین اولیه اولسه قومندن اون ایکی نقیب الغل که هر بر نقیب کندی
سبطنه امر اولندقلرینه وفایه کفیل اولهلر چون موسی علیه السلام بنو اسرائیل ایله
کشدیلر اریحایه قریب اولیحق نقیبائی کوندردیکه اخبار تجسس ایدهلر بعده احوالارندن
بیلدکلرین انلره بیلدیرهلر کیدرکن عوج بن عنق دینور جبارهدن بر وجهه راست کلدیلر که
الله تعالی انی موسی علیه السلام یدیه هلاک ایتدی شول وقتنکه موسی علیه السلام
عسکرینک اولدیغی مکان مقدارنجه طاغدن بر صخره بی باشنه آلدیکه انکله موسانک

عسکرین با صدیره الله تعالى اکا هدهدی کوندردی حتی که منقاریله اول صخره‌ی اویدی
اندن صخره بوینه پکوب کندبسی یره یقلدی اول حالنده موسی علیه السلام انی اولدردی
* نقباء اکاملاقی اولدقلرنده اول باشنه حزمه حطب المش کیدردی فی الحال انلری طوئوب
کی ایچنه قویدی و ملکرینه کتوروب اوکینه صاچدی کور شونلریکه بزمه قتال قصدین
ایدرلردی ملکرلی نقبایه دیدیکه کیر و قومکزه وارک بزدن کوردیکیزی انلره خبر ویرک
و حق تعالینک عجائب قدر تندیرکه انلرک برصالحم اوزیمنی بش کشی طاشوردی و انارلرینک
دانه لری چیقارلدیغند نصکره قانک بر شطرنده بش کشی صغاردی چون نقباء کیر و دوندیلر
انلرک صاحب رأی دیدیکه * زهار بوقومک احوالی بنوا سرائله خبر ویرمکزه موسی علیه
السلامدن ارتداد ایدرلر بلکه انلردن کتم ایدوب انجق موسی و هارونه خبر ویرک انلرله
رأی ایدرلر سه انجلین ایدک نقبانک جمعی کالب بن یوقنا و یوشع بن نوندن غیربسی بورایه مخالفت
ایتدیلر عهدلرین صیوب سبطارینی قتالدن منع و نهی ایتدیلر و جبارین احوالی خبر ویروب
اول ایکسندن غیربسی مخالفت طریقه کتدیلر اما اول ایکبسی عهدلرینه و فایدوب قوملرینه
قتالی ترغیب ایتدی تنکیم رب تعالی انی حکایت ایتدی (قال الله انی معکم) الله تعالی انلره
دیدکی بن سزک عدوکز اوزره ناصریکیزین (لئن اقم الصلاة) اکر سزبان اسرائیل
نمازیکیزی اقامت ایدرسکیز (و آتیتم الزکاة) وز کاتی اهلنه ویرسکیز (و آمنت برسلی
و عزرتوهم) و رسولایمه ایمان کتور و نصرت ایدر و یا انلره توقیر و تعظیم ایدرسکیز
(واقضتم الله قرضا حسنا) و الله تعالینک سیپلنده مالکیزی انفاق ایدرسکیز (لا کفرن
عنکم سیئاتکم) سزدن سیئاتکیزی محوایدین (ولا دخلنکم جنات تجری من تحتها الانهار)
و سزی جنتلره قویارین که اغا جری التندن ایرمقلر آقار (فمن کفر بعد ذلك منکم فقد
ضل سواء السبیل) اول کسه که اشبو مؤکد و عد عظیمه مؤید شرطند نصکره عهد و میثاقی
نقضله کافر اوله طریق حقدن آریلور (فما نقضهم میثاقهم لعناهم) میثاقلرین نقضلری سببیله انلری
رحمتزدن طرد و یا صورتلرین مسخ و یا اوزرلرینه جزیه وضع ایتدک (وجعلنا قلوبهم
قاسیه) و قبللرین بابسه و یا غیظه قیلدککه اکالینت کلز و یا خود ایمانلرین خالصه قیلدق
بلکه انی کفر و نقاقله مشوب قیلدق (یحرفون الکلم عن مواضعه) حق تعالینک کتابنده کی
کلماتی تحریف ایتدیلرکه اول نعت نبی صلی الله تعالی علیه وسلم و بعض احکامدر (ونسوا
حظا نماذکروا به) و تذکیر اولدقلرندن و یا اتباع محمد صلی الله تعالی علیه وسلمدن نصیب
وافی ترک ایتدیلر یعنی توراتی تحریف ایدوب انلره نازل اولاندن حظلرین ترکه اکا نازل
اولدیلر و یا اول تحریفلری شو میله نیچه اشیاء حفظلرندن کتدی * ابن مسعود رضی الله تعالی
عنه دیدیکه کشی گاهی معصیتله بعض علی او نودرو بو آیتله استدلال ایتدی (ولا تزال تطلع علی
خائنه منهم) سن زائل اولمز سن انلردن فرقه خائنه مطلع اولور سن یعنی غدر و خیانت انلرک
و اسلافلرینک عادتدر او یله اولسه انی انلردن کور مکدن زائل اولمز سن (الاقلیل منهم) الا انلردن
آزکسه لر خیانت ایتدیکه انلر ایمانه کلندر و یا خود الا انلردن آزکیمه لرین قبللرین بابسه قیلدق

دفع ایدرمدد کار یوقدر
(ربنا اننا سمعنا منادیا
ینادی للإيمان ان امنوا
بربکم فامنا ربنا فاغفر لنا
ذنوبنا و کفر عنا سیئاتنا
و توقنا مع الابرار) یارب
بز برمنادی ایشتدککه
اول محمد علیه السلام
یاقر آندر ربکزه ایمان
ایدک دیو دعوت و ندا
ایدر اکا اجابتله ایمانه کلدک
یارب کنه کبارمزی
مغفرت ایله و صغائر مزی
دخی سترایله و ارواح
ارواح صالحین ایله قبض ایله
(ربنا و آتنا ما وعدتنا علی
رسلک ولا تخزنایوم القيمة
انک لا تخلف الميعاد)
یارب رسوللرکک لسانی
اوزره بزه وعد ایتدکک
ثوابی ویر و یوم قیامتده
بزی رسوای ایتمه تحقیق
سن داعی به اجابتله اولان
وعدکه خلف ایتز سن
تیسیرده نقل ایدرکه
بو آیات کریمه لرده اولان
بش دما حضرت پیغمبر
علیه السلام و چهار یارکیزین
رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین ترتیبی اوزره واقع
اولمشدر که پیغمبر مز
افندی مز مرتبه شهودده
* ربنا ما خلقت هذا باطلا *
صدیق مقام خوفده * ربنا

انك من تدخل النار فقد
 اخزيته فاروق صدیقی
 تحقیق ایله ربنا اننا سمعنا
 منادی الذی النورین طلب
 غفرانله ربنا فاغفر لنا
 ذنوبنا مرتضی موعوداتی
 طلبله ربنا واتنا ما وعدتنا
 دیودا بتدیل لاجرم بوعلو
 دعوات هدف اجابته واقع
 اولوب مژده رحمت اشبو
 آیت آیه ده صادر اولدی
 (فاستجاب لهم ربهم انی
 لا اضعی عمل عامل منكم
 من ذکر او اثی بعضهم
 من بعض فالذین هاجروا
 واخرجوا من دیارهم
 واودوا فی سبیلی وقاتلوا
 وقتلوا لا كفرن عنهم
 سیئاتهم ولا دخلنهم جنات
 تجری من تحتها الانهار
 ثوابا من عند الله والله عنده
 حسن الثواب) انلك
 دعا لرینه ربلی جل شانه
 اجابت ایدوب بیوردیکه
 تحقیق بن سزدن رجال
 ونسادن بکاطاعت ایدمک
 اجرینی ضایع ایتم که
 بعضک بعضک سزدنر یعنی
 دین وموالا تده ارکک
 ودیشیکز بر در امدی
 انلکه دیشلرینی صیانت
 ایچون وطنلرندن هجرت
 ایتدیلر و دیارلرندن
 چیقارلیدیلر و بنم طاعتم

(فاعف عنهم واصفح) انلردن عفو و صفح ایستاد
 اولور لسه * دینلدیکه اشبو مطلقدر سیف آیتله منسوخه در (ان الله یحب المحسنین) الله تعالی
 احسان ایدنلری سور * اشبونده تنبیه واردر که کافر خائن عفو احسان اولیحق انک غیرینی عفو
 بالطریق الاولى احسان اولور (ومن الذین قالوا انانصارى اخذنا ميثاقهم) بنصاریا بن دینلردن
 برقوم وارکه بنانلردن اخذ میثاق ایتدک که الله تعالی بی برلیه لر و انبیای کر چکلیه لر و خیرات
 اشلیه لر (فنسوا حطامًا ذکر وابه) انلرایسه انجیلده امر اولند قیلرندن نصیب وافی ترک ایتدیلر
 و یهود کبی عهدلرین صیدیلر (فاغرینا بدینهم العداوة والبغضاء الی یوم القیامة) اویله اولسه انلرک
 فرق مختلفه لر ی بیننه یوم قیامته دکن عداوت و بغضای الزام ایتدک حتی که هر بر فرقه انک مخافی
 اولان فرقه لر ی تکفیر ایدر (وسوف ینبئهم الله بما كانوا یصنعون) الله تعالی یوم قیامته جزاء و عقابله
 انلره صنیعلرین خبر و بریسردر (یا اهل الکتاب قد جاءکم رسولنا ینبئکم کثیرا مما کنتم تخفون
 من الکتاب و یعفو عن کثیر) یا یهود و نصاری سزه سوانز محمد صلی الله تعالی علیه و سلم کلدیکه
 کتابکزدن کزدیکیکزدن کثیری سزه تبیین ایدر تور ایتده نعت محمد صلی الله علیه و سلم و آیت رجم
 کبی و انجیلده عیسی علیه السلام اکم نام رسولک کلینی تبشیری کبی و اول کزدیکیکزدن کثیری
 عفو ایدوب تبیین ایتز چان دین امرنده کاضرورت اولیه و یا خود انک کثیری عفو ایدوب جرمی
 ایله مؤاخذه ایتز (قد جاءکم من الله نور و کتاب مبین) الله تعالی سزه شک و ضلال ظلماتن کشف
 ایدر قرآن و کتاب واضح الامجاز کلدی دینلدیکه نورله مراد محمد صلی الله تعالی علیه و سلمدر (یدعی
 به الله من اتبع رضوانه سبیل السلام) الله تعالی اول کتابله رضایه اتباع ایدنی عذابدن سلامت طریقه
 و یاسبیل الله هدایت ایدر (و یخرجهم من الظلمات الی النور) کفر ظلماتدن ایمان نورینه چیقارر
 (باذنه) اراده و یاتو فقیله (و یدعیهم الی صراط مستقیم) و اول انلری بر طریقه هدایت ایدر که الله
 تعالی به اول طریقلرک افریدر و اکم و یدر که اول اسلامدر (لقد کفر الذین قالوا ان الله هو المسيح
 ابن مریم) نصارادن کافر اولدی شونلر که الله تعالی به مسیح ابن مریمدر دیو کذب و افترا ایتدیلر (قل
 فمن یملک من الله شیئا ان اراد ان یملک المسيح ابن مریم و امه و من فی الارض جمیعا) دیکل که کیمدر که الله
 تعالی نیک قدرت و ارادتندن برشی معنه مالک اوله اکر اول مسیح ابن مریمی و اناسنی و یرده اولان
 مخلوقاتک اهل اکتی اراده ایدم اشبو انلرک ذکر اولنان قوللری فسادیه مجتدر زیر که مسیح مقدور
 و مقهور در سائر ممکنات کبی فانی قابلدنر اویله اولسه کذب ایدر اول کسینه که انک الوهیتنه قائلدر
 (والله مالک السموات و الارض و ما بینهما یخلق ما یشاء و الله علی کل شیء قدير) سموات و ارض و ایکسی
 بیننده کی اشیانک خلقی و ملک جمیعا الله تعالی کدر دیلدیکی شیئی خلق ایدر اول هر شیئه قادر در یعنی الله
 تعالی قادر مطلقدر اصلن سز خلق ایدر سموات و ارض خلقی کبی و اصلدن خلق ایدر اول ایکسی
 بیننده کی خلقی کبی انک بعضی جنسندن اولمیان اصلدن انشاء اولنوبدر آدم علیه السلام و اکثر
 حیوانات کبی و بعضی ایه جنسی اولان اصلدن انشاء اولنوبدر اول یاد کردن حوانک خلقی کبی
 و یا انشادن عیسانک خلقی کبی و یاد کر ایله انشادن سائر اناسک خاکی کبی (و قالت اليهود و النصاری نحن
 ابناء الله و احباؤه) یهود و نصاری دیدیلر که بن الله تعالی نیک رسوللری و اناسی و احبابی یز و یا خود الله
 تعالی بزه حنوو عطفده اب کیدرو بزا کقرب و منزله انشاء کبیز (قل فلم یعذبکم بذنوبکم) انلره دیکل که

چون زعم ایتدیککنز اوزره انک ابناء و احباس سز اول سزه نیچون عذاب ایدر ابایسه ولدینه و محب
ایسه حبیبینه عذاب ایتن حالبوکه اول سزه دنیا ده قتل و اصر و مسخله عذاب ایتدی و معتز فلر سزه که
اول سزه آخرتده ایام معدوده ناره عذاب ایدر سردر (بل انتم بشر من خلق) بلکه سز الله تعالی نیک
خلقندن بشر سز سائر بنی آدم کبی احسان و اسائه جزا اولنور سز (یعفر لمن یشاء) الله تعالی
دیلدیکنه مغفرت ایدر که انلر الله تعالی به و رسولارینه ایمان کتورنلردر (و يعتب من یشاء)
و دیلدیکنه عذاب ایدر که انلر کافر اولنلردر (ولله ملک السموات والارض و ما بینهما) سموات
وارض و ایکیمی بیننده کی اولان کائنات انک ملک و خلق اولمقده مساویدر (و الیه المصیر)
جمله نیک رجوعی اکادر هر برینه خیر و شر لری نیک جزا سن ایدر (یا اهل الکتاب فقد جاءکم
رسولنا بین لکم علی فتره من الرسل) یا اهل الکتاب زمانک رسلدن انقطاعی وقتنده سزه رسولن
محمد صلی الله تعالی علیه وسلم کلدی که دین اسلام اموری نی تبیین ایده (ان تقولوا ما جاءنا من بشیر
ولا نذیر) تا که یوم قیامتده بزه بشیر و نذیر کلدی دیواعتذار ایتیه سز (فقد جاءکم بشیر و نذیر)
ایمدی اعتذار ایتکنز زیراکه سزه بشیر و نذیر کلوبدر (والله علی کل شیء قدير) الله تعالی هر شیئه
قادر در رسی ارادتی اولدیغی وجه اوزره کاهی تواتر ارسال ایلدی موسی و عیسی بیننده
بیک دیبوزیل ایچنده بیک نبی ارسال کی * و کاهی فتورا ارسال ایتدی عیسی و محمد صلی الله
تعالی علیه وسلم بیننده التیوز و یابشیز الشمس طغوز یبلده درت نبی ارسال کی که اوچی بنی
اسرائیلدن و بری عربدن ایدی که اکا خالدين سنان العبسی دینوردی * اشبو آیتده آنلره امتنان
واردر که محمد صلی الله تعالی علیه وسلمی آنلره وحی آتارنک انطامی عندنده ارسال ایتدی (واذ قال
موسی لقومه یا قوم اذکروا نعمه الله علیکم اذ جعل فیکم انبیاء) موسی علیه السلام قومنه دیدیکه یا قوم
الله تعالی نیک سزه و بر دیک نعمتی ذکر ایدک که سزدن انبیاء بعث ایتدیکه انلر سزه طریق حق کوستره لر
و اوامر و نواهی بی بلدر لر * دینلدیکه بنی اسرائیلدن بعث اولنان کثرت انبیاء هیچ بر امتدن بعث
اولندی (وجعلکم ملوکا) و سزدن ملوک قیلدی * دینلدیکه فرعونک هلاکندن نصکره بنو
اسرائیلده ملوک کثیر اولدی انبیانک کثیر اولسی کبی حتی که یحیای قتل و عیسانک قتلنه سعی
ایتدیلر دینلدیکه وقتا که قبضک یلدر نده ملوکین ایکن حق تعالی انلری آندن قورتاروب نفسلارینه
وامرلرینه مالک ایدیکک انلره ملوک دیو تسمیه ایتدی * قتاده ایدر خدمتکاره اول مالک اولان
انلر ایدی * ابوسعید رضی الله عنه ایدر * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیکه چقان
بنو اسرائیلدن برینک خادم و امراء و دابه سی اولسه اکا ملک دینوردی (و آتاکم ما لم یؤت
احدا من العالمین) و عالمیندن برکسه یه و یرمدیکن سزه و یردیکه اول فلق بحر و تظلیل غم
و انزال من و سلوی و دخی انک غریدر (یا قوم ادخلوا الارض المقدسه الی کتب الله لکم)
یا قوم ارض مقدسه یه داخل اولک حق تعالی انی سز کیچون قسمت ایلدی و یالوح محفوظده انی
سزه مسکن اولسن تقدیر ایلدی اگر اکا تصدیق و اطاعت ایدر سکن اما که رسول الله
مخالفت ایدر سکنز اکا دخولدن محروم اولور سز (ولا تردوا علی ابدارکم فتتقلبوا خاسرین)
یوخسه انده کی جباره دن خوف ایدوب اکا دخولدل امتناع ایتکنز که دنیا و آخرت ثوابندن

یولنده اذیت اولنلدر
و کفارله مقاتله ایتدیلر
و جهادده قتل اولنلدر
البته انلرک کیناهلری
محو ایدرم و انلری التند
نهر لر جاری جنتلره ادخال
ایده رم بوالطف انلره
عندالله اجر و مکافاتدر
والله عظیم الشان عندنده
انلره حسن ثواب و نعیم
باقی واردر * ام سلمه
رضی الله عنها نقل ایدر که
سید عالم علیه السلامدن
سؤال ایلدیمکه هر مهاجر
حامله اجر کثیر اولوب
مهاجر یه نصیب یوقی
دیدیم بو آیتده * من ذکر
اوائی * نازل اولدی دیدی
(لا یغرنک تقلب الذین
کفروا فی البلاد) کفارک
وسعت و بلادده مکاسب
و تقلبلری یا محمد مؤمنلری
الدائمسون * مرویدر که
بعض مؤمنلر مشرک لری
تعیش و اسعه ده کوروب
اعداء الله خیرده بزرایسه
ضرورت وجوه عده یز
دیلر یله تسلیه ایچون
بو آیت کریمه نازل اولدی
(متاع قليل ثم مأوهم
جهنم و بس المهاد)
کفارک اول حالاقی
سریع الزوال متاع قلیلدر
بوندر نصکره انلرک مسکن

و ماوالری جهنمدر نه قبح
قرارگاهدر (لکن الذین
اتقوا ربهم لهم جنات
تجری من تحتها الانهار
خالدين فیها زلا من عندالله
وما عندالله خیر للابرار)
لکن انلرکه شرکدن
وربرینک عقابندن اتفاقیه
متاعدنیا به مغرور اولمدیلر
انلر ایچون تحتندن انهار
جاری جنتلر واردر که
انده دائمدرر والله تعالی
طرفندن هدیه لر وخوان
مهمان واردر وشولشیکه
الله تعالی نیک عندنده کثرت
ودوای واردر صادق
ومتقیلر ایچون متاع فاندن
خیرلورد (وان من اهل
الکتاب لمن يؤمن بالله
وما نزل الیکم وما نزل الیهیم
خاشعین لله لایشترون
بایات الله ثمنا قلیلا اولئک
لهم اجرهم عند ربهم
ان الله سریع الحساب)
اهل کتابدن بعض کیمسه
واردر که الله تعالی به
وسزه نازل اولان قرآنه
وانلره کوندربلن توریه
وانجیله الله تعالیدن
قورقمی و متواضع
اولدیی حالده ایمان ایدر
الله تعالینک آیتلرینی آزجا
ایله بدل ایتزلر یعنی
رشونله احکام توریه ونعت

خاسرین اولدیفکرز حالده منقلب اولورسز شکیم قصه سی اشبو حزیدن * ولقد اخذنا
میثاق بنی اسرائیل وبعثناهم اثنی عشر نقیبا * آیتنده یکدی * علماء ارض مقدسه ده اختلاف
ایتدیلر دینلدیکه اول طور وحویدر ویا ایلیا ویت مقدسدر ویا دمشق ویا فلسطین وبعض
اردندر ویا ریحادر ویا شامک کلیمیدر * کعب ایدر کتب منزله نیک برنده بولدمکه شام ارضندن
برکنزدر خواص عبادنی انده تکیه نیز ایدوبدر دینلدیکه ابراهیم علیه السلام جبل لبنان چقبوب
اکا دینلدیکه نظرایت کوزک ایدیکی اراضی مقدسه اولوب ذریکه میراث اولسون (قالوا
یا موسی ان فیها قوماجبارین) بنواسرائیل دیدیلر انده قوم جبارین واردر (وانالن ندخلها
حتی یخرجوا منها فان یخرجوا منها فانا داخلون) بز اول ارضه کیرمز مکر که انلر اندن
چقبه لرا کرانلر اندن چیقارسه بز کیررز * روایت اولندیکه اول قوم جبارین عالقه دن وعاد
قومندن بقیه اولوب قامت وجسامتمده عظملر یچون انکله وصف اولندیلر وقتا که نقباء تجسس
اخباره کیدوب کیر وکلدیلر کوردکلرین موسی علیه السلامه خبر ویردیلر * موسی علیه السلام
انلره دیدیکه جبارین شانکی کیزلکنز بنی اسرائیلدن انی هیچ کیمسه به خبر ویرمکز انلر ایسه هر
بری انی قرینه وصدیقنه خبر ویروب بری برلرندن خبر یالیدی حتی که بنواسرائیلک جمعی
انی یلیدی رفع اصواتله آغلاشدیلر ونولیدی مصردن چقیمیدق چونکه چیققد اول ارضه
واردین بوبره ده اولوب قالدیق دیدیلر بعده بری برلرله مشورت ایتدیلر که ارالرندن
برین رئیس ایدلر واتفاقله دونوب کیرو مصره کیدلر (قال رجلان من الذین یخافون
انم الله علیهما ادخلوا علیهم الباب فاذا دخلتموه فانکم غالبون وعلی الله فتوکلوا ان کنتم مؤمنین)
الله تعالیدن قورقوب ایمان وثبتیتله انک انعام ایتدکلرندن ایکی رجل که انک بری موسی علیه
السلامک فتاسی یوشع بن نون بن افرایم بن یوسف علیه السلام ایدی وبری دخی موسی علیه السلامک
اختی مریم بنت عمرانک زوجی کالب بن یوقنا ایدی اشبو یوشع وکالب جبارین احوالی تجسس
کیدن نقبانک ایکیمی ایدی سائر ی موسی علیه السلامک امرینه مخافت ایدوب انی بنی اسرائیله
اشاعه ایتدکلرنده بونلر کیزلش ایدی ویاخود اول ایکی رجل جباریندن اولوب موسی علیه
السلامه مؤمن و متبعلر ایدی بنواسرائیله دیدیلر که جبارین قریه سنه قپوسندن کیرک چنانکه
اکا کیره سزانلره غالبین اولورسز * زیرا الله تعالی وعیدنه وفا ایدیحیدر انلرک اجسامی عظمندن
اوشمکنز یرا قبللری ضعیفه در انلردن قورقکنز ایددی الله تعالینک وعیدنه مصدقین ایسکنز
اکاتوکلر ایکنز (قالوا یا موسی انالن ندخلها ابداماد اموا فیها فاذهب انت ربک ففانلا انا ههنا
قاعدون) بنواسرائیل دیدیلر که یا موسی قوم جبارین اول قریه ده اولدقلر بجه بزاکا کیدر
ودخول ایدر دکلز وارسن ربکه کیت وایکنز انلر ایله قتال ایدک بز جبارین ایله قتاله قادر
دکلرز بوراده اوتورر قالورز (قال رب انی لاملک الانقی وای فافرق بیننا و بین القوم
الفاسقین) موسی علیه السلام انلرک جهل وقسوت قلب وتمرد واستخفافلرندن صادر قوللرینه
غضب وفعالرندن تبری وکندیلری اوزره بددعا ایدوب دیدیکه یارب بن کندمدن وقرنداشم
هاروندن غیری به ویدینده بخله مواخت ایدنلردن غیری به مالک دکلر که انکله مراد هارون
واول ایکی رجلدر ایددی بزمله اول قوم عاصین بیدنی فصل ایت (قال فانها محرمة علیهم اربعین

سنة يتيهون في الارض فلا تأس على القوم الفاسقين) حق جل وعلا موسى عليه السلامه
 ديديكه ارض مقدسه انلردن يوشع وكالبدن غيري به حرام قلنشدر اكا كيرميه لر ومالك
 اوليه لر قرق سنه ارض تيده حيرته قاله لر ايمدى انك كبي قوم عاصينه محزون اولمغل *
 روايت اولنديكه التيوز بيك مقال التي فرسخ يردده حبس اولنوب قالديلر اوليه اولسه هر صباحن
 قالقوب جد واقدامه كيدرلردى اخشام اوليحق ينه قالدقلى يردده بولنورلردى وغم انلره
 كولكه اولوردى وكيجه نوردن بر عود طلوع ايدوب انلره ضياء ويرردى وطعاملى من
 وسلوى وصولى موسى عليه السلامك كنوردىكي حجردن ايدى دينلديكه موسى وهارون
 انلركله بيله دكل ايدى لكن كثرون ديديلركه ايكي سيدخي انده انلره بيله ايديلر الا بوكه اول
 حالت انلره روح ايدى ودرجه لرينه زياده ايدى وبنو اسرائيله ايسه عقوبت ايدى يوشع
 وكالبدن غيري يكرمي ياشنه ايريشنارك جميعي تيده وفات ايتديلر وبالجملة بز قريه جبارينه كيرمز
 ديلردن هيچر كيجه اريحا به كيرميوب اولديلر چون مدت عقوبتلى قرق پيل تمام اولدى
 وانلرك ذرياتندن نواشى منتشى اولدى موسى عليه السلام انلره اريحا به كتدى واني فتح
 ايدوب ماشاء الله انده اقامتد نصكره وفات ايتدى بر قوله موسى عليه السلامك وفاي تيهده اولدى
 مختضر اوليحق انلره خبر ويرديكه كند نصكره يوشع عليه السلام نبى اولور وجباره ايله
 قتال ايدوب اريحا آنك بيله فتح اولور * في الحقيقة يوشع عليه السلام جباره ايله قتال ايتدى
 وحق تعالى شامك كليسنى بنو اسرائيله قرارگاه ايتدى * سدى ايدر حق جل وعلا موسى
 عليه السلامه وحى ايتديكه قردناشك هارونى توفى ايديسر ين ايمدى انكله فلان طاغنه كيده سن
 سمعا وطاعة ديوب كنديلر حتى كه انده بر شجره به ايرديلر كه مثلى كورلمش دكل ايدى وآنده بر بيت
 يابليش وانده سر بر اوزره فرش قونلش ايدى وروايح طيبه دن انده قوخو بولوردى * هارون
 عليه السلام انى كوريجك غايت بكندى اشبو سر بر اوزره اويومق استرم الا بوكه صاحبي كلوب
 بكا غضب ايتسندن اوشانور ين ديدى * موسى عليه السلام ديديكه اوشنيوب انك اوزره
 ياغل صاحبي كلديكند بن انى تسليه ايدرم سنى انجتمز انى كيدر ين هارون عليه السلام اكا
 ديديكه كل ايمدى انك اوزره ايكمز بيله ياته لم بيت صاحبي كلورسه ايكمزه بيله غضب ايده
 وياخود انجمندين قويوب كيده نم ديوب ايكيى اويقويه وارديلر اول حالتده هارونه موت
 ايروب موسى يي اوياردى كودسه كه هارون عليه السلام قبض اولنوب سر بر ايله سمايه رفع
 ايدبلدى وبيت وشجره دخي يرندن آيرلدى اندن موسى عليه السلام يالكز بنى اسرائيله كلوب
 ديديلركه موسى بنو اسرائيلك هارونه محبتلىر نه حسد ايدوب انى قتل ايتدى ديديكه روا
 كورر ميسر كه بن انى قتل ايتش اولم بلكه اول وفات ايدوبدر اندن ايكي ركعت نماز قيلوب دعا
 ايديجك كورسه لركه سر بر ايتدى اوزرنده هارون عليه السلامى كورديلر * موسى عليه السلامه
 ابنانديلر * محمد بن اسحاق ايدر موسى عليه السلام موتدن كراحت ايدردى الله تعالى اكا
 انى سودير مك اراده ايدوب يوشع عليه السلامه نبوت ويردى صباحده واخشامده موسى
 عليه السلام يانه وارردى موسى عليه السلام ايسه اكا يا بنى الله تعالى سكا نه وحى ايتدى
 ديوب سؤال ايدردى * يوشع عليه السلام ايسه اكا يا رسول الله شودكلويل سنك صحبتكده

پيغمبر عليه السلامى كتم
 ايتزلر بو مؤمنلر ايچون
 ربرى عندنده اجر
 مخصوص واردر تحقيق
 الله عظيم الشأن مؤمنلك
 حسابى اسانلق وسرعتله
 اجرا ايدر (يا ايها الذين
 آمنوا اصبروا وصابروا
 ورابطوا واتقوا الله لعلكم
 تفلحون) اى مؤمنلر جهاد
 واحكام شرعيه وطاعاتك
 مشقتلىر نه صبر ايدك
 ومحاربته نك ثباتده
 باخصوص اعداى عدوكز
 اولان هوا كنزك مخالفتنده
 صبر ايديجى اولك وسر
 حدلرده اسب واسلحه ايله
 كفاره قارشو طوروب
 دفع ايدك والله تعالى دن اتقا
 ايدك كه غايت فلاحه يره سر

﴿سورة النساء مدنية وهي
 مائة وخمس وسبعون آية﴾

(بسم الله الرحمن الرحيم)

(يا ايها الناس اتقوا ربكم
 الذى خلقكم من نفس
 واحدة وخلق منها زوجها
 وبث منهما رجالا كثيرا
 ونساء واتقوا الله الذى
 تساءلون به والارحام
 ان الله كان عليكم رقيبا)
 اى بنى آدم رب كنز جل شانهدن
 خوف ايدوب شرك
 ومعصيتدن صاقتك كه
 اول سزى بر شخصدن

یعنی آدم علیه السلام دن خلق ایتدی وانک قابورغه سندن زوجه سی حوایی خلق ایتدی و آدم و حوادن توالد و تناسل جهتیه چوق رجال و نسوان اظهار و نشر ایلدی و اول الله تعالیدن قورقک که بربریکزدن بر شیئ استه سه کز الله تعالی بی وسیله ایدوب استرسکنز و قطع ارحامدن دخی اتقا ایدوب صله و مودت اوزره اولک که نفس واحده دن مخلوق سکنز تحقیق الله عظیم الشان اوزریکزه حافظ اولدی (و اتوالیتاهی اموالهم ولا تبدلوا الخبیث بالطیب ولا تأکلوا اموالهم الی اموالکم انه کان حوبا کبیرا) ای یتیمک ولی و وصیلری یتیمک بالغ اولدقه مالریخی و یرک و خبیثی طیبیه تبدیل ایتیمک یعنی ایتامک مالی سزه خبیث و حرام و سزک مالک سزه طیب و حلال ایکن بونلری تبدیل ایتیمک و انلرک اموالی سزک مالریکزه خلط ایله اکل ایتیمک تحقیق بو تبدیل و اکل عند الله کنهه کبیر اولدی * روایت اولندیکه غطفاندن بر کسه ده یتیم

اولوب سکا نه وحی اولندی دیو هیچ سؤال ایتدیمی بلکه انی سن کندیلکندن بکا خبر و یر و یلدر ردک اوله اولسه یوشع علیه السلام اکا اندن خبر و یرمزدی موسی علیه السلام اندن بو حالتی کوریمک حیانتدن کراحت و موته محبت ایدر اولدی * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر موسی علیه السلامه ملک الموت کلوب ربک جل شانیه اجابت ایتکل دیدی * موسی علیه السلام اکا بر طابجه اوروب کوزین چیقاردی * ملک الموت رب تعالی به رجوع ایدوب دیدیکه یارب بنی بر عبدکه کوندردک که اول موتی سومزاشته کوزمی چیقاردی حق تعالی اکا کوزین رد ایدوب دیدیکه اعدی کیرو اول عبده واروب دیکل که چون حیات دیلر سن الکی بر او کوزک ارقه سنه قوغل الک الله کلن قار دکلو عرک اولسون چون ملک الموت اکا انی خبر و یردی موسی علیه السلام دیدیکه اندنصرکه نیجه اولیسرین دیدیکه میت اولیسرین اوله اولسه بو وقتده قبض ایلکل اندن دیدیکه الهی بنی رمیه حجر دکلو ارض مقدسه به قریب ایلکل پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر اکر بن اول آراده اولسیدم سزه انک قبرنی کوستردم که اول یول کنارنده کثیب حجر قننده در * وهب ایدر موسی علیه السلام بر حاجته چیقوب کیدر کن کورسه که ملائکه دن بر جماعت بر قبر قرارلر بر موضع لطیفده که خضره و نضره و بجه ده نظیری کورلش دکل موسی علیه السلام دیدیکه بو قبری کیمک ایچون قزار سزدیدیلر که بر عبد ایچونکه اول رب تعالی عندنده کریمدر موسی علیه السلام دیدیکه حقا که بو قبر عبد کریمه لائق مضجعدر دیدیلر که یا صفی الله استرمیدک که بو سکا مضجع اولیدی دیدیکه نم استردم دیدیلر که اعدی ایچنه کیروب یا تغل و ربک جل شانیه توجه ایتکل چون اول اوله ایلدی اسهل تنفسله تسلیم روح ایتدی ملائکه دخی انده انی دفن ایدوب کتدی * دینلرکه ملک الموت اکا جنتدن بر تقاحه کتوروب شم ایتدیردیک کی تسلیم روح ایتدی روایت اولندیکه موسی علیه السلام یوز یکریمی ییل معمر اولوب وفاتدنصرکه بنو اسرائیلک دخی تیهده مدت عقوبتاری قرق ییل تمام اولدی حق تعالی یوشع علیه السلامه امر ایتدیکه بنو اسرائیل ایله جباریه قتالنه کیده جمعی امر الهی بی امثال ایدوب انکله ازیحایه کتدیلر الی آی محاصره ایدوب یدنجی آیده صورلر نفخ ایتدیلر و الله الله دیو بدن صحیه ایتدیلر کی صورک بر طرفن دوشوردیلر و جبارینه قتال ایدوب انلری صیدیلر حتی بنو اسرائیلدن بر جماعت بر یره کلوردی و انلردن بر یتک باشنی کسمکه یاردمشوردی قتال جمعه کونده واقع اولوب کونش دخی باتمه یاقلشمشدی یوشع علیه السلام الله تعالیدن دینلرکه کونشی کیرو دوندره لیله سبت ایرمدین قتالی نهایتنه ایر کوره اوله اولسه الله تعالی اکا اجابت ایدوب اول کونی بر ساعت آرتوردی حتی که جباریه نک جمعی اولدردی انکله شام ممالکنک جمعی بنو اسرائیلک اولدی نواحیسنه عاملر طاغندی حاصل اولان غنایمی جمع ایتدیلر حالبوکه انی نار اکل ایتدی یوشع علیه السلامه وحی الهی کلدیکه غنیمته خیانت ایتشلر واردر امر ایتکه سکا مبیعت ایدلر چون مبیعته شروع ایتدیلر خیانت ایدنلرک الی انک الله یاپشوردی * یوشع علیه السلام دخی اکا غنیمتدن آلدیغی شیئی کتوردیردی حتی انلرک بری پاقت و جواهرله مرصع اتوندن بر او کوزباشن

کتوردی بوشع علیه السلام اول کسه بی خیانت ایتدیکی شیئله قربان محله کوندردی برنارکوب اول
 کسه بی و آلدیخی شیئی یاندردی * بوشع علیه السلام بنو اسرائیل امورینی بکرمی یدی ییل مدبر
 اولدی عری بوزیکرمی یدی سنه یه ابریشچک وفات ایدوب جبل افرائیده مقبور اولدی (واقل
 علیهم نبأ بنی آدم بالحق) یا محمد سن اهل کتابه و مشرکینه آدمک ایکی اوغلی قابیل و هابیل قصه سن صحت
 و کتب سابقینه موافقتی ملتبس اولدیغی حالده ذکر ایت * روایت اولندیکه حواری رضی الله عنهما آدم
 علیه السلام دن بکرمی بطنده قرق ولد طوغردی که هر بطنده بر غلام و بر جاریه طوغردی اول
 بطنده طوغان قابیل و اقلیمیا یدی و آخر بطنده طوغان عبدالمغیث و امه المغیث یدی بعده الله تعالی آدم
 علیه السلام ک نسلنه برکت و ربوب وفاته دکن اولادی و احفادی قرق بیکه ایردی علماء قابیل
 و هابیلک مولد لر نه اختلاف ایتدیلر بعضیلر دیدیلر که آدم و حوایره ایندرلدکلر ندن بوزیل صکرده
 بجاهه تارندن قابیل ایله اقلیمیا بطن و احددن وجوده کلدی بعده هابیل ایله ایوذا بطن آخر دن
 وجوده کلدی دینلدیکه آدم علیه السلام جنتده خطیئیه بی اصابتدن اول حوا قابیل ایله اقلیمیا یه
 حامل او اوب اول اجلدن انی طوغردیغنه طلق و نقاس کورمشدی بعده یه ایندرلدکلر نه حوا
 رضی الله تعالی عنهما هابیل ایله لیوزایه حامل اولوب انلرده و هج و وصب و طلق و نقاس کوردی
 و حق جل و علا آدم علیه السلامه وحی ایتدیکه لیوزایی قابیله و اقلیمیایی هابیله تزویج ایده
 حالبوکه بونلرک غیریده رجل کندی ایله بیله طوغان اختندن غیری اخواتندن دینلدیکنی
 تزویج مشروع ایدی * چون آدم علیه السلام الله تعالی نیک امرنی قابیله و هابیله خبر و یردی
 هابیل اکا راضی اولوب قابیل سخت ایتدی و دیدیکه اقلیمیا ایله بن جنت ولادتندم و هابیل ایله
 لیوذا ارض ولادتندن و بن اختم اقلیمیایه احقم هابیله و یرمزین * آدم علیه السلام قابیله
 دیدیکه اقلیمیا سکا حلال اولمز الله تعالی نیک امرنه مخالفت ایتسکل قابیل آدم علیه السلامه دیدیکه
 اول سنک رایکدر یوخسه الله تعالی انی امر ایتیبودر * آدم علیه السلام قابیله و هابیله دیدیکه
 ایمدی ایکیکیز دخی الله تعالی یه قربانله تقرب ایدک قنغیکیزک قربانی قبول اولورسه اول اقلیمیایه
 احقدر و قراپندن اولکه مقبول اوله سمان بریاض آتش اینوب انی اکل ایدردی مقبول
 اولمایان و حوش و طیور یتوب انی اکل ایچون سمان آتش اینزدی (اذقربا قربانا) چون
 قابیل و هابیل قربانلرین محل معهودلرینه ایتوب قودیلر قابیل صاحب زرع ایدی زرعنک
 ارداسندن بر صبره ایتدی و نفسنده اضمار ایتدیکه قربانم کرک مقبول و یا مردود اولسون
 بن اقلیمیایی اکا و برر دکلم * و هابیل ایسه صاحب غنم ایدی غنمک اعلا سندن بر کبش ایتدی
 و نفسنده اضمار ایتدیکه حق تعالی نیک رضا سنه انقیاد و اطاعت ایده (فتقبل من احدهما و لم یقبل
 من الآخر) اوله اولسه سمان بر آتش اینوب هابیلک قربان اکل ایله مقبولیتی و قایلک قربانی
 یرنده مهم قالمله مردودیتی بیلندی اوله اولسه قابیل قربانی رد اولندیغنه یاوزلنوب هابیله
 حسدینی اضمار ایتدی و آدم علیه السلام غیبتنه منتظر اولوب آدم علیه السلام اول سنه کعبه
 مکر مه زیارتنه کیدیکه هابیل قننه واردی حالبوکه اول غنمده ایدی (قال لا قتلک) دیدیکه یا هابیل
 البته بن سنی اولدیررم زیرا که حق تعالی سنک قربانکی قبول ایدوب انم قربانمی رد ایلدی و سن
 بنم اخت حسنای نسا حلوب بن ایسه سنک اخت ذمیمه کی نکاحلنچق ناس سنی بندن خبر لودر

قرنداشی او غلنک مالی
 و ار ایدی اول یتیم بلوغنده
 عیسندن مالی طلب
 ایتدکده عیسی و یرمکه
 تعلل ایتمکه محکمه علیه
 نبویه ده ترفع حالنده
 بو آیت کریمه نازل اولوب
 عیسی تماما تسلیم ایلدی
 و تبدیلک نمی حقنده
 مر و یدر که بعض ولی
 و وصیلر مثلا یتیمک سمن
 قیونی یرینه کندو ضعیف
 قیونی وضع و تبدیل
 ایتلریله بو امشالدن نمی
 اولندی (وان خفتم الا
 تقسطوا فی الیتامی فانکحوا
 ما طاب لکم من النساء
 منی و ثلاث و رباع فان
 خفتم الا تعدلوا فواحدة
 او ما ملکت ایمانکم ذلک
 ادنی الا تعولوا و او تو النساء
 صدقاتهن نحلة فان طبن
 لکم عن شیء منه نفسا فکلوه
 هنیئا مریشا) اگر سمن
 ایتام نسایی تزوجه
 عدالت ایده ممکن
 قورقار سکن انلرک غیری
 نسادن سمنه حلال اولناری
 ایکیشر ایکیشر و اوچر
 اوچر و دردر دردر تزویج
 ایدک یعنی درتدن زیاده بی
 جمع جائز اولمیه اگر
 اول نسوان متعدده بینه
 عدالت ایتما مکن خوف

بابا وانا واقربا متروکاتندن
ارکک ونسا ایچون نصیب
وارد راول اموال متروکه نك
قلیل وکثیرندن نه ایسه
فرض و تقدیر اولندیغی
صورتله وارثلرینه تقسیم
اولنور * روایت اولدیکه
اوس بن ثابت الانصاری
رضی الله عنه وفات ایدوب
زوجه سی ام کحه ایله
اویچ قیزی ترک ایلدی
متوفانک ابن عیسی سوبد
وعرفجه سنت جاهلیه
اوزره مانلی الوب زوجه
وبناه برشی ویرمدیلر
چونکه جاهلیته زناه
مطلقا برشی ویرلیوب
ارکک اولاد دخی جنکه
قدرتی اولمدیغی حالده
صفرا لید قالوردی ام کحه
پیغمبر عز علیه السلامه
واروب حالنی عرض
ایتدکده صبر ایله بقالم
الله تعالی نه امر ایدر
بیوردیلر اول سبیدن
بوایت کریمه نازل اولغله
جناب رسالتیناه علیه السلام
سوبد وعرفجه یه تنبیه
بیوردیکه اوسک مالندن
برشی تفریق ایتمه لر زرا
حق تعالی زوجه وبنات
ایچون نصیب اثبات ایتشد
لکن مقدارنی بیان
ایتماش بیان اولنجه صبر

الله تعالی به نزم دما نزدن اکرم دکلدر (ولقد جاءهم رسولنا بالبینات) حالبوکه نزم انلره رسوللر عز
آیات واضحه ایله کلدی (ثم ان کثیر منهم بعد ذلك فی الارض لم یسرفون) اشبو بیان ویاذ کرا اولنان
تشدید عظمی اوزرلرینه قضا مندنصکره انلردن ناس کثیر تحاخی ایتوب قتل وهتک
محارمله یر یوزنده مبالا تنسز اسراف ایتدیلر وامرده حد اعتدالدن تباعد ایتدیلر (انما
جزاء الذین یحاربون الله ورسوله ویسعون فی الارض فسادا) شول کسنه لرکه الله تعالی ورسوله
محاربه ایدرلر اوامر ونواهی بی ترکله ویا مؤمنلردن الله تعالینک ورسولنک اولیاسنه محاربه
ایدرلر قطع طریق وصوص ایله ویر یوزنده قتل و اخذ ماله وفساده سعی ایدرلر ایدمی انلرک
جزاسی اولدرکه (ان یقتلوا) اکر قتلی افراد ایتدیلر ایسه صلبنسر قصاصا قتل اولنلر
(او یصلوا) واکر قتله بیلله اخذمال دخی ایتمشلر سه قتل وهم صلب اولنورلر * امام شافعی
رضی الله تعالی عنه دیرکه قتل بعده صلب اولنور * امام ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه دیرکه
صلب اولنوب بعده موتیه دکین رحمله طعن ایدیلور (او تقطع ایدبهم وارجلهم من خلاف)
واکر انجق اخذ مال ایدوب قتل ایتمشلر ایسه برصاغ الریله صول ایاقلری کسیلور (او یفوا
من الارض) واکر نامی انجق اخفه ایتمشلر ایسه بر بلده دن بلده اخرایه نفی ایدیلورلر بر
حیثلهکه هیچ بر موضعه قراره تمکین ایدملزلر * امام ابو حنیفه بونی حبس ایله تفسیر ایتدی
زیراکه محبوس دنیانک سمعتدن ضیقه نک نفی اولنمشدرکانه انکله ارضدن منفی اولنور * دینلرکه
مراد تخیردر اوله اولسه هر قاطع الطريق حقنده امام اشبو عقوباتدن دینلرکن ایشلهکه بخیردر
(ذلك لهم خزی فی الدنیا) اشبو ذکر اولنان عقوبات انلره دنیاده ذل وفضیحتدر یوخسه
ذنوبلرینه کفارت اولمز (ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) و آخرته انلره دنیادهکی عقوبتلرندن
شدید نازده عذاب عظیم وارد (الا الذین تابوا من قبل ان تقدروا علیهم فاعلموا ان الله
غفور رحیم) الا شونلرکه سز انلری اول صذیعلرنده ایکن اخذ ایتمکزدن اول توبه ایدلر
بلککه الله تعالی انلردن ذنوبی توبه سبیلله مغفرت وتوبه لری قبولیله رحمت ایدر بعضیلری
دیدیکه اشبو آیت کفار حقنده نازل اولوبدر اوله اولسه معناسی کفارکه انلر اوزره قدر تنکز
اولمزدن اول شرکدن توبه ایدوب اسلامه کله لر انلر اوزره حدوددن بر شی اقامته سزه
رخصت یوقدر وکفرلری حالنده ایشلمدکلری دم ومال ایچون تبعیه دخی وسعت یوقدر
واکر محاربین مسلمیندن ایسه انلردن اولکه قبل الاخذ توبه ایده حق الله اولان عقوبت اندن
ساقط اولورحق عبداولان دکل (یاایها الذین آمنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة) یا مؤمنلر
الله تعالیدن قورقک وفعل وطاعات و ترک معاصیدن انک ثوابه وزلفاسنه توسل اولنور شیئی
طلب ایدک (وجاهدوا فی سبیل الله) والله تعالینک سبیلنده انک اعداء ظاهره وباطنه سنه جهاد
ایدک (لعلمکم تقبلون) تاکه الله تعالی به وصول وکرامتنه نیلله فلاح بوله سز (ان الذین کفروا
لو ان لهم مافی الارض جمیعاً ومثله معه لیفتدوا به من عذاب یوم القیمه ما تقبل منهم ولهم عذاب
الیم) شونلرکه کافر اولدیلر اکر یر یوزندهکی صنوف اموالی وانکله بیلله انک امثالی انلرک
اولسه تاکه یوم قیامتک عذابندن نفسلرین تخلیصه فدیله لر اول انلردن قبول اولیوب انلره
عذاب الیم اوله (یریدون ان یخرجوا من النار وما هم بخارجین منها ولهم عذاب مقیم) انلر

نارندن چیتقی دیله لر حا بوکه انلر اندن چیقار دکلردر بلکه انلره عذاب مقیم واردرکه اول
 انلردن ابتدا زائل اولمز (والسارق والسارقة فاقطعوا ايديهما) رجل وامرأه که غیرک مانی
 محل بحرزدن خفیه اخذ ایده اکر اول مأخوذ نصاب دکلر وارایسه اول آخذ کرکسه رجل
 ویا مرأه درید یمناسنی رسغندن قطع ایدک و نصابک مقدارنده علماء اختلاف ایدیلر اکثر علماء
 دیدیلرکه اول ربع دینار ویا اول قیتمو متاعدرکه اول ابوبکر و عمر و عثمان و علی رضوان الله تعالی
 علیهم قولیدر عمر بن عبدالعزیز واوزاعی وشافعی اکا ذاهبدر * قال النبی صلی الله تعالی
 علیه وسلم القطع فی ربع دینار فصاعدا * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر قطع یدربع
 دینار ویا اندن زیاده شیء سرقه سندهدر و بر قوم ذاهب اولدیلرکه بر دینار دین ویا اون درهمدن
 اقلده قطع اولنمزکه اول ابن مسعود رضی الله تعالی عنہدن مرویدر سفیان ثوری وائمه حنفیه
 قولیدر و بر قوم دیدیلرکه بش درهمدن اقلده قطع یوقدرکه اول ابوهریره رضی الله تعالی
 عنہدن مرویدر و ابن ابی لبلی قولیدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم لعن الله السارق
 یسرق البیضة فتقطع یده ویسرق الحبل فتقطع یده * پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله
 تعالی سارقه لعنت ایده کیم بیضه سرقه ایدوب الی کسبله ویا حبل سرقه ایدوب الی کسبله *
 اعمش ایدر زعم ایدر لر دیکه بعض حدیدو حبل بهاسی دراهم متعدده مساوی اوله شیء قیلده قطعی
 بجویر ایدنلر اشبو حدیث شریفی احتیاج ایدر لر لیکن اکثر ون عندنده اعمش قولنه حل اولنور (جزاء
 بما کسب) ناکه دنیاده سرقه لرینه جزاء اوله (نکالامن الله) الله تعالی دن عقوبت اولدینی حلالده
 (والله عزیز حکیم) الله تعالی اکا عصیان ایدنه نعمتی غالب و سارق اوزره قطعله حکمنده
 حکمیدر (فن تاب بعد ظلمه) اول سارقکه سرقه دنصکره توبه ایده (واصلح) تبعاتدن
 تقصی ایله و سرقه به عودی ترکله امرینی اصلاح ایده (فان الله يتوب علیه) الله تعالی انک
 توبه سنی قبول و آخرنده انک اوزره عقابن اسقاط ایدر (ان الله غفور رحیم) الله تعالی توبه
 ایله ذنب سالیقی مغفرت ایدر واکا اطاعت و امرینی اصلاح ایدنه رحمت ایدر * اشبو الله تعالی
 ایله عبد بیننده کی حکمدر اما قطع اکثرین عندنده توبه ایله ساقط اولمز * مجاهد ایدرکه سارقک
 توبه سی یدی قطع اولنمیدر قطع ایله اکا توبه حاصل اولور لیکن صحیح اولان قطع انک خیاتی
 جزا سیدر من بعدینه توبه دن لابددر ماهضی به ندامت و مستقبلده انی ترکه عزیمتله چنانکه
 سارقک یدی قطع اولنه اکثر علماء عندنده مالدن سرقه ایتدیکنک غریحی اکا واجب اولور امام ثوری
 وائمه حنفیه ایدرکه اکا غرامت یوقدر واکر مسروق باقی ایهه بالاتفاق استرداد اولنور ویدی قطع
 ایدیلور ویزیرا که قطع حق اللهدن و غرامت ایهه حق عبددر ایدی انک بری آخری منع ایتمز (لم تعلم
 ان الله له ملک السموات والارض) یا انسان بیلز میسنکه سموات وارضک وایکسی بیننده کی اشیانک
 خالق وملکی الله تعالی نکدر (یعذب من یشاء ویغفر لمن یشاء) کفر اوزره فوت اونی تعذیب
 وکفردن توبه ایدنی مغفرت ایدر ویا دیلدیکنی صغیره اوزره تعذیب و دیلدیکنک کبیره سن
 مغفرت ایدر (والله علی کل شیء قدیر) الله تعالی تعذیب و مغفرتدن هر برینه قادردر
 (یاایها الرسول لا یحزنک الذین یسارعون فی الکفر) یا محمد سکا حزن ویرمسون شول کسه لک
 صذیعکه کفری اظهاره مسارعت ایده لر چنانکه اکا فرصت بوله لر (من الذین قالوا آمنا

ایده لم بیوردی اندنصکره
 بوصیکم الله آتی کلدکده
 اکا کوره تقسیم اولندی
 (واذ احضر القسمة اولوا
 اقربى والیتامى والمساکین
 فارز قوهم منه و قولوا لهم
 قولامعروفا) میتک ترکه سی
 تقسیم وقتنده ورثه دن
 اولیوب میتله قرابتی اولنلر
 وسائر یتیملر و فقیرلر
 حاضر بولنسه لر انلرک
 قبولرینی تطیب ایچون
 اول مقسومدن انلره
 بر شی ویرک انلره بلا امتناع
 مفرح کلام سوبلیک *
 علماء عندنده بو آیتک
 حکمنده اختلاف واقع
 اولمشدر بعضلر بو حکم
 میراث ووصایا آیتندن
 مقدم نازل اولقله انکله
 بومسوخدر دیمش و بعضلر
 نسخ اولنلر مشدر اهل
 میراثه موجببله عمل لازمدر
 دیمش والله اعلم (ولیخش
 الذین لو ترکوا من خلفهم
 ذریة ضعیفا فافوا علیهم
 فلیتقوا الله ولیقولوا
 قولاسدید) ایتامک ولی
 ووصی وسائر یتیم امرنده
 بولنلر ایتامه غدر و ضرر
 اصابتنده اللهدن
 قورقسونلرکه اکر
 کندولرینک وفاتنده
 کپروده ضعیف و عاجز

ذريتلىرىنى ترك ايدىرلرسە
انلرك اوزرىنە دىخى انك
مثلى اولەجىخى خوفى واردر
امدى الله تعالىدن قورقوب
كندو اولادلىرى مثابه سنده
اولان ايتام ايچون دىخى
كلام حق سويلىسونلر
(ان الذين يأكلون اموال
اليتامى ظلما انما يأكلون
في بطونهم نارا وسيصلون
سعيرا) شول كيمسە لركە
ظلملە ايتام ماللىرىنى اكل
ايدىرلر انلر انجق قانلرىنە
آتش اكل ايدىرلر ويقىندە
هولو آتشە واصل اولورلر
(يوصيكم الله في اولادكم
لذا ذكر مثل حظ الاثنتين
فان كن نساء فوق اثنتين
فلهن ثلثا ما ترك وان كانت
واحدة فلها النصف
ولا بويه لكل واحد
منهما السدس مما ترك ان
كان له ولد فان لم يكن له ولد
وورثه ابواه فللمه الثلث
فان كان له اخوة فللمه
السدس من بعد وصية
يوصي بها اودين آبؤكم
وابناءكم لاتدرون ايهم
اقرب لکم نفعاً فربضة
من الله ان الله كان عليهما
حكيماً) الله تعالى اولادكزك
ميراثى حقندە امر وعهد
ايدىرە سزدن برى وفات
ايدوب ارکک ونسا اولادىنى

بافواههم ولم تؤمن قلوبهم) شول منافقلىرىنى لسانلىرىلە ايمان كىتوردك دىرلر حالبوكه قىلبىرى
ايمانە كىلويىدر (ومن الذين هادوا سماعون للكذب) و يهودىلردن بر قوم واردركه سنك
كلامكى دىكارلركە اندە سنك اوزرىكه كذب ايدىلر اولە اولسە انلر پىغمبرىز صلى الله تعالى
عليه وسلمى استماع ايدوب قىندىن كىندىلرندە اندە ايشتمىكلىرى كلامى ايشتمىك دىو كذب وافترا
ايدىرلر (سماعون لقوم آخرين لم يأتوك) كه انلر يهوددن سكا كلىيان قوم آخىرىن ايچون
جاسوسلردىر كه سنك كلامكى انلرە خلافى اوزرە نقللە سكا افترا ايدىلر (يخرفون الكلم من بعد
مواضعه) كه انلر كلمات حقى حق تعالىنىك وضع ايتدىكى مواضعىندن امالە ايدىرلر يالغىلى
اهماللە ويا وضعىنى تغييرلە ويا معناسىنى خلاف مرادە حمللە ويا خلاف مورودندە اجرا ايلە *
روايت اولنوركه اهل خيرىك اشراقىندن بر رجل و بر مرأه احصانلە متصفلر ايكن زنا ايدوب
تورائندە ايسە حدلىرى رجم اولدىغىندن شرفلىرى ايچون رجملىرىنى يهود استمىلر و ديدىلر كه
يىرىندە نبوت دعواسىن ايدىن رجلك كىتابندە رجم يوقدر بلكە حدلىرى ضربىدرايمدى يهوددن
اخوانىكزىنى قريظلە يە خبر كوندەرك كه انلر انك جىرايدىرنا كه انى اندىن سؤال ايدىلر اكر
جلدلە امر ايدىرسە قولنى قبول ايدىلر و اكر رجملە امر ايدىرسە قبول ايتىوب قاتىندن كيدىلر
واول زنا ايدىن رجل و مرأه ي دىخى رسوللرلە بيلە كوندردىلر چون كىوب بى قريظلە ونضربە يە
ماجرابى خبر وريدىلر وانلر كه پىغمبرىز صلى الله تعالى عليه وسلمە قصە يى بىلدردىلر پىغمبرىز
صلى الله تعالى عليه وسلم ديدىكه بىم قضامە راضى اولورمىسز ديدىلر كه نعم ديدىكه بكا جبرائىل
عليه السلام كىوب ديدىكه الله تعالىنىك امرى انلرك رجم اولمىسىد دىو خبر و بردى قبولدىن
امتناع ايدىك پىغمبرىز صلى الله تعالى عليه وسلم ديدىكه جبرائىل عليه السلام بكا امر ايدىكه
بىغلە سىزك بىنكزىدە ابن صوريانى حكىم ايدىكه اول بر شاب امر دايىض اعوردر فدىكده ساكن
اولور اول سىزك غنىدىكزىدە نە منزلىدەدر ديدىلر كه وجهه ارضدە اولان يهودك تورات علمندە
كاملىدر ديدىكه ايمدى انى چاغرك كىچىك پىغمبرىز صلى الله تعالى عليه وسلم اكا ديدىكه اول
الله تعالىنىك حقيچونكه توراتى موسى عليه السلامە انزال ايتدى و سىز كىچون بحرى ياروب
سىزى انجاء وفرعون وقومنى اندە غرق ايتدى و سىزە من وسلوى ايندردى و غماملە سىزى
كولىكە ايندردى و سىزە حلال و حرامى بيان ايدىر كىتاب ايندردى زنا ايدىن محصن اولدىغىندە
رجم اولمىسن كىتابكزىدە بولورمىسز ابن صوريا ديدىكه نعم اول الله تعالى حقيچونكه صفاتى
بكا تذكىرايتىدك اكر تورات بى احراقىندن قورقيمىد اعتراف ايتىوب كذب ايدىردم لكن يا محمد
اول سنك شرعكە نىچەدر ديدىكه چقان درت عادل كىسە شهادت ايدىكه رجل مرأه
ادخال ايتدى مىلك مكىهلە اذخال اولمىسى كى اكا رجم واجب اولور ابن صوريا ايتدى
اول الله تعالى جل شانە حقيچونكه توراتى موسايە انزال ايتدى تورائندە دىخى حكىم آنجىلندىر پىغمبرىز
صلى الله تعالى عليه ايتدى نە سىبىدن الله تعالىنىك امرنى اقامت ايتىوب ترخص ايدىرسز
ديدىكه چقان شريفىزى زناده اخذ ايتىك ترك ايتىك و ضعيفىزى اخذ ايتىكزىدە حدى اقامت
ايتىك او اچىلدىن اشراقىزىدە زنا كىشورالدى حتى ملكىزك رابىن عى زنا ايدوب انى رجم ايتىك
بعده اسوء ناسدىن بر رجل زنا ايدىك ملكىزنى رجم ايتىك ديدىلى اول رجلك قومى ديدىلر كه

والله بزانی سکا رجم ایدره زما دامکه سن اول ابن عمکی رجل ایتیه سن اویله اولسه دیدیکه
 کلک رجمدن غیری بر حکم وضع ایدمه که انده شریف و وضع مساوی اوله ایدمی زفته لاناو بر حبله
 فرق جلده اوره لم بعده زانی وزانیه ک یوزلرین سیاه ایدوب هر برین ترسنه بر حماره بندردیکمز
 دنصکره شهرده کنزیره لم اشبو فعلی احداث ایتدک انکله رجم حکمنی کیدردک یهود ابن
 صوریاه دیدیلرکه بزسکا غیبتکده شایندک سن ایسه بزسمزی افشاء ایتدک ابن صوریا ایتدی
 اول بکاتوراته آند و برمش اولسه انی اکا خبر و برمزدم اکر تورات بی هلاک ایتسی خوفن
 ایتسم انی اکا دیمزدم اویله اولسه پیغمبر عیسی صلی الله تعالی علیه وسلم امر ایلدی اول رجل و مرأهی
 کتور دیلر مسجد قیوسی اوکنده رجمه اولدر دیلر و دیدیکه الهی اشبو قومک امر کدن امامه
 ایتدیکن بن احیاء ایتدم که اول سپیدن * یا ایها الرسول * آیی نازل اولدی عبدالله بن عمر
 ایدر پیغمبر عیسی صلی الله تعالی علیه وسلم انلره ایتدیکه رجم حقنده توراتده نه حکم بولور سنر دیدیلر
 افصاح و جلد ایدرز * عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه انده حاضر ایدی دیدیکه کذب ایدرز سنر
 انک حکمنی رجمدن اندن توراتی کتوروب نشر ایتدیلر انلرک بریسی النی رجم آیی اوزره
 قیوب انک ماقبانی و مابعدنی اوقودی عبدالله بن سلام انک الین قالدیروب رجم آیتن
 کوستردی اویله اولسه یهوده لمزم اولدیلر پیغمبر عیسی صلی الله تعالی علیه وسلم امر ایلدی اول
 رجل و مرأهی کتوروب رجم ایتدیلر (یقولون ان او ینیم هذا فخذوه) دیدیلرکه اکر محمد سزه
 زنا امرنده بز وضع ایتدیکمز حکم مذکورله فتوی و بررسه انی قبول و موجبیه عمل ایدک
 (وان لم تؤتوه فاحذروا) واکر اول حکمک خلا فیله فتوی و بررسه قبولدن حذر ایدک (ومن
 یرد الله فتنه فلن یملک له من الله شیئا) برکسه که الله تعالی انک کفر و ضلالتن و یا هلاک و یا عذاب
 اراده ایدمه سن الله تعالی انک امرندن بر شیء دفعنه قادر اولمز سک (اولئک الذین لم یرد الله ان
 یطهر قلوبهم) ایدمی الله تعالی انلرک قلوبنی تطهیر اراده ایتیبودر (لهم فی الدنیا خزی)
 انلر ایچون دنیاده خزی واردر منافقارک نفاقلری اظهاریه و یهودک جزیه و یا قتل و یا سبی
 ایله (ولهم فی الآخرة عذاب عظیم) و آخرته ایسه ناردده خلود واردر (سماعون للکذب)
 انلر کلامنی استماع ایدرلرکه انده سکا کذب و افترا ایدلر (اکالون للسحت) انلر حرام برلر
 انکله انلره عار ایرر * بو آیت کریمه یهود حکامی شاننده نازل اولوبدرکه انلر ارششاء
 ایدوب رشوتی ویرن ایچون حکم ایدرلردی حسن ایدر یقان انلرک بری حاکم برینه رشوته
 کلسه رشوتی کینه قویوب اکا انی کوستردیکند نصکره حاجتن سوبیلردی حاکم دخی انک
 کلامنی دکلیوب خضمنه نظر ایتزدی اول راشینک کلامنی دکار رشوتن اکل ایدردی *
 دینلدیکه سحت اولدرکه انکله باطل حق ایدیه و یا حق ابطال ایدیه * ابن مسعود رضی الله
 تعالی عنه ایدر برکسه که اکا بر شیء اهدا اولنه تاکه اندن بر ضرر و ظلم دفع ایدمه اول
 سحتدر اکا دینلدیکه بر سحتی انجق حکم اوزره اخذ اولنانی زعم ایدردک دیدیکه حکم اوزره
 اخذ * ومن لم یحکم بما انزل الله فأولئک هم الکافرون * دلالتیه کفردر * قال النبی صلی الله
 تعالی علیه وسلم لعنة الله علی الراشی والمرأشی * پیغمبر عیسی صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله
 تعالی انک لعنتی رشوتی ویرن و آلان اوزره اولسون (فان جاؤک فاحکم بینهم و اعرض عنهم)

ترك ایتسه ارککک حصه سی
 ایکی نسانک حصه سی کبیدر
 اکر ارکک اولادی اولیوب
 قزلری ایکی یادخی زیاده
 اولسه انلره مالک ایکی ثانی
 و بریلور اکر یالکنز بر قزی
 اولسه اکا مالک نصفی
 و بریلور اول میتک اوغل
 یافز یا ولد ابنی اولور سه
 اناسنه و باباسنه ترکه نک
 التیده بری و بریلور
 واکر بونلرک بریسی دخی
 یعنی ابن یا بنت یا ولد ابنی
 اولیوب اکا اب و ام
 وارث اولدقده جمیع
 میراثک ثانی اناسنه باقیسی
 عصوبته باباسنک اولور
 واکر اول میتک کرک لاب
 و ام و کرک لاب و یا خودلام
 ذکور یا اناث قدداشری
 اولسه اناسیچون التیده
 بر حصه اولور اشبو
 حصه لری ورثیه تقسیم
 ایتک وصیتنی تنفیذ و دینی
 ادادنصکره اولور بابالریکنز
 و اوغللریکنز کرچه سزه
 وارث اولور لیکن سزه
 بیلز سکنز که ورثه ده سزه
 کیم اقر برودنیا و اخرته
 انلرک قنغیسی سزه انفعدر
 سزه انفع اولانی الله تعالی
 بیلور اشبو ذکر اولنان
 ماده ارث الله تعالی دن
 فرض اولدی تحقیق

الله عظیم الشان ورثه نك
مرتبه سنی بیلهی وانلرك
حصه لرینی تقدیرده امر
وحکم ایدیبجدر (ولکم
نصف ما ترك ازواجکم
ان لم یکن لهن ولد فان کان
لهن ولد فلكم الربع مما
ترکن من بعد وصیه بوصیه
بها او دین ولهن الربع
ما ترکتم ان لم یکن لکم
ولد فان کان لکم ولد
فلهن الثمن مما ترکتم
من بعد وصیه توصون بها
او دین وان کان رجل
یورث کلاله او امرأه
وله اخ او اخت فلیکل
واحد منهما السدس
فان کانوا اکثر من ذلك
فهم شركاء فی الثلث من بعد
وصیه یوصی بها او دین
غیر مضار وصیه من الله
والله علیم حلیم) زوجة
متوفیه کزک اگر اولادی
یوغیسه ترکه سنک نصفی
سزچکوند اگر اولادی
وارایسه مال متروکه سندن
سزچکون درته بردر
بومیراث متوفیه نك وصیتی
ایفا و دیونی ادادنصکره در
وسزک و فاتکزده اگر
اولادکزیوغیسه ترکه کزدن
زوجه کزایچون درته بر
حصه در اگر اولادکزی
وارایسه سکزده بردر

اگر اهل کتاب سکا نحا کم ایدرلرسه دیلر سک انلرك بیننده حکم و یا حکمدن اعراض ایت *

دینلدیکه اگر ایکی کتابی قاضی به نحا کم ایتسه لر شافعی عندنده ا کا حکم واجب اولمز اصح
اولان واجب اولمقدر چنان ترافع ایدنلرك ایکیسی بیله و یا بریسی ذمی اولورسه زیرا انلردن
ظلم دفعی الزام ایتشاردر و آیت کریمه اهل ذمت حقنده دکدر اما که ابوحنیفه عندنده
مطلقاً حکم واجبدر ترافع ایدن کرکسه ذمی و یا حربی اولسون (وان تعرض عنهم فلن يضروک
شیئاً) اگر سن انلردن اعراض ایدر سک انلر سکا برشی ضرر ایرکورمکه قادر دکلدردر
زیرا که حق تعالی سنی ناسک شر و ضررندن عصمت ایدوبدر (وان حکمت فاحکم
بینهم بالقسط) اگر انلرك بیننده حکم ایدر اولسک الله تعالینک امر ایتدیکی عدل اوزره
حکم ایلر کل (ان الله یحب المقسطین) الله تعالی عدل ایدنلری سور * قال النبی صلی الله
تعالی علیه وسلم المقسطون عندالله علی منابر من نور * پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ایدر
عدل ایدنلر الله تعالی عندنده نوردن منبرلر اوزره اولورلر (وکیف یحکمونک و عندهم
التوراة فیها حکم الله) انلر سنک حکمنه نیجه راضی اولورلر حالبوکه تورات انلرك عندنده در
الله تعالینک حکمی انده مذکوردر ایددی انکله قصدلری معرفت حق و اقامت شرع دکدر
بلکه طلبلری کندیلره اهون اولاندر اگر چه زعملرنده حکم الله دکل ایسه ده (ثم یتولون
من بعد ذلك) سنی تحکیملرندنصکره شول کتابلرینه موافق حکمدن اعراض ایدرلر (وما
اولئک بالمؤمنین) ایددی انلر کتابلرینه تصدیق ایدر دکلدردر زیرا که انلر اعراض ایتشاردر
(انا انزلنا التوریه فیها هدی ونور) بز توراتی انزال ایتدک انده هدی ونور واردرکه حقه
هدایت ایدر و احکامدن مستبهمی کشف ایدر (یحکم بما النبیون الذین اسلموا) که اول توراتله
حکم ایدر شول انبیایکم الله تعالینک امرینه انقیاد ایتدیلر انلر کرکسه انبیاء بنی اسرائیلدر
ویا خود موسی و انلر صکره کلان انیادار زیرا دینلدیکه بزدن اول یکن انبیانک شرعی
بزم شرعدر مادامکه منسوخ اولمیه و یا خود مراد پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اوله که
یهود اوزره رجعی تورات حکمیلر قضاء ایتدی یهودی الزام ایچون اگر چه شرع محمدیه
دخی حکم انجیلین ایسه ده (لذین هادوا) شونلرکه یهودیت ملتی اوزره اولدیلر (والربانیون
والاحبار) و كذلك اول توراتله حکم ایدر زهاد و عمللریکه انبیلاری طریقه سنه سالکلدردر
(بما استخفظوا من کتاب الله) الله تعالینک انلره امری سبیلر کیم کتابی قضیع و تحریفدن
حفظ ایدلر (وکانوا علیه شهداء) حالبوکه انلر کا رقباء ایدیلرکه قوملری اتی تغییره رخصت
و مجال و یرمزلر ایدی و یا شهداء ایدیلرکه انلر خفی اولانی انلره بیان ایدرلردی (فلا تخشوا
الناس و اخشونی) ایددی ناسدن خوف ایتکمز بلکه بدن خوف ایدک (ولا تشتروا بآتی
ثمناً قلیلاً) و بنم انزال ایتدیکم احکامی رشوت و جاهه استبدال ایتکمز (ومن لم یحکم بما انزل
الله فاولئک هم الکافرون) برکسه که الله تعالینک انزال ایتدیکنه مستهین و منکر اولدیغی
سبیدن انکله حکم ایتیه ایددی اول وصفلو کسه لر کافرلدر (وکتبنا علیهم فیها) توراتده
یهود اوزره فرض ایتدک که (ان النفس بالنفس) قاتلک نفسی مقتولک نفسنه و فاجر قتل اولنور
(والعین بالعين) و فاقلک عینی مفقولک عینه و فادر فقاً اولنور (والانف بالانف) و جادعلک

بودی و صیتکزی شفیذ
 و دیشکزی ادادنصره در
 اگر میت رجل یا مرأه
 اولسون کلاله اولوب
 یعنی ولد و ابوی اولوب
 بر انادن طوغه بر ارک
 یا خود بر قزقرنداشی اولسه
 اول یالکز بر ایچون
 التیده بر حصه وارد
 اگر اول لام کرک ارک
 کرک قز قرنداشلر بر
 عددن چوق ایسه لر
 انلرک جمله سی اوچده بر
 حصه به شریک اولورلر
 بو قرنداشلرک میراث
 خصوصنده ذکر و اناشده
 فرق یوقدر بو کلاله نك
 دخی بو میراث تقسیم
 دینی ادا و وصیتی ایضا
 دنصره در بو ذکر اولنان
 مواد بو وجهه در که میت
 وصیتنده اقرباسندن
 غیری به یا نلشدن زیاده
 وصیتله یا خود بورجی
 یوغیکن بورج اقراریه
 ورثه به ضرر ایتامک اوزره
 الله تعالیدن فرض و عهد
 اولنانی برینه کتورمکدر
 والله عظیم الشان ضرر
 واقعی یلیجی و عقوبته
 تأتی ایدجیدر (تلك حدود
 الله و من بطع الله و رسوله
 یدخله جنات تجری من
 تحتها الانهار خالدین فیها

انی مجدوعك انقنه وفادر جدع اولنور (والاذن بالاذن) وقاطعك اذنی مقطوعك اذنه
 وفادر قطع ایدیلور (والسن بالسن) وقالعك سنی مقلوعك سننه وقادر قلع ایدیلور (والجروح
 قصاص) وجراحات ذات قصاصدرا کرانده مساوات ممکن ایسه والا انده قصاص اولمز بلکه
 حکومت عدل اولور اشبو تخصیصدنصره تعمیدر زیرا عین وائف واذن و سن ذکرندن
 صکره * والجروح قصاص * دینلدی یعنی اقتصاص ممکن محله قصاص اولنور * ید ورجل
 و اسان و بونلر امثالی کبی یوخسه اقتصاص ممکن اولیان محله دکل کسر عظم و جرح لجم کبی
 زیرا انک نهایته وقوف ممکن اولمز (فن تصدق به فهو كفارة له) برکسه که کندویه ایدیلن
 جنایتی جانیدن عفوایده اول عفو عافینک ذنوبنه کفارتدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم
 من تصدق من جسده بشئ کفر الله عنه بقدره من ذنوبه * پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم
 ایدر برکسه که جسندن برشیئه اولان جنایتی عفوایده حق تعالی اول عافینک ذنوبندن اول
 دکلوی عفوایده و یا خود معنی جنایت اولنان کشی جانینی عفوایده اول عفو ذنوبنه کفارت
 اولور بوم قیامتده جانی اول جنایتی اوزره مؤاخذه اولمز اما که عافینک اجری * فن عفی
 واصلح فاجره علی الله * فحوا سنجه الله تعالینک عهده سنه عا ددر که اول ابن عباس رضی الله
 تعالی عنهدن مرویدر که ابراهیم و مجاهد وزید بن اسلم رضی الله تعالی عنهم قولیدر (ومن
 لم یحکم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون) برکسه که الله تعالیک انزال ایدیکنه مقر اولوب
 لکن موجبیه حکم ایتیه اول و صفولر ظالمدر (وقفینا علی آثارهم بعیسی ابن مریم) و انبیا
 آثارینه عیسی بن مریم اتباع ایتدک (مصدقاً لما بین یدیه من النوراة) یدینده نازل اولان
 توراته مقر و مصدق اولدینی حالده (و آتیناه الانجیل) بز انجیل نام کتابی اکا و بردک
 (فیه هدی ونور) اول انجیلده ضلالتدن هدی واحکام الهیه بی بیان وارد (ومصدقاً لما
 بین یدیه من التوراة و هدی و موعظة للمتقین) اول انجیل اندن اول نازل اولان کتابی تصدیق
 ایدر و تقوی اهلنه هدی و موعظه اولدینی حالده (ولیحکم اهل الانجیل بما انزل الله فیه)
 انجیل اهلی الله تعالینک انجیلده انزال ایتدیکیه حکم ایتسون (ومن لم یحکم بما انزل الله فاولئك
 هم الفاسقون) اول کیمسه که الله تعالینک انجیلده انزال ایتدیکیه حکم ایتیه اول و صفولر کیمسه لر الله
 تعالینک امرندن خارجلدر (وانزلنا الیک الکتاب بالحق) یا محمد بز سکا قرآنی حق بیان
 ملابس اولدینی حالده انزال ایتدک (مصدقاً لما بین یدیه من الکتاب) اندن اول نازل اولان
 کتب الهیه بی مصدق (و مهمینا علیه) و اول کتب اوزره رقیب اولدینی حالده * ابن جریج
 رضی الله تعالی عنه ایدر قرآن کتب سابقه اوزره امیندر اول شیشکه اهل کتاب انی کتابلرندن
 خبر و یرلر اگر اول قرآنده و ارایسه انی تصدیق ایدک یوغیسه تکذیب ایدک (فاحکم بینهم
 بما انزل الله) ایدمی یا محمد اهل کتاب سکا ترافع ایتدکرنده الله تعالینک سکا انزال ایتدیکیه
 ینلرنده حکم ایدسل (ولا تتبع اهواءهم عما جاءك من الحق) یوخسه سکا کلاندن مائل
 اولدینک حالده هو الرینه تابع اولغل (لکل جعلنا منکم شرعة و منهاجا) یا ناس سزدن هر بریکز
 ایچون شرعه و دین و طریق واضح قیلدق اشبو نکلره مراد اولدر که شرابع مختلفه در و هر ملت
 اهلک شریعتی وارد * دینلدیکه اشبو خطاب امت موسی و امت عیسی و امت محمد در

وذلك الفوز العظيم) امورايتام و قیمت مواريت حقهده بوچن حکمر الله تعالينك تقدير ابتدكي شرايعدر كيمكه بواحكامه الله تعالىه ورسولنه اطاعت ايدرسه حق جل و علا اني اشجاري آلتندن ايرمقلر آقار جنتلره مؤبد اولهرق ادخال ايدرکه انلره اول بيوك تجارت واجردر (ومن يعص الله ورسوله وبتعد حدوده يدخله نارخالديها وله عذاب مهين) كيمكه الله تعالىه ورسولنه اصرارله عصيان وانكارله حدود الهى تجاوز ايدرسه حق جل و علا اني بخالد اولهرق ناره ادخال ايدر وانك ايچون ذليل ورسواي ايديجي عذاب واردر (والتي ياتين الفاحشة من نسائكمنك فاستشهدوا عليهن اربعة منكم فان شهدوا فامسكوهن في البيوت حتى يتوفيهن الموت او يجعل الله لهن سبيلا) *سزك منكوجه نسالريكز دن فعل قبيح ايله كنلر يعنى زنا ايدنلر اوزرينه اى حكام سزدن يعنى مؤمنلردن درت شاهد طلب ايدك اكر اول درت كيمسه شهادت ايدرلر سه اول نساوانى ملك الموت

وتورات وانجيل وقرآن دن هر ريچون بشقه شريعت واردر ودين ايسه بردرکه اول توحيددر (ولو شاء الله لجمعنكم امه واحده) اكر الله تعالى ديلسه سزى جميع اعصارده دين واحد اوزره جماعت متفق ايديدى (ولكن ليبلوكم فيما آتيتكم) لکن سزى امم مختلفه ابتد تاكه كتب وشرايعدن سزه ويرديکنده مطيعي عاصيدن و موافقي مخالفدن تميز ايدده (فاستبقوا الخيرات) ايمدى اعمال صالحه به مبادرت ايدك که فرصتي انتهاز وسبق و تقدم فضلنى احراز ايدده سزى (الى الله مرجعكم جميعا فينبشكم بما كنتم فيه تختلفون) جميعكزك رجوعى الله تعالى به در يوم قيامته اول دين وسنتدن اختلاف ايتديكيز شئي سزه خبر ويرر محق ومبطل عامل ومقصر بيني آيرر (وان احكم بينهم بما انزل الله) و بز سكا امر ايدك که اهل كتاب بيننده الله تعالينك سكا انزال ايتديكي قرآنله حکم ايدده سن (ولا تتبع اهواءهم) يوخسه هو الرينه اتباع ايتيه سن (واحذرهم ان يفتنوك عن بعض ما انزل الله اليك) وانلردن حذر ايدده سنكه الله تعالينك سكا انزال ايتديكيز بعضيسندن سنى صرف ايتيله روايت اولنديكه احبار يهود بينارنده ديديلرکه كلك اتفاقله محمده كيدده لم اوله که اني ديندن صرف ايدده لم اوله اولسه اكا كلوب ديديلرکه ييلور سنكه بز يهودك احبار بز سكا اتباع ايدرسك يهودك كليسى سكا اتباع ايدر ايمدى زميله قومز بيننده خصوصتمز واردر سكا تحاكم ايتك ديلرز اكر بز م ايچون قومز اوزره حکم ايدرسك سكا ايمان كتوررز وغيريلرى دخي ايمانده كنديمه اويديررز پيغمبريمز صلى الله تعالى عليه وسلم انلره موافقتدن امتناع ايتدى (فان تولوا فاعلم انما يريد الله ان يصيبهم بعض ذنوبهم) اكر انلر ايماندن وحکم قرآن دن اعراض ايدرلر سه بيلكه انلرک اعراضى شول اجلد ندرکه الله تعالى انلره بعض ذنوبرى سبيله دنياده عقوبتلرين تعجيل ايتك ديلر (وان كثيرا من الناس لافسقون) ويهودك كشرى كسفرده متعددى ومتردلردر (أفحکم الجاهلية يغنون) انلر ملت جاهليت حکمنى طلب ايدرلرکه اول متابعت هوا وحكمده ميل ومداهنه در (ومن احسن من الله حكما لقوم يوقنون) اهل يقين عندنده حكمده الله تعاليدن احسن كيدر زيرا انلر امورى تدبر واشيائى تحقيق ايدوب انكله الله تعاليدن غيرى احد حكمده احسن دكل ايدوكن ييلورلر (يا ايها الذين آمنوا لا تتخذوا اليهود والنصارى اولياء بعضهم اولياء بعض) ياهؤ منلر يهود ونصاراي اولياء ايدنمكز انلره اعتماد ايدوب انلرکه احباب معاشرتن ايتمكز انلرک موالاتى برى برلرله در عون ونصرتده سزك خلافكز اوزره متفقلردر (ومن يتولهم منكم فانه منهم) سزدن اولكه انلرکه موالات ايدده اول انلرک جمله سندنر (ان الله لا يهدي القوم الظالمين) الله تعالى هدايت ايتز شول قومه كيم كفاره موالاتله تقسلىرته ظلم ايدرلر * اشبو آيت كفار موالاتدن بجانبك وجوبه و حربده كفاردن استتصارك عدم جوازينه وذمى امور مسلمينه حامل وكاتب اتخاذك منعه دليلدر (فتزى الذين في قلوبهم مرض يسارعون فيهم) قبلرنده شك و نفاق مرضى اولنلرى كورر سنكه كفاره موالاته مسارعت ايدرلر (ويقولون نخشى ان تصيبنا دائرة) اعتذار ايدوب ديرلرکه قورقارز كيم دوائر زماندن بزه برداره ايره امر منقلب اولوب دولت كفاريدينه كيره * روايت اولنديكه عبادة بن الصامت رضى الله تعالى عنه پيغمبرمى صلى الله تعالى عليه وسلمه ديديكه بنم يهوددن چوق

موالات ایتدیکم کسه لو وارد راسکن بن انلرک موالاتدن تبری ایدوب الله تعالی بی و رسولنی ولی
ایدنشم * عبدالله بن ابی دیدیکه بن دائره اصابتدن قورقارم کفارله موالاتدن تبری ایتزم
(نعمسی الله ان یأتی بالفتح او امر من عنده فیصحبوا علی ما اسروا فی انفسهم نادمین) ایدمی
قریب اولدیکه الله تعالی ورسولنه اعداسی اوزره قحمن و مسلمینی انلر اوزره اظهارین ایرکوره
ویاخود الله تعالی کبندی عیندن برشی بیوره یهودی قتل و اجلاء و اسرا و منافقینی اظهار
کبی * اولیه اولسه نفسارنده پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم امرنده کفر و شکن استبطان
ایتدکرینه نادم اولهلر (و یقول الذین آمنوا هؤلاء الذین اقموا بالله جهدا ایمانهم انهم لم حکم)
حق تعالی منافقینک نفاقن اظهاری حیننده مؤمنلر منافقینک حالته تعجب ایدوب بری برلرینه دیدیلرکه
اشبونلر شول قومدرکه اغاظ ایمانله بز سرکله بز مؤمنلر دیو عین ایدرلردی (حبطت اعمالهم
فاصبحوا خاسرین) انلرک اعمال خیرلری جمله باطل اولوب دنیاده افتضاحله و آخرنده فوات
ثواب و سوء عقابله خاسرین اولدیلر (یا ایها الذین آمنوا من یرتد منکم عن دینه) یا مؤمنلر سزدن
کیدرکه محمد صلی الله تعالی علیه وسلم موتندنصرکه دین اسلامدن کفره رجوع ایده * روایت
اولندیکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم وفات ایدیک اهل مکه و اهل مدینه و اهل بحریندن
ماعدای عامه عرب مرتد اولدیلر و بعضیلر ایه زکاتلرین ادادن امتناع ایتدیلر ابوبکر رضی الله
تعالی عنه دیدیکه و الله صلاة و زکاة بیننی فرق ایدناره قتال ایدرین صحابه رضی الله تعالی عنهم اندن
کراحت ایدوب بز اهل قبله یه نیجه قتال ایدرز اگرچه مانع زکاة ایهلرده دیدیلر اولیه اولسه
ابوبکر رضی الله تعالی عنه سفین تقلا ایدوب چیقدی ناچار جمله سی اکا ابوب چیقدیلر ابن
مسعود رضی الله تعالی عنه ایدر ابتداده اندن کراحت ایدوب اتهاده اکا سوندیلر * دینلرکه
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم حیاتده اوج فرقه مرتد اولدیلر فرقه اولی بنو مدلج اولوب
رئیسلری ذوالحجار الاسود العنسی ایدی یمنده پیغمبرک دعواسن ایدوب اول بلادده استیلا ایتدی
پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم معاذ بن جبل رضی الله تعالی عنه نامه کوندروب بیوردیکه
یله سنده اولان مسلمین ایه اسودک اوزرینه قتاله واره لر نم دیو مسلمینک اوزرینه کتدی حتی
که فیروز الدبلی انی فراشی اوزره قتل ایتدی انک قتلی کجه سنده پیغمبر عز صلی الله علیه وسلم
انک قتلی خبری سمادن ایردی اولیه اولسه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم اصحابنه
اشبو کجه ده اسود العنسی فیروز نام رجل مبارک یدیه قتل اولوب دردیو تبشیر ایتدی و ایرتسی
کونی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم کندیسی وفات ایتدی و ربیع الاولک او اخرنده اسودک
خبری مدینه یه ایردی و فرقه ثانیه بنو خنیفه اولوب رئیسلری مسیله الکذاب ایدی پیغمبر عز
صلی الله تعالی علیه وسلم حیاتده پیغمبرک دعواسن ایدوب نامه کوندردیکه اشبو
نامه مسیله رسول اللهدن محمد رسول الله در ایدمی بیکه ارضک نصی سنکدر پیغمبر عز صلی الله
تعالی علیه وسلم اول نامه بی کتورن ایکی رجله دیدیکه اگر رسولک قتلی منهنی اولسه شمدی
ایککزی قتل ایدرم اندن اکا جوابده یازدیکه اشبو نامه محمد رسول اللهدن مسیله کذاب در بیکه
ارض الله تعالی تنکدر عبادندن دینلرکه ایراث ایدر جنت اندن خوف ایدوب اکا مخافتدن
صاقانلر ندرکه پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم خسته اولوب وفاتندنصرکه ابوبکر رضی الله

یاخود الله تعالی انلر ایچون
جسدن خلاصه برحدو وقت
تعیین ایدنجیه دک * بونجه
حبس حکمی اوائل اسلامده
مرعی ایدی صکره پیغمبر
علیه السلام * خذوا عنی قد
جعل الله لهن سبیلا بیوردیلر
صحابه رضی الله عنهم قنغی بول
اوله دیو متوجهلر ایکن تکرار
بیوردیلر که الثیب بالثیب
جلد مائة و الرجم و البکر
بالبکر جلد مائة و تغریب عام
بوحدیث شریف حکمنجه
امساک بیوت نسخ اولنوب
اشهاد و استشهاد باقی
قالدی (والذان یأتیانها
منکم فاذوهما فان تابا
و اصلحا فاعرضوا عنهما
ان الله کان توابا رحیما)
سزدن یعنی اسلامدن غیر محصن
رجل و مرأه زنا ایدر سه انلری
توبنج و سرزنشله انجیدک
اکر انلر توبه ایدوب اصلاح
اولورلر سه انلر دن اعراض
ایدوب اذیت ایتیک تحقیق
الله عظیم الشان توبه بی قبول
ایدیجی و امرینه مطیعه
رحمت ایدیدیلر (انما التوبه)
علی الله للذین یعملون السوء
بجهالة ثم یتوبون من
قریب فاولئک یتوب الله
علیهم و کان الله علیما حکیما
الله تعالی نیک توبه قبولنه و عد
کریمی موجبجه حق جل

تعالی عنه مسیله اوزره خالد بن الولیدی جیش کثیرله کوندردی حتی که الله تعالی حمزه نك
قائلی غلام وحشی بدیهه اکاهلاک ایردردی پس بواجلدن وحشی دیردیکه زمان جاهلیتده ناسک
بر خیرلوسین اولدردم ایسه بحمدالله تعالی اسلامده ناسک شرلوسنی اولدردم و فرقه ثالثه
بنواسد اولوب رئیساری طلیحه بن الولیدی پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم حیاتنده پیغمبرک
دعواسن ایدوب پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم اکاخالد بن الولیدی جیشله کوندردی قتال
شدیددنصکره خالدنلری صیوب طلیحه قاجدی شام جاندنه کتدی بعده اسلامه کلوب اسلامنی
کوکجک ابتد پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم وفاتدنصکره ابوبکر رضی الله تعالی عنک
زمان خلافتنده خاق کثیر مرتدا اولوب الله تعالی نکر نصریه ابوبکر رضی الله تعالی عنه جمیع کف
ابتدی (فسوف يأتي الله بقوم يحبهم ويحبونه) الله تعالی اول مرتدا ولان قومک بریه برقوم
کتور بردرکه اولنلری سوه وانلر دخی انی سوهلر دینلدیکه انلر اهل یمندر زیرا بوآیت
نازل اولیحق پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم ابو موسی الاشعری به اشارت ایدوب انلر بونک
قومیدردیدی دینلدیکه انلر فرسدر زیر پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم اول قومدن سؤال
اولیحق جوابده ید شریفنی سلمان رضی الله تعالی عنک طاتی اوزره قویوب انلر کله مراد
اشبودر و بونک صاحبیلر یدیدی دینلدیکه انلر کله مرادیوم قادیسه ده جهاد ایدنلر درکه اول
عمر رضی الله تعالی عنک زمان خلافتنده واقع اولوب نهمدن ایکی یک کسنه و کنده و بحیلدن
بش یک وافناء ناسدن اوج یک کیمسه ایدیلر (اذلة على المؤمنين) مؤمنلره تذلل و تواضع
ایدیلر در (اعزة على الكافرين) کفار اوزره شدید و غلیظلر در انلره معادات و مغالبه ایدیلر
* عطاء ایدر انلرک مؤمنلره ذلی ولدک والدينه ذلی کبیدرو انلرک کافرلر اوزره عزى سبک
فریسه سی اوزره عزى کبیدر انک نظیری * اشداء على الکفار رجاء یدنهم * قولیدر (یجاهدون
فی سبیل الله) انلر الله تعالی نکه سبیلندن جهاد ایدیلر (ولایخافون لومة لائم) حالبوکه لائمک
لومندن قورقزلر زیرا که منافقین جنس مسلمین الیه جهاده چیققد قارنده یهوددن دوستلری
ملافتدن خوف ایدوب انلر جهتندن کندیلره لوم ایرر شیئی ایشلرلردی (ذلک فضل الله
بؤتیه من يشاء) اشبو اوصاف مذکور الله تعالی نکه فضلیدر عبادندن دیلدیکی کیمسه و یرر
(والله واسع عليم) الله تعالی کثیر الفضلدر اکاهل اولانی یلور (انما ولیکم الله ورسوله
والذین آمنوا) سزک ولیکنز بالاصاله الله تعالیدر و بالتبع انک رسولیدر مؤمنلر در * روایت
اولندیکه عبدالله بن سلام رضی الله تعالی عنه پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم کلوب دیدیکه
قومز قریظه و نضیر زى هجر و بزدن مفارقته و بزمه بحالسه بی ترکه یمین ایتدیلر اولیه اولسه بوآیت
نازل اولوب پیغمبریمز صلی الله علیه وسلم اکاتی قرائت ایدیجک دیدیکه الله تعالی ورسولی
و مؤمنلر اولیامز اولسنه راضی اولدق غیرنک ولی اولمسین دینلرز (الذین یقیمون الصلاة) که
انلر صلاتی اقامت ایدیلر (بؤتون الزکوة) وز کاة مفروضه بی و یا صدقه بی و یرلر (وهم
راکعون) حالبوکه انلر صلاته وز کانلرنده متخشعلر در و یا خود احسانه حرص و مسارعتلرندن
صلاثنه راکعلر ایکن ز کاتی و یرلر * دینلدیکه اشبوآیت علی کرم الله وجهه حقنده نازل
اولوبدر که صلاثنه را کم ایکن بر سائل اندن سؤال ایدیجک اکا خاتمن بر اقدی * اشبو

و علانک توبه قبولی انجق
شول کیمسه لر ایچوندرکه
جاهلکله سوء عمل ایشلیوب
صکره عن قریب توبه ایدیلر
الله تعالی اول کیمسه لرک
توبه سنی قبول ایدر الله
عظیم الشان اخلاصله توبه
ایدنلری ییلجی و انلره
حقوبت ایتامکده حکم
ایدیلر (ولست التوبة
للذين يعملون السيئات
حتى اذا حضر احدهم الموت
قال انى تبت الئن ولا الذين
يموتون وهم كفار اولئك
اعتدنا لهم عذابا الیما)
شول کیمسه لرکه افعال
قیحیه مصر ایکن انلرک
بریه موت حاضر اولوب
یأس درجه سنه کلدکده
سیئانه توبه ایلدم دیر اول
کیمسه لر ایچون عندالله
قبول توبه اولدی و مشرکین
و منافقیندن کفره اصرار
اوزره فوت اولنلرک دخی
توبه لری مقبول دکلدر
امدی بزانلر ایچون آخرتده
عذاب الیم آماده ایتمشدر
(یا ایها الذین آمنوا لا یحل لکم
ان ترثوا النساء کرها ولا
تعضلوهن لتذهبوا ببعض
ما ایتتموهن الا ان یأتین
بفاحشة مبینة و عاشروهن
بالمعروف فان کرهتموهن
ففسی ان تکرهوا شیئا

دلیلدرکه صلاته عمل قلیل انی ابطال ایتیه و صدقه نفله زکات دخی دینله (ومن يتول الله
ورسوله والذين آمنوا) اول کسه که الله تعالی به ورسولنی و مؤمنلری اولیاء اتخاذایده (فان
حزب الله هم الغالبون) الله تعالی نیک عباد یچون اختیار ایتدیکی دین اسلامه نصرت ایدنلر حزب اللهدر
حزب الله ایسه غالبلردر (یا ایها الذین آمنوا لاتخذوا الذین اتخذوا دینکم هزوا و لعبامن الذین اتوا
الکتاب من قبلکم و الکفار اولیاء) یا مؤمنلر اهل کتاب و مشرکیندن دینکنزی هزؤ
و لعب اتخاذ ایدنلری اولیاء اتخاذ ایتکنز * اشبو آیت رفاعه بن زید و سويد بن الحارث
حقیقده نازل اولددرکه انلر اسلام اظهار اولندقدنصکره نفاق ایتدیلر مسلمیندن بعضیلر انلرکله
مواده و موالات ایدرلردی ایمدی دینلرین هزؤ و لعب اتخاذ ایدنلر موالاتدن بعیدلردربلکه
لائق اولان انلره معاد ایدر (واتقوا الله ان کتم مؤمنین) الله تعالی دن قورقکنز اگر انک
وعد و وعیدینه مؤمنلر ایسه کنز (واذا نادیتم الی الصلاة اتخذوها هزوا و لعبا) چنان سزدن
مؤذن صلاته اذان و یا اقامت ایتسه انلر هزؤ و لعب اتخاذ ایدرلر (ذلک بانهم قوم لایعقلون)
انلرک هزؤی شول سبیلندرکه انلر جهلاء و سفهاء اولوب الله تعالی دن برشی فهم ایتماملردر *
اشبو دلیلدرکه صلاته اذان و اقامت مشروعه اوله * روایت اولندیکه مدینه ده نصارادن
بر رجل وار ایدی مؤذنک اشهدان محمدارسول الله دیدیکن ایشته الله تعالی کاذبی احراق
ایدردیو دعا ایدردی بر کچه اول و اهلی اوپور کن خدمتکاری آتشله کلدی اندن بر
شراره صحرایوب اول و اهلی اولری ایچنده طوتشوب یاندیلر (قل یا اهل الکتاب هل
تؤمنون منا الا ان آمنّا بالله و ما انزل الینا و ما انزل من قبل و ان اکثرکم فاسقون)
دیگر که یا اهل الکتاب سز بزدن انکار ایتز سز الا اکا که بز الله تعالی به و بزه و بزدن
اول نازل اولان کتابلره ایمان کتوردک و دخی اکثریکز ایماندن خارجین ایدوکنسه
اعتقاد ایتدک و یا خود انکاریکنز بزدن دکل الایزم سزه مخالفت ایتدیکنز دندر که بز اسلامه
داخلرز سز ایسه اندن خارجلر سز روایت اولندیکه یهوددن بر جماعت پیغمبریمز صلی الله
تعالی علیه و سلمه کلوب دیدیلر سن رسوللردن کیملری تصدیق ایدر سن اولدخی سورء بقمره ده
ذکر اولنان * آمنّا بالله و ما انزل الینا و ما انزل الی ابراهیم * آیتن آخرینه دکین او قودی عیسایی
ذکر ایدیچک انک نبوتن انکار ایتدیلر و الله ادیان اهلندن دنیاده آخرتده سزک کبی قلیل الحظ
و دینکنزدن شر دین ییلز دیدیلر اول سبیلدن اشبو آیت نازل اولدی (قل هل انبشکم بشر من ذلک
مثوبه عند الله) یا اهل کتاب سز عکس اوزره اهل ایماندن عند الله عقوبته انکار ایتدیکنز بزدن شر
کیمسه لری سزه خبر و یریم بیلوک که اول (من لعنه الله و غضب علیه) یهوددن هر کسه در که الله تعالی
اکالعت و غضب ایده (و جعل منهم القرده و الخنازیر) و انلرک بعضی قرده ایده که انلر اصحاب سبتدر
و بعضی دخی خنازیر ایده که انلر کفار مائده در دینلدیکه مسخک ایکیمی بیله اصحاب سبتده در که شاباری
قرده و پیرلری خنازیر اولمشدر (و عبد الطاغوت) و انلرک بعضی شیطانه اطاعت ایده یعنی عجله
مهادت ایده و یا خود کهنه به اطاعت ایده دینلدیکه هر شیء کیم الله تعالی به عصیان و مخالفتده اکا
اطاعت اولنور اول طاغوتدر (او لئک شر مکنا و اضل عن سواء السبیل) ایمدی انلر عند الله شر
منزله ده در و قصد سبیلدن قتی ضالانده در (واذا جاءکم قالوا آمنّا و قد خلوا بالکفر و هم قد خر جوا به)

و یجعل الله فیہ خیر اکثیرا)
ای مؤمنلر زیور اراشکنز ده
داخله محلوله متروکه نسایی
کرها یعنی جبرا تزوج
ایتکنز سزه حلال اولدی
وانلردن فحش ظهوره
کلمدکجه بعض ویریلان
مهری اخذ ایچون تضییق
یوزندن سائره تزویجدن
منع ایتیک و نسا کنزله حسن
خلق قول لین ایله معاشرت
ایدکوا کرزوجه لریکنزک
بعض صحبتندن کراحت
ایدرسکنز صبر ایدک شاید
اوله که سز برشی کریه
کورر سکنز مع هذا اول
شیده الله تعالی سزه خیر
کثیر احسان ایدر *
مرویدرکه زمان جاهلیته ده
بری فوت اولدقدن انک
یقین وارثی اول میتک
زوجه سنک در عقب باشنه بر
پارچه بز آتوب کویا جمله
اول وارثک تصرفنده
قالوردی دیلر سه اول اسکی
نکاحله یعنی بلا مهرانی
کندو تزوج ایدردی دیلر سه
سائره تزویج ایدوب
مهرینی اول وارث کندو
آلوردی یا خود نه تزوج
ونه تزویج ایدوب اول
نسایه اصابت ایدن میراثی
تماما اخذ و صرف ایدنجبه دک
محبوس کبی قالوردی اگر

اول زن اوزرینه اول
مندیل آلتزدن مقدم کنندو
اقرباسی طرفه آله
یلورسه اول وارنك الندن
قورتیلور دی بو عادت
اوائل اسلامده دخی مرعی
ایدی تا اولوقته دك كه ابو
قیس انصاری وفات
وزوجه سی كبشه بی ترك
ایتدكه او غلی قیسك دیگر
زوجه سی واریكن كبشه بی
دخی عادت مذكوره اوزره
تحت تصرفه آلوب كبشه نك
مالك اولدیغنی یدندن اخذ
غرضیله زنی اذا واضرار
باشدی كبشه صورت حالی
خواجه عالم علیه السلامه
عرض ایلدكه خانه كه كیت
صبر اوزره اول بقالم
جنساب باریدن نه فرمان
ظهور ایدر بیوردیلر وزنان
مدینه دن بهضاری دخی
بو حاله مبتلا اوللریله درگاه
نبوته التجا ایشلاردی
حق تعالی رافه بو یكن
آیت کریمه بی کوندردی
(وان اردتم استبدالزوج
مکان زوج وایتتم احدیهن
قطارا فلا تأخذوا منه
شیئا تأخذونه بهتاناً واثماً
مبیناً) اگر سرزوجه کزدن
نشوز و فحش واقع
اولقسزین همان نفرته
تطبیق و دیگر زوجه بدل

چچان منافق سرزه کسه لر دیرلر كه بزایماه كلك حاکم كه انلر کفری ملتبسین اولدقلری حالده
کیر مشلردی نه اول حال اوزره چیقیدیلر یعنی یا محمد انلر ك قلوبنه سندن ایشلدکری کلام حق تأثیر
ایتموب اصرار ایتدکری کفرله نجه کیر دیلر ایسه نه اول حال اوزره قانکدن کتدیله (والله اعلم بما
كانوا یكتمون) الله تعالی انلر ك قلبلر نده اصرار ایتدکری نفاقه اعللر بوم قیامتده جزالین ایدر
(وتری کثیر منهم یسارعون فی الاثم والعدوان واکلهم السمحت) اول منافقلر ك کثیرنی کور رسن كه
کفر و معاصی به و غیره ظلم و تعدی به و احکامده رشوت اخذینه مسارعت ایدر لر (لبئس ما كانوا
یعملون) نه چر کین شیء اولور اولكه انی ایشلر لر (لولایناهم الربانیون والاحبار عن قولهم الاثم
واكلهم السمحت لبئس ما كانوا یصنعون) انلر ك علماء زاهدینی و علماء شرایی سفهالرینی نیچون قول
باطل و اكل حر امدن نمی ایتزلر ایدمی اول علماك سفهالرن اكا تمکیلرلی و انکاری تركری
نه چر کین شیء اولور كه انلر انی ایشلدیلر (وقالت اليهودید الله مغلوله) یهود دیدلر كه الله تعالی نك
یدی رزقندن محبوسه و مقبوضه در و انكه انی بخله نسبت ایتدیله * روایت اولندیكه وقتا کیم یهود
پیغمبر عزصلی الله تعالی علیه وسلم حقنده کذب الله تعالی به عصیان ایتدیله مال جهنندن کثرت و وسعتده
ایکن الله تعالی انی انلر دن کف و منع ایتدی اوله واسه بومقاله بی فحاص بن عاز و راه دیوب یهودك
سائری اكارضایروب انکار ایتدکریچون اول مقاله ده اكا تشریک اولندیله (غلت ایدیهم و لغوا بما
قالوا) اول مقاله لر ی سبیلله یدلری خیر اادن امساك اولندی بخلا انلر در و دخی انلر لعنت اولندیكه
قرده و خنازیره مسخ اولندیله و اوزر لرینه ذل و مسكنت ضرب اولندی (بلیداه مبسوطان)
بلكه انك یدانی مبسوطه در (بنفق کیف بشاء) انفاقده مختار در مشیئی حسبیلله کاهی توسیع و کاهی
تضییق ایدر (ولیزیدن کثیرا منهم ما نزل الیک من ربك طغیاناً و کفراً) انلر دن کثیرینه سکا نزال
اولنان قرآندن ایشلدکری طغیان و کفر لر بن آرتورر اصحابه صالح غذا نك تا ولی مریضك مرضن
ارتور می کی (والقینا بیهم العداوة و البغضاء الی بوم القیمة) انلر ك یدینده بوم قیامته دکن عداوت
و بغضایی القاء ایتدك اوله واسه قلبلرینه توافق و قوللرینه تطابق کلز (کلا او قدانار الحرب اطفأها
الله) هر بار كه محمد صلی الله تعالی علیه وسلمه حرب اراده ایتسه لر حق تعالی ارالرینه منازعه ایتقاع
ایدوب انكه اندن شر لر بن دفع ایدر و هر بار كه ناسدن بریله حرب اراده ایتدیله سه مغلوب اولدیله
وقتا كه توراتك حکمه مخالفت ایتدیله حق تعالی اوزر لرینه بخت نصری تسلیط ایتدی بعده افساد
ایتدکری نده اوزر لرینه فسطوس الرومی تسلیط اولندی بعده افساد لر نده اوزر لرینه مجوس تسلیط
اولندی بعده افساد لر نده اوزر لرینه مسلمون تسلیط اولندی دینلر بکه اشوب حرب عامدر هر حرب به کیم
یهودانی طلب ایدر پس بواجلدن هر بلده ده یهود طائفه سفی اذله ناسدن بولورسن (ویسعون
فی الارض فساداً) و یروز نده فساده سعی ایدر لر كه اول انلر ك کیدو حروب و فتن اثاره سنه و هتک
مخارمه اجتهاد لر یدر (والله لا یحب المفسدین) الله تعالی فساد ایدنلری سوز اوله واسه انلر شرله
مجازات ایدر (ولوان اهل الکتاب آمنوا و اتقوا) اگر اهل کتاب محمد صلی الله علیه وسلمه و قرآنه
ایمان کتوروب ذکر اولنان معاصیدن صافنسه لر (لکفرنا عنهم سیئاتهم) بزاندن ایشلدکری
سیئاتی محو ایدر دك (ولادخلناهم جنات النعیم) و انلری جنات نعیمه کیرنلر دن ایلر دك اشبونده تنبیه
واردر كه اسلام ماقبلنده کی ذنوبی جب ایدنده کلو کثیر ایسه ده و کتانی اسلامه کلدکجه جنته کیر میه

(ولو انهم اقاموا التوراة والانجيل وما نزل اليهم من ربهم) اگر اهل كتاب تورات وانجيل و رب تعالى دن انلره نازل اولان قرآن و سائر كتب الهيه احكامنى اقامت ايتسه لر بعضى اهل كتابك كندى كتابلرينك غيرى كتب الهيه به ايمانله مكلف اولدقلى جهندن كنديلره نازل اولمش كيدر (لاكلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم) انلره رزقلى توسيع اولندي سما وارضك ركاتى اوزرلى نه فيض اولمغله و يا شجارك ثمرى و زرعك غله سى كثير اولمغله و يا باغچه لرى اشجارينك ميوه سن كين راس شجر دن اجتناء و كين ارض دن التفاتله اشونده بيان واردر كه انلر دن رزقك كف اولمى كفر و معاصيرى شو ميله اوله بو خسه فيض قصوريله دكل (منهم امة مقتصدة) اهل كتابك بعضيارى امت عادلدر بعضى نه غالبه و نه مقصره در كه اول محمد صلى الله تعالى عليه وسلمه ايمان كثور نلر در (و كثير منهم ساء ما يعملون) و اهل كتابك كثيرى نه چركين عملو لدر كه اول معانده و حقى تحريف و حقدن اعراض و عداوتده افراطدر (يا ايها الرسول باغ ما نزل اليك من ربك) يا محمد ربك جل شانهدن سكا نازل اولان شيتك جيسن تبليغ ايت كسه به مراقب و يا مكر و هدن خائف اولدبغك حالده (وان لم تفعل فما بلغت رسالتك) اگر سكا امر ايتديكم كي جيعنى تبليغ ايتز سك رسالتدن برشى ادا ايتش اولمزن سن زيرا انك بعضى كتمان اندن ادا ايتديك شيتى تضيع ايدر اركان صلاتك بعضى ترك كي زيرا غرض دعوت انكله منتقض اولورو يا خود اندن برشى تبليغ ايتمش كي اولور سن شول حيثيتدنكه بعضك و كركك كلك كتمانى شفاعتده و استجلاب عقابده برادر (والله بعصمك من الناس) الله تعالى سنى ناسدن حفظ و منع ايدر اوله اواسه قتل و سائر ادادن برشى ايركورمكه قادر اولمزلر * ديندبكه اشبو آيتك زولى احد و قعه سنده انك وجه شريفى شبح و رابعيه سى كسر اولدقن نصكره ايدى (ان الله لا يهدي القوم الكافرين) الله تعالى كافر لرى سكاراده ايتدكلى سوءه تمكين ايتز پيغمبر عز صلى الله تعالى عليه وسلمدن روايت اولنور ديمشكه الله تعالى بنى رسالاتيله بعث ايتديك كاضيق الذرع اولدم بعده اكر بنم رسالتى تبليغ ايتز سك سكا عذاب ايدهر بن ديوب عصمتى ضامن اوليحق قوى القلب اولدم * انس رضى الله تعالى عنه ايدر بو آيت كريمه نزل اولمق قبه دن راس شريفن چيقاروب يا مسلمين قاتمدن منصرف اولك كه ربم جل شانهدن بعد بنى ناسدن عصمته ضامن اولدى * ظاهر آيت ايجاب ايدر كه الله تعالىنك جيع ازال ايتديكي تبليغ اولنه ليكن ظن اولنور كه مراد مصالح عبادته متعلق اشيايك تبليغى اولوب ازاليله انلرك كا اطلاعى قصد اولنه زيرا اسرار الهيه دن بعضى واردر كه افشامى حرام اولور (قل يا اهل الكتاب لستم على شئ حتى تقيموا التوراة والانجيل وما نزل اليكم من ربكم) ديكل كه يا اهل كتاب دين معتبر اوزره دكلسز مكر كه تورات وانجيل و ربك جل شانهدن سزه نازل اولان قرآن و سائر كتب الهيه بنى اقامت ايده سزوانك اقامتندن بعضدر كه محمد صلى الله تعالى عليه وسلمه ايمان و حكمنى اذعان ايده سزوز را كتب الهيه باسرها مجمزه ايله تصديق اولنان كسه به ايمانله آمره در و كا طاعتك و جوابيله ناطقه در و مراد اولان انك اصولنى و فروغندن اسخ اولمياى اقامتدر (وايزيدن كثيرا منهم ما نزل اليك من ربك طغيانا و كفرا) يا محمد سكا ربك جل شانهدن نازل اولان قرآن انلر دن كثير ك نبوتكه حسد لرى سبيله معصيته تمامديلر بن

ايتك مراد ايتسكز و اول مقدمكنه مهرى ايچون مال كثير و ير مش اولسكز اول و يرديككز دن آز و چوق برشى اخذ ايتيك بهوده افتر و جرم هويدا عزويله اول نسادن اول مالى آلور ميسكز يعنى آلئك (وكيف تأخذونه وقد افضى بعضكم الى بعض واخذن منك ميثاقا غليظا) سز و يرديككز اول مهرى اول زوجه كز دن نيجه اخذايدر سكز مع هذا خلوت و نمازجه ايلديكز و اول مرأه سز كله محكم عهد و پيان ايلشدر * كه عهد نكاحده اولان ايجاب و قبولدر (ولا تنكحوا ما نكح آباؤكم من النساء الا ما قد سلف انه كان فاحشة و مقتا و ساء سبيل) پدر كرك نكاحلند بنى نسا بنى نكاحلنميك مكر زمان جاهليتده بكمش اوله انلر معفودر تحقيق بو مرأه پدرى نكاحلنمق فعل قبيح و بعض من الله و بر اقبح يولدر * ديمشاركه قبح اوج مرتبه در برى * قبح عقلى كه فحشه بر اشاندر برى * قبح شرعى كه مقته اشارتدر برى * قبح عرفى كه ساء سبيلاي مشتملدر (حرمت عليكم

و قرآنه انكار لرین آرتورر (فلاناس علی القوم الكافرين) ایمدی کافر لک طغیانلری زیاده سنه
 وسکا تبلیغ اولنان شیئه کفر لرینه محزون اولمغل زیر انک ضرری ینه کندیلره لاحق اولور
 غیره تجاوز ایتمز (ان الذین آمنوا) شونلر که السنه لر یله ایمانه کدیلر یعنی دین محمدله تدین ایتدیلر
 اول تدینلری کرک اخلاص و یا نفاق اوزر در و یاخود انکله مراد منافق لر در زیر کفره
 سلیکنه منخرط لر در (والذین هادوا) و شونلر که یهود ایتدیلر یعنی بجل عبادتدن توبه
 ایدجک یهود دیو تسمیه اولندیلر و یاخود یعقوب علیه السلام اکبر اولادی یهوذا اسمیله
 تسمیه ایتدیلر (والصائبون) و شونلر که نصاری ایله مجوس پیننده صابئین دینور
 قومدن اولدیلر که انلر اصل دینی نوح علیه السلام دیندر و یا انلر عبده ملائکه در و یا عبده
 کوا کبدر (والنصارى) و شونلر که نصرانیلر در انکله تسمیه یه علت بودر که عیسی علیه السلامه
 نصرت ایتدیلر و یا نصران و یا ناصره نام قریه ده انکله ییله اولدق لر یچون اکا نسبت اولندیلر
 (من آمن بالله والیوم الآخر و عمل صالحا) انلر دن اولکله صد دنده اولدیغی دینک نسخندن اول
 الله تعالی یه و مبدأ و معاده خلوص قبله مؤمن اوله و شرعک مقتضاسیله عمل ایده (فلا خوف
 علیهم ولا هم يحزنون) انلره خوف یوقدر شول وقتن که کفار عقایدن خوف ایدر و حزن یوقدر
 شول وقتن که مقصرون عمر لری تضییعنه و ثواب تقویته محزون اولور (لقد اخذنا ميثاق
 بنی اسرائیل) بنو اسرائیلک توحید و نبوتده عهد لرین اخذ ایتدک (وارسلنا الیهم رسلا)
 و انلره رسوللر کوندر دك (کما جاءهم رسول بما لا تهوی انفسهم فریقا فریقا و فریقاً
 یقتلون) هر بار که انلره بر رسول شرایع و مشاق تکالیفدن هوالرینه مخالف شیئله کسه اول
 رسوللرک کیلرین تکذیب و کیلرین قتل ایتدیلر (و حسبوا ان لا تکن فتنة) و ظن ایتدیلر که انبیای
 تکذیب و قتلری سببیله کندولره بلاه و عذاب ایشیمه (فعموا و صموا) اول سبیدن حق کورمز
 و ایشتمز اولدیلر (ثم تاب الله علیهم) بعده الله تعالی توبه لرینی قبول ایدوب انلره عیسی علیه السلامی
 کوندر دی (ثم عموا و صموا کثیر منهم) بعده انلر دن خلق کثیر محمد صلی الله تعالی علیه و سلمه کفرله
 حق کورمز و ایشتمز اولدیلر (والله بصیر بما یعملون) الله تعالی انلرک اعمالنه بصیر در اعمالری
 و فتنجه انلره مجازات ایدر (لقد کفر الذین قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم) نصارادن کافر
 اولدی شول فرقه که مسیح ابن مریمه الوهیت اسناد ایتدیلر (وقال المسیح یابنی اسرائیل اعبدوا
 الله ربی و ربکم) عیسی علیه السلام انلره دیدیکه یابنی اسرائیل الله تعالی یه عبادت ایدک که
 اول بنم ریم و سزک ربک زدر (انه من یشرك بالله فقد حرم الله علیه الجنة) بر کسه که الله
 تعالی یه عبادتده و یا صفاتده اکاغیری اشراک ایده الله تعالی انلره جنتی حرام ایدر (و ماویه
 النار) و قرار کاهی جهنمدر که اول مشرک لریچون اعداد اولنشددر (و ما لظالمین من انصار)
 و شرکله نفسلرینه ظلم ایدنلره ناردن تخلص امرنده هیچ کسه نصرت ایدر یوقدر (لقد کفر
 الذین قالوا ان الله ثالث ثلاثة) نصارادن کافر اولدی شول فرقه آخری که الله تعالی اوج آلهه
 نک بریدر (و ما من اله الا الله واحد) وجوده ذات واجب مستحق العباده مبدی جمیع موجودات
 الله تعالی دن غیر احد یوقدر که اول وحدانیتله موصوف شرکتی قبولدن متعالیدر (و ان لم
 ینتهوا عما یقولون لیمسن الذین کفروا منهم عذاب الیم) اکراول قولرندن منتهی اولمز لر سه
 انلر دن کافر اولنلره عذاب الیم مس ایدر سردر (افلا یتوبون الی الله و یستغفرونه) اشو

امهاتکم و بناتکم و اخواتکم
 و عمتکم و خالاتکم و بنات
 الاخ و بنات الاخت و امهاتکم
 اللاتی ارضعنکم و اخواتکم
 من الرضاعة و امهات نسائکم
 و ربائیکم اللاتی فی حجورکم
 من نسائکم اللاتی دخلتم
 بهن فان لم تکنوا دخلتم
 بهن فلا جناح علیکم و حلائل
 ابنائکم الذین من اصلا بکم
 و ان تجمعوا بین الاختین
 الا ما قد سلف ان الله کان
 غفوراً رحیم) سز نه کا حلق
 حرام قلندی انالریکزی
 بونده انا اناسی و بابا اناسی
 جمله یوقارویه دك داخلدر
 و قز لریکزی * بونده اوغل
 قزی و قزینک قزی
 اشاغی یه دك داخلدر *
 و قز قرنداش لریکزی کرک
 لاب و ام و کرک لاب و کرک
 لام اولسون * و خاله لریکزی
 * بونده دخی ابا و اجداد
 اخواتک جمله سی داخلدر)
 و تیزه لریکزی * بونده
 دخی امهات و جدات
 اخواتک جمیعی داخلدر *
 و قرنداش کز و همشیره کزک
 قز لری * بونده دخی انلرک
 اولاد و اولاد لریک قز لری
 داخلدر * و سزه سود
 و یرن سودا لریک کز و سود
 قز قرنداش لریکزی و همان
 عقد نکاح اولمش زوجه کزک
 انالری و جداتی و مجامعت

عقاید و اقوال زانعه دن انتهاله الله تعالى به توبه وانی اتحاد و حلولدن تنزیه و توحیده استغفار
 یتزلزمیکه (والله غفور رحیم) الله تعالى انلری فضاندن مغفرت و رحمت ایدیه توبه ایدر لر سه
 (ما المسیح ابن مریم الارسل قدخلت من قبله الرسل) عیسی علیه السلام دکل الاندن اول کچن
 رسول لر کبی بر رسولدر انلر کبی کادخی موت و فنا ایرا کراله اولسه اکا موت و فنا ایرمزدی
 (وامه صدیقه) وانک اناسی مریم رضی الله تعالى عنها سائر نساء کبی بر مرأه در صدقه کاله متصفه در
 (کانا یا کلان الطعام) عیسی و مریم ایکیمی بیله طعام و غذاء ایله معیشت ایدر لر دی ایدمی
 معیشتی اکله اولان کشی الوهیه نیجه لایق اولور (انظر کیف نبین لهم الآيات ثم انظر انی
 یؤفکون) نظر اینکه بز انلره نیجه آیتلری بیان ایدوب انلرایسه حقندن نیجه امتناع و بنم
 وحدانیت می انکار ایدر لر یعنی بزم آیاتی بیان می عجمیدر انلر ک اندن اعراضی ایسه اعجمیدر (قل
 اتعبدون من دون الله مالا یملک لکم ضرا ولا نفعاً) دیکل که الله تعالیدن غیری شول ضرورتقه
 مالک اولیان شیئه عبادت ایدر میسزا کر چه عیسی اکا الله تعالینک تملیکیله مالک اولور لکن
 کندی ذاتندن اکا مالک دکلدر (والله هو السميع العليم) الله تعالى اقوال کیزی ایشیدر عقائد کیزی
 یلور خیرینه خیرله شرینه شرله جزا قیلور (قل یا اهل الکتاب لا تغلوا فی دینکم غیر الحق)
 دیکل که یا اهل کتاب دینک زده حدی تجاوز یتمز حالبوکه دینکز حق دکلدر زیرا دینلرنده
 حقه مخالفتلرندن ماعدانک اوزره اصراردخی ایتدیلر * دینلر دیکه یعنی دینک زده غلو باطل
 یتمکنر که اول انلردن بر صنفک عیسایی ترفیعیه انکچون الوهیت ادعالریدر و بر صنفک دخی انی
 وضعله لغیر رشده زعم یتلریدر (ولا تتبعوا اهواء قوم قدضلوا من قبل) یهود و نصارادن
 ضالانده رؤسا کزیه اتباع یتمکنر که انلر محمد صلی الله تعالی علیه وسلمک بعثتندن اول ضالانده
 دو شمشاردی (واضلوا کثیراً) واهوالرینه اتباع ایدنلردن قوم کثیری اضلال ایتدیلر (وضلوا
 عن سواء السبیل) وقصد سبیلدن دخی چیقیدیلر شول وقتن که اسلامک مجیئندنصکره انی
 تکذیب و بغی ایتدیلر * دینلر دیکه ایکی ضلالک اولکیسی مقتضای عقلمدن و ایکنجیسی مقتضای
 شرعدن ضلاللریدر (لن الذين کفروا من بنی اسرائیل علی لسان داود و عیسی ابن مریم)
 بنو اسرائیلدن اهل ایله سبت کوننده اعتداء و صید سمک ایتدکر ننده داود علیه السلام لسانیه
 لعنت اولنوب الله تعالی انلری قره دیه مسخ ایتدی و اصحاب مائده که بش بیک رجل ایدیلر اکا
 کافر اولدقارنده عیسی علیه السلام لسانیه لعنت اولنوب حق تعالی انلری خنازیر خلقتنه مسخ
 ایتدی (ذلک بما عصوا وکانوا یعتدون) اشبو مسخی اقتضاء ایدن لعن شذیع انلره عصیانلری
 و اوزر لرینه تحریم اولنان شیئه اعتدالری سبیلله ایدمی (کانوا لا یتناهون عن منکر فعلوه)
 انلر بری بر لرینی ایشلدکلری منکره معاوده دن نهی یتزلردی و یا ایشلدکلری منکر
 مثلندن و یا فعلنی اراده وانکچون تهیؤ ایتدکلری منکر دن نهی یتزلردی و یا اندن منتهی اولز
 لردی (لبئس ما کانوا یفعلون) نه چر کین شیء اولور اولکه انلر انی ایشلردی (تری
 کثیراً منهم یتولون الذين کفروا) اهل کتابک کثیری کور رسنکه محمد صلی الله تعالی علیه
 وسلمه و مؤمنلره بعضلرندن مشرکینله موالات ایدر لر (لبئس ما قدمت لهم انفسهم ان یخطئ
 الله علیهم و فی العذاب هم خالدون) نه چر کین شیء اولور اولکه معادلر یچون انی نفسلری

ایتدیک کز زوجه کز کز سزه
 اوکی اولوب تحت تربیه کزده
 اولان قزینی اگر اول زوجه
 ایله مجامعت ایتکسزین اکا
 طلاق یا وفات واقع اولور سه
 اول قزی تنکیچده سزه وبال
 یوقدر وصلی اوغلر یکنرک
 وانلرک اولاد اولاد لرینک
 زوجه لری وایکی قز
 فرنداشی نکاحله جمع ایتمی
 مکر بوجع زمان جاهلیتده
 وقوعبولش ایسه معقودر
 اشته بومذ کور لری تزوج
 حرامدر تحقیق الله عظیم
 الشان جاهلیتده کی فعل
 سیئه بی مغفرت واسلامده
 اطاعت ایدنلره مرحمت
 ایدمجیدر (والمحصنات من
 النساء الا ما ملکت ایمانکم
 کتاب الله علیکم و احل لکم
 ما وراء ذلکم ان تبتغوا
 باموالکم محصنین غیر
 مسافحین فما استمتعتم به
 منهن فاتوهن اجورهن
 فريضة ولا جناح علیکم فیما
 تراضیتهم به من بعد الفريضة
 ان الله کان علیما حکیماً)
 و سائرک نکاحنده اولان
 نسوان دخی سزه حرام
 قلندی مکرکه دارالحربدن
 چیقاروب کتوردیک کز
 ملک یمکنر جاریه کز اوله که
 انلر سزه حلالدر بومحرمات
 خصوصنده حق جل و علا

اوزربکزه فرض و الزام
ایتدیکنی سز دخی التزام
ایدک و بوجرماتک ماعداسی
سزه حلال قیلندیکه زنادن
اجتنابله مالکیزی مهرنسیاه
ویا ثمن جواریه صرف
ایده رک عفت اوزره زوج
یا تسری ایده سز اول
نسواندن نکاحله خلوت
ایدوب منتفع و متلذذ
اولدیفکزه حلاله تقدیر
اولسان مهرلینی و یرک
و تقدیر اولنان مهر معلومه دن
صکره رضالربکزه زوج
زوجه به دخی زیاده و یرمکده
و زوجه زوجنه اول مهرک
برمقدارینی یا خود جمله سنی
باغشلمقده سزه وبال
یوقدر تحقیق الله عظیم الشان
مصالح بندگانی بیلمچی شرع
اوزره وضع ایتدیکی مواد
حکم ایدیبجدر * ابو سعید
الحدری دیرکه بو آیت
کریمه ده * والمحصنات
من النساء * کلام شریفی
شول نسوان حقنده نازل
اولمشدرکه مکده ده ازدواجلرینی
براغوب مدینه به هجر تارنده
مسلمانلر انلردن زوج ایتدیلر
بعده اول نسوانک ازواجی
دخی هجرت ایتدکده مسلمون
انلری تزوجدن نهی
اولندی پیغمبر من علیه السلام
حنینده او طایفه عسکر
ارسالنده سبی اولنان
جوارینک انده مشرک لردن

تقدیم ایتدیکه اول الله تعالینک انلره سختن و عذابنه خلودلرین ایجاب ایدر (ولو کانوا
یؤمنون بالله والنبي وما نزل اليه ما اتخذوهم اولياء) اکر اهل کتاب الله تعالی به و نبیلرینه
واکا نازل اولانه مؤمن اولسه لر مشرکین ایله موالات ایتزلردی (ولکن کثیرا منهم فاسقون)
لکن انلردن خلق کثیر الله تعالینک امرندن خارجلردر (لتجدن اشد الناس عداوة للذين
آمنوا اليهود والذين اشركوا) یا محمد مؤمنلره بغض و عداوته یهود و مشرکینی ناسک اشدین
بولورسن شدت شکیه لری و تضاعف کفرلری و اتباع هواده انهما کلری و تقلیده رکونلری
و تحقیقندن بعدلری و انبیایه معادات و قوللرین تکذیبه تمرنلریچون (و لتجدن اقربهم مودة للذين
آمنوا الذين قالوا انا نصارى) و دخی مؤمنلره موته ناسک اقربن نصارانک بعضنی بولورسن
دکل یوخسه کلیسن لین جانبلری و رقت قلبلری و دنیا به قلت حرصلری و علم و عمله کثرت
اهتماملریچون (ذلك بان منهم قسيسين ورهبانا وانهم لا يستكبرون) انلرک اهل ایمانه قرب و مودتی
شول سببندرکه انلردن علماء خائفین و عباد زاهدین واردر و انلر ایمان و حق اذعاندن تعظم
ایتزلر * اشبونده دلالت واردرکه تواضع و علم و عمله اقبال و شهواتدن اعراض نموده اوله
اگرچه کافردن ایسه ده (واذا سمعوا ما انزل الى الرسول ترى اعينهم تفيض من الدمع مما عرفوا
من الحق) چقان رسول الله نازل اولان قرآنی ایشته لر کوزلرندن یاش اقارحقک بعضنی
بیلدکلریچون * دینلدیکه اشبو آیت اهل کتابدن عیسی علیه السلامه کلن شریعت حق اوزره
اولوب محمد صلی الله تعالی علیه وسلم بعث اولنجیق اکا ایمان و تصدیق ایدنلر حقنده نازل
اولوبدر * ابن عباس رضی الله عنه ایدرانکله مراد نجاشی و اصحابیدرکه جعفر بن ابی
طالب رضی الله تعالی عنه حبشه به هجرت ایتدکده انلره * کهیمص * سوره سین او قودی
تاسوره بی تمام ایدنبجه انلر بکادن زائل اولمدیلر (يقولون رينا امانا فاكثبتنا مع الشاهدين)
دیرلرکه یارب محمد و قرآنه ایمان کتوردک ایمدی بزى اول محمد صلی الله تعالی علیه وسلمک
نبوته و قرآن حق تعالینک کلامی ایدوکنه شهادت ایدنلردن یازغل (وما لنا لانؤ من بالله
وما جاءنا من الحق) زه تولدیکه الله تعالی به و بزه کلن قرآنه ایمان کتورمز (ونطمع ان
يدخلنا ربنا مع القوم الصالحين) و الحال طمع ایدر زکه ربمزل جل شانہ بزى قوم صالحینه ادخال اید
(فانابهم الله بما قالوا اجنات تجرى من تحتها الانهار خالدين فيها) انلرک اول قول خالصلری سببيله الله
تعالی انلره جز ایتدی شول جنتلریکه التندن نهرلر جاری اولور آنده دائمین اولدقلری حلاله (وذلك
جزاء المحسنين) اشبومذ کور شول کسه لرک جزا سیدرکه نظرو عمللرین حسن ایتدیلر و یا موره
احسانه اعتیاد ایتدیلر (والذين كفروا وكذبوا باياتنا واثلك اصحاب الجحيم) و شونلرکه کافر اولوب
آیتلریمزى تکذیب ایتدیلر و توبه ایتدین فوت اولدیلر ایمدی انلر طبقات ناردن جحیم اهلیدر
(يا ايها الذين آمنوا لا تحرموا طيبات ما احل الله لكم) یا مؤمنلر الله تعالینک سزه حلال ایتدیکی
طيب و لذیذ اولان اشیایى حرام ایتکزه (ولا تعمدوا ان الله لا يحب المعتدين) الله تعالینک سزه حلال
ایتدیکی اشیانک حدودین حرام ایتدیکنه تجاوز ایتکزه که الله تعالی انی ایدنلری سومز اوله
اولسه اشبو آیت الله تعالینک حلال ایتدیکن تحریمدن و حرام ایتدیکن تحلیلدن ناهیه اولوب
ایکیسی بیننده قصده دعوت قیلور * روایت اولندیکه پیغمبر من علیه وسلم بر

کون اصحابه يوم قيامتي وصف ايدوب انلری انذارده مبالغه ابتدی اندن قلیلینه رقت کلوب
بر جماعت عثمان بن مظعون رضی الله تعالی عنه بیتنه جمع اولدیلر و اتفاق ایتدیلر که صیام و قیامدن
زائل اولمیه لر و فراش اوزره او یومیله لر و لجم و وودکدن ییمیه لر و نسالله یا تمیه لر و دنیایی ترک
ایلیله لر و دریلر و کبه لر کیله لر و بر مکانه قرار ایتیموب سیاحت ایده لر و مذا کر لر بن قطع ایده لر
چون انلرک بواتقاق پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه و سلمه ایردی انلره دیدیکه بن یونیکله امر
اولتمشین ایدمی بیلک که نفسکزی ایچون اوزریکیزده حق و ارذر او یله اولسه کاهی صائم و کاهی
مفطر اولک و کاهی قائم و کاهی نائم اولک زیراکه صیام و افطار و قیام و نیامدن هر برینی بن ایدره بن و لجم
و دسمدن برین و نسیابه قربان ایلرین اولککه بنم سنتمدن رهبت ایده بنم طریقمه سلوک ایدنلر دن دکلدن
وانک بوقولنی مؤید اشبو آیت کریمه نازل اولدی (و کلو و اما رزقکم الله حلالا طیباً) الله تعالی نیک سزه
و یردیکندن حلال و طیب اولانی بیکز (و اتقوا الله الذی انتم به مؤمنون) اول الله تعالی دن قورقو ککه
سز انک او امر و نواهیسنی تصدیق ایدجیلر سز (لایؤاخذکم الله باللغو فی ایمانکم) الله تعالی سزی
ایمانکیزده لغویکیز سببیه مؤاخذه ایتز * لغو اولدرکه قصدن سز لسانه جاری اوله لا والله و بلی
والله دیمسی کبی شافعی اکاذا هبدر * دینلر کیله لغو شول یمندرکه بر شیئی یمن ایتدیکی حالتده
اعتقاد ایده حالبوکه اول انک اعتقاد ایتدیکی حالتده دکلدن ابوحنیفه اکاذا هبدر (و لکن یؤاخذکم
بما عقدتم الایمان) لکن سزی مؤخذه ایدر شول شیئله که قصد و نیتله ایمانی انک اوزره توثیق
ایدوب بعده انده حانث اولور سز (فکفارته) ایدمی انک ائمن کیدر روانی ستر ایدر عمل (اطعام
عشرة مساکین من اوسط ما تطعمون اهلیکم) اهل و عیال کیزه اطعام ایتدیکی کیز شینک اوسطندن
اون مسکینی اطعام ایده سز (او کسوتهم) و یا خود عیال کیزه کبور دیک کیز کسوه نك اوسطندن
اون مسکینی کبور سز (او تحری رقبه) و یا خود بر رقبه اعتاق ایده سز (فمن لم يجد فصیام ثلاثة
ایام) اول کسه که اشبو اوچ نوع کفارتدن هیچ برین بولیه انک کفارتی اوچ کون صائم اولمقدن
معلوم اوله که بر کیمسه کیم اکا کفارت یمن لازم اوله اول مخیردر دبلر سه اون مسکینی اطعام
ایتسون و یا کسوه کیدر سون و یا بر رقبه اعتاق ایتسون اکر اطعامی اختیار ایدر سه انک قدرنده
علماء اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلر که اول مد نبی علیه السلام ایله برمد طعامدرکه اول بر رطل
و ثلث رطلدر زید بن ثابت و ابن عباس و ابن عمر و سعید بن المسیب و عطاء و حسن رضی الله
تعالی عنهم اکاذا هبدر و اهل عراق دیدیلر که هر مسکینه نصف صاع طعامدرکه اول عمر و علی
رضی الله تعالی عنهمادن مرویدر * و ابوحنیفه دیدیکه اکر حنطه دن اطعام ایدر سه نصف
صاعدر و حنطه نك غیری دن اطعام ایدر سه بر صاعدر که اول شعبی و نخعی و سعید بن جبیر و مجاهد
رضی الله تعالی عنهم قولیدروا کر غذاء و عشا لرین ریر سه جائز اولمز و ابوحنیفه تجویز ایدر که
اول علی رضی الله تعالی عنهم مرویدر که دراهم و دنانیر و یاخنز و یا دقیق و یر سه جائز اولمز
بلکه واجب اولان اخراج حیدر ابوحنیفه کلین تجویز ایدر و اکر کلین مسکین واحده صرف
ایتسه جائز اولمز ابوحنیفه تجویز ایدر اکر اول طعامی مسکین واحده اون کونده صرف ایدر سه
وانی مسلم حر محتاجدن غیری به صرفی جائز اولمز ابوحنیفه اهل ذمته صرفی تجویز ایدر و اکر
کسوه بنی اختیار ایدر سه قدرنده علماء اختلاف ایتدیلر بر قوم دیدیلر که هر مسکینه بر ثوب

زو جلری اولغله مهاجرات
نسوانه قیاسا مسلمان
انلره قرباندن تحاشی ایتلریله
* ماملکت ایمانکم * کلامی
نزولیه اذن یورلدی (و من
لم يستطع منکم طولا ان
ینکح المحصنات المؤمنات
فمن ماملکت ایمانکم من
فتیانکم المؤمنات والله اعلم
بایمانکم بعضکم من بعض
فانکحوهن باذن اهلهن
واتوهن اجورهن بالمعروف
محصنات غیر مسالخت
ولا متخذات اخدان فاذا
احصن فان اتین بفاحشة
فعلیهن نصف ما علی
المحصنات من العذاب ذلك
لمن خشی العنت منکم وان
تصبروا خیر لکم والله
غفور رحیم) سز دن اول
کیمسه که مؤمنه لرك حرینی
نکاحلنمقه غنا جهتیله
قدرتی اولماز سه آخرک
ملک یدی اولان جاریه
مؤمنه دن مولاسی رضاسیله
نکاحلنسون الله تعالی
ایمانکیزه اعلمدر بعضکیز
بعضکیز دن یعنی عبد و حر
و جاریه و حره نفس
واحدن تناسل و مؤمن
اولدقلری حالد دینده
مخدلردر امدی جاریه بنی
مولالری اذنیله نکاحلنک
و مولالری نه بلا عمل معروف
مهر لری و یرک اول جواری
عقیقه زنادن و دوست

خفيه دن محترز اولدقلری
 حالمده اگر اول جاريه لر
 نکاح اولندقلرند نصيکته
 زنايدرلر سه انلرک اوزرينه
 شرعا حرم لره اولان حد
 و تعزيرک نصفي اقامت اولور
 بوجاريه نکاحک اباحتي
 سزدن غلبه شهوتله زنادن
 خوف ايدن کيمسه ايچوندر
 انک نکاحک ترک نه
 صبر ايتکمز سز بکون
 خير اولدر الله عظيم الشان کا
 صبر ايتيني مغفرت واکا
 رخصتله مرحمت ايديجيدر
 (بريد الله ليبن اکم و يهدیکم
 سنن الذين من قبلکم
 و يتوب علیکم و الله عليم
 حکيم) الله تعالى سزه حلال
 و حرام احکامني بيان ايتک
 مراد ايدور سزدن مقدمه کی
 ابراهيم و اسمعيل علیهما
 السلام مساکنه هدايت ايدر
 و سزي معاصيدن منع
 ايديجي شئنه ارشاد ايدر
 الله عظيم الشان مصلحتکزي
 بيليجي و حکمتي اظهار
 ايديجيدر (والله يري ان
 يتوب علیکم و يري الذين
 يتبعون الشهوات ان تميلوا
 ميلا عظيما) الله تعالى سزه
 توبه دلالتيله ذنوبکزي عفو
 مراد ايدر و شهواته تابع
 يهود و نصاري و مجوس
 سزي طوعري بولدن ميل
 عظيم ايتدروب محرماه
 مسوق ايتک ايسترل *

کيديره که اکا اسم کسوه واقع اوله اول کر کسه ازار و ياردا و ياقيص و ياسراويل و عمامه
 و ياکساء و ياونلر مثليدر که ابن عباس و حسن و مجاهد و طاوس رضی الله تعالى عنهم قوللريد
 شافعي اکا فاهيدر مالک رضی الله عنه ايدر هر انسانه اني کيديره که انده صلاحی جائز اوله
 رجاله بر ثوب کيوره و نسيابه درع و خمار کيوره سعيد بن المسيب رضی الله تعالى عنه ايدر هر
 مسکينه ايکی ثوب کيديره واکر عتي اختيار ايدرسه رقبه مؤمنه اعتاقی واجب اولور جميع
 کفارتده دخي انجلیندر يعني کرک کفاره قتل و يانهار و يانهار رمضانده جماعدر اما که ابو
 حنيفه و ثوري جميعنده کفاره قتلك غيرنده رقبه کافره اعتاقی تجوز ايتديلر اما مرثدک بالاتفاق
 کفارتدن اعتاق اولغسي جائز اولمز و شرط اولور که کفارتدن اعتاق اولنان کامل الرق اوله
 حتی مکاتب و يام ولد و ياعتق شرطيله اشترا اولغش عبد اولسه و ياشول رقبه اشتراسيکه اکا
 ذی رحم محرم اولديغندن عتي کفارتدن اولمز نيتيله اشترا ايتسه في الحال عتي واقع اولور
 لکن بونلردن هيچ رينک اعتاق کفارتدن واقع اولمز وائمه حنيفه مکاتب کفارتدن اعتاق اولغش
 تجوز ايدر چقان تجومدن برشي ادا ايتش اولسه و كذلك قريب کفارتدن عتي تجوز ايدر
 و دخي شرط اولور که کفارت ايچون اعتاق اولنان رقبه هر عييدن سليه اوله که اول غلدن اني
 منع ايتيه ايمدی ايکی الينک بري يايکی يا غنک بري کسيک اولسه و ياعمی و يازمن و يا مجنون
 مطابق اولسه کفارتدن اعتاق جائز اولمز اما که اعور و يا اصم و يايکی قولاغی و ياپورنی کسيک
 اولسه جائز اولور زير ابو عيوب عمله ضرر بين ايله ضرر ايتز * و ابو حنيفه رضی الله تعالى عنه
 غندنده هر عيکه منفعتدن برجنسي کال اوزره فوت ايده اني جوازدن منع ايدر حتی که ايکی
 الندن بري کسيک اولسه اني تجوز ايتز اما ايکی قولاغی کسلشي تجوز ايدر و چقان اوزرينه
 کفارت يمين لازم اولان کشي اطعام و کسوه و تحرير رقبه نک هر برندن حاجز اولسه اکا
 واجب اولور که اوچ کون صائم اوله و عجز اولدر که کنديک و عيالينک قوت و حاجتندن
 زياده مالی اولميه که انکله اطعام و اکساء و ياعتق رقبه ايده اول اوچ کون صائم اولور بعضيلر
 ديدیکه چقان اطعام ممکن اولور شئنه مالک اوله اگر چه کفايتندن زياده دکل ايسه ده
 انگچون صومله کفارت جائز اولمز که اول حسن و سعيد بن جبیر رضی الله تعالى عنهم قوليدر
 و اول صومده تابع و جوبنده علماء اختلاف ايتديلر بر جماعت انده تابع واجب اولمز بلکه
 ديلرسه متابعا و يا خود متفرقا صائم اولور لکن تابعي افضلدر که اول شافعي قولينک بريدر
 و بر قوم ذاهب اولديلر که انده تابع واجب اوله قتل و ظهار کفارتلرنده کی کبي اول ثوري
 و ابو حنيفه قوليدر واکا ابن مسعود * فصيام ثلاثة ايام متتابعات * قرائتي دلالت ايدر
 و کفارتک حنث اوزره تقديمنده دخي اختلاف ايتديلر بر قوم جوازينه ذاهب اولديلر که اول عمر
 و ابن عباس و عائشه و حسن و ابن سيرين رضی الله تعالى عنهم قوليدر مالک و اوزاعي و شافعي رحمهم
 الله اکا ذاهبلر در شول دليله کيم * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من حلف علی يمين فرآی
 غير هاخير امنها فليکفر عن يمينه و ليفعل الذي هو خير * پیغمبر عز صلی الله تعالى عليه وسلم ايدر
 برکسته بر شئتک فعل و ياترکنه يمين ايدوب انک اوزره استمراردن انک غيرنی خير لو کورسه
 يمينک کفارتن ايدوب اول خير لو کورديکی شئي ايشلسون الا بوکا شافعي دير که اگر کفارتی

صوم ایله ایدرسه حنشدن اول جائز اولمز زیرا که بدنیدر اما که اطعام و کسوه و عتقدن هر برینک تقدیمی جائز اولمی ز کاتک حول اوزره تقدیمی کبیدر صوم رمضان انک خلافتیه ملا بسدر که وقت اوزره تعجیل جائز اولمز و بر قوم ایسه کفارنک حنث اوزره تقدیمی جائز دکل ایدو کتیه ذاهب اولدیلر که اکابو حنیفه رضی الله عنه دخی ذاهبدر (ذلک کفارة ایمانکم اذا حلقتکم) اشبوذ کر اولان ایمانکزک کفار تیدر چنانکه عین بعده حنث ایدرسز (واحفظوا ایمانکم) ایمانکز ی حفظ ایدک یعنی ایتمکله و یا عینکز ی حنشدن حفظله کری عینی مندوب ترکی و یا مکروه فعلی اوزره دکل ایسه الافضل اولان انده حانث اولوب کفار تن ایتمکدر (کذلک یبین لکم آیاته لعلکم تشکرون) اشبو بیان کبی الله تعالی سزه اعلام و شرایعین بیان ایدر تا که نعمت تعلیمه شکر ایدرسز شول حیثیتند که سزه ایمان کفار تله مخرج قیلدی (یا ایها الذین آمنوا انما الحمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون) یا مؤمنلر حمرک تناولی و قمار تعاطیسی و او نانکه کاعبادت ایچون نصب اولوبدرو قداحکه انکله اهل جاهلیت استقسام ایدر لر دی شیطانک تسویل و تزییدنن خبیث مستقذر در ایدمی اندن اجتناب ایدک که فلاح بولرسز (انما یرید الشیطان ان یوقع بینکم العداوة والبغضاء فی الحمر والمیسر) شیطان دیلر که خمر و میسری تناول و استعمال کزده ارا کزه عداوت و بغضاء ایقاع ایدیه (و یصدکم عن ذکر الله وعن الصلاة) ودخی سز می الله تعالینک طاعتندن و علی الخصوص صلاتدن صد ایدیه (فهل انتم منتهون) اولیه اولسه اندن منتهی اولمز میسز * اشبو نده ایدان واردر که منع و تحذیرده امر غایته ایدری و اعذار قلمیوب کسملدی * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم کل مسکر حرام کان حتما علی الله لا یشربه عبد فی الدنیا الا سقاء الله یوم القیمه من طینة الخبال هل تدرون ما طینة الخبال قال عرق اهل النار * پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر هر شرابکه سکرویره تناولی حرامدر الله تعالی نفسی اوزره ایجاب و قضا ایتشدر که بر کسمنه که آنی دنیاده شرب ایدیه الله تعالی یوم قیامتده اکا طینة خبالدن ایچوره که اول اهل نارک عرقیدر * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم من شرب الخمر فی الدنیا ثم لم یتب منها حرمها الله علیه فی الآخرة * پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر بر کسمنه که دنیاده خمر ایچوب بعده اندن توبه ایتیه الله تعالی اکا جنت خرنی حرام ایدیه * قال النبی صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله الحمر و شرابها و ساقیها و باعها و مبیاعها و عاصرها و معتصرها و حاملها و المحمولة الیه و آکل ثمنها * پیغمبر میز صلی الله تعالی علیه وسلم ایدر الله تعالی لعنت ابتدی خمره وانی شرب ایدیه و ساقیسنه و باعنه و مشربسنه وانی صقانه و صدقیرانه وانی کتوره نه و کتوریلانه و بهاسین بیانه (واطیعوا الله و اطیعوا الرسول و احذروا) الله تعالی به و رسولنه و امر ایتدکر یینه اطاعت ایدک و نهی ایتدکر یی شیتدن و یا انلره محالفتدن صاقتک (فان تولیتهم فاعلموا انما علی رسولنا الالبلاغ المبین) اگر سز الله تعالی به و رسولنه اطاعتدن اعراض ایدر سکز بیلک که بزم رسولنزه واجب اولان و حی تبلیغدر اعراض سکز اکا ضرر و بر مز انکله ضرری کندی کزده ایدرسز (ایس علی الذین آمنوا و عملوا الصالحات جناح فیما طعموا) مؤمن صالح اولنلره حرام قلمیان شیء تناولر نده حرج بوقدر (اذا ما اتقوا و آمنوا و عملوا الصالحات) چنانکه حرام اولان شیتدن صاقتله رو ایمان و اعمال صالحه اوزره ثابت اوللر (ثم اتقوا و آمنوا)

دینلدی که بو آیتک سبب نزولی یهود و مجوس عوجه و تیزنه نکاحی حرام ایکن قز لینی تزوج حلال اولوب قرنداش و قز قرنداش لری قز لری نیچون حرام اولسون دیو اعتراض باطلر ایدر (یرید الله ان یخفف عنکم و خلق الانسان ضعیفا) الله تعالی امر دین و احکام نکاح کزده سز می خفیفلمک مراد ایدر که انسان شهواته صبر و طاعاته تحملده ضعیف خلق اولنمشدر (یا ایها الذین آمنوا لا تأکلوا اموالکم بینکم بالباطل الا ان تکنوا تجارة عن تراض منکم ولا تقتلوا انفسکم ان الله کان بکم رحیما) ای مؤمنلر بریککزک بدیننده ماللری کز می باطل ایله اکل ایتیک * یعنی شرعک حلال ایتدیکی ربا و قمار و سرقه و غصب و دعوائی باطله ایله اکل ایتیک * مکر بریککز بریکزدن راضی و خشنود اوللر ق تجارت طریقله اوله و کندو کندو کز می قتل ایتیک یاخود نفس واحد اولدیغکز مؤمنی قتل ایتیک یاخود قتلی مؤدی شیئی ارتکابه کندی کز می قتل ایتدر میک یاخود

و من بعد کندیلره حرام قیلنن شیدن صاقنه لر و حرمتی اعتقاد ایدهلر (تم اتقوا و احسنوا)
 بعده معاصیدن صاقنلری اوزره ثابت و مستمر اوله لر و اعمال جمیله یی تحری ایدوب اکا اشتغال
 ایدهلر (والله یحب المحسنین) الله تعالی احسان ایدنلری سور اوله اولسه انلری برشیثله
 مؤاخذ ایتز ایدمی برکمه که اشبومذ کوری ایشلیه محسن اولور و محسن اولسه الله تعالی به
 محبوب اولور * روایت اولندیکه خمرک تحریمی آتی نازل اولیحق صحابه دیدیلر که یارسول
 الله شول وفات ایدن اخوا نمزک حالی نیجه درکه انلر شرب خمر ایدر و میسردن اکل ایدر لر دی
 اوله اولسه اشبو آیت نزولیه انلرک حالی خبر ویرلدی (یا ایها الذین آمنوا لیبلونکم الله بشیء
 من الصیدتاله ایدیکم ورماحکم) یا مؤمنلر حق تعالی مطیعی عاصیدن اظهار ایچون سزى صیددن
 برشیثله اختیار ایدر که اول صیدک صغار و فرخ و بیضنه الریکیز ایرر و کبارینه رحلریکیز ایرر
 (لیعلم الله من ینخافه بالغیب) تا که الله تعالی شول انک دنیا ده غائب و آخرتدن منتظر اولان
 عقابی خوفن ایدن عبادنی تمیز ایده شونلر دنکه اندن خوف ایتزلر * اشبو آیت عام حدیده ده
 نازل اولدی صحابه محرمین ایکن الله تعالی انلری صیدله ابتلاء ایتدی برحیثله که وحوش
 کثرت اوزره رجالری اطرافنه کلوردی دیاسه لر انی صیده تمکنلری اولوردی اشبونده
 تنبیه واردر که قلیل عندنده ثابت اولمیان کشی اندن اشد اولانده نیجه ثابت اوله ییلور (فمن
 اعتدی بعد ذلک فله عذاب الیم) اول کسه که بوسید ابتلا سندنصکره اخذ صیدله ظلم ایده اکا
 عذاب الیم واردر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یعنی ظهور بطنی جلدله ایجماع اولنور
 و ثبانی سلب ایدیلور (یا ایها الذین آمنوا لا تقتلوا الصید و انتم حرم) یا مؤمنلر محرمین اولدیغکیز
 حالده صیدی قتل ایتکیز (و من قتله منکم متعمدا) سزدن اولکه صیدی حامد اولدیغی حالده
 قتل ایده * اشبو عمده اختلاف اولنوب بر قوم دیدیلر که اول صید قتلنه عمددر احرامی نسیانله
 اما که احرامی ذا کر ایکن انی عمدا قتل ایتسه اکا حکم یوقدر بلکه امری الله تعالی به مفوضدر
 زیرا اکا کفارت اولقدن متجاوز درکه اول مجاهد و حسن قولیدر و آخرون دیدیلر که اول
 محرمک احرامی ذکر اولدیغی حالده صید قتلنه عمددر و انکله اکا کفارت واجبدر و اگر
 صیدی خطائله قتل ایتسه اکثر فقهاء دیدیلر که عمد و خطاسی کفارت لزومنده مساویدر
 زهری ایدر کفارتک متعمدا و زهره وجوبی کتابله در و مخطی اوزره وجوبی سننله در سعه بن جبیر
 ایدر کفارتک وجوبی قتل عمده مختصدر یوخسه قتل خطاده کفارت یوقدر (جزاء مثل ما
 قتل من النعم) ایدمی اکا واجب اولور که صید مقتولک خلقتنه شبهی قریب نعمدن جزا ایده
 (یحکم به ذوا عدل منکم) اول جزایی مسلمیندن ایکی رجل عدل حکم ایده لایق اولور که اول
 ایکی عدل فقیه اولوب نعمدن اول صید مقتوله اشبه اشیا ایلله حکم ایدهلر * اشبو نمائله شافعی
 و مالک عندنده خلقت و هیئت اعتبار یله در * و ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه عندنده قیمت
 اعتبار یله در اوله اولسه صید صید اولندیغی مکانه بهایه طویلور کر بهاسی هدی بهاسنه ایرسه اول
 مخیردر دیلر سه انک بهاسیله هدی اشترا ایدر و یا خود طعام اشترا ایدوب هر مسکینه بردن نصف
 صاع و غیریدن برصاع ویرر و یا خود هر مسکینک طعامی مقابله سنده برکون صائم اولور و اگر
 صید مقتولک بهاسی هدی بهاسنه ایرسه طعام و صوم یننده بخیر اولور (هدی بالغ الکعبه) اول

نفسکیزی مهلکه به القابله
 قتل ایتیک ای امت محمد
 تحقیق الله عظیم الشان سزه
 مرحمت ایدوب بنی اسرائیل
 عصیانلری سببیه کندولرینی
 قتله امر انیشیکین سزی
 اندن نهی ایدمی (و من
 یفعل ذلک عدواناً و ظلاً
 فسوف نصلیه نار آوکان
 ذلک علی الله بئیرا) کیمکه
 ظلم و تعدی و جهله بومنیاتی
 ایشارسه یقینده بزانی نار
 جهنمه ایصال ایده رز انی
 ناره القا الله تعالی به آساندر
 (ان تجتنبوا کبار ماتهنون
 عنه نکفر عنکم سیئاتکم
 و ندخلکم مدخلاً کریماً)
 اگر سز نهی اولند یغکیز
 کناه کبائر دن اجتناب
 ایدر سکیز صغائر لریکیزی
 عفو و اعمالکیز دفتزدن
 محو ایده رز و سزی کرما
 و اگر اما جهته ادخال ایده رز
 یا خود مکان کریمه ادخال
 ایده رز * عند العلماء
 کبائر ده اقوال واردر
 بعضیلر هر کناه که الله
 تعالی انی نهی ایلشدر
 کبائردر دیدی بعضیلر هر
 کناه که قرآنده و عیدمی
 نار یا غضب یا لعنت اوله کبائردر
 دیدی ابن مسعود رضی الله
 عنهما سورۀ نسا اولندن
 اشبو (ان تجتنبوا) آیتنه دک

هر نه که حق جل و علا اندن
 نهی ابتدیه کبیره در دیمش
 (ولا تمنوا ما فضل الله به
 بعضکم علی بعض للرجال
 نصیب مما اکتسبوا وللنساء
 نصیب مما اکتسبن واسئلوا
 الله من فضله ان الله کان بكل
 شیء علیما) الله تعالینک
 مال وجاه جهتیه بعضکزی
 بعضکز اوزرینه وفضل
 و تزییدی تمی ایتیک *
 که تقدیر اولیان شیئی تمی
 قدر و حکمته معارضه در *
 رجال ایچون جهاد و سائر
 اعمال خیر کبی کسب
 ایتدکارندن نصیب وارد
 و نسایچون عفت و زو جلیینه
 اطاعت کبی کسب ایتدکارندن
 نصیب وارد و مراد کزی
 الله تعالینک فضل و کرمندن
 طلب و تمی ایدک تحقیق
 الله عظیم الشان هر شیئی
 علیم اولدی * مرویدر که
 ام سلمه رضی الله عنہا یارسول
 الله رجال غزا ایدر بزانی
 ایتز زو بزه رجاله و یریلان
 میراثک نصفی و یریلور دیو
 کندولر ایچون نصیب سؤال
 ایتدکده بو آیت کریمه نازل
 اولدی (و اسکل جعلنا
 موالی ماترک الوالدان والا
 قربون والذین عقدت
 ایمانکم فاتوهم نصیبهم ان
 الله کان علی کل شیء شهیدا)

کفارت کعبه یه ایررهدی اولدیفی حالده ایمدی انی مکده ذبح ایدوب حرم مساکینه تصدق
 ایده (او کفارة طعام مساکین) و یا اول قاتل صید اوزره مساکین اطعامی کفارت واجب
 اولور (او عدل ذلک صیاما) و یا اول اطعامه مساوی صوم واجب اولور اولیه اولسه هر بر
 مسکینک اطعامی مقابله سنده برکون صائم اولور ایمدی قاتل صید اوزره یا جزاء و یا اطعام واجب
 اولور (لیدوق و بال امره) تا که معصیتی جزا سن ذوق ایدوب من بعد احرای حالده قتل
 صیددن امتناع ایده (عفا الله عما سلف) الله تعالی عفو ایلدی شول احرامکز حالده صید
 قتلنک و بالی که انی زمان جاهلیتکزده و یا بحر یمن اول ایشلمشدیکز (ومن عاد فی ذنوبکم الله منه)
 برکسه که بحر یمن صکره انک مثلنه عودت ایده الله تعالی آخرتده اندن انتقام ایدر * اشبو
 قولده عائد اوزره کفارت وجوبن منع ایدر معنی یوقدر (والله عزیز ذو انتقام) الله تعالی
 عزیزدر عصیان اوزره اصرار ایده نه انتقام ایدر یقان محرمدن صید قتل تکرر ایتسه عامه
 علماء هندنده انک اوزره جزا متعدد اولور * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر یقان محرم
 عدا قتل صید ایتسه اکا سؤال اولنور که بوندن اول صیددن هیچ برشی قتل ایتدکی ایدی
 اکر ایتدم ایدی دیرسه انک اوزره برشی حکم اولمز بلکه وارکیت حق تعالی سندن انتقام
 ایدر دینور و اکر اندن اول برشی قتل ایتدم ایدی دیرسه اوزرینه جزا حکم اولنور اکر
 اندن صکره عودت ایدر سه اوزرینه برشی حکم اولمز بلکه ظاهر و صدوری ضرب و جعيله
 اوریلور * پیغمبر یز صلی الله تعالی علیه وسلم طائفدن اوج نام و ایدیه برینه انجلین حکم ایدی
 (احل لکم صید البحر و طعامه) ماعدن معیشت ایدوب غیریدن تعیش ایتز حیوانک صیدی
 و طعامی سزه حلال قیلندی * عمر رضی الله تعالی عنه ایدر بحرک صیدی انده صید اولنادر
 و طعامی انک طشره براق دیغیدر * ابن عباس و ابن عمر و ابو هریره رضی الله تعالی عنهم ایدر
 بحر طعامندن مراد مائک ساحله میت براق دیغیدر * وسعید بن جبیر و عکرمه و سعید بن
 المسیب و قتاده و نخی دیدیلر که اول انک طوز لوسیدر * مجاهد ایدر صیدی انک تازه سیدر
 و طعامی انک طوز لوشیدر (متاعا لکم و لا سیارة) تا که سزانکله اتفاقلنه سز اقامتکز حالده
 تازه سن یمکله و مسافر تکز حالده قوریمش تزود ایتمکله * معلوم اوله که حیوانات
 ماء ایکی قسمدر سمک و غیریدر انی سمک انواع مختلفه سبیله میته سی حلالدر قال النبی صلی
 الله تعالی علیه وسلم احلت لکم میتان السمک و الجراد * پیغمبر یز صلی الله تعالی علیه وسلم
 ایدر سمک و جرادک میته سی سزه حلال قیلندی و انک موتی سبیلله و یاسبیسز اولسندده فرق
 یوقدر * ابو حنیفه رضی الله تعالی عنه ایدر که حلال اولمز مکرکه موتی سبیلله اوله جو اوزره
 وقوعی و یاندن مائک انحصاری و یانک مثلی حالت کبی و اما سمکک غیری ایکی قسمدر بر قسمی
 برده معیشت ایدر بحر ده کی معیشتی کی ضفدع و سرطان کبی انک اکلی حلال اولمز و بر قسمی
 ماعدن معیشت ایدر برده معیشتی مذبوح کبی اولور انده اختلاف اولندی بر قوم دیدیلر سمکک
 غیر یسمنک اکلی حلال اولمز ابو حنیفه دخی اکذا هیدر و قوم آخرون دیدیلر که کلینک میته سی
 حلالدر زیرا که کلینی سمکدر اگر چه صورتنده مختلف ایتسه لر جریت کبی که اکا حیة ماء
 دینور حیة شکندده اولدیغیچون واکلی بالاتفاق مباحدر که اول ابو بکر و عمر و ابن عباس

یدر و مادر و اقربانک ترک
 ابتدکی مالدن هر بریچون
 عصبه و ورثه قیلدق و دخی
 شول کیسه لکه میراثه
 دخولچون یدلریکنزله عقد
 و پیمان اولدی انلرک میراثدن
 نصیبلری و یرک تحقیق
 الله عظیم الشان هر شیئه
 شاهد اولدی زمان جاهلیتده
 ایکی آدم بربرله پیمان عقد
 ایدرلر دیکه قنغیسی اول
 وفات ایدرسه مثلاً مالنک
 سدسنه وارث اوله بو
 عادت اوائل اسلامده دخی
 مرعی اولمقله صکره اولو
 الارحام آیتله بو عادت
 منع اواندی (الرجال قوامون
 علی النساء بما فضل
 الله بعضهم علی بعض و بما
 انفقوا من اموالهم فالصا
 لحات قاتلات حافظات
 للغیب بما حفظ الله و الی
 تخافون نشوزهن فعظوهن
 و اهجروهن فی المضاجع
 و اضربوهن فان اطعنکم
 فلا تبغوا علیهن سبیلاً
 ان الله کان علیا کبیراً)
 رجال نسا اوزرینه مسلط
 و امور معیشتنده قائمدر اول
 سبیدنکه بعض رجالی
 کمال عقل و جهاد و امامت
 ایله و ماللریخی نسالرینه
 انفاقله بعض نسا اوزرینه
 تفضیل ایتدی نسانک

و زید بن ثابت و ابوهریره رضی الله تعالی عنهم قوللر یدر شریح و حسن و عطا و مالک رضی الله
 تعالی عنهم اکا ذاهبلردر و بر قوم دخی دیدیلرکه حیوانات بحریه دن هر شیئکه حیوانات بریه
 دن اکل اولنور انک نظیری اولان حیوانات بحریه نك میته سی حلال اولور بقرماء و امثالی
 کبی و اولکه برده انک نظیری اکل اولنیه اول حیوانات بحریه نك میته سی حلال اولمز مائک
 کبی و خنزیری و حماری و امثالی کبی اوزاعی ایدر هر شیئکه عیثی مائه اوله انک اکل
 حلال اولور اگرچه اول تمساح ایسه ده * شعبی ایدر اگر اهلم ضفادعی یسه لر پیدر مردم
 منع ایتزد * سفیان ثوری رضی الله تعالی عنه ایدر جا ایدر مکه سرطانی اکده باس اولیه
 * ایمدی حیوانات بحریه نك کلیسی اکلن مباح دینلره حدیث مذکور جتدر و دخی شول
 حدیثکه ابوهریره رضی الله تعالی عنهم مرویدرکه دیدیکه بر رجل پیغمبر عز صلی الله تعالی
 علیه و سلمه دیدیکه یارسول الله بزدریا سفرین ایدر زو صوبی ایسه آز کو توررزا کرانی وضوءده
 صرف ایدرسه و زو صوسز قالور زو اویله اولسه دریا صوبیله آبدست الهلمی پیغمبر عز صلی الله
 تعالی علیه و سلم دیدیکه * هو الطهور ماؤه و الحل میتته * بحرک صوبی ظهور و میته سی
 حلالدر * جابر رضی الله تعالی عنه ایدر حبش الحبط نام غزاده ایدک امیر عز ابو عبیده رضی
 الله تعالی عنه ایدی زاده نوز کتوب مضطر مرتبه سنه ایردک اویله واسه کوردک که دریا دن عنبر
 دینور برنوع حوت میته سی ساحله بر اقلدی اندن نصف شهر دکلو زمان اکل ایتدک
 و پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلمه قدوم ایتدیکم زده انی ذکر ایدیجک دیدیکه * کلو رزقا
 اخرجه الله اطعمونا ان کان معکم فاته بعضکم فاکله * الله تعالی انی سزچون چبقارمش
 رزقدریکم بیله کزده اندن بقیه و ارایسه بزه دخی و یرک که یهلم مکر بنده و ارایمش کتوروب
 پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم اندن یددی (و حرم علیکم صید البر ما دمتم حرماً) و بحر مین
 اولدیکم زجه سزه برده صید اولان و یابرده صید ایتدیکم زشی حرام قیلندی * اشبو قول
 اوزره محرمه صید حرام او اور اگرچه انی حلال صید ایتش ایسه ده لکن جمهور انک حلاله
 ذاهبلردر * قال النبی صلی الله تعالی علیه و سلم الصید حلال لکم مالم تصطادوه او یصدلکم *
 پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه و سلم ایدر بحر مین اولدیکم ز حالده سزه صید بر اکل حلالدر مادامکه
 انی کندیکم صید ایتیه سزچون صید اولنیه (واتقوا الله الذی الیه تحشرون) الله تعالی دن
 قورقوب اکا مخالفت ایتدیکم زکه یوم قیامتده اکا حشر اولنور سزخیر و یاشریکم ز اوزه سزه
 جزاء ایدر (جعل الله الکعبة البیت الحرام قیاما للناس) الله تعالی کعبه بی که بیت حرام دیو
 و صفندی شول سبیدنکه الله تعالی آتی حراست و حرمتن عظیم ایتدی شول دلیلله که * قال
 النبی صلی الله تعالی علیه و سلم ان الله حرم مکة یوم خالق السموات و الارض * پیغمبر عز صلی
 الله تعالی علیه و سلم ایدر الله تعالی سموات و ارضی خالق ایدلیدنبرو مکه بی حرام ایتدی ایمدی
 انی ناس ایچون معاش و معاشری امرنده سبب انتعاش قیلدیکه خائف اکا صیغفور و ضعیف
 آنده امن اوزره اولور تجار آندن فائده لنور و حجاج اکا توجه قیلور (والشهر الحرام)
 و اشهر حریمی دخی سبب انتعاش قیلدیکه آنده قتالدن ناس امان اوزره اولور که اول ذوالقعدده
 و ذوالحجه و محرم و رجب آیلریدر و یانکله مراد شهر ذی الحجه اوله که آنده حج ادا اولنور

(والهدى والقلائد) ودخی سوق هدیه و تقلید هدیه انی سبب انتعاش قیلدی (ذلك تعلموا ان الله يعلم ما في السموات وما في الارض) اشبو حرمت احرام وغیردن ذکر اولنان ایله سز تعبد اولندیکنز تابیه سز که الله تعالی سموات وارضده اولان اشیانن جمیعن بیلور کعبه بی ناسه سبب معاش قلمسندده صلاح عباد اولدیغن بيلمسی کبی (وان الله بكل شیء علیم) وبیله سز که الله تعالی هر شیئی بیلور خلقک احوالی وسرده وعلائییه ده کی اعمالی اکا خفی اولمز اولیه اولسه مؤمنه لابق اولور که اکا طاعته رغبت ومخالفتندن رهبت ایده (اعلموا ان الله شدید العقاب وان الله غفور رحیم) بیلک که الله تعالی محارمه انهماک وآنک اوزره اصرار ایدنلره عقابی شدیددر وانی محافظه ویا انک اوزره صبر ایدنلره مغفرت ورحمتده بلیغدر (ما علی الرسول الا البلاغ) رسوله واجب اولان امر اولندیغنی تبلیغدر او ایسه انی برینه کتوروب تقریطکنزده عذرکنز قالمدی (والله يعلم ما تبدون وما تکتمون) الله تعالی سزک اعمال واقوالدن اظهار وسرأثر احوالدن اسرار ایتدیکیکنزی بیلور (قل لا یستوی الخبیث والطیب) دیکل که اشخاص واعمال واموالک عندالله ردی وجیدی مساوی اولمز * (ولو اعجبک کثرة الخبیث) اگر چه سنی خبیثک کثرتی اعجاب ایدر سه ده * اشبو نده صالح عمله وحلال ماله ترغیب واردرزیرا هر شینده عبرت جودت ورداشده در یوخسه قلت وکثرته دکل زیراکه محمود قلیل مذموم کثیردن خیرلورد (فاتقوا الله یا اولی الاباب) ایدمی یا عقول کامله صاحبلمری خبیثی تحریمده اگر چه کثیر ایسه الله تعالی دن قورقوب اندن تنجب ورهبت ایدک وطیب اگر چه قلیل ایسه ده انی ایشاره عزیمت ایدک (لعلکم تفلحون) اوله کیم اول سبیدن فلاحه ایره سز (یا ایها الذین آمنوا لا تسألوا عن اشیاء ان تبدلکم تسؤکم) یا مؤمنل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بعض اشیادن سؤل ایتکیکنز که اول سزه اظهار اولنسه سزه غم ویرر وعاقل کندویه غم ویرر شیء ایشلز * روایت اولنور وقتاکه حجک وجوبی حقننده * ولله علی الناس حج البیت * آتی نازل اولدی سراقه بن مالک دیدیکه یارسول الله هر سنه ده اوزریمزه حج واجبییدر پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم اندن اعراض ایدوب حتی که اول سؤل ان کا اوچکریه دکین اعاده ایتدی پیغمبریمز صلی الله تعالی علیه وسلم دیدیکه انک وجوبی انجق عرده برکره دراکر بن سکانم اول هر ییلده واجب اولور دیسه م واجب اولوردی اولسه اکا استطاعتکنز اولمیدی ایدمی انک کی اشیادن سؤل ایتک ایدک زیراسزدن اول پکن امتلرک هلاکی انبیا لربه کثرت سؤل لری واختلاف لرندن اولدی اولیه اولسه سزه واجب اولان اولدرکه سزه امر ایتدیکم شیئی اخذ ایده سز ونهی ایتدیکم شیئدن اجتناب ایده سز * اشبو آیت کریمه اول سبیدن نازل اولدی (وان تسألوا عنها حین یزل القرآن تبدلکم) واکر بر حکم ایچون قرآن نازل اولدیغنده ظاهرده انک حاجتکنز اولان شیئیه شرحی اولیوب حالوکه سز آنک شرحنه احتیاجکنزدن سؤل ایتسکنز اول سزه اظهار اولنور (حفا الله عنها) الله تعالی اول اشیادن سؤل الکنزی عفو ایتدی ایدمی من بعد انک امثالی اسئلیه عودت ایتمز (والله غفور حلیم) الله تعالی سزک تقریطکنز عفو بته عجله ایتمز کثیرنی عفو ایدر (قد سألها قوم من قبلکم ثم اصبحوا بها کافرین) سزدن اول پکن امتلردن انبیا لربه سزک کی اشیا سؤل ایدوب خبر

صالحه لری الله تعالی به اطاعت و حقوق ازواجه رعایت ایدبجیلردر وزوجلرینک غیبتنده عرضلری و اموال زوجنی حفظ ایدبجیلردر که الله تعالی انلری حفظ ایتسی سببیه واول نسوانکه سز انلرک بغض وعصیانندن قورقارز انلره حقوق ازواجی تعلیم وزم ایله نصیحت ایدک وآنی دو شککنزدن آیرک * یعنی مجامعت ایتیک * وانلری هیچ عضوی شکست اولماق درجه ضرب ایدک اگر انلر سزه اطاعت ایدر لسه اوزر لربه ظلم بولنی طلب ایتیک الله عظیم الشان انلره ظلمه راضی اولمقدن مزه وعلی وکبیردر (روایت اولندیکه سعد بن ربیع الانصاری رضی الله عنه زوجه سی حبیبیه بنت زید بن ابی زهیر عصیان معامله سی ایتیکله سعدی اختیار بر شمار اوردقده باباسی زید پیغمبر علیه السلامه تشکیکسندده قصاص امر بیوردیلر فی الحال بوآیت نازل اولغله پیغمبر علیه السلام بیوردیکه بز قصاص امر ایتدک لکن الله تعالی خیرلوسنی امر ایددی (وان خفتم شقاق بینهم فابعدوا حکما من

من اهله وحكما من
اهلها ان يريدا اصلاحا فوق
الله بينهما ان الله كان عليما
خبيرا (اي مؤمنا) اكر
سز اول زوجه زوجه نك
بينارنده خلاف وقوعي
يقن ايدر سكر اول ايكي سكر
اهل نندن يعني طرفلرندن
انلك صلاحينه رغبت
ايدر وعدل اوزره حكم
ايدر آدمار كوندرك اكر اول
متوسطلر انلك صلاحيني
قصد ايدر لسه الله تعالى
اول زوج وزوجه نك بيننده
توفيق اعطا ايدر وتحقيق
الله عظيم الشان ايكي مختلف
بينى تأليفه علم وايكي حكم
ايديجي نك نصيحتنه خبير
اولدى (واعبدوا الله ولا
تشرکوا به شيئا وبالوالدين
احسانا وبذی القربى
واليتامى والمساكين
والجار ذی القربى والجار
الجنب والصاحب بالجنب
وابن السبيل وما ملکت
ایمانکم ان الله لا يحب من كان
مختارا فخورا) الله تعالى به
عبادت ايدك اكا بر شئي
شريک ايتيک ووالدينکزه
قول وفعاله احسان ايدك
واقربا کزه صله رحمه
ويتيملر دلتوا زلفه وفقيرلر
صدقاته واقربا کنز اولان
قو کشولر يکزه شفقت

ويريلجك اكا کافر اولديلر انکله الله تعالينک سخطنه ايرديلر * ابو ثعلبة الخشني ايدر الله
تعالی فرأضي فرض ايلدى انى سبق ايتيکز واشيادن نهى ايتدى سز انى هتک ايتيکز وحدود حد
ايلدى سز انى تجاوز ايتيکز واشيادن عفو ايلدى سز انى بحث ايتيکز (ما جعل الله من بحيرة
ولاسائة ولا وصيلة ولا حام) الله تعالى بحيره وسائيه ووصيله وحامدن هيچ برينى امر
ايتدى * روايت اولنديکله اهل جاهليت ابتدا عندن ايدیکه چقان بر ناقة بش بطن
طوغروب آخرى ذکر اولسه اول ناقة نك قولاغن شق ايدوب سبيلن تخليه ايدر لردى
من بعد ارقه سینه بنزلر وسودين صاغزلردى وا کا بحيره ديو وصف ايدر لردى وچقان
انلك برى مريض اولسه ويابر قري غائب اولسه اكر بومر صندن عافيت بولورسم ويا غائبم
کلورسه ناقه نذر اولسون ديو بحيره کي انک منفعتن کنديلره حرام ايدر لردى واول سائيه ايله
وصف لنوردى وچقان بر شق ايدى بطن طوغروب اول يدينجى ولدى ذکر اولورسه انى ذبح ايدوب
يرلردى انى اولورسه انى غنمه ترك ايدر لردى وا کر اول يدينجى بطن ذکر وانشى اولورسه
اول انى اجلچون ذکرى دخی استحياء ايدوب اول وصيله ديو وصف لنوردى وچقان بر خلك
صلبنندن اون بطن ولدو وجوده کسه انک ظهري کنديلره حرام ايدر لردى ماء و ممر طادن انى منع
ايتزلردى وانى حام ديو وصف ايدر لردى (ولكن الذين كفروا يفترون على الله الكذب)
لكن کافر لرشبو اشيائي تحريم وانى الله تعالى به نسبتلر يله اكا کذب وافترا ايدر ل (واكثرهم
لا يعقلون) انلك اکثرى فرط جهلارنده حلال وحرام بينى فرق ايتزلر بلکه کبارلرينه مجرد
تقليدله اول کذبى ايدر ل * اشبونده اشارت واردرکه انلك بعضى فتلر نك بطلانن بيلوب
لكن اكا اعترا فدن انلرى حبر ياست و تقليد آباء منع ايديه (واذا قيل لهم تعالوا الى ما نزل الله
والى الرسول قالوا حسبنا ما وجدنا عليه آباءنا) چقان انلره الله تعالينک کتابنه ورسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم سنتنه کک دينسه ديرلرکه بزه کفايت ايدر اول دين که آباءمى انک اوزره
بولدق (اولو کان اباؤهم لا يعلمون شيئا ولا يهتدون) حق تعالى ايدر که اکر چه آباء لرى بر شئي
بيلز وطريق حقه کمتز جهلة ضالين ايسه لرده اقتدا اولمغه کفايت ايدر مى حالبوکه اقتدا اولمقى
شول کسه يه لابق اولور که عالم مهتدى ايدو کي بيلنه اول وصف ايسه بختله بيلنور يوخسه مجرد
تقليد کفايت ايتز (يا ايها الذين آمنوا عليكم انفسكم) يامؤمنلر نفسلر يکزه صلاحى الزام ايدك
(لا يضرکم من ضل اذا هتديتم) ضالک ضالاتي سزه ضرر ويره مز قچانکه سز مهتدين اوله سز
واهتدادندر که کشى منکره طاقتى حسبجه انکار ايديه * قال النبي صلى الله تعالى عليه وسلم من رأى
منکرا واستطاع ان يغيره يديه فليغيره يديه فان لم يستطع فليسا نه فان لم يستطع فبقليه * پيغمبر
عليه السلام ايدر برکسه که بر منکرى کوروب يديه انى تغييره قادر اوله تغيير ايتسون اكا قادر
اولمزه لسانيله اکانکار ايتسون اكا دخی قادر اولمزه قلبيله انکار ايتسون (الى الله مرجعکم
جميعا فينبشکم بما کنتم تعملون) يوم قيامنده جميعکزک مصيرى الله تعالى به در دنيا ده کى اعمالکزک
خير وشرنى سزه خبر ويرر اكا کوره جزا کزى ايرکورر * دينلديکله اشبو آيتک نزولى
شول رجال حقنده در که ايمان حلاوتن ذوق ايتدکار ندنصکره کفره دن ذى قرا به لرینه دخی
انى اذافه اراده ايتديلر کفره ايسه انلردن انى قبول ايتيچک تأسف ايتديلر اويله اولسه الله تعالى

انلری تأسفدن منع ایدوب انلر نفساری اصلاحنی الزام ایلدی طریق اهتدایه سلوکه یوخسه بونکله مراد علی الاطلاق امر ونهی ترک ایتسون دیمک دکلدر زیر بلاضروره انی ترک ایدن طریق اهتدایه سالکدرن اولمز (یا ایها الذین آمنوا شهادة بینکم اذا حضر احدکم الموت حين الوصية) یا مؤمنلر قچان بریکزه موت حاضر اولسه انک وصیتی حیثنده ارا کزده شهادتکنز (اشان ذوا عدل منکم) سزدن ایکی صاحب عدل مسلیک شهادتیدر (او آخران من غیرکم) ویا ملتکنزک غیریدن ایکی رجل شهادتیدر * دینلدیکه اهل ذمتک شهادتی * واشهدوا ذوی عدل منکم * دلائله منسوخه در اکرچه اوائل اسلامده قتل مسلین ایچون جائز ایدی و برقوم دیدیلرکه اشبو حکم ثابتدر قچان اشهاد ایچون ایکی مسلم بولمیه ایکی کافری اشهاد ایتسون شریح ایدر قچان برارض غریبه ده اولوب وصیته اشهاد کسه بولمیه ایکی کافری اشهاد ایتسی جائز اولور اول کرکسه اهل کتابدن و یا مشرکیندن اولسون ایمدی کافرک مسلم اوزره شهادتی جائز اولمز مکرکه سفرده وصیت اوزره اوله * شعبی ایدر قوقاده مسلیندن بر رجل مختصر اولوب وصیته اشهاد ایچون مسلم بولمچق اهل کتابدن ایکی رجل اشهاد ایتدی اول ایکی رجل متوفانک ترکه سیله کوفیه کلوب ابو موسی الاشعری به واردیلر زیر اول آنده حاکم ایدی قصه یی ذکر ایدیچک ابو موسی انلر یمین و بر دیکندن نصکره شهادتلرین قبول ایتدی حسن و زهری ایدر * ذوی عدل منکم * یعنی موصینک حی و قبیله سندن ایکی رجل عدل * او آخر ان من غیرکم * و یا خود حی و قبیله کنزک غیریدن ایکی رجل شهادتیدر یوخسه احکامدن برشیئده کافرک مسلم اوزره شهادتی جائز اولمز (ان انتم ضربتم فی الارض فاصابتکم مصیبة الموت تحبسونها من بعد الصلاة) اکرچه ارضده سیر و سفر ایدر کن سزه اسباب موتدن برشی ارسه و اول ملتکنزک غیریدن اولان ایکی شاهد شهادت ایتسه لر ایمدی اول ایکی شاهدهی صلاتن نصکره به ایقاف ایدک * عامه مفسرین دیدیلرکه اول صلاته مراد صلاة عصردر زیر هر ملت اهلی اکا تعظیم ایدوب انده حلف کاذبدن صاقنورلر * سدی ایدرکه انکله مراد تحلیف اولنه جق رجلک ماتی صلاتیدر (فیقسمان بالله ان ارتبتم لانشتری به ثمنًا ولو کان ذاقربی) اکر ملتکنز اهلندن اولیان ایکی شاهدک قولنده شک و ریب ایدر سکیز ایمدی انلر الله تعالی به یمین ایتسونلر شول وجهله کیم غرض دنیادن بر شینه طمعه اشبو یمینزده کذب ایتامشزدر اکرچه انکچون یمین ایتدیکمز کشتی ذاقرا به مزایسه ده (ولانکم شهادة الله انا اذامن الاثمین) الله تعالی نیک بزه اقامن امر ایتدیک شهادتی کتم ایتمز زیر اکتیم ایدر سه وز عند الله آملردن اولورز (فان عثر علی انهما استحقا اثما فاخران یقومان مقامهما من الذین استحق علیهم الاولیان) واکر اول ملت اسلامک غیریدن اولان ایکی شاهدک اثم ایجاب ایدر فعللرینه اطلاع اولنسه که اول خیانت و سرقت و حاف کاذب و انک امثالیدر ایمدی اول ایکی شاهدک مقاملرینه شول اوزرلرینه خیانت اولنان ورشه دن ایکی شاهد انلرک مقاملرینه قائم اولورکه انلر قرا بتلری و معرفتلیچون شهادته احقدرلر (فیقسمان بالله اشهادتنا احق من شهادتهما) ایمدی الله تعالی به یمین ویریلورکه بالله بزم شهادتمز اولکیلرک شهادتندن اصدق و قبول اولمغه اولی و احقدر (وما اعتدینا انا اذامن الظالمین) و بزم شهادتمزده حق تجاوز ایتدک تجاوز ایتمشسه و ز ظالمردن اولمشز (ذلک ادنی ان یأتوا بالشهادة علی وجهها و یخافوا ان ترد ایمان بعدایمانهم) اشبو تقدیم ایدن حکم و یا شاهدهی تحلیفه اجدر و احرا درکه شهود شهادتلرین تحریف و خیانتسز تحمیل اولندقلری

و مرسته و بیکانه قوکشو لریکنزه اراده خیر و دفع ضرر ایله و دوست و مصاحب و رفیق و شریککنزه رعایت حقوق و مودتله و یولجی و مسافر کنزه اطعام و اکرامله و مالک یمینکنز اولان عبیدو جوا ریکنزه اکسا و ملائمته جملة سنه حسب الطاقه احسان ایدک تحقیق الله عظیم الشان بو مذکورلره و احسان ایتیبوب متکبرانه صالنه رق ناحق یره ناسه فخر ایدنی سومز (الذین یبخلون و یأمرون الناس بالبخل و یکتبون ما یتیم الله من فضله و اعتدنا للکافرین عذابا مهینا) انلرکه حق الهی ادا ده و فقرایه تصدقه بخل و امساک ایدرلر و ناسه دخی اول بخلی امر ایدرلر و الله تعالی فضلندن انلره و بر دیک غنا و نعمتی کتم ایدرلر بز عطایای الهی بی کتم ایدن کافرلر ایچون رسوای ایدیچی جهنم عذابنی آماده ایدک (والذین ینفقون اموالهم رءاء الناس ولا یؤمنون بالله ولا بالیوم الآخر و من یکن الشیطان له قرینا فساء قرینا) و انلرکه ماللرینی ناسه ریا یوزندن انفاق ایدرلر مع هذا الله

تعالی به و آخرته ایمان
 ایتر لکه شیطانہ تابعلر در
 و اول کیمسه نک که یار و قرینی
 شیطان اوله نه قبیح و مردار
 مقارن اولدیکه جهنمه
 دخی انکله اولور (و ماذا
 علیهم او آمنوا بالله والیوم
 الآخر وانفقوا مآرزقهم الله
 وكان الله بهم علیما) اول
 کافرله نه زیان و مضرت
 او اوردی اکر الله تعالی به
 و آخرته ایمان کتورسه لر
 والله تعالینک انلر و یردیک
 مال و نعمتدن بی ریا اتفاق
 ایتسه لر الله عظیم الشان
 انلر کقول و فعلرینی واکا
 کوره جزالرینی بیلجیدر
 (ان الله لا یظلم مثقال ذرة
 وان تک حسنة یضاعفها
 ویؤث من لدنه اجر عظیم)
 تحقیق الله تعالی هیچ
 کیمسه ذره قدر ثوابدن
 نقصان و عقابدن زیاده
 ابله ظلم ایتر اکر ذره قدر
 حسنه اولورسه انی قات
 قات آرتر و اول حسنه
 مقابلنده موعود ثوابدن
 زیاده کند و فضل و کرمندن
 اجر عظیم و یرر (فکیف
 اذا جئنا من کل امة بشهید
 وجئناک علی هولاء شهیدا)
 (یومئذ یود الذین کفروا
 وعصوا الرسول لوتسوی
 بهم الارض ولا یکتُمون

وجه او زره ادا ایدر و یا خود انلرک میبندنصکره یمین مدعین او زره مردا و انوب اول شهو دخیانت
 و یمین کاذبه لر ی ظهور یله اقتضاحدن خوف ایدر (واتقوا الله واسمعوا) الله تعالیدن قورقوب
 خیانت و حلف کاذبدن صافک و وصیت اولنانی سمع اجابتله ایشیدک اشبور امره مخالفت ایدر سه کز
 فاسقار دن او لور سر (والله لایهدی القوم الفاسقین) و الحال الله تعالی فاسق لر ی حجت و یاطربق جنته
 هدایت ایتر * اشبو آیات ثلاثک سبب نزولنده روایت اولندیکه تمیم الداری و عدی بن حاتم
 اسلامارندن اول نصارادن ایدیلر مدینه دن تجارت ایچون شامه کتدیلر * و عمرو بن العاص مولاسی
 بدیل نام مسلم دخی انلرکله بیله کتدی شامه قدوم ایتدکلر نده بدیل خسته اولدی اوبله اولسه جمیع
 متاعن برکاغده یازوب تمیم و عدی به بیلدر مکسزین انی بعض امتعه سنک اراسنه کیزلدی بعده و جمعی
 مشتداو لیحق جمیع امتعه سنی تمیم و عدی به تسلیم ایدوب مدینه به اهلنه کوندره لر دیوانلر اصمارلدی
 بعده بدیل و فات ایدیک انلر انک برکومش انا ایچنده او چبوز مثقال کومشی امتعه سندن چبقاروب
 کیزلیدیلر و انک ماعداسین مدینه به ایلتوب بدیلک اهلنه و یردیلر انلر دخی اول و یریلان متاعی تقشیش
 ایدوب ایچنده کی اول امتعه نک وصف و ذکر یازیلان کاغدی بولیدیلر کورسه لرکه اول انا
 ایچنده کی او چبوز مثقال کومشله انا یوقدر فی الحال تمیم و عدی به دیدیلرکه بدیل اشبور سزه و یردیک
 متاعدن هیچ رش ی ایتدی و یا مرضی تمتداو لوب نفسنه اتفاق ایچون متاعدن هیچ رش ی اخرج
 ایتدی دیدیلر یوق برینی ایتدی بدیلک ورثه سی دیدیلرکه ایددی بزه کتور دیکیکز امتعه ایچنده سزه
 تسلیم اولنان اشیانک ذکر ی یازلش برکاغده بواق کا یازیلان دن برکومش انا ایچنده او چبوز
 مثقال کومشی بولمق تمیم و عدی انک بزه و یردیک اشبور سزه تسلیم ایتدیکمز در غیر سن بیلرز دیو
 انکار ایتدیلر اوبله اولسه ورثه تمیم و عدی بی پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایلتدیلر انلر ایه
 انکار لر ی او زره اصرار ایدوب یمین ایتدکلر ندنصکره پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم سبیلارین
 تخلیه ایتدی بعده اول انا ایکس سنک یدنده بولنوب ورثه انلر مزاع ایدیک دیدیلرکه بزبونی بدیلک
 کندیدن اشترا ایتشیدک لیکن اشترا مز او زره یدنه مز اولمیدغندن اقرار ایتکه کراحت ایتدک اوبله
 اولسه ورثه ینه انلر پیغمبر عز صلی الله تعالی علیه وسلم ایلتدیلر (فان عثر) آیتی نازل اولمق
 و ورثه نک قومندن عمرو بن العاص و مطلب بن ابی و داعه طوروب اول انا بدیلک ایدوکنه
 شهادت و یمین ایتدکنصکره انا اولیاءمیته حکم اولندی بعده تمیم الداری اسلامه کلدیکندن
 دیرکه صدق الله و رسوله انانی بن اخذ ایتشیدم الله تعالینک مغفرتن دیلرم دیو تقصیرینه اعتراف
 ایدردی (یوم یجمع الله الرسل فیقول ماذا اجبتکم) حق جل و علا یوم قیامته مرسلینی جمع
 ایدوب دیکه امتلر یکیزی بنم توحید و طاعتنه دعوت ایتدیککنزده نه شیئده سزه اجابت و نه شیئده
 رد ایتدیلر (قالوا لعلم لنا) دیه لرکه بزه بیلدر مدیکک شیئ علمز یوقدر (انک انت علام الغیوب)
 سن غیبی بیلکده بلیغن اوبله اولسه نه شیئده بزه اجابت و نه شیئ بزه ظاهر ایتدکلر بن
 و قبلرنده اضمار ایدوب بزم بیلدکلر مز اشیایی بیلورسن * دینلدیکه یعنی سنک علمک جنبنده
 بزم علمزک وجودی یوقدر ابن عباس رضی الله عنه ایدر قیامت ایچون احوال
 و زلازل و اردرکه قلوبانده مواضعندن زائل اولور و اول یومک هولندن فزعله جوابدن
 ذهول ایدر لر بعده عقل لر ی ثابت اولدغنده امتلر ی حقنده شهادت ایدر لر (اذ قال الله یا عیسی ابن
 مریم اذ کر نعمتی علیک و علی والدتک) ذکر ایت شول وقتی که حق تعالی کفریه توبیخ ایچون

مرسلینہ امتلک اجابتندن سؤال وانلر اوزره اظهار ایتدیکی آیتی ذکر ایدیه حالبوکه انلردن بر طائفه اول مرسلینی تکذیب ایدوب سخره دیوتسمیه ایتشلردی و بر طائفه ایسه غلو ایدوب عیسی واناسی مریمی ایکی الهدر دیو افترا ایتشلردی اولیه اولسه الله تعالی اول کونده عیسی علیه السلامه دیه که ذکر ایت سکا و والده که اولان نعمتی که سنی نبوتله اکرام ایتدم و والده کی نساء عالمین اوزره اصطفای ایتدم (اذا یدنک روح القدس) و سنی جبرائیل علیه السلامه قوتلندردم و یاشول کلامله کیم انکله دینی و یانقسی حیات ابدیه ایله احیاء و آنامدن تطهیر ایدرک (تکلم الناس فی المهد و کهملا) مهدده طفل ایکن و کهل ایکن ناسه سویلر دک یعنی کمال عقلمده و تکلمده طفولت و کهلونک مساوی ایدی * اشبودیلدر که اول آخر زمانده ره اینیسردر زرا اول کهولته ایرمیدن رفع اولمشدر * ابن عباس رضی الله تعالی عنه ایدر عیسی علیه السلام اوتوز یاشنه اربحک مرسل اولدی اوتوز آی رسالتمده مکشند نصکره رفع اولندی (واذ علمتک الکتاب و الحکمة و التوراة و الانجیل) و سکا کتاب و فهم و تورات و انجیل تعلیم ایلدم حتی که اول ایکسیله ناس بیننده حکم ایدر دک (واذ خلق من الطین کهیئة الطیر باذنی فنفخ فیها فنکون طیرا باذنی) و بنم اذمله طیندن طائر صورتده برشی دوزر دک بعده اکا نفخ ایدچک بنم اذمله حی طائر اولوردی (و تبرئ الاکمه و الابرص باذنی) و بنم اذمله اکمه و ابرصدن علتی کیدر ردک (واذ نخرج الموقی باذنی) و بنم اذمله موتایی قبور دن احیاء اولدقاری حالده اخراج ایدر دک (واذ کففت بنی اسرائیل عنک) و یهودی سندن منع و صرف ایتدم شول وقتن که قتلکی قصد ایتدیلر (اذ جئتم بالبینات) قچانکه سن انلره اشبو دلالات و معجزاته کلدک (فقال الذین کفروا منهم ان هذا الاسحر مبین) انلردن کافر اولانلر دیدیلر که بوزره کتوردیکک دکل الاسحر ظاهر در (واذ اوحیت الی الخواریین أن آمنوا بی و رسولی قالوا آمنا و اشهد باننا مسلمون) و ذکر ایت شول وقتن که عیسانک خواص اصحابی حواریونه الهام و قلبلرینه فذف ایتدمکه بکا و رسولم عیسایه ایمان کتوره لر دیدیلر که الله تعالی به و رسولنه ایمان کتوردک یا عیسی سن شاهد اولقل که بز مسلملر (اذ قال الخواریون یا عیسی ابن مریم هل یستطیع ربک ان یزول علینا مائدة من السماء) حواریون دیدیلر که یا عیسی ربک جل شانہ دعا که اجابت ایدرمی و یا خودا کا سؤال ایدر میدک که سمان بز خوان ایندیریدیکه ایچنده طعام اوله (قال اتقوا الله ان کنتم مؤمنین) عیسی علیه السلام دیدیکه الله تعالی دن قورقوب بونک امثالی سؤال دن صافک اکرانک کمال قدرته و بنم نبوتم صحتنه مؤمنلر و یا ایمان ادعا سنده صادقلا یسه کز (قالوا زیداننا کل منها) حواریون ایتدی دیلر که تبرکا بز اندن اکل ایدهوز (و قطعتم قلوبنا) وانک کمال قدرته علم استدلاله علم مشاهده انضمامیه مطمئن القلوب اولهوز (و نعلم ان قد صدقتنا) و سنک نبوت ادعا سنده صدقکی یلهوز (و نکون علیها من الشاهدین) وانک اوزره الله تعالی نک وحدانیتنه و قدرته و سنک نبوت و رسالتکه شهادت ایدنلردن اولهوز و یا خود اشبو آیات و معجزاتی عینیه مشاهده ایدنلردن اولهوز (قال عیسی ابن مریم) چون عیسی علیه السلام انلردن اشبو سؤالده غرض صحیحلرین کوردی اوزر لرینه حقی کالیله الزامی اراده ایدوب دیدیکه (اللهم ربنا انزل علینا مائدة من السماء) یا الهی یاربنا بز سمان مائدة انزال ایت (تکون لنا عیدا لا ولنا و آخرنا)

الله حدیثا) هر امتدن پیغمبر لرینی شاهد کتوردیکم زمان کفره نک حالی نیجه اولور و یا محمد سنی اول امتلری اوزره شهادت ایدن پیغمبر لرک صدقنه شاهد کتوررز اولکونده انلر که کافر اولدیلر و رسوله عصیان ایتدیلردی تمی ایدلر که تولیدی موتا کی دفن اولنوب اوزر لرینه طراق اور تولیدی یا خود خلق اولنوب تراب قاهر ایدی انلر الله تعالی دن برکلامی کتمه قدرتلری اولماز که جملة اعضالری دخی انلرک اعمالنه شهادت ایدلر (یا ایها الذین امنوا لاتقربوا الصلوة و انتم سکاری حتی تعلموا ما تقولون ولا جنبا الا طبری سبیل حتی تغتسلوا و ان کنتم مرضی اوعلى سفر اوجاء احد منکم من الغائط اولستم النساء فلم تجدوا ماء فتیموا صعیدا طیباً فامسحوا بوجوهکم و ایدیکم ان الله عفو غفور) ای مؤمنلر سز نوم یا خیر مثلنندن سرخوش اولدیقکز حالده تا نمازده سویلدیککزی بیلنجیه دک نمازده قریب وقائم اولمیک و جنب اولدیقکز حالده دخی نمازده

تا که انک نازل اولدیغی کون بزم مقدمه میغزه و متأخر میغزه عید اولوب انی تعظیم ایدهوز *
 دینلیدیکه انک نزولی یوم اجدده اولوب اول اجددن نصاری انی عید اتخاذا ایتدیلر (و آیه منک)
 و اول سنک کمال قدر تیکه و بنم صحت نبوته سندن علامت اوله (وارزقنا) و بزه اول مائدهی
 و پروانک اوزره شکر اعطا ایلسکل (وانت خیر الرازقین) زیرا که سن رزق و یرنلرک خیر لوسین
 زیرا که رزق خلق ایدن و غرض سز و یرن اول باری تعالیدر (قال الله انی منزلها علیکم) الله
 تعالی انلرک سؤالنه اجابت ایدوب دیدیکه بن سزه اول مائدهی انزال ایدرین (فن یکفر بعد منکم فانی
 اعذبه عذابا لای اعذبه احد من العالمین) مائده نك نزولند نصکره سزدن اول کسه که کافر اوله انلره بر نوع
 عذاب ایدرین که زمانلری ماللرندن بر کسه یه اول عذاب ایتیم زیرا قردو و خنازیره مسخ اولندیلر که
 انک مثلی عذاب ایله انلرک غیرین تعذیب ایتدی * روایت اولندیکه اول مائده بر قرمزی سفره
 ایدی فوقندن و تحتندن ایکی غماه بیننده انلر نظر ایدرکن اینوب اوکارینه قونلدی عیسی
 علیه السلام آغلیوب دیدیکه الهی بنی شاگردلر دن ایت الهی مائدهی عالمینه رحمت ایت یوخسه
 مثله و عقوبت ایتنه اندن طوروب آبدست الدی و نماز قیلوب آغلدی و اوزرندن مندیلمن کشف
 ایدوب بسم الله خیر الرازقین دیدی کورسه لکه اول پشمش بالی ایدی اوزرنده پولی و دیکنلری
 یوغیدی اندن دسم سائل ایدی باشی برابرنده طوزو قویروخی اوچنده سرکه و چوره سنه کراندن
 غیر الوان بقول قونلش ایدی و دخی انده بش رغیف اولوب برینک اوزرنده زیتون
 و ایکنجیسی اوزره غسل و اوچنجیسی اوزره سمن و دردنچیسی اوزره جبن و بشنجیسی
 اوزره قدیده وار ایدی حواریوندن شعون دیدیکه یا روح الله اشبو مائدهده اولان اشیا دنیا
 طعامندن و یا آخرت طعامندن ایدر دیدیکه هیچ برندن دکدر بلکه الله تعالی انی قدر تیله اختراع
 ایدوبدر ایدی ایستدیکیزی ییکیز و الله تعالی به شکر ایلیکیز که اول سزه امداد و فضلندن انی
 زیاده ایده بعده دیدیلر که یا روح الله اشبو آیتدن بزه بر آیت اخیری کوستریدک دیدیکه یا سمک الله
 تعالینک اذیلله دیر لسل هماندم اضطراب ایتدی بعده دیدیکه ینه اولکی هیئتنه عودت ایتسکل
 کوردیلر که ینه اولکی هیئتنه تحول ایتدی بعده مائده اوچوب کشتی اولیه اولسه انلر اندن
 صکره عصیان ایدوب مسخ اولندیلر دینلیدیکه اول مائده انلره کون آشوری قرق کون کادی
 و کلچک اکافقراء و اغنیاء صغار و کبار جمع اولوب یرلردی قچانکه زوال وقتی ایرسه اوکلرندن
 اوچوب انلر آنک ظالنه نظر ایده قالوردی اگر اندن اکل ایدن فقیر ایسه مدت عمرنده
 غنی اولوردی و اگر مریض ایسه مدت عمرنده مرض کور میوب طافیت اوزره اولوردی
 بعده الله تعالی عیسی علیه السلامه وحی ایتدیکه بنم مائده مدن فقراء و مرضی اکل ایتسون یوخسه
 اغنیاء و اصحاء دکل اوسیدن ناس اضطرابه دوشوب انلر دن سکسان اوچ رجل مسخ اولندیلر
 دینلیدیکه حق جل و علا مائده انزالنه ذکر اولنان شریطه یی تعلیق ایدیچک استغفار ایدوب
 مائده نزولن استغز دیدیلر اولیه اولسه مائده نازل اولدی (واذ قال الله یا عیسی ابن مریم
 ءانت قلت للناس اتخذونی و احی الیهین من دون الله) ذکر ایت شول وقتیکه حق جل و علا
 عیسی علیه السلامه یوم قیامتده دیکه سن ناسه دیدکی که الله تعالیدن غیر بنی و والدهی دخی
 ایکی اله اتخاذا دیک (قال سبحانک) عیسی علیه السلام دیدیکه یا الهی سنی تزیه ایدرین انه نکه

طور میک مکر یولده کیدر
 یولجی اولدیغک زده صو
 یولوب غسل ایدنجیه دک
 تیمله نماز قیلک اگر
 سز مریض اولوب صو
 استعمالندن قورقار سکنز
 یاخود سفرده اولوب صو
 بوله من سکنز یاخود سیلندن
 تغوط و تبول و ریخ و سائر
 ناقص الوضوء بر شی کسه
 یاخود نسوانک بدنشه
 بدنک زله طوقنسکنز
 و ابدست المغه صو بولمسکنز
 امدی پاک طیراقه قصدا دیک
 یعنی تیم ایدک و یوزلریکزی
 و الریکزی دیر سکلریک زله
 بیله اول جنس تراب طاهره
 مسح ایدک تحقیق الله عظیم
 الشان بو امری سزه تیسیر
 ایله عفو و مغفرت ایدنجی
 اولدی * بو آیت کریمه نك
 تدقیق و تفصیلی فقه کتابلری
 مطالعه سنه محتاجدر و بو
 آیتک اولنک سبب نزولی
 سورة بقره ده بسئالونک عن
 الحجر و المیسر آیتنده مفصلا
 محرر در (الم تر الی الذین
 اوتوا نصیبا من الکتاب
 یشترون الضلالة و یریدون
 ان تضلوا السبیل و الله اعلم
 باعدائکم و کفی بالله ولیا
 و کفی بالله نصیرا) علم
 توریتدن نصیب و یریلان
 کیمسه لره یعنی علماء یهوده

نظر ایتمیسنکه * رشوئه
توریتی تحریف ایدوب *
هدایتی ضلالتیه ویردیلر
وسزی دخی راه حقدن
اضلال ایتمک مراد ایدرلر
الله تعالی اعدا کزه سزدن
اعلمدر الله عظیم الشان
سزک امریکزه ولی اولغه
وسزه اعانت ایتمکه کافیدر
(من الذين هادوا بجرّ فون
الکلم عن مواضعه ويقولون
سمعنا وعصينا واسمع غير
مسمع وراعنا ليا بالسنتهم
وطعنا في الدين ولو انهم
قالوا سمعنا واطعنا واسمع
وانظرنا لكان خيرا لهم
واقوم ولكن لعنهم الله
بکفرهم فلا يؤمنون الا
قلیلا) شول بهودلر دنکه
کلامی موضعندن تحریف
ایدرلر یعنی پیغمبر علیه
السلامک کلامنی دیکلیوب
قبول صورتی کوستردکن
صکره مجلسدن انصرافده
بشقه درلوسویارلر یاخود
توریشده نعت نبوی بی
تحریف ایدرلر وقولکی
ایشتدک وامرکه عصیان
ایتدک دیرلر یاخود ظاهرا
اطعنا وقلبا عصینا دیرلر
وسن بزدن ایشت بز سنی
ایشترز یاخود خیانت
یوزندن لسانا ایشت
قلبلریله ایشترز اوله سن

الوهیتکده هیچ احد سکا شریک اوله (ما یكون لی ان اقول ما لیس لی بحق) بکا حق اولمیان
قول دیمک لایق اولمز (ان کنت قلتہ فقد علمتہ) اکر بن اول قولی دیمش ایسم سن انی بیلور سن
(تعلم ما فی نفسی ولا اعلم ما فی نفسك) نفسمده اخفا ایتدیگمی بیلور سک اعلان ایتدیگمی بیلدیگک
کبی اما که بن معلوماتکدن اخفا ایتدیگکی بیلز بن (انک انت علام الغیوب) غیوبک جمیع
ایلمکده سن بلیغ سن زیراکه خلق ایدوب سن (ما قلت لهم الا ما امرتني به ان اعبدوا الله ربی وربکم)
بن انلره دیمدم الا آنی بکا امر ایتدککه بنم ربم وسزک ربکز الله جل شانیه عبادک ایتدک
اکا عبادتک زده هیچ احدی اشراک ایتمکز (وکنت علیهم شهیدما ما دامت فیهم) وبن
انلرک اراسنده اولدیغجه اوزرلرینه رقیب ایدم اول قولدن ویا انی اعتقاددن انلری منع
ایدردم (فلما توفیتی کنت انت الرقیب علیهم) چون بنی سمایه رفعله توفی ایتدک احوالرینه
مراقبه ایله تخصیص ایدوب دیلدیگک کسمنه بی دلالتیه ارشاد وارسال رسل وانزال آیاتیه
اول قولدن عصمت وابعاد ایتدک (وانت علی کل شیء شهید) حالبوکه سن هر شیئدن
بنم مقاتله وانلرک مقاتله مطلع ومراقب سن (ان تعذبهم فانهم عبادک) اکر سن انلره
تعذیب ایدرسک کندی عبادکه تعذیب ایدرسک مالک مطلق سک ملکنده نه ایشلر سک سکا
اعتراض اولمز ویا انلر سنک عبادک ایکن غیری یه عبادتیه اکا مستحق اولملر در (وان
تغفر لهم فانک انت العزیز الحکیم) واکر سن انلری مغفرت ایدرسک اهل عصیانندن
انتقامه قادر سن واثابه وعقوبتدن هر فعلکده حکیم سن وهر مجرمی مغفرت اکر چه
مستحسنه در لیکن تعذیب ایدرسک عدل ایدر ومغفرتیه فضل ایدرسک (قال الله هذا يوم
ینفع الصادقین صدقهم) الله تعالی ایدر اشبو کلامکه بنله عیسی بیننده واقعدر شول
کونده که دنیاده صدقه مستمر اولنلره صدقاری انده نفع ایدر (لهم جنات تجری من تحتها
الانهار خالدين فیها ابدا) انلر ایچون آخرتده جنتلر واردرکه اغا جبارینک التئندن نهرلر
جاری اولور انده دائمین اولدقاری حالده (رضی الله عنهم ورضوانه عنه) الله تعالی
انلرک صدق و طاعتلرندن راضی اولوب انلره ایتدیگی مغفرت وکمال افضالی سببیه
اندن انلر دخی راضی اولورلر (ذلک الفوز العظیم) اشبو ذکر اولنان ثواب
مؤمنین صادقینه فوز عظیمدر (لله ملک السموات والارض وما فیهن)
سموات وارضک وایکیسنده اولان خلقتک مالکی الله تعالی یه
مخصوصدر (وهو علی کل شیء قدیر) ایجاد واعدامدن
اول هر شیئده قادردر

۲۲۲

۲۲۱

۲

﴿ تم الجلد الاول ویلیه الجلد الثاني ﴾
﴿ قد طبع فی مطبعة العارف ﴾

دیرلردی وراعتنا کله سنی مراعات ورعونت وراعی معنای بی ابهام ایچون * رعایت ایله و تحمق ایله و چو بانلق ایله دیو
تقریضانه ولسانلریله معوج و ذوالوجهین و دشنامنه مشابیه و دینه طعن و استهزایه مماثل کلام تقویهله سویرلرلردی اکر
انلرک کلامنی ایشتدک و اطاعت ایشتدک و بزم قوایز ایشت و بزه نظر ایله دیسه لرلردی انلر ایچون خیرلو و اصوب اولوردی
ولیکن کفرلری سببیه حق تعالی انلری رحمتندن طرد ایلدی بوحاله انلردن ایمانه کلنلر آزا لور (یا ایها الذین اوتوا الکتاب
آمنوا بما نزلنا مصداقلا معکم من قبل ان نطمس وجوها فنر دهاعلی ادبارها و ناعنهم کالاعنا اصحاب السبت و کان امر الله مقضولا
ای کتاب و بریلان کیمسه لر * که توریة و بریلان یهوددر * بزم انزال ایتدی کیمز قرآنه ایمان کنور نکه اول سزکله اولان
تورینی تصدیق ایدیلیدر چهره لرینی محو ایدوب آرقه لرینه چوریمزدن یا خود سبت کونی صید ماهی ایدن اصحاب سبت کبی
مسح ایتمزدن مقدم ایمان ایدک الله عظیم الشان امر و وعیدنی ایقاع و حکم و قضاسنی انفاذ ایدر اولدی (ان الله لا یغفر
ان یشرک به و یغفر ما دون ذلک لمن یشاء و من یشرک بالله فقد افتری اثما عظیما) تحقبق الله تعالی اکا شریک
کتورنی مغفرت ایتز و شرکدن ماعدا صفائر و کبارژذوبنی دیلدی کیمسه ایچون فضل و احسانیهله مغفرت ایدر کیمکه الله
تعالی به بر شیء اشراک ایدر سه تحقیق عفو یتمنع بر ذنب عظیم ارتکاب ایتش اولور (الم ترالی الذین یزکون انفسهم بل الله
یزکی من یشاء ولا یظلمون فتیلا) نظر ایتز میسن شونلره که کندولرینی تزکیه ایدرلر * یعنی یهود و نصاری بز الله تعالینک
ابنا و احباسیوز و جنته انجق بز کیررز دیرلر * بلکه الله تعالی دیلدی کینی و مستحق اولنی یا کلاکله و مدحله یاد ایدر امدی
کندولرینی بغیر حق تزکیه لر ایچون فتیل * یعنی خرما چکر دکنده اولان اپلک * قدر انلرک عقوبتلرنده زیاده و نقصانله ظلم
اولنلرلر * دینلرکه یهودن بر جماعت اطفال لرله پیغمبر علیه السلامه کلوب دیلرکه بو اطفال اوزره کنه وار میدر حضرت
رسول علیه السلام بو قدر پیور دیلر انلر و الله بز دخی بونلر کبیوز کوندز ایشلدیکمز کنهه کچه و کچه ایشلدیکمز کنهه کوندز
عفو اولنور دیلر بلاء علیه حق تعالی سزک کندو کندی و کزی تزکیه کنهه اعتبار بو قدر پیوردی (انظر کیف یفترون علی الله
الکذب و کفی به اثما مبینا) نظهر ایله که یهودلر کوندز کنهه کچه و کچه کنهه کوندز عفو اولنور دیو الله تعالی به نیجه
کذب و افترا ایدر رجله ظاهر اولان بو کنهه لر ای انلره کافیدر (الم ترالی الذین اوتوا نصیبا من الکتاب یؤمنون بالجبت و الطاغوت
و یقولون للذین کفروا هؤلاء اهدی من الذین آمنوا سبیلا) نظر ایتز میسن شول توریتدن نصیب و بریلان یهودیلر که
جبت و طاغوت نامان بتلره طپارلر و مشرک لر طریق جهتیهله مؤمنلردن ارشد و اهدی در دیرلر * هر ویدر که یهوددن
کعب بن اشرف و حی بن اخطب برکروه ایله مککه یه کتدیلر که قریشی تحریص و انلره موافقتله پیغمبر عز علیه السلامه محاربه
ایده لر قریش انلره سؤال ایتدی که طریق جهتندن بزهی اهدایز بو خمه محمدی کعب سز محمددن اهدا سز دیدی ابو سفیان سز
اهل کتاب سز و محمد دخی صاحب کتابدر سزا کا بزذن اقر سز بواجلدن سزک مکر کزدن امین دکاز و قتیلله سزه اعتماد ایتک
ایچون بزم بتلریزه سجده ایدک که بزه اطمینان کلسون دیدکلرنده سجده ایلدیلر حق تعالی انلرک بو صورتله شرک لرینی بیان
ضمینده بو آیت کریمه بی کوندردی (اولئک الذین امنهم الله و من یلعن الله فلن تجد له نصیرا) انلر اول کروهدر که الله تعالی
انلری رحمتندن طرد ایلدی کیمکه الله تعالی انی رحمتندن طرد ایدر انکچون عذابی دفع ایدر یاردجی بولا ماز سین (ام لهم نصیب
من الملك فاذا لا یؤتون الناس نقیرا) اول یهودیلر ایچون پادشاهلقدن نصیب وار میدر انلره نصیب محالدر که اولوقت
بخالرندن ناشی ناسه نقیر * خرما چکر دکنک ظاهر نده طمر جغنی * ویرمز لرلردی (ام یحسدون الناس علی ما اتيهم الله من فضله
فقد اتینا آل ابراهیم الکتاب و الحکمة و اتیناهم ملکا عظیما) ایا الله تعالی فضلندن ناسه ویردی کبی شینه حسدی ایدر لر تحقیق
بز آل ابراهیم * که موسی و داود و عیسی * علیه السلامه کتاب و یردک * یعنی توریة و زبور و انجیلدر * و حکمت و یردک
یعنی حلال و حرامی مبین علمدر * و انلره ملک عظیم و یردک * یعنی یوسف و داود و سلیمان علیه السلامک پادشاهلقلریدر *
حاسد لردن مراد یهود یا خود عر بدر ناسدن مراد افندیوز علیه السلام یا خود جمیع مؤمنیندر فضلندن مراد نبوت و کتاب
و نصرتدر دینلدی * تیسیرده * آل ابراهیمدن مراد محمد علیه السلام و کتابدن مراد قرآن و حکمتندن مراد شرایع و ملک
عظیمدن مراد اقیامته دک دوام ایدن شریعتدر در دیش (فتمن من آمن به و منهم من صدعنه و کفی بجهنم سعیرا) یهودک بعضیسی محمد علیه

السلامه و آل ابراهيم کلامندن ذکر اولئانه ايمان کتوردی و بعضیسی اندن اعراض ايدوب ايمان کتورمدی و يا خود آل ابراهيم
 بعضی اكايمان کتوردی بعضی کتورمدی اول ايمان ايتيانلره جهنمک يالکوا آنشلی کافيدر (ان الذين کفروا باياتنا سوف نصليهم
 نارا اکلانضجت جلودهم بدلناهم جلوداغيرها ليدوقوا العذاب ان الله کان عزيزا حکيما) شول کيمسه لکه بز م آیات قرآن
 و وحدانیتقری و رسولزی انکار ايله کافرا ولدیلر يقينده انلری نار جهنمه ايصال ايدر زودر یلری يانوب پشدکده عذاب دائمی
 طابق ایچون آن واحده غیری دریلری تبدیل ايدر ز تحقیق الله عظیم الشان اراده اشدیکی شیدن منع اولماز عزیز و حق
 اوزره عذاب ایتکده حکیم اولدی (والذين امنوا و عملوا الصالحات سندخلهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدًا
 لهم فیها ازواج مطهرة و ندخلهم ظلالا ظلیلا) و شونلکه ايمان ايدوب صالح عملار ایشلدیلر يقينده انلری اشجاری التندن
 نهرلر جاری جنتلره ادخال ایده رزانه ابدی مخلدردر اول جنتده انلر ایچون ظاهر و باطن عیلمدن طاهره زوجهر ل
 واردرو انلری حر و برددن متأذی اولمز کولکه لره ادخال ايدر ز (ان الله یأمرکم ان تؤدوا الامانات الی اهلها و اذا حکمت
 بین الناس ان تحکموا بالعدل ان الله نعمایعظکم به ان الله کان سمیعا بصیرا) تحقیق الله تعالی امانتلی اهلنه و یرمکلی سزه امر
 ایلدی و ناس بیننده حکم ایتدیککز زمان عدله حکم ایتککیزی امر ایلدی بواماتی ادا و عدله حکمده سزه نه کوزل نصیحت
 ایلدی تحقیق الله عظیم الشان سزک حکم لریکزی ایشدیجی و ادای امانتکزی کورجیدر * بوآیت کریمه ده اولان امر
 کرچه عموم جمله در انحق نزولی مکمه مکرمه ده و سبب نزولی شو و جهله درکه فتح مکه کونی کعبه نک مفتاحی عثمان بن طلحه نک
 و الدهسی سلافه ده اولمغه مفتاحی کتور مکه عثمان اناسنه کوندر لمشیدی و اروب اناسندن طلب ایلدکده و الدهسی بومفتاح
 عبدالدارک و قنبر و ارتبازه منتقلدر اگر آلور لسه صکره سکاویر منزل دیو تعالده و افندیغز علیه السلام مسجد حرامده
 انتظارده اولوب آخر الامر صدیق و فاروق رضی الله عنهما سلافه نک خانه سنه و اروب حضرت فاروق یا عثمان طشره کل
 دیواوز بلند ايله چاغز دقه اناسندن الوب نزد حضرت کتور و ب دست شریفنه تسلیم اوزره ایکن حضرت عباس رضی الله
 عنه یار رسول الله سقایه زمزمی بکاتویض بیوریکز حجابت خانه بی دخی بکا کرم بیورک دیدکده عثمان النی چکدی علیه السلام
 افندیغز عثمانه اگر الله تعالی به و رسولنه ايمان ایدرسک مفتاحی بکا و بریدکده عثمان اشته امانت الیهدر دیو و بردی بعده حضرت
 علیه السلام دست شریقرنده مفتاحه خانه دن چیقدرنده هر تضي رضی الله عنه یار رسول الله سقایه زمزم کبی حجابی دخی
 اهل بیته احسان بیورک دیدی فی الحال جبریل علیه السلام بوآیت کریمه ايله نازل اولدقه فخر رسالت علیه السلام یا علی سزه
 برکار امر ایده بمکه ناس اندن منتفع اولسونلر یوخسه سز ناسندن منتفع اولقی اقضا ایتز بیوردی و عثمانی چاغز و ب یا بنی طلحه
 خذها دیوب مفتاحی و بردی عثمان دخی حضرت علیه السلام ملازمتی اختیار ايله مفتاحی برادری شیهه و یوردی (یا ایها
 الذين امنوا اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم فان تنازعتم فی شیء فردوه الی الله و الرسول ان کنتم تؤمنون بالله و الیوم
 الآخر ذلك خیر و احسن تاویلا) ای مؤمنلر الله تعالی به و رسولنه و سز دن خلفا و قضاة و علما و سائر حق و عدل اوزره امر
 صاحب لریه اطاعت ایدک اگر امور دینکزدن برشیده اختلاف ایدرسکز الله تعالی نک کتابنه یعنی قرآنه و رسولنه یا خود صکره
 سننه مراجعت ایدک اگر الله تعالی به و آخرته ايمان ایدرسکز بومراجعت سزه خیر او و سزک حکم و تاویلکزدن احسندر (الم
 ترالی الذين یزعمون انهم امنوا بما أنزل الیک و ما أنزل من قبلک یریدون ان یتحاکموا الی الطاغوت و قد أمروا ان یکفروا به و یرید
 الشیطان ان یضلهم ضلالا بعیدا) نظر ایتز میسین شونلکه سکا ازال اولنان قرآنه و سندن مقدم ازال اولنان کتب سماویه به
 ايمان ایتدک دیوزعم ایدر لر انلر طاغوتی انکار ايله امر اولنمشیکن به محاکمه لرینی طاغوت طرفنه اولماسنی مراد ایدر لر و شیطان
 انلری طاغوته میل ايله اضلال و هدیاته بعید ضلالتی مراد ایدر * ابن عباس رضی الله عنهما دن مر ویدر که بریهودیه منافق
 بیننده خصوصت واقع اولوب مرافعه ایچون یهودی محکمه نبوته منافق طاغی اولان کعب بن اشرف طاغوته کیمک استدیله
 منافق یهودی تحویل ایده میوب ناچار حضور حضرت پیغمبر علیه السلام کلوب مرافعه اولدقرنده حکم یهودینک
 ادعاسته موافق اولمغه حضور دن خروج لرنده منافق راضی اولیوب عمر رضی الله عنه به کیدر تکرار مرافعه اولور زدیو
 یهودی جبرا فاروق قپوسنه کتوردی یهودی ماجرای دعوائی و حکم پیغمبری عمر رضی الله عنه به بیان ایتدکده فاروق

منافقه دخي سؤال ابتدی منافق بلی بویه در لکن بن اکاراضی دکن سندن حکم استرم دیدی عمر رضی الله عنه سز بوراده طورک
بن شمدی کلور حکم ایدرم دیو اچرو خانه سینه کیروب و قلیله چیقوب منافقک بوینی اوروب ایشته الله تعالینک
ورسولنک حکمنه راضی اولمسانه بنم حکم بویه در دیدی اول سیدن بو آیت کریمه نازل اولدی اولکون افندیمن
علیه السلام عمر رضی الله عنه به فاروق لقی ویردی (واذا قيل لهم تعالوا الى ما انزل الله والى الرسول رأيت المنافقين
يصدون عنك صدوداً) قچان انلره الله تعالینک کتابنه ورسولنک حکمنه کلک دینلسه منافقاری کوررسنکه
سندن عداوت اعراضيله اعراض ایدرلر (فكيف اذا اصابهم مصيبة بما قدمت ايديهم ثم جاؤك يحلفون بالله
ان اردنا الا احسانا وتوفيقاً) بونلرک تقدیم ایدلکری صدود واعراض وطاغوتک مرافعه سنی استدلکری مثللو عملاری سببيله
بونلره * فاروقک قتل کی * بر مصیبت اصابت ایتدیکی زمان حالاری نیجه اولور صکره اعتذار اچون یاخود مقتول منافقک
دیننی طلبله سکا کلوب یمین بالله ایدرلرکه زم * عمر رضی الله عنه به کتمکدن مرادمن انجق ایکی خصمک بیتی وجه احسنله تألیف
وتوفیق ایدی دیرلر (اولئك الذين يعلم الله ما في قلوبهم فاعرض عنهم وعظهم وقل لهم في انفسهم قولا بليغا) اول کسه لک
قلبلرنده اولان نفاق ویمین کاذبه لرینی الله تعالی یلور انلرک اعتذارینی قبولدن اعراض ایله وانلره آشکار نفاق ودروغی ترکلر اچون
وعظ ایله وخفاده مؤثر تهدیدی حاوی کلام سویه (وما ارسلنا من رسول الا ليطاع باذن الله ولو انهم اذ ظلموا انفسهم جاؤك
فاستغفروا لله واستغفر لهم الرسول لوجدوا الله تواباً رحيماً) بز کوندردیکمز رسولاری انجق انک قومی الله تعالینک امریه
اکا اطاعت ایتسونلر دیو کوندردک اگر انلرسنک حکمنی انکار و نفاقه نفسلرینه ظلم ایتشلر ایکن سکا کلوب اخلاصله الله تعالیدن
مغفرت طلب وسندن اعتذارله استشفاع ایتسه لر الله عظیم الشان انلرک توبه لرینی قبول ایدر ورحمته فضل ایدر ایدوکنی
یلورلر دی (فلا وربك لا يؤمنون حتى يحكموك فيما شجر بينهم ثم لا يجدوا في انفسهم حرجاً مما قضيت ويسلموا تسليماً)
ربک جل شانہ حقیچون انلر ایمان ایتزلر تا که بینلرنده اختلاف ایتدلکری شیده سکا حکم ایتدیروب صکره اول حکمدن نفسلرنده
کوچلک وشک بولمازلر سه ظاهر او باطناسکا انقیاد ایدرلر (ولو انا كتبنا عليهم ان اقتلوا انفسكم او اخرجوا من دياركم ما فعلوه
الا قليل منهم ولو انهم فعلوا ما بو عظون به لكان خيرا لهم واشد تنبيهاً) بنی اسرائیله فرض ایتدیکنز کی اگر انلرک اوزرینه
کندولرینی قتل ایتکی یاخود کندو دیارلرندن چیقماغی فرض ایدیک انی انجق انلردن آز کیمسه ایشلییدی اگر انلر نفاق ترکله امر
ووعظ اولندقلرینی ایشلسه لر ایدی انلر اچون خیر لوودینلرنده زیاده ثبات اولوردی * روایت اولندیکه زبیر بن العوام رضی الله
عنه ایله انصار دن حاطب بن ابی بلتعنه ییننده مزروعاتارینی سقی ایدر آب خصوصنده مخاصمه لر ی واقع اولوب محکمه نبوی به کلدکلرنده
سید عالم علیه السلام یاز بیر سن کندو بریکه صویر بعه قوکشوک حاطبه ویر یوردیدی حاطب انفعالا عزاده سینه مساعده ایلدی
مضموندمه بی ادبانه کفتکوا ایلیوب اندن مقداد رضی الله تعالی عنه به اوغرا دیلر اول قنغیکزه حکم اولندی دیو سؤالنده حاطب اکر ی
چهره ایله عیسی اوغلنه حکم ایلدی دیدی مکر اولخلده بر یهودی بولمغله همان اول یهودی الله بونلری قتل ایتسونکله بونلره
بر آدمک پیغمبر لکنه شهادت ایتدکدنصکره حکمنده اتهام ایدرلر والله بز موسی علیه السلام زماننده بر کنه ایدوب موسی بز
اندن توبه اچون کندو کزی قتل ایدک دیدکده فی الحال انقیاد ایله بر لر یغزی قتل ایدره ک شمش پیک کیمسه مقتول اولدی دیدی
عمر و بن یسار و عمار بن یاسر و ثابت بن قیس و عبدالله بن مسعود رضی الله عنهم ایشیدوب والله اکر رسول الله بز کندو کزی قتل
ایدک دیمه امرینه اطاعت ایدردک دیدیلر (واذا لايتناههم من لدنا اجرا عظيماً) وثابت اولدقلری تقدیرجه عندمزدن انلره
اجر عظیم ویر بز که جنتدر (ولهديناهم صراطاً مستقيماً) وانلری صراط مستقیمه که جنت یولیدر هدایت ایدر کوستر بز
(ومن يطع الله والرسول فاولئك مع الذين انعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين وحسن اولئك رفيقا)
انبیالر وانبیایه تصدیقه ناسه حق اعلان ایدنلر و فی سبیل الله غزاده شهید اولنلر و اعمال واحوالنده رضاء الله لهده اولنلرکه انلره
الله تعالی انعام ایتدیکی کیمسه لدر هر کیمکه الله تعالی به ورسولنه اطاعت ایدر قیامتده اول مذکور منع ذاتلره برابر در انلرک
هر بری نه کوزل رفیق لدر (ذلك الفضل من الله وكفى بالله علماً) بو منعملره وانلره بیله اولنلره زیاده فضل و کرم الله
تعالیدنر بو فضله مستحق لک قدرینی الله تعالینک بیلسی کافیدر * مرویدرکه پیغمبر عز علیه السلامک موالیسندن ثوبان

رضی اللہ عنہ برکون جناب نبوتاً بعلیہ السلام حضوریکہ کلدیکہ ضعیف ونحیف اولمش رنک روینک تغیر واصفرارندن
سؤال بیورلدقدہ جوابندہ یارسول اللہ باعث ضعف سنک جمالنه اشتیافدر سنک جمال شریفکی کورمدیکم
زمانی بن عمر دن عدایتم حالابو اندیشہ دیمکہ اجل کلوب ضروری مفارقت اقتضا ابتدکدہ نہ چاره ایدرم و آخرتی دخی
فکر ایدرمکہ جنتہ کبرسم سن اعلا درجہ ده بن ایسه دون منزلتده اولوب قورقارمکہ کورهمیم معاذاللہ ناره کیدرسم
کلی فراقدر دیمکله بو آیت کریمه نازل اولدی (یا ایها الذین آمنوا خذوا حذرکم فانقروا ثبات وانقروا جمیعاً وان
منکم لمن لیبطئن فان اصابکم مصیبة قال قد انعم الله علی اذا لم اکن معهم شهیداً) ای مؤمنلر سلاحکزی اخذایدک
و حربہ حاضر اولک و مقاتله اعدایه بلوک بلوک یاخود جمعیتهلہ چیقک تحقیق سزدن کیمسه واردرکہ غزایه کیدر کوسرتوب
صکره تأخیر و بطائن ایدر * مراد ابن ابی و اصحابی اوله * اگر سزه هزیمت کبی بر مصیبت اصابت ایدر سه اول کیمسه
دیرکہ اللہ تعالی بکا انعام ابتدی بواجلدن معرکه ده انلرله بیله حاضر بولندم (ولئن اصابکم فضل من الله ليقولن کان
لم تکن بینکم ویدنه مودة یالیتنی کنت معهم فافوز فوزاً عظیماً) اگر سزه اللہ تعالی دن فتح و غنیمت کبی بر فضل اصابت
ایتسه سزکله انک بیننده مودت بوغش کبی نولیدی بندخی انلرله برابر اولیدم ده بو غنیمت عظمایه ظفریاب اولیدم دیر
(فلیقاتل فی سبیل الله الذین یشرکون الحیوة الدنیا بالآخرة و من یقاتل فی سبیل الله فیقتل او یغلب فسوف نؤتیه اجرا عظیماً)
حیات دنیایی نعیم آخرته بیع ایدنلر فی سبیل الله دشمنله مقاتله ایستونلر کیمکله فی سبیل الله مقاتله ایدوب قتل اولنور سه یاخود غلبه ایله
ظفر بولور سه یقینده بزاکا اجر عظیم و یریز (و مالکم لانتقاتلون فی سبیل الله و المستضعفین من الرجال و النساء و الولدان
الذین یقولون ربنا اخرجنا من هذه القرية الظالم اهلها و اجعل لنا من لدنک ولیاً و اجعل لنا من لدنک نصیراً) ای مسلمانلر نولیدی
سزکله اللہ تعالی و مستضعفین بولنده مقاتله ایدوب رجال و نساوان و اطفالدن دست کفارده کرتار یعنی مکده ده قلاتن اهل اسلاهی
قورتار من سکز اول کرتار ضعفال * یعنی مدینه به هجرت ایدم یوب قلنلر * یارب بزى بقریه نک ظالم اهل یسندن خلاص ایله چیقار
و بزى چون عندندن ولی و یاردجی تعیین قیل دیو دعا ایدرلر * دینلدیکه انلرک دعا لری قبولیله مکله فتح اولنوب عتاب ابن اسید
والی تعیین بیورلمغله او مظلومین رفاه کسب ایتدیلر (الذین آمنوا یقاتلون فی سبیل الله و الذین کفروا یقاتلون فی سبیل الطاغوت
فقاتلوا اولیاء الشیطان ان کید الشیطان کان ضعیفاً) مؤمنلر فی سبیل الله مقاتله ایدرلر و کافرلر طاغوت یعنی شیطان طاعتنده
قتال ایدرلر امدی ای مؤمنلر سز شیطانک جنود و ولیلری اولان کافرلر قتل ایدک تحقیق شیطانک مکرو حیله سی ضعیف اولدی
(الم ترالی الذین قیل لهم کفوا ایدیکم و اقیوا الصلاة و اتوا الزکوة فلما کتب علیهم القتال اذا فریق منهم یحشون الناس کخشیه الله
اواشد خشیه و قالوا ربنا لم کتبت علینا القتال لولا اخرتنا الی اجل قریب قل متاع الدنیا قلیل و الآخرة خیر لمن اتقی و لا یظلمون
فتیلاً) آیاشوناره نظر ایتز میسنکله انلره قتال کفار دن الیکزی چکک و نمازه قیام ایدک و زکاتی و یرک دینلدی و قناکه هجرتدن صکره
انلره قتال فرض اولندقدہ انلردن برکرو هی مشرکیندن اللہ تعالی دن قورقار کبی بلکه دخی زیاده قورقیدیلر و یاربنا اوزریمزه نیچون
قتالی فرض ایتدک و بزى اجل موعود من حلونه دک تأخیر ایتدک دیدیلر یا محمد سن انلره دیکه دنیانک نفع و تمتعی قلیلدر و شرک
و معصیتدن صاقنان کیمسه ایچون آخرت خیر لودر و اجر مجاهدہ دن رشتہ بذر خرما قدر نقصانله ظلم اولنماز سکز *
مرویدرکله هجرتدن مقدم اصحاب مکده ده ایکن مشرکاردن اذیت کورملریله پیغمبر علیہ السلامدن قتال ایچون اذن
طلب ایلدیلر علیہ الصلوٰۃ و السلام هنوز قتاله امر اولنددی دیو انلری منع ایدردی صکره قتالتک وجوبنده «لم کتبت» قولی
سویلیانلرده مفسرین اختلاف ایتشلر بعضلر مشرکین ایدی دیمش بعضلر مؤمنیندن هنوز علده راسخ اولیوب اعتقاد ایله
اولیه رق مجرد مقاتله دن خوفلرندن ناشی سویلیوب صکره توبه ایتدیلر دیمش و الله اعلم (این ما نکونوا یدرککم الموت
ولو کنتم فی بروج مشیده و ان تصبهم حسنة یقولو هذه من عند الله و ان تصبهم سيئة یقول هذه من عندک قل کل من عند
الله قال هؤلاء القوم لا یکادون یفقهون حدیثاً) زده اولور سکز اگر چه یوکسک و متین برجلرده و قلعہ و کوشکرده
دخی اولور سکز سزه موت یریشور و یتشورا کر انلره * یهود و منافقینه * حسنه اصابت ایتسه یعنی ذخائرده بوللق و اسرارده

او جوزاق اولسه بو عندالهدر دیرلر و اگر سیئه که قحط و غلا واقع اولسه سنک یعنی پیغمبر علیه السلامک و اصحابنک شو مندن در
 دیرلر سن انلره دیکه حسننه و سیئه جملہ سی الله تعالینک طرفنددر بو قومه نه اولدیکه قرآن عظیم الشانی فهم ایلکله یقین
 اولمازلر * مرویدرکه پیغمبر عز علیه السلام مدینه یه قدوملری اوانده اسعارده غلا واقع اولمغله یهود و منافق لر بو سیئه یی
 قدوم مهاجرینه و یرمش اوله لر بناء علیه بو وجهله بیان الہی و وقوع بولدی علی قول حسننه غزوہ بدر و سیئه وقعہ احد اوله و العلم
 عندالله (ما اصابک من حسنة فمن الله وما اصابک من سيئة فمن نفسك و ارسلناک للناس رسولا و کفی بالله شهيدا) ای انسان نعمت
 و ایلکدن هر نه که سکا اصابت ایدرسه الله تعالینک فضل و کرمنددر و بلیه و ضرردن نه که اصابت ایدرسه نفسکک
 عملنددر یا محمد سنی کافہ ناسه تبلیغ احکام ایچون رسول کوندردک الله عظیم الشان رسالت و صدقنه شاهد کافدر (بو آیت
 کریمه نک او ائلنده اولان کاف خطا بلرینی بیضاوی انسانه دیمشدرکه بو وجهله یازلدی حسین واعظ جملہ سنی پیغمبر علیه
 السلامه خطابدر دیو تحریر ایدر (ومن يطع الرسول فقد اطاع الله ومن تولى فما ارسلناک حفیظا) رسوله اطاعت
 ایدن کسه تحقیق الله تعالیه اطاعت ایتدی اگر بر کیمسه بو اطاعتدن اعراض ایدرسه بز سنی انلرک اوزرینه حافظ و رقیب
 کوندردمک سکا لازم اولان تبلیغدر حساب و عقابلرینی بز کوررز (و یقولون طاعة فاذا برزوا من عندک بیت طائفة
 منهم غیر الذی تقول والله یکتب ما یتون فاعرض عنهم و توکل علی الله و کفی بالله وکیلا) سنک حضورنده منافق لر ایشمز
 سکا اطاعتدر دیرلر یا نکدن آیرلدقلرنده انلردن بر طائفه ایله سنک دیدیک شینک خلافتی کیمه تدبیر ایدرلر الله تعالینک امریله
 کراما کاتبین انلرک تدبیر شبانه سنی یازار امدی سن انلردن اعراض ایله و جمیع امور کده لاسیما انلرک حقنده الله تعالی یه
 توکل ایله الله عظیم الشان انلرک انتقامنه وکیل جهتیهلر اکا کافدر (افلا یتدبرون القرآن ولو کان من عند غیر الله لوجدوا
 فيه اختلافا کثیرا) ای انلر قرآنک کلام حق اولدیغنی و معاینه سنی تفکر و تدبیر ایتزلری اگر اول قرآن الله تعالینک غیردن
 یعنی کلام بشردن اولیدی انده تناقض معنی و تفاوت نظم کی اختلاف کثیر بوله لر دی (واذا جاءهم امر من الامن او الخوف
 اذا عوا به و لوردوه الی الرسول و الی اولی الامر منهم لعلمه الذین یستنبطونه منهم و لولا فضل الله علیکم و رحمته لاتبعتم
 الشیطان الا قلیلا) قچان منافق لر پیغمبر علیه السلامک کیزلوغزایه کوندردیکی عسکرک غالبیت و مغلوبت لرندن بر امر یعنی
 خبر کسه عسکرک عزیمت و هزیمتی ناسه افشا ایدوب مسلمینه ضعف و برلر دی اگر اول خبری علیه السلامه یا خود
 اهل اسلامدن امرایه و یرسه لر پیغمبر علیه السلام و اول امر اول خبری بیلوب اخفا و افشادن قنغیسی اولی ایسه ذهنلرندن
 تحقیق و استخراجله اکا کوره حرکت ایدرلر دی مکر عقلنده رجحانی اولان آز کیمسه لر تابع اولمازلر ایدی * ورقه
 بن نوفل و قیس بن ساعد و بحیرا راهب و زید بن عمرو کیکه انلر بعثت و نزول قرآندن مقدم موهبت الہی و رجحان عقللر یله
 اهتدا اولمشلر ایدی (فقاتل فی سبیل الله لا تکلف الا نفسك و حرض المؤمنین عسی الله ان یکف باس الذین کفروا و الله
 اشد ناسا و اشد تکیلا) غیر یلری جهاددن تخلف ایدرلر سه دخی سن کمدک دشمنله فی سبیل الله مقاتله ایله که جهادده
 انجق نفسکله تکلیف اولمش سین و مؤمنلری دخی قتاله ترغیب ایله شایدکه الله تعالی کافرلرک شدتی مسلمانلردن دفع ایده
 الله عظیم الشان هیبت و وصولنده و تعذیب و عقوبتده قریشدن اشددر * مرویدرکه بدر صغرا ده ابو سفیان ایله جنکله
 مواعده اولنوب وقت موعود کلدکده ناسی جنکله دعوتلرندن بعضیلرنده نفرت و قوعیه بو آیت کریمه نازل اولدی (من
 یشفع شفاعة حسنة یکن له نصیب منها و من یشفع شفاعة سيئة یکن له کفل منها و کان الله علی کل شیء مقیتا) کیمکه
 مسلم حقنده کوزل شفاعتله شفاعت ایدر یعنی رعایت حقله اول کیمسه نک نفعنه سعی ضررینی دفع یا خود اکا خیر دما
 ایدر اول شفاعت ایچون اکا ثواب بهره سی واردر کیمکه بر کیمسه نک ضررینه سعی یا خود اکا بددما ایدر و بالذن اکا
 حصه واردر الله عظیم الشان هر شیئه مقتدر و حافظ و شاهددر (واذا حیتم بمحنة فخیوا باحسن منها او ردوها
 ان الله کان علی کل شیء حسیبا) قچان بر مسلم سزه سلام و یرسه سز اکا انک سلامندن احسن و وجهله یا مثلیله
 رد ایدک تحقیق الله عظیم الشان تحیه کنزی محاسب و مکافاتکنزه کفایت ایدمچیدر * رد سلامده احسن اولان بریسی
 سکا * السلام علیکم * یرسه سن * وعلیکم السلام ورحمة الله * دی اگر اول کیمسه سلامنده * ورحمة الله * دخی

دیرسه * و برکاته * بی زیاده ایله اکر اول کسه * و برکاته * بی دخی دیرسه سمدخی مثلیله رد ایله (الله لاله الا هو لیجمعنکم
 الی یوم القیمة لا ربب فیه ومن اصدق من الله حدیثا) اندن غیری معبود بالحق اولوب انجق اول بر الله حقیقونکه اول شک
 و شبهه دن عاری اولان قیامت کونده سزی قبر لیکن دن محشره جمع ایده جکدر الله تعالیدن غیری قول و وعده صدق کدر
 (فالکم فی المنافقین فتنین والله اراکمهم بما کسبوا اتريدون ان تهدوا من اضل الله ومن یضل الله فلن یجده سیلا) سز نه
 اولدیکه منافقار خصوصنده ایکی فرقه اولوب کفرلرینه اتفاق ایتمسکز الله تعالی انلری کسب ایتدیکی عملار یله کفره رد
 ایلدی الله تعالینک ضالانده بر اقدیغی کسه بی سز هدایت کتور مکمی مراد ایدرسز حق جل و علا اول کسه بی که ضالانده
 براغور سن اول کیمسه ایچون طریق هدایتی بوله مز سین * بو آیت کریمه نک نزولنه سبب اولان منافقین حقنده مفسرین
 اختلاف ایتشلدرد که مکهدن هجرتده اثنای طریقه نادم اولوب کبرو دوند کزنده بزینه اسلام اوزره یز دیو مدینه یه خبر
 کونردیلر یاخود مدینه یه هجرتدن نصکره بعضیلری مدینه نک هواسی مز اجلرینه مخالف کلدی بهانه سیله بادیه ده اقامته
 پیغمبر علیه السلام دن اجازت آلوب مدینه دن چیقدفارنده مکهد مشرک لرینه مختلط اولدیلر نه ایهه بونلرک اسلام و کفرلری
 باینده صحابه نک اختلافی واقع اولمشیدی (ودوا لوتکفرون کما کفروا فتکونون سواء فلا تتخذوا منهم اولیاء حتی یهاجروا
 فی سبیل الله فان تولوا فخذوهم و قتلوهم حیث وجدتموهم ولا تتخذوا منهم ولیا ولا نصیرا) انلر کیندولری کی سز لک
 دخی کافر اولوب انلره برابر اولمکزی استرلر امدی انلره بلاعرض فی سبیل الله هجرت ایتمینجه انلردن دوست اخذ ایتیک اکر
 توحید و هجرتدن اعراض ایدرلر سز انلری حل و حرم نه محمله بولور سکز اسیر و قتل ایدک وانلردن دوست و مددکار
 اخذ ایتیک (الا الذین یصلون الی قوم بینکم و بینهم میثاق اوجاءکم حصرت صدورهم ان یقاتلوکم او یقاتلوا قومهم ولو شاء
 الله لسلطهم علیکم فلقاتلوکم فان اعز لوکم فلم یقاتلوکم و القوا الیکم السلم فاجعل الله لکم علیهم سیلا) الا شول کیمسه لری اسیر
 و قتل ایتیک که انلر بر قومه و اصل و ملتجی اولدیلر که اول قومله سزک بینکزه انلره دخیل اولنلره تعرض اولنماق اوزره
 عهد و میثاق اولنمشیدی * اول معاهد قوم خزاعه یا بنی بکر یا بنی اسلم اوله * و اول کیمسه لری دخی اسیر و قتل ایتیک که انلرک
 درونلری سزکله و قوملریله مقاتله بی کریمه کوروب سز کلوب سزکله و قریشله مقاتله یه قارشیموب بیطرف طور مغنی معاهده
 ایتشیدی * انلر بنو مدجدر * اکر الله تعالی مراد ایدیدی انلری سزک اوزر یکزه مسلط ایدوب سزکله مقاتله ایدرلر دی
 اکر انلر سزکله مقاتله دن اوزاق طور لرلر سز انلره مقاتله ایتیک و سزک طرف کزده انقیاد و مسالنه الفا ایدرلر سز انلری قتل
 ایتیکه الله عظیم الشان سزک ایچون اذن و راه و یرمدی (ستجدون اخرین یریدون ان یامنوکم و یامنوا قومهم کما ردو
 الی الفتنة اراکسوا فیها فان لم یعزلوکم و یقوی الیکم السلم و یکفوا ایدیهم فخذوهم و اقاتلوهم حیث تقفتموهم و اولکم جعلنا
 لکم علیهم سلطانا مبینا) سز بر قومی آخردخی بولور سکز * که انلر بنی اسدو غطفان اوله * انلر سز کلوب مسلمانز و قوملرینه
 کتد کزنده انلری استنزا ایتیک سزده نذر لر که سزدن و قوملرندن امین اولق مراد ایدرلر هر بار که فتنه و شرکه دعوت
 اولنلر ل اولطرفه رجوع ایدرلر اکر انلر سز صلح و سلم الفا ایدرک سزکله مقاتله دن مباحده و کف ید ایتزلر سز نه محمله
 راست کلوب ظفر بولور سکز اخذ و قتل ایدک و کفرلرینی انلرک اوزرینه قتل و سبیه سزکچون حجت و اضحه قیلدق
 (وما کان لمؤمن ان یقتل مؤمنا الا خطا و من قتل مؤمنا خطا فحزیر رقة مؤمنة و دية مسلمة الی اهله الا ان یصدقوا
 فان کان من قوم عدولکم و هو مؤمن فحزیر رقة مؤمنة و ان کان من قوم بینکم و بینهم میثاق فدية مسلمة الی
 اهله و تحزیر رقة مؤمنة فن لم یجد فصیام شهرین متتابعین توبة من الله و کان الله علیما حکیما) بر مؤمن ایچون بر مؤمنی
 ناحق یره قتل ایتیک جائز اولدی مکر خطا یله اوله کیمکه اول مؤمنی خطا یله قتل ایده اول قاتل ایچون بر کوله یا جاریه آزاد
 ایتیک و اول مقتولک و ارثلرینه بینلرنده تقسیم ایچون دیت کامله و یرمک لازمدر مکرکه اول ورثه اول دیتی قاتله تصدق
 ایده لرا کراول مقتول سزک دشمنلر یکز * کفره * دن اولوب ایچلرنده ایمانه کلش ایهه انکیچون ینه بر قول آزادی لازم
 اولوب دیت اقتضا ایتز * که اول مقتول مؤمنک اقربا و ورثه لری کافر اولمغه اکا وارث اولمازلر * و اکراول خطا یله مقتول
 سزکله بینکزده عهد و میثاقده بولنان * کفره * دن اولورسه ینه اسلام بیننده اولدیغی کی قول آزادی و دیت لازم

کلور واول کیمسه که قول آزادینه قدرتی اولمبوب وبولز ایسه امدی اکا ایکی ماه بلا فاصله اورج طوتق واجب او اور
اشبو حکم سزه الله تعالیدن توبه در الله عظیم الشان قاتل و مقتولک حاله علیم و دیت و کفارت باینده حکیم اولدی * بوآیت
کریمه نک سبب نزولنی مفسرین بووجهله بیان ایتشاردرکه عیاش بن ابی ربه مکده پیغمبر علیه السلامه ملاقاتله اسلامه
کلوب و اقر باسندن خوفله مدینه به فرار ایتشیدی انک اناسی زیاده جزع و فزعه اولوب اوغلاری حارث و ابو جهل که
عیاشک انابر قنداشاری ایدی اول اوغلارینه سز عیاشی بکا کتور منجه نه بیر و نه ایچر و نه کولکه به کیرم دیو ترجمه
انداخته ایتمکه انلردخی حارث بن زیدی برابر آلوب اوچی مدینه به عزیمت و دخول ایله عیاشی بولوب انالرنک حانی افاده
و دینه قطعاً مداخله اولمبوب هروجهله راحتنی التزام و عین ایله ایناندریوب معامکه به عازم اولدیلر همان یوله کبر دکر نده
محکم باغلیوب ضرب ایده رک اناسنه کتور دیلر اناسی انی کونشه باغلیوب ایمان کتور دیکک دیندن دو منجه صالیویرم دیو
براقدی ناچار مرادلرینه موافقتله خلاص بولدی بعده برکون حارث بن زید عیاشله صحبت ایدرکن ای عیاش سنک ایمان
ایتدی یک محمد بنی حق ایسه نیچون حق دینی ترک ایتدک اگر باطل ایسه نیچون باطل دینه کیرمش ایدک دیدکده عیاش
غضبیلوب والله سنی نه محمله تنها بولورسم قتل ایده رم دیدی بعده عیاش اسلامه کلوب مدینه به هجرت ایتدی و صکره
حارث دخی مسلمان اولوب مدینه به کلدی اما عیاش حارثک اسلامه کلدیکنی کورمدی و بیلز ایدی بروقت حارث مسجد
قبا نزدنده تنها کیدرکن عیاش راست کلوب یعنی موجبجه حارثی قتل ایلدی صحابه نه ایتدک برمسلمان قتل ایلدک دیو عیاشله
علامت ایتدکر نده نادم اولوب حضور نبویه عینی و حارثک اسلامه کلدیکندن بخبر ایدوکنی تقریر و اعتذار ایتمکه بوآیت
کریمه نازل اولدی ﴿ومن یقتل مؤمناً متعمداً جزاؤه جهنم خالداً فیها و غضب الله علیه و اعداءه عذاباً عظیماً﴾ کریمه که
قصدا بر مؤمنی قتل ایدر انک جزاسی دائم اوله رق جهنمدر الله عظیم الشان اکا غضب و لعنت و انکیچون عذاب عظیم آماده ایدر
* بوآیت کریمه نک سبب نزولنی مفسرین بویه نقل ایدر لکه مقیس بن حبابه قرن داشی هشامی بنو النجارده مقتول بولوب
پیغمبر علیه السلامه انی بیان ایتدکده پیغمبر علیه السلام بنی فهردن زهیر ایله انی بنی نجاره کوندر دیکه اگر قاتلنی بیلور لسه
بونلره تسلیم ایتسونلر قصاص اولسون اگر قاتلی معلوم دکسه دیتی ویرسونلر بیوردی فی الواقع معلوملری اولماغله یوز
دوه دیتی و یروب مقیس ایله زهیری اعاده ایلدیلر مدینه به کلورکن یولده مقیس و سوسه شیطانه کویا قصاص دیو زهیری قتله
مکه به عودت ایدوب مرند اولدی که نزولی مقیس حقنده اوله ﴿یا ایها الذین آمنوا اذا ضربتم فی سبیل الله فتبینوا و لاتقولوا
لن القی الیکم السلام لست مؤمننا تبغون عرض الحیوة الدنیا فعند الله مغنم کثیرة کذلک کنتم من قبل فن الله علیکم فتبینوا ان الله
کان بما تعملون خبیرا﴾ ای مؤمنلر چان سز فی سبیل الله جهاد ایچون سفر ایتسکز مؤمنی کافر دن تمیز و بیان خصوصنده
دقتله تفحص ایدک و سزه مسلمان قاعده سنجه سلام ویرمه بومؤمن دکدر دیمه یک که انکله دنیانک متاع و غنیمتی طلب ایده سز
الله تعالی عننده غنیمت کثیره واردرکه سزی مال ایچون مسلمان قتلندن بی نیاز ایدر سز دخی بوندن مقدم اوائل اسلامک زده
کلمه شهادت اعلانیله مال و خونیکزی محافظه ایتشیدیکز بعده حق تعالی سزه دینده استقامت و ثباتی من و احسان ایلدی امدی
سز دخی انلرک کلمه شهادتی ایتانلری مال و جان خوفندن ظنیله بلا تبیین قتلارینه محله ایتیک تحقیق الله عظیم الشان ایشادیکز
شیئه خیبردر * مرویدرکه بوآیت کریمه فذک اهل یسندن مرداس بن نهیک حقنده نازل اولمشدرکه رسول الله صلی الله
علیه وسلم اول قوم غزا ایچون سریه کوندر مشیدی و بومرداس انلرک ایچنده یالکز مسلمان ایدی اهل یسی سریه دن خبردار
اولوب فرار ایتلر ایله مرداس مال و متاع و غنیمه برطاغه متخصن طور دی مسلمانلر تکبیرله کلدکر نده اولدخی تکبیر و شهادت
کله سی کتورزه رک طاغدن ایندکده اسامه بن زید فی الحال انک باشنی قطع و اموالی غارت ایلدی بوخبر پیغمبر علیه السلامه
ایرشدکده متألّم اولوب اسامیه اللهک و حدایتته معترف و کلمه شهادت کتورن آدمی قتل ایدر سین دیو عقاب ایتدکده
اسامه انک ایتان شهادتی قلیچ خوفندن ایدی دیمکه سن انک قلبنی یارمدککه سلاح قورقوسندنمی دکلی بیلدک دیو قول
آزاد بنی امر بیوردی ﴿لا یستوی القاعدون من المؤمنین غیر اولی الضرر و المجاهدون فی سبیل الله باموالهم و انفسهم فضل الله
المجاهدین باموالهم و انفسهم علی القاعدین درجه و کلا و عد الله الحسنی و فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجرا عظیماً﴾ مؤمنلردن

ضرورت و عذر صاحبی اولیوب غزادن بطائله قاعده لری فی سبیل الله مال و نفس لریه جهاد ایدنلرله برابر اولملر مال و نفس لریه جهاد ایدنلرله عذرا لیه قاعدلر اوزرینه الله تعالی بر درجه فضیلت احسان ایلدی حق جل و علا مجاهد و معذور قاعدک کیلینه ایمانلری سببیه جنت و عدا ایلدی الله عظیم الشان مجاهدینی عذر سنز قاعدلر اوزره اجر عظیمه تفضیل ایتدی (درجات منه و مغفرة و رحمة و كان الله غفورا رحیما) مجاهدلر ایچون الله تعالیدن بلند درجه لرو مغفرت و رحمت واردر و الله عظیم الشان انلرک چکن کنه ایلرینی مغفرت و انلره ازدیاد مکافاته مرحمت ایدر ایچیدر (ان الذین توفیهم الملائكة ظالمی انفسهم قالوا فیم کنتم قالوا کنا مستضعفین فی الارض قالوا لم تکن ارض الله واسعة فتهاجروا فیهما فاولئک ما واهم جهنم و ساءت مصیرا) اهل مکه دن شو نلرکه هجرت واجب اولدیغنده هجرت ایتیموب اولوجهله دار شرکده مقیم نفس لریه ظلم ایتدکری حالدو عونه ملک الموت رو حلیری قبض ایتدکده توبیخ یوزندن انلره ملائکه سنز مؤمنلر دئی یا مشرک لردئی یا مشرک لردئی ایدیکنر دیدیلر انلر اول ملائکه به زارض مکه ده ضعیفلر دن ایدک دیدیلر ملائکه انلری تکذیب ایدوب الله تعالینک لرلی و اسع دکلیدیکه مهاجرینک مدینه و حبشه یه هجرت ایتدکری کبی سنزدخی بر محله هجرت ایدیدیکنر دیدیلر امدی اول هجرتی ترک ایدنلرک منزل لری جهنمدر و اول جهنم انلره نه قبیح مکان اولور (الا المستضعفین من الرجال و النساء و الولدان لا یستطیعون حيلة و لا یتهدون سیلا) الارجال و نسون و اطفال دن واقع حال ضعیف و عاجزلرک ما و الری جهنم دکلدرکه انلر هجرت ایچون حیلایه و نفقه یه قادر دکلدر درو کیده جک یولاری دخی بیلرلر (فالئک عسی الله ان یعفو عنهم و کان الله عفوا غفورا) امدی اول ضعیفانک هجرت ده خطر و اضطرار لرلی سببیه الله تعالی شاید لطف و کر میله انلری عفو ایدر الله عظیم الشان انلری عفو و کنه ایلرینی مغفرت ایدر ایچیدر (و من بهاجر فی سبیل الله یجد فی الارض مغانا کثیرا و اسعة و من یرج من بینه مهاجرا الی الله و رسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله و کان الله غفورا رحیما) اول کسه که فی سبیل الله هجرت ایده بر یوزنده آرام ایده جک چوق مکانلر و اظهاردین ایده جک محللر و وسعتلور زقر بولور و کیمکه الله تعالی و رسولنه اطاعتله بیتندن چیقوب هجرت ایدرکن اکا موت ایریشورسه تحقیق انک اجری عند الله ثابت اولور الله تعالی مغفرت و رحمت ایدر ایچمی اولدی * بو آیت کریمه نك نزولی جندع بن ضمره حنقه درکه اول * الا المستضعفین * آیتنی ایشیتدکده بن استثنا اولان صنفدن دکلزیرا بن حیلایه بولورم و مدینه یولنی بولورم و الله بن بو کیمکه مکده یاتم اجلم کلورسه هجرت اوزره یولده بولورم دیو اختیار و مریض اولمغله همان یاتدیغی سریری ایله اوغلارینه امر ایدوب ارکاب و مدینه یه متوجه اولدیلر تنعم نام محله ایرشدکلرنده اثر موت ظهور ایتکله صاغ النی صول الی اوزره وضع ایدوب الهی بو سنکچون و بو رسولک ایچون واسون رسولک علیه السلام یعتی اوزره سکا بیعت ایدرم دیهرک جان تسلیم ایلدی (واذا ضربتم فی الارض فلیس علیکم جناح ان تقصروا من الصلوة ان خفتم ان یفتنکم الذین کفروا ان الکافرین کانوا لکم عدوا مبینا) چقان سز بر یوزنده سفرا ایدر سکنر نمازی قصر ایتکیزده سنزک اوزر یکنزه و بال یوقدر اگر کفار سزه نمازده ایکن قتال فتنه سیله تعرض ایده جکلرندن خوف ایدر سکنر زیرا کافرلر سز چکون اشعاره عدودر (واذا کنت فیهم فاقم لهم الصلوة فلتنقم طائفة منهم معک و لیأخذوا اسلحتهم فاذا سجدوا فلیکونوا من ورائکم و لتأت طائفة اخرى لم یصلوا فلیصلوا معک و لیأخذوا حذرهم و اسلحتهم و الذین کفروا لو تغفلون عن اسلحتکم و امتعتکم فیمیلون علیکم میلة واحدة و لا جناح علیکم ان کان بکم اذی من مطر او کنتم مرضی ان تضعوا اسلحتکم وخذوا حذرکم ان الله اعد للکافرین عذابا مهینا) یا محمد قچن سن عسکرله بخوف دشمن مقابلنده اولوب نمازه قائم اولدیغک زمان عسکرینی ایکی بلوک ایله بریسی سنسکه نمازده بریسی دشمن قارشوسنده طورسون و جمله سی سلاحلرینی اخذ ایتسونلر و سنسکه نمازده اولوب بر رکعت قیلنلر نمازه منافی اعمالدن صافنه رق دشمن قارشوسنه کیتسونلر مقدم دشمن قارشوسنده اولوب نماز قیلنلر کلوب ایکنجی رکعتی سنسکه قیلسونلر و تشهدی سنسکه او قسونلر سن سلام و یروب انلر سلام و یرمدن دشمن قارشوسنه کیتسونلر و حذر آلترینی و سلاحلرینی السونلر اندن اولکی رکعتی امامله قیلوب دشمن قارشوسنه کیدنلر کلوب ایکنجی رکعتی دخی قیلوب تشهد و سلامله اتمام ایتسونلر و مقابله عدویه کیتسونلر بعده ایکنجی رکعتی امامله قیلنلر کلوب سبقت ایدن بر رکعتی دخی

تشهد و سلامه اتمام ایتسونلر سز سلاح و متاعلریکزدن غافل ایکن سزه هجومی و بر کره جمله ایتکه میل و آرزو ایدرلر
 اکر یغموردن متأذی یاخود مریض اولورسکنز عدودن اتقا ایچون آلات حذرکزی اخذله سلاحکنز حمل ثقیل
 ایسه اتی و ضعهده سزه وبال یوقدر تحقیق الله تعالی کفار ایچون عذاب مهین آماده ایلدی * وقتا که مشرکر عسکر
 اسلامی اولیه نمازی جماعت واحده ایله قیلار کوردیلر بعدالایتمام حیفا بونلرک اوزرینه نماز قیلارکن هجومده غفلت
 ایتدک دیو تأسف ایدوب بوفرستی فوت ایتدکسه بوندنصکره بونلرک ایکنندی نمازی واردرکه آبا و ائبالرندن انلره
 قیلمودر دیو اکا شروعلارنده اتقافله هجومه نیت ایتدیلر بناء علیه اولیه ایله ایکنندی بیننده بو صلوة خوف آتی نازل
 اولدی (فاذا قضیت الصلوة فاذکروا الله قیاما و قعودا و علی جنوبکم فاذا اطمأنتکم فاقیموا الصلوة ان الصلوة کانت
 علی المؤمنین کتابة موقوتا) چان صلوة خوفی ادا ایدوب فارغ اولورسکنز دشمنه قیاما قلیچ اوررکن و قعودا اوق
 آتارکن ویانکنز اوزره مجروح یاتوررکن یعنی علی الدوام الله تعالی بی ذکر ایدک نه زمانکه خوف دشمندن اطمینان کلورسه
 نمازی تعدیل ارکان و حفظ شرایطله ادا ایتدک تحقیق صلوة مؤمنلر اوزرینه اوقاته محدود فرض اولدی (ولانتهوا فی ابتغاء
 القوم ان تکونوا تالمون فانهم یالمون کاتالمون و ترجون من الله مالایرجون و کان الله علیما حکیما) کفاری طلبده ضعیف اولیک اکر
 سز مجروح و متالم سه کز انلردخی سزک کبی مجروح و متالم درلر حالبوکه سزده ثواب آخرته امیدوار انلرده آخرت امیدوی یوقدر
 الله عظیم الشان اعمالکنزه علیم و امر و نهینده حکیمدر * وقتا که ابوسفیان احددن رجعت ایتدکده انلرک اردبجه کوندریلان
 مسلمین الم جراحاتدن تشکی ایتلریله بو آیت کریمه نازل اولدی (انا انزلنا الیک الکتاب بالحق لنحکم بین الناس بما یریک الله ولا
 تکن للنخاسین خصیما و استغفر الله ان الله کان غفورا رحیما) تحقیق بزسکا قرآنی حق و حکم عدلله ازال ایتدککه حق تعالینک
 سکا تعریف و الهام ایتدکیله ناس بیننده حکم ایتک ایچون و خائلر ایچون جدال ایتمه و حق تعالیدن مغفرت طلب ایله تحقیق
 الله عظیم الشان طالبنه مغفرت و مرحمت ایدبجیدر * بو آیت کریمه نک سبب نزولی اولدرکه بنو ظفردن طعمه بن ابیرق
 قو کشوسی قتاده بن نعمانن بردیق چوالنده برززه سرقه ایلدی اول چوالک دلوکی اولمغله کو توررکن بولده دو کیلوردی
 اتی زید بن سمین نام یهودی به امانت بر اقدی فرداسی قتاده طعمه دن استدکده طعمه آلدیغنه بیلمدیکنه عین ایتککه اتی ترکله
 دقیقک ایزنی سورهرک زید یهودینک خانه سنده قرار بولدی وزرهی اندن اخذ ایتدکلرنده بکا بونی طعمه و بردی دیدی
 وانکیچون یهوددن بر جماعت شهادت ایتدیلر طعمه نک قومی اولان بنو ظفر پیغمبر علیه السلامه واروب طعمه ایچون تبریه
 طلب ایدوب اکر ایتزسک بز مقتضی و هلاک اولورزدیدیلر بناء علیه پیغمبر علیه السلام مساعده صورتی کو ستر مکه بو آیت
 کریمه نازل اولدی (ولا تجادل عن الذین یختانون انفسهم ان الله لایحب من کان خوانا اثیما) سارق و نفسلرینه خائن کیمسه لردن
 طرف جدال ایتمه تحقیق الله عظیم الشان زیاده خائلی و اکا مصر اولنلری سومز (یتخفون من الناس ولا یتخفون
 من الله و هو معهم اذ یبتون مالا یرضی من القول و کان الله بما یعملون محیطا) ناسدن حیفا ایدوب خیاتی ستر
 ایدرلر و الله تعالیدن حیفا ایتزلرکه الله تعالی انلرک قلسلارنده اولان اسراروی یلور زیرا انلر الله تعالی راضی
 اولدیغی قوی کیچه تدبیر ایدرلر * بنی ظفرک قول و مشاوره سیدرکه طعمه مسلمان اولمغله پیغمبر علیه السلام انک
 عینده ایتانوب یهودی کافر اولمغله اکا النفات ایتز دیمشلردی * الله عظیم الشان انلرک اعمالنه محیط اولدی (ها انتم
 هؤلاء جادلتم عنهم فی الحیوة الدنیا فن یجادل الله عنهم یوم القیمة ام من یکون علیهم وکیلا) ای قوم بنی ظفر سز
 شونلر سزکه حمیت جاهلیتله حیوة دنیاده خائلر ایچون جدال و خصومت ایدرسکنز یوم قیامتده انلره عذاب اولنورکن
 انلر ایچون الله تعالی به جدال و خصومت ایدر کیمدر یا انلری عذاب الیهدن حمایت ایدر کیمدر (و من یعمل سواء و یظلم نفسه
 ثم یتغفر الله یجد الله غفورا رحیما) و اول کیمسه که سائره تعدی ایدر بر عمل قبیح ایشیه یاخود اول قباحته نفسنه ظلم ایله و صکره
 الله تعالیدن مغفرت طلب ایله الله تعالی بی ذنوبه غفور و اکا فضله رحیم بولور (و من یکسب اثما فانما یکسبه علی نفسه کان
 الله علیما حکیما) بر کیمسه بر کنهای ایشارسه انک کسبی انجق کند و نفسی اوزرینه در الله عظیم الشان انک کسبنه علیم
 و مجازاتنده حکیم اولدی (و من یکسب خطیئة او اثما ثم یرم به بریثا فقد احمل بهتانا و اثما مینا) بر کیمسه خطاء و یا صغیره

یا خود عدا و یا کبیره کناه ایشلمه صکره اول کناهدن بری اولان کیمسه یه اسناد ایلمه * طعمه نك زیده اسنادی کبی * تحقیق اول قباحتمز کیمسه یه افتراسیچون آشکاره کناه و عظیم بهتان یوکلندی (و لولا فضل الله عليك ورحمته لهتم طائفة منهم ان يضلوك وما يضلون الا أنفسهم وما يضررونك من شيء) و انزل الله عليك الكتاب والحكمة وعلمك ما لم تكن تعلم و كان فضل الله عليك عظيما) اكر الله تعالينك سكا نبوتله فضل ورحمتی اولمیدی بنو ظفردن بر طائفه سنی طوغری حکمدن تحویلہ قصدا یتدیلدی انلر انجق نفسلرینی اضلال ایدرلر و سکا برشی ضرر ایتزلر و الله تعالی سکا قرآنی و انك احکامنی انزال ایتدی و خفیات امور دن سکا بیلدکلر یکی نعيم ایلدی الله عظیم الشانك سكا نبوت و تعلیم ايله عظیم فضل ورحمتی اولدی (لاخیری كثير من نجوهم الا من امر بصدقة او معروف او اصلاح بين الناس ومن يفعل ذلك ابتغاء مرضات الله فسوف نؤتيه اجرا عظيما) انلرك چوق کیزلر و مشاوره لرنده خیر یوقدر مکر بر کیمسه صدقه ايله یا شرعه مستحسن و معروف احسانله یا خود ناس بیننده اولان عدا و قی دفع و اصلاحله امر ایده کیمکه بومذ کوری الله تعالينك رضاسنی طلبله ایشلر سه بزاکا آخرتده اجر عظیم و یریز (ومن يشاقق الرسول من بعد ما تبين له الهدى ويتبع غير سبيل المؤمنين نوله ما تولى ونصله جهنم وساءت مصيرا) بر کیمسه که انکیچون طوغری یول ظاهر اولدقن صکره پیغمبر علیه السلامه مخالفت و اعتقاد و علمده مؤمنلر طریقندن غیره تبعیت ایدر سه آخرتده بزانی دوست اولدیغی کفر و ارتداده اصمارلر ز و جهنمه ایصال ایده ر ز اول جهنم نه قبیح قرارگاه اولدی * بو آیت کریمه طعمه بن ابیرق حقدده نازل اولمشدر که طعمه نك اوزرینه سرقه ظاهر اولوب قطع ید اقتضا ایتدکده مرتد اولوب مکّه یه فرار و انده بنی سلیمدن حجاج بن علاط نام کیمسه نك خانه سنه نزول ایلدی کیمکه نك بیتنی دلر کن اوزرینه بر طاش دوشوب النده قالدی صباح اتی اخراجله قتلی مراد ایتدیلدی بر بعضیلر غریبدر قتل اولنجوب نفی اولنجی رجائیلرله مکّه دن سور دیلر و قضاچه تجارتله شامه حازم اولوب یولده بخارک بعض متاعلرینی سرقه ایتکله اتی اخذ و طاشلیرق قتل ایتدیلدی اول طاشلر اکقبر اولدی (ان الله لا يغفر ان يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد ضل ضلالا بعيدا) تحقیق الله تعالی کندویه شریک کتور نلری مغفرت ایتز و شرکدن ماعدا استدیکی کیمسه نك ذنوبی مغفرت ایدر بر کیمسه که الله تعالی یه اشراک ایدر تحقیق طریق حقدن بعید ضلالنده در * بو آیت کریمه نك سبب نزولی بو وجهله مر ویدر که اعرایدن بر پر پیغمبر من علیه السلامه کلوب یار رسول الله بن کناهه مستغرق بر پریم لکن الله تعالی بی بلوب ایمان کتور دیکمدنبرو اکا شریک کتور مردم و اندن غیری کیمسه بی دوست اتخاذا یتدم و جرأت و بی ادبکله معصیت ایشلدم و طرفه العین خدادن فرار و خلاص تصوری ایتدم و کناهلریمه نادم و نائب اولدیغ حالدده حضورینه کلدیم بنم حالم عندالله نیجه اولور دیدکده بو آیتله اکا مژده جواب یورلدی (ان يدعو من دونه الا انا وان يدعو الا شیطانا مریدا لعنه الله وقال لا تأخذن من عبادك نصيبا مفروضا) اهل مکّه نك الله تعالیدن غیری یه عبادتلی انجق دیشی بترددر * غالبا زعمارنجه ملائکه یه تشبیه و ملائکه یی دخی حاشا بنات الله دیلریدر * وانلرك اول اصنامه طاعمه لری دخی انجق اول متمرّد ابلیسه عبادت ایتدکر اول ابلیسی الله تعالی رحمتدن طرد ایلدی و شیطان یارب سنك قولر کدن مقرر و معلوم نصیب اخذ ایدیم دیدی * دینلر دیکه عبادك هر بیکده بری الله تعالينك و طفوز یوز طفوسان طفوزی شیطانکدر (ولا ضلهم ولا منینهم ولا مرینهم فلیبیتکن اذا ان الانعام ولا مرینهم فلیغیرن خلق الله ومن یتخذ الشيطان ولیا من دون الله فقد خسر خسرانا مبینا) وانلری طریق حقدن اضلال ایدیم وانلره ارزو و تمیلری اولان طول حیات و انکار بعث و نشری الفای ایدیم وانلره دوه و حیوانلرینک قوللارینی شق و قطع ایتک امر ایدیم * بونك تفصیلی سورة مائده کله جکدر * وانلره الله تعالينك خلق ایتدیکنی تغیر ايله امر ایدیم ایکنه ايله وجودینه نشان دوکمک و خایه کسمک و لواطله و سحق کبی * کیمکه شیطانی دوست اتخاذه انك امرینه اطاعت ایدر تحقیق زیان ظاهر ايله خسرانده در (بعدهم و بینهم وما بعدهم الشيطان الا غرورا اولئک مأویهم جهنم ولا یجدون عنها محیصا) شیطان انلره * طول حیات و نیل دنیا ايله * وعد ایدر وانلره * بعث و جنت و نار یوقدر دیو * امنیت و یرر شیطانك انلره وعدی انجق غروردر که انلرك ضرر یله کندونك نفعنی اظهار ایدر اول

تبعه شیطانك مفری آخرتده جهنمدر انلر اول جهنمدر عدول و كریزكاه بولمازلر (والذین آمنوا و عملوا الصالحات
سندخلهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدًا و عدل الله حقًا و من اصدق من الله قیلا) شونلركه مؤمن
اولوب عمل صالح ایشلدیلر بز انلری اشجاری التندن نهرلر جاری جنتلره ادخال ایدهرزكه انلر ابدًا دائم و باقیلردر
الله تعالی انی وعد حقه وعد ایشلدردر کیدرکه قولنده الله تعالیدن اصدق اوله (لیس بامانیکم و لامانی اهل الکتاب
من یعمل سوء یجزیه و لا یجده من دون الله ولیا و لا نصیرا) ای مسلمانلر الله تعالینک بو وعد ایلدیکی ثوابه نه سزك
آرزوی باطلکنزله و نه اهل کتابك اهواء فاسده سیله اولور بلکه اکا ایمان و اعمال صالحه ایله نائل اولنور کیمکه بر فعل
قبیح ایشلیه انکله مجازات اولنور اول کیمسه ایچون الله تعالیدن غیری عذاب دفعنده ولی و نصیر بولماز * روایت اولنورکه
مسلمان و اهل کتابدن بعض کیمسه لر بر مجلسده بولنوب یهود و نصاری بزم پیغمبر من سزك پیغمبر یکزدن و کتابن سزك کتابکزدن
مقدمدر و جنته بزلردن غیربسی کیرمن دیومفاخرت ایلدیلر مسلمانلر دخی جوابلرنده بزم پیغمبر من خاتم الانبیا و کتابن سزك
کتابکیزی ناسخدر جنته سزدن ایقزدیلر یله * لیس بالامانی * ایله رد اولندیلر * من یعمل سوء * کلام شریفی صحابه ایشتدکده
متألم اولدیلر حضرت ابوبکر رضی الله عنه یار سول الله سوء عملدن خالی کیمسه یوقدرکه اول جزادن خلاص اوله دیدی خواجه عالم
صلی الله علیه و سلم سکا دیاده واقع اولان حزن و مرض و بلا اول سوء عمله مجازات اولور یوردی (و من یعمل من الصالحات من ذکر
اواشی و هو مؤمن فاولئک یدخلون الجنة و لا یظلمون نقیرا) ارکک و دیشیدن کیمکه مؤمن اولدیغی حالدله عمل صالحدن بعضیسنی
ایشلسه اول کیمسه لر جنته کیرر لر انلر خرماچکر دکنک یوی قدر ظلم اولمازلر (و من احسن دینامن اسلام وجهه لله و هو محسن و اتبع
ملة ابراهیم حنیفا و اتخذا الله ابراهیم خلیلا) شول کیمسه که افعال سینته دن مجتنب و اعمال صالحه یه مو اظب اولدیغی حالدله نفسنی خالص
وامرینی الله تعالی یه تقویض ایدهدین جهتیه اول کیمسه دن احسن کیدرودخی دین اسلامه موافق دین ابراهیمه تبعیت ایدهد الله تعالی
ابراهیم علیه السلامی انتخاب ایدوب بردوستک بردوستی یاننده کی کرامته مشابه کرامته تخصیص ایلدی * مرویدرکه ابراهیم علیه
السلامک وقتنده برسنه قحط ظهور ایدوب ناس عادتلی اوزره اکا کلوب طعام ایدرلردی انبارده ذخیره سی قالمغله
مصرده بردوستی وار ایدی غلانیله اکا براقچ دوه کوندردیکه بر مقدار ذخیره کوندرد مصره واردقلرنده دوستی انلره
حالا بزم و لایتنزده قحط وار اکر کندو ایچون اولسه بر چاره بولنوردی انک کرم و سماحتنه وافی ذخیره یه قدرتمز یوقدر
جوابیه آدمیری ارجاع اولندی شهره یقین کلدکرنده فقرا انلرک تهی رجوعلرینی کوررب منکسر و مکدر اولمسونلر
ایچون چواللرینی قوم ایله طولدیروب خانه سنه کتوردیلر ابراهیم علیه السلام بو حالدن مغمو اولوب مسجده کتدی
وزوجه سی ساره رضی الله عنها اویقوده اولغله قالقوب چواللری ملو کوردکده سرورایله برینک اغزینی اچدیکه پاك و بیاض
دقیق همان خیر و نان یاپوب عیال و اطفال فقرایه و یردی ابراهیم علیه السلام مسجده دن کلدکده نان قوقوسنی طویوب بو
زمدن دیو سؤالنده مصرده کی دوستک کوندردیکی دقیقدن دیدیلر ابراهیم علیه السلام بو بنم دوستم الله تعالی طرفنددر
دیملکه بو جهتله حق جل و علا انی دوست اتخا ایلدی (ولله مافی السموات و مافی الارض و کان الله بکل شیء محیطا) سموات
وارضده اولان جمیع اشیانک خلقی و ملکی الله تعالی یه مختصدر الله عظیم الشانک علم و قدرتی هر شیئی محیط اولدی
(و یستفتونک فی النساء قل الله یفتیکم فیهن و ما یتلی علیکم فی الکتاب فی تاتمی النساء اللاتی لا تؤمنن ما کتب لهن و ترغبون
ان تنکحوهن و المستضعفین من الولدان و ان تقوموا للیتامی بالقسط و ما تعلقوا من خیر فان الله کان به علیم) نسوانک
میراثی امرنده سندن استفتا ایدرلر * که ام کحه نک قزلری و بابالردن میراثلری حقنده درکه قصه سی اشبو سوره اولنده
کچدی * سن دیکه جاهلیتده اولدیغی کبی اول یتیمه نسالره میراثدن لازم کلانی و یرمز سز و مال و جمالر ایچون نکاحنه
رغبت ایدرسز که مالی اکل ایدرسز و ولداندن صغارک دخی میراثدن حقنی و یرمز سز الله عظیم الشانک اول نساحقنده
اولان حکمی و قرآنده تلاوت اولنان سزه یسان ایدرکه یتامانک مهر و میراثلرینی اداده عدله قیام ایدرسز سزک خیردن
ایشلدیککز شیئه الله عظیم الشان علیم اولدی (وان امرأة خافت من بعلها نشوزا و اعراضا فلا جناح علیها ان یصلح بینهما

صلحا و الصلح خير او حضرت الانفس الشخ وان تحسنوا و تقوا فان الله كان بآعمالون خيرا) اگر برزوجه کند و زوجه ندن اذا
و جفا يا خود ترك صحبت و مجالست ايله امر اضنى فهم ايلسه انلرينلر نده مصالحه ايللر نده و بال يوقدر * يعنى زوجه نكاحندن بر
مقدار نى يا خود نوبت فراشندن بعضى ديكر زوجه سنه بخش ايتك كى و زوجه نكاح دخی خدمت قدیمه سنه رعایتله کلی جدا ایتامك كى
ادالره مصالحه در * و صلح خصوصت و مفارقه دن خير لودر نفوسك جبلتنده بخل مر كوز در زيراز و جنك هر برى ديكره مسامحه به
بخل ايتك يعنى قيصقا نقي امر طبعيد را كرسز كوزل كچنوب و برى كيزه جفا و ايدادن پر هيز ايدرسكز تحقيق الله عظيم الشان سزك
مودت و خصوصت كز اعمالندن خبر دار اولدى * مرويدركه ام المؤمنین سوده بنت زمه مرأه كبره اولمغله پيغمبر عليه السلام انك
مفارقنى مر ادا بتكده سوده بنم مر ادم يوم قيامتده سنك ازواجكله حشر اولمقدر نوبتى عايشه به و بر دم بنى تطليق ايتمه دیدى بو وجهه
صلح اولدى (ولن تستطيعوا ان تعدلوا بين النساء ولو حرصتم فلا تميلوا كل الميل فتذروها كالمعلقة وان تصلحوا و تقوا فان الله
كان غفورا رحیما) زوجه لر يكز يبنده عدالت ايتكه هر تقد ر سعى و حرص ايدرسكزده ميل قبله اولسون برابر كور مكه قادر
اوله ماز سكز امدى انلردن محبتكز اولانه فعلا کلی ميل ايتيوب و محبتكز اولمیانى زوجيت معامله سز و طلاق سز ترك ايتمه
سز نوبت و نفقه ده يكسان طوتوب هوا كزه تابع اولميه سز اگر بوزوجه خصوصنده ايتديكز فساددن اصلاح و بوند نصكره
فعلا ميل و جوردن اتقا ايدرسكز تحقيق الله عظيم الشان كچن خطا لر يكزى مغفرت و حال كزه مرحمت ايد بچيدر (ان
يتفرقا يرض الله كلامن سعتيه و كان الله واسعا حكیما) اگر اول زوج و زوجه بر لرلندن مفارقت ايتسه لر الله تعالى هر برى
قدرت و اسعه سيله مبادله و ساثرله اغنا ايدر تحقيق الله عظيم الشان فضل و رحمتده واسع و امر و نهيده حكيم اولدى (ولله
ما فى السموات و ما فى الارض و لقد وصينا الذين اوتوا الكتاب من قبلكم و اياكم ان اتقوا الله و ان تكفروا فان الله ما فى السموات
و ما فى الارض و كان الله غنيا حميدا) سموات و ارضده اولان اشيا نك جمله سى الله تعالى نكدر تحقيق سزدن مقدم كتاب
و برلنلره و سزه امر ايتد ككه الله تعالى دن قورقوب شرك و كفردن صاقتنه سز اگر كافر اولور سكز كوكلرده و برلرده
اولان مخلوقات الله تعالى نكدر سزك شرك و كفر كزله اكا ضرر كلز و ايمان و طاعت كزله دخی منتفع اولماز الله عظيم الشان
خلقدن و عبادت لرلندن غنى و ذاتده حميد اولدى (ولله ما فى السموات و ما فى الارض و كفى بالله وكيلا) سموات و ارض
و ما فيهما الله تعالى نك خاقي و ملكيدر و انلرده اولان مخلوقاتك اموري نه و كانه الله عظيم الشان كافى اولدى (ان يشأ
يذهبكم ايهما الناس ويات باخرين و كان الله على ذلك قديرا) اى ناس اگر الله تعالى مراد ايدرسه سزى كيدهر
و آخر قوم كتورر الله عظيم الشان بواعدام و ايجاده قادر در (من كان يريد ثواب الدنيا فعند الله ثواب الدنيا و الاخرة
و كان الله سميعا بصيرا) بر كيمسه كه آخرته شايان على ايشليوب اندن يالكز دنيا فائده سنى مراد ايده * مجاهد كييكه جهادى
يالكز غنيمت ايجون ايده * دنيا و آخرت ك ثوابى الله تعالى عندنده در * تعجبكه ثواب آخرتى استقيه * الله عظيم الشان
انلرك اقوالنى ايشيد بچى و اعمال و نيئلرينى كور بچيدر (يا ايها الذين آمنوا كونوا قوامين بالقسط شهداء لله و لوعلى انفسكم
او الوالدين و الاقربين ان يكن غنيا او فقيرا فالله اولى بهما فلا تتبعوا الهوى ان تعدلوا و ان تلوا او تعرضوا فان الله كان بما
تعملون خيرا) اى مؤمنلر اداى شهادتى الله ايجون طوغرى ايدر اولديكز حالده مراسم عدله قائم اوليجلردن اولك
اگر چه شهادت نفسكز يا خود و الدينكز و اقربا كز اوزرينه ايسه ده * زيرا شهادت حق بياندرا اگر لهنه و عليهنه
شهادت ايتديك كز غنى و فقير ايسه ده يعنى غنى به احترام و فقيره مرحمت ايتيوب حق بيان ايده سز الله تعالى غنى و فقيرك
حالرينه عالم و حياه لرينه اوليدر امدى هواى نفسه تابع اولميك * كه حقدن عدول ايتيه سز * اگر شهادت حقدن
لسانكزى تحريف ايدرسكز يا خود اداى شهادتدن اعراضله كتم ايدرسكز الله تعالى اعمالكزه خير و مجازاتكزه كافى
اولدى (يا ايها الذين آمنوا بالله و رسوله و الكتاب الذى نزل على رسوله و الكتاب الذى نزل من قبل و من يكفر
بالله و ملتكتيه و كتبه و رسله و اليوم الاخر فقد ضل ضلالا بعيدا) اى مؤمنلر الله تعالى به و رسولنه كوندرديكى قرآن
كريمه و آندن مقدم انزال ايلديكى كتب شما و به نك جمله سنه ايمان ايدك يعنى ايمانكزده ثابت اولك كييكه الله تعالى به و ملكارينه

و منزل کتابلرینه و پیغمبرلرینه و یوم آخرته یابونلردن برینه کافر اولسه تحقیق اول کیمسه هدايتدن بعید برضالته دوشر (ان الذين آمنوا ثم كفروا ثم آمنوا ثم كفروا ثم ازدادوا كفرا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم سبيلا) شونلرکه یهوددن موسایه ایمان کتوردیلر صکره عجله عبادتله کافر اولدیلر بعده توبه ايله توریتله ایمان ایندیلر صکره عیسی علیه السلامه کافر اولدیلر بعده محمد علیه السلامه کافر اولوب کفرلرینی آرتردیلر مادامکه بونک اوزرینه مصر اوله لر الله تعالی انلری مغفرت ایدر دکدر وانلری طریق حقه دخی هدايت ایدر دکدر (بشر المنافقين بأن لهم عذابا اليما) منافقلره خبر ویرکه انلر ایچون عذاب الیم واردر (الذين يتخذون الكافرين اولياء من دون المؤمنين ايتغون عندهم العزة فان العزة لله جميعا) اول مشرکله مؤمنلری دوست اتخاذا ایتیموب کافرلری دوست و اصدقا اتخاذا ایدرلر آیا انلر کفارندن مؤمنلر اوزرینه غلبه و اعانه ی طلب ایدرلر تحقیق جمیع عزت و غلبه الله عظیم الشانه مخصوصدر (وقد نزل عليكم في الكتاب ان اذا سمعتم ايات الله يكفر بها ويستنهزوا بها فلا تقعدوا معهم حتى يخوضوا في حديث غيره انكم اذا مثلهم ان الله جامع المنافقين والكافرين في جهنم جميعا) تحقیق الله تعالی سزه قرأنده (واذ رأيت الذين يخوضون) آتی انزال و بیان ایتدیکه قچان الله تعالی نیک آیتلری تکفیر و استهزا اولندیغنی ایشتمدیکلر زمان انلرله اوتورمیک تاکه استهزا کلامنی ترک ایدوب آخر کلامه شروع ایدنجیه دک تحقیق سز انلرک بو کفر و استهزا الیمیشیدوب رضا صورتده انلرله بحاسه ایدر سکنز سزده انلر کیلسر الله عظیم الشان منافق و کافرلر اکر تفاق و کفر اوزره فوت اولورلرسه انلرک جمیع جهمده جمع ایدنجیدر (الذين يترصدون بكم فان كان لكم فتح من الله قالوا لم نكن معكم وان كان للكافرين نصيب قالوا لم نستحوذ عليكم ونمنعكم من المؤمنين فالله يحكم بينكم يوم القيمة ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا) اولناقلر سزک حالکزه منتظر اولورلر اکر الله تعالی طرفندن سزچون فتح واقع اولورسه انلر بز سزکله دکلیدک بزه دخی مال غنیمتدن ویرک دیرلر و اکر کافرله حربدن نصیب و غلبه اولورسه کافرله بز سزک اوزریکزه غلبه ایتزمیدک بز مؤمنلری قبلرینه ضعف ویرر کلامله و عدم مظاهرتله هجومدن منع ایتدک بز دخی غنیمته شریک ایدن دیرلر الله تعالی قیامتده سزکله منافقلر بیننده حکم ایدر الله عظیم الشان کافرلر ایچون مؤمنلر اوزرینه حجتله الزامه طریق و مجال ویرمز (ان المنافقين يخادعون الله وهو خادعهم و اذا قاموا الى الصلوة قاموا كسالى يراؤن الناس ولا يذكرون الله الا قليلا) منافقلر لسانلرله اظهار ایمان و قبلرنده کفری کتمانله الله تعالی نیک دوستلری مؤمنلره مکر ایدرلر الله تعالی دخی انلرن خدعه لرینه قیامتده صراطی مرورده مؤمنلره ویریلان نور کبی انلره دخی کوسترش نوری ویریلوب پکرکن اول نور سوبینوب جهمه دوشرلر و منافقلر نمازه قیاملرنده ثقلت و کاهلک ايله قافقلار ناسه کوسترمک ایچون ریادر والله تعالی بی ذکر ایتزلر مکرکه خاق یاننده قلت اوزره یالکز لسانلرله (مذبذبین بین ذلك لالی هؤلاء ولا الی هؤلاء ومن يضلل الله فلن تجدله سبيلا) اول منافقلر ایمانله کفر بیننده متحیر و مترددلر اولوب نه مؤمنلر نه کافرلر طرفنه منسوبلردر حق تعالی اول کیمسه بی که کراه ایشدر سن انک ایچون حق و صوابه یول بوله ماز سین (یا ایها الذين آمنوا لاتخذوا الكافرين اولياء من دون المؤمنين اتریدون ان تجعلوا لله عليكم سلطانا) ای مؤمنلر منافقلر کبی اخوانکز مؤمنلردن غیری کافرلری دوست اتخاذا یتیک استر مسکنزه عذابکزی موجب اوزریکزه الله تعالی نیک حجت ظاهره سی اوله (ان المنافقين في الدرك الاسفل من النار ولن تجد لهم نصيرا) تحقیق منافقلر جهمک بک اشخی درجه سنده در سن انلر ایچون عذابلرینی منع ایدر بر یاردجی بوله ماز سین (الا الذين تابوا واصلحوا واعتصموا بالله و اخلصوا دينهم لله فأوائك مع المؤمنين و سوف يؤت الله المؤمنين اجرا عظيما) مکر شونلر که نفاقدن توبه ایدوب حال نفاقد اولان فسادلرینی اصلاح والله تعالی یه اعتماد ايله دین اسلامی تمسک ایدرلر و طاعتلرینی لله خالص ایدرلر امدی انلر دنیا و آخرته مؤمنلره برابردر الله عظیم الشان آخرته مؤمنلره اجر عظیم احسان ایدر (ما يفعل الله بعذابكم ان شكرتم و امنتم و كان الله شاکرا علیما) اکر سز الله تعالی یه ایمان کتوروب نعمتلرینه شکر ایدر سکنز سزه عذاب ایتمکله نه استر و نیچون ایدرکه سزک عذابکزه اکافع و ضرر اولماز یعنی عذاب ایتز الله عظیم الشان شکر اجرینی و حق شکر و ایمانی علم اولدی (لا یحب الله الجهر بالسوء من القول الا من ظلم و كان الله سمیعا علیما) الله تعالی قبیح سوزله آشکار بدعا و ذمی سومز مکر ظلم اولنان کیمسه ظالمنه ایده الله عظیم الشان مظلومک دعاسنی ایشدر

و ظالمك مستحق اولدنی عذابی بیلور * دیندیکه بر کیمسه بر قومه مسافر اولوب انی اطعام ایتدکرنده انلری ذم ایدوب اولقو ملک شکایتلریله اول کیمسه عتاب اولندقد * الامن ظلم * انک حقنده منزلدر * ان تبدوا خیرا اوتخفوه اوتعفوا عن سوء فان الله کان عفوا قذیرا * اگر بر خیر علی کرک اظهار کرک اخفایدر سکیز و یارندن سزه قبح اصابت ایدوب انی عفو له شکایت ایتز سکیز تحقیق الله عظیم الشان انتقامه قدرت کامله سی وار ایکن چوق عاصیلری عفو ایدر اولدی * بونده مظلومی ظالمک نظرلندن اغراض وعفو ایله مکارم اخلاقه ترغیب واردر * ان الذین یکفرون بالله ورسله ویریدون ان یفرقوا بین الله ورسله و یقولون نؤمن ببعض و نکفر ببعض و یریدون ان یأخذوا بین ذلک سییلا * شونلرکه الله تعالی به ورسولرینه کافر اولورلر والله تعالی ایله رسوللری بینی فرق ایتک مراد ایدرلر ورسوللرک بعضیسنه ایمان و بعضیسنه کافر اولورز دیرلر و انکله ایمان و کفر بیننده طریق وسط اتخاذی مراد ایدرلر * اولئک هم الکافرون حقوا و اعتدنا لکافرین عذابا مهینا * انلر کفرده کامل محقق کافرلردر اول کافرلر ایچون تحقیر ایدیچی عذاب آماده ایلدک * والذین آمنوا بالله ورسله ولم یفرقوا بین احد منهم اولئک سوف یؤتیهم اجرهم وکان الله عفورا رحیما * و شونلرکه الله تعالی به ورسولرینه ایمان کتوردیلر ورسوللردن برینک بینی فرق ایتیب جملہ سنه ایمان ایتدیلر انلرک الله تعالی قیامتده موعود اجرلرینی و یرر و انلرک سیأتلرینی مغفرت و حسناتلرینی تضعیف ایله رحمت ایدر * بئذلک اهل الکتاب ان تنزل علیهم کتابا من السماء فقد سألوا موسی اکبر من ذلک فقالوا ارنا الله جهرة فاخذتهم الصاعقة بظلمهم ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البینات فغفونا عن ذلک و آتینا موسی سلطانا مبینا * یامحمد اهل کتاب سندن اوزرلرینه کوکدن کتاب ایندرمکی استرلر بونلر موسی دن بوندن بیوکنی استه مشلر ایدیکه الله تعالی بزه آشکاره کوستر دیدیلر بوحال طبلری و تعدله نفسلرینه ظلملری سببیه سمان آتش کلوب انلری اخذ و احراق ایلدی بوسؤ الدن و موسی علیه السلامک نبوته دلالت ایدر عصا و سائر کبی مجزة ظاهره کلدکنصکره بوزاغی الی اتخاذیله اکا طایدیلر بونلره توبه ایتلریله انلردن عفو ایتدک و انلرک اوزرینه موسایی آشکاره تسلیط و یردیککه محله طیانلر کندو کتدولرینی قتل ایلدیلر * مرویدرکه علماء یهود جناب رسالتاب علیه السلامه کلوب اگر پیغمبر ایسک بزه کوکدن بتون بر کتاب اندرکه کورلم دیدیلر حق تعالی انلرک بو طبلری عناد یوزندن اولدیغیچون تسلیه و جواب ضمنده بوآیت کریمه بی انزال ایلدی * ورفعنا فوقهم الطور بميثاقهم و قلنا لهم ادخلوا الباب سجدا و قلنا لهم لا تعدوا فی السبت و اخذنا منهم ميثاقا غلیظا * و انلر توریتک شرایعی قبولدن ابا ایتدکرنده عهد و ميثاقلرینی قبول ایتسونلر ایچون جبل طورى انلرک اوزرینه رفع ایتدک ولسان موسی ایله او حالدہ اریحا بلده سنک قپوسندن سجده یعنی انحنایله داخل اولک و سبت کونی صید ماهی و سائر حرام ایتدیگمز شیده مخالفت ایتدک دیدک و انلردن محکم عهد و پیمان الدق بعده اول عهددن دوندیلر * فبما نقضهم ميثاقهم و کفرهم بآیات الله وقتلهم الانبیاء بغير حق و قولهم قلوبنا غلف بل طبع الله علیها بکفرهم فلا یؤمنون الا قلیلا * انلرک اول عهدی بوزمه لری والله تعالینک آیتلرینی انکار ایتلری و بغير حق انبیای قتللری سبیلریله و قبلریز محفظه علملر سنک حدیث و دعوتکی فهم ایتز دیملریله الله تعالی انلره انواع عقوبت ایلدی بلکه حق تعالی کفرلری سببیه قبلرینی علمدن آیات و نصیحت تفسیرندن محجوب قیلدی امدی انلر ایمانه کلزلر مکرآز کیمسه کله * و بکفرهم و قولهم علی مریم بهتان عظیم * و دخی انلرک عیسایه کفرلری و مریمه زنا نسبیه بهتان عظیم قوللری قبلرینک محجوبیتنه و انواع عقوبتلرینه سبب اولدی * و قولهم ان اقتلنا المسیح عیسی ابن مریم رسول الله و ما قتلوه و ما صلبوه و لکن شبه لهم و ان الذین اختلفوا فیه لفی شک منه مالهم به من علم الاتباع الظن و ما قتلوه یقینا * بل رفعه الله الیه و کان الله عزیزا حکیما * و انلرک الله تعالینک رسولی عیسی ابن مریم حقنده بز مسیحی قتل ایتدک کلاملری دخی انواع عقوبتلرینه سبب اولدی حالبوکه انی قتل و صلب ایتدیلر لکن انلردن بری عیسانک صورته تبدیل و تشبیه اولمغله انی عیسی زعمیه قتل ایتدیلر و شونلرکه عیسانک شانده اختلاف ایدوب انک قتلندن ظن و شکده و اولباده انلر ایچون علم یقینی اولمیوب انجق ظنه اتباعده ایدیلرکه تبدیل صورت ایله صلب اولنان مهترلرینی بوله میوب بومقتولک چهره سی کرچه عیسایه بکزر لکن بدنی بزم آدمزک بدیدر دوشبیه و اختلافه دوشدیلر و انلر عیسی علیه السلامی یقینا

قتل ايتديلر بلكه الله تعالى انى سماءه حفظنه رفع ايلدى الله عظيم الشأن اراده سنده عن زوغالب وامر وحكومنده اراده سنى اجرا ايدر اولدى (وان من اهل الكتاب الا يؤمن به قبل موته ويوم القيمة يكون عليهم شهيدا) يهود ونصارادن هيج كيسه اولمزه الا اول موتندن مقدم احتضارنده عيسى عليه السلام الله تعالىنك عىدى ورسولى ايدوكنه ايمان ايدر لكن ايمان يأس اولمغله اول ايمانلرى فائده ايتز وقيامنده عيسى عليه السلام يهودك تكذيبارينه ونصارانك اكا بن الله ديو ادعا وافترالرينه شهادت ايدر (فظلم من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات احلت لهم وبصدهم عن سبيل الله كثيرا) واخذهم الربوا وقد نهوا عنه واكلمهم اموال الناس بالباطل واعتدنا للكافرين منهم عذابا ليما) يهودك نقض ميثاقلرى وآيات الاله كفرلرى ومريمه بهتانلرى وعيساي قتل ايتدك كلاملرله ايتدكلى ظلم سبيله انلره حلال اولان طيباتى حرام ايتدككه * اول سورة انعامه وعلى الذين هادوا حرمنا آيتنده مذكوردر * حكم توري تى تحريفله ناسك چوغنى دين اللهدن منعلى ونهى اولدقلى ربابى اخذلى وناسك اموالنى رشوت وساثر وجوه محرمه ايله اكلىرى سبيلرله هر ارنكبا ايتدكلى عصيانده بر طيبات انلره حرام قيلنوردى واول بنى اسرائيلدن كافرلر ايجون الملو عذات آماده ايلدك (لكن الراسخون فى العلم منهم والمؤمنون بما نزل اليك وما نزل من قبلك والمقيمى الصلوة والمؤتون الزكوة والمؤمنون بالله واليوم الآخر اولئك سنؤتيهم اجرا عظيما) لكن اول بنى اسرائيلدن علمده راسخ وثابت اولنلر * عبدالله بن سلام واصحابى كى * ومهاجرين وانصاردن مؤمنلر سكا انزال اولنان قرآنه ومقدم منزل كتب سماويه به ايمان ايدرلر ونمازه اقامت * وانبيايه ايمان كتورنلر * وزكاتلرى ادا ايدنلر والله تعالىه وآخرته ايمان كتورنلر انلركه صحيح وصدقله مؤمن اولديلر انلره سعادت لقا اولان اجر عظيمى اعطا ايدى (انا وحينا اليك كما وحينا الى نوح والنبيين من بعده واوحينا الى ابراهيم واسماعيل واسحق ويعقوب والاسباط وعيسى وايوب ويونس وهارون وسليمان وآتيناهم داود زبور) نوح عليه السلام واندى صكره اولان نيلره وحى ايتديكمز كى سنك طرفكه ده وحى ايتدك و ابراهيم واسماعيل واسحق ويعقوب عليهم السلامه ويعقوبك اولدلرينه وعيسى وايوب ويونس وهارون وسليمان عليهم السلامه دخى وحى ايتدك وداود عليه السلامه * اوامر ونواهى ذكرندن خالى حمدوشاى الهى بى مشتمل * زبورى ويردك (ورسلا قد قصصناهم عليك من قبل ورسلا لم نقصصهم عليك وكلم الله موسى تكليما) ودخى كوندرديكمز رسوللر واركه انلرك قصه لر بى بوندن مقدم قرآنده سكا بيان ايلدك ودخى رسوللر واركه انلرك قصه لر بى سكا بيان ايتدك والله عظيم الشأن موسى عليه السلامه بى واسطه تكلم ايلديكه اول نهايت مراتب وحى ايدى (رسلا مبشرين ومنذرين لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرسل وكان الله عزيزا حكيم) واهل ايمان جنتله تبشير وكفراهلنى جهنمله انداز ايدى بى پيغمبرلر كوندردككه بورسوللرى ارسالنصكره قيامنده ناسك بزى ايمانه دعوت ايدر اولمى ديو الله تعالىه بختلرى اوليه الله تعالى ارادنده غالب وتديرنده حكيم اولدى (لكن الله يشهد بما ازل اليك انزه بعلمه والملائكة يشهدون وكفى بالله شهيدا) انلر سنك نبوتكى انكار ايتديلر لكن الله تعالى سكا انزال ايتديكى قرآنله انى بيان واثبات ايدركه انك مثلى ايتانده بلغا عاجز وناس معاش ومعادلرنده اكا محتاجدركه علم خاصنه ملتبس اولديغى حالده انزال ايتدى وملائكه دخى شاهددر والله تعالىنك شهادتى كافيدر * دينلديكه رؤساي مكه پيغمبر عليه السلامه كلوب بزسنك شانكدن وكنابلرنده وصفكدن يهوديلره سؤال ايتدك انلر بيلرز جوابى ويرديلر ديديلر اول آنده يهوددن دخى بر جماعت كلوب پيغمبر عليه السلام انلره سز بنم رسول الله ايدوكى ييلورسز ديدى انلر بيلرز ديدكلرنده بو * لكن الله * آتى نازل اولدى (ان الذين كفروا وصدوا عن سبيل الله قد ضلوا ضلالا بعيدا) شونلركه كافر اولوب نامى طريق هدادن صرف ايتديلر تحقيق حقدن بعيد ضلالنده اولديلر (ان الذين كفروا وظلموا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم طريقا) شونلركه كافر اولوب انكار نبوت وناسى هدادن صرفله ظلم ايتديلر اول كفر وظلمده اصرار اوزره اولدقلى نجه الله تعالى انلرى مغفرت ايدر اولمى وانلرى طريق حقه ارشاد ايدر دخى دكلدر (الا طريق جهنم خالدين فيها ابدًا وكان ذلك على الله يسيرا) مكر طريق جهنم سورركه انلر انده ابدى داملردر انلرك اكا دخول وانده ابدى دواملرى الله تعالى به آسان اولدى (يا ايها الناس قد جاءكم الرسول بالحق من ربكم فامنوا خير لكم وان تكفروا فان الله مافى السموات

والارض وكان الله عليا حكيما) اى ناس تحقيق ربكز طرفدن سزه حقله يعنى قرآن وكلمه شهادته پيغمبر كدى ايمان
 كتورنكه سزچون خيرلودر اكر سز كافر اولور سكز سموات وارضده اولان اشيا جمله انك مخلوقيدر سزك كفسر يكز دن
 اكا ضرر ترتيب ايتزا ايمانكز دن اكانقع اولديغي كبي الله عظيم الشان احوالكزى عليم وامور كزده حكيم اولدى (يا اهل
 الكتاب لا تغلوا فى دينكم ولا تقولوا على الله الا الحق انما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلته افيها الى مريم وروح
 منه فامنوا بالله ورسله ولا تقولوا ثلثة انثوا خير لكم انما الله اله واحد سبحانه ان يكون له ولد له ما فى السموات وما فى
 الارض وكفى بالله وكيل) اى يهود ونصارى دينكزده حدى تجاوز وافراط وتقرىط ايتيك * يهودك عيسى عليه
 السلامه ولد زنا ونصاراك ابن الله ديدكلى كبي * والله تعالى بى حق اوزره برليوب اكا صاحبه وولداسناديله تقوه
 ايتيك بلكه مريمك اوغلى مسيح عيسى الله تعالىنك رسولى و * كن * كلمه سيله مريمه القا اولمش مخلوقيدر والله تعالىدن
 سائر روح كبي بروحدر امدى نصارى الله تعالى به ورسولارينه ايمان ايدك والهه اوچدر ديمك وبو اوج ديمك دن
 حذر ايدك كه اول كلامدن احتراز كز سزه خيردر الله تعالى انجى بالذات اله واحددر انكچون ولد اولمقلقدن اتى تنزيه ايدهرم
 سموات وارضده اولان جمله اشيا انك ملك و مخلوقيدر انكچون ولد اتخاينه شاين برشى يوقدر الله تعالىنك وحدانيتنه
 كندو شهادتى كافيدر (لن يستنكف المسيح ان يكون عبدا لله ولا المثلثة المقربون ومن يستنكف عن عبادته ويستكبر
 فسيحشرهم اليه جميعا) عيسى عليه السلام الله تعالى به عبد اولمقلقدن استنكاف ايتز يعنى تكبر وتعظمه امتناع ايتز وملائكة
 مقربين دخى استنكاف ايتز كيمكه الله تعالىنك قولغندن استنكاف واستكبار ايدرسه الله تعالى انلك جميعى يقينده مجازات
 ايجون طرفنه جمع وحشر ايدر * مرويدر كه نصارى نجران پيغمبر عليه السلامه يا محمد سن بزم صاحبز عيسى عليه السلامه
 عيب اسناديله الله تعالىنك عبديدر ديرسين ديديلر پيغمبر عليه السلام عيسى عليه السلامك الله تعالى به عبد اولمى عيب دكلدر
 ديدى اتى تصديقله بوآيت كريمه نازل اولدى (فاما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فيوفهم اجرهم ويزيدهم من فضله
 واما الذين استنكفوا واستكبروا فيعذبهم عذابا ليلما ولا يجدون لهم من دون الله وليا ولا نصيرا) اماشونلكه ايمان ايتديلر واعمال
 صالحه ايشلديلر انلك ثوابلر بى تمامادا ايدر وفضل وكرمندن اجرلرندن زياده احسان ايدر واما شونلكه الله تعالىنك
 عبادتندن استنكاف واستكبار ايتديلر انلرى الملو عذابله عذاب ايدر وانلر الله تعالى دن غيرى يارومدد كار بولمائلر
 (يا ايها الناس قد جاءكم برهان من ربكم وانزلنا اليكم نورا مبينا) اى ناس ربكز دن سزه تحقيق برهان كديككه اول
 محمد عليه السلام ومعجزاتيدر وسزه نور ظاهر انزال ايلدككه اول قرآن كريمدر (فاما الذين آمنوا بالله واعتصموا به
 فسيدخلهم فى رحمته منه وفضل ويهديهم اليه صراطا مستقيما) اماشونلكه الله تعالى به ايمان ايدوب انك لطفنه
 تسكه معاصيدن اجتناب ايدو الله تعالى اول ايمانى مقابلنده رحمتى وزياده فضليله احسانه ادخال ايدر وراه مستقيمه
 ارشاد ايدر (يستفتونك قل الله يفتيكم فى الكلالة ان امرؤ هلك ليس له ولد وله اخت فلها نصف مترك وهو برثها
 ان لم يكن لها ولد فان كانتا اثنتين فلهما الثلثان مترك وان كانوا اخوة رجالا ونساء فلذ كرمثل حظ الاثنتين بين الله لكن ان تضلوا
 والله بكل شى عليم) يا محمد سكا كلاله ميراثندن استفتا ايدلر * كلاله باباسى واناسى واولادى اوليان ميته دينور * سن ديكه الله تعالى سزه
 كلاله نك ميراثى حالى بيان ايدر كه اكر بر رجل فوت اولوب ولدى اولسه انك قرنداشى اولديغى صورنده اول قز قرنداشنه تركه سنك
 نصفى اولورا اكر بالعكس اول فوت اولان مرأه اولوب ولدى اوليه رق قرنداشى اولسه اول قرنداشى اول مرأه نك جمله تركه سنه
 وارث اولورا اكر ميتك اولادى اوليوب ايكي يازياده قز قرنداشلى قالورسه انلر جمله سچون اول متوفاتركه سنك ثلثانى واردر
 واكر اول ميتك اوغلى اوليوب اركك وقز قرنداشلى قالورسه انلردن هر اركك ايجون ايكي قز حصه سى واردر الله تعالى
 سزچون احكام ميراثى بيان ايدر كه اول خصوصده اولان جهلكز دن وارسته اوله سزو الله عظيم الشان جمله مصالح عبادت عليمدر *
 مرويدر كه جابر بن عبدالله رضى الله عنه خسته اولوب پيغمبر عليه السلام عبادتنه وارد قده يار رسول الله بنم كلالتم واردر
 مالى نجه ايدهم ديو سؤالنده بوآيت كريمه نازل اولدى ديندككه احكامدن آخر نازل اولان بوآيت كريمه در

سورة المائدة مدنية وهى ومائة وثلاث وعشرون آية

بسم الله الرحمن الرحيم

(يا ايها الذين آمنوا اوفوا بالعقود احلت لكم بهيمة الانعام الا ما تلى عليكم غير محلى الصيد وانتم حرم ان الله يحكم ما يريد) اى مؤمنى عهد وميثاقكزه وفا ايدك سزه بهيمة نك انما حلال قلندى * بهيمة بجمه درت اياقلو حيوانه دينور انعام دوه وبقر وغنم وپكى به دينور بهيمة الانعام قيدنده كيك وآهو وقره جه ويانى طاغ بقرى وپكىسى وقىونى حلاله داخلدر مكر بوجمله سنك بعض اسبابه مبنى اشاغيده * حرمت عليكم * آيتنده سزه تلاوت اولنانلرى حرام قلندى احرامده اولديغكز حالده سزه صيد حلال اولماغله وحشيدن اولان او حيوانلرندن غيرى انعام سزه حلال اولندى تحقيق الله عظيم الشان تحليل وتحريره ديلديكيكه حكم ايدر (يا ايها الذين آمنوا لا تحلوا شعائر الله ولا الشهر الحرام ولا الهدى ولا القلائد ولا آمين البيت الحرام يبتغون فضلا من ربهم ورضوانا واذا حلتم فاصطادوا ولا يجزى منكم شئ ان صدوكم عن المسجد الحرام ان تعبدوا وتعاونوا على البر والتقوى ولا تعاونوا على الاثم والعدوان واتقوا الله ان الله شديد العقاب) اى مؤمنلر بيت الله قرباندر ديو بعض محلى دلوب قان اقيدهرق كتوريلان حيوانى حلال ايتيك واشهر حرمده قتال دخى ايتيك وبيت شريفه اولنان قربانلرى دخى حلال ايتيك وبيت شريفه قربان ايدوكنى اعلان ايچون كردنه اغاج قوغندن وسائر دن قلاده طاقان حيوانلرى دخى حلال ايتيك وبيت شريف زيارتى وكرك حج ايچون كن مؤمنلرك وكرك زيارتجه ريلريك فضل ورضاىنى طلب وثواب قصديه كن مشركلرك وكرك حجاجه ذخيره كتوروب كار ومنفعت ضمنده كن كافرك قتلنى دخى حلال ايتيك * بوماده اقلوا المشركين حيث وجدتموهم آيتيله نسخ اولمشدر * واحرامدن چيقيغكزده سزه صيد مباح اولماغله استرسكز صيد ايدك وسزى مسجد حرامدن منع ايدن قوم به بعض وتعديكز سزه وبال تحميل ايتسون وخير وتقوايه اطانت ايدك ومعصيت وظلمه معاونت ايتيك والله تعالىدن اتقا وامرينه اطاعت ايدك تحقيق الله عظيم الشانك اطاعت ايتيانلره عقابى شديددر (حرمت عليكم الميتة والدم ولحم الخنزير وما اهل لغير الله به والمنخفة والموقوذة والمتردية والنطيحة وما اكل السبع الا ما ذكيت وما ذبح على النصب وان تستقسموا بالاذلام ذلكم فسق اليوم ينس الذين كفروا من دينكم فلا تخشوهم واخشون اليوم كملت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتى ورضيت لكم الاسلام دينا فن اضطر فى محضرة غير متجانف لاثم فان الله غفور رحيم) اكل اولنه حق حيوانلردن بوغازلندن ميتة اولانى وآتش قان وخزيراقى والله تعالىدن غيرى اسمنه بوغازلنش وذبح اولغوب بوغلاشارى سرك اوزريكزه حرام قلندى واكل اولنان حيوانلردن برشيله ضرب اولغوب يايوكسكدن دوشوب ياخود برينى بوينوز وسائرله اوروب ياخود يرتيجى حيوان اكل ايچون پارمليوب بونلرك دخى بوغازلنفسزين ميتة اولنلرى سزه حرام قلندى مكركه بوموقوذه ومترديه ونطيحه مأكول السبع درت جنسى جانلرى چيقمزدن هنوز حرمتلرى وقانلرى سيلانى حالده ايريشيلوب بوغازلنورسه حلال اولور ونصب اوزرينه بوغازلنان دخى حرام اولدى وازلامدن قسم وحكم طابى دخى حرام قلندى بوازالام ايله اقسام فسقدر بوكون بوخالده وكله جكده كافرلر سرك ديسكزى ابطالدن وانلرك دينه رجوعدن مايوس اولديلر امدى انلرك غلبه لرندن قورقيك خاصة بدن خوف ايدك بوكون ديسكزه اكل ويردككه بعده انك احكامنه خلل كلز وهدايت واكل حج ومشر كيندن اطمينان ايله نعمتمزى اتمام ايتدك وسزچون اديان يئندن دين اسلامى اختيار ايتدم كيكه آچلقدن مضطرب اولوب طعام بولمديغى حالده بو محرمات مذكوره دن كرهاسدرمق اوله حق قدر اكل ايدرسه تحقيق الله عظيم الشان انك بوكمناهى مغفرت وبومقدار قليل اكله رخصت ايله مرحمت ايدر * مرويدر كه نصب دينيلان زمان جاهليتده حرم شريف حواليسنده ديكلمش اوچيوز الشمس طاش

ایدی انلره تعظیم اقر بان ایدر لر دی یا خود بت اسمی اوله و ازلام زمان جاهلیتده بر مهم ایشه مباشر تارنده تقسیم ازلام اوله رقی اوج
کوچک او قارک اوزرینه برینه « امرنی ربی » و برینه « نهائی ربی » و برینه « غفلت » یا زار لر دی انلری قاریش دیروب بر محله و ضعه
بر حسن ظنلری اولان آدمه انک برینی چیقار در لر دی اگر « امرنی » چیقار سه در حال اول مهمی ایشلر لر دی اگر « نهائی »
چیقار سه بر سنه انی ترک ایدر لر دی اگر او چنجی چیقار سه تکرار قاریش دیروب چیقار لر لر ایدی یا خود بو ازلام
قسمتی بو ایدی که اول نصب مذکوریه بعضی مهم ایشلر یچون اول او قاری وضع و استمداد ایله دوه لر قربان ایدر لر دی
نه ایسه بو مذکور لرک جمله سنک اکلای حرام قلندی (یستلونک ماذا احل لهم قل احل لکم الطیبات و ما علمتم من الجوارح
مکلبین تعلمونهن ما علیکم الله فکولوا مما امسکن علیکم واذکروا اسم الله علیه و اتقوا الله ان الله سریع الحساب) اطعمه ده انلری یچون
حلال ندر دیو سندن سؤال ایدر لر سن دیکه ما کول لر دن الله تعالینک اسمیله ذبح اولنان سزه حلال قلندی و دخی سباعدن
کلب و طیور دن شاهین کبیر که سز انلری تأدیب ایدرک صیدی تعلیم ایتدیکز ایدی انلرک صید و شکاری دخی سزه
حلال قلندی و اول صیاد حیواناتی سز سوبله تعلیم ایدر سزه که الله تعالی رسولی علیه السلام لسائیل سزه بیلدیر دی که اول معلم
حیوانلر صاحب لرینک اطاعتنده اولوب کل دینلور سه کلور لر کیت دینلور سه کیدر لر و شکاری طوتوب اندن بیزلر * اشته
انلر دن اول حیوانلرک سز یچون طوتوبنی شکار در اکل ایدک و انلری صیده ارسال کز ده و طوتوبنی صیدی ذبح کز ده الله تعالینک
اسمی ذکر ایدک و تناولی حرام اولنلری اکلدن حذر ایدک تحقیق الله عظیم الشان حلال و حرامک سؤال و حسابنده سز یعدر
(الیوم احل لکم الطیبات و طعام الذین اتوا الیک کتاب حل لکم و طعامکم حل لهم و المحصنات من المؤمنات و المحصنات من الذین
اتوا الیک کتاب من قبلکم اذا اتیتوهن اجورهن محصنین غیر مسافین ولا متخذی اخدان و من یکفر بالایمان فقد حبط عمله و هو
فی الآخرة من الخاسرین) بو آیتک نزولی کونی سزه اسم الله علیه ذبح اولنان حلال قلندی و اهل کتابک بوغاز لدقاری و طعامی سزه
حلال قلندی و سزک طعامکیز دخی انلره حلال اولدی و دخی سزه مؤمنه و یهودیه و نصرانیه نک حر و عقیقه لر دن نکاح له
المق حلال قلندی یقان انلرک مهر لر نی ادا یا التزام ایده سز حال بو که اول نکاح له صلاح طلب ایدوب آشکاره و کیز لوز نایه میل
ایتمه سز کیمکه شرابیع اسلامی انکار ایده تحقیق انک علی باطل اولدی اول کیمسه آخر تده اهل خسارت دندر (یا ایها الذین آمنوا اذا
قمتم الی الصلوة فاغسلوا وجوهکم و ایدیکم الی المرافق و امسحوا برؤوسکم و ارجلکم الی الکعبین و ان کنتم جنباً فاطهروا و ان کنتم
مرضی او علی سفر او جاء احد منکم من الغائط او لامستم النساء فلم تجدوا ماء فممسحوا بیدیکم و ایدیکم منه
ما یرید الله لیجعل علیکم من حرج و لیکن یرید لیطهرکم و لیتیم نعمته علیکم لعلکم تشکرون) ای مؤمنلر سز آبدست سز بولنوب نمازه
قافد یغیز زمان یوزیکیزی و الیریکیزی دیر سکار یکیز له بیله یقیایک و باشکزه مسح ایدک و ایاقلریکیزی طیو قریکیزه بیله
یقیایک و اگر سز جنابت اولور سکز یقانونب تطهیر اولک و اگر سز خسته یا خود سفر ده اولوب یا خود سز دن بریکز حدث ایله
آبدست سز بولنور سکز یا خود بر نما ایله جماعت ایتش بولنوب اقتضاسنه کوره آبدست آغنه یا غسل ایتکه کافی صوبوله ماز سکز
یا خود اول صوبک اخذینه و استعمالنه بر وجهه قدرت و امکانکیز اولمز ایسه یر یوزینک تمیز طپراغنده تیم ایدک و اول تیم
ایچون وجه ارضدن یوزیکزه و الیریکیزه دیر سکار یکیز له بیله مسح ایدک حق تعالی سزه کوچاکی اراده ایتوب صو
بولنمادیغی محله تیم ایله سزک پاک اولمکیزی و اوزریکیزه نعمتی اتمام ایچون اراده ایلدی شاید که نعمتنه شکر ایده سز (واذکروا
نعمه الله علیکم و میثاقه الذی و اثقکم به و اذقتم سمعنا و اطعنا و اتقوا الله ان الله علیم بذات الصدور) الله تعالینک سزه و یردیک
اسلام نعمتی ذکر ایدک و اول عهدیکه انی سز که معاهده ایتشیدی انی دخی یاد ایدک * اول روز الستده کی عهد اوله *
شول وقتکه سمعنا و اطعنا دیدیکز ایدی * مراد تحت الشجره ده اولان بیعت رضوان اوله * الله تعالیدن قورقوب نعمتلرینی
اونتک و میثاقی نقض ایتک تحقیق الله عظیم الشان قلبکیز ده کیز لوز اولان خیر و شری علیمدر (یا ایها الذین آمنوا کونوا قوامین لله
شهداء بالقیسط ولا یجر منکم شأن قوم علی الا تعدلوا اعدلوا هو اقرب للتقوی و اتقوا الله ان الله خبیر بما تعملون) ای
مؤمنلر الله تعالی ایچون اعمالکیز ده و اقوالکیز ده عدل و صدق له قائم اولک و مشرکله اولان بغضکیز عدالت ایتماکک ایله
سزه وبال نحمل ایتسون دوست و اعدا کزه عدالت ایتک تقوایه اقرب در الله تعالیدن اتقا ایدک که اول سزک اعمالکیزه خیردر

(وعد الله الذين آمنوا وعملوا الصالحات لهم مغفرة وأجر عظيم) الله تعالى به ايمان ايدوب وعمل صالح ايشليانله مغفرت واجر عظيم وعد ايتدی (والذين كفروا وكذبوا بآياتنا اولئك اصحاب الجحيم) انلرکه کافر اولوب آيتلر عزی تکذيب ايتديلر واندن توبه ايتدن فوت اولديلر انلر اصحاب جحيمدر (ياايها الذين آمنوا اذكروا نعمت الله عليكم اذ هم قوم ان يستطوا اليكم ايديهم فكف ايديهم عنكم واتقوا الله وعلى الله فليتوكل المؤمنون) اي مؤمنلر الله تعالينك سزك اوزوبكزه اولان نعمتي ذكر ايدك که اولزمان الاري آچوب سزك قتلکزه قصص ايتديلردي اول انلرک الاري سزدن دفع وصرف ايلدي الله تعاليدن اتقا ايله اکاتوکل ايدک مؤمنلر توکلای الله تعالی به ايتسونلر * دينلشدرکه مفخر رسالت عليه السلام غطفان غزاسنده بنی ثعلبه به توجه بيوردیلر انلر خبر الوب رئيسلری اولان غورث ايله طاغلری تحصن ايدوب منتظرلر ايلدي اولوقتده بغور اولغله حضرت عليه السلام عسکرندن ايراجه براغاج التنده ميلول اثوابی اغاجه سرمش اوتورلر ايلدي اعراب انی کوروب باشلری غورثه ديدلرکه محمد عسکرندن دور اوتوريور اکال اوزاتاق ممکندر همان غورث قلیجی الوب واردی وديديکه شمدی بندن سنی کیم حمايت ايدر پیغمبر عليه السلام الله تعالی بکا کافيدر سنی منع ايدر بيوردی فی الحال جبریل عليه السلام غورثک کوکسنه ضربله قلیجی التندن دوشدی سيد عالم عليه السلام انک قلیجی آلوب باشی اوزرنده شمدی سنی بندن منع ايدک بوقدر ديدکده کله شهادت کتوروب وقومنه کيدوب انلری اسلامه دعوت ايلدي وآیت سابقه نازل اولدی (ولقد اخذ الله ميثاق بني اسرائيل وبعثنا منهم اثني عشر نقيبا وقال الله اني معكم لئن اقمتم الصلاة وآتيتم الزكاة وآمنتم برسلي وعزتموهي وافرضتم الله قرضا حسنا لا تكفرون عنكم سيئاتكم ولادخلنكم جنات تجري من تحتها الانهار فمن كفر بعد ذلك منكم فقد ضل سواء السبيل) الله تعالی بنی اسرائيلدن عهد و پیمان اخذايلدي وانلرک اون ايکی سبطک هر برندن بر ناظر واحوالرينه ضامن قوم جبارین کوروب حالرينی خبر ويرمکه آدملر نعين ايلدي والله تعالی انلره دشمنکزه محاربه ده بنم ياردم سزکله بيله دريدی اگر سز شروطيله نمازه قائم اولورسکز ومستحقنه زکاتی ويررسکز وبنم پیغمبرلریمه ايمان ايدرسکز وانلره توقير وتعظيم ايدرسکز والله تعالی بولنه کوزل نفعه ويررسکز سزدن کناهلریکزی محو ايدرم واشجاری التندن ايرمقلراقن جنتلره سزی ادخال ايدرم بومؤکد شروط وعهددنصکره سزدن کیم کافر اولورسه تحقيق طريق حقدن آيرلدي * بوقصه اختصار اوزره بوجهله منقولدرکه فرعونک غرقيله بنی اسرائيل مصرده استقرارلنده الله تعالی امر ايلديکه ولايت شام وارضی مقدسه به کيدوب انک سکنه سی اولان عاقله دينور قوم جبارین ايله جهاد ايدوب اول اماکن معموره به مالک اوللر موسی عليه السلام اون ايکی قبيله دن برآدم اختيار ايدوب امورلرینه کفيل وضمين نقيب تعيينيله روانه اولديلر اريحايه يقين کلدکلرنده اول نقیبلری احوال عاقله بی تجسس کوندرديلر بولده عوج بن عنق نام کيمسه به راست کلدیلر بوقوم جبارین عاقدومندن بقيه اولغله غایت بلندقامت وتوانا ايلدي نقبا بونلرک حالرينه وقدرت وقوتلرينه واقف اولوب عودتلرنده برلرینه شمدی بو احوالی قومز خبر ويرسک انلره خوف مستولی اولوب عدم اطاعتله مصره رجوع ايدرلر باری ماقعه بی خبر ويرميوب جنکه ترغيب ايدمه دیولشکر کاهه کلوب موسی وهرون عليهما السلامه حقيقت حالی افاده ايلديلر نقبانک اون عددی بو اخفا رآيدن نکلله قوملرینه جبارینک صفت وقوتلرينی بيلدکلری کبی خبر ويرديلر يوسف عليه السلام قبيله سندن يوشع ابن نون ويهودا سبطندن کالب بن يوقنا ايکيسي عهدلرینه وفا ايله قوملرينی جنکه ترغيب ايتديلر (اني معکم) کلام باری بوکا اشارتدر (فما نقضهم ميثاقهم لعناهم وجعلنا قلوبهم قاسية يحرفون الكلم عن مواضعه ونسوا حظا مما ذكروا به ولا تزال تطلع على خائفة منهم الا قليلا منهم فاعف عنهم واصفح ان الله يحب المحسنين) عهدلرينی بوزدقاری سبيله انلری رحمتزدن طرد ايلدک وقلبلرينی قتی ايلدککه ايات ونخوفيات تأثير ايتز کلمات توريتی وانه اولان نعت نبوی بی محندن تحريف وتبديل ايدرلر وانه پیغمبر عليه السلامه تبعيله ذکر اولندقاری نصيبلرينی اونيدوب ترک ايتديلر سن انلرک خائيلرينک خيانتله مطلع اولمقدن خالی اولمزن مکر انلردن از کيمسه خيانت ايتمه که ايمانه کلندردر انلر نائب ومؤمن يامعاهد جزیه اولورلرسه انلردن عفو ايله وايدالرنندن اعراض ايله تحقيق الله عظيم الشان احسان ايدنلری سور * بوعفو وصفح آیت سيفله منسوخدر دينلدي * (ومن الذين قالوا آنا نصاري اخذنا

میثاقهم فذسوا حظا مما ذكروا به فاعزينا بينهم العداوة والبغضاء الى يوم القيمة وسوف ينبتهم الله بما كانوا يصنعون) و بز
نصارايز دیندارند عهده میثاق الدفکه انبیای تصدیق ایدلر اندخی انجیلده ذکر و امر اولندقلرندن وافر نصیب نسی و ترک
ایتدیلر بز انلرک بیننه قیامتهدک بغض و عداوتی القا ایتدیکه بز بر لرینه عدو اوله رق اوچ فرقه اولدیلر الله تعالی انلره یقینده عقابله
صدیلر نی خبر ویرر (یا اهل الکتاب قد جاءکم رسولنا بینکم کثیرا اما کنتم تخفون من الکتاب و یعفوا عن کثیر) قد جاءکم من الله
نور و کتاب مبین ای یهود و نصاری سزه بز رسولز کلدیکه کتابکزدن کیزلدیککز شیرک چوغنی سزه بیان ایدر و چوغنی
دخی عفو ایدر * یهودک اخفا ایتدیکی نور یتده نعت نبوی و آیت رجم کبی و نصاری نک انجیلده اجدنام رسولک کلمنی مژده سنی
اخفالری کبی * الله تعالی دن تحقیق سزه شک و ضلال ظلماتی دفع ایدر نور محمد علیه السلام و حق اظهار ایدر قرآن کریم
کلدی (یهدی به الله من اتبع رضوانه سبیل السلام و یخرجهم من الظلمات الى النور باذنه و یهدیم الی صراط مستقیم)
الله تعالی رضاسنه تابع اولان کیمسه بی اول نور ایلله سلامت طریقلرینه هدایت ایدر و انلری اراده و توفیقله کفر و شک
ظلماتدن ایمان و یقین نورینه چیقارر و انلری کندویه اقرب اولان طریقله هدایت ایدر که اول اسلامدر (لقد کفر الذین
قالوا ان الله هو المسيح ابن مريم قل فمن يملك من الله شيئا ان اراد ان يهلك المسيح ابن مريم و امته و من في الارض جميعا و الله
ملك السموات و الارض و ما بينهما یخلق ما يشاء و الله على کل شیء قدير) الله تعالی حاشا مسیح ابن مریمدر دیو کذب و افرا
ایدنلر تحقیق کافر اولدیلر سن دیکه کیمدر اولکه الله تعالی نک قدرت و اراداتندن برشی منعنه مالک اوله الله تعالی مراد ایدر سه
مسیح ابن مریمی و اناسنی و یرده اولان مخلوقاتک جمله سنی هلاک ایدر سموات و ارض و ایکیسی بیننده اولان اشیانک خلق
و ملکی جمله الله تعالی نکدر دیلدیکی شیئی خلق ایدر الله عظیم الشان هر شیئه قادردر (و قالت اليهود و النصاری نحن ابناؤا
الله و احباؤه قل فلم یعذبکم بذنوبکم بل انتم بشر ممن خلق یغفر لمن یشاء و یعذب من یشاء و الله ملک السموات و الارض و ما بينهما
والیه المصیر) یهود و نصاری دیدیلر که بز قرب و منزلنده الله تعالی نک اوغلی کبی بز الله تعالی دخی شفقت و عطفده بز بابا
کبیدر و بزى دوست طوترسن انلره دیکه چون زعمکز اوزره انک ابنا و احبابی سز نیچون سزی دنیاده قتل و اسر و مسخله
و آخرتده کندو اقرار یکز اوزره ایام معدوده ذنوبکز سبیلله بز عذاب ایدر دیرسکز هیچ بابا اوغلنه احبابه
عذاب ایدر می بلکه سز دخی الله تعالی نک خلق ایتدیکی قولاردن سکز الله تعالی دیلدیکی مؤهنی مغفرت ایدر و دیلدیکی
کافره عذاب ایدر کوکده و یرده و انلرک بیننده اولان کائنات نک ملک و خفیدر و جمله سنی مجازات ایچون انک طرفته رجوع
ایدیچیدر (یا اهل الکتاب قد جاءکم رسولنا بینکم کثیرا اما کنتم تخفون من الکتاب و یعفوا عن کثیر) قد جاءکم من الله
نور و کتاب مبین ای اهل کتاب زمانک رسولاردن انقطاعی وقتنده سز نیچون دین اسلام اموری بیان
ایتمکه رسولز محمد علیه السلام کلدی تاکه بز مژده و یرجی و قور قودبیجی کلدی دیو آخرتده بهانه و عذر ایتیه سز
تحقیق مؤمنلره جنت مژده سنی و کافرلره جهنم عذابنی بیان ایدمیجی سزه کلدی الله عظیم الشان پیغمبرانی تواترا و فتورا
ارساله قادردر * تهکم موسی و عیسی علیهما السلام بیننده بیک یدیوز ییل ایچنده تواترا بیک پیغمبر کلدی و عیسی و محمد
علیهما السلام بیننده التیوز سنه ایچنده درت نبی کوندردیکه اوچی بنی اسرائیلدن و بری خالد بن سنان العنسی که عربدن ایدی
(و اذ قال موسی لقومه یا قوم اذکروا نعمة الله علیکم اذ جعل فیکم انبیاء و جعلکم ملوکا و ایتکم مالم یؤت احد من العالمین)
موسی علیه السلام قومنه دیدیکه یا قوم الله تعالی نک سزک اوزر یکزه اولان نعمتی ذکر ایدک که سزه طریق حق اراده ایچون
سزدن انبیاء بعث ایتدی و سز فرعونه مملوک ایکن سزدن پادشاهار قیلدی یا خود نفسلر یکزه و مکان و منزللر یکزه مالک
ایلدی و سزک زمانکزده عالمندن کیمسه به و یرمدیکنی سزه و یردی * که اول بحرک یارلمسی و سحابک کولکه اولمسى و من
و سلوینک انزالی کبی * (یا قوم ادخلوا الارض المقدسة الی کتب الله لکم و لاترتدوا علی اذارکم فتنقلبوا خاسرین) یا قوم
ارض مقدسه به داخل اولک * یعنی قدس شریف و شام اول حوالی به کیدک * که حق تعالی او محللری سز نیچون قسمت
ایلدی و جبارهدن خوفله اکا دخولدن امتناع ایدوب کبر و کزه دونمیک که دنیا و آخرت نعمتندن محروم اولوب حال
خسرانه منقلب اولیه سز (قالوا یا موسی ان فیها قوما جبارین و انان ندخلها حتی یخرجوا منها فان یخرجوا منها فاناداخلون)

بنواسرائیل یاموسی اول ارض مقدسه ده جبارین قومی وارد در اول جبارین آندن چیماینجہ بزاکا کیرمیزا کرانلر چیقارلر سه بز
کیرہ رزدیدیلر (قال رجال من الذين يخافون انعم الله عليهما ادخلوا عليهم الباب فاذا دخلتموه فانكم غالبون) عالقه بی تجسمه کیدوب
انلرک قدر تلرینی بنواسرائیلہ خبر و بر میان یوشع بن نون و کالب بن یوقنا کہ بوا یکی ر جلہ اللہ تعالی ایمان و ثبات انعام ایدوب اللہدن
خوف ایدنلر دن ایدیلر انلر بنی اسرائیلہ دیدیلر کہ جبارینک قریہ سی قپوسندن همان داخل اولک انلرک وجود لر ینک عظمتندن
قور قیک قلبری ضعیفدر همان قپودن دخولکنزده اللہ تعالی ینک وعد و کر میله انلرہ غالب اولور سکیز (وعلى الله فتوكلوا ان
کنتم مؤمنين) اگر اللہ تعالی ینک وعد ینہ ایمان ایدر سکیز بوجنکده توکل ایدک (قالوا یا موسی انالن ندخلها ابدًا مادامو افیها فاذهب
انت وربک فقاتلا انا ههنا قاعدون) بنی اسرائیل یاموسی اول جبارین مادامکہ اول ولایتہ در لر بزابدی اکا کیمیز سن ربکہ کیت
ایکیکنز انلرہ مقاتلہ ایدک بزوراده او طور رزدیدیلر * بعضیلر هرون علیه السلام موسی علیه السلامدن بیوک اولغلہ بور بکدن
مراد لر ی هرون اولہ دیمش (قال رب انی لا املك الانفسی و اخی فافرق بیننا و بین الفاسقین) موسی علیه السلام یاربی بن کندمدن
و قرنداشم هرون دن غیر یه مالک دکم بزملہ بوقوم فاسقینک بدنی تقریق ایلہ دیدی (قال فانها محرمة عليهم اربعین سنة یتھون فی الارض
فلاتأس علی القوم الفاسقین) اللہ تعالی موسی علیه السلامہ دیدیکہ ارض مقدسه بومو وجود لر دن یوشع و کالب دن غیر یه حرام قلمشدر
اول اراضی یه مالک اولیہ لر و ارض تپہدہ قرق سنہ متخیر و سرگردان قالہ لر امدی اول قوم فاسقینک اول حال لر نہ محزون اولہ *
مر و بدر کہ ارض تپہدہ التی فرسخ یرایدی التیوز یک بنی اسرائیل اولمقدار محمله حبس اولوب قرق سنہ اندہ قالدیلر هر صباح قالقبوب
جدو سعیله کیدر لر دی اخشام ینہ قالدیلر ی یرده بولنور لر دی کولکہ لر ی بلوط و طعام لر ی من و سلوی و صولر ی موسی علیه
السلامک کتور دیک ی جرایدی علی قول موسی و هرون علیهما السلام تپہدہ وفات ایتدیلر و بنی اسرائیلک دخی کلیسی اندہ فوت
اولوب اولاد لر ی یوشع پیغمبرہ بعث ایلہ اراضی مقدسه بی جباریندن تطہیر ایدوب مالک اولدیلر (واتل علیهم نبأ بنی آدم
بالحق اذ قربا قربانا فتقبل من احدهما ولم يتقبل من الاخر قال لاقتلنک قال انما يتقبل الله من المؤمنین) یا محمد اهل کتابہ
آدم علیه السلامک ایکی اوغلنک قصہ سنی حقلہ ذکر ایلہ * انلر قابل ایلہ هابیل در * بولر قربان لر ینی تقرب جہتیلہ
عرض ایتدیلر انلرک بری * هابیلک قربانی * قبول اولوب آخری * قابیلک * قبول اولدی قابل هابیلہ البتہ بن سنی
قتل ایدہرم دیدی هابیل اللہ تعالی انجق متقیلرک قربانی قبول ایدر دیدی * بولرک قصہ اجمالیسی بو وجہلہ مسطور در کہ
حوارضی اللہ عنہا هر بطندہ ایکز برارکک بر قز طوغور ردی بیودکنرنده آدم علیه السلام امر باریلہ اول ایکی ایکزلرک بر ینی
دیگر بطندن طوغنہ تزویج ایدر دی قابل ایلہ توام طوغن قزک اسمی اقلیم وضع اولندی حسنا ایدی صکرہ هابیل ایلہ
طوغن قزک اسمی لیوذا اولوب حسنا دکل ایدی آدم علیه السلام لیوذا بی قابیلہ و اقلیمای هابیلہ نامزد ایتمکک قابل بو حکمہ
راضی اولیوب بنم قز قرنداشم کوزل اول بنم دیو باباسنہ سن هابیلی زیادہ سودیکندن اقلیمای و بررسین کلامیلہ
تعریض ایتدکده آدم علیه السلام امر بو وجہلہ در اکر ایتانمز سکیز ایکیکنزده قربان عرض ایدک قنغیکزک کی قبول اولور سه
اقلیم آنکدر دیدی بناء علیه هابیل قیون صاحب اولغلہ زیادہ مقبولی اولان بر ستمز کچی بی تسلیمیت صورتیلہ و قابل اکینچی
اولغلہ بغدایک ضعیف و دانہ سی قیل بر دستہ بشاق کتوروب قبول اولور اولماز اقلیمای الورم اصراریلہ کچی
و بشاخی بر محلہ وضع ایتدیلر کوکدن دخانمز بر بیاض آتش ظهور ایدوب هابیلک قربانی اکل و قابیلک قربانی ترک
ایلدی قابل قربانک عدم مقبولیتہ غضب و حسدہ هابیلہ سنی قتل ایدرم دیدی هابیل دخی حق تعالی متقیلرک قربانی
قبول ایدر دیدی (ان بسطت الی یدک لنتقلن ما انا باسط یدک الیک لاقتلک انی اخاف الله رب العالمین) هابیل قابیلہ
اکر سن بنی قتله ال اوزادیر سک بن سنک قتلک ال اوزادیمچی دکم زیرا بن رب العالمین اولان اللہ تعالی دن قورقارم دیدی
(انی اریدان تبوء بائمی و ائمتک فتکون من اصحاب النار و ذلک جزاء الظالمین) بن دیلر مکہ بنی قتلک و حق تعالی و پدرینہ عصیانک
کنناہر یلہ رجوع ایدوب بوا یکی کنناہلہ بیلہ اصحاب ناردن اولہ سن اشته قتل و عصیان ظلمک جزاسی بودر (فطوعتہ نفسه
قتل اخیه فقتله فاصبح من الخاسرین) قابل نفسنہ اطاعتلہ قرنداشنک قتلنہ جرأت ایدوب قتل ایلدی امدی خسار دنیا

والاخره اولدی * مرویدر که قابل هابیل نیجه قتل ایده جکنی بیله میوب حیرته ایکن شیطان بشر صورتیه بر قوشی
کتوروب باشی بر طاش اوزره وضع و بشقه بر طاشه باصدیروب انی قتل ایلدی قابل انی کوردکده هابیلک انقیادی
یانوی حالده بووجهله باشی طاش ایله ازدی و میتی بر چواله وضعله نه ایده جکنی بلمیوب علی قول قرق کون ارقه سنده
کزدی ﴿ فبعت الله غرابا یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سوءه اخیه قال یاولیتی اعجزت ان اكون مثل هذا الغراب
فاواری سوءه اخي فاصبح من النادمین ﴾ الله تعالی قابیله قرنداشنک جسدینی دفن ایتک کیفیتی کوسترمک ایچون ایکی
قارغه کوندردی بر بریله دو کیشوب بری آخرنی قتل ایلدی بورنی و ایاقریله یری قازوب غراب میتیه وضع و ترابله ستر ایلدی
قابیل بونی کوردکده یازق بکا که بو قارغه کی اولقدن عاجزی اولدمکه قرنداشنک جسدینی یره قویوب اورتدم دیدی بو حالده
قابیل بو قدر مدت قرنداشنی طاشیدیفنه وانک قتلندن عدم نفعنه و پدر و مادرینک کندیدن تبرالینه نادم اولدی * اگر قتلنه
نادم اولمش اولیدی توبه اولوب شاید عفو اولنه ایدی ﴿ من اجل ذلك كتبنا علی بنی اسرائیل انه من قتل نفسا بغير نفس او فساد
فی الارض فکانما قتل الناس جمیعا ومن احیایها فکانما احیای الناس جمیعا و لقد جاءتهم رسلنا بالبینات ثم ان کثیرا منهم بعد ذلك فی الارض
لمسرفون ﴾ بو قتل سببیه بنی اسرائیل اوزره توریتده حکم ایلدک که کندویه قصاص ایجاب ایتیان و یروزنده قطع طریق کی بر
فساد ایشلیان یعنی کندو حالده قباحتر بر نفسی بر کیسه قتل ایسه جمیع ناسی قتل ایشل کیدر و بویه بر نفسی عفو و یا قتلدن منع
یا هلاکدن خلاصه احیا ایسه جمیع ناسی احیا ایشل کیدر تحقیق بنی اسرائیل آیات و معجزه ظاهره لره رسوللر عرکدی بو ارسال
رسل و تهدید اتمزدن صکره انلردن چوق کیسه لر یروزنده حددن متجاوز قتل و هتک محارمه اسراف ایتدیلر * بو آیت کریمه ده
بر کیسه نک ناحق قتلی جمیع ناسک قتلنه بو حیثیتدنکه ناحق سفک دما و قتلی عادت ایدنک و خلقه بو عادت ارائه واکا
اغرا ایتکدر بناء علیه سرائله جمیع ناسه شاملدر و بر کیسه بی قتل ایله چوغنک قتلی جناب قهارک غضب و عذابنی استیجابده
برابردر و بر احیا جمیع ناسی احیایه تشبیه تعرض قتلدن ترهیب و نفوسی حیاتیه ترغیب اوله والله اعلم ﴿ انما جزاؤا الذین
یحاربون الله ورسوله ویسعون فی الارض فسادا ان یقتلوا او یصلبوا او تقطع ایدیهم وارجلهم من خلاف او یبقوا من الارض
ذلك لهم خزی فی الدنیا و لهم فی الآخرة عذاب عظیم ﴾ شول کیسه لره که الله تعالی ورسولنک دوسترله محاربه و یروزنده قطع طریق
و غارتله فساد ایدر لر انلرک جزا لر اکر آدم قتل ایدوب مال اخذ ایتدیلر سه یالکیز قتل اولنقدرا کر قتل و اخذ مال دخی ایتدیلر سه
هم قتل هم صلب اولنقدرا کر یالکیز اخذ مال ایدوب قتل ایتما مشرایسه صاغ ارایله صول یا قری قطع اولنقدرا واکر بلا قتل
ولا غارت یالکیز ناسی اخافه ایتما مشرایسه بر بلده یه نفی اولنقدرا شته بوجزا انلره دنیاده کی ذل و حقارتدر و آخرته انلره
بوندن اشد عذاب عظیم واردر ﴿ الا الذین تابوا من قبل ان تقدروا علیهم فاعلموا ان الله غفور رحیم ﴾ الا انلر که سز
انلره قدر تکز یتشمزدن یعنی انلری طوتمکزدن مقدم اول فعللرندن توبه ایتسه لره بیلک که الله تعالی توبه لر سببیه کنناهلر نی
مغفرت و توبه لر نی قبول ایله رحمت ایدر * بو آیت کریمه ده اکر اول توبه ایدن مقدم کافر اولوب قبل الاخذ توبه ایدوب مسلمان اولسه
اندن بو حدود دم و طلب و اخذ مال جمله ساقط اولور اکر از قدیم مسلمان ایسه بالاده مذکور حق الله اولان حدود ساقط اولوب
حقوق ناس ساقط اولماز ﴿ یا ایها الذین امنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة وجاهدوا فی سبیله لعلکم تفلحون ﴾ ای مؤمنلر الله تعالی دین
قورنک و او امر و نواهینسنی کمال ملاحظه و اولاده رضاسنی تحصیل ایله طرفته تقرب و لقاسنه وسیله طلب ایدک و یولنده اعداسیله
ظاهر او باطنا مجاهده ایدک شاید که فلاح بوله سز ﴿ ان الذین کفروا لو ان لهم ما فی الارض جمیعا و مثله معه لیقتدوا به من عذاب یوم القیمه
ما تقبل منهم ولهم عذاب الیم ﴾ شول کافر لره اکر یروزنده اولان اموال و امتعه و اشیا و انکله بیله انک امثالی انلرک اولوب قیامت
کونی عذابندن خلاص ایچون انی فدا ایتسه لر قبول اولنمیوب انلر ایچون الملو عذاب اوله جقدر ﴿ ریدون ان ینخرجوا
من النار و ما هم بخرجین منها ولهم عذاب مقیم ﴾ انلر ناردن چیقمر مراد ایدر لر انلره اندن چیقمر ممکن اولماز
انلر ایچون ابد عذابده اقامت واردر ﴿ السارق و السارقة فاقطعوا ایدیهم ما جزاء بما کسبوا نکالا من الله و الله عزیز حکیم ﴾ برارک
یادیشی بر محل محرزدن خفیه نصاب مقداری شی چالسه انلرک صاغ الرینی قطع ایدمه سز دنیاده سرقه لرینه جزا اوله

والله تعاليدن دخي عقوبت اوله الله عظيم الشان حكمنده غالب وحكمتنده مصيدر * بونصاب حنفي عندنده اون درهم وشافعي ربع التون ومالكي عندنده اوج درهمدر (فن تاب من بعد ظلمه واصلح فان الله يتوب عليه ان الله غفور رحيم) كيكه اوسرته ظلمندنصكره توبه ايدوب وخرسزلفي بردخي ايتامك اوزره اصلاح اوله الله تعالى انك توبه سني قبول ايدر تحقيق الله عظيم الشان پكن كناهكزي مغفرت واطاعت ايدنه رحمت ايدر (الم تعلم ان الله ملك السموات والارض يعذب من يشاء ويغفر لمن يشاء والله على كل شيء قدير) اي انسان سن بيلز ميسنكه سموات وارضك وجهلك خالق وبادشاهي الله تعاليدر ديلديكيني قطع يدايله تعذيب ايدر وديلديكيني بعداز توبه مغفرت ايدر الله عظيم الشان كل شيته قادردر (يا ايها الرسول لا يحزنك الذين يسارعون في الكفر من الذين قالوا آمنا بافواههم ولم تؤمن قلوبهم ومن الذين هادوا سماعون للكذب سماعون لقوم آخرين لم يأتوك يحرفون الكلم من بعد مواضعه يقولون ان اوتيتهم هذا فخذوه وان لم تؤتوه فاحذروا ومن يرد الله فتنته فلن تملك له من الله شيئا اولئك الذين لم يرد الله ان يظهر قلوبهم لهم في الدنيا خزي ولهم في الآخرة عذاب عظيم) اي رسالتله مشرف كفرده سرعت ايدنرك حالي سكا حزن ورمسون انلردن منافقلر اسانلرله ايمان ايتدك ديرلر قبلرله ايمان ايتزلر ويهوديلردن برقوم سنك كلامني ديكيوب مدينه يهوديسنه شويله سويلدي بويله سويلدي ديوب خلافي سويلديوب كذب ايدرلر وسكالكليان خيبر يهوديلرله دخي بوجهمله جاسوسلق ايدوب سنك كلامني خلاف اوزره نقل وافترا ايدرلر حق كلاملري موضوع محلدنن تغيير * ورجم يرينه جلد تقرير * ايدرلر ديرلر كه اكر محمد سزه زنا امرنده بزم ويرديكمز حكمله فتوى ويرسه اخذ وقبول ايدك اكر اولوجهله ويرمزه اتى قبولدن حذر ايدك الله تعالى اول كيسه نك كه كفر ضالانني وعذابني مراد ايدرسه سن اول كيسه ايچون برشيئك دفعنه قادر ومالك دكلسن انلر اول كيسه لردر كه انلرك قبلرلر نك اظهاريني الله تعالى مراد ايتدي منافقلر ايچون دنياده نفاقلريني اظهار ويهوديلر ايچون قتل وسبي وجزيه ايله رزالت واحتقار وآخرته جهنمه خلود وابدتله قرار واردر * بوآيت كرمه نك سبب نزولنده بوجهمله محرردر كه اهل خيرك اشرافندن متاهل بررجل ايله برمرأه زنا ايدوب توريتده انلره رجم لازم كلسيكن يهودلر بوزايلر اشرافندن اولديغندن رجمدن نكول ايله مدينه ده نبوت دعواسي ايدر رجلك كيتابنده رجم اوليوب بلكه حدلري ضربدر امدى اخوانكز يهوددن مدينه به قوكلو قريظه به خبر كوندر ككه انلر سؤال ايليله ل اكر جلد امر ايدرسه قبول ايدلر اكر رجم امر ايدرسه قبول ايتيه لر ديوب رجاعتله اول زاني وزانيه ي دخي كوندر ديلر بني قريظه ومدينه يهوديلردن كه ب وكنانه ومالك كبي وسائرلر مجلس نبوي به واروب قصه يي افاده ايلديلر حضرت عليه السلام بنم حكممه راضى اولور ميسكز بيوردي بلي اولورز ديديلر في الحال جبرائيل عليه السلام رجم حكميله نازل اولدي عليه السلام رجم لازمدر ديدكه انلر امتناع ايتكله پيغمبر من عليه السلام جبريل عليه السلام تعليمه فدكده ابن صوريا نام بريگچشم جوان يهودى واردر اول كيسه سزك بيشكزده نه درجه ده در ديدى انلر وجه ارضه اندن اعلم بوقدر ديديلر اويله ايسه سزكه بنم بينمزده بودعواني اول ابن صوريا فصل ايدرسه راضى ميسكز بيوردي بلي ديديلر ابن صورياني احضار ايدوب اكا ديديكه اول الله تعالينك حقيچونكه توريتي موسى عليه السلامه انزال ايتدي وسزچون دكزي شق وسزى خلاص وفرعون وقومنى غرق ايلدي وسزه قدرت حلواسي وييلدر حين كوندردي طوغري سويله كه سزك كيتابكزده اول زانيله رجم وارميدر بوقيدر بيوردي ابن صوريا توريتك بني ياقسندن قور قسم اعتراف ايتيوب كذب ايدرمد لكن يا محمد اول سنك شرعكده نجه در ديدى پيغمبر عليه السلام الله تعالى بويله حكم ايتديكه متاهل كيسه لرك زنا ايتدكز يره درت آدم شهادت ايلدكزنده انلره رجم واجبدر بيوردي ابن صوريا اول الله تعالى حقيچونكه توريتي موسى عليه السلامه انزال ايلدي توريتده دخي عيني حكم بويله در اما بزم علما من اشرافه مرعاتله جلد ايله حكم ايتملر ديدى فخر كاشات عليه السلام حكميله اول زاني وزانيه ي مسجدك ياننده رجله قتل ايلديلر (سماعون للكذب اكلون السحت فان جاؤك فاحكم بينهم او اعرض عنهم وان تعرض عنهم فلن يضروك شيئا وان حكمتهم فاحكم بينهم بالقسط ان الله يحب المقسطين) انلر كذب ايچون كلامني دكلرلر وحكمده حرام رشوق اكل ايدرلر اكر سكا كلور ارسه سن انلرك بيننده حكم ايله ياخود انلردن يوز چورا كرانلردن اعراض ايدر سكا برشي ضرر ايتزا كركم ايدر سكا

انلر بئنده عداله حكم ايله تحقيق الله عظيم الشان حكمده عدل ايدنلرى سور (وكيف يحكمونك وعندهم التوريه فيها حكم الله ثم يتولون من بعد ذلك وما اولئك بالمؤمنين) سكا نجه حكم ايتديرلرلر مع هذا توريه انلرك عندندهر والله تعالينك حكمى انده مذكوردر سن انلرك كتابنه موافق حكم ايتدكدنصكره اعراض ايدرلر انلرك كندو كتابلرينه دخی اينانملر (انا انزلنا التوريه فيها هدى ونور ويحكم بها النبيون الذين اسلموا للذين هادوا والربانيون والاحبار بما استحفظوا من كتاب الله وكانوا عليه شهداء فلا تخشوا الناس واخشون ولا تشتروا بآياتي ثمنا قليلا ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الكافرون) بز توريتى انزال ايتديكيكه انده حقه بول كوستر هدى وطلقاتى كشف ايدر نور واردر الله تعالينك امرينه منقاد انبيا انكله يهوديلره حكم ايدر واول انبيا لرى سلكنده اولان زهاد وعلما لرى دخی اول توريتله حكم ايدر لركه الله تعالينك امرينى تضيسع وتحريردن محافظه اولنمقانه وتوريتك بلا تغيير حق اوزره طوغرى سنى بيانه شاهدلر امدى ناس قورقيكنز بدن خوف ايدك وبئم كوندرديكيم آيات واحكامى بى اعتبار رشوت وجاهه استبدال ايتيك كيملكه الله تعالينك انزال ايتديكى احكامله حكم ايتيه انلركا فرلردر (وكتبنا عليهم فيها ان النفس بالنفس والعين بالعين والانف بالانف والاذن بالاذن والسن بالسن والجروح قصاص فن تصدق به فهو كفارة له ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الظالمون) توريتده بنى اسرائيل اوزرينه فرض ايتدككه برنفس برنفسله قصاص اولنور * يعنى مقتولك يالكز قاتلى قتل اولنور * وكوز چيقاراك كوزى چيقاريلور وبرون كسك برون كسيلور وقولاق كسك قولاقى كسيلور وديش قرانك ديشى قيريلور ويارهلق دخی قصاصدر * اكر مساواة ممكن ايسه والامكان اولماز سه كوك قير مى كى ياره نك محلى تملكه لاولمى وسائر كى انده عدل اوزره حكم اولنور * هر كيمسه كه * كرك مقتولك وار شدى يعضونه ضرر ايريشن آدمدن اول قاتلى يا خود عضونه ضرر ايدن كيمسه بى عفو و قصاصى تصدق ايدر سه اول تصدق عفايدن كيمسه نك كنهانه كفارتدر كيملكه الله تعالينك انزال ايتديكى احكامله حكم ايتيه او كيمسه لر ظالمردر (وقفينا على اثارهم يعيسى ابن مريم مصدقا لما بين يديه من التوريه وايناه الانجيل فيه هدى ونور ومصدقا لما بين يديه من التوريه وهدى وموعظة للمتقين) مقدم كوندرديكمز توريتده اولان شيلرى تصديق ايديجى اولديغى حالده بز عيسى ابن مرمى انبيا آثارينه تابع قيلدق واکا انجيلى وردك آنده توحيد هدايت وطريق حقه رهبر نور واردر واول انجيل اندن اول نازل اولان توريتى تصديق ايدر واهل تقوايه هدايت وموعظه در (ويحكم اهل الانجيل بما انزل الله فيه ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الفاسقون) انجيل اهلى الله تعالينك انجيه انزال ايتديكيكه حكم ايتسون كيملكه الله تعالينك انزال ايتديكيكه حكم ايتيه انلر فاسقلردر (وانزلنا اليك الكتاب بالحق مصدقا لما بين يديه من الكتاب ومهيمنا عليه فاحكم بينهم بما انزل الله ولا تتبع اهواءهم عما جاءك من الحق لسل جعلنا منكم شرعة ومنهاجا ولو شاء الله لجعلكم امة واحدة ولكن ليلوكم فى ماتيك فاستبقوا الخيرات الى الله مرجعكم جميعا فينبئكم بما كنتم فيه تختلفون) بز سكا حقى بيان ايدر قرآنى كوندردك اندن مقدم انزال اولنان كتب الهيمه بى تصديق وانلرى تغييردن محافظه وتحريرفى بيان ايدر امدى الله تعالينك سكا كوندرديكيله اهل كتاب بئلرنده * رجم وقصاص وسائرى * حكم ايله وانلرك هوالرينه تابع اوليوب حكم حقدن سكا كلنه ميل ايله اى ناس سزدن هر بر پيغمبر ايچون شريعت ومكشوف طريققت قيلدق اكر الله تعالى مراد ايديدى سزى جمله برامت وبرملت ايدردى ولكن عصر وزمانه كوره سزه وريدكى شرايع مختلفه ايله مطيعى عاصيدن تميز ايدده امدى شريعتنه تبعيته اعمال خيريه به مبادرت وفضليات احرازينه سبقت ايدك جميعكزك رجوعى الله تعالى به دراو لكونده اموردن وشريعتده ايديكز اختلافى سزه خبر و برر (وان احكم بينهم بما انزل الله ولا تتبع اهواءهم واحذرهم ان يفتنوك عن بعض ما انزل الله اليك فان تولوا فاعلم انما يريد الله ان يصيبهم بعض ذنوبهم وان كثيرا من الناس لفاسقون) وانلرك هوالرينه تابع اوليوب بئلرنده الله تعالينك انزال ايتديكى قرآنله حكم ايتيكى سكا امر ايتدك صاقنه سنكه الله تعالينك انزال ايتديكنك بعضيسندن سنى صرف ايتيه لر اكر بو حكم منزلدن اعراض ايدرلر سه بيلكه اول اعراضلرى وبعض ذنوبلرى سبيله الله تعالى انلرك دنياهه عقوبتلىرى تعجيل ايدر يهودك اكثرى فاسق وكفرده متمدلردر * بوآيت كريمه نك سبب نزولى بووجهله مريدركه احبار يهود بئلرنده اتقائه كلك مجده كيده لم اوله كه انى ديندن صرف ايدده لم ديو اكا كلوب بيلور سنكه بز يهودك اشراف وعلما سوز بز سكا تابع

اولورسق يهودك كليسی تابع اولور لکن قومزله يلفزده خصوصت واردر مرافعه يه سکا کله لم اکر قومز اوزرينه بز مچون حکم ايدرسک سکا ايمان کتوريرز وغيري يهوديلري دخی کندومزه تابع ايدمريز ديديلر حق تعالی انلرک التماسلريني قبولدن تحذير بيوردی (افحکم الجاهلیة بیغون ومن احسن من الله حکما لقوم یوقنون) انلر جاهلیت حکمنی می استرلر اهل یقین کیمسه لر ایچون حکمدہ الله تعالیدن احسنی کیمدر (یا ایہا الذین آمنوا لا تتخذوا الیہود والنصارى اولیاء بعضهم اولیاء بعض ومن یتولہم منکم فانه منهم ان الله لا یہدی القوم الظالمین) ای مؤمنلر یہود و نصاری دوت اتخاذ ایتیک زیرا انلر بربرلیله دوست و متفق اولوب سزه مخالفدرلر سزدن اول کیمسه که انلرله دوستلق ایدر اولدخی انلرک جمہلہ سندندر تحقیق الله تعالی دشتمہ دوستلق ایله نفسکہ ظلم ایدنلری طریق حقہ ہدایت ایتمز (فتی السذین فی قلوبہم مرض یسأرعون فیہم یقولون نخشی ان تصینا دائرة فعیسی الله ان یأتی بالفخ او امر من عنده فیصبحوا علی ما اسروا فی انفسہم نادمین * قبلرندہ نفاق مرضی اولنلری کوررسنکہ کفارلہ دوستلغہ مسارعت ایدرلر قورقارلز برانقلاب دہرلہ اسلام مغلوب اولور * دیرلرکہ ابن ابی کلامی اولہ * امدی یقین اولدیکہ الله تعالی رسولنہ و مسلینہ مکہ نک فحنی یاخود قتل واجلای یہود امریني کندو طرفندن اعطایلیوب نفسلرندہ مرکوز سرلری آشکار اولمغہ منافقلر موالات یہوددن ندامتدہ اولہ لر (ویقول الذین آمنوا اھؤلاء الذین اقموا باللہ جھد ايمانہم انہم لمعکم حبطت اعمالہم فاصبحوا خاسرین) منافقلرک نفاق آشکار اولدقدہ مؤمنلر بربرلیتہ دیرلرکہ بونلر غلیظ یمین ایلہ الله تعالی یہ قسم ایتیشلر ایدیکہ بز سزکہ برابر مؤمنلر دیمشلردی انلرک اعماللری باطل اولوب دنیادہ رذالت و آخرتہ عقوبتہ خسارندہ اولدیلر (یا ایہا الذین آمنوا من یرتد منکم عن دینہ فسوف یأتی اللہ بقوم تحبہم ویحبونہ اذلة علی المؤمنین اعزۃ علی الکافرین) ای مؤمنلر سزدن کیمدرکہ پیغمبر علیہ السلام و فاتند نصکرہ دین اسلامدن کفرہ رجوع ایدہ الله تعالی یقیندہ بر قوم کتوردرکہ اول انلری سور انلر دخی اتی سورلر انلر مؤمنلرہ تذلل و تواضع و کفارہ شدتلہ عداوت ایدرلر * دینلدیکہ بر قوم اهل یمندر زیرا بو آیتک نزولندہ پیغمبر علیہ السلام ابو موسی الاشعری یہ اشارت بیوروب انلر بونک قومیدر دیدی و بعضیلر انلر اهل فارسدرکہ اول قومدن سؤال اولدقدہ پیغمبر من علیہ السلام ید شریفنی سلمان فارسی رضی اللہ عنہک اوموزینہ وضعلہ بونک صاحبیلریدر بیوردی و دینلدیکہ انلرکہ مراد یوم قادسیہ دہ عمر رضی اللہ عنہک خلافتندہ نخعدن ایکی بیک و کندہ و بجیلہ دن بشیک و سائر قبائلدن اوچ بیک کیمسہ جھاد ایتیلرلہ انلردر و ابن عباس و حسن بصری قولنجہ حضرت صدیق و مہاجر و انصاردن مرتدلر ایلہ جنک ایدن اصحابلردر دیدیلر بو آیت کریمہ و قوعندن مقدم اولہ حق حالاتی غیب یوزندن خبر و یرمکدر دینلدی بووجہلہ کہ مفخر رسالت علیہ السلام و فاتند نصکرہ اهل مکہ و مدینہ و بحریندن ماعدہا جمہلہ عرب مرتد اولدیلر و بعضیلر دخی ادای زکاتدن نکول ایتدیلر حضرت ابو بکر رضی اللہ عنہ الله تعالینک یاردمیلہ انلرک جمہلہ سنی دفع ایتدی (یحاہدون فی سبیل اللہ ولا یخافون لومة لائم ذلک فضل اللہ یؤتہ من یشاء واللہ واسع علیم * انلر فی سبیل اللہ مجاہدہ ایدرلر و هیچ طعن ایدہ نک لومندن قورقارلز زیرا منافقلر جنکدہ یہود دوستلرینک لومندن خوف ایدرلردی بو اوصاف مذکورہ الله تعالینک عبادندن و دینلدیکی کیمسہ یہ و یردیکی فضیلدر واللہ عظیم الشانک فضلی واسعدر و اکا اهل اولنہ علیمدر (انما ولیکم الله ورسولہ والذین آمنوا الذین یقیمون الصلوة و یؤتون الزکوة و ہم را کعون) سزک اصل و حقیقت ولی و دوستکمز الله تعالی در و اکا تابع رسولی و مؤمنلردرکہ انلر نمازی قیلرلر و زکاة مفروضہ و صدقہ یی و یرلر حالبوکہ رکوع ایدبجیلردر * بو آیت کریمہ حضرت علی رضی اللہ عنہ حقدہ نازل اولمشدرکہ اول صلاتدہ راکع ایکن بر سائل اندن صدقہ طلب ایتدکدہ اکا خاتمی براقدی و دینلدیکہ عبداللہ بن سلام قومی قریظہ و نضیر کندو ایلہ مجالسہ و مصاحبہ یی ترکہ یمین ایتدکلریني حضور نبوی یہ بیان ایتدکدہ پیغمبر علیہ السلام بو آیت کریمہ یی قرائت ایتمکدہ ابن سلام الله تعالی و رسولی و مؤمنلر اولیامن اولسنہ راضی اولدق غیرینک ولی اولسنی استمزدیددی (ومن یتول الله ورسولہ والذین آمنوا فان حزب الله هم الغالبون) کیمکہ الله تعالی بی و رسولی و مؤمنلری اولیا اتخاذ ایدر تحقیق انلر الله تعالینک اسلام عسکریدر انلر غالبلردر (یا ایہا الذین آمنوا لاتخذوا الذین اتخذوا دینکم ہزوا

ولعبا من الذين اتوا الكتاب من قبلكم والكفار اولياء واتقوا الله ان كنتم مؤمنين) اى مؤمنلر سزدن مقدم كتاب ویریلن یهود
ونصارى دن سزك دینكزى استهزا و او یون اخذایدنلرى وكفارى دوست انخاذا یتيك والله تعالیدن قورقك اكر انك وعد
ووعیدنه مؤمنلر ايسه كز * مرویدركه رفاعه بن زیدو سويد بن حارث اسلام اظهارلر ندنصكره منافق اولدیلر مسلمانلردن بعضارى
انلره مودت ومولات ایتلریله بو آیت کریمه نازل اولدی (واذا نادیتم الى الصلوة اتخذوها هزوا ولعبا ذلك بانهم قوم
لا یعقلون) چقان سز نمازه اذان واقامتله ندا ایتدیكككزده انلرانی هزو ولعب اتخاذا ایتدیلر انلر یعقل جهلا قوم اولدقلرى
سببيله استهزا ایدرلر * روايت اولندیكه مدینه ده برنصارى وار ایدی نه زمان مؤذنك اشهد ان محمدا رسول الله دیدیکنى
ایشتمسه الله تعالى کاذبى احراق ایده دیر ایدی بز کجه اول نصارى اهل وعیاليله او یورکن خدمتكارى آتشله کلوب
اندن بر شراره صیجرامغله خانه سى طوتشوب جمه سى یاندیلر (قل یا اهل الکتاب هل تنقمون منا الا انما بالله وما نزل
الینا وما نزل من قبل وان اکثرکم فاسقون) دیکه اى اهل کتاب سز زدن هیچ عیب کوردیککزی مکرکه الله تعالى یه
وبزه انزال اولنانه وبزدن مقدم انزال اولنان کتب الهیه یه ایمان ایتدیكکزی تعیب ایده سز تحقیق سزك چو عکزا ایماندن
خارج فاسقلر سکز * مرویدر یهوددن بر جماعت پیغمبر علیه السلامه کلوب سن رسوللردن کیملى تصدیق ایدر سزك
دیدیلر اولدخی سورۃ بقره ده امنا بالله آیتنى آخرینه دک او قویوب عیسی علیه السلامى ذکر ایتدکده انک نبوتنى انکارده
اولدقلرندن والله دنیا و آخرته سزك دینكزدن بدتر واشر دین ییلرز دیملریله بو آیت کریمه نازل اولدی (قل هل
انیشکم بشر من ذلك مثوبة عند الله من لعنه الله وغضب علیه وجعل منهم القردة والخنازير وعبد الطاغوت اولئك شر مکانا
واضل عن سواء السبیل) اى اهل کتاب زعمکزجه شر وبدر دیدیکککز وعند الله جزالرى ظاهر اولش قومی سزه خبر
ویریمیکه اشته انلر اول کروهدر که الله تعالى انلره لعنت ایتدی واوزلرینه غضب ایتدی وانلردن اصحاب سبتى
میمون صورتیه ومائده عیسی علیه السلامى انکار ایدنلرى خنزیر صورتیه مسخ ایتدی وانلر شیطان وبوزاغی یه طایدى
اول ملعونلر قیامتده مکانك شر نه راجع وطوغرى یولدن آزمش قوملردر (واذا جاؤکم قالوا آمنا وقد دخلوا بالكفر
وهم قد خرجوا به والله اعلم بما کانوا یکتُمون) اول منافقلر سزه کلدکده بز ایمان ایتدک دیرلر حالبوکه انلریانکه کتم ایتدکلرى
کفرله نیجه کیر دیلر سه خروجلرنده دخى کفرایله کتدیلر الله عظیم الشان انلرک کتم ایتدکلرى کفر ونفاقلرینه اعلمدر (وترى
کثیرا منهم یسارعون فی الاثم والعدوان واکلهم السمحت لبئس ما کانوا یعملون) اول یهودو مشرکدن چوق کیمسه کورر سنکه کفر
معاصى یه وظلم و تعدى یه ورشوت وربا اکلنه مسارعت ایدرلر نه قبیح شیء اولدیکه انلرانی ایشارلر (اولا ینهیهم الربانیون والاحبار
عن قولهم الاثم والسمحت لبئس ما کانوا یصنعون) انلرک زهدى و شریعت عملارى نیچون انلرى قول باطل واکل حرامدن نهى
ایتمزل اول علمانك اول نهى ترکله اولان وصنع وسفهلى نه قبیح شیء اولدی (وقالت اليهود ید الله مغلوله غلت ایدیههم ولعنوا بما قالوا
بل مبسوطان ینفق کیف یشاء ولیزیدن کثیرا منهم ما نزل الیک من ربك طغیانا وكفرا والقینا بینهم العداوة والبغضاء الى يوم
القیمة کما او قدوا نارا للحرب اطفالها الله ویسعون فی الارض فسادا والله لایحب المفسدین) یهودلر الله تعالینک یدى رزقدن
امساك اولمشدر دیو بخله نسبت ایتدیلر انلرک اللرى خیر اتدن باغلنوب بو کلاملرى سببيله لعنت اولندیلر بلکه یدقدرة الله
عطایای لایحصى ایله کشاده اولوب نیجه دیلر سه اولیه اتفاق ایدر اول یهوددن اکثرنک سکا انزال اولنان قرآنى استماعدن
کفر وطغیانلرى زیاده اولور * صاغ آدمك غداسى خسته یه زیاده مرض اولدیغى کجی * وانلرک بیننه قیامتده دک بغض
وعداوتى القا ایلدککه هر بار حرب آتشی یاقق ایشتمسه لر الله تعالى اول بیدلرنده اولان عداوتله انلرک اول آتشی دفع
ایدر ویر یوزنده حیل وفتنه وحرب فسادینه سعى ایدرلر الله عظیم الشان فساد ایدنلرى سومز * مرویدرکه هجرت نبویدن
مقدم مدینه یهودیلرنده چوق مال ورفاه وار ایدی هجرت علیه السلام وقوعنده انکاره اصرارلرندن ناشى حق تعالى
ماللرندن برکتى قالدیروب معاشلرى نقصان بولمغله بو آیت کریمه نک اولنده کى کلامى تفوه ایتدیلر (ولوان اهل الکتاب
امنوا واتقوا لکفرنا عنهم سیئاتهم ولا دخلناهم جنات النعیم) اکر اهل کتاب محمد علیه السلامه وقرآنه ایمان کتورسه لر
و ذکر اولنان معاصیدن صافنسه لر البته بز انلرک کنه لرینى محو وانلرى جنات نعیمه ادخال ایدردک (ولوانهم اقاموا

التوریه والانجیل وما انزل الیهم من ربهم لا کوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم منهم امة مقتصده وکثیر منهم ساء ما یعلمون ﴿ اکر اهل کتاب توریه وانجیلہ وریلری طرفندن انزال اولنان جملہ کتب الہیہہ ایمانہ اقامت ایتسہ لر ایدی یوقارولرندن وایقلری التندن رزقلریخی اکل ایدر لر ایدی * یعنی یوقارودن اغاج میوه لرخی اشاعیدن بغدای کبی رزقلرہ وسعت کسب ایدرلردی * انلردن بعضلری معتدل اولوب حضرت رسول علیہ السلامہ ایمان ایتدیلر وانلردن چوغی قبیح علمده اولدیلر ﴿ یا ایہا الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک وان لم تفعل فابلغت رسالته واللہ یعصمک من الناس ان اللہ لایہدی القوم الکافرین ﴾ ای رسالته مشرف ربک طرفندن سکا نازل اولانی تماما تبلیغ ایلہ اکر سکا امر ایتدیکمی اشلمزسک وتمام تبلیغ ایتزسک رسالتدن برشی اذا ایتش اولماز سین اللہ تعالی سنی ناسک شرنندن حفظ ایدر کیمسہ سکا قتل واذا ایلہ ضرر ایتککہ قادر اولماز تحقیق اللہ عظیم الشان کافرلرک سکاسوء قصدلرینہ یول ویرمز * انس رضی اللہ عنہن منقولدرکہ اول حضرت علیہ السلامی کچہ لردہ بکلیوب حراست ایدرلردی بوآیت کریمہ نازل اولدقدہ سختیاندن دیکلمش قہدن رأس شریفنی چیقاروب ای یاسبانلر کیدک حق تعالی نی ناسدن وقایہ ضامن اولدی یوردی ﴿ قل یا اهل الکتاب لستم علی شیء حتی تقیموا التوریه والانجیل وما انزل الیکم من ربکم ولیزیدن کثیرا منهم ما انزل الیک من ربک طغیاناً وکفر افلا تأس علی القوم الکافرین ﴾ دیکہ اهل کتاب سزدیدن برشی اوزرہ دکلسکمز تاکہ توریه وانجیل وربکز طرفندن سزہ انزال اولنان کتب الہیہہ وقرآنہ ایمان واوامر ونواہیلرینہ اقامت ایتمینجہ وانلردن چوغی سکا من طرف اللہ انزال اولنان قرآنی استماعلرندہ وکفر وطغیانلرینی ارترلر امدی کافرلرک کفر وطغیانلری زیادہ لکنہ محزون اولمہ ﴿ ان الذین امنوا والذین ہادوا والصابؤن والنصارى من امن بالله والیوم الآخر وعمل صالحا فلا خوف علیہم ولا هم یحزنون ﴾ شونلرکہ لسانلریلہ ایمان ایتدیلر و دین یهودیتدہ اولدیلر یهودیتلہ مجوسیت بینندہ کویا نوح علیہ السلام دینی دیوصایتندہ اولدیلر وعیسی علیہ السلام دیندہ نصاری اولدیلر بومذ کورلردن کیمکہ اللہ تعالی بہ وآخرتہ خلوص قلبلہ ایمان ایدوب اعمال صالحہ بہ دوام ایتسہ انلر ایچون آخرتہ عذاب قورقوسنی وثوابلرینک فوت اولسی حزنی یوقدر * بوآیت کریمہ دہ مذکور درت جنس طائفہ نک تائب ومستغفر اولوب نیت خالصہ ایلہ پیغمبر علیہ السلامہ وقرآن عظیمہ ایمان کتورملریلہ بواجرہ نائل اولملری فہم یقینیدر * لکن تیانہ * دینلرینک نسختندن مقدم کندوشرعلرینک مقتضاسنجہ اللہ تعالی بہ وآخرتہ ایمانلہ عمل صالح ایشارسہ کلامنی ایہام ایلش ﴿ لقد اخذنا ميثاق بنی اسرائیل وارسلنا الیہم رسلا کما جاءہم رسول بما لا یتھوی انفسہم فریقا کذبوا وفریقا یقتلون ﴾ توحید ونبتدہ بزنی اسرائیلک عہدلرینی الدق وانلرہ پیغمبرلر ارسال ایلدک ہر بار انلرہ شرایع وتکالیفلہ رسول کلدکدہ نفسلری ہواسنہ مخالف اولمغلہ اول رسوللرک کیمنی تکذیب وکیمنی قتل ایتدیلر ﴿ وحسبوا الاتکون فتنۃ فعموا ووصموا ثم تاب اللہ علیہم ثم عموا ووصموا کثیرا منهم واللہ بصیر بما یعملون ﴾ بوانیبانی تکذیب وقتل ایتدکلرینک بلا وعذابنی کلزظان ایتدیلر وحقی کورمز وایشتمز اولدیلر صکرہ اللہ تعالی توبہ لرینی قبول ایدوب عیسی علیہ السلامی کوندردی بعدہ تکرار محمد علیہ السلامی انکارلہ انلردن چوغی حق کورمز وایشتمز اولدیلر اللہ عظیم الشان انلرک عمللرینی کوروب جزالرینی وبریحیدر ﴿ لقد کفر الذین قالوا ان اللہ هو المسیح ابن الدق و قال المسیح یا بنی اسرائیل اعبد اللہ ربی وربکم انہ من یشرک باللہ فقد حرم اللہ علیہ الجنۃ وماویہ النار وما لظالمین من انصار ﴾ تحقیق شونلر کافر اولدیلرکہ اللہ مسیح ابن مریمدر دیدیلر حال بوکہ عیسی علیہ السلام یا بنی اسرائیل بنم وسزک ربکز اولان اللہ تعالی بہ عبادت ایدک دیدی کیمکہ اللہ تعالی بہ شریک قوشہ تحقیق اللہ تعالی اکا جنتی حرام ایلدی انک مسکنی جہنمدر وشرککہ نفسلرینہ ظلم ایدنلرہ ناردن تخلیصہ یاردم ایدر یوقدر ﴿ لقد کفر الذین قالوا ان اللہ ثالث ثلثہ وما من الاہ واحد وان لم یشتہوا عما یقولون لیسن الذین کفروا منهم عذاب الیم ﴾ نصاریدن بر فرقہ آخری دخی کافر اولدیلرکہ اللہ تعالی اویج الہہ نک بریدر دیدیلر حال بوکہ وجوددہ ذاتی واجب ومستحق عبادت ووحدانیتلہ موصوف شریکدن منزہ بر اللہ تعالی واردر اکر اول قوللرندن دونمزلسہ انلردن اوکفرده قلانلرہ عذاب الیم ایشہ جکدر ﴿ افلا یتوبون الی اللہ ویستغفرونہ واللہ غفور رحیم ﴾ ایا انلر اللہ تعالی بی ثلثیدن توبہ ایتزلریمی وتوحید ایلہ استغفار ایشہ جکدر ﴿ افلا یتوبون

تأبلی مغفرت و مستغفر له رحمت ایدمجیدر (ماالسیخ ابن مریم الارسل قدخلت من قبله الرسل و امه صدیقه کان یا کلان الطعام انظر کیف نبین لهم الایات ثم انظر انی بؤفکون) عیسی علیه السلام دخی انجی اندن مقدم کچن رسولر کچی بر رسولدر و انک اناسی مریم آیات ربانی تصدیق ایدر بر مرآه در اوغلی و اناسی دخی سائر حیوانات کچی غذا اکل ایدرلر * یعنی الوهیته سزاوار اوماز * نظر ایلکه آیات و حدایتی زانلره نیجه بیان ایلدک بعده نظر ایلکه انلر حقدن نیجه امتناع و وحدایتی انکار ایدرلر (قل اتعبدون من دون الله مالا یملک لکم ضرا و لانفعه و الله هو السميع العليم) دیدیکه الله تعالیدن غیری ضرر و نفعه مالک اولیان شیئه عبادت ایدر میسر * زیرا عیسی علیه السلام ذاتیله بر شیئه مالک دکلدر انجی حق تعالینک اعطاسیله در * الله تعالی اقوال کیزی ایشیدر و عقاید کیزی یلوراکا کوره مجازاتی ایدر (قل یا اهل الکتاب لاتعلاوا فی دینکم غیر الحق و لاتتبعوا اهواء قوم قدضلوا من قبل و اضلوا کثیرا و ضلوا عن سواء السبیل) دیکه ای اهل کتاب دنکیزده ناحق بره حدی تجاوز ایتیک و اول قومک هوارینه تبعیت ایتیک که انلر بعثدن مقدم ضلالتله دوشوب و چوق کیمسه بی اضلال ایتشلر ایدی و بعد البعثه طریق راستدن نکول ایله ضلالتله ثابت اولمشلر ایدی (لن الذين کفروا من بنی اسرائیل علی اسنان داود و عیسی بن مریم ذلک بما عصوا و کانوا یعتمدون) بنی اسرائیلدن کافر اولنلره یعنی اصحاب سبته لسان داود علیه السلامه لعنت اولندیکه میون صورتیه مسیح اولندیلر و عیسی علیه السلام لسانیه اصحاب مائده لعنت اولندیکه خنزیر صورتیه مسیح اولندیلر ایشته بولعنت انلر عصیان و حدی تجاوزلری سبیلله اولدی (کانوا لا یتناهون عن منکر فعلوه لبئس ما کانوا یفعلون) انلر بر لر بنی اشدکلری عمل زشت و منکر دن نهی ایتزلردی بوفعلاری انلره نه قبیح شی اولدی (تری کثیرا منهم یتولون الذین کفروا لبئس ما قدمت لهم انه سهم ان سخط الله علیهم و فی العذاب هم خالدون) اهل کتابدن چوغنی کورر سنکه مؤمنلره بغضلرندن ناشی مشرکلره دوستلر ایدوب مسلمانلره جنکه تحریص ایدرلر انلرک نفسلری معادده کندولر بنی غضب الله تقدیم ایتدیکه نه چیر کین شی اولور و انلر عذاب جهنمه مخلدو مؤبدلر در (ولو کانوا یؤمنون بالله و النبی و ما نزل الیه ما انزلوهم اولیاء و لکن کثیرا منهم فاسقون) اگر اهل کتاب الله تعالی به و نبیلرینه واکانازل اولنه ایمان ایدلر دی مشرکلری دوست اتخاذا ایتزلردی لکن انلردن چوغنی الله تعالی نک امرندن خارجلر در (لتجدن اشد الناس عداوة للذین آمنوا الیهود و الذین اشرکوا و لتجدن اقربهم مودة للذین آمنوا الذین قالوا انصاری ذلک بأن منهم قسیسین و رهبانا و انهم لا یتکبرون) یهود و مشرکلری بر لر بنیه موافقت و اتحادلری سبیلله مؤمنلره عداوتده زیاده شدید بولور سین و بنفصار ایز دینلردن بعضی مؤمنلر ایچون مودتده یقین بولور سین بو مودتده قرباری انلردن علماء خائفین و عباد زاهدین اولدیفی سبیلله در و انلر ایمان و حق پیانده کبر ایتزلر * منقولدر که بنفصار ایز دیهرک مؤمنلره مودت اوزره اولنلر نجاشی و اصحابی اولوب وقتاکه جعفر بن ابی طالب حبشه به هجرتده نجاشی به کهیص سور هسنی آخرینه دک تلاوت ایدر کن نجاشی اغلقده اولدی و اسلامه کال میل ایله علماسندن یتش کیمسه بی حضور حضرت فخر کائنات علیه السلامه کوندروب و صولر رنده علیه السلام افندمن یسن شریفی تلاوت ایتککه جمله سی بکا ایله اسلامی قبول ایلدی (واذا سمعوا ما نزل الی الرسول تری اعینهم تفیض من الدمع مماعرفوا من الحق یتقولون ربنا آمنا فاکتینا مع الشاهدین) پیغمبر علیه السلامه نازل اولان قرآنی * جعفر طیار و سید مختار علیه السلامدن * اشدکلری زمان حق بیلدکلرندن کوزلرندن یاش آقر کورر سن انلردی لر که یاربنا محمد علیه السلامه و قرآنه ایمان کتوردک بزى اول محمد علیه السلام نبوته و قرآن کلام الهی اولدیغنه شهادت ایدنلر دن یاز (وما لنا لا نؤمن بالله و ما جاءنا من الحق و نطمع ان یدخلنا ربنا مع القوم الصالحین) بزمنه اولدیکه الله تعالی به وزه کلن پیغمبر و قرآنه انانیمه لم حالبوکه مؤمنلردن قوم صالحلر ایله ربمزی جنته ادخال ایتکلکنی طمع ایدرز (فاثبهم الله بما قالوا جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها و ذلک جزاء المحسنین) الله تعالی بوخلوصه سوبیلدکلری کلاملری سبیلله مجازاتده انلری اشجار التندن نهرلر جریان ایدر جنته مؤبد اولهرق ادخال ایده اشته عمللری احسن اولنلرک مجازاتی بو اولور (والذین کفروا و کذبوا بایاتنا و انزلناک اصحاب الجحیم) شونلر که کافر اولوب آیتلریمزی تمکذیب ایتدیلر و بلا توبه فوت اولدیلر کیمسلر نار جحیم اصحابلر ایدر (یا ایها الذین آمنوا لاتحرموا طیبات ما احل الله لکم و لاتعتدوا ان الله لا یحب المعتدین) ای مؤمنلر حق تعالی سزه حلال

ایتدیکی طیباقی حرام ایتیک و حدود الهی تجاوز ایتیک تحقیق الله عظیم الشان حدودی تجاوز ایدنلری سوزن (وکلو
 نماز قکم الله حاللا طیبوا تقوا الله الذی انتم به مؤمنون) الله تعالینک سزیه ویردیکی رزقدن حلال و طیبی اکل ایدک والله
 تعالادن قورقک که سزائک اوامرونوا هینسی تصدیق ایدیحاردنسکیز * روایت اولندیکه برکون پیغمبرمن علیه السلام
 اصحابه قیامتی وصفه اندازده مبالغه ایلدی بوندن خوفله صدیق و مرتضی وابن مسعود و مقداد و ابوذر و سلمان و سائرلردن
 اون صحابه قدر عثمان بن مطعون رضی الله عنهم خانه سنه جمع اولوب باقی عمرلرنده کوندوز صائم و کیمجه قائم اولمق و یتاقده
 یاتماق و لحم و یاغلو یمک و نسیایه تقرب ایتماک و ترک دنیا اولوب عباوش اولمق اوزره اتفاق و یمین ایتدیلر بوخبر حضور
 نبویه یرسیده اولدقده انلره دیدیکه بن بونکله مأمور دکل بیلک که نفسکیز ایچون اوزریکیزه حق واردر کاه صائم اولک
 و کاه افطار ایدک کاه کیمجه قائم اولک کاه نائم اولک زیرابندخی صیام و فطار و قیام و نیام ایدهرم و لحم و دسمدن اکل ایدرم
 و نسیایه قربان ایدرم کیمکه بنم سنمندن مباحدت ایده اول بنم طریقمه سلوک ایدنلردن دکدر پیوردی صحابه یمین ایتش بولندق
 نه ایده لم دیملریله بوآیت آیه نازل اولدی (لا یؤاخذکم الله بالغو فی ایمانکم و لکن یؤاخذکم بما عقدتم الایمان فکفارتہ
 اطعام عشرة مسا کین من اوسط ما تطعمون اهلکم او کسوتهم او تحریر رقبة لم یجد فصیام ثلثة ایام ذلک کفارة ایمانکم اذا حلفتم
 و احفظوا ایمانکم کذلک بین الله لکم اياته لعلکم تشکرون) الله تعالی سزیه لغوایله اولان یمینلریکیزده مؤاخذة ایتز * لغو قصد سز
 لسانه کفن والله بلی کی یمیندر * و لکن عقد ایتدیکیکیز یمین ایله سزیه مؤاخذة ایدر * اول یمینکه لسان و قلبیه قصد و باغلنش
 اوله * بویله قصد ایلدیکیکیز یمینی شکست ایدرسکیز انک کفارتی اهل و عیالکیزه اطعام ایتدیکیکیز شینک و سوط حالیه اون فقرای
 اطعام ایتکدر یا خود عیالکیزه کیدر دیکیز کسوه نک و سوط حالندن فقرایه لباس کیدر مکدر یا خود بر قول آزاد ایتکدر
 کیمکه بو اوچ کفارتدن برخی بولسه و قادر اولسه اوچ کون متوالیا صائم اولمقدرا یشته بومذ کورلر سزلی یمین ایدوب قیردیغکیز
 حالده کفارت یمینکیزدر و لسانکیزی یمیندن حفظ ایدک یا خود یمینکیزی حشدن حفظ ایدک بو کفارت یمینک بیاخی کی
 الله تعالی سزیکون شریعت نشانلری بیان ایدر شایدکه بوتعلیم نعمته شکر ایدهر سز (یا ایها الذین آمنوا انما الخمر و المیسر
 و الانصاب و الازلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه لعلکم تفلحون) ای مؤمنلر خمرک تناولی و قمار اوپنامسی و عبادت ایچون
 نصب اولنان بتلر و جاهلیتده استعمال ایتدکری تقسیم اوقلری شیطانک خبیث و مردار عملندنلر اندن اجتناب ایدک که فلاح بولهر سز *
 خمر حقدیه بودردنجی آیتدرکه بونلرک قصه لر ی و سبب نزوللری سورة بقره ده سیقول السفهاء جزئک او چنجی جزئک نصفنده
 تفصیلاتیزیر اولمشدر (انما یرید الشیطان ان یوقع بینکم العداوة و البغضاء فی الخمر و المیسر و یصدکم عن ذکر الله و عن الصلوة فهل
 انتم منهون) انجق شیطان خمر و قمار ایله بینکیزه دشمنلیق و خصومت بر اقی مراد ایدر و سزیه ذکر الله و صلاتدن الیقومق ایست
 امدی بومنکر اتک معاینی بیلدیکیکیزدن صکره بونلردن نهی اولتماز میسکیز (و اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و احذروا فان تولیتم
 فاعلموا انما علی رسولنا البلاغ المبین) الله تعالی ورسوله اطاعت ایدک و انلرک امر و نهینه مخالفتدن صاقنک اکر انلره اطاعتدن
 اعراض ایدرسکیز بیلک که بزم رسولزه واجب اولان و حی تبلیغدر سزک اعراضکیزا کاضرر ویرمز (لیس علی الذین
 آمنوا و عملوا الصالحات جناح فیما طعموا اذا ما تقوا و امنوا و عملوا الصالحات ثم اتقوا و آمنوا ثم اتقوا و احسنوا و الله یحب
 المحسنین) شونلرکه ایمان ایتدیلر و عمل صالح ایشلدیلر انلرک اوزرینه حرام اولمیان شیئی اکلده و بال یوقدر چنانکه حرامدن
 صاقنورلر و ایمان و اعمال صالحه ده ثابت اولهر صکره حرامدن حذر ایله حرمتی تصدیق ایدهل بعده اتقاده ثابت و مستقر
 اولهر و احسن اعماله مشغول اولهر الله عظیم الشان احسان ایدنلری سور (یا ایها الذین آمنوا لیبلونکم الله یشیء من الصید
 تاله ایدیکم و رما حکم لیعلم الله من ینحافه بالغیب فن اعتدی بعدذلک فله عذاب الیم) ای مؤمنلر سز احرامده ایکن سزدن
 الله تعالادن غایبه قورقار کیم ایدوکنی تمیز ایچون صیدلردن کوچکر بنی الیکیزه بیوکلرینی اوقلریکیزه شکار ایدنلره
 حق تعالی تجربه معامله سنی ایدر کیمکه بومعامله و ابتلا د نصکره صید ایدرسه انکیچون عذاب الیم واردر * مرویدرکه
 حدیده سنه سی صحابه احرامده ایکن آو حیواناتی اولدرجه اولدیکه یوکلری اراسنده یانلرنده کز لرلر ایدی انلرک صیدنه
 کال آرزولری دوشمکله بوآیت کریمه نازل اولدی (یا ایها الذین آمنوا لا تقتلوا الصید و انتم احرم و من قتله منکم متعمدا

جزاء مثل ما قتل من النعم يحكم به ذوا عدل منكم هديا بالغ الكعبة او كفارة طعام مساكين او عد ذلك صياما ليدوق وبال امره
 عفا الله عما سلف ومن عاد فينتقم الله منه والله عزيز ذو انتقام) اي مؤمنان سزاي احرامده ايكن صيدى قتل ايمك سزدن
 كيكمه قصدا صيد قتل ايدرسه ايكي عادل كيكمه نك حكميله اول مقتول صيده مشابهه دوه وبقرو غنندن نه ايسه مكده قربان
 ايدوب اها ليسنه تصديق ايتك مجازا تيدر يا خود قنك كفارتي فقراي اطعامدر يا خود هر بر فقراي اطعامه مقابل
 و مساوي بركون صائم اولقدر تاكه قتل صيدى ارتكابه اينديكي جرمك كفارتي لذتي داده جاهليتده يا خود صيدك
 حرمندن مقدم شكار ايتش ايسه الله تعالى اني عفو ايلدي كيكمه صيد نخريندن صكره بونك كبي عمه عودت ايتديسه الله تعالى
 آخرته اندن انتقام ايدر الله عظيم الشأن حكمنده غالبدر معصيته اصرار اينده انتقام صاحبيدر (أحل لكم صيد البحر
 وطعامه متاعا لكم وللسيارة وحرم عليكم صيد البر مادتم حرما و اتقوا الله الذي اليه تحشرون) سزكون حيوانات
 بحرك صيد وكنارده بولنانارك اكلى حلال قيلندي تازه سني اكل و يوليقيده قوري و طوز ليسني تناول ايله نفعنور سكر
 و احرامده اولدقده صيد بزي * يعني قره شكارى * حرام قيلندي الله تعالى دن قورقك آخر الامر انك طرفنه حشر اولنه
 جقسكز * بوايت كريمه دروايت كثيره و دقيقه اولغله مفسرينك نخر برلينه كوره حسب الطاقة اجماليجه فهم اولنان بوكه بحر
 صيدنيك حلالغي عموم اوله كه احرام و سائرده يا خود احرامده اولانه كوره كندو صيدايتوب سائر ك صيدايتديكي اوله و بحمرده
 كول و نهر و قوبو و چشمه داخل اوله و بونلك حيواناتنده اكر چه جمهور عندنده مجرد صوده تعيش ايندن نه ايسه حلالدر
 لكن بعض علما جنسني تفريق و شكلي بيان ايله حل و حرمتني تدقيق ايتشدر فقه شريفه مراجعته محتاجدر (جعل الله
 الكعبة البيت الحرام قياما للناس والشهر الحرام والهدى والقلائد ذلك لتعلموا ان الله يعلم ما في السموات وما في الارض
 وان الله بكل شئ عليم) الله تعالى كعبه بي ناسك امور دينده قوام و دنياده نهب و قتلدن امنيت ايچون خانه محترم
 قيلدي و ذي الحجه ده انده حج اولنوب سبب مغفرت قيلدي و قربان سوق و تقليديه ناسه سبب قيام و اتعاش قيلدي
 ايشته بونلر جناب بارينك كوكرده و يرلرده اولان شيلره محيط اولدغني و كعبه بي ناسه سبب معاش قيلسنده صلاح
 عباد اولدغني بيلكز ايچوندر و الله تعالى هر شيك اسباب و منفعتي بيلجيدر (اعلموا ان الله شديد العقاب وان الله
 غفور رحيم) بيلك كه تحقيق الله تعالى نك حرامي ارتكاب اينلره عقوبتي شديد و محرماتدن اجتناب اينلره غفران
 و مرحمتي بليغدر (ما على الرسول الا البلاغ والله يعلم ما تبدون وما تكتمون) رسول اوزرينه واجب اولان انجق
 احكام الهيه بي تبليغدر الله عظيم الشأن اعمال واقوال كز دن اظهار ايتديك كزي و كتم ايتديك كزي بيلور) قل لا يستوي
 الخيث والطيب ولو اجمبك كثرة الخيث فاتقوا الله يا اولي الالباب لعلكم تفلحون) ديكه خيث ايله طيب برابر اولماز
 هر قدر خيثك چوقاغني سني اعجاب ايدرسه ده امدى اي عقول كامله صاحبباري الله تعالى دن اتقا و خيثدن اجتناب
 اينك شايد فلاح بوله سز * يعني شخصسارده و عملدرده و مالدرده خيث ايله طيب اعتبار جهتيله برابر اولدى مذموم شى
 هر قدر چوق اولور سسه ده محمود قليل اندن مقبول و خير لودر * (يا ايها الذين آمنوا لا تسئلوا عن اشياء ان تبدلكنم
 تسؤم و ان تسئلوا عنها حين ينزل القرآن تبدلكنم عفا الله عنها والله غفور حلیم) اي مؤمنانر بغير عليه السلامه بعض
 اشيان سؤل ايتيك كه اكر اول سزه اظهار اولنسه مغموم اولور سكرز اكر اندن سؤل ايدرسكز قرآنك تتريلي وقتنده
 سزه ظاهر اولورنه غدر الله تعالى اول سؤلزي عفو ايتدى الله تعالى كناهكزي مغفرت و تقريطكز عقوبته تائي
 ايديجيدر * بوايت كريمه نك سبب نزولنده بويله روايت اولنديكه سراقه بن مالك يارسول الله هر سنه اوزريمزه حج
 واجبيدر ديو سؤل ايلدي جوابنده عمرده انجق بر كره در بيوردى اكر سكا هر سنه واجبيدر ديسم واجب اولوردى
 مع هذا اكفدر تكز اولماز دى امدى بومثلاو شيثدن سؤل الى ترك اينكزي راسز دن مقدمكى امتلاك هلاكى انبيالرينه كثر سؤل لري
 و اختلافلرندن اولدى بيوردى (فدسألها قوم من قبلكم ثم اصبحو بها كافرين) سز دن مقدم اشيا سؤل ايند قوم ثمود كيكمه ناقه
 طلب ايدوب و يرل كده ينه كفلر نده اصرارله عقوبته دوچار اولدیلر (ما جعل الله من بحيرة ولا سائبة ولا وصيلة ولا حام
 ولكن الذين كفروا يفترون على الله الكذب و اكثرهم لا يعقلون) الله تعالى بحيره و سائيه و وصيله و حامدن برني امر و تعيين ايتدى

لكن انلر بوايتدكلى تحريمى الله تعالى به نسبت وافترا ايتلاريله كافر اولديلر انلرك ا كثرى كچمشلر نه تقليد و كال جهل لرندن حلال و حرامى فرق ايتزلر * ديتلديكه عروبن لحي عربدن يدي بيوك قيله يني كه برى قريش ايدى دين اسمعيل عليه السلامدن صرف ايله دين جاهليتته دعوت ايدوب بت پرستلىكه ترغيب ايلدى و بومذ كوردت حيوانى بو وجهله كه بدو هوش ولد طوغروب عكره كي ارلك اولسه اول دوه نك قولاغنى ياروب كويا از ادايدوب ييتزلر ويوك اورمز لرو سودنى صاغزلر و انك اسمنى * بحيره * و ضعله صاليو ير لر دى و انلرك برى خسته يا خود غائب اولسه اكر خسته صحت بولسه يا غائب كلسه بودوم از داو لسون ديو بحيره كجى اتى دخى سربست صاليو ير لر دى انك اسمنى * سائيه * دير لر دى اكر برقيون يدنجى بطنده ارلك طوغر رسه اتى بتلر يچون ذبح واكل ايدر لر دى اكر ديشى طوغر رسه حالى اوزره براغور لر دى اكر ايكيز طوغروب برى ارلك برى ديشى اولور سه قرداشنه و صلتيله * و صيله * اسميله ترك ايدر لر دى و برارلك دوه نك صليدن اون ولد و وجوده كلسه اتى دخى ركوبدن منع و تسليب ايله * حام * اسمنى وضع ايدر لر دى بونلر اول عروبن لحيك تعينى ايدى (و اذا قيل لهم تعالوا الى ما نزل الله والى الرسول قالوا حسبنا ما وجدنا عليه ابائنا اولوكان اباؤهم لا يعلمون شيئا ولا يهتدون) چقان انلره الله تعالىنك كتابنه و رسول الله عليه السلامك سنننه كلك ديتلسه انلر بزه بابالرمزدن بولد يغمزدن كفايت ايدر دير لر آيا انلرك بابالرى برشى ييلز جهل دن و راه حقه كمتز ضاله دن ايكن انلره اقتدا اولنقى كفايت ايدر مى (يا ايها الذين آمنوا عليكم انفسكم لا يضركم من ضل اذا اهتديتم الى الله مرجعكم جميعا فينبئكم بما تعملون) اى مؤمنلر نفسكزك محافظه و اصلاحى سزك اوزر يكزه در سز طاقتكز ججه نهى منكر ايله اهتداده اولديغكزه كراه كيسه نك ضلالتى سزه ضرر و يرمن قيامته ججه كزك رجوعى الله تعالى به در اعمالكزك خير و شرى سزه خبر و يرر (يا ايها الذين آمنوا شهادة بينكم اذا حضر احدكم الموت حين الوصية اثنان ذوا عدل منكم او آخران من غيركم ان اتم ضربتم فى الارض فاصابكم مصيبة الموت تحبسونهما من بعد الصلاة فيقسمان بالله ان ارتبتم لانشترى به ثمنا ولو كان ذا قربى ولانكنتم شهادة الله انا اذا لمن الاثمين) اى مؤمنلر سزدن بريكزه موت حاضر اولديغى زمان وصيتكز و قننده سزدن ايكي عدل صاحبي كيسه يا خود ملتكز غير بسندن ايكي رجل شاهد طوتك اكر سز ريوزنده سير و سفرده ايكن سزه اسباب موت اصابت ايتسه اول ملتكز غير بسندن ايكي شاهد طوتقى اقتضا ايدر سه انلرى صلاة عصر دن يا خود اول شاهد لرك نماز ند نصكره توقيف ايدك اكر بوملتكزك غيرى شاهد لر دن شك ايدر سكرز انلرا اكر اقربامزك مالى دخى اولور سه ييتميزى دنيا مالنه بدل ايتيز * يعنى مال ميتنه طمع ايتيز * ديو يمين ايتسونلر و الله تعالى نك امرى اولان شهادتى كتم ايتيوزا اكر كتم ايدر سك تحقيق بز كنه كار لر دن اولورز * ديه لر (فان عثر على انهما استحقا اثما فآخرا ن يقومان مقامهما من الذين استحق عليهم الاوليان فيقسمان بالله لشهادتنا حق من شهادتهما وما اعتدينا انا اذا لمن الظالمين) اكر اسلامدن غيرى اولان اول ايكي شاهدك سرقه و يمين كذب كجى قباحتلى نه مطلع اولنسه امدى اول ايكي شاهد مقامنه ور نه دن ايكي شاهد قائم اولوب انلر الله تعالى به يمين ايدر لركه بالله بزم شهادتمز اولكيلر ك شهادتدن اصدق و قبول اولمغله احقدرو بز شهادتمزده حق تجاوز ايتدك ايتش اولسقى تحقيق بز ظالم لر دن اولورز (ذلك ادنى ان يا توا بالشهادة على وجهها او يخافوا ان ترد ايمان بعد ايمانهم واتقوا الله واسمعوا والله لا يهدي القوم الفاسقين) اشبو شاهده رديمين حكيمى اقربدر كه شاهدلر شهادتلى تحريف و خيانت سزوجه حق اوزره ادا ايدله لري خود انلرك يمينند نصكره مدعينك يميننده انلر خيانتلر ينك و يمين كاذبه لر ينك ظهور يله رسواى اولمقدن خوف ايدله ار الله تعالىدن خوفله خيانت و يمين كاذبه دن صاقتك و امر الهى بى سمع اجابتله ابشيدك الله عظيم الشان خائلى ويلان شاهدلر ينى طريق جنته هدايت ايتز * بواوچ آيت كريمه لرك سبب نزولنده روايت اولنديكه تميم الدارى وعدى ابن حاتم اسلام لر دن مقدم مدينه دن تجارت ايچون شاهه كيدر كن عروبن العاصك مولاسى بديل نام مسلم دخى انلركله بيله كتدى شاهه وارد قلدننده بديل خسته اولمغله جميع متاعنى بر كاغده يازوب تيم وعدى به بيلدر مكسزين اتى بعض متاعنك اراسنه كيزلدى بعده وجعى مشتد اولدقده جميع امتعه سنى تيم وعدى به تسليم ايدوب مدينه ده اهله و يرملر ينى اصمى لر دى بديل و قات ايتدكه بر كش كاسه ايچنده او چيوز مثقال كشنى امتعه سندن اخذله ماعداسنى مدينه به كتوروب بديلك اهله و يرديلر ور نه اول كاغده محرر كاسه ايله كشى بولد قلدننده فى الحال تيم وعدى به

واروب بو سزه و پردیکی متاعدن مرض موشده بر شی صاندیمی دیدیلر آنلر صاندی دیدیلر ورثه امتعه ایچنده کاغد بولدق بر کاسه
 و ایچنده کش تخریر ایدر دیدیلر تیمم و عدی بزه و پردیکی بودر غیر بسنی بیلز دیوانکار ایتدیلر حضور نبویه مرفعه لرنده انکار لری
 اوزره اصرار و یمین ایتلرله سبیللری تخلیه اولندی بعده کاسه آنلر کیدینه بولنوب ورثه ایله منازعه اولندقدنه بز بونی بدیلدن
 صاتون الدق لکن بو اشترازه شاهد اولمغه اقرار ایتدی استمدک دیدیلر ورثه ینه آنلری پیغمبر علیه السلامه احضار لرنده (فان
 عث) آتی نازل اولمغه ورثه نك قومندن عمرو بن العاص و مطلب بن ابی وداعه اول کاسه بدیلک ایدیکنه شهادت و یمین
 ایتدکرندن صکره ورثه یه حکم اولندی بعده تیمم الداری اسلامه کلدکده دیدیدیکه صدق الله ورسوله کاسه یی
 بن اخذ ایتشیدم الله تعالینک مغفرتی طلب ایدرم دیو تقصیرینه معترف ایدی (یوم یجمع الله الرسل فیقول ماذا اجبتم
 قالوا لا علم لنا انک انت علام الغیوب) الله تعالی قیامتده رسوللری جمع ایدوب سزک ایتلریکن دعوت کزده نه شیده
 اجابت ایتدیلر بیورر آنلر سنک بزه بیلدیرمدیکک شیده هیچ علمز یوقدر غابری کالیله بیلجی سن سین اجابت وانکار
 ایدنلری و قبلرده مضمرلری سن اعلم سین دیر (اذ قال الله یا عیسی ابن مریم اذکر نعمتی علیک وعلی والدتک اذ ایدتک
 بروح القدس تکلم الناس فی المهد وکھلا واذ علنک الکتاب و الحکمة و التوریه و الانجیل و اذ تخلق من الطین کهیئته الطیر باذنی
 فتنفخ فیها فتکون طیرا باذنی و تبری الاکمه و الابرص باذنی و اذ تخرج الموتی باذنی و اذ کففت بنی اسرائیل عنک اذ جئتم بالبینات
 فقال الذین کفروا منهم ان هذا الا سحر مبین) یاد ایله شونیکه الله تعالی عیسی علیه السلامه دبه که سکا نبوتله و والدنه نساء جالینه
 اصفا ایله و پردیکم نعمتی ذکر ایله و سنی جبرائیل علیه السلامه قولندردم یا احمیای دین کلامیله تأیید ایتدم بشکده طفل ایکن
 و صکره کال سنکده ناسله تکلم ایدرسک بو یاشنک کالی بعدال نزول اوله جقدر دینلش و سکا کتاب و فم و توریه و انجیل تعلیم
 ایلدم و بنم اذ نمله چاموردن قوش صورتی یاپوب اکا او فوردیککده بنم اذ نمله جانلوقوش اولدی وانادن طوغه کوری و ارشی
 بنم اذ نمله او کولتدک و موتایی قبوردن دیری اوله رق بنم اذ نمله چقاردک و سن بنی اسرائیله معجزه ظاهره لرله کلمشکن سنک قتلکده
 قصد ایتدکرنده آنلرک شریخی سندن منع ایتدم آنلردن کافر اولنلر بو معجزه انجق سحر ظاهر در دیدیلر (واذ اوحیت الی الخواریبن
 ان آمنوا بی و برسولی قالوا آمنا و اشهد باننا مسلمون) وانی دخی یاد ایله که عیسی علیه السلامک خاص اصحابی حواریونه پیغمبرلری
 لسانیه بکا و رسولم یا عیسیایه ایمان کتورملری بنی امر ایتدم آنلر ایمان کتوردک یا عیسی سن شاهد اولکده بز مسلرز دیدیلر اذ قال
 الخواریون یا عیسی ابن مریم هل یستطیع ربک ان یزل علینا مائدة من السماء قال اتقوا الله ان کنتم مؤمنین) حواریون یا عیسی ابن مریم
 ربکه دعا ایلسک بزه کو کدن سفره ایچنده طعام کوندر مکده اجابت ایدر میدی دیدیلر عیسی علیه السلام اکر سز الله تعالاک قدرتته
 و بنم نبوتمه ایمان ایدر سکبزو مثله سؤال ایتیک الله تعالی دن قورقک دیدی (قالوا زید ان نأکل منها و تطمئن قلوبنا و نعلم
 ان قد صدقتنا و نکون علیها من الشاهدین) حواریون دیدیلر که کرچه قدرت کامله سنده شکمز یوقدر و لکن استرزکه
 تبرکا اندن اکل ایدلم و انک کال قدرتی مشاهده ایله قبلر من مطمئن اولسون و سن حق تعالی دن صدقه هر نه استرسک و یره
 جکینی بیللم و بو معجزاتی یقینا مشاهده ایدنلردن اوللم * منقولدر که عیسی علیه السلام آنلره اوتوز کون صیام امر ایتدی
 موجبه صیام تمامنده یته بونیازده اولدقلرنده (قال عیسی بن مریم اللهم ربنا انزل علینا مائدة من السماء تكون لنا عید الاولنا
 و آخرنا و آية منک و ارزقنا و انت خیر الرازقین) عیسی علیه السلام حواریونک بو سؤالده عرض صحیحلری کوروب *
 دیدیکه یا الهی یا ربنا کو کدن مائده انزال ایله که انک زولی و قی زم زمانم زده و بز دنصکره اولانلره عید اوله و سنک حضر تکدن
 سنک کال قدرتته و بنم نبوتمه بر علامت اوله و بزه اول مائده بی و انک شکر نه توفیق و یر زیرا سن رزق و یر یحیلرک خیر لوسی
 و رزقک خالق سک (قال الله انی منزلها علیکم فن یکفر بعد منکم فانی اعذبه عذابا لا اعذبه احد من العالمین) الله تعالی بیوردیکه بن
 اول مائده بی سزه انزال ایدیجی یم کیمکه سزدن بو مائده نك نزولند نصکره کافر اولور سه اکا بر عذابله عذاب ایدر مکده
 ماللردن بر کیمسه یه اول عذابی ایتیم * اول عذاب خنزیر صورته مسخ اولدقلریدر * روایت اولندیکه اول مائده ایکی بلوت ارا سنده
 بر سفره ایدی نظر ایدر لر کن او کلر یته اینوب وضع اولندی عیسی علیه السلام اغلیه رق الهی بنی شا کرلردن ایله الهی مائده بی عالمه
 رحمت ایله عقوبت ایله دیو قاقوب آدست الدی و نماز قلوب بکا ایله بسم الله خیر الرازقین دیوب اوزرندن منسدیلنی آچدقدنه

سفرده پواسن و قلیچ سزیاغ طمر پشمش باق و باشی طرفنده طوز و قویروغی طرفنده سرکه و اطرافنده پراسه دن غیری
جمله سبزوات و ارایدی و بش عدد یوفقه امکی اولغله برینک اوزرنده زیتون ایکیچینک اوزرنده بال اوچنچینک اوزرنده یاغ
در دنجینک اوزرنده پیاز بشنچینک اوزرنده باصدرمه و ارایدی حواریوندن شمعون دیدیکه یاروح الله بولر دنیا طعامندنی
یا آخرت طعامندنمیدر عیسی علیه السلام هیچ برندن دکدر بلکه الله تعالی انی قدر تیله اختراع ایتشدر دیدی امدی استدی ککری یک
والله تعالی یه شکر ایدک که نعمت زیاده اوله بعده انلریاروح الله بوعلامدن بشقه بزه بر نشان دخی کوستریدک دیدیلر اولدخی
اول بالغه الله تعالی نیک اذنیله دیریل دیملکه فی الحال باق حرکتیه باشلدی بعده یه اولکی کبی اول دیدکده پریان اولدی
کون آشوری قرق کون نازل اولوب اندن جمله اکل ایدر لردی زوال وقتنده اوکلرندن اوچوب انلر باقوب قالور لردی
یک اوچیز کیمسه اندن اکل ایدوب اول طعامه قطعاً نقصان کلمشدر اکل ایدنلرک فقراسی غنی و مریض و علیلری افقت
بولوردی بعده الله تعالی عیسی علیه السلامه وحی ایلدیکه بنم مائده می فقرایه و بر اغنیا یه و برمه دیو بو حکمدن ناس مضطرب
و مائده ده شک و سحره حمل ایتلر یلکسان اوچ کیمسه خنزیر صورتیه مسخ اولنوب اوچ کون صکره جمله سی فوت اولدیلر
(واذ قال الله یاعیسی ابن مریم انت قلت للناس اتخذونی و اخی الیهین من دونی الله قال سبحانک ما یمکون لی ان اقول مالیس لی
بحق ان کنت قلتہ فقد علمتہ تعلم ما فی نفسی و لا اعلم ما فی نفسک انتک انت علام الغیوب) و یاد ایله که الله تعالی عیسی
علیه السلامه قیامتده دیکه سن ناسه الله تعالی دن غیری بنی و والدیه دخی اله اتخا ایدک دیدیکدی عیسی علیه السلام
دیکه یا الهی الوهیتده سکا شریک بولمقدن سنی تنزیه ایدرم که حق اولیان سوزی سویلک بکا لایق اولماز اگر بنی اول کلامی
دیمش اولسم سن انی بیلور سن نفسمه اعلان و اخفا ایلدیکمی بیلور سین اما سن ذاتکده اخفا ایدوب بکا بیلدرمدیککی بن بیلیم
تحقیق سن غابری کالیه بیلچی سین) (ما قلت لهم الا ما امرت به ان اعبدوا الله ربی و ربکم و کنت علیهم شهیداً مادمت فیهم فلما
توفیتنی کنت انت الرقیب علیهم و انت علی کل شیء شهید) بن انلره انحق سنک بکا امر ایتدیکک توحیدیه که بنم ربم و سزک ربکز اولان
الله تعالی یه عبادت ایدک دیدم و بن انلرک مادام ایچلرنده اولدقچه اوزرلرینه نکهبان و حالرینه مراقب ایدم چون بنی سمایه
رفعله توفی ایتدک سن انلرک اوزرلرینه رقیب و حاضر و احوالرینه ناظر و جمله بنم و انلرک مقاله سنه مطلع و اعمالرینه مراقب سین
(ان تعذبهم فانهم عبادک و ان تغفر لهم فانک انت العزیز الحکیم) اگر سن انلره عذاب ایدرسک انلر سنک حکمکده قولر کدر
وا اگر انلر توبه ایدوب و ایمان کتوروب انلری مغفرت ایدرسک تحقیق سن عذاب و عقابه قادر و غالب و عفو و مغفرتیه حاکم و عالم سین
(قال الله هذا يوم یففع الصادقین صدقهم لهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها ابدای رضی الله عنهم و رضوا عنه ذلک الفوز
العظیم) الله تعالی بیورر بوکون اولکوندرکه صادقلرک دنیاده واقع اولان صدقلری انلره فائده ایدر انلر ایچون اشجاری
التنن انهار جاری جنتلر وارد و انلر انده ابدی دائلر در الله تعالی طاعتلریله انلر دن راضی اولدی و انلر دخی الله تعالی نیک
کرمه نیل ایله اندن خوشنود اولدیلر بو خوشنوداق بیوک تجارتدر (لله ملک السموات و الارض و ما فیهن و هو علی کل شیء قدير)
کوکلرک و برلرک و انلر ده اولان مخلوقاتک پادشاهی الله عظیم الشاندر اول الله تعالی ایجاد و معدن هر شیئه قادر در

فهرست الجلد الاول من ترجمة تفسير تبيان

فهرست الجلد الاول من تفسير المواكب

۲	سورة الفاتحه
۷	سورة البقرة
۱۹۶	سورة آل عمران
۳۰۳	سورة النساء
۳۵۳	سورة المائدة

۲	سورة الفاتحه
۱۶	سورة البقرة
۱۵۹	سورة آل عمران
۲۲۰	سورة النساء
۲۹۱	سورة المائدة